

Uradni list

Evropske unije

C 494

Slovenska izdaja

Informacije in objave

Letnik 64

8. december 2021

Vsebina

EVROPSKI PARLAMENT

ZASEDANJE 2021–2022

Seji: 24. in 25. marca 2021

SPREJETA BESEDILA

I Resolucije, priporočila in mnenja

RESOLUCIJE

Evropski parlament

Četrtek, 25. marec 2021

2021/C 494/01	Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o oblikovanju politike na področju digitalnega izobraževanja (2020/2135(INI))	2
2021/C 494/02	Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o vplivu morskih odpadkov na ribištvo (2019/2160(INI))	14
2021/C 494/03	Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o kohezijski politiki in regionalnih okoljskih strategijah v boju proti podnebnim spremembam (2020/2074(INI))	26
2021/C 494/04	Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o evropski strategiji za podatke (2020/2217(INI))	37
2021/C 494/05	Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o izvajanju Direktive 2009/81/ES glede oddaje naročil na področju obrambe in varnosti ter Direktive 2009/43/ES glede prenosa obrambnih proizvodov (2019/2204(INI))	54
2021/C 494/06	Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o uporabi Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092, mehanizem pogojevanja s pravno državo (2021/2582(RSP))	61

SL

2021/C 494/07	Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o izvajanju direktiv o kakovosti zunanje zraka: Direktiva 2004/107/ES in Direktiva 2008/50/ES (2020/2091(INI))	64
2021/C 494/08	Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o novi strategiji EU-Afrika – partnerstvo za trajnost in vključujoč razvoj (2020/2041(INI))	80
2021/C 494/09	Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o oblikovanju strategije EU za trajnostni turizem (2020/2038(INI))	106
2021/C 494/10	Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o krepitvi mednarodne vloge eura (2020/2037(INI))	118
2021/C 494/11	Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o poročilu Komisije o oceni izvajanja Splošne uredbe o varstvu podatkov dve leti po začetku uporabe (2020/2717(RSP))	129
2021/C 494/12	Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o poročilih Komisije o Albaniji za leti 2019 in 2020 (2019/2170(INI))	139
2021/C 494/13	Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o poročilih Komisije o Kosovu za leti 2019 in 2020 (2019/2172(INI))	149
2021/C 494/14	Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o poročilih Komisije o Severni Makedoniji za leti 2019 in 2020 (2019/2174(INI))	161
2021/C 494/15	Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o poročilih Komisije o Srbiji za leti 2019 in 2020 (2019/2175(INI))	172

II Sporočila

SPOROČILA INSTITUCIJ, ORGANOV, URADOV IN AGENCIJ EVROPSKE UNIJE

Evropski parlament

Četrtek, 25. marec 2021

2021/C 494/16	Sklep Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o zahtevi za odvzem imunitete Lívii Járóka (2020/2198(IMM))	186
2021/C 494/17	Sklep Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o zahtevi za odvzem imunitete Jean-Françoisu Jalkhu (2020/2110(IMM))	188

III Pripravljalni akti

Evropski parlament

Četrtek, 25. marec 2021

2021/C 494/18	Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o osnutku uredbe Sveta o določitvi izvedbenih ukrepov za sistem virov lastnih sredstev Evropske unije ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 608/2014 (10045/2020 – C9-0024/2021 – 2018/0132(APP))	191
---------------	--	-----

2021/C 494/19	<p>Sklep Evropskega parlamenta, da ne nasprotuje delegirani uredbi Komisije z dne 19. februarja 2021 o spremembi Delegirane uredbe (EU) št. 640/2014 glede pravil o neizpolnjevanju v zvezi s sistemom za identifikacijo in registracijo govedi, ovc in koz ter izračunu ravni upravnih kazni v zvezi s prijavljenimi živalmi v okviru shem pomoči za živali ali ukrepov podpore na žival (C(2021)00993 – 2021/2566(DEA)) . . . . .</p>	193
2021/C 494/20	<p>P9_TA(2021)0099</p> <p>Splošni okvir za listinjenje in posebni okvir za enostavno, pregledno in standardizirano listinjenje kot pomoč pri okrevanju po krizi zaradi COVID-19 ***I</p> <p>Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2017/2402 o določitvi splošnega okvira za listinjenje in o vzpostavitvi posebnega okvira za enostavno, pregledno in standardizirano listinjenje kot pomoč pri okrevanju po pandemiji COVID-19 (COM(2020)0282 – C9-0207/2020 – 2020/0151(COD))</p> <p>P9_TC1-COD(2020)0151</p> <p>Stališče Evropskega parlamenta, sprejeto v prvi obravnavi dne 25. marca 2021 z namenom sprejetja Uredbe (EU) 2021/... Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2017/2402 o določitvi splošnega okvira za listinjenje in o vzpostavitvi posebnega okvira za enostavno, pregledno in standardizirano listinjenje kot pomoč pri okrevanju po krizi zaradi COVID-19 . . . . .</p>	195
2021/C 494/21	<p>P9_TA(2021)0100</p> <p>Sprememba Uredbe (EU) št. 575/2013 v zvezi s prilagoditvami okvira za listinjenje za podporo okrevanju gospodarstva v odziv na krizo zaradi COVID-19 ***I</p> <p>Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 575/2013 v zvezi s prilagoditvami okvira za listinjenje za podporo okrevanju gospodarstva v odziv na pandemijo COVID-19 (COM(2020)0283 – C9-0208/2020 – 2020/0156(COD))</p> <p>P9_TC1-COD(2020)0156</p> <p>Stališče Evropskega parlamenta, sprejeto v prvi obravnavi dne 25. marca 2021 z namenom sprejetja Uredbe (EU) 2021/... Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 575/2013 v zvezi s prilagoditvami okvira za listinjenje za podporo okrevanju gospodarstva v odziv na krizo zaradi COVID-19 . . . . .</p>	196
2021/C 494/22	<p>P9_TA(2021)0101</p> <p>Nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo ***I</p> <p>Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, prenosa, posredovanja, tehnične pomoči in tranzita blaga z dvojno rabo (prenovitev) (COM(2016)0616 – C8-0393/2016 – 2016/0295(COD))</p> <p>P9_TC1-COD(2016)0295</p> <p>Stališče Evropskega parlamenta, sprejeto v prvi obravnavi dne 25. marca 2021 z namenom sprejetja Uredbe (EU) 2021/... Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo (prenovitev) . . . . .</p>	197
2021/C 494/23	<p>Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o osnutku uredbe Sveta o izračunu lastnih sredstev iz naslova odpadne plastične embalaže, ki se ne reciklira, načinih in postopkih za to dajanje lastnih sredstev na razpolago, o ukrepih za zagotavljanje denarnih sredstev in o nekaterih vidikih lastnih sredstev iz naslova bruto nacionalnega dohodka (13142/2020 – C9-0018/2021 – 2018/0131(NLE)) . . . . .</p>	200

2021/C 494/24	Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o osnutku uredbe Sveta o spremembi Uredbe (EGS, Euratom) št. 1553/89 o dokončni enotni ureditvi zbiranja lastnih sredstev, pridobljenih iz davka na dodano vrednost (12771/2020 – C9-0364/2020 – 2018/0133(NLE))	204
2021/C 494/25	Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o splošnih smernicah za pripravo proračuna za leto 2022, oddelek III – Komisija (2020/2265(BU))	207

Legenda uporabljenih znakov

- * Postopek posvetovanja
- *** Postopek odobritve
- ***I Redni zakonodajni postopek: prva obravnava
- ***II Redni zakonodajni postopek: druga obravnava
- ***III Redni zakonodajni postopek: tretja obravnava

(Vrsta postopka je odvisna od pravne podlage, ki je predlagana v osnutku akta.)

Spremembe Parlamenta:

Novo besedilo je označeno s krepkim poševnim tiskom. Izbrisano besedilo je označeno s simbolom **■** ali prečrtano. Zamenjano besedilo je izbrisano ali prečrtano, besedilo, ki ga nadomešča, pa je označeno s krepkim poševnim tiskom.

EVROPSKI PARLAMENT

ZASEDANJE 2021–2022

Seji: 24. in 25. marca 2021

SPREJETA BESEDILA

Četrtek, 25. marec 2021

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

RESOLUCIJE

EVROPSKI PARLAMENT

P9_TA(2021)0095

Oblikovanje politike na področju digitalnega izobraževanja

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o oblikovanju politike na področju digitalnega izobraževanja (2020/2135(INI))

(2021/C 494/01)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju členov 165 in 166 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti člena 14,
- ob upoštevanju člena 2 Protokola h Konvenciji Sveta Evrope o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki določa pravico do izobraževanja,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju predloga resolucije Odbora za kulturo in izobraževanje z dne 22. septembra 2020 o prihodnosti evropskega izobraževanja v okviru pandemije covid-19,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. aprila 2020 o usklajenem ukrepanju EU za spoprijemanje s pandemijo COVID-19 in njenimi posledicami ⁽²⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. decembra 2018 o izobraževanju v digitalni dobi: izzivi, priložnosti in pridobljene izkušnje za oblikovanje politike EU ⁽³⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. junija 2018 o posodobitvi izobraževanja v EU ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. septembra 2017 o novem programu znanj in spretnosti za Evropo ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 9. junija 2020 o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 26. maja 2020 o evropskih učiteljih in mentorjih za prihodnost ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ UL L 130, 17.5.2019, str. 92.

⁽²⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0054.

⁽³⁾ UL C 388, 13.11.2020, str. 2.

⁽⁴⁾ UL C 28, 27.1.2020, str. 8.

⁽⁵⁾ UL C 337, 20.9.2018, str. 135.

⁽⁶⁾ UL C 202 I, 16.6.2020, str. 1.

⁽⁷⁾ UL C 193, 9.6.2020, str. 11.

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 18. novembra 2019 o ključni vlogi politik vseživljenjskega učenja pri omogočanju družbam, da bi pri obravnavi tehnološkega in zelenega prehoda podpirale vključujočo in trajnostno rast ⁽⁸⁾,
- ob upoštevanju priporočila Sveta z dne 22. maja 2018 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje ⁽⁹⁾,
- ob upoštevanju priporočila Sveta z dne 22. maja 2017 o evropskem ogrodju kvalifikacij za vseživljenjsko učenje in razveljavitvi Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o uvedbi evropskega ogrodja kvalifikacij za vseživljenjsko učenje ⁽¹⁰⁾,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 30. maja 2016 o razvoju medijske pismenosti in kritičnega razmišljanja z izobraževanjem in usposabljanjem ⁽¹¹⁾,
- ob upoštevanju priporočila Sveta z dne 19. decembra 2016 z naslovom Poti izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle ⁽¹²⁾,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 27. maja 2015 o vlogi predšolske vzgoje in osnovnošolskega izobraževanja pri spodbujanju ustvarjalnosti, inovativnosti in digitalne kompetence ⁽¹³⁾,
- ob upoštevanju Priporočila Sveta z dne 20. decembra 2012 o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja ⁽¹⁴⁾,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 30. septembra 2020 z naslovom Akcijski načrt za digitalno izobraževanje 2021–2027: Novi temelji za izobraževanje in usposabljanje v digitalni dobi (COM(2020)0624) ter priloženega delovnega dokumenta služb Komisije (SWD(2020)0209),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 30. septembra 2020 o vzpostavitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025 (COM(2020)0625),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 1. julija 2020 o programu znanj in spretnosti za Evropo za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost (COM(2020)0274),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 17. januarja 2018 o akcijskem načrtu za digitalno izobraževanje (COM(2018)0022),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 14. novembra 2017 o krepitevi evropske identitete s pomočjo izobraževanja in kulture (COM(2017)0673),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 30. maja 2017 o razvoju šol in odličnem poučevanju za dober začetek v življenju (COM(2017)0248),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 7. decembra 2016 o izboljšanju in posodabljanju izobraževanja (COM(2016)0941),
- ob upoštevanju poročila Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) z naslovom *Education responses to COVID-19: an implementation strategy toolkit* (Odzivi na covid-19 v izobraževanju: strateška orodja za izvajanje),
- ob upoštevanju poročila OECD z naslovom *Skills Outlook 2019: Thriving in a Digital World* (Napovedi glede znanj in spretnosti za leto 2019: uspešnost v digitalnem svetu),
- ob upoštevanju poročila Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (Unesco) z naslovom *Skills for a connected world* (Spretnosti in znanja za povezan svet),
- ob upoštevanju poročila Evropskega centra za razvoj poklicnega usposabljanja z dne 4. junija 2020 z naslovom *Digital gap during COVID-19 for VET learners at risk in Europe* (Digitalni razkorak med pandemijo covid-19 za ogrožene udeležence poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja v Evropi),
- ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,

⁽⁸⁾ UL C 389, 18.11.2019, str. 12.

⁽⁹⁾ UL C 189, 4.6.2018, str. 1.

⁽¹⁰⁾ UL C 189, 15.6.2017, str. 15.

⁽¹¹⁾ UL C 212, 14.6.2016, str. 5.

⁽¹²⁾ UL C 484, 24.12.2016, str. 1.

⁽¹³⁾ UL C 172, 27.5.2015, str. 17.

⁽¹⁴⁾ UL C 398, 22.12.2012, str. 1.

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve,
  - ob upoštevanju stališča v obliki predlogov sprememb Odbora za pravice žensk in enakost spolov,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za kulturo in izobraževanje (A9-0042/2021),
- A. ker je vključujoče, pravično in ustrezno financirano kakovostno izobraževanje ključno gonilo zelenega in digitalnega prehoda; ker je izobraževanje naložba v našo skupno prihodnost, saj prispeva k socialni koheziji, trajnostni gospodarski rasti, ustvarjanju delovnih mest in zaposlovanju ter s tem k pravični družbi; ker je izobraževanje ključni instrument za individualni razvoj in samouresničevanje ter prispeva k udeležbi v demokratičnem življenju;
- B. ker je enakost med ženskami in moškimi temeljna vrednota EU, priznana v členih 8 in 19 PDEU;
- C. ker družba zaradi digitalnih tehnologij dobiva novo obliko, zato so zdaj osnovna digitalna znanja in spretnosti ter digitalna pismenost bistveni za vse državljane;
- D. ker prvo načelo evropskega stebra socialnih pravic izpostavlja pomen ohranjanja in pridobivanja znanj in spretnosti za zagotavljanje enakih možnosti in vključevanja na trga dela ter določa, da ima vsakdo pravico do kakovostnega in vključujočega izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja, da bi ohranil in pridobil znanja in spretnosti, ki mu bodo omogočala polno udeležbo v družbi in uspešno obvladovanje prehodov na trgu dela;
- E. ker je obvladanje osnovnih prečnih znanj in spretnosti, kot so matematična pismenost, kritično razmišljanje ter večine družbene komunikacije, temeljni pogoj za pridobitev digitalnih znanj in spretnosti ter kompetenc; ker bodo poleg tega digitalna znanja in spretnosti (kot so programiranje, logistika in robotika) v prihodnosti še bolj potrebna, in sicer ne le v izobraževanju na področju informacijske tehnologije, temveč v celotnem učnem načrtu; ker se v okviru digitalnih kompetenc za državljane priznava pomen mehkih veščin, vključno s komunikacijo, sodelovanjem in ustvarjanjem vsebin, ki se pogosto poučujejo skozi humanistične vede, umetnost in družboslovje; ker lahko interdisciplinarni pristop k študiju naravoslovja, tehnologije, inženirstva, umetnosti in matematike privede do boljših digitalnih rešitev, ki bodo zasnovane z večjim upoštevanjem človeka;
- F. ker mora biti osnovno izobraževanje o kibernetiki, higieni in varnosti, varstvu podatkov ter medijski pismenosti prilagojeno starosti in usmerjeno v razvoj učencev, da bodo postali kritični pri učenju ter aktivni državljani, internetni uporabniki in oblikovalci demokratične digitalne družbe, da bodo sprejemali informirane odločitve ter se zavedali tveganj, povezanih z internetom, kot so spletne dezinformacije, nadlegovanje in kršitve varstva osebnih podatkov, in ta tveganja obvladovali; ker bi bilo treba učne programe kibernetike, varnosti in varstva podatkov uvesti v učne načrte;
- G. ker digitalna preobrazba močno vpliva na trg dela, saj Komisija ocenjuje ⁽¹⁵⁾, da bodo v prihodnosti v številnih poklicih kar na 90 % delovnih mest potrebni digitalna znanja in spretnosti, 65 % otrok, ki danes vstopajo v osnovno šolo, pa bo zaposlenih na delovnih mestih, ki danes še ne obstajajo; ker je povpraševanje po naprednih digitalnih znanjih in spretnostih veliko, zaradi česar bodo postala še pomembnejša področja naravoslovja, tehnologije, inženirstva, umetnosti in matematike;
- H. ker je treba temeljito preučiti, kako nove tehnologije, kot sta robotika in umetna inteligenca, vplivajo na zaposlovanje; ker je očitno, da digitalna usposobljenost hitro postaja vsesplošno potrebna, tudi na delovnih mestih, ki so bila prej komajda oz. sploh niso bila povezana z digitalnim področjem, med drugim tudi pri poklicih, ki temeljijo na fizičnem delu; ker sta prekvalifikacija in izpopolnjevanje potrebna, da bi se ljudje lahko prilagodili spreminjajočim se potrebam in razmeram na trgu vse bolj digitaliziranega dela; ker prehod na delo na daljavo zaradi covid-19 prinaša nove izzive

⁽¹⁵⁾ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7a51fb41-92ad-11e7-b92d-01aa75ed71a1/language-en>
<https://futureskills.pearson.com/research/assets/pdfs/technical-report.pdf>

Četrtek, 25. marec 2021

v zvezi z digitalnimi znanji in spretnostmi ter komunikacijo, pa tudi druge izzive; ker bi morali delodajalci vsem zaposlenim zagotoviti digitalno usposabljanje in opremo, pozornost pa nameniti posebnim potrebam, npr. poskrbeti za razumne prilagoditve za invalide; ker ima sektor poklicnega izobraževanja in usposabljanja ključno vlogo pri opremljanju prihodnjih delavcev z znanjem in spretnostmi ter kvalifikacijami, ki jih bodo potrebovali na razvijajočem se trgu dela;

- I. ker 42 % Evropejcev še vedno nima niti osnovnih digitalnih znanj in spretnosti⁽¹⁶⁾, pri čemer obstajajo velike razlike med državami članicami in znotraj njih ter glede na socialno-ekonomski položaj, starost, spol, stopnjo izobrazbe in zaposlitev; ker ima le 35 % oseb, starih od 55 do 74 let, osnovna digitalna znanja in spretnosti, med osebami, starih od 16 do 24 let, pa jih ima ta znanja in spretnosti 82 %, ⁽¹⁷⁾ zaradi česar so starejši bolj izpostavljeni digitalni izključenosti; ker je med cilji programa znanj in spretnosti zagotoviti, da bo 70 % oseb, starih od 16 do 74 let, do leta 2025 imelo osnovna digitalna znanja in spretnosti, kar pomeni povprečno letno povečanje za 2 odstotni točki, medtem ko je med letoma 2015 in 2019 letno povečanje znašalo 0,75 odstotne točke; ker glede na tako velike vrzeli na ravni osnovnih digitalnih znanj in spretnosti učeči se nikoli ne bodo imeli enakih možnosti za osvojitve teh znanj in spretnosti;
- J. ker še vedno obstajajo neenakosti pri dostopu do digitalne infrastrukture in opreme, saj je na podeželskih in oddaljenih območjih ter prikrajšanih mestnih območjih povezljivost pogosto slaba, gospodinjstva z nižjimi dohodki pa pogosto nimajo dostopa do računalnikov; ker na podeželskih območjih EU 10 % gospodinjstev nima dostopa do fiksnega interneta, 41 % gospodinjstev pa ne do širokopasovnih povezav;
- K. ker pri digitalnih znanjih in spretnostih razlika med spoloma znaša 11 %⁽¹⁸⁾; ker je po podatkih Eurostata med diplomanti naravoslovnih, tehnoloških, inženirskih in matematičnih ved le tretjina žensk, čeprav predstavljajo 54 % študentske populacije v visokošolskem izobraževanju; ker se odnos do predmetov naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike med dečki in deklicami v osnovnem izobraževanju ne razlikuje, zdi pa se, da začne pri dekletih od 15. leta dalje zanimanje za ta področja upadati; ker je delež deklet, ki izražajo zanimanje za zaposlitev na področju informacijsko-komunikacijske tehnologije, manj kot triodstoten;
- L. ker se razlike med spoloma v izobraževanju in usposabljanju odražajo na delovnem mestu, saj ženske zasedajo le 17 % delovnih mest v sektorju informacijsko-komunikacijske tehnologije, delež moških, ki delajo v digitalnem sektorju, pa je 3,1-krat večji od deleža žensk, ⁽¹⁹⁾ pri čemer je razkorak med spoloma zlasti očit in v sektorju umetne inteligence, kjer je v med strokovnjaki svetovnem merilu le 22 % žensk; ker imajo zaradi teh razlik ženske manj možnosti, da delajo v dobro plačanih in v prihodnost usmerjenih sektorjih, poleg tega pa je zato v digitalnem sektorju, na primer v tehnološkem oblikovanju, manj raznolikosti;
- M. ker je pomembno razumeti dejavnike, ki vplivajo na izbiro izobraževalne in poklicne poti deklet in žensk, vključno s spolno pristranskostjo, ter jih spodbujati k študiju in poklicni poti na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike ter informacijsko-komunikacijske tehnologije; ker je v zvezi s tem treba razviti dodatne rešitve za poklicno usmerjanje;
- N. ker digitalne tehnologije učiteljem, vodjem usposabljanja in pedagogom ter učecim se v različnih izobraževalnih sektorjih in okoljih nudijo veliko možnosti, saj so dostopne, odprte, socialne in individualizirane ter lahko zato omogočijo bolj vključujoče učne poti; ker lahko pametna uporaba digitalnih tehnologij, ki temelji na inovativnih metodah poučevanja in krepitvi vloge udeležencev izobraževanja, državljanom zagotovi ključne kompetence za življenje, kot so ustvarjalno razmišljanje, radovednost in veščine za reševanje problemov; ker se uporaba digitalnih tehnologij nikoli ne sme obravnavati kot varčevalni ukrep; ker bi morala biti v izobraževalnem procesu še naprej ključna svoboda učiteljev, da izberejo najboljšo kombinacijo učnih metod in vsebin;
- O. ker je interakcija med učiteljem in učenci ključnega pomena za njihovo dobro počutje in razvoj, zato mora učenje v učilnici ostati jedro izobraževanja; ker digitalna orodja in tehnologije ne morejo nadomestiti vloge učitelja, kljub temu pa kot dopolnilo učenju v učilnici, tudi v obliki hibridnih modelov izobraževanja, prinašajo vrsto koristi; ker lahko

⁽¹⁶⁾ Poročilo o Indeksu digitalnega gospodarstva in družbe (indeks DESI) za leto 2020, Evropska komisija.

⁽¹⁷⁾ Poročilo o indeksu DESI za leto 2020

⁽¹⁸⁾ Evropska komisija: pregled stanja o ženskah na digitalnem področju v letu 2019.

⁽¹⁹⁾ Sporočilo Komisije z dne 5. marca 2020 z naslovom Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0152).

Četrtek, 25. marec 2021

prekomerna uporaba tehnologije in digitalne opreme povzroči težave, kot so pomanjkanje spanja, odvisnost in sedeči način življenja; ker je treba posebno pozornost nameniti mlajšim otrokom in učencem s posebnimi učnimi potrebami ali invalidom, za katere je učenje prek spleta poseben izziv;

- P. ker bi bilo treba digitalne tehnologije uvajati na način, ki bi bil osredotočen na učenca, prilagojen njegovi starosti in razvojno usmerjen; ker je treba v strategijah za digitalno učenje upoštevati raziskave o morebitnih vplivih uporabe digitalne tehnologije na razvoj majhnih otrok;
- Q. ker so za razvoj digitalne infrastrukture in tehnologij v izobraževanju potrebne obsežne javne naložbe, med drugim tudi v strokovnjake za informacijsko tehnologijo v izobraževalnih ustanovah; ker tudi zasebne naložbe znatno prispevajo k razvoju rešitev za e-učenje;
- R. ker je osnovni pogoj za digitalno učenje dostop do digitalne infrastrukture, med drugim tudi do hitrega interneta ter visokokakovostne opreme in vsebine, ki sta prilagojeni učnim potrebam; ker se je ob pandemiji covid-19 in nenadnem prehodu na digitalno izobraževanje, ki se je začelo izvajati na daljavo ali po spletu, jasno pokazal razkorak v dostopu in povezljivosti znotraj držav članic in med njimi, kar je na različne izobraževalne sektorje različno vplivalo; ker v času omejitvenih ukrepov zaradi covid-19 spomladi 2020 v nekaterih državah članicah kar 32 %⁽²⁰⁾ učencev in študentov ni imelo dostopa do interneta in digitalnih orodij;
- S. ker se je ob nenadnem prehodu na spletno učenje in učenje na daljavo pokazalo, da v izobraževalnih sistemih v Evropi večinoma na to niso bili pripravljene ter da učitelji, pedagogi, starši in učenci nimajo dovolj digitalnih znanj in spretnosti in sposobnosti, da bi digitalne tehnologije uporabljali učinkovito in varno; ker je pred krizo le 39 % učiteljev v EU menilo, da so dobro ali zelo dobro pripravljene na uporabo digitalnih tehnologij pri poučevanju, pri čemer so bile med državami članicami velike razlike; ker so učitelji kljub temu pokazali, da se velikim spremembam v izobraževalnih sistemih lahko prilagodijo, če se z zadostno prožnostjo in avtonomijo njihova vloga okrepi ter če čim bolj izkoristijo možnosti za inovacije, ki jih ponujata spletno učenje in učenje na daljavo;
- T. ker so se ob prehodu na spletno učenje in učenje na daljavo poglobile obstoječe neenakosti, tako da so prikrajšani in ranljivi učenci, učenci s posebnimi potrebami in invalidni učenci še bolj zaostali, stopnja osipa se je v vseh izobraževalnih sektorjih povečala, pokazalo pa se je tudi, da v digitalnem okolju ni svetovalne in socialne podpore; ker neenakosti v zgodnjem otroštvu negativno vplivajo na učne rezultate in zaposlitvene možnosti pozneje v življenju; ker je treba spletno izobraževanje čim prej izboljšati in poskrbeti, da bo bolj vključujoče;
- U. ker bo pandemija covid-19 prinesla korenite spremembe v naš način življenja in se je ob njej jasno pokazalo, da je treba zagotoviti celovito kakovostno izobraževanje za vse, da bi se pripravili na morebitne prihodnje krize, okrepili dolgoročno odpornost izobraževalnih sistemov in postavili temelje za uspešen digitalni prehod;
- V. ker sta vsebina poučevanja in organizacija izobraževalnih sistemov v nacionalni pristojnosti, vendar novi izzivi zahtevajo učinkovito usklajevanje, po potrebi pa tudi srednje- in dolgoročne politike in orodja Evropske unije na področju digitalnega izobraževanja, saj je to pomemben element evropskega izobraževalnega prostora;
- W. ker za nekatere skupine ljudi, kot so zaposleni s polnim delovnim časom, brezposelni v podeželskih in oddaljenih regijah ter invalidi, kakovostno spletno izobraževanje pogosto ni alternativna, temveč edina razpoložljiva možnost;
- X. ker je izobraževanje naložba v prihodnost in pomemben instrument za razvoj in samouresničevanje posameznika; ker bi lahko z digitalnim izobraževanjem prispevali k spoprijemanju z izzivi, kot so dezinformacije, radikalizacija, kraja identitete in podatkov, spletno nadlegovanje in spletne prevare; ker bodo imeli izobraževanje, usposabljanje in vseživljenjsko učenje osrednjo vlogo pri pravičnem prehodu na digitalno gospodarstvo;

⁽²⁰⁾ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC122303>

Četrtek, 25. marec 2021

Revidirani akcijski načrt za digitalno izobraževanje: vizija, upravljanje, financiranje in merjenje uspešnosti

1. poudarja, da mora biti pristop k digitalnemu izobraževanju, ki temelji na pravicah in je v skladu z evropskim stebrom socialnih pravic, vodilno načelo politike digitalnega izobraževanja, da se zagotovi uresničevanje pravice do vključujočega in kakovostnega izobraževanja za vse; poudarja, da sta okrevanje po pandemiji in oživetev izobraževalne politike neločljivo povezana z drugimi izzivi, s katerimi se soočata Unija in svet, ter poudarja, da je treba politiko na področju digitalnega izobraževanja povezati z drugimi področji politike, da bi spodbujali bolj vključujočo, inovativno in zeleno družbo z uravnoteženo zastopanostjo spolov;
2. v zvezi s tem pozdravlja posodobljeni akcijski načrt za digitalno izobraževanje, njegovo razširjeno področje uporabe in ambicije ter specifične cilje, ki obravnavajo zlasti trdovratne vrzeli v digitalnih znanjih in spretnostih, spodbujanje kakovostnega računalniškega in informacijskega izobraževanja in boljšo povezljivost v šolah kot korak bližje celovitejši strategiji za digitalna znanja in spretnosti ter izobraževanje; meni, da bo načrt uspešen, če bo ob zaključku njegove izvedbe digitalno izobraževanje zares postalo del izobraževalne politike ter bo imelo jasne, stalne in pozitivne rezultate v smislu razpoložljivosti, dostopa, kakovosti in enakosti v vsej Uniji; je seznanjen z različnimi izhodišči držav članic v tem procesu, ki bi jih bilo treba upoštevati pri izvajanju načrta;
3. je zadovoljen z odločitvijo o uskladitvi načrta s sedemletnim večletnim finančnim okvirom, saj to omogoča dolgoročnejšo perspektivo in ga povezuje z ustreznimi instrumenti financiranja; poudarja pomen načrta pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora, pa tudi pomen evropskega izobraževalnega prostora pri uresničevanju načrta, ki bi moral pri izvajanju zagotavljati preglednost in odgovornost;
4. ugotavlja, da je učinkovito uresničevanje načrta odvisno od usklajevanja s široko paleto programov in med državami članicami; poziva Komisijo, naj zagotovi dejanske sinergije med različnimi programi ter doslednejše in učinkovitejše usklajevanje vseh ustreznih politik digitalnega izobraževanja na ravni EU, da bi zmanjšali razdrobljenost in preprečili prekrivanje med nacionalnimi in evropskimi instrumenti in politikami financiranja ter s tem povečali učinek;
5. želi spomniti, da k financiranju različnih vidikov načrta prispevajo tudi evropski strukturni in investicijski skladi, instrument za povezovanje Evrope, program Obzorje Evropa, evropska solidarnostna enota, Ustvarjalna Evropa in program Erasmus+; pozdravlja znatno povečanje proračuna za program Erasmus+ in svari pred tem, da bi ga preobremenili z novimi političnimi ambicijami, saj se je treba osredotočiti predvsem na to, da bo program bolj vključujoč;
6. poudarja, da so prednostne naložbe za „povezovanje“ ter „prekvalificiranje in izpopolnjevanje“ v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost pomembne za spodbujanje digitalne agende za izobraževanje; spodbuja države članice, naj vsaj 10 % sredstev mehanizma namenijo izobraževanju; ponavlja svoje stališče, da je treba države članice spodbujati, da znatno povečajo javno porabo za izobraževanje in tako priznajo bistveno vlogo, ki jo ima izobraževanje pri povečanju rasti, ustvarjanju delovnih mest ter krepitvi gospodarske in socialne odpornosti; opozarja tudi, da je vsaj 20 % sredstev v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost namenjenih digitalnemu prehodu, in poziva države članice, naj ta sredstva uporabijo za krepitev digitalne zmogljivosti izobraževalnih sistemov in vlagajo na primer v digitalno infrastrukturo za šole, učence in ranljive skupine, zlasti na izključenih območjih;
7. poudarja pomen pilotnih projektov in pripravljanih ukrepov, ki jih je začel Parlament, da bi zagotovil več sodelovanja na ravni Unije pri odpravljanju razlik v izobraževanju med državami članicami, regijami ter podeželskimi in mestnimi območji, na primer z novim pripravljanim ukrepom, katerega cilj je povečati dostopnost izobraževalnih orodij na območjih in skupnostih z nizko povezljivostjo ali dostopom do tehnologij; poziva k vključevanju uspešnih pilotnih projektov in pripravljanih ukrepov v programe Unije; v zvezi s tem pozdravlja vključitev ukrepa za medijsko pismenost v novi program Ustvarjalna Evropa, in sicer na podlagi uspešnega pilotnega projekta in pripravljane ukrepa „medijska pismenost za vse“, ter poziva k zadostnemu financiranju, da se zagotovi učinkovitost novega ukrepa;
8. ugotavlja, da so v novem načrtu določeni posebni cilji za odpravo trdovratnih vrzeli v digitalnem izobraževanju, na primer v zvezi s povezljivostjo, digitalnimi znanji in spretnostmi ter spletnimi učnimi vsebinami; pozdravlja, da je Komisija napovedala vmesni pregled načrta in da namerava pospešiti zbiranje podatkov; poziva Komisijo, naj razvije celovit sistem spremljanja vseh politik digitalnega izobraževanja, ki bi ga bilo treba uporabljati za izmenjavo dobre prakse po vsej EU, njegove podatke pa bi bilo treba vključiti v vmesni pregled; ponovno poudarja, da je treba Parlamentu in Svetu predložiti

Četrtek, 25. marec 2021

jasen časovni razpored izvajanja ter jasna merila in mejnike; je še vedno prepričan, da za stalno spremljanje razvoja in uspešnosti načrt potrebuje jasnejšo strukturo upravljanja in usklajevanja, v katero bi moral biti vključen Parlament; zato poziva Komisijo, naj ustanovi forum, ki bo združeval države članice, Parlament ter druge ustrezne deležnike in strokovnjake, vključno s ponudniki izobraževanj in organizacijami civilne družbe;

9. poziva Komisijo, naj v okviru evropskega semestra poveča vlogo in prepoznavnost izobraževanja, tudi digitalnega, ter naj se pri tem osredotoči na učinek izobraževanja na gospodarstvo, da bi vanj vključili socialne cilje in kakovost izobraževanja; ugotavlja, da bodo države članice iz krize zaradi covid-19 prišle z najvišjimi ravnmi zadolženosti v zgodovini; opozarja, da je zaradi razporeditve izobraževanja med odhodke v nacionalnih računih v prejšnjih krizah prišlo do velikih rezov v proračune za izobraževanje; poudarja, da digitalni prehod v izobraževanju ne bo mogoč brez precejšnjih naložb;

10. ugotavlja, da se je v krizi zaradi covid-19 še bolj izkazalo, da morajo države članice učinkoviteje usklajevati politike in ukrepe na področju digitalnega izobraževanja ter izmenjavati zglede dobre prakse s pristopom, pri katerem je v oblikovanje izobraževalne politike vključenih več deležnikov, s čimer se zagotovi, da ta politika izpolnjuje potrebe državljanov EU in da v središče postavi učence; zato pozdravlja zavezo Komisije, da ustanovi evropsko vozlišče za digitalno izobraževanje kot prvi korak k procesu soustvarjanja in sistemu stalnega spremljanja, ki bo povezovalo nacionalne in regionalne strategije digitalnega izobraževanja ter vključevalo najpomembnejše deležnike in strokovnjake, tudi organizacije civilne družbe, ki zastopajo različne pristope v rednem izobraževanju in zunaj njega; meni, da je novo vozlišče kanal, prek katerega bi morale države članice spodbujati sodelovanje med ustanovami za izobraževanje in usposabljanje in tako izboljšale zagotavljanje digitalnega izobraževanja; pozdravlja ambicije, da se prek vozlišča vzpostavi strateški dialog z državami članicami o ključnih dejavnikih, ki omogočajo uspešno digitalno izobraževanje, o čemer se pričakuje tudi priporočilo Sveta; poziva Komisijo, naj pospeši prizadevanja, da bi osnutek priporočila objavili že leta 2021;

11. poziva Komisijo, naj ob upoštevanju načela subsidiarnosti nadzoruje izvajanje na nacionalni ravni ter zagotavlja pravično zastopnost in neodvisnost znotraj vozlišč, svetovalnih služb in posvetovanj z deležniki; poziva Komisijo, naj v oblikovanje novih evropskih in nacionalnih vozlišč, svetovalnih služb in posvetovanj z deležniki ter imenovanje ustreznih deležnikov v celoti vključi Parlament; želi spomniti Komisijo, naj pri oblikovanju koncepta načrtovane evropske platforme za izmenjavo prepreči prekrivanje in podvajanje s cilji vozlišča;

12. poudarja, da mora Evropska unija delovati kot svetovna referenca v smislu kakovostnega digitalnega izobraževanja, in poziva Komisijo, naj tesno sodeluje z ustreznimi svetovnimi in regionalnimi institucijami in deležniki, da bi spodbudila dostop do kakovostnega digitalnega izobraževanja po svetu;

13. poudarja osrednjo vlogo raziskav pri uresničevanju načrta in doseganju učinkovitega in ustreznega digitalnega izobraževanja za vse ter pozdravlja, da Komisija to priznava; poziva Komisijo in države članice, naj več vlagajo v interdisciplinarne raziskave, da bi ocenile dolgoročne učinke digitalizacije na učenje in učinkovitost politik digitalnega izobraževanja ter tako prispevale k njihovemu prihodnjemu oblikovanju in izvajanju, tudi tako, da predvidevajo nove vrste delovnih mest ter znanj in spretnosti in ustrezno prilagodijo učne načrte; poudarja, da so potrebne stalne raziskave o različnih učinkih digitalnih tehnologij na izobraževanje in razvoj otrok, ob povezovanju izobraževalnih ved, pedagogike, psihologije, sociologije, nevroznanosti in računalništva, da bi dosegli čim bolj poglobljeno razumevanje tega, kako se otroci in odrasli odzivajo na digitalno okolje, ter izzivov, povezanih z digitalnim izobraževanjem;

Spodbujanje uspešnega ekosistema digitalnega izobraževanja

14. poudarja, da je pandemija covid-19 pokazala, da vsi učenci ne morejo dostopati do digitalnega izobraževanja ter učenja na daljavo in spletnega učenja ter zato ne morejo imeti koristi od njih; ugotavlja, da med državami članicami in znotraj njih obstajajo vrzeli, ki nesorazmerno vplivajo na osebe iz prikrajšanih okolij in osebe, ki živijo na oddaljenih ali podeželskih območjih; obžaluje, da v Uniji še vedno ni odpravljen digitalni razkorak; obžaluje, da v nekaterih državah članicah prizadevanja za zagotavljanje kakovostnega digitalnega izobraževanja niso bila uspešna, saj je bilo preveč učencev več mesecev brez možnosti izobraževanja; se strinja z analizo Komisije, da sta hiter in zanesljiv internet ter kakovostna

Četrtek, 25. marec 2021

digitalna oprema v izobraževalnih ustanovah, neformalnih okoljih in doma glavna pogoja za učinkovito digitalno izobraževanje; poudarja, da so nekatere države članice veliko bolj napredne pri zagotavljanju digitalne infrastrukture in opreme ter s tem tudi digitalnih izobraževalnih rešitev; poudarja, da mora biti prva prednostna naloga odpraviti digitalni razkorak, in meni, da lahko javno-zasebna partnerstva, ki temeljijo na potrebah izobraževalnih ustanov, pospešijo iskanje rešitev;

15. vztraja, da bi morala širokopasovna povezava veljati za javno dobrino, njena infrastruktura pa bi morala biti ustrezno financirana, s čimer bi zagotovili, da je splošno dostopna in cenovno sprejemljiva, kar je ključni korak k odpravi digitalnega razkoraka; poleg tega opozarja na potencial, ki ga lahko nudi uvedba omrežja 5G, in poziva Komisijo, naj preuči morebitni prispevek tega omrežja k pobudam za digitalno izobraževanje; poziva, naj se sprejmejo posebni ukrepi in sheme financiranja za izboljšanje dostopa vseh izobraževalnih ustanov, zlasti tistih na oddaljenih, podeželskih in gorskih območjih s slabo povezljivostjo in omejenim dostopom do nastajajočih tehnologij, kot so umetna inteligenca, robotika, blokovne verige, odprtokodne rešitve, nove izobraževalne naprave ali igrifikacija, saj so vse bolj pomembne in imajo vse večji potencial;

16. je zadovoljen, da so v načrtu poudarjeni podpora povezljivosti šol in univerz z instrumentom za povezovanje Evrope ter prizadevanja za obveščanje o možnostih financiranja EU; poziva Komisijo, naj v tesnem sodelovanju z državami članicami, lokalnimi organi in deležniki poskrbi, da bo podpora EU usklajena z nacionalnimi programi, da bi zlasti podprli prikrajšane skupine; poziva Komisijo, naj podpora ciljno usmeri ne le v šole, pač pa tudi v vse formalne in neformalne izobraževalne ustanove; želi spomniti, da morajo izobraževalne ustanove imeti na razpolago usposobljeno osebje za nadzor mrež in aplikacij ter zagotavljanje usposabljanja in pomoči na področju varstva podatkov;

17. poudarja, kako pomembno je, da Unija prevzame vodilno vlogo v digitalnem izobraževanju z omogočanjem dostopa do inovacij in tehnologij za učitelje, učence in starše; v zvezi s tem poziva k novim pobudam na področju izobraževanja, ki bodo v celoti izkoristile nove tehnologije, kot sta umetna inteligenca in robotika, s čimer se bo povečala tudi ozaveščenost o s tem povezanih priložnostih in izzivih v izobraževalnem okolju; želi spomniti, da bi morali zagotavljati etičen pristop k umetni inteligenci in robotiki, ki je osredotočen na človeka; ugotavlja, da lahko pametna uporaba umetne inteligence olajša delovno obremenitev zaposlenih, poveča privlačnost izobraževalnih vsebin, olajša učenje na številnih področjih in podpira metode poučevanja, ki so bolj prilagojene potrebam posameznih učencev; je zaskrbljen, ker v Uniji ni posebnih visokošolskih programov in raziskav na področju umetne inteligence, kar bi lahko ogrozilo konkurenčno prednost EU; poziva k povečanju javnih naložb v umetno inteligenco;

18. spodbuja Evropsko komisijo in države članice, naj šolam (učiteljem in učencem) zagotovijo ne le tehnično podporo in internetno povezavo, temveč tudi potrebno podporo za varno in zanesljivo programsko opremo, ter spodbujajo prožne modele izobraževanja in podpore učencem na daljavo z uporabo sredstev, kot so e-viri, e-materiali, videoposnetki, e-mentorstvo in brezplačno spletno usposabljanje; v zvezi s tem poudarja, da so lokalne kulturne ustanove in skupnosti, kot so knjižnice in muzeji, med najpomembnejšimi ponudniki tovrstnih digitalnih virov; svari, da ima vezanost izobraževalnih virov na prodajalca negativne učinke na pedagoško neodvisnost ter poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo neodvisnost od vsakršnega vmešavanja ali interesov; vztraja pri potrebi po odprtem in preglednem digitalnem izobraževalnem ekosistemu v zvezi z vsebinami, napravami in tehnologijami; poudarja, da odprte tehnologije krepijo čut za sodelovanje ter da brezplačne in odprtokodne rešitve, ponovna uporaba vsebin v javni domeni ter interoperabilne rešitve strojne in programske opreme pripomorejo k boljšemu dostopu in ustvarjajo bolj uravnotežen digitalni prostor;

19. poudarja, da je treba priznati pravna in etična načela v zvezi z intelektualno lastnino v okviru povečanega ustvarjanja in širjenja izobraževalnih digitalnih vsebin; pozdravlja in podpira mrežo za intelektualno lastnino v izobraževanju, ki jo upravlja Urad Evropske unije za intelektualno lastnino, in spodbuja razvoj spretnosti, povezanih z intelektualno lastnino, med učenci in učitelji; želi spomniti na izjemo od avtorskih pravic v zvezi z uporabo del in drugih predmetov pri digitalnih in čezmejnih dejavnostih poučevanja iz člena 5 Direktive (EU) 2019/790;

20. želi spomniti na zanimive inovativne pobude za varno, zanimivo in zabavno spletno okolje in igrišče na vseh stopnjah izobraževanja; poudarja pomen povezovanja pedagoških, kognitivnih in psiholoških pristopov k izobraževanju ter ustreznega prilagajanja spletnih in nespletnih oblik; v zvezi s tem želi opozoriti na pristop, predlagan v evropski strategiji za predšolsko vzgojo in varstvo;

Četrtek, 25. marec 2021

21. poudarja, da je pomembno učiteljem, učencem in staršem ponuditi visokokakovostne in dostopne digitalne izobraževalne vsebine iz raznolikih virov, ter spodbuja države članice, naj namenijo finančna sredstva za nakup strokovnih in varnih digitalnih učnih virov, razvitih z uporabo evropskih inovacij, vključno s kakovostnimi izobraževalnimi vsebinami, ki jih soustvarjajo strokovnjaki; poziva države članice, naj podpirajo pobude, ki bodo podjetjem in organizacijam civilne družbe omogočale izmenjavo visokotehnoloških inovacij z izobraževalno skupnostjo;

22. meni, da je lahko pomoč Unije ključna pri razvoju in dajanju na voljo visokokakovostne izobraževalne vsebine; z zadovoljstvom ugotavlja, da vse več platform za digitalno izobraževanje, kot so eTwinning, elektronska platforma za izobraževanje odraslih v Evropi (EPALE) in portal School Education Gateway, omogoča dostop do virov in izmenjavo zgledov dobre prakse; poziva Komisijo, naj še naprej spodbuja in krepi tovrstne uspešne pobude prek ustreznih programov, kot sta Invest EU in Erasmus+, države članice pa, naj bolje izkoristijo njihov potencial; meni, da ima evropska platforma za izmenjavo potencial kot orodje za zagotavljanje boljšega sodelovanja med deležniki in akterji na področju izobraževanja na evropski ravni, in poziva Komisijo, naj s potrebno hitrostjo zaključi svojo načrtovano študijo izvedljivosti;

23. spodbuja države članice, naj inovacije in digitalne tehnologije v svojih sistemih izobraževanja in usposabljanja sprejmejo na pameten način, ki bo bolj osredotočen na učenca, da bi v prihodnosti dosegli učinkovit pristop kombiniranega učenja; kljub temu želi opozoriti, kako zelo pomembno je osebno izobraževanje, in poudarja, da bi bilo treba digitalna orodja uporabiti za dopolnitev in izboljšanje poučevanja v učilnicah; meni, da je treba razmisliti o negativnih posledicah daljšega časa, ki ga učenci preživijo pred zasloni, za njihovo dobro počutje; poudarja, da je pandemija covid-19 razkrila očitne vrzeli v zagotavljanju izobraževanja, ki jih spletno učenje ne more zlahka zapolniti in ki jih je treba dodatno obravnavati, zlasti v zvezi s šolskimi obroki, pastoralno podporo in telesno vadbo;

Krepitev digitalnih znanj in spretnosti ter kompetenc za digitalno preobrazbo

24. meni, da mora uvajanje digitalnih tehnologij in čim večje izkoriščanje njihovega potenciala potekati skupaj s posodobitvijo sedanjih učnih načrtov ter metod učenja in poučevanja; v zvezi s tem poudarja, kako pomembno je zagotoviti finančno podporo za usposabljanja, namenjena učiteljem; vztraja, naj se več pozornosti nameni dostopnemu usposabljanju učiteljev, saj je namen načrta zagotoviti, da učitelji in pedagogi digitalnih znanj in spretnosti ne bodo le imeli, temveč jih bodo lahko tudi poučevali; v zvezi s tem spodbuja naložbe v specialistična izobraževanja za poučevanje digitalnih znanj in spretnosti za učitelje in strokovnjake s področja informacijske tehnologije, ki želijo poučevati; poudarja pomen mentorstva kot orodja za usposabljanje in razvoj; poudarja, da imata program Erasmus+ in mobilnost učiteljev ključno vlogo pri pridobivanju znanj in spretnosti; je seznanjen s potencialom prihodnje akademije za učitelje in poziva Komisijo, naj Parlamentu predloži jasen koncept in proračun; poziva k pobudi na ravni Unije za razvoj novih pedagoških in ocenjevalnih metod za digitalno okolje, ki bo prepoznala posebne digitalne izzive, kot je asinhrono učenje, in pomembnost omogočanja kritičnega sodelovanja;

25. poudarja, da imajo starši, družine in mentorji pri učenju na daljavo vse pomembnejšo vlogo, zato morajo imeti dober internet, digitalna in tehnična znanja in spretnosti ter ustrezno opremo, ter poziva, naj se jim zagotovijo posebno usposabljanje in podporni mehanizmi; poudarja, da je treba družinam zagotoviti pomoč pri uporabi digitalnih orodij, da bi povečali dostop do izobraževanja na daljavo; poziva Komisijo, naj izvede namensko študijo o digitalnem starševstvu⁽²¹⁾, da bi za vse države članice razvila dosleden in učinkovit pristop za pomoč staršem;

26. poudarja, da škodljive in nezakonite vsebine in dejavnosti v digitalnem okolju, kot so spletno nadlegovanje, vključno s kibernetškimi grožnjami in kibernetško ustrahovanjem, otroška pornografija in navezovanje stikov za spolne namene, kršitve podatkov in zasebnosti, nevarne spletne igre ter dezinformacije, predstavljajo izziv, tudi v smislu duševnega zdravja in dobrega počutja; zato izraža veliko zadovoljstvo, da je v spremenjenem načrtu večji poudarek namenjen digitalni in informacijski pismenosti s pomočjo izobraževanja in usposabljanja; meni, da morajo zdravstveni delavci, izobraževalne ustanove, civilna družba in ponudniki neformalnega izobraževanja v partnerstvu s starši razviti starosti primeren učni načrt, ki bo učencem omogočil, da sprejemajo informirane in prave odločitve ter se izogonej škodljivemu vedenju;

⁽²¹⁾ Digitalno starševstvo so starševska prizadevanja in prakse za razumevanje, podpiranje in urejanje otrokovih dejavnosti v digitalnem okolju, zlasti pa pomoč pri varni uporabi interneta.

Četrtek, 25. marec 2021

27. poudarja, da je izredno pomembno, da imajo ljudje orodja, znanja in spretnosti za obvladovanje različnih groženj v digitalnem okolju ter zlasti za odkrivanje in kritično ocenjevanje dezinformacij in lažnih novic; v zvezi s tem pozdravlja hitro sprejetje nedavnega akcijskega načrta za medije in njegovo osredotočenost na medijsko pismenost ter poziva Komisijo, naj redno pregleduje kodeks ravnanja v zvezi z dezinformacijami in sprejme ustrezne ukrepe za zagotovitev, da se bodo družbeni mediji borili proti dezinformacijam na spletu; z zanimanjem pričakuje načrtovane smernice za učitelje in pedagoško osebje o spodbujanju digitalne pismenosti in boju proti dezinformacijam; poziva Komisijo, naj bo ambicioznejša in naj v sodelovanju z nacionalnimi in lokalnimi deležniki začne obsežne kampanje za digitalno opismenjevanje; ugotavlja, da je pomembno široko promovirati obstoječe pobude, kot sta evropski teden programiranja in dan varnejšega interneta;

28. poudarja, da mora ves razvoj na področju digitalnega izobraževanja spremljati trden okvir za varstvo podatkov, pri tem pa je treba preprečevati izkoriščanje podatkov o učencih v komercialne namene; poudarja, da je treba za podatke mladoletnikov, tudi za namene raziskav in poučevanja, uporabljati najstrožje zaščitne ukrepe; poziva Komisijo, naj pri razmisleku o posebni naravi podatkov o izobraževanju in podatkov, ki se nanašajo na učence oz. dijake, sodeluje z Evropskim odborom za varstvo podatkov;

29. poudarja, da bi bilo treba v okviru prizadevanj za poučevanje digitalnih spretnosti in digitalne pismenosti še naprej negovati tradicionalne, humanistične in mehke veščine, kot so socialne spretnosti, empatija, reševanje problemov in ustvarjalnost, zlasti z obsežnimi kampanjami za digitalno pismenost; poudarja, kako pomembna je digitalna razsežnost državljanske vzgoje in obžaluje omejene ambicije novega akcijskega načrta za digitalno izobraževanje v zvezi s spodbujanjem digitalnega državljanstva;

30. želi spomniti, da potrebujemo napredna digitalna znanja in spretnosti in spodbuja države članice, naj vzpostavijo nacionalne programe za izobraževanje, s katerimi bi povečali število diplomantov na področju informacijske tehnologije; poudarja, da bi se lahko ti programi razvili pod okriljem visokotehnoloških podjetij in univerz;

31. poudarja pomembnost zelenega izobraževanja in izobraževanja o okolju ter poziva, naj se razvijejo posebno oblikovani učni načrti v vsej Evropi ob upoštevanju okoljskega učinka digitalnega izobraževanja;

32. meni, da so v skladu z okvirnim sporazumom evropskih socialnih partnerjev o digitalizaciji podjetja, ki uporabljajo nove in nastajajoče tehnologije, odgovorna za zagotavljanje ustreznega preusposabljanja in izpopolnjevanja vseh zaposlenih, ki se jih to tiče, da se lahko naučijo uporabljati digitalna orodja, se prilagodijo spreminjajočim se potrebam trga dela in ostanejo zaposleni; poudarja vlogo socialnih partnerjev prek kolektivnih pogodb o opredelitvi in ureditvi digitalnih znanj in spretnosti ter stalnega usposabljanja ter pri ugotavljanju potreb po znanjih in spretnostih, razvoju usposabljanja na delovnem mestu in posodabljanju učnih načrtov za izobraževanje in usposabljanje; želi spomniti na nove delovne razmere zaradi pandemije, kot je delo na daljavo, ter spodbuja ustanove za izobraževanje in usposabljanje in delodajalce, naj razvijejo ustrezno usposabljanje, da bi učence in delavce pripravili na to novo delovno okolje;

33. poudarja pomen ocenjevanja in spremljanja digitalnih znanj in spretnosti ter v zvezi s tem opozarja na vrednost obstoječih orodij, kot sta evropski okvir digitalnih kompetenc in orodje za samoocenjevanje SELFIE; pozdravlja, da bodo orodje SELFIE uporabljali tudi učitelji; poziva Komisijo, naj spodbuja uporabo teh orodij, ki je zaenkrat še omejena;

34. poudarja tudi potrebo po boljšem in inovativnejšem priznavanju, potrjevanju in certificiranju, s tem pa tudi prenosljivosti digitalnih znanj in spretnosti, kvalifikacij in poverilnic; pozdravlja načrtovani razvoj evropskega potrdila o digitalnih znanjih in spretnostih kot orodja za lažje potrjevanje in prenosljivost v skladu z okvirom za digitalne kompetence; opozarja, da je treba shemo razviti v tesnem sodelovanju z državami članicami, da bi se izognili podvajanju in prekrivanju z obstoječimi shemami; poziva Komisijo, naj certifikat vključi v Europass in morda tudi v prihodnje evropsko študentsko izkaznico;

35. pozdravlja prizadevanja Komisije za digitalizacijo izobraževanja in kvalifikacij, tudi novo platformo Europass in načrtovano infrastrukturo za digitalna potrdila Europass; ob tem želi izpostaviti, da je treba izboljšati funkcionalnost platforme Europass v smislu iskanja in prejemanja ponudb za delo in tečaje, ustrezno posodobiti informacije na platformi, povezane z aktualnimi tečaji, usposabljanji in ponudbami za delo, ter določiti institucije, ki bodo odgovorne za ta postopek; poziva države članice, naj bolj spodbujajo novo platformo Europass v ustanovah za izobraževanje in usposabljanje, med svojimi zaposlenimi in pri delodajalcih;

Četrtek, 25. marec 2021

36. poudarja, da je treba izboljšati digitalne vire, orodja in mehanizme na ravni Unije, da bi vsem odprli možnosti vseživljenjskega učenja ter omogočili poln in kakovosten dostop do visokošolskih programov in gradiva; je seznanjen z razvojem novega, globaliziranega digitalnega okolja in trga za visokošolsko izobraževanje ter s potrebo, da visokošolske organizacije v Evropi ohranijo pomembno vlogo in so uspešne v tem okolju; poziva Komisijo in države članice, naj prek platforme spletne evropske univerze ustvarijo sinergije med univerzami, da bi bile raznolike, večjezične in spletne izobraževalne vsebine in programi dostopne po vsej Evropi;

37. poudarja, da imata poklicno izobraževanje in usposabljanje ter izobraževanje odraslih ključno vlogo pri zagotavljanju priložnosti za prekvalifikacijo in izpopolnjevanje s pristopom vseživljenjskega učenja; pozdravlja priporočilo Sveta o poklicnem izobraževanju in usposabljanju za konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost ter njegove splošne cilje posodobitve politike EU na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, vključitve evropskega sodelovanja v proces ter poenostavljenega upravljanja poklicnega izobraževanja in usposabljanja; poziva Komisijo, naj sprejme celosten pristop k poklicnemu izobraževanju in usposabljanju ter učenju odraslih, ki bo vključeval formalno, neformalno in priložnostno učenje, udeležencem pa omogočil, da pridobijo raznolik nabor znanj in spretnosti, ki so pomembni za digitalni in zeleni prehod, prispevajo k socialni vključenosti, aktivnemu državljanstvu in osebnemu razvoju ter ljudem omogočajo, da se prilagodijo razvijajočemu se trgu dela; poudarja pomen pridobivanja zelenih znanj in spretnosti;

38. opozarja na težave, s katerimi se pri prilagajanju digitalnemu okolju spoprijemajo ustanove poklicnega izobraževanja in usposabljanja, pri katerih je poudarek na praktičnem usposabljanju; poziva, naj se poiščejo ustrezne rešitve in poskrbi za primerno financiranje, da se zagotovi učinkovito izvajanje poklicnega izobraževanja in usposabljanja; pozdravlja načrtovano razširitev prakse Digitalna priložnost na udeležence poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter učitelje, vodje usposabljanja in izobraževalno osebje;

39. želi spomniti, da je pridobivanje digitalnih znanj in spretnosti vseživljenjsko prizadevanje, zato bi se morale politike osredotočati na vse demografske segmente, ne le na delovno sposobne osebe; poudarja, da je za to potreben medsektorski in celosten pristop k izobraževanju, ki bo temeljil na priznavanju, da se učenje odvija znotraj obveznega izobraževanja, pa tudi zunaj njega, ter da se pogosto izvaja v neformalnem in priložnostnem okolju; zato poziva, naj se podprejo ponudniki neformalnega učenja, da bi se povečale zmogljivosti in viri ter bi lahko zagotovili dostopno kakovostno digitalno izobraževanje in usposabljanje; poziva Komisijo, naj upošteva različne ravni tehnološkega napredka med izobraževalnimi sektorji in ustanovami ter naj pri pripravi priporočil in smernic posebno pozornost nameni težje dosegljivim območjem in skupinam;

40. opozarja, da socialne neenakosti in neenakosti na področju izobraževanja v zgodnjem otroštvu negativno vplivajo na stopnjo izobrazbe in zaposlitvene možnosti pozneje v življenju; ponovno poudarja, da je treba izboljšati dostop do kakovostnega izobraževanja in več dela vložiti v zgodnji razvoj digitalnih in medijskih znanj in spretnosti; pozdravlja napoved Evropske komisije, da bo z namenom odpravljanja revščine otrok uvedla evropsko jamstvo za otroke; poziva države članice, naj dodelijo znaten del sredstev Evropskega socialnega sklada v okviru deljenega upravljanja za izvajanje tega jamstva, zlasti za podporo ciljno usmerjenim ukrepom in strukturnim reformam, ki učinkovito obravnavajo izpostavljenost otrok revščini ali socialni izključenosti; želi spomniti, da nižja izobrazba pogosto pomeni tudi slabšo digitalno usposobljenost, zato pozdravlja priporočilo iz okrepljenega jamstva za mlade, da se ocenijo digitalna znanja in spretnosti oseb, ki niso zaposlene, se ne izobražujejo ali usposablajo, ter se jim zagotovi usposabljanje; je seznanjen s potencialom programa Evropskega socialnega sklada za vseživljenjsko učenje;

41. vztraja, da je treba premostiti digitalni razkorak, in opozarja, da bi bilo treba posebno pozornost nameniti zagotavljanju dostopa do kakovostnega digitalnega izobraževanja in vsebin ter izboljšanju digitalnega znanja za nizko kvalificirane odrasle, invalide, osebe iz ranljivih ali marginaliziranih skupin, starejše in osebe, ki živijo na oddaljenih ali podeželskih območjih; poudarja, da je leta 2018 le 4,3 % nižje kvalificiranih odraslih uporabljalo katero od oblik učenja za odrasle;

42. zato obžaluje, da v načrtu še vedno ni ukrepov, usmerjenih v nižje kvalificirane učeče se odrasle in starejše; poudarja, da je zaradi tega zapostavljena razsežnost vseživljenjskega učenja, ki je bistven del digitalnega izobraževanja, in otežena so prizadevanja, da bi vsi imeli osnovna življenjska znanja in spretnosti; zato poziva Komisijo, naj sodeluje z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi, da bi sprejeli dodatne ukrepe za spodbujanje digitalnega izobraževanja odraslih, tako da bi jim ga dali na voljo in omogočili dostop do njega, s čimer bi tiste, ki so zaključili formalno izobraževanje, pripravili na življenje in delo v digitalnem okolju ter zagotovili, da lahko resnično izkoristijo digitalni prehod in prispevajo k njegovemu oblikovanju;

Četrtek, 25. marec 2021

43. poudarja, da je treba pripraviti politike, ki invalidom zagotavljajo enake možnosti in dostopnost kakovostnega digitalnega izobraževanja; spodbuja države članice, naj sodelujejo z organizacijami, ki zastopajo osebe z različnimi invalidnostmi, da bi preučili izzive in priložnosti, ki jih prinaša digitalno izobraževanje, ter pri pripravi učinkovitih politik digitalnega izobraževanja upoštevali posebne potrebe invalidov; poziva Komisijo in države članice, naj opredelijo posebne funkcije za digitalno izobraževanje, zasnovane in prilagojene za invalide, in vlagajo vanje; meni, da digitalno izobraževanje zagotavlja velike priložnosti učencem z učnimi težavami, saj omogoča prilagojene pedagoške pristope k njihovim raznolikim zmožnostim; poziva, naj se okrepijo naložbe v zagotavljanje podpore, ki je te skupine prepogosto niso bile deležne;

44. poudarja potrebo po vključevanju načela enakosti spolov v politike na področju izobraževanja, znanj in spretnosti ter digitalizacije, zlasti v akcijski načrt; meni, da ima digitalno izobraževanje ključno vlogo pri povečanju udeležbe deklet in žensk v digitalni dobi; poudarja, da je digitalna vrzel med spoloma gospodarsko, družbeno in kulturno vprašanje, ter poziva Komisijo in države članice, naj to vrzel obravnavajo s celostnim političnim pristopom na več ravneh; pozdravlja preglednico Komisije o ženskah na digitalnem področju in poudarja, da je treba zbirati podatke, razčlenjene po spolu in starosti, da bi lahko razumeli digitalni razkorak med spoloma;

45. poudarja, da se je treba že zelo zgodaj osredotočiti na boljše vključevanje deklet v digitalno izobraževanje; poudarja, da si je treba odločno prizadevati, da bi več deklet spodbujali in motivirali za študij naravoslovja, tehnologije, inženirstva, umetnosti in matematike ter za udeležbo na tečajih programiranja, računalništva in informacijsko-komunikacijske tehnologije v šolah in na univerzah; ponovno poudarja, da se razlike med spoloma v izobraževanju širijo na trg dela, in da je treba spodbujati in olajšati dostop žensk do visokotehnološkega in digitalnega sektorja, hkrati pa se z ustreznimi strategijami in financiranjem boriti proti razliki v plačah med spoloma;

46. meni, da je izredno pomembno ustvariti pozitivno in vključujoče okolje, ki bo vzornice spodbujalo k motiviranju deklet za izbiro predmetov s področja naravoslovja, tehnologije, inženirstva, umetnosti in matematike ter informacijsko-komunikacijske tehnologije, ter boriti se proti nezavednim predsodkom in spolnim stereotipom pri izbiri predmetov in poklicne poti; meni, da ima vlogo pri tem tudi zasebni sektor, in sicer pri razvijanju učinkovitih pobud in kampanj na tem področju v sodelovanju z ustanovami za izobraževanje in usposabljanje, nevladnimi organizacijami in drugimi organizacijami civilne družbe; poudarja, kako pomembni sta delovna skupina Komisije za ženske na digitalnem področju in pobuda Digital4Her;

o

o o

47. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0096

Vpliv morskih odpadkov na ribištvo

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o vplivu morskih odpadkov na ribištvo (2019/2160(INI))

(2021/C 494/02)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 z naslovom Evropski zeleni dogovor (COM(2019)0640),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. marca 2020 o novem akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo: Za čistejšo in konkurenčnejšo Evropo (COM(2020)0098),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. maja 2020 z naslovom Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030: Vračanje narave v naša življenja (COM(2020)0380),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. maja 2020 z naslovom Strategija „od vil do vilic“: za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem (COM(2020)0381),
- ob upoštevanju poročila Komisije z dne 23. marca 2020 o izvajanju sporočila Komisije o trdnejšem in prenovljenem strateškem partnerstvu z najbolj oddaljenimi regijami EU (COM(2020)0104),
- ob upoštevanju člena 191 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
- ob upoštevanju Direktive 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode ⁽¹⁾ (direktiva o okoljski odgovornosti),
- ob upoštevanju Direktive Sveta 91/271/EGS z dne 21. maja 1991 o čiščenju komunalne odpadne vode ⁽²⁾,
- ob upoštevanju Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst ⁽³⁾,
- ob upoštevanju Direktive 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju Direktive 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja ⁽⁵⁾ (okvirna direktiva o morski strategiji),
- ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 z dne 20. novembra 2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike (uredba o nadzoru ribištva) ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju Direktive 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic ⁽⁷⁾,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ UL L 143, 30.4.2004, str. 56.

⁽²⁾ UL L 135, 30.5.1991, str. 40.

⁽³⁾ UL L 206, 22.7.1992, str. 7.

⁽⁴⁾ UL L 327, 22.12.2000, str. 1.

⁽⁵⁾ UL L 164, 25.6.2008, str. 19.

⁽⁶⁾ UL L 343, 22.12.2009, str. 1.

⁽⁷⁾ UL L 20, 26.1.2010, str. 7.

⁽⁸⁾ UL L 354, 28.12.2013, str. 22.

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 508/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ⁽⁹⁾,
- ob upoštevanju Direktive 2014/89/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje ⁽¹⁰⁾ (direktiva o pomorskem prostorskem načrtovanju),
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2015/720 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o spremembi Direktive 94/62/ES glede zmanjšanja potrošnje lahkih plastičnih nosilnih vrečk ⁽¹¹⁾,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/850 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive 1999/31/ES o odlaganju odpadkov na odlagališčih ⁽¹²⁾,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/851 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive 2008/98/ES o odpadkih ⁽¹³⁾,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži ⁽¹⁴⁾,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/883 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o pristaniških sprejemnih zmogljivostih za oddajo odpadkov z ladij ⁽¹⁵⁾,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/904 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih proizvodov na okolje ⁽¹⁶⁾,
- ob upoštevanju agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in ciljev trajnostnega razvoja, zlasti cilja 14: Ohranjati in trajnostno uporabljati oceane, morja in morske vire za trajnostni razvoj,
- ob upoštevanju poročila o programu OZN za okolje iz leta 2005 z naslovom *Marine Litter – An analytical overview* (Morski odpadki, analitični pregled),
- ob upoštevanju Mednarodne konvencije o preprečevanju onesnaževanja morja z ladij (MARPOL), ki jo je leta 1973 sprejela Mednarodna pomorska organizacija (IMO), vključno s Prilogo V h konvenciji, ki je začela veljati 31. decembra 1988,
- ob upoštevanju poročila Evropske agencije za okolje iz oktobra 2020 z naslovom *State of nature in the EU – Results from reporting under the nature Directive 2013-2018* (Stanje narave v EU – rezultati poročanja na podlagi direktiv o naravi za obdobje 2013–2018),
- ob upoštevanju rezultatov projekta *Tackling marine litter in the Atlantic Area' (CleanAtlantic)* (Reševanje problema morskih odpadkov na območju Atlantskega oceana), ki se financira iz programa EU za območje Atlantskega oceana,
- ob upoštevanju prostovoljnih smernic OZN za prehrano in kmetijstvo za označevanje ribolovnega orodja, ki jih je julija 2018 sprejel Odbor za ribištvo,
- ob upoštevanju akcijskega načrta Mednarodne pomorske organizacije za obravnavanje plastičnih morskih odpadkov z ladij,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 19. novembra 2019 o oceanih in morjih, ki obravnavajo oblikovanje mednarodnega sporazuma o onesnaževanju s plastiko,
- ob upoštevanju Konvencije za varstvo morskega okolja in obalnega območja Sredozemlja (Barcelonska konvencija), Konvencije o varstvu Črnega morja pred onesnaženjem (Bukareška konvencija), Konvencije o varstvu morskega okolja območja Baltiškega morja (Helsinkiška konvencija), Konvencije o varstvu morskega okolja severovzhodnega Atlantika (Konvencija OSPAR),
- ob upoštevanju regionalnega načrta za ravnanje z morskimi odpadki v Sredozemlju,

⁽⁹⁾ UL L 149, 20.5.2014, str. 1.

⁽¹⁰⁾ UL L 257, 28.8.2014, str. 135.

⁽¹¹⁾ UL L 115, 6.5.2015, str. 11.

⁽¹²⁾ UL L 150, 14.6.2018, str. 100.

⁽¹³⁾ UL L 150, 14.6.2018, str. 109.

⁽¹⁴⁾ UL L 150, 14.6.2018, str. 141.

⁽¹⁵⁾ UL L 151, 7.6.2019, str. 116.

⁽¹⁶⁾ UL L 155, 12.6.2019, str. 1.

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju Okvirne konvencije OZN o spremembi podnebja (UNFCCC), Kjotskega protokola k omenjeni konvenciji ter Pariškega sporazuma,
  - ob upoštevanju Konvencije OZN o biološki raznovrstnosti,
  - ob upoštevanju Konvencije OZN o pomorskem mednarodnem pravu (UNCLOS), ki jo je generalna skupščina OZN sprejela 16. novembra 1973,
  - ob upoštevanju globalnega ocenjevalnega poročila o biotski raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah Medvladne platforme o biotski raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah (IPBES) z dne 31. maja 2019,
  - ob upoštevanju ministrske izjave z dne 28. septembra 2020 ministrov za okolje, pomorsko gospodarstvo, kmetijstvo in ribištvo držav članic z Baltskega morja ter komisarja za okolje, oceane in ribištvo,
  - ob upoštevanju poročila z naslovom *Mission Starfish 2030: Restore our Ocean and Waters* (Misija Morska zvezda do leta 2030: obnova naših oceanov in voda), ki jo je 22. septembra 2020 objavil odbor misije Komisije za zdrave oceane, morja ter obalne in celinske vode,
  - ob upoštevanju posebnega poročila Medvladnega foruma za podnebne spremembe (IPCC) z naslovom Globalno segrevanje za 1,5 °C, njegovega petega ocenjevalnega poročila (AR5) in zbirnega poročila, njegovega posebnega poročila o podnebnih spremembah in zemljiščih ter njegovega posebnega poročila o oceanih in kriosferi v spreminjajočem se podnebj,
  - ob upoštevanju Konvencije OZN o preprečevanju onesnaževanja morja z odlaganjem odpadkov in drugih snovi iz leta 1972,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 26. oktobra 2017 o izvajanju direktive o okoljski odgovornosti ⁽¹⁷⁾,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. septembra 2018 o evropski strategiji za plastiko v krožnem gospodarstvu ⁽¹⁸⁾,
  - ob upoštevanju svojega stališča z dne 4. aprila 2019 o predlogu Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 508/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁹⁾,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 28. novembra 2019 o izrednih podnebnih in okoljskih razmerah ⁽²⁰⁾,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2020 o evropskem zelenem dogovoru ⁽²¹⁾,
  - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za ribištvo (A9-0030/2021),
- A. ker morski odpadki, ki jih vidimo na plažah, obalah, obalnih območjih in vodnih površinah, v resnici zakrivajo veliko širši pojav onesnaženosti vodnega stolpa in morskega dna; ker so ti odpadki v največji meri proizvod dejavnosti na kopnem (80 %), pa tudi dejavnosti na morju, kjer se je znatno povečal promet velikih neribiških plovil;
- B. ker so morski odpadki vsi odpadki, ki so bili namerno ali nenamerno odvrženi v morsko okolje in so opredeljeni po velikosti (nano, mikro in mega odpadki) in naravi (zabojniki, kosovni odpadki, ki ležijo na dnu oceanov, plastika, ribolovno orodje, odpadki na pol potopljenih plovil, nevarni odpadki, kot so razstreliva in drugi vojni ostanki, tekstilna vlakna, mikroplastika itd.);
- C. ker 70 % morskih odpadkov, ki se odvržejo v morje, konča na morskem dnu in ker skupna masa plavajočih odpadkov na površju predstavlja le 1 % plastike v oceanu; ker najnovejše znanstvene raziskave kažejo, da je raven onesnaženosti oceanov s plastiko v veliki meri podcenjena, in ker imamo še vedno velike vrzeli v znanju o oceanografiji; ker so raziskave o širjenju morskih odpadkov v oceanih ključnega pomena, da bi boljše razumeli, kako zelo je morje onesnaženo;

⁽¹⁷⁾ UL C 346, 27.9.2018, str. 184.

⁽¹⁸⁾ UL C 433, 23.12.2019, str. 136.

⁽¹⁹⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2019)0343.

⁽²⁰⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0078.

⁽²¹⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0005.

Četrtek, 25. marec 2021

- D. ker so svetovni oceani neprekinjeno vodno telo, katerega dobro okoljsko stanje je bistveno za njegovo odpornost in nadaljnje zagotavljanje ekosistemskih storitev, kot sta absorpcija CO₂ in proizvodnja kisika, vsaka sprememba v morskih in obalnih ekosistemih pa bi lahko zmanjšala njegovo vlogo podnebne regulatorja; ker morski odpadki ogrožajo prihodnost ribiškega sektorja na splošno, saj se lahko samo s čistim, zdravim, produktivnim in biološko raznolikim obalnim in morskim okoljem izpolnijo dolgoročne potrebe ljudi na splošno, predvsem pa ribičev, nabiralcev školjk in ribiških skupnosti;
- E. ker so morski odpadki svetovni izziv, saj ne poznajo meja in se prenašajo s tokovi in vetrom daleč naokoli, kar vpliva na območja in sektorje, ki so oddaljeni od kraja izvora in niso odgovorni za njihov nastanek; ker se velike količine odpadkov po vsem svetu še vedno odvržejo neposredno v morje; ker je treba poskrbeti za celosten pristop k reševanju problema morskega onesnaževanju in podpreti ukrepe na vseh ravneh, od lokalne do mednarodne;
- F. ker se onesnaževanje oceanov in morij s plastičnimi morskimi odpadki, zlasti z mikroplastiko, še povečuje zaradi meteoroloških pojavov, ki omogočajo širjenje mikroplastike po zraku, z dežjem in snegom, rezultat tega pa je onesnaženost okolja, ki je bilo nekoč neokrnjeno, kot so visoke gore, Antarktika ali celo območje prek arktičnega kroga;
- G. ker se v Sredozemsko morje vsak dan odvrže 730 ton odpadkov; ker je v poročilu Svetovnega sklada za naravo (WWF) iz junija 2019 navedeno, da vsako leto 11 200 ton plastike, odvržene v okolje, najde pot v Sredozemlje; ker se vsako leto odvrže v Sredozemlje količina odpadkov, ki je enakovredna 66 000 tovornjakov za zbiranje odpadkov iz plastike; ker mikroplastika v Sredozemlju dosega rekordno koncentracijo 1,25 milijona drobcov na km²; ker majhni delci predstavljajo približno 90 % vse plastike, ki plava v Sredozemlju, kar pomeni približno 280 milijard drobcov plavajoče mikroplastike; ker povprečni uživalec sredozemskih školjk vsako leto v povprečju zaužije 11 000 drobcov plastike; ker je zato Sredozemlje eno najbolj onesnaženih morij na svetu;
- H. ker je najboljši način za zmanjšanje količine morskih plastičnih odpadkov izogibanje njihovi proizvodnji ali njeno zmanjšanje ter prehod na recikliranje in ponovno uporabo materialov in proizvodov;
- I. ker so morski odpadki površina, na katero se lahko zalepijo številni organizmi in bakterije, kar omogoči vnos invazivnih vrst, ki lahko spremenijo ravnovesje morskih ekosistemov, in ker lahko morske prostoživeče živali zaužijejo tudi bakterije z morskih odpadkov, če jih pomotoma zamenjajo za hrano;
- J. ker imajo morski odpadki negativne morfološke učinke, zlasti na otokih;
- K. ker se morski odpadki kopičijo zlasti okoli majhnih oddaljenih otokov in na obalnih območjih; ker najbolj oddaljene regije ter čezmorske države in ozemlja gostijo 80 % evropske morske biotske raznovrstnosti; ker njihova gospodarstva večinoma temeljijo na ribištvu in turizmu;
- L. ker širjenje morskih odpadkov po svetu vpliva na tretje države v razvoju, zlasti na obalne skupnosti, ki so odvisne od ribolova in nimajo nujno zmogljivosti ali sredstev, da bi se učinkovito zaščitile;
- M. ker je problem odpadkov v morju v veliki meri posledica slabega ravnanja z njimi na kopnem, na primer v vodotokih in rekah, slabega ravnanja z odpadno vodo, nezakonitih odprtih odlagališč in odlagališč blizu vodotokov, razkropitve odpadkov in njihovega odtekanja med nevihtami in padavinami ter zaradi odlaganja snega s cest in pločnikov neposredno v morje;
- N. ker razpršena onesnaženost, kot je očiščena ali neočiščena odpadna voda, ki lahko vsebuje kemikalije ali farmacevtske odpadke, ali voda, ki odteka ali pronica iz mestnega ali kmetijskega okolja, ali izpust dušika in fosforja, ogroža morskoko okolje z eutrofikacijo zaradi visoke koncentracije hranilnih snovi, ki lahko povzročijo pomanjkanje kisika na morskem dnu in posledično širjenje „mrtvih območij“, ki so se od leta 1950 povečala za desetkrat, zaradi česar poganjajo cianobakterije, povzročajo širjenje zelenih in rdečih alg in na splošno onesnažujejo morskoro rastje in prostoživeče živali;
- O. ker slabo upravljanje omrežij odpadnih voda ogroža akvakulturne proizvajalce in gojitelje ostrig, saj lahko virusi in bakterije, kot so norovirusi, ogrozijo kakovost njihovih proizvodov, kar lahko povzroči začasno prepoved njihove prodaje in distribucije, če niso več primerni za uživanje;

Četrtek, 25. marec 2021

- P. ker je kriza zaradi pandemije covid-19 pokazala, kako lahko slabo ravnanje z odpadki na kopnem hitro privede do novega morskega onesnaževanja, zlasti zaradi proizvodov za enkratno uporabo, kot so kirurške maske in rokavice za enkratno uporabo;
- Q. ker velik delež plastike in mikroplastike v morju prihaja iz kopenskih virov;
- R. ker količina plastike v morju močno vpliva tudi na ribištvo, pri malem ribolovu pa je ta problem še večji in povzroča še večje stroške;
- S. ker so po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) tobačni odpadki najbolj razširjena vrsta odpadkov na svetu; ker so po navedbah ameriške nevladne organizacije Ocean Conservancy cigaretni ogorki na vrhu seznama 10 najbolj nabranih predmetov med mednarodnimi akcijami čiščenja plaž; ker razgradnja enega samega cigaretnega ogorka traja 12 let, v njem pa je skoraj 4 000 kemičnih snovi; ker vsak cigaretni ogorek, ki konča v oceanih in rekah, onesnaži 500 litrov vode;
- T. ker morski odpadki resno ogrožajo odpornost in produktivnost morskih ekosistemov, zlasti najranljivejših, ki se že soočajo s številnimi kumulativnimi pritiski, kot so podnebne spremembe, onesnaževanje, nezakoniti, neprijavljeni in zakonsko neurejeni ribolov, prelov ter vse pogostejše dejavnosti, kot sta pomorski promet in turizem;
- U. ker povečan pritisk na morske ekosisteme zmanjšuje biotsko raznovrstnost in duši bentoške organizme ter lahko poveča nevarnost širjenja bolezni zaradi prisotnosti patogenov, ki nastajajo s kopičenjem morskih odpadkov na morskem dnu;
- V. ker kljub temu, da si EU vse bolj prizadeva rešiti problem ribolovnega orodja, ki je izgubljeno ali zapuščeno na morju, lahko to ali drugače zavrženo ribolovno orodje ostane aktivno še mesece ali celo leta, recimo tako imenovane fantomske mreže, in neselektivno vpliva na vse morske prostoživeče živali, vključno z ribjimi staleži; ker je znano, da je nezakonit, neprijavljen in zakonsko neurejen ribolov eden glavnih virov „fantomskega orodja“;
- W. ker morski odpadki resno ogrožajo številne vrste morskih živali, saj se z njimi lahko zadavijo, zadušijo, jih zaužijejo, se z njimi poškodujejo in okužijo, pa tudi druge živalske vrste, kot so morske ptice, med katerimi so nekatere že ogrožene ali celo pred izumrtjem;
- X. ker učinke morskih odpadkov v prvi vrsti občutijo ribiči, tudi mali ribiči in ribogojci, saj resno ogrožajo njihovo dejavnost, ker se odpadki lahko zapletejo v ribolovno orodje, ga poškodujejo ali povzročijo njegovo izgubo, poškodujejo motorje plovil in hladilne sisteme, ogrožajo varnost pomorščakov na ladjah, jim povzročajo dodatno delo, ker je treba orodje očistiti, kar ustvarja veliko gospodarsko zgubo;
- Y. ker je vpliv morskih odpadkov na ribiški sektor večji pri malem kot pa pri industrijskem ribolovu, saj se pri manjših plovilih zaradi odpadkov prej poškodujejo propeler, motor in ribolovno orodje, in ker je morskih odpadkov več v plitvih morskih vodah, kjer poteka večina malega ribolova; ker morski odpadki vplivajo tudi na kakovost ulova, saj se ga ne more tržiti, če ga odpadki onesnažijo, kar povzroča dodatno finančno zgubo za ribiška in akvakulturna podjetja;
- Z. ker je ribiški sektor že nekaj časa prva obrambna črta pred onesnaževanjem, ki ga povzročajo morski odpadki, čeprav je to le majhen prispevek k reševanju tega problema na svetovni ravni, in ker ribiči in ribogojci že nekaj časa dejavno in proaktivno prispevajo k čistejšemu morju;
- AA. ker morski odpadki ribištvu povzročajo izpad dohodka v višini od 1 do 5 % ⁽²²⁾;

⁽²²⁾ „Izgubljeno ribolovno orodje: past za naše oceane“, Evropska komisija.

Četrtek, 25. marec 2021

- AB. ker se reciklira le 1,5 % ⁽²³⁾ ribolovnega orodja in ker je nujno treba dodeliti ustrezno ekonomsko pomoč, da se vse ribolovno orodje zbere, reciklira in popravi; ker bi lahko sektor izkoristil nove gospodarske priložnosti, če bi se zavezal krožnemu gospodarstvu, ki temelji na pametni zasnovi, raziskavah in inovacijah;
- AC. ker ribiči, ki prinesejo nenamerno ulovljene odpadke nazaj na kopno, in kampanje za zbiranje morskih odpadkov prispevajo k zmanjšanju problema morskih odpadkov in koristijo celotni skupnosti;
- AD. ker se neposredni stroški odstranjevanja morskih odpadkov zelo pogosto krijejo, medtem ko stroški dela, stroški, ki nastanejo zaradi pomanjkanja prostora na krovu plovil, in stroški zaradi poškodovanega ribolovnega orodja in motorja pa ne;
- AE. ker od ribičev in ribogojcev ni mogoče pričakovati, da bodo zbirali morske odpadke brez mehanizma za nadomestila, ki bo v skladu z njihovimi prizadevanji; ker se ocenjuje, da bi bilo do 80 % ribičev pripravljenih sodelovati pri zbiranju morskih odpadkov, če bi bili vzpostavljeni podporni mehanizmi ⁽²⁴⁾;
- AF. ker ribiči in ribiška združenja že zbirajo odpadke, rešitve za predelavo morskih odpadkov, zlasti ribiških, pa že obstajajo;
- AG. ker je modro gospodarstvo, ki naj bi se do leta 2030 podvojilo, resnična priložnost za trajnostni razvoj pomorskih in obalnih dejavnosti, zlasti z razvojem infrastrukture s pozitivnim učinkom, kot so umetni grebeni in druge inovacije, ki spodbujajo učinek grebena in učinek rezervata, kar lahko pripomore k obnovi ekosistemov;
- AH. ker si EU prizadeva za spodbujanje celostnega pristopa k morskim dejavnostim in ker je treba pri obravnavanju problematike morskih odpadkov bolj upoštevati prostorsko razsežnost pomorskih in obalnih dejavnosti ter v boj proti morskim odpadkom vključiti obalne skupnosti in ribiče, da bi se upoštevale posebne značilnosti lokalnih skupnosti, saj ribolovna dejavnost večinoma poteka na obalnih območjih;
- AI. ker poslabšanje morskih in obalnih ekosistemov, tudi zaradi morskih odpadkov, ogroža vse gospodarske subjekte na obalnih območjih ter trajnost, obstojnost in privlačnost obalnih skupnosti;

Izboljšanje in povečanje učinkovitosti zakonodajnega okvira in upravljanja na področju morskih odpadkov

1. poudarja, da sta ohranjanje zdravih morskih ekosistemov in boj proti morskim odpadkom vprašanja, ki vključujeta številne obstoječe zakone, in da bo le celovit in skladen pristop k evropskim ciljem omogočil izboljšanje obstoječega zakonodajnega okvira in boljše razumevanje obsega kumulativnih pritiskov; poudarja, da je treba pregledati celotno pomorsko politiko, da bi oblikovali bolj strateški okvir, tudi o morskih odpadkih, ki bi vključeval vso zakonodajo s področja odpadkov in morskega okolja;
2. poudarja, da je treba okrepiti komunikacijo in usklajevanje med državami članicami in med morskimi bazeni, da se zagotovi celotni pristop, ki bi ribiškim plovilom omogočal iztovarjanje morskih odpadkov v katerem koli pristanišču Unije; v zvezi s tem poziva države članice, naj nemudoma in brez odlašanja izvajajo Direktivo (EU) 2019/883 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o pristaniških sprejemnih zmogljivostih za oddajo odpadkov z ladij ⁽²⁵⁾, v zvezi s tem poziva Komisijo, naj predstavi izvedbene akte, v katerih bodo določena merila za upravičenost do znižane pristojbine za „zelene ladje“, in naj oblikuje ustrezne spodbude za oddajo zbranih odpadkov na kopnem, vključno z mehanizmom nadomestil, ki bo v skladu s prizadevanji ribičev, in metodološkimi merili za izračun prostornine in količine pasivno ulovljenih odpadkov, da bi lahko hitro uresničili cilje o zmanjšanju morskih odpadkov, kot so določeni v direktivi;

⁽²³⁾ „Izgubljeno ribolovno orodje: past za naše oceane“, Evropska komisija.

⁽²⁴⁾ <https://cetmar.org/resultados-cleanatlantic/>

⁽²⁵⁾ UL L 151, 7.6.2019, str. 116.

Četrtek, 25. marec 2021

3. poudarja, da je treba izboljšati evropski zakonodajni okvir, da bi zmanjšali finančne stroške za ribiče, ki pri ribolovu nenamerno ulovijo morske odpadke, in se izognili pretiranemu birokratskemu bremenu zanje; poleg tega poudarja, da bi bilo treba v zakonodaji o morskih odpadkih več pozornosti nameniti socialni razsežnosti problema;
4. poudarja, da je treba pomorsko vizijo nujno okrepiti v novih strategijah Evropske unije, zlasti v evropskem zelenem dogovoru, strategiji za biotsko raznovrstnost in strategiji „od vil do vilic“;
5. priporoča okrepitev določb okvirne direktive o morski strategiji z uskladitvijo kazalnikov dobrega okoljskega stanja, zlasti tistih, ki so povezani z deskriptorjem 10, „morski odpadki“;
6. poziva Komisijo, naj okvirno direktivo o morski strategiji razširi na najbolj oddaljene regije;
7. poziva k izboljšanju okvira direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju, da bi se upoštevala prostorska razsežnost boja proti morskim odpadkom;
8. poudarja, da problema morskih odpadkov ni mogoče učinkovito reševati zgolj na nacionalni ravni, temveč je potrebno sodelovanje na vseh ravneh, tudi na svetovni, evropski in regionalni ravni; poziva Komisijo, naj na mednarodnih pogajanjih OZN o morski biotski raznovrstnosti zagovarja ambiciozen model upravljanja, ki bo presegal nacionalne jurisdikcije, in da se vsa morja in oceani priznajo kot svetovno skupno dobro, da bi se sprejela nova vizija, ki bi individualni in kolektivni odgovornosti pripisovala večjo vlogo kot načelom svobode ali suverenih pravic iz pomorskega prava, da bi tako zagotovili zaščito morja, tudi pred škodljivimi vplivi morskih odpadkov;
9. poziva EU, naj okrepi mednarodne pobude, kot je svetovno partnerstvo o morskih odpadkih, ki ga je začel program OZN za okolje, da bi uresničili cilje trajnostnega razvoja, zlasti cilj št. 14, „ohranjati in trajnostno uporabljati oceane, morja in morske vire za trajnostni razvoj“, ter cilj št. 12 o odgovorni porabi in proizvodnji;
10. poziva Komisijo in države članice, naj na skupščini OZN za okolje usmerijo prizadevanja v ambiciozen in pravno zavezujoč sporazum o onesnaževanju s plastiko, ki bo zajemal celoten življenjski cikel plastike, vključno s skupnimi globalnimi cilji za zmanjšanje onesnaževanja morja s plastiko in vizijo prehoda na varno, krožno gospodarstvo za plastiko ter učinkovitim globalnim upravljanjem izgubljenega ribolovnega orodja ali „fantomskega orodja“, ki ogroža vse pomorske dejavnosti in ekosisteme po vsem svetu;
11. meni, da morajo Komisija in države članice okrepiti boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in zakonsko neurejenemu ribolovu, ki sam po sebi onesnažuje okolje in prispeva k ustvarjanju morskih odpadkov ter slabšanju stanja morskega okolja, zlasti zaradi nezakonito odvrženega ribolovnega orodja;
12. poudarja, da se resoluciji št. 2/11 skupščine OZN za okolje v okviru okoljskega programa OZN z dne 26. maja 2016 priznava, da je prisotnost plastičnih odpadkov in mikroplastike v morskem okolju svetovni problem, ki postaja vse bolj zaskrbljujoč in zahteva nujen globalni odziv, ki naj vključuje pristop življenjskega cikla proizvodov;
13. poziva Komisijo in države članice, naj znotraj iste časovnice uskladijo različno zakonodajo, kot je okvirna direktiva o morski strategiji, direktiva o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih proizvodov na okolje, direktiva o pristaniških sprejemnih zmogljivostih in direktiva o pomorskem prostorskem načrtovanju, da bi bila zakonodaja na tem področju skladnejša;
14. poziva Komisijo, naj poveča zbiranje podatkov o količini in vrsti odpadkov v evropskih vodah in njihovem vplivu na ribolov ter zbiranje in usklajevanje podatkov o količini, številu in kakovosti morskih odpadkov, ki so bili iztovorjeni, odstranjeni in oddani v recikliranje, zlasti prek programa Fishing for Litter' (FFL) (program za lovljenje odpadkov), vključno s prostornino, materiali in vrsto ujetih predmetov; poziva, naj se podatki, ki jih zberejo države članice o izgubi, trženju in zbiranju ribolovnega orodja in morskih odpadkov, vnesejo v nacionalno podatkovno zbirko ali podatkovno zbirko morskega bazena ter se uskladijo v enem samem letnem poročilu na evropski ravni, da bi lažje prepoznali morske odpadke in jih nadzorovali ter zagotovili boljše spremljanje in ocenjevanje;

Četrtek, 25. marec 2021

15. poudarja, da je treba letno kartirati morske odpadke, zbrane v okviru programa FFL, v različnih povodjih, da bi pridobili informacije o izvoru ulovljenih morskih odpadkov in okrepili kampanje zbiranja; poudarja, da mora biti to povezano z obstoječimi prizadevanji za kartiranje; poziva Komisijo, naj pripravi letno poročilo o količini morskih odpadkov, iztovorjenih v pristaniščih prek programa FFL, vključno s prostornino, materiali in vrsto ujetih predmetov;

16. spodbuja vzpostavitev mrež sodelovanja med vladami držav članic, ribiškimi združenji, delavskimi organizacijami, organizacijami za ravnanje z odpadno vodo, obalnimi deležniki, pristanišči, nevladnimi organizacijami in regionalnimi konvencijami, da bi okrepili pristop od spodaj navzgor, ki naj temelji na dialogu in vključevanju, ter spodbujali praktične rešitve za delavce v ribiškem sektorju in zagotovili učinkovitejše izvajanje pravil in ustrezne vire na področjih, kot so zbiranje, odstranjevanje in recikliranje morskih odpadkov;

17. poudarja, da si je treba izmenjati primere dobre prakse med vsemi deležniki, vključno z državljani, ki jih je prizadel problem morskih odpadkov, da bi ribiški sektor spodbudili k varovanju morskega okolja, reševanju problema morskih odpadkov in s tem k zagotavljanju trajnostne rabe njegovih virov; pozdravlja pobude, kot je „Plan Marlimpo“ (projekt Čisto morje), ki ga izvaja galicijsko ministrstvo za morje (Španija), katerega namen je zmanjšati količino odpadkov na obalnih območjih;

18. meni, da je za izboljšanje in povečanje učinkovitosti zakonodajnega okvira in upravljanja v zvezi z zbiranjem, odstranjevanjem in recikliranjem morskih odpadkov bistveno spodbujati večjo vključenost vseh, ki delajo v ribiškem sektorju, ter razširiti obstoječe projekte ozaveščanja, preprečevanja in usposabljanja, da se zagotovi stalna izmenjava informacij za podporo pripravi in posodobitvi ustreznih pravil;

19. poziva vse druge zadevne deležnike, tj. svetovalne svete za ribištvo, naj z učinkovitimi in uspešnimi ukrepi podprejo zmanjšanje količine morskih odpadkov; poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo prostovoljne smernice OZN za prehrano in kmetijstvo za označevanje ribolovnega orodja, da bi spodbudili odgovorno upravljanje ribolovnega orodja, izboljšali prepoznavanje izgubljenega orodja in podprli trajnost ribištva z zmanjšanjem količine zapuščene, izgubljene ali drugače zavržene ribiške opreme, tudi v skladu z določbami uredbe o nadzoru ribištva; poziva Komisijo, naj podpre prizadevanja za operacionalizacijo označevanja izgubljenega ribolovnega orodja v evropskih vodah in poročanje o njem ter s prizadevanji v okviru Mednarodne pomorske organizacije okrepi mednarodno sodelovanje za odpravo tega vira morskega onesnaževanja s plastiko;

20. poudarja, da lahko zaščitena morska območja delujejo kot odlični laboratoriji za uvajanje rešitev za boj proti morskim odpadkom, ki omogočajo upoštevanje interakcij med dejavnostmi na kopnem in na morju ter podpirajo sodelovanje med različnimi pomorskimi in kopenskimi deležniki v zvezi z izzivi, s katerimi se soočajo morski in obalni ekosistemi;

21. poudarja na neučinkovitost evropske direktive o odgovornosti v zvezi z morskimi odpadki, vključno z njenim omejenim področjem uporabe in težavami pri opredelitvi onesnaževalca in dodeljevanju odgovornosti; opozarja, da je Parlament pozval k oblikovanju vizije evropske direktive o odgovornosti, ki bi upoštevala omejitve njene učinkovitosti;

22. poziva Komisijo in države članice, naj bolje izvajajo načelo „onesnaževalec plača“;

Izboljšanje raziskav in znanja o morskih odpadkih

23. poziva Komisijo, naj prevzame pomembno vlogo v pobudi OZN za desetletje oceanskih znanosti ter spodbuja digitalizacijo in uporabo umetne inteligence za boljše razumevanje morij in oceanov in vpliva morskih odpadkov nanje;

24. meni, da je zaradi pomanjkanja razpoložljivih podatkov in študij težko natančno količinsko opredeliti, v kolikšni meri škoda, ki jo povzročajo morski odpadki, vpliva na ribiški sektor in njene negativne gospodarske posledice za ribiče; zato poziva Komisijo in države članice, naj povečajo financiranje raziskav in okrepijo zbiranje podatkov o količini in različnih vrstah odpadkov v evropskih vodah ter o njihovem vplivu na ribištvo, akvakulturo in ekosisteme ter naj predlagajo zanesljive ukrepe za obravnavo in preprečevanje vpliva nanoplastike in mikroplastike na ribolovne vire in zdravje ljudi;

Četrtek, 25. marec 2021

25. opominja, da se direktiva o plastiki za enkratno uporabo nanaša na odpadke, ki jih običajno najdemo na plažah; poziva Komisijo, naj okrepi veljavne ukrepe za plastiko za enkratno uporabo, pri čemer naj se zlasti opre na pričakovano delo v zvezi z odpadki v vodnem stolpu in na morskem dnu v skladu z okvirno direktivo o morski strategiji, ter naj razmisli o postopni odpravi zabojnikov iz polistirena in embalaže ribiških proizvodov v skladu z namerou, da se plastika za enkratno uporabo nadomesti s trajnostnimi alternativami, kar bo koristilo okolju in ribičem;

26. poziva Komisijo, naj ukrepa v skladu s priporočili o ravnanju z morskimi odpadki, ki jih je izdala misija Starfish 2030, in zlasti oceni predlog za označevanje ribolovnega orodja z uporabo novih geolokacijskih tehnologij, da bi pomagala najti in zbirati izgubljeno orodje, kadar je to ustrezno in mogoče; v zvezi s tem poudarja, da bi morala Komisija izboljšati označevanje ribolovnega orodja v skladu s prostovoljnimi smernicami OZN za prehrano in kmetijstvo za označevanje ribolovnega orodja ter zagotoviti, da se ribičem in ribogojcem med prehodom namenijo ustrezni programi financiranja;

27. poziva k boljšemu poročanju o izgubi ribolovnega orodja na morju in poudarja, da je treba vključiti več informacij, kot so ime plovila, vrsta uporabljenega orodja, čas in kraj izgube ter sprejeti obnovitveni ukrepi, da bi s pregledno in boljšo izmenjavo podatkov ter izmenjavo dobrih praks med državami članicami in agencijami EU omogočili učinkovitejšo uporabo zbranih podatkov v boju proti onesnaževanju morja; poudarja, da je treba razviti nova orodja za prepoznavanje in sledenje ribolovnega orodja, izgubljenega na morju, ter beleženje podatkov o morskih odpadkih, kot so elektronske aplikacije za pomoč ribičem pri beleženju podatkov in sistemi za beleženje iztovarjanj morskih odpadkov in poročanje o njih, na primer z uporabo potrdil o oddaji odpadkov, kot je določeno v Direktivi (EU) 2019/883, ki od upravljavcev pristanišč zahteva, da potrdila izdajo kapitanom plovil;

28. pozdravlja izvajanje evropskih projektov, kot je projekt Čisti Atlantik, ki se financirajo iz programa EU za območje Atlantskega oceana, katerega cilj je izboljšati poznavanje in zmožnost spremljanja, preprečevanja in zmanjševanja morskih odpadkov ter povečati ozaveščenost o njihovem vplivu; poziva 19 projektnih partnerjev z Irske, Francije, Španije in Portugalske, zlasti koordinatorja projekta Centro Tecnológico del Mar (Cetmar), naj nadaljujejo delo in objavijo rezultate projekta;

29. poudarja, da je treba zagotoviti ustrezno upravljanje logistike pri zbiranju odpadkov in orodja ob koncu uporabe, da bi ribičem pomagali pri njihovih večinoma prostovoljnih prizadevanjih; ugotavlja, da bi to moralo vključevati poenoteno zbiranje orodja na krovu plovil v vrečah ali zabojnikih ter zagotavljanje ustreznih zmogljivosti v pristaniščih;

Pospeševanje razvoja krožnega gospodarstva v ribištvu in akvakulturi

30. poudarja, da je treba za zmanjšanje vpliva morskih odpadkov okrepiti krožno gospodarstvo na kopnem, vključno s postopno odpravo nepotrebne plastike in embalaže ter s pretvorbo odpadkov v vire, in prevzeti pristop življenjskega cikla v ribiškem in akvakulturnem sektorju; poudarja, da je treba krožno gospodarstvo v ribiškem sektorju razvijati z večjo podporo iskanju rešitev, pametno zasnovano ribolovnega orodja ter inovacijami v ribolovnih in akvakulturnih tehnikah, da se omeji odlaganje odpadkov, poveča privlačnost zbiranja odpadkov in razvoj učinkovitih kanalov za recikliranje;

31. poziva, naj se s hitrim sprejetjem smernic za razvoj harmoniziranih standardov za krožno gospodarstvo na področju ribolovnega orodja spodbudi okoljsko primerna zasnova ribolovnega orodja, ki naj bo praktično, varno in stroškovno učinkovito; spodbuja k označevanju materiala, ki se uporablja v ribolovnem orodju, s potnimi listi za izdelke; spodbuja raziskave in inovacije za iskanje alternativ in okolju prijaznih materialov, ki se uporabljajo v ribolovnem orodju, tudi polimerov; v zvezi s tem poudarja, da bi se lahko vzpostavili pilotni projekti za preučitev zmanjšanja količine materialov, lažjega in hitrejšega razstavljanja ter testiranja funkcionalnosti orodja za pomoč pri prehodu;

32. poudarja, kako pomembno je, da se v krožno gospodarstvo ribolovnega orodja popolnoma vključijo ribiči, ribištvo in ves sektor akvakulture, zagonska podjetja, zasebne pobude in podjetja, vključno s proizvajalci vrvi in mrež iz tretjih držav, za prepoznavanje novih materialov, okoljsko primerne zasnove, zasnove novega ribolovnega orodja in recikliranje ribolovnega orodja; poleg tega poudarja, da je treba okrepiti model sinergije med ribištvom in raziskovalnimi področji; zato poziva Komisijo, naj organizira prihodnje projekte za krožno gospodarstvo za ribolovno orodje v povezavi z obstoječimi programi financiranja EU za raziskave in inovacije;

Četrtek, 25. marec 2021

33. poudarja, da je za pospešitev razvoja krožnega gospodarstva v sektorju ribištva in akvakulture bistveno načrtovati prihodnje zakonodajne rešitve za problem zbiranja in odlaganja morskih odpadkov v povezavi z evropskim zelenim dogovorom; v zvezi s tem poziva države članice, naj hitro določijo nacionalne minimalne stopnje zbiranja ribolovnega orodja, ki vsebuje plastiko, kot je dogovorjeno na podlagi direktive o plastiki za enkratno uporabo; poziva Komisijo, naj spremlja, ali ti nacionalni načrti prispevajo k večjemu zbiranju in recikliranju ribolovnega orodja v primerjavi z današnjimi ravni, in v zvezi s tem pripravi ustrezen in ambiciozen načrt za podporo razvoju krožnega gospodarstva v ribiškem sektorju; poudarja, da obstaja trg recikliranega ribolovnega orodja, zaradi česar lahko uporaba recikliranega materiala postane pravna zahteva, skupaj z določbami Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo (EMFAF) o načrtovanju programov za skupno upravljanje, kar bi bila pomembna spodbuda za ribiče in način za prepoznavanje vrednosti njihovega prispevka k recikliranju;

34. poziva k uporabi Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR) za podporo sektorju ribištva in akvakulture pri prehodu na bolj trajnostne materiale, tudi z nakupom novih, tehnično učinkovitejših in manj onesnažujočih plovil za mali priobalni ribolov, zlasti v najbolj oddaljenih regijah;

35. poziva Komisijo, naj oblikuje spodbude za krožno gospodarstvo vzdolž celotne proizvodne verige ribolovnega orodja in orodja za akvakulturo, s spodbujanjem raziskav in podpiranjem podjetij, ki reciklirajo in ponovno uporabljajo orodje; zato poziva Komisijo, naj ustanovi poseben sklad za podporo državam članicam, ki vzpostavijo proizvodne verige za reciklirano in okolju prijazno orodje in pri tem uporabijo vire iz instrumenta NextGenerationEU ter davčne kazni iz postopkov za ugotavljanje kršitev proti državam članicam;

36. poudarja, da kljub pomembnemu napredku z začetkom veljavnosti Direktive (EU) 2019/883 med državami članicami še vedno obstajajo številna vprašanja in razlike v zvezi s pristaniškimi sprejemnimi zmogljivostmi; poudarja, da ribiči v številnih pristaniščih Unije še vedno zelo težko najdejo te objekte in dostopajo do njih, kjer sploh obstajajo; poudarja, da vse to gospodarskim subjektom v ribiškem sektorju preprečuje in jih odvrča od tega, da bi prispevali k čistejšemu morju;

37. podpira razvoj in vzpostavitev učinkovitih krogov recikliranja z okrepitevijo pristaniške sprejemne infrastrukture v vseh evropskih pristaniščih, da bi izboljšali selektivno sortiranje odpadkov; zato poudarja, da si morajo države članice bolj prizadevati za nadgradnjo pristaniških logističnih zmogljivosti z ustrežno upravljano logistiko za zbiranje odpadkov in odrabljeno orodje, enotnim zbiranjem orodja na krovu plovil v vrečah ali zabojnikih ter zagotavljanjem ustreznih zmogljivosti v pristanišču za sprejem in skladiščenje izgubljenega ribolovnega orodja in zbranih morskih odpadkov, dovolj prostora za ločeno skladiščenje različnih vrst morskih odpadkov, dovolj osebja za ustrežno in varno obdelavo iztovorjenih odpadkov, ter da se vsa plovila opremijo z zabojniki za zbiranje morskih odpadkov; poziva k povečanju privlačnosti zbiranja z ukrepi za podporo ribičem in sektorju akvakulture, ki naj vključujejo sheme za nagrajevanje in spodbude, da bi se ribičem in ribogojcem pomagalo pri zbiranju, odstranjevanju in recikliranju odpadkov, zbranih na morju, ter da bi ob koncu njegovega življenjskega obdobja ribolovno ali ribogojno orodje prinesli v pristanišča;

Programi za upravljanje in zbiranje morskih odpadkov

38. poziva Komisijo, naj pripravi akcijski načrt na ravni EU za boj proti smetenju v hidrosferi Unije, ki naj predvidi zmanjšanje količine odpadkov pri viru, zmanjšanje uporabe plastike ter boj proti onesnaževanju rek, vodotokov in obal zaradi smetenja, ki bi se ga lahko zelo zmanjšalo, če bi se delovalo usklajeno; poziva k zmanjšanju odlaganja snega s cest in pločnikov neposredno v oceane, zlasti s podpiranjem alternativnih načinov zbiranja med izjemno močnim sneženjem;

39. meni, da je treba nadgraditi omrežja za odpadno vodo in čistilne naprave, da bi zmanjšali vpliv na akvakulturo ter morsko in obalno okolje na splošno, zlasti nevarnost, da se onesnažijo proizvodi iz akvakulture;

40. poudarja, da je treba nujno obravnavati vprašanje slabega ravnanja z odpadki na kopnem, zlasti neustreznega odlaganja odpadkov v obalnih mestih, mestih ob rekah in otoških mestih;

Četrtek, 25. marec 2021

41. poziva Komisijo, naj poveča ozaveščenost pomorskih prevoznikov o vseh morebitnih interakcijah z morskim okoljem, zlasti med prodajo ali zakupom ladij;
42. poziva države članice in regije, naj zbirajo podatke o slabem ravnanju z odpadki na kopnem, jih spremljajo in ukrepajo, da bi odpravile žariščna območja v rekah in rečnih ustjih, kjer so se nakopičili morski odpadki, ter uvedle ukrepe za preprečevanje, da bi morski odpadki sploh prišli v okolje; poziva k dodelitvi zadostnih sredstev za čiščenje vseh vrst onesnaževal, ki izhajajo iz plastike;
43. poudarja, da lahko programi za zbiranje morskih odpadkov vključujejo različne dejavnosti, kot so zbiranje morskih odpadkov v rekah, rečnih ustjih, zalivih ali pristaniščih, raziskovalne dejavnosti in prepoznavanje žariščnih točk na morju, izvajajo pa jih lahko ribiči, civilna družba in lokalni organi; poudarja, da bi morali biti programi zbiranja trajnostni, uporabljati bi bilo treba ustrezno opremo za zbiranje odpadkov, čim bolj preprečevati nastajanje dodatnih emisij, biti pripravljeni na sodelovanje z akterji, ki poznajo morske ekosisteme, ter zahtevati strateško identifikacijo odpadkov, preden se sprejmejo ukrepi; poudarja, da se lahko ti programi zbiranja izvajajo ne le v okviru programov financiranja EU, temveč tudi na lokalni, regionalni in nacionalni ravni v državah članicah;
44. poudarja, da je le sedem držav članic uporabilo vire v okviru sedanjega Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo za financiranje programov zbiranja morskih odpadkov, na primer programa FFL, in da večina ukrepov, ki omogočajo prepoznavanje, zbiranje in recikliranje morskih odpadkov, vključuje prostovoljne pobude in programe ribičev, civilne družbe in lokalnih organov;
45. poudarja, da je treba za zmanjšanje odpadkov z ribiških plovil ribiče spodbujati, da odpadke prinesejo v obrate za recikliranje, tudi s finančnimi spodbudami in shemami za nagrajevanje dobrih praks; zato ugotavlja, da bi morali ribiči prejeti nadomestilo za zbiranje izgubljenega ribolovnega orodja in drugih morskih odpadkov ali vsaj imeti dostop do brezplačnega odstranjevanja odpadkov v pristaniških objektih;
46. meni, da bi morali biti ribiči ustrezno usposobljeni za pravilno ravnanje z morskimi odpadki med zbiranjem, iztovarjanjem, odstranjevanjem in oddajo v recikliranje, da bi se čim bolj zmanjšalo tveganje za zdravje in varnost;
47. meni, da krepitev in razširitev obstoječih dobrih praks vključuje tudi poenostavitev in racionalizacijo upravnih postopkov za vsa plovila, ki sodelujejo v kampanjah FFL, ne glede na njihovo matično pristanišče ali velikost; zato poudarja, da je treba uskladiti in dopolniti pristop k pravilom o iztovarjanju morskih odpadkov, zbranih v okviru programa FFL, v pristaniščih držav članic;
48. poziva Komisijo in države članice, naj zato podprejo ribiče pri zbiranju izgubljenega ribolovnega orodja ali drugih morskih odpadkov na morju, zlasti plastike, s spodbujanjem najboljših praks, prostovoljnega sodelovanja pri pobudah za zbiranje morskih odpadkov in podpiranjem sprejetja programov FFL; v zvezi s tem poziva države članice, naj ustanovijo poseben sklad za čiščenje morij, ki bi se upravljal prek novega Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ali drugih ustreznih proračunskih vrstic za financiranje naslednjih ukrepov: 1) zbiranje morskih odpadkov na morju s strani ribičev, 2) zagotavljanje ustreznih objektov za skladiščenje odpadkov na krovu in spremljanje pasivno ulovljenih odpadkov, 3) izboljšanje usposabljanja upravljavcev, 4) financiranje stroškov obdelave odpadkov in osebja, potrebnega za izvajanje takih programov, da se preprečijo višji stroški za ribiče, ki prostovoljno sodelujejo, ter 5) naložbe v pristanišča, da se zagotovijo ustrezne zmogljivosti za sprejem in skladiščenje izgubljenega ribolovnega orodja in zbranih morskih odpadkov;
49. poziva Komisijo, naj s projekti za lovljenje odpadkov oceni socialni in gospodarski prispevek ribičev, da bi natančneje opredelila prispevek ribiškega sektorja k ukrepom za čistejše morje;
50. poziva Komisijo, naj preseže cilje Direktive (EU) 2019/883, preuči in v ekonomskem smislu količinsko opredeli okoljsko škodo, ki jo povzročajo odpadki v morju, ki jih je odvrigel človek, in vzpostavi „sklad za morske odpadke“ za boj proti odlaganju odpadkov v morje, ublažitev škode za ribištvo ter zaščito morij in oceanov;

Četrtek, 25. marec 2021

51. poziva Komisijo, naj spodbuja države članice, da zagotovijo ustrezno ravnanje in pravilno odstranjevanje odpadkov, ki so bili naključno ulovljeni ali zbrani med prostovoljnimi kampanjami, tako da ne bi ribiči imeli odgovornosti za oddajo, ravnanje in odstranjevanje teh odpadkov in bi se preprečila nadaljnja škoda za okolje; zato poudarja, da je treba vzpostaviti učinkovite sisteme za zbiranje in odstranjevanje odpadkov, da se zagotovijo tudi ustrezne pristaniške zmogljivosti za sprejem odpadkov;

52. poudarja, da je vprašanje morskih odpadkov čezmejno in da mora biti boj proti morskim odpadkom skupno prizadevanje z evropskimi tretjimi državami, če naj bo učinkovitejši; poziva Komisijo in države članice, naj skupaj z vsemi obmorskimi državami pripravijo načrt za odpravo onesnaževanja v Sredozemlju; poziva Komisijo, naj čim prej odpravi izvoz odpadkov v tretje države;

53. poziva Komisijo, naj glede na naravno ranljivost teh regij vzpostavi podporni mehanizem za zbiranje morskih odpadkov v najbolj oddaljenih regijah in jim tako zagotovi infrastrukturo za recikliranje zbranih odpadkov;

54. poziva Komisijo, naj v pogajanjih o pristopu k EU od držav kandidatk zahteva polno izvajanje zakonodaje o ravnanju z odpadki, tudi z vzpostavitvijo integrirane infrastrukture za ravnanje z odpadki;

Boljše razumevanje in omejevanje onesnaževanja z nanoplastiko in mikroplastiko

55. poudarja, da je treba povečati znanje in ozaveščenost javnosti o onesnaževanju z nanoplastiko in mikroplastiko ter njegovem vplivu na okolje, na morsko prehransko verigo in navsezadnje na zdravje ljudi, ter da bi bilo treba izvesti nadaljnje raziskave za boljše razumevanje tovrstnega onesnaževanja; opozarja na potrebo po boljši seznanjenosti in na dejstvo, da lahko pomanjkanje javne osveščenosti pri potrošnikih povzroči strah glede kakovosti ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture;

56. poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo kampanje za ozaveščanje o vprašanju onesnaževanja morja, ki ga povzročata plastika in mikroplastika, ter poudarja, da ta pojav pogosto vpliva tudi na ribiče, zlasti v primeru mikroplastike;

57. pozdravlja pripravljalno delo Evropske agencije za kemikalije za omejevanje namernega dodajanja mikroplastike v izdelke; poziva Komisijo, naj bo ambiciozna pri spremljanju tega predloga s konkretnimi in po potrebi pravnimi ukrepi, vključno s preučitvijo problema širjenja nanoplastike in mikroplastike v vodnem ciklusu, zlasti tiste, ki se nenamerno izpusti v okolje, in naj predlaga ukrepe za njeno postopno odpravo;

58. poziva Komisijo, naj obravnava problem izgube in širjenja mikroplastike v okolju, na primer plastičnih peletov, vzdolž celotne dobavne verige, zlasti med prevozom po kopnem in morju, ter nevarnosti, da pride do razlitja;

o

o o

59. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0097

Kohezijska politika in regionalne okoljske strategije v boju proti podnebnim spremembam

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o kohezijski politiki in regionalnih okoljskih strategijah v boju proti podnebnim spremembam (2020/2074(INI))

(2021/C 494/03)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU), zlasti členov 3 in 21, in Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti členov 4, 11, 173 do 178, 191 in 194 ter Protokola št. 28 o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji,
- ob upoštevanju sporazuma, sprejetega 12. decembra 2015 na 21. konferenci pogodbenic Okvirne Konvencije OZN o spremembi podnebja (COP21) v Parizu (Pariški sporazum), zlasti drugega odstavka 7. člena in drugega odstavka 11. člena tega sporazuma, v katerih se priznavajo lokalne, podnacionalne in regionalne razsežnosti podnebnih sprememb in ukrepov,
- ob upoštevanju agende za trajnostni razvoj do leta 2030, ki jo je Generalna skupščina OZN sprejela 25. septembra 2015, in ciljev trajnostnega razvoja,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru (COM(2019)0640),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. marca 2019 o podnebnih spremembah – evropska strateška dolgoročna vizija za uspešno, sodobno, konkurenčno in podnebno nevtravno gospodarstvo v skladu s Pariškim sporazumom ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 28. novembra 2019 o izrednih podnebnih in okoljskih razmerah ⁽²⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2020 o evropskem zelenem dogovoru ⁽³⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. aprila 2020 o usklajenem ukrepanju EU za spoprijemanje s pandemijo COVID-19 in njenimi posledicami ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 11. decembra 2020 o podnebnih spremembah,
- ob upoštevanju posebnega poročila Medvladnega panela za podnebne spremembe (v nadaljnjem besedilu: IPCC) o globalnem segrevanju za 1,5 °C, njegovega petega ocenjevalnega poročila (AR5) in njegovega zbirnega poročila, njegovega posebnega poročila o podnebnih spremembah in zemljiščih ter njegovega posebnega poročila o oceanih in kriosferi v spreminjajočem se podnebnju,
- ob upoštevanju ocene kazalnika Evropske agencije za okolje o gospodarskih izgubah zaradi skrajnih podnebnih pojavov v Evropi, objavljene 20. decembra 2020,
- ob upoštevanju splošnega okoljskega akcijskega programa Unije do leta 2020 „Dobro živeti ob upoštevanju omejitev našega planeta“, predloga Komisije za splošni okoljski akcijski program Unije do leta 2030 in njene vizije do leta 2050,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o biološki raznovrstnosti,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. januarja 2020 o 15. zasedanju Konference pogodbenic Konvencije o biološki raznovrstnosti (COP15) ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju predloga Komisije z dne 4. marca 2020 za uredbo o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi Uredbe (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (COM(2020)0080),

⁽¹⁾ UL C 23, 21.1.2021, str. 116.

⁽²⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0078.

⁽³⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0005.

⁽⁴⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0054.

⁽⁵⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0015.

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju predloga Komisije z dne 14. januarja 2020 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Sklada za pravični prehod (COM(2020)0022) in spremenjenega predloga z dne 28. maja 2020 (COM(2020)0460),
- ob upoštevanju predloga Komisije z dne 28. maja 2020 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o instrumentu za posojila v javnem sektorju v okviru mehanizma za pravični prehod (COM(2020)0453),
- ob upoštevanju predloga Komisije z dne 28. maja 2020 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 1303/2013, kar zadeva izredne dodatne vire in ureditev izvrševanja v okviru cilja „naložbe za rast in delovna mesta“, da se zagotovi pomoč spodbujanju odprave posledic krize v okviru pandemije COVID-19 in pripravi zelenega, digitalnega in odpornega okrevanja gospodarstva (REACT-EU) (COM(2020)0451),
- ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1301/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in posebnih določbah glede cilja „naložbe za rast in delovna mesta“ ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1080/2006 ⁽⁷⁾,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1304/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o Evropskem socialnem skladu in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1081/2006 ⁽⁸⁾,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1299/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o posebnih določbah za podporo cilju „evropsko teritorialno sodelovanje“ iz Evropskega sklada za regionalni razvoj ⁽⁹⁾,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1300/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o Kohezijskem skladu in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1084/2006 ⁽¹⁰⁾,
- ob upoštevanju predloga Komisije z dne 29. maja 2020 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa InvestEU (COM(2020)0403),
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (uredba o taksonomiji) ⁽¹¹⁾,
- ob upoštevanju študije Evropskega parlamenta o kohezijski politiki in podnebnih spremembah,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. junija 2018 o kohezijski politiki in krožnem gospodarstvu ⁽¹²⁾,
- ob upoštevanju člena 349 PDEU, kot ga razlaga Sodišče v sodbi o položaju Mayotta v razmerju do Evropske unije z dne 15. decembra 2015 (združene zadeve od C-132/14 do C-136/14), ki dovoljuje posebna odstopanja za najbolj oddaljene regije Evropske unije,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. marca 2020 o strategiji za enakost spolov za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0152),

⁽⁶⁾ UL L 347, 20.12.2013, str. 320.

⁽⁷⁾ UL L 347, 20.12.2013, str. 289.

⁽⁸⁾ UL L 347, 20.12.2013, str. 470.

⁽⁹⁾ UL L 347, 20.12.2013, str. 259.

⁽¹⁰⁾ UL L 347, 20.12.2013, str. 281.

⁽¹¹⁾ UL L 198, 22.6.2020, str. 13.

⁽¹²⁾ UL C 28, 27.1.2020, str. 40.

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
  - ob upoštevanju mnenj Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane, Odbora za promet in turizem ter Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za regionalni razvoj (A9-0034/2021),
- A. ker so podnebne spremembe izziv brez meja, ki zahteva takojšnje in ambiciozno ukrepanje na svetovni ravni, ravni Unije ter nacionalni, regionalni in lokalni ravni, da bi globalno segrevanje omejili na 1,5 °C nad predindustrijskimi temperaturami in preprečili množično izgubo biotske raznovrstnosti; ker so potrebni nujni ukrepi za zagotovitev, da bi dvig globalne povprečne temperature zadržali pod 2 °C v primerjavi s predindustrijskimi temperaturami, saj bo vsaka izguba biotske raznovrstnosti imela hude posledice, tudi za kakovost kmetijske proizvodnje;
- B. ker je povečanje za 1,5 °C največ, kar lahko planet prenese; ker se bo človeštvo soočalo z še več sušami, poplavami, izjemno vročino in revščino za stotine milijonov ljudi, kar bo verjetno najbolj prizadelo najranljivejše prebivalstvo, v najslabšem primeru pa bi lahko ogrozilo njegovo dolgoročno preživetje, če se bodo temperature po letu 2030 še zviševale, kot je poudarjeno v medinstitucionalnem poročilu EU o izzivih in možnostih za Evropo;
- C. ker je Evropska agencija za okolje ocenila, da so skrajni podnebni pojavi med letoma 1980 in 2019 v državah članicah EGP povzročili za skupno okrog 446 milijard EUR gospodarske izgube; ker je to 11,1 milijarde EUR letno, skupne deflacionalne izgube pa znašajo skoraj 3 % BDP analiziranih držav;
- D. ker nedavne študije kažejo, da je lahko globalno segrevanje zaradi fosilnega zemeljskega plina (metan – CH₄) precej večje, kot so predvidevali;
- E. ker se lahko ozračje že v sedanjem programskem obdobju na svetovni ravni segreje na temperaturo, ki bo za 1,5 °C višja od povprečne temperature v predindustrijski dobi, zato je treba v tej podnebni krizi ukrepati takoj in v skladu s politikami EU o zmanjšanju emisij toplogrednih plinov, evropskim zelenim dogovorom, agendo OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in Pariškim sporazumom OZN;
- F. ker je prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo najpozneje do leta 2050 priložnost in hkrati izziv za Unijo in države članice, regije, mesta, lokalne skupnosti, prebivalce, delavce, podjetja in industrijo; ker je vseeno treba vzpostaviti ravnovesje med ambicioznimi podnebnimi cilji in ohranjanjem konkurenčnosti gospodarstva, ne da bi pri tem ogrozili doseganje cilja 1,5 °C;
- G. ker bo za doseg tega cilja potrebna splošna preobrazba evropske družbe in gospodarstva, saj bo v nekaterih sektorjih prišlo do nepovratnega zmanjšanja proizvodnje in izgube delovnih mest v gospodarskih dejavnostih, ki temeljijo na proizvodnji in uporabi fosilnih goriv, medtem ko bodo drugi sektorji našli tehnološko alternativo;
- H. ker bi bilo treba trajnostnost obravnavati kot uravnotežen pristop, ki povezuje trajnostno rast, družbeni napredek in okolje;
- I. ker Medinstitucionalni sporazum z dne 16. decembra 2020 ⁽¹³⁾ določa skupni cilj, da se najmanj 30 % skupnega zneska proračuna Unije in odhodkov instrumenta Evropske unije za okrevanje namenijo za uresničevanje podnebnih ciljev, ter nov letni cilj glede biotske raznovrstnosti v višini 7,5 % po letu 2024, ki naj bi se v letih 2026 in 2027 zvišal na 10 %;
- J. ker so otoki, zlasti majhni, in najbolj oddaljene regije ozemlja EU, ki so najbolj izpostavljena posledicam podnebnih sprememb in so nanje najbolj občutljiva ter se morajo spoprijemati s posebnimi in dodatnimi izzivi in stroški pri prehodu; ker bodo podnebne spremembe in njihovi številni vplivi evropske regije prizadeli na različne načine,

⁽¹³⁾ Medinstitucionalni sporazum z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev (UL L 433 I, 22.12.2020, str. 28).

Četrtek, 25. marec 2021

v različnem obsegu in v različnih časovnih okvirih in bo upravljanje prehoda privedlo do velikih strukturnih sprememb; ker bo to na državljane in delavce vplivalo na različne načine, vse države pa ne bodo enako prizadete ali se ne bodo mogle ustrezno odzvati; ker je treba pri oblikovanju dolgoročne vizije za podeželska območja v Evropi poudariti, da je treba izboljšati podeželska območja in jih narediti privlačna za življenje in delo;

- K. ker imajo otoki, najbolj oddaljene in obrobne regije ogromen potencial za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in so strateški laboratoriji za izvajanje inovativnih političnih ukrepov in tehničnih rešitev za energetski prehod, zmanjšanje emisij CO₂ in spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo;
- L. ker kohezijska politika ne omogoča zgolj naložb za odzivanje na lokalne in regionalne potrebe prek evropskih strukturnih in investicijskih skladov, temveč zagotavlja tudi celovit politični okvir za zmanjšanje razvojnih razlik med evropskimi regijami in za pomoč tem regijam pri reševanju številnih izzivov za njihov razvoj, vključno z varstvom okolja, kakovostnim zaposlovanjem ter pravičnim, vključujočim in trajnostnim razvojem;
- M. ker utegnejo podnebne spremembe in njihove dolgoročne posledice vplivati tudi na ekonomske, socialne in teritorialne razlike, njihovo odpravljanje pa je glavni cilj kohezijske politike, in ker bi morali ukrepi podnebne politike EU podpirati cilje kohezijske politike EU;
- N. ker je kohezijska politika ključna za podpiranje manj razvitih regij ali območij z naravnimi in geografskimi ovirami, na katere podnebne spremembe pogosto najbolj vplivajo in imajo manj sredstev za njihovo odpravljanje;
- O. ker je kohezijska politika ključno orodje za pravičen prehod na podnebno nevtravno gospodarstvo, pri katerem ne bo nihče zapostavljen; ker zelene politike za boj proti podnebnim spremembam morda ne vplivajo enako na ženske in moške; ker bi bilo treba upoštevati tudi vpliv na ranljive in marginalizirane skupine;
- P. ker so lokalni in regionalni organi, pa tudi drugi ustrezni deležniki, ključni akterji za učinkovito izvajanje kohezijske politike in učinkovito odzivanje na pretečo nevarnost podnebnih sprememb; ker so zato odgovorni za tretjino javne porabe in dve tretjini javnih naložb in je zato bistveno, da se oblikujejo mehanizmi, kot je Konvencija županov za podnebne spremembe in energijo, s katerimi bi povezali lokalne in regionalne organe, pristojne za izvajanje podnebnih in energetskih ciljev EU;
- Q. ker je podnebna kriza tesno povezana z drugimi krizami, kot sta izguba biotske raznovrstnosti ter zdravstvena, socialna in ekonomska kriza, povezana s pandemijo COVID-19; ker je treba ta vprašanja obravnavati vzporedno, vendar na drugačen in ustrezen način;
- R. ker je bil Solidarnostni sklad EU od ustanovitve leta 2002 uporabljen v odziv na več kot 90 katastrofalnih dogodkih in je mobiliziral več kot 5,5 milijarde EUR v 23 državah članicah in eni državi pristopnici; ker je bilo v okviru odziva EU na pandemijo COVID-19 področje uporabe Solidarnostnega sklada Evropske unije razširjeno na izredne razmere večjih razsežnosti v javnem zdravju in je bila zvišana najvišja raven predplačil;
- S. ker morajo pri prehodu na podnebno nevtravno, trajnostno in krožno gospodarstvo sodelovati vsi deležniki v družbi, zlasti zasebni sektor, družbeni partnerji in državljani, skupaj z izvoljenimi uradniki, tudi z lokalnimi in regionalnimi organi, in ker je treba ta prehod podpreti s konkretnimi in vključujočimi socialnimi ukrepi, da bo tudi pošten in pravičen ter bo podpiral podjetja, ohranjanje delovnih mest in ustvarjanje novih, zlasti zelenih in modrih kakovostnih delovnih mest;

Četrtek, 25. marec 2021

- T. ker so države članice sprejele nacionalne energetske in podnebne načrte, regije pa bi morale v skladu s tem predložiti regionalne načrte za blažitev emisij in prilagajanje nanje, da bi utrli pot do podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050;
- U. ker je prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo najpozneje do leta 2050 mogoče doseči s kombinacijo javnega financiranja na ravni EU in nacionalni ravni ter z ustvarjanjem pravih pogojev za zasebno financiranje;
- V. ker fosilni viri energije, zlasti iz trdnih fosilnih goriv, ogrožajo prizadevanja za doseg podnebne nevtralnosti, zato bi morala Evropska unija zagotoviti dosleden regulativni okvir za nadaljnje spodbujanje uporabe energije iz obnovljivih virov, kot sta sončna energija in energija iz biomase, namesto energije, pridobljene iz fosilnih goriv; ker bi morala kohezijska politika pri tem zagotavljati, da je upoštevano načelo energijske učinkovitosti na prvem mestu, katerega cilj je izboljšati učinkovitost ponudbe in povpraševanja po energiji, in katerega bi ga bilo treba uporabljati in upoštevati pri vseh naložbah v okviru kohezijske politike, povezanih z energijo; ker bi lahko bila prehodna uporaba virov energije, ki temeljijo na zemeljskem plinu, do 31. decembra 2025 za številne države članice bistvena za pravičen energetski prehod, ki ne škoduje družbi in pri katerem ne bo nihče zapostavljen; ker bi morale biti regionalne okoljske strategije povezane z ambicioznimi podnebnimi cilji, ki presegajo splošni cilj, da bi dosegli podnebno nevtralno EU do leta 2050, in bi morale do 31. decembra 2025 odpraviti uporabo fosilnih goriv, tudi projekte na področju plinske infrastrukture, podpirati pa njihovo nadomeščanje s trajnostno proizvedeno energijo iz obnovljivih virov, materiale in izdelke, spodbujati učinkovito rabo virov in trajnostni razvoj na splošno, v skladu z določbami uredbe o ESRR in Kohezijskem skladu ⁽¹⁴⁾;
- W. ker bi moral biti cilj regionalnih okoljskih strategij doseči polno in stabilno zaposlovanje, skupaj s socialnim napredkom in nediskriminacijo, da bi se lahko bolje spopadli s posledicami podnebnih sprememb in se borili proti izgubi biotske raznovrstnosti;
- X. ker bi morali načrti gospodarjenja z odpadki upoštevati načela krožnega gospodarstva in biti del regionalnih okoljskih strategij;
- Y. ker je večplastni evropski model upravljanja, ki temelji na dejavnem in konstruktivnem partnerstvu med različnimi ravnmi upravljanja in deležniki, ključnega pomena za prehod na podnebno nevtralnost; ker lahko skupnosti in državljani s pobudami močno podprejo ekološki prehod in boj proti podnebnim spremembam;
- Z. ker lahko makroregionalne strategije EU pomagajo opredeliti ključne sektorje in področja sodelovanja med različnimi regijami, ki se soočajo s skupnimi izzivi, kot so podnebne spremembe, prilagajanje nanje in blažitev njihovih posledic, biotska raznovrstnost, promet, gospodarjenje z odpadki, čezmejni projekti in trajnostni turizem;
1. poudarja pomen boja proti podnebnim spremembam v skladu z zavezami Unije, ki so bile sprejete v okviru evropskega zelenega dogovora in se nanašajo na izvajanje Pariškega sporazuma in doseganje ciljev trajnostnega razvoja povsem v skladu z uredbo EU o taksonomiji, pri čemer je treba upoštevati socialne, ekonomske in teritorialne vidike, da se zagotovi pravičen prehod za vsa ozemlja in njihove prebivalce, pri katerem ne bo nihče zapostavljen; poudarja, da je treba vse naložbe vezati na načelo iz uredbe o taksonomiji, da se ne škoduje bistveno;
2. pozdravlja predlog Komisije o evropskih podnebnih pravilih, ki je temelj evropskega zelenega dogovora in s katerim se v zakonodajo Unije vključi cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050 in določi, da ga je treba prenesti v konkretne lokalne ukrepe, pri katerih se bodo spoštovale omejitve in izpostavile prednosti vsakega ozemlja, vključita pa se tudi vmesna cilja za leti 2030 in 2040, k čemur je pozval Evropski parlament; v zvezi s tem želi opozoriti, da je cilj evropskega zelenega dogovora tudi zavarovati, ohraniti in okrepiti naravni kapital Unije ter zaščititi zdravje in dobro počutje državljanov pred tveganji, ki izhajajo iz okolja, in njihovimi posledicami;

⁽¹⁴⁾ Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu (COM(2018)0372)

Četrtek, 25. marec 2021

3. poudarja, da se morajo lokalne in regionalne oblasti jasno politično zavezati doseganju podnebnih ciljev, in meni, da je treba spodbuditi dialog na več ravneh med nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi oblastmi o načrtovanju in izvajanju nacionalnih ukrepov na področju podnebja, neposrednem dostopu lokalnih oblasti do financiranja in spremljanju napredka sprejetih ukrepov ter da jim je nujno treba zagotoviti ustrezna finančna in upravna orodja za doseganje teh ciljev; poleg tega meni, da imajo regionalne in lokalne oblasti ključno vlogo v vseh fazah načrtovanja, priprave in izvajanja projektov;
4. poziva nacionalne in regionalne organe za načrtovanje programov, naj med pripravo nacionalnih in regionalnih programov čim bolj povečajo preobrazbeni učinek varstva podnebja in okolja;
5. ugotavlja, da bi bilo treba morebitne prilagoditve politike, povezane z izpolnjevanjem Pariškega sporazuma in njegovimi petletnimi poročili, ustrezno in primerno upoštevati pri kohezijski politiki, kot velja za vmesni pregled ESRR in Kohezijskega sklada;
6. poziva vse lokalne in regionalne oblasti, naj sprejmejo lokalne in regionalne podnebne strategije za prenos ciljev na ravni EU v konkretne lokalne cilje, ki naj temeljijo na celostnem krajevnem ali območnem pristopu, ki bo zagotavljal dolgoročno vizijo za podnebni prehod in boljšo uporabo finančnih sredstev v okviru kohezijske politike; poudarja, da bi morale regionalne okoljske strategije zajemati in vključevati načrte za ravnanje z odpadki;
7. poudarja, da ima kohezijska politika v sinergiji z drugimi politikami nadvse pomembno vlogo v boju proti podnebnim spremembam in pri doseganju podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050 ter vmesnega cilja do leta 2030 in leta 2040 ter da je naloga lokalnih in regionalnih organov izvesti daljnosežno reformo naložbenih politik;
8. meni, da si je treba prizadevati za večjo skladnost in usklajenost med kohezijsko politiko in drugimi politikami EU, da se bodo podnebni vidiki boljše vključevali v politike, da se bodo oblikovale učinkovitejša politika na podlagi virov, zagotovilo namensko financiranje EU ter se bo izboljšalo izvajanje podnebne politike na terenu;
9. poudarja, da bi morale podnebne politike služiti prizadevanjem za polno in stabilno zaposlovanje, vključno z zelenimi in modrimi delovnimi mesti ter usposabljanjem, ki lahko prispevajo k pravičnemu socialnemu napredku, in meni, da je treba s podnebnimi politikami zaščititi delovna mesta, ki jih podnebne spremembe najbolj prizadenejo, in ustvariti nova zelena delovna mesta, da delavci ne bodo zapostavljeni pri prehodu nekaterih sektorjev v zeleno gospodarstvo; poziva države članice, naj dajo prednost boju proti podnebnim spremembam skupaj z bojem za vključujoč in trajnostni razvoj ter socialno pravičnost in bojem proti revščini, energijski revščini in politikam, ki predstavljajo breme za ranljive in marginalizirane skupine; v zvezi s tem poudarja, da bi bilo treba predvideti nadaljnje ukrepe za boj proti energijski revščini;
10. pozdravlja stališče Evropskega sveta in je zadovoljen, da je potrdil stališče Parlamenta, da bi morali biti izdatki EU skladni s cilji Pariškega sporazuma in načelom neškodovanja iz evropskega zelenega dogovora; želi tudi spomniti, da je v novem zakonodajnem okviru kohezijske politike med horizontalnimi načeli, ki se uporabljajo za vse strukturne sklade, tudi načelo, da se ne škoduje bistveno, iz uredbe o taksonomiji;
11. poudarja, da sta trajnostnost in prehod na gospodarstvo, ki je varno, podnebno nevtravno, odporno proti podnebnim spremembam, bolj gospodarno z viri, cenovno sprejemljivo, krožno in socialno uravnoteženo, bistvena za dolgoročno konkurenčnost gospodarstva Unije in ohranitev njene socialne kohezije ter prispevata k ustvarjanju novih naložbenih možnosti na področju kmetijstva, trgovine, prometa, energije in infrastrukture, spodbujata varnejšo in okolju prijaznejšo potrošnjo ter ohranjata naš življenjski prostor in dobrobit evropskih državljanov;
12. poudarja, da je nadvse pomembno, da se v okviru kohezijske politike dosledno spoštuje načelo upravljanja in partnerstva na več ravneh, vključno z vidikom spola, saj imajo lokalni in regionalni organi neposredne pristojnosti na področju okolja in podnebnih sprememb ter izvajajo 90 % ukrepov za prilagajanje podnebnim spremembam in 70 % ukrepov za njihovo blaženje; želi spomniti, da lahko oblikujejo tudi ukrepe za spodbujanje podnebju prijaznega vedenja med državljani, vključno s tistimi, ki so povezani z ravnanjem z odpadki, pametno mobilnostjo in trajnostnimi stanovanji; vztraja, da mora biti prehod na podnebno nevtralnost pravičen in vključujoč, pri čemer je treba posebno pozornost

Četrtek, 25. marec 2021

nameniti prebivalcem na podeželju in oddaljenih območjih; priznava, da je treba podpreti ozemlja, ki jih je prehod na podnebno nevtralnost najbolj prizadel, preprečiti morebitno povečanje regionalnih razlik in okrepiti vlogo delavcev ter lokalnih in regionalnih skupnosti; poziva vse ravni upravljanja, naj si po najboljših močeh prizadevajo spodbujati sodelovanje med upravami, vključno z vertikalnim sodelovanjem med različnimi ravni upravljanja, medregionalnim, medobčinskim in čezmejnim sodelovanjem, ter si izmenjujejo znanje in primere dobre prakse pri projektih in pobudah na področju podnebnih sprememb, ki se financirajo v okviru kohezijske politike;

13. poziva k celostnim regionalnim strategijam za okolje, da se s podpiranjem energetskega prehoda na obnovljive vire, biotsko raznovrstnostjo in prilagajanjem podnebnim spremembam zagotovi trajnostni razvoj in ublažijo posledice podnebnih sprememb; meni, da bi bilo treba v okviru teh strategij podpirati državljansko udejstvovanje in lokalne projekte ter spodbujati sodelovanje med regijami, tudi s čezmejnimi projekti; poziva Komisijo, naj podpre in olajša sodelovanje med regijami ter izmenjavo znanja in primerov dobre prakse; poudarja, da je treba v vseh fazah načrtovanja, izvajanja in spremljanja kohezijske politike EU upoštevati načelo partnerstva ter vzpostaviti tesno sodelovanje med regionalnimi in lokalnimi organi, državljani, nevladnimi organizacijami in deležniki; poudarja, da morajo biti javna posvetovanja temeljita in plodna, skupnosti in deležniki pa morajo pri tem dejavno in reprezentativno sodelovati pri odločanju, da bi prebudili odgovornost za odločitve in načrte, pobude in sodelovanje pri ukrepih; poudarja pomen lokalnih pobud in projektov, ki prispevajo k podnebni nevtralnosti;

14. meni, da bi morala kohezijska politika prispevati k uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja, Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah, Konvencije o biološki raznovrstnosti in evropskega zelenega dogovora, zlasti z učinkovito, pregledno, celovito, k rezultatom usmerjeno in na uspešnosti temelječo metodologijo za spremljanje porabe za podnebne ukrepe, pri kateri se upoštevajo negativni učinki podnebnih sprememb na vse ljudi in regije v EU, da se bomo lahko spopadli s podnebnimi spremembami; poziva, naj se ta metodologija uporablja pri vseh programih v večletnem finančnem okviru in pri evropskem načrtu za okrevanje, zlasti za osnovno infrastrukturo v ključnih gospodarskih sektorjih, kot so proizvodnja in distribucija energije, promet, gospodarjenje z vodnimi viri in ravnanje z odpadki, ter za javne stavbe; meni, da bo treba morda še bolj ukrepati, če pri doseganju podnebnih ciljev ne bo dovolj napredka;

15. poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti ključno vlogo pri doseganju pravičnega prehoda na podnebno nevtralno gospodarstvo za vse, v središču katerega je socialna, ekonomska in teritorialna kohezija, ter poziva, naj se v kohezijski politiki bolj izkoriščajo zelene in modre naložbe ter inovacije, pa tudi naj se v večji meri uporabijo naravne rešitve; poudarja, da je potrebna večja sinergija med različnimi finančnimi viri na ravni EU, nacionalni in regionalni ravni, pa tudi tesnejša povezanost javnega in zasebnega financiranja, da bodo regionalne okoljske strategije učinkovitejše v boju proti podnebnim spremembam; opozarja, da brez velikega poudarka na znanju in spretnostih ta proces ne bo mogoč; meni, da bi morale biti regionalne okoljske strategije namenjene tudi povečanju upravne zmogljivosti lokalnih in regionalnih institucij ter razvijanju njihovega potenciala, saj omogočajo ekonomsko, socialno in teritorialno konkurenčnost;

16. poudarja, da lahko pobude skupnosti in državljanov zelo podprejo ekološki prehod, pa tudi blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter da so lahko lokalne akcijske skupine in program Leader glavno orodje za uresničitev tega; zato poziva države članice in regionalne organe, naj te programe uskladijo s svojimi regionalnimi okoljskimi strategijami;

17. poudarja, da je koncept pametnih vasi pomemben za reševanje izzivov Unije, povezanih s podnebnimi spremembami, ter pozdravlja njegovo vključitev v prihodnjo skupno kmetijsko politiko Unije ter kohezijsko in regionalne politike; vztraja, naj države članice pristop pametnih vasi vključijo v svoje operativne programe za izvajanje kohezijske politike EU na nacionalni in regionalni ravni ter v nacionalne strateške načrte skupne kmetijske politike, za kar bo treba pripraviti strategije za pametne vasi⁽¹⁵⁾ na nacionalni ravni; poudarja vlogo, ki jo ima pristop Leader/lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, pri izvajanju strategij za pametne vasi, ki bi se morale zlasti osredotočati na digitalizacijo, trajnostnost in inovacije;

⁽¹⁵⁾ Člen 72b (predlog spremembe 513) iz stališča Evropskega parlamenta v prvi obravnavi o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0287).

Četrtek, 25. marec 2021

18. poudarja, da bi morale makroregionalne strategije EU prispevati h tesnejšemu sodelovanju pri reševanju regionalnih vprašanj, povezanih z blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanjem podnebnim spremembam, zato bi jih bilo treba upoštevati, ko se bodo sprejemali novi programi, saj sta celostni pristop in strateško načrtovanje bistvenega pomena;

19. poziva, naj se pri ocenjevanju upravičenosti projektov, ki vključujejo kulturno in naravno dediščino, okoljskim in socialnim merilom ter ohranjanju naravne dediščine nameni enaka pozornost kot ekonomskim merilom;

20. meni, da je treba podpreti projekte, ki povezujejo znanost, inovacije in državljanstvo, kot je nov evropski projekt Bauhaus, katerega poudarek je na odpornosti kulture in arhitekture proti podnebnim spremembam;

21. opozarja, da je uspeh regionalnih okoljskih strategij odvisen tudi od močnih politik za raziskave in inovacije, tudi na lokalni in regionalni ravni; spodbuja sodelovanje med lokalnimi organi, raziskovalnimi ustanovami in podjetji, kot so pobude v okviru Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo ter njegove skupnosti znanja in inovacij;

22. poziva Komisijo, naj spremlja in objavlja poročila o napredku nacionalnih vlad ter lokalnih in regionalnih organov pri obravnavanju podnebnih sprememb na vseh ravneh, za kar naj uporablja enoten standard za vse države članice, pa tudi naj oceni povezave med okoljskimi politikami in gospodarstvom; poudarja, da je treba na nacionalni ravni lokalne in regionalne organe dejansko vključiti v ocenjevanje politik v okviru evropskega semestra; poudarja, da je treba v boju proti podnebnim spremembam povečati učinkovitost in dopolnjevanje evropskih strukturnih in investicijskih skladov ter drugih programov in instrumentov EU, kot so Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja, Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo, program LIFE, Obzorje Evropa ali Ustvarjalna Evropa; spodbuja države članice, naj poskrbijo za dopolnjevanje in ambiciozno ozemeljsko izvajajo svoje načrte za okrevanje ter vanj vključijo tudi vse ustrezne akterje v regijah; poleg tega jih poziva, naj redno posodablajo pregled stanja, kjer merijo teritorialni učinek nacionalnih in evropskih ukrepov za okrevanje, pri čemer naj bodo posebej pozorne na prispevek teh ukrepov v boju proti podnebnim spremembam;

23. podpira dogovor o večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027, ki je namenjen preprečevanju škodljivih subvencij, podpiranju popolne odprave posrednih in neposrednih subvencij za fosilna goriva najkasneje do leta 2025 ter določa splošno financiranje in programske prednostne naloge, ki upoštevajo podnebno krizo ter prispevajo k vključevanju podnebnih ukrepov in uresničevanju splošnega cilja, da se najmanj 30 % proračunskih odhodkov EU nameni podnebnim ciljem, kar pomeni, da bodo za zeleni prehod na voljo novi finančni viri EU v višini najmanj 547 milijard EUR; poudarja, da je treba pri izvajanju kohezijske politike upoštevati načela, kot so cilji OZN za trajnostni razvoj, pravičen in socialno vključujoč prehod, pravno zavezujoč cilj, da se do konca programskega obdobja 30 % proračunskih odhodkov porabi za podnebne ukrepe in 10 % za biotsko raznovrstnost; zato poudarja, da bi bilo treba čim prej sprejeti pregledno, celovito in smiselno metodologijo spremljanja ter jo po potrebi pri vmesnem pregledu večletnega finančnega okvira prilagoditi, tako za porabo na področju podnebnih sprememb kot za porabo na področju biotske raznovrstnosti;

24. pozdravlja politični cilj 2 predlagane nove uredbe o skupnih določbah⁽¹⁶⁾ za bolj zeleno, nizkoogljično Evropo, ki je odporna in prehaja na gospodarstvo z ničelnim ogljičnim odtisom, in sicer s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelenih in modrih naložb, krožnega gospodarstva, prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanja in obvladovanja tveganj; želi spomniti, da bi tematsko osredotočenost Evropskega sklada za regionalni razvoj glede političnega cilja 2 najbolj izkoristili, če bi jo uporabljali na regionalni ravni in tako upoštevali različne regionalne posebnosti glede podnebja;

25. pozdravlja dogovor, dosežen v dialogu o Skladu za pravični prehod, vključno z dodatnimi sredstvi instrumenta za okrevanje in dodatnimi stebrima mehanizma za pravični prehod, in sicer namensko shemo v okviru sklada InvestEU in instrumentom za posojila v javnem sektorju, ki bosta pomagala ublažiti gospodarske posledice prehoda na podnebno nevtralnost v najbolj ranljivih regijah Unije; poudarja, da bo ta sklad novo orodje za podpiranje območij, ki jih bo prehod

⁽¹⁶⁾ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo in o finančnih pravilih zanje ter za Sklad za azil in migracije, Sklad za notranjo varnost in Instrument za upravljanje meja in vizume (COM(2018)0375).

Četrtek, 25. marec 2021

na podnebno nevtralnost najbolj prizadel, in za preprečevanje, da bi se regionalne razlike povečale; obžaluje, da je v sporazumu Sveta o instrumentu za okrevanje znesek teh sredstev za dve tretjini nižji od tistega, ki ga je predlagala Komisija, in sicer se znesek zmanjša s 30 milijard EUR na 10 milijarde EUR; poudarja, da ti rezi škodujejo uresničevanju glavnih ciljev tega sklada in ustvarjajo dodaten pritisk na nacionalne proračune; poziva države članice, naj sredstva čim prej vključijo v programe, države članice z najbolj oddaljenimi regijami pa poziva, naj pri razdeljevanju sredstev posebno pozornost namenijo najbolj oddaljenim regijam, ki so jih močno prizadele podnebne spremembe in so izpostavljene naravnim nesrečam, kot so cikloni, vulkanski izbruhi in suša, pa tudi poplave in naraščanje ravni vode;

26. pozdravlja program REACT EU, saj ohranja in razširja ukrepe za odzivanje na krizo in izhod iz nje ter poleg obstoječih programov kohezijske politike zagotavlja dodatna sredstva;

27. potrjuje, da je treba pri prehodu dosledno upoštevati posebnosti vseh regij, ki so opredeljene v členu 174 PDEU, da nobena regija ne bo zapostavljena, kar pomeni, da je treba posebno pozornost nameniti podeželju, območjem, ki jih je prizadel industrijski prehod, in regijam, ki so hudo in stalno prizadete zaradi neugodnih naravnih ali demografskih razmer, da se omogoči na splošno usklajen razvoj vseh območij; meni, da je treba zato pri morebitni reviziji smernic za državno pomoč oceniti posebnosti regij iz člena 174 PDEU; poudarja, da morajo lokalni in regionalni organi za spoprijemanje s podnebno krizo in povečanje odpornosti lokalnih skupnosti, pa tudi za okrevanje po pandemiji covida-19, v celoti izkoristiti vse instrumente financiranja (iz evropskega proračuna in drugih evropskih finančnih institucij, kot je Evropska investicijska banka); natančneje poudarja, da bi bilo treba vzpostaviti dodatne instrumente, ki bodo omogočali neposreden dostop do sredstev EU, kot so inovativni urbanistični ukrepi iz uredbe o ESRR (člen 8 Uredbe (EU) št. 1301/2013) ali prihodnja evropska pobuda za mesta po letu 2020 iz uredbe o ESRR-KS (člen 10);

28. meni, da bi morale biti inovativne, vključujoče in trajnostne rešitve za krepitev podeželja in povečanje njegove privlačnosti za življenje in delo ključni element pri izvajanju kohezijske politike;

29. poudarja, da se za najbolj oddaljene regije v skladu s členom 349 PDEU uporabljajo posebna pravila, da se lahko sprejmejo prilagojeni ukrepi, pri katerih se upoštevajo njihove posebnosti; poziva, naj se tem regijam dodelijo potrebna finančna sredstva, da bodo lahko dosegle zeleni prehod in se prilagodile posledicam podnebnih sprememb, ki so jih zaradi njihove ranljivosti še posebej prizadele; poziva tudi k ustanovitvi opazovalne skupine za trajnostni razvoj in ekološki prehod v najbolj oddaljenih regijah, da bi opredelili dobro prakso in razvili trajnostne rešitve za boj proti podnebnim spremembam, ki bi jih lahko prilagodili in sprejeli v drugih regijah EU;

30. ga skrbijo ekonomske izgube zaradi naravnih nesreč in škode na infrastrukturnih projektih, financiranih s sredstvi EU, ki jih povzročajo ekstremni vremenski in podnebni pojavi; poziva k podpiranju dejavnosti in infrastrukturnih projektov, kjer se upoštevajo podnebni in okoljski standardi ter so bolj odporni proti naravnim nesrečam;

31. poudarja, da lahko imajo otoki, zlasti mali otoki, ter najbolj oddaljene in obrobne/oddaljene regije pri prehodu na podnebno nevtralnost pomembno vlogo kot inovacijski laboratoriji za razvoj čiste energije, pametne mobilnosti, ravnanja z odpadki in krožnega gospodarstva, če se z ustreznimi orodji, podporo in financiranjem izkoristi ves njihov potencial, tako da lahko prevzamejo ključno vlogo pri raziskavah o podnebnih spremembah in biotski raznovrstnosti; poudarja, da bi morali imeti dostop do zadostnih ekonomskih virov in ustreznega usposabljanja, da bodo lahko uvedli integrirane, sektorske in inovativne ukrepe za infrastrukturo in lokalni gospodarski razvoj; poudarja potencial energije iz obnovljivih virov v obrobni in najbolj oddaljeni regijah, ki je povezan z njihovimi geografskimi in podnebnimi značilnostmi;

32. poudarja, da je treba izkoristiti rezultate pobud, kot so optimizirane nove energetske rešitve za otoke (NESOI), pobuda Pametni otoki in pobuda Čista energija za otoke EU (CE4EUI), ki se nanašajo tudi na otoke, ki imajo status čezmorske države ali ozemlja, da se zagotovi funkcionalen prehod med programskima obdobjema 2014–2020 in 2021–2027; pri tem poziva Komisijo, naj pripravi uporabniku prijazne smernice, da se bodo lahko regionalne in lokalne vlade seznanile z uveljavljenimi primeri dobre prakse pri energetskem prehodu in razogljičenju gospodarstva ter jih izkoristile; pozdravlja memorandum iz Splita, v katerem se priznava vodilna vloga otoških skupnosti pri energetskem prehodu; pri tem opozarja na pomen izmenjave primerov dobre prakse in spodbujanja vzajemnega učenja;

Četrtek, 25. marec 2021

33. poudarja, da bi morale regionalne okoljske strategije podpirati tudi proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in učinkovito rabo virov v kmetijskem, živilskem in gozdarskem sektorju, pri tem pa upoštevati njihovo konkurenčnost; predlaga, naj pristojni organi dajo prednost vsem možnostim za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, ki so koristne za okolje, regionalno gospodarstvo in prebivalce zadevnih regij; vztraja, da bi bilo treba v regionalnih okoljskih strategijah posebno pozornost nameniti podpori za nadomeščanje materialov, za katere se porabi veliko fosilnih virov, z obnovljivimi materiali in materiali na biološki osnovi, ki izvirajo iz gozdarstva in kmetijstva, saj sta oba sektorja tako povzročitelja emisij ogljika kot tudi kot ponora ogljika; poudarja, da je trajnostno in sonaravno gospodarjenje z gozdovi ključnega pomena za neprekinjeno absorpcijo toplogrednih plinov iz ozračja, omogoča pa tudi zagotavljanje obnovljivih in podnebju prijaznih surovin za lesne proizvode, ki skladiščijo ogljik in lahko delujejo kot nadomestek za materiale na osnovi fosilnih goriv in fosilna goriva; poudarja, da trojna vloga gozdov (ponor, skladiščenje in nadomeščanje) prispeva k zmanjšanju emisij ogljika v ozračje, obenem pa omogoča nadaljnjo rast gozdov in številne druge storitve, zato bi morala biti del regionalne okoljske strategije;

34. poudarja, da morajo vsi sektorji sodelovati pri prehodu na podnebno nevtralne industrijske procese in torej prispevati k trajnostnosti Unije ter pri tem biti deležni podpore, obenem pa je treba ohraniti mednarodno konkurenčnost ter ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo med različnimi evropskimi regijami; poudarja strateško vlogo obnovljive, trajnostne in decentralizirane energije pri razvoju regij EU in njihovih podjetij, zlasti malih in srednjih podjetij; meni, da bodo učinkovite regionalne okoljske strategije koristile tudi turizmu, saj utegnejo prispevati k privlačnosti številnih evropskih regij kot trajnostnih destinacij in lahko na splošno spodbudijo novo vrsto odgovornega in trajnostnega turizma;

35. poudarja, da bi bilo treba zmanjševanje rabe zemljišč, zlasti pozidave tal, upoštevati kot pomembno in ključno merilo pri izvajanju kohezijske politike poleg regionalnih okoljskih strategij, da bi po možnosti ohranili potencial zemljišč in raznolikost v njihovi rabi v boju proti podnebnim spremembam (shranjevanje vode in CO₂, filtriranje, zaščitni in predelovalni materiali, oskrba s hrano, proizvodnja biogenih virov);

36. poudarja, da je treba direktivo o obdavčitvi energije ⁽¹⁷⁾ spremeniti v skladu z načelom „onesnaževalec plača“, da bi najpozneje do leta 2025 povečali trajnostne vire energije na račun fosilnih goriv, pri čemer bi bilo treba posebno pozornost nameniti socialnemu učinku;

37. poudarja, da bi bilo treba dosledno upoštevati vidik spola in ga kot horizontalno načelo vključiti v vse dejavnosti, politike in programe EU, tudi kohezijsko politiko;

38. pozdravlja predstavitev strategije za val prenove kot ene osrednjih strategij, s pomočjo katere bo Evropa do leta 2050 postala podnebno nevtralna; poudarja, da je treba energijsko revščino reševati s programom prenove stavb, ki bo namenjen ranljivim gospodinjstvom in gospodinjstvom z nizkimi dohodki, v okviru širše evropske strategije za boj proti revščini;

39. poziva, naj se s posodobljenim akcijskim načrtom za krožno gospodarstvo še naprej podpira prehod na krožno gospodarstvo, usmerjeno v ponovno uporabo in popravila, in spodbuja trajnostna potrošnja, kar pomeni, da je treba z obveznim označevanjem obveščati potrošnike o trajnosti proizvodov in možnosti njihovega popravila, poleg tega naj se zagotovi ustrezen regulativni okvir in sklop konkretnih, obsežnih in ambicioznih ukrepov za spodbujanje krožnega gospodarstva na ravni EU; poudarja, da je nadvse pomembno ustvariti in okrepi regionalne gospodarske cikle, zlasti tiste, ki temeljijo na biogenih surovinah podeželskega gospodarstva in gozdarstva, da bi ustvarili trajnostno rast in okolju prijaznejša delovna mesta; poudarja, da je treba še naprej podpirati načelo krožnega gospodarstva ter dati prednost hierarhiji ravnanja z odpadki; poziva, naj se pripravijo lokalni načrti krožnega gospodarstva, javna naročila, ki jih oddajo lokalne in regionalne oblasti, pa naj bodo zelena in ambiciozna v smislu trajnosti blaga in storitev, kar bo povečalo odpornost industrije in strateško avtonomijo Evropske unije;

⁽¹⁷⁾ Direktiva Sveta 2003/96/ES z dne 27. oktobra 2003 o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije (UL L 283, 31.10.2003, str. 51).

Četrtek, 25. marec 2021

40. poziva k novim naložbam v trajnostno mobilnost, kot so železnice in trajnostna mobilnost v mestih, da bodo mesta bolj zelena, kakovost življenja v njih pa večja;
  41. pozdravlja, da skuša Evropska investicijska banka spremeniti posojilno politiko na področju energije in 50 % operacij nameniti podnebnim ukrepom in okoljski trajnosti; poziva Evropsko investicijsko banko, naj se zaveže trajnostnemu prehodu na podnebno nevtralnost ter posebno pozornost nameni regijam, na katere prehod najbolj vpliva;
  42. se zavzema za močnejšo vključitev mikropodjetij ter malih in srednji podjetij v proces prehoda ter v pripravo in izvajanje regionalnih okoljskih strategij, saj so ti akterji dobro umeščeni v lokalno gospodarsko strukturo, poleg tega bodo politike zelenega dogovora vplivale nanje; meni, da je treba mikropodjetja ter mala in srednja podjetja podpreti pri izpopolnjevanju in prekvalifikaciji, da bodo lahko izkoristila priložnosti okoljskega prehoda;
  43. poziva Komisijo, naj osnutke načrtov porabe primerja z največjimi možnimi podnebnimi cilji;
  44. poudarja predlog Komisije iz strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, da morajo mesta z najmanj 20 000 prebivalci pripraviti urbanistični načrt za ozelenitev, da bi ustvarili biotsko raznovrstne in dostopne urbane gozdove, parke in vrtove, mestne kmetije, zelene strehe in zidove ter drevorede; ponavlja, da bo ta ukrep pozitivno vplival na mikroklimo in zdravje v mestih, zlasti za ranljive skupine; spodbuja ta ukrep in poziva k uporabi političnih, regulativnih in finančnih orodij za njegovo izvajanje;
  45. poziva k vzpostavitvi učinkovitih regionalnih in medregionalnih mehanizmov sodelovanja pri preprečevanju naravnih nesreč, vključno z zmogljivostmi za odzivanje, upravljanjem in medsebojno pomočjo v primeru nesreč;
  46. poziva, naj ima kohezijska politika večjo vlogo pri podpiranju prizadevanj za preprečevanje tveganj, da bi se na regionalni in lokalni ravni prilagodili sedanjim in prihodnjim posledicam podnebnih sprememb;
  47. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, Odboru regij in državam članicam.
-

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0098

Evropska strategija za podatke

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o evropski strategiji za podatke (2020/2217(INI))

(2021/C 494/04)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 173 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ki zadeva konkurenčnost industrije EU in se med drugim nanaša na ukrepe za boljše izkoriščanja industrijskega potenciala inovacij in tehnološkega razvoja,
- ob upoštevanju člena 114 PDEU,
- ob upoštevanju členov 2 in 16 PDEU,
- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 21. oktobra 2020 o strategiji za odprtokodno programsko opremo za obdobje 2020–2023 (C(2020)7149),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 19. februarja 2020 z naslovom Evropska strategija za podatke (COM(2020)0066) in končnega poročila strokovne skupine na visoki ravni za izmenjavo podatkov med podjetji in javnimi organi z naslovom „Towards a European strategy on business-to-government data sharing for the public interest“ (Na poti k evropski strategiji za izmenjavo podatkov med podjetji in javnimi organi za javni interes),
- ob upoštevanju začetne ocene učinka Komisije z dne 2. julija 2020 z naslovom „Zakonodajni okvir za upravljanje skupnih evropskih podatkovnih prostorov“,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 17. aprila 2020 z naslovom „Usmeritve v zvezi z varstvom podatkov za aplikacije, ki podpirajo boj proti pandemiji COVID-19“⁽¹⁾,
- ob upoštevanju priporočila Komisije (EU) 2020/518 z dne 8. aprila 2020 o skupnem naboru orodij za uporabo tehnologije in podatkov za boj proti krizi zaradi COVID-19 in izhod iz nje, zlasti v zvezi z mobilnimi aplikacijami in uporabo anonimiziranih podatkov o mobilnosti⁽²⁾,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: direktiva o odprtih podatkih),
- ob upoštevanju predloga Komisije z dne 6. junija 2018 o vzpostavitvi programa za digitalno Evropo za obdobje 2021–2027 (COM(2018)0434),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 25. aprila 2018 z naslovom „Na poti k skupnemu evropskemu podatkovnemu prostoru“ (COM(2018)0232) in priloženega delovnega dokumenta služb Komisije (SWD(2018)0125),
- ob upoštevanju priporočila Komisije (EU) 2018/790 z dne 25. aprila 2018 o dostopu do znanstvenih informacij in njihovem arhiviranju⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 10. maja 2017 z naslovom „Vmesni pregled izvajanja strategije za enotni digitalni trg: povezani enotni digitalni trg za vse“ (COM(2017)0228) in priloženega delovnega dokumenta služb Komisije (SWD(2017)0155),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 10. januarja 2017 z naslovom „Oblikovanje evropskega podatkovnega gospodarstva“ (COM(2017)0009) in priloženega delovnega dokumenta služb Komisije (SWD(2017)0002),

⁽¹⁾ UL C 124 I, 17.4.2020, str. 1.

⁽²⁾ UL L 114, 14.4.2020, str. 7.

⁽³⁾ UL L 172, 26.6.2019, str. 56.

⁽⁴⁾ UL L 134, 31.5.2018, str. 12.

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 14. septembra 2016 z naslovom „Povezljivost za konkurenčen enotni digitalni trg – evropski gigabitni družbi naproti“ (COM(2016)0587) in priloženega delovnega dokumenta služb Komisije (SWD(2016)0300),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 19. aprila 2016 z naslovom „Digitalizacija evropske industrije: Izkoriščanje vseh prednosti enotnega digitalnega trga“ (COM(2016)0180) in priloženega delovnega dokumenta služb Komisije (SWD(2016)0110),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 19. aprila 2016 z naslovom „Evropska pobuda za računalništvo v oblaku – vzpostavljanje konkurenčnega podatkovnega gospodarstva znanja v Evropi“ (COM(2016)0178) in priloženih delovnih dokumentov služb Komisije (SWD(2016)0106) in (SWD(2016)0107),
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2018/1807 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o okviru za prosti pretok neosebni podatkov v Evropski uniji ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2016/680 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov, ki jih pristojni organi obdelujejo za namene preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj ali izvrševanja kazenskih sankcij, in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Okvirnega sklepa Sveta 2008/977/PNZ ⁽⁷⁾ (direktiva o varstvu podatkov pri preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 6. maja 2015 z naslovom „Strategija za enotni digitalni trg za Evropo“ (COM(2015)0192) in delovnega dokumenta služb Komisije, ki je priložen temu sporočilu (SWD(2015)0100),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 2. julija 2014 z naslovom „Uspešnemu podatkovno vodenemu gospodarstvu naproti“ (COM(2014)0442) in priloženega delovnega dokumenta služb Komisije (SWD(2014)0214),
- ob upoštevanju Direktive 2010/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o okviru za uvajanje inteligentnih prometnih sistemov v cestnem prometu in za vmesnike do drugih vrst prevoza ⁽⁸⁾ (direktiva o inteligentnih prometnih sistemih) in njenih delegiranih aktov,
- ob upoštevanju Direktive 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah) ⁽⁹⁾,
- ob upoštevanju skupnega evropskega časovnega načrta z dne 15. aprila 2020 za odpravo ukrepov za zajezitev covida-19,
- ob upoštevanju skupne izjave držav članic z dne 15. oktobra 2020 o gradnji oblaka naslednje generacije za podjetja in javni sektor v EU,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 9. junija 2020 o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope ⁽¹⁰⁾,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 7. junija 2019 o prihodnosti visoko digitalizirane Evrope po letu 2020: krepitev digitalne in gospodarske konkurenčnosti v Uniji ter digitalna kohezija,

⁽⁵⁾ UL L 119, 4.5.2016, str. 1.

⁽⁶⁾ UL L 303, 28.11.2018, str. 59.

⁽⁷⁾ UL L 119, 4.5.2016, str. 89.

⁽⁸⁾ UL L 207, 6.8.2010, str. 1.

⁽⁹⁾ UL L 201, 31.7.2002, str. 37.

⁽¹⁰⁾ UL C 202 I, 16.6.2020, str. 1.

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju sodbe Sodišča Evropske unije z dne 16. julija 2020 v zadevi C-311/18 (*Schrems II*),
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. aprila 2020 o usklajenem ukrepanju EU za spoprijemanje s pandemijo COVID-19 in njenimi posledicami ⁽¹¹⁾,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. februarja 2019 o celoviti evropski industrijski politiki na področju umetne inteligence in robotike ⁽¹²⁾,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 1. junija 2017 o digitalizaciji evropske industrije ⁽¹³⁾,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. marca 2016 z naslovom „Uspešnemu podatkovno vodenemu gospodarstvu naproti“ ⁽¹⁴⁾,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. marca 2018 o evropski strategiji za kooperativne inteligentne prometne sisteme ⁽¹⁵⁾,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2019 o avtonomni vožnji v evropskem prometu ⁽¹⁶⁾,
  - ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije z naslovom „Oblikovanje evropskega podatkovnega gospodarstva“ ⁽¹⁷⁾,
  - ob upoštevanju ugotovitev letnega indeksa digitalnega gospodarstva in družbe z dne 11. junija 2020,
  - ob upoštevanju poročila Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) z dne 5. junija 2020 z naslovom „Kako graditi boljše: trajnostno in odporno okrevanje po covidu-19“,
  - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
  - ob upoštevanju mnenj Odbora za notranji trg in varstvo potrošnikov, Odbora za promet in turizem, Odbora za pravne zadeve, Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve, Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja ter Odbora za kulturo in izobraževanje,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za industrijo, raziskave in energetiko (A9-0027/2021),
- A. ker digitalizacija še naprej spreminja gospodarstvo, družbo in vsakdanjik državljanov in ker so gonilo teh sprememb prav podatki, katerih količina se vsakih 18 mesecev podvoji; ker naj bi se količina podatkov, shranjenih po vsem svetu, povečala s 33 zetabajtov (ZB) leta 2018 na 175 ZB leta 2025 ⁽¹⁸⁾; ker se bodo ti procesi v prihodnosti še pospeševali;
- B. ker digitalizacija ni le gospodarska priložnost, temveč je pomembna tudi za varnost, geopolitično odpornost in strateško avtonomijo Unije;
- C. ker EU potrebuje dosegljivo, interoperabilno, prožno, razširljivo in zanesljivo arhitekturo IT, ki bo lahko podprla najbolj inovativne aplikacije; ker je umetna inteligenca ena od strateških tehnologij 21. stoletja v Evropi in v svetu ⁽¹⁹⁾; ker je v EU potrebna tudi ustrezna infrastruktura, zlasti visokozmogljiva strojna oprema za izvajanje aplikacij in shranjevanje podatkov;
- D. ker so podatki bistven vir za trajnostno oživitev gospodarstva, rast in ustvarjanje kakovostnih delovnih mest; ker bi lahko podatkovno vodene tehnologije pomenile priložnost za zmanjšanje izpostavljenosti ljudi škodljivim in nevarnim delovnim razmeram ter spodbujanje družbenega napredka in bi lahko imele ključno vlogo pri prehodu na zeleno in podnebno nevtralno družbo ter pri spodbujanju konkurenčnosti Evrope in njenih podjetij v svetu;

⁽¹¹⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0054.

⁽¹²⁾ UL C 449, 23.12.2020, str. 37.

⁽¹³⁾ UL C 307, 30.8.2018, str. 163.

⁽¹⁴⁾ UL C 50, 9.2.2018, str. 50.

⁽¹⁵⁾ UL C 162, 10.5.2019, str. 2.

⁽¹⁶⁾ UL C 411, 27.11.2020, str. 2.

⁽¹⁷⁾ UL C 345, 13.10.2017, str. 130.

⁽¹⁸⁾ Sporočilo Komisije z dne 19. februarja 2020 z naslovom „Evropska strategija za podatke“, str. 2.

⁽¹⁹⁾ Kot je zapisal v resoluciji z dne 12. februarja 2019 o celoviti evropski industrijski politiki na področju umetne inteligence in robotike.

Četrtek, 25. marec 2021

- E. ker bi morala biti evropska strategija za podatke skladna s strategijami za mala in srednja podjetja ter za industrijo, saj bo med drugim ključna za doseganje ciljev industrijske politike in bo koristila evropskim podjetjem, tudi malim in srednjim podjetjem (MSP), ter jim bo pomagala pri uspešnem soočanju z digitalnim prehodom; ker na področju naprednih digitalnih tehnologij še vedno zeva vrzel med veliki podjetji in MSP; ker spodbujanje uporabe podatkov ter povečevanje dostopa do podatkov in njihove razpoložljivosti, skupaj z večjo pravno varnostjo, lahko pomenita konkurenčno prednost za mikro podjetja, MSP ter zagonska podjetja, zaradi katere bodo ta lahko izkoristila prednosti digitalnega prehoda;
- F. ker so podatki, ki jih ustvarijo javni sektor in vlade na nacionalni in lokalni ravni, vir, ki lahko močno spodbuja gospodarsko rast in ustvarjanje novih delovnih mest, se lahko izkoristi pri razvoju sistemov umetne inteligence in podatkovne analitike ter prispeva k močnejši, konkurenčnejši in bolj medsebojno povezani industriji;
- G. ker obstajajo različne pobude za spodbujanje udeležbe žensk in večje raznolikosti na področju informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT); ker so na vseh področjih digitalne tehnologije še vedno prisotne razlike med spoloma, pri čemer so te največje na področju umetne inteligence in kibernetne varnosti; ker ta razlika med spoloma konkretno vpliva na razvoj umetne inteligence, ki so jo zasnovali predvsem moški, s čimer se ohranjajo in krepijo stereotipi in predsodki;
- H. ker Komisija v svojem poročilu o evropski strategiji za podatke navaja, da je okoljski odtis IKT ocenjen na 5–9 % svetovne porabe električne energije in več kot 2 % svetovnih emisij toplogrednih plinov; ker lahko digitalni sektor veliko prispeva k zmanjšanju svetovnih emisij ogljika; ker bi lahko po podatkih študije Skupnega raziskovalnega središča Komisije o umetni inteligenci iz leta 2018 podatkovni centri in prenos podatkov predstavljali od 3 do 4 % celotne porabe električne energije v Uniji; ker Komisija pričakuje, da se bo v obdobju 2018–2030 poraba podatkovnih centrov povečala za 28 %⁽²⁰⁾; ker 47 % emisij ogljika iz digitalnega sektorja izhaja iz potrošniške opreme, kot so računalniki, pametni telefoni, tablični računalniki in drugi izdelki z omrežno povezavo; ker je treba zmanjšati ekološki odtis digitalne tehnologije, zlasti količino odpadne električne in elektronske opreme;
- I. ker mora Unija nujno ukrepati, da bo lahko izkoristila prednosti podatkov, in sicer z izgradnjo konkurenčne, inovacijam prijazne, etično trajnostne, zaupanja vredne in varne podatkovne družbe in ekonomije, ki bo osredotočena na človeka in ki bo spoštovala človekove pravice, temeljne in delavske pravice, demokracijo in načelo pravne države, in katere cilj bo zgraditi novo, odprto in vključujoče gospodarstvo znanja v sodelovanju z izobraževalnim sistemom in kulturnimi podjetji, ki bo zagotavljala pravico do kakovostnega izobraževanja in podjetništva, zlasti za nove generacije, ter spodbujala socialne inovacije in nove poslovne modele; ker lahko naložbe v znanja in večšine v oblaku ter masovne podatke podjetjem, ki še niso prevzela te tehnologije, pomagajo izboljšati njihovo poslovanje; ker morajo biti podjetja, ki naj bi bila tehnološko vodilna, stalno obveščena o najnovejših inovacijah, da ne bi izgubila svoje konkurenčne prednosti;
- J. ker je za trge v oblaku (to je infrastruktura, računalniško okolje in programje kot storitev – IaaS, PaaS in SaaS) značilna visoka stopnja tržne koncentracije, kar lahko zagonska podjetja, MSP in druge evropske akterje postavi v slabši konkurenčni položaj v podatkovnem gospodarstvu; ker bi morala Komisija zagotoviti konkurenčne trge prek interoperabilnosti, prenosljivosti in odprte infrastrukture ter ostati pozorna na morebitne zlorabe tržne moči s strani prevladujočih akterjev;
- K. ker bi moral biti sistem EU za opazovanje zemlje Copernicus zgled družbeno–gospodarskih koristi, ki jih ima lahko velika količina brezplačnih in odprto dostopnih podatkov za državljane in podjetja iz EU;
- L. ker bi bilo treba pri uporabi osebnih podatkov in mešanih industrijskih podatkov vedno spoštovati splošno uredbo o varstvu podatkov ter direktivo o zasebnosti in elektronskih komunikacijah; ker bi glede na podatke Eurobarometra 46 % Evropejcev želelo bolj dejavno nadzorovati uporabo svojih osebnih podatkov, v številni podatke o zdravju, porabi energije in nakupovalnih navadah;

⁽²⁰⁾ Avstrijska agencija za okolje in inštitut Borderstep, končno poročilo o študiji, pripravljeno za Komisijo novembra 2020, z naslovom „Energy-efficient Cloud Computing Technologies and Policies for an Eco-friendly Cloud Market (Energijsko učinkovite računalniške tehnologije računalništva v oblaku in politike za okolju prijazen trg računalništva v oblaku).“

Četrtek, 25. marec 2021

- M. ker člen 8(1) Listine in člen 16(1) PDEU določata, da ima vsakdo pravico do varstva osebnih podatkov, ki se nanašajo nanj;
- N. ker je v Listini določeno tudi, da ima vsakdo pravico do svobode izražanja, ki obsega tudi svobodo mnenja ter sprejemanja in širjenja informacij ali idej, ne da bi se v to vmešavali javni organi in ne glede na državne meje;
- O. ker obdelovanje podatkov delavcev postaja vse bolj zapleteno; ker delavci v vse več okoliščinah prihajajo v stik s tehnologijami, aplikacijami, programsko opremo, sledilnimi napravami, družbenimi mediji ali napravami v vozilih, ki spremljajo njihovo zdravje, biomedicinske podatke, komunikacije in interakcije z drugimi ter njihovo raven dejavnosti in osredotočenosti ali obnašanje; ker bi morali biti delavci in sindikati bolj vključeni v oblikovanje teh obdelav podatkov; ker zaposlovanje obravnava le člen 88 splošne uredbe o varstvu podatkov;
- P. ker se lahko pobude za izmenjavo podatkov med podjetji (B2B) in med podjetji ter vlado (B2G) uporabijo za reševanje družbenih in okoljskih izzivov; ker lahko spodbude za izmenjavo podatkov med drugim vključujejo pravično nadomestilo, izmenjavo dobre prakse in programe javnega priznanja;
- Q. ker bi si bilo treba prizadevati za ustrezno izvrševanje s posebnim poudarkom na omejitvi namena in najmanjšem obsegu podatkov; ker bi moralo varstvo zasebnosti ostati prednostna naloga; ker obstajajo neosebni podatki, ki spoštujejo Uredbo (EU) 2018/1807 o prostem pretoku neosebnih podatkov, ter podatki javnega sektorja, ki spoštujejo direktivo o odprtih podatkih;
- R. ker je zdravje še posebej občutljivo področje za obdelavo osebnih podatkov in ker se osebni podatki o pacientovem zdravju ne bi smeli sporočati brez njegovega popolnega in informiranega soglasja; ker je na zdravstvenem področju pomembno zlasti zagotoviti visok standard varstva pravic posameznikov in spoštovati načeli omejevanja in najmanjšega obsega podatkov;
- S. ker bi morala skupna evropska strategija za podatke koristiti evropskemu prometnemu in turističnemu sektorju ter prispevati k prehodu na varen, trajnosten in učinkovit prometni sistem, obenem pa tudi zagotoviti zadostno interoperabilnost z drugimi sektorji;
- T. ker je izmenjava podatkov v prometnem sektorju namenjena izboljšanju upravljanja prometa, s tem pa tudi varnosti, trajnosti, najmanjšemu obsegu podatkov ter učinkovitosti potniškega in tovornega prometa;
- U. ker je Unija že začela sprejemati ukrepe, da bi uredila uporabo in hrambo podatkov v prometu, med drugim z Uredbo (EU) 2020/1056 o elektronskih informacijah o prevozu blaga ⁽²¹⁾, Direktivo (EU) 2019/1936 o izboljšanju varnosti cestne infrastrukture ⁽²²⁾, Uredbo (EU) 2019/1239 o vzpostavitvi evropskega okolja enotnega okenca za pomorski sektor ⁽²³⁾ ter s predlogom Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2015/757, da bi se ustrezno upošteval svetovni sistem zbiranja podatkov o porabi goriva ladij (COM(2019)0038);
- V. ker bi morala Unija na svetovni ravni dejavno sodelovati pri oblikovanju pravil in standardov, ki bodo temeljila na njenih vrednotah;
- W. ker bo vsaj 20 % sredstev v okviru instrumenta za okrevanje in odpornost na voljo za digitalno infrastrukturo in zmogljivosti, kar bo spodbudilo digitalni prehod v Uniji in s tem podprlo podatkovno gospodarstvo;

Splošno

1. pozdravlja sporočilo Komisije o evropski strategiji za podatke; meni, da bo ta strategija predpogoj za preživetje evropskih podjetij in njihovo konkurenčnost v svetu ter za napredek univerz, raziskovalnih središč in nastajajoče umetne inteligence, pomenila pa bo tudi ključni korak k oblikovanju podatkovne družbe, ki bo temeljila na pravicah in vrednotah

⁽²¹⁾ UL L 249, 31.7.2020, str. 33.

⁽²²⁾ UL L 305, 26.11.2019, str. 1.

⁽²³⁾ UL L 198, 25.7.2019, str. 64.

Četrtek, 25. marec 2021

EU, ter k opredelitvi pogojev in vzpostavitvi vodilne vloge Unije v podatkovnem gospodarstvu, kar bo privedlo do boljših storitev, trajnostne rasti in kakovostnih delovnih mest; meni, da je zagotavljanje zaupanja v digitalne storitve in varne pametne proizvode temeljnega pomena za rast in razcvet enotnega digitalnega trga ter da bi to moral biti osrednji element javne politike in poslovnih modelov;

2. ugotavlja, da je pandemija covid-19 razkrila vlogo in potrebo po kakovostni izmenjavi zbirk podatkov, informacij in podatkov v realnem času ter pomanjkljivostih v infrastrukturi in interoperabilnosti različnih aplikacij v državah članicah; poudarja vpliv digitalne preobrazbe in razpoložljivosti širokega nabora tehnologij na gospodarstvo in družbo Unije; pozdravlja zavezo za vzpostavitev panožnih podatkovnih prostorov; meni, da je poleg drugih pobud nujno treba pospešiti oblikovanje skupnega evropskega zdravstvenega podatkovnega prostora;

3. poudarja, da mora biti prihodnja zakonodaja o podatkih zasnovana tako, da bo olajšala tehnološki razvoj, inovacije, dostop do podatkov, interoperabilnost in čezmejno prenosljivost podatkov; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj izvede oceno in pregled obstoječe zakonodaje, da bi ocenila, katere prilagoditve in dodatne zahteve so potrebne za podporo podatkovni družbi in gospodarstvu ter za zaščito poštene konkurence in pravne jasnosti za vse zadevne akterje; poziva Unijo, naj prevzame vodilno vlogo pri vzpostavljanju mednarodnega okvira za podatke, pri tem pa spoštuje mednarodna pravila;

4. poziva, naj Komisija za spodbujanje inovacij in sprejemanja novih digitalnih tehnologij opravi predhodne ocene učinka o tem, ali je za podatkovno vodeno digitalno gospodarstvo treba spremeniti ali prilagoditi sedanji pravni okvir za pravice intelektualne lastnine; pozdravlja, da namerava Komisija revidirati direktivo o bazah podatkov⁽²⁴⁾ in podrobneje pojasniti uporabo Direktive (EU) 2016/943 o poslovnih skrivnostih⁽²⁵⁾;

5. meni, da mora prost pretok podatkov v Uniji ostati temeljno načelo, in poudarja njegovo ključno vlogo pri izkoriščanju celotnega potenciala podatkovnega gospodarstva; poudarja, da bo zaradi znatnega povečanja količin podatkov, ki so na voljo, predvsem zaradi pametnih povezanih izdelkov, širšega dostopa do podatkov in njihove uporabe, morda treba obravnavati izzive v zvezi s kakovostjo podatkov, njihovo pristranskostjo ter njihovim varstvom in varnostjo ali nepoštenimi pogoji poslovanja; meni, da doseganje ciljev strategije za podatke ne bi smelo neupravičeno izkrivljati konkurenčnega trga v Uniji;

6. opozarja, da morata biti obdelava osebnih podatkov, zajemši njihov prenos, vedno v skladu s pravnim redom Unije na področju varstva podatkov, kar mora upoštevati tudi vsa prihodnja panožna ali namenska zakonodaja;

7. želi spomniti, da morajo biti v skladu z splošno uredbo o varstvu podatkov vsi prihodnji ukrepi o obdelavi osebnih podatkov pod nadzorom organov za varstvo podatkov, da se pri inovacijah upošteva tudi vpliv na pravice državljanov; poziva, naj akti temeljijo na obstoječi zakonodaji, zlasti s splošno uredbo o varstvu podatkov, in naj bodo z njo usklajeni;

8. poudarja, da krovni sklop pravil ne bi smel oslabiti veljavnih direktiv, denimo direktive o inteligentnih prometnih sistemih, in da bo vzpostavitev okolja za souporabo podatkov bistvena za EU v prihodnjih letih; poziva Komisijo, naj v prihodnjo revizijo direktive o inteligentnih prometnih sistemih vključi souporabo podatkov, predvsem na področju sistemov za izdajanje in rezervacijo vozovnic;

Vrednote in načela

9. meni, da si mora Unija prizadevati za upravljanje podatkov po vsej EU ter za podatkovno družbo in gospodarstvo, osredotočeno na človeka, ki temelji na vrednotah Unije, kot so zasebnost, preglednost in spoštovanje temeljnih pravic in svoboščin, ter državljanom omogoča sprejemanje smiselnih odločitev o podatkih, ki so jih ustvarili ali so z njimi povezani;

10. poudarja, da bi morali imeti posamezniki popoln nadzor nad svojimi podatki in da jim je treba dodatno pomagati pri uveljavljanju pravic do varstva podatkov in zasebnosti v zvezi s podatki, ki jih ustvarjajo; poudarja, da splošna uredba o varstvu podatkov določa pravico do prenosljivosti podatkov in pravico posameznika, na katerega se podatki nanašajo, da

⁽²⁴⁾ UL L 77, 27.3.1996, str. 20.

⁽²⁵⁾ UL L 157, 15.6.2016, str. 1.

Četrtek, 25. marec 2021

do njih dostopa, jih popravi ali izbriše; pričakuje, da bodo prihodnji predlogi podpirali uživanje in smiselno izvajanje teh pravic; poudarja, da je svobodna izmenjava podatkov v skladu z načelom omejitve namena iz splošne uredbe o varstvu podatkov omejena na neosebne podatke, na primer industrijske ali komercialne podatke, ali varno, učinkovito in nepovratno anonimizirane osebne podatke, zajemši mešane nabore podatkov; poudarja, da je treba izključiti vsakršno zlorabo podatkov, tudi prek množičnega nadzora;

11. opozarja, da bi morala biti dobro zgrajena podatkovna družba in gospodarstvo zasnovana tako, da bi koristila vsem potrošnikom, delavcem, podjetnikom, zagonskim podjetjem ter MSP, pa tudi raziskovalcem in lokalnim skupnostim, spoštovala delavske pravice, ustvarjala kakovostna delovna mesta brez poslabšanja delovnih pogojev, izboljšala kakovost življenja državljanov EU ter zmanjšala obstoječe digitalne vrzeli, ne da bi ustvarjale nove, zlasti za ranljive skupine in tiste, ki so prikrajšani za sposobnosti in dostop do digitalnih orodij;

12. poziva Komisijo, naj okrepi vlogo potrošnikov, pri čemer naj posebno pozornost nameni nekaterim skupinam potrošnikov, ki veljajo za ranljive; meni, da bi lahko industrijski podatki in podatki državljanov pomagali pri razvoju inovativnih digitalnih in trajnostnih rešitev za proizvode in storitve, ki bi koristile evropskim potrošnikom;

13. poudarja, da so vse večje količine ter razvoj, izmenjevanje, shranjevanje in obdelava industrijskih in javnih podatkov v Uniji vir trajnostne rasti in inovacij, ki bi ga bilo treba izkoristiti, ob spoštovanju zakonodaje Unije in držav članic na področju varstva podatkov, konkurence in pravic intelektualne lastnine; ugotavlja, da trg podatkom pripisuje vse večjo vrednost; meni, da je mogoče zagotoviti gospodarsko rast z zagotavljanjem enakih konkurenčnih pogojev ter konkurenčnega, večplastnega in pravičnega tržnega gospodarstva, hkrati pa zagotoviti interoperabilnost in dostop do podatkov za akterje vseh velikosti, da bi preprečili tržna neravnovesja;

14. poudarja, da mora strategija za podatke podpirati in prispevati k trajnostnosti, zelenemu dogovoru in podnebnim ciljem Unije, med njimi podnebni nevtralnosti do leta 2050, pa tudi k odpornemu okrevanju gospodarstva in socialne kohezije v Uniji; poudarja, da ima lahko IKT pozitivno vlogo pri zmanjšanju emisij ogljika v številnih sektorjih; poziva k ukrepom za zmanjšanje ogljičnega odtisa sektorja IKT z zagotavljanjem učinkovite rabe energije in virov, tudi glede na eksponentno rast obdelave podatkov in njene okoljske učinke, ter v zvezi s tem opozarja na cilje Unije za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov do leta 2030;

Upravljanje podatkov in podatkovni prostori

15. podpira oblikovanje okvira za upravljanje podatkov in skupnih evropskih podatkovnih prostorov, za katere bi morala veljati pravila EU in ki bi morali zajemati preglednost, interoperabilnost, souporabo, dostop, prenosljivost in varnost podatkov, da bi okrepili pretok in ponovno uporabo neosebnih ali osebnih podatkov, ki so v celoti skladni s splošno uredbo o varstvu podatkov in varno anonimizirani tako v industrijskem kot v javnem okolju ter v posameznih panogah in med njimi;

16. opozarja, da mora model upravljanja podatkov, tudi skupni evropski podatkovni prostori, temeljiti na decentraliziranem okolju za upravljanje s podatki, da bi podprli nastanek in rast interoperabilnih in varnih podatkovnih ekosistemov; poudarja, da bi morali ti prostori izkoristiti potencial obstoječih in prihodnjih podatkovnih prostorov ali shem za souporabo podatkov, ki so lahko organizirane porazdeljeno ali centralizirano;

17. meni, da so storitve upravljanja podatkov in podatkovne arhitekture, zasnovane za shranjevanje, uporabo, ponovno uporabo in organizacijo podatkov, nujni sestavni deli vrednostne verige evropskega digitalnega gospodarstva; priznava, da se bo velik delež obdelave podatkov selil v obdelavo na robu, na primer k pametnim povezanim predmetom; podpira nadaljnje uveljavljanje decentraliziranih digitalnih tehnologij, ki posameznikom in organizacijam omogočajo upravljanje pretoka podatkov na podlagi samoodločanja, kot je tehnologija blokovne verige; poudarja, da stroški ter znanja in veščine, povezani z dostopom do podatkov in njihovim shranjevanjem, določajo hitrost, globino in obseg sprejema digitalnih infrastruktur in proizvodov, zlasti za MSP in zagonska podjetja;

18. poziva k ustanovitvi skupine strokovnjakov pod vodstvom Komisije, ki bi Komisiji pomagala in svetovala pri določanju skupnih smernic za upravljanje podatkov na ravni EU, da bi v EU interoperabilnost in souporaba podatkov postala resničnost; poziva Komisijo, naj si prizadeva za redno vključevanje držav članic, ustreznih agencij in drugih organov

Četrtek, 25. marec 2021

ter deležnikov, kot so državljani, civilna družba in podjetja, v prizadevanja za izboljšanje okvira upravljanja; poudarja, kako pomembno je usklajevanje regulatorjev, vključenih v podatkovno gospodarstvo;

19. poudarja, da bi morali pri skupnih evropskih podatkovnih prostorih dati prednost ključnim gospodarskim panogam, javnemu sektorju in drugim področjem javnega interesa; podpira vzpostavitev dodatnih tovrstnih podatkovnih prostorov v prihodnosti; poziva Komisijo, naj odpravi razdrobljenost enotnega trga in neutemeljena različna pravila v državah članicah, da bi omogočila razvoj skupnih podatkovnih prostorov v EU;

20. ugotavlja, da morajo biti skupni evropski podatkovni prostori dostopni vsem udeležencem na trgu, tako komercialnim kot nekomercialnim, v številni zagonska podjetja in MSP, ter morajo izkoristiti priložnosti za sodelovanje z MSP, raziskovalnimi ustanovami, javno upravo in civilno družbo, hkrati pa povečati pravno varnost postopkov za uporabo podatkov za zasebne in javne akterje vseh velikosti; meni, da je nujno preprečiti vsa tveganja nepooblaščenega dostopa do skupnih evropskih podatkovnih prostorov in ustvariti orodja za preprečevanje morebitnih kršitev; poudarja pomen kibernetske varnosti, tudi sodelovanja z Agencijo EU za kibernetsko varnost (ENISA) in strokovnim centrom EU za kibernetsko varnost;

21. poziva Komisijo in države članice, naj vzpostavijo interoperabilne panožne podatkovne prostore, skladne s skupnimi smernicami, pravnimi zahtevami in protokoli za izmenjavo podatkov, da bi preprečile razdrobljenost in omogočile medpanožne inovacije; poudarja, da bi bilo treba pri upravljanju panožnih podatkovnih prostorov upoštevati zahteve in postopke, določene v panožni zakonodaji; vztraja, da mora biti vsak subjekt, ki deluje v EU in uporablja evropske podatkovne prostore, upoštevati zakonodajo EU;

22. spodbuja Komisijo, naj uporablja skupne evropske podatkovne prostore za krepitev zaupanja, sprejetje skupnih standardov in ureditev ter spodbujanje oblikovanja dobro zasnovanih programskih vmesnikov skupaj z močnimi avtentikacijskimi mehanizmi, poleg tega pa naj razmisli o tem, da bi inovacije in nove poslovne modele ter nova orodja za upravljanje in obdelavo podatkov tako v javnem kot zasebnem sektorju preskušala v predhodno dogovorjenih, jasno opredeljenih in časovno omejenih preskusnih okoljih („peskovnikih“);

23. meni, da bi dobro zasnovani programski vmesniki zagotovili osnoven dostop do podatkov in interoperabilnost v podatkovnih prostorih ter omogočili tudi avtomatizirano interoperabilnost v realnem času med različnimi storitvami in v javnem sektorju; poziva Komisijo in države članice, naj v skladu s splošno uredbo o varstvu podatkov še izboljšajo dostop posameznikov do učinkovitih pravnih sredstev ter zagotovijo interoperabilnost in prenosljivost podatkov digitalnih storitev, še zlasti pa naj s programskimi vmesniki uporabnikom omogočijo, da se povezujejo z različnimi platformami, ter povečajo izbiro možnosti med različnimi vrstami sistemov in storitev;

24. ugotavlja, da je treba akterjem iz zasebnega in javnega sektorja, zlasti MSP in zagonskim podjetjem, pomagati pri prepoznavanju in izkoriščanju podatkov, ki jih ustvarjajo in posedujejo; poziva k ukrepom za izboljšanje najdljivosti podatkov za polnjenje podatkovnih prostorov z omogočanjem, organiziranjem, katalogiziranjem in oblikovanjem splošno sprejetih taksonomij ter čiščenjem rutinskih podatkov; poziva Komisijo, naj pripravi smernice, da na voljo orodja ter sredstva iz obstoječih programov za izboljšanje najdljivosti metapodatkov v podatkovnih prostorih; poudarja pobude, kot je program Nordic Smart Government (pametna nordijska vlada), katerega cilj je MSP omogočiti prostovoljno samodejno izmenjavo podatkov v realnem času prek decentraliziranega digitalnega ekosistema;

25. opozarja na ključno vlogo posrednikov podatkov kot strukturnih spodbujevalnikov za organizacijo pretoka podatkov; pozdravlja načrte Komisije za klasifikacijo in certificiranje posrednikov, da bi ustvarili interoperabilne in nediskriminatorne podatkovne ekosisteme; poziva Komisijo, naj zagotovi interoperabilnost z razvojem minimalnih meril za posrednike podatkov; poziva Komisijo, naj pri opredeljevanju in zapolnjevanju vrzeli v standardizaciji podatkov sodeluje z evropskimi in mednarodnimi organizacijami za določanje standardov;

26. poudarja, da je treba obravnavati morebitna vprašanja v zvezi z dostopom do podatkov o potrošnikih in njihovim nadzorom, zlasti za nekatere skupine potrošnikov, ki veljajo za ranljive, kot so mladoletniki, starejši ali invalidi; zato poziva Komisijo, naj zagotovi, da se dosledno spoštujejo pravice vseh potrošnikov in da imajo lahko vsi potrošniki enake koristi od

Četrtek, 25. marec 2021

vzpostavitev enotnega trga za podatke; poudarja, da je treba pri obdelavi podatkov v sklopu mešanih naborov podatkov upoštevati veljavno zakonodajo, vključno s smernicami Komisije o Uredbi (EU) 2018/1807 o prostem pretoku neosebni podatkov;

27. poudarja, da je treba vzpostaviti skupne evropske podatkovne prostore, s katerimi bi zagotovili prosti čezmejni in medpanožni pretok neosebni podatkov, da bi se povečal pretok podatkov med podjetji, univerzami, ustreznimi deležniki in javnim sektorjem; v zvezi s tem poziva države članice, naj v celoti spoštujejo Uredbo (EU) 2018/1807, da se po vsej EU omogoči shranjevanje in obdelava podatkov brez neupravičenih ovir in omejitev;

28. opozarja, da osebnih in neosebni podatkov, kot so industrijski podatki, ni mogoče vedno ločiti ali jih je težko in drago ločiti, zaradi česar trenutno velika količina podatkov ostaja neuporabljena; pri tem želi spomniti, da se nabori podatkov, v katerih so različne vrste podatkov neločljivo povezane, vedno obravnavajo kot osebni podatki, tudi če ti predstavljajo le majhen del celotnega nabora; poziva Komisijo in evropske organe za varstvo podatkov, naj zagotovijo dodatne smernice o zakoniti obdelavi podatkov in praksah glede uporabe mešanih naborov podatkov v industrijskih okoljih, pri čemer naj v celoti spoštujejo splošno uredbo o varstvu podatkov in Uredbo (EU) 2018/1807; meni, da bi bilo treba spodbujati uporabo tehnologije za varovanje zasebnosti, da bi povečali pravno varnost za podjetja, tudi z jasnimi smernicami in seznamom meril za učinkovito anonimizacijo; poudarja, da ima nadzor nad temi podatki vedno posameznik in bi ga bilo treba samodejno zaščititi; poziva Komisijo, naj razmisli o vzpostavitvi zakonodajnega okvira in jasne opredelitve horizontalnih in medpanožnih prostorov za osebne podatke vzporedno z drugimi podatkovnimi prostori ter naj dodatno pojasni izziv mešanih naborov podatkov; poziva Komisijo, naj okrepi vlogo državljanov in podjetij, na primer prek zaupanja vrednih posrednikov, kot so operaterji MyData, ki omogočajo prenose podatkov s soglasjem lastnikov in nudijo ustrezno raven podrobnih dovoljenj; poudarja, da je treba še naprej razvijati digitalne identitete, ki so bistveni temelj zanesljivega podatkovnega gospodarstva z mnogimi akterji; zato poziva Komisijo, naj revidira Uredbo (EU) št. 910/2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu⁽²⁶⁾ ter objavi zakonodajni predlog o zanesljivi in varni evropski elektronski identifikaciji; poleg tega poziva Komisijo, naj preuči, ali organizacije in predmeti, kot so senzorji, potrebujejo digitalne identitete za lažjo čezmejno uporabo storitev zaupanja, ki so bistvene za podatkovno gospodarstvo z mnogimi akterji;

29. poudarja, da je mogoče izboljšati kakovost preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj in preprečiti morebitno pristranskost z zbiranjem zanesljivih podatkov, ki so dani na voljo javnosti, civilni družbi in neodvisnim strokovnjakom; poudarja, da morajo organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj pri dostopu do osebnih podatkov v javni ali zasebni lasti v podatkovnih prostorih spoštovati evropsko in nacionalno zakonodajo, se strogo omejiti na nujno potrebno in sorazmerno ter upoštevati ustrezne zaščitne ukrepe; poudarja, da bi morala biti uporaba osebnih podatkov javnim organom dovoljena le pod strogim demokratičnim nadzorom in ob dodatnih zaščitnih ukrepih za preprečevanje njihove zlorabe;

30. ugotavlja, da je izmenjava podatkov med državami članicami na področju pravosodja in notranjih zadev pomembna za večjo varnost državljanov EU in da je treba temu nameniti ustrezna sredstva; poudarja pa, da bi morale agencije na področju pravosodja in notranjih zadev pri obdelavi, uporabi in upravljanju osebnih informacij in podatkov v predlaganih podatkovnih prostorih uporabljati strožje zaščitne ukrepe;

31. podpira namero Komisije, da bo spodbujala razvoj devetih skupnih evropskih podatkovnih prostorov za industrijo (proizvodnja), zeleni dogovor, mobilnost, zdravje, finance, energetiko, kmetijstvo, javno upravo ter znanja in spretnosti; poziva k njihovem hitremu razvoju; podpira možnost razširitve koncepta skupnih evropskih podatkovnih prostorov tudi na druge panoge;

32. poudarja, da je treba posebno pozornost nameniti nekaterim panogam, kot je zdravstvo; se strinja s Komisijo, da bi morali imeti državljanje EU varen dostop do celovitega elektronskega zdravstvenega zapisa o svojem zdravju in da bi morali ohraniti nadzor nad osebnimi zdravstvenimi podatki ter imeti možnost, da jih varno delijo s pooblaščenimi tretjimi

⁽²⁶⁾ UL L 257, 28.8.2014, str. 73.

Četrtek, 25. marec 2021

osebami, nepooblaščen dostop pa bi bil v skladu z zakonodajo o varstvu podatkov prepovedan; poudarja, da bi morali zavarovalnicam ali drugim ponudnikom storitev, ki imajo pravico dostopati do informacij v aplikacijah za e-zdravje, prepovedati uporabo podatkov iz teh aplikacij za namene diskriminacije, tudi razlik pri določanju cen, saj bi bilo to v nasprotju s temeljno pravico dostopa do zdravstva;

33. opozarja, da je obdelava posebnih vrst osebnih podatkov po členu 9 splošne uredbe o varstvu podatkov načeloma prepovedana, je pa nekaj natančno določenih izjem, za katere veljajo posebna pravila obdelave in vedno tudi obveznost, da se oceni vpliv na varstvo podatkov; poudarja morebitne katastrofalne in nepovratne posledice neupravičene ali nezavarovane obdelave občutljivih podatkov za posameznike, na katere se nanašajo;

34. z zadovoljstvom pozdravlja predlog Komisije o oblikovanju skupnega evropskega trga za podatke, vključno s skupnim evropskim podatkovnim prostorom za mobilnost, in se zaveda velikega gospodarskega potenciala;

35. poudarja, da bi bil ta evropski podatkovni prostor zelo zanimiv za evropsko prometno in logistično panogo, saj bi lahko izboljšali učinkovitost organizacije in upravljanja tokov tovarnega in potniškega prometa, pa tudi bolje in učinkoviteje uporabljali infrastrukturo in sredstva po vsem vseevropskem prometnem omrežju (TEN-T);

36. poudarja tudi, da bi ta evropski podatkovni prostor zagotovil boljšo prepoznavnost dobavne verige, upravljanje prometnih in tovarnih tokov v realnem času ter interoperabilnost in multimodalnost, hkrati pa bo poenostavil in zmanjšal upravno breme v omrežju TEN-T, zlasti za čezmejne odseke;

37. poudarja, da bi se lahko s souporabo podatkov izboljšala učinkovitost upravljanja prometa in varnost na cestah za vse načine prevoza; poudarja potencialne koristi souporabe podatkov, kot so na primer navigacija za izogibanje prometu v realnem času in obvestila za zamude v javnem prometu v realnem času, za prihranek pri dodatnem delovnem času, za večjo učinkovitost in izogibanje zastojem;

38. predlaga, naj Komisija v postopku vzpostavljanja regulativnega okvira za interoperabilno izmenjavo podatkov v železniškem prometu revidira Uredbo (EU) št. 454/2011 o tehnični specifikaciji za interoperabilnost v zvezi s podsistemom „telematske aplikacije za potniški promet“ vseevropskega železniškega sistema ⁽²⁷⁾ in Uredbo Komisije (EU) št. 1305/2014 o tehnični specifikaciji za interoperabilnost v zvezi s podsistemom telematske aplikacije za tovorni promet železniškega sistema v Evropski uniji ⁽²⁸⁾;

39. pozdravlja podporo Komisije za vzpostavitev skupnega evropskega kmetijskega podatkovnega prostora; opozarja na potencial kmetijskih podatkov in obsežnega dostopa do njih za povečanje trajnostnosti, konkurenčnosti in uporabe virov v celotni agroživilski in gozdarski verigi, prispevanje k razvoju inovativnih in trajnostnih tehnik, izboljšanje dostopa potrošnikov do ustreznih informacij ter zmanjšanje živilskih odpadkov in ekološkega odtisa panoge; poziva pristojne organe držav članic, naj okrepijo in vlagajo v razvoj orodij za zbiranje in obdelavo podatkov za kmetijske podpanoge, pa tudi za podatke o izvozu in uvozu, med drugimi kmetijskimi blagi in izdelki;

40. poziva Komisijo, naj preuči potencialne koristi in obseg vzpostavitve skupnih evropskih podatkovnih prostorov za kulturno in ustvarjalno industrijo in panoge ter za kulturno dediščino; poudarja, da ima kulturni sektor veliko količino podatkov, ki jih je mogoče ponovno uporabiti, kar bi lahko skupaj z drugimi viri, vštveši odprte vire podatkov in podatkovno analitiko, pomagalo kulturnim ustanovam;

41. poziva k vzpostavitvi evropskega podatkovnega prostora za turizem, da bi vsem akterjem v panogi, predvsem MSP, zagotovili koristi od ogromnih količin podatkov za izvajanje ukrepov in projektov na regionalni in lokalni ravni, poleg tega pa bi omogočili okrevanje in spodbudili digitalizacijo;

⁽²⁷⁾ UL L 123, 12.5.2011, str. 11.

⁽²⁸⁾ UL L 356, 12.12.2014, str. 438.

Četrtek, 25. marec 2021

42. podpira pobudo Komisije za oblikovanje strogo opredeljenega vseevropskega pristopa k podatkovnemu altruizmu in za vzpostavitev jasne opredelitve in pravil glede podatkovnega altruizma v skladu z načeli EU o varstvu podatkov, predvsem omejitve namena, ki zahteva, da se podatki obdelujejo za „določene, izrecne in zakonite namene“; podpira predlog Komisije, da bi moral biti podatkovni altruizem vedno pogojen z informiranim soglasjem o in bi ga bilo mogoče kadar koli preklicati; poudarja, da je treba podatke, darovane kot del podatkovnega altruizma, obdelovati za namene v splošnem interesu in jih ne bi smeli uporabljati izključno za komercialne namene;

43. poziva, da bi moral okvir za upravljanje podatkov spodbujati načelo „podatki za javno dobro“, ob tem pa vedno varovati pravice državljanov EU;

44. poudarja, da posameznikov ne bi smeli siliti v to, da delijo podatke, ter da te odločitve ne bi smele biti vezane na neposredne koristi ali prednosti za tiste, ki bi dovolili uporabo svojih osebnih podatkov;

Akt o podatkih, dostop in interoperabilnost

45. poziva Komisijo, naj pripravi akt o podatkih, s katerim bo v vseh sektorjih podprla in omogočila vse večji in pošten pretok podatkov med podjetji (B2B), med podjetji in javnimi organi (B2G) in med javnimi organi in podjetji (G2B) ter med javnimi organi (G2G) v vseh sektorjih;

46. spodbuja Komisijo, naj spodbuja kulturo souporabe podatkov in prostovoljne sisteme za souporabo podatkov, kot so izvajanje dobre prakse, pravični vzorčni pogodbeni sporazumi in varnostni ukrepi; ugotavlja, da mora prostovoljna souporaba podatkov temeljiti na trdnem zakonodajnem okviru, ki bo zagotovil zaupanje, podjetja pa spodbujal, da dajo podatke na voljo tretjim subjektom, zlasti prek meja; poziva Komisijo, naj pojasni pravice do uporabe, zlasti v tržnem okolju B2B in B2G; poziva Komisijo, naj spodbuja podjetja k izmenjavi svojih podatkov, bodisi izvernih, pridobljenih ali soustvarjenih, po možnosti prek sistema nagrajevanja in drugih spodbud, ob spoštovanju poslovnih skrivnosti, občutljivih podatkov in pravic intelektualne lastnine; spodbuja Komisijo, naj razvije sodelovalne pristope za souporabo podatkov in standardizirane sporazume o podatkih, da bi izboljšali predvidljivost in verodostojnost; poudarja, da morajo pogodbe določati jasne obveznosti in odgovornosti, ko gre za dostop, obdelavo, souporabo in hrambo podatkov, da bi omejili zlorabo tovrstnih podatkov;

47. ugotavlja, da tržna neravnovesja, ki izhajajo iz koncentracije podatkov, omejujejo konkurenco, povečujejo ovire za vstop na trg ter zmanjšujejo širši dostop do podatkov in njihovo uporabo; ugotavlja, da pogodbeni dogovori med podjetji ne zagotavljajo vedno ustreznega dostopa malih in srednjih podjetij do podatkov zaradi razlik v pogajalski moči ali strokovnem znanju; ugotavlja, da bi moral biti dostop do podatkov v nekaterih specifičnih okoliščinah obvezen, kot v primeru sistematičnih neravnovesij v vrednostnih verigah podatkov med podjetji, na primer prek dobro zasnovanih vmesnikov za aplikacijsko programiranje, ki akterjem vseh velikosti zagotavljajo pravičen dostop, ali z izvajanjem pravil o konkurenci za preprečevanje nepoštenih ali nezakonitih praks poslovanja med podjetji; poudarja, da so takšna neravnovesja prisotna v različnih sektorjih;

48. poziva Komisijo in države članice, naj preučijo pravice in obveznosti akterjev v zvezi z dostopom do podatkov, ki so jih pomagali ustvariti, in izboljšajo njihovo ozaveščenost, zlasti o pravici dostopa do podatkov in njihovega prenosa ter pravici, da od druge stranke zahtevajo, naj podatke preneha uporabljati, popravi ali izbriše, hkrati pa naj opredelijo imetnike in razmejijo naravo teh pravic; poziva Komisijo, naj jasno opredeli pravico akterjev pri udeležbi v ekonomski vrednosti, ustvarjeni z aplikacijami, ki jih omogoča uporaba podatkov, ki so jih pomagali ustvariti;

49. meni, da je treba tako na nacionalni ravni kot na ravni EU spodbuditi nudenje pravne in tehnične podpore podjetjem, zlasti mikropodjetjem, malim in srednjim podjetjem in zagonskim podjetjem, na primer prek evropskih vozlišč za digitalne inovacije v okviru programa za digitalno Evropo, da bi okrepili uporabo in izmenjavo podatkov ter izboljšali skladnost s splošno uredbo o varstvu podatkov; meni, da bi bilo treba dostop do soustvarjenih podatkov zagotoviti na način, ki spoštuje temeljne pravice ter podpira enake konkurenčne pogoje in udeležbo socialnih partnerjev, tudi na ravni podjetja; poudarja, da je treba tehnično omogočiti te pravice do dostopa in jih odobriti s standardnimi vmesniki;

Četrtek, 25. marec 2021

50. poziva vse institucije EU in države članice ter lokalne in regionalne uprave, naj bodo zgled ter naj vzpostavijo storitve v realnem času in politiko, ki bo temeljila na podatkih v realnem času; poudarja, da je digitalizacija priložnost za javne uprave, da zmanjšajo nepotrebno upravno breme in odpravijo ovire v javnih organih, da bi učinkoviteje upravljale neosebne podatke, kar bo koristilo razvoju in zagotavljanju javnih storitev;

51. poziva, naj se poveča in izboljša sekundarna uporaba varno anonimiziranih osebnih podatkov ter uporaba tehnologij za izboljšanje in ohranjanje zasebnosti, zlasti pri izmenjavi med javnimi organi in podjetji oz. med javnimi organi, da bi spodbudili inovacije in raziskave ter izboljšali storitve v javnem interesu; poudarja, da so potrebna orodja za zagotovitev, da so te sekundarne uporabe vedno popolnoma skladne z zakonodajo EU o varstvu podatkov in zasebnosti; poudarja, da dostop do podatkov ne izključuje zasebnosti;

52. poudarja tudi, da mora biti uporaba združenih osebnih podatkov, pridobljenih iz družbenih medijev, vedno v skladu z uredbo o varstvu podatkov ali pa morajo biti ti resnično nepovratno anonimizirani; poziva Komisijo, naj spodbuja dobro prakso pri anonimizacijskih tehnikah in dodatno podpre raziskave postopka deanonimizacije in njenega preprečevanja; poziva Evropski odbor za varstvo podatkov, naj posodobi ustrezne smernice; vendar svari pred tem, da bi se zanašali na avtomatizacijo kot tehniko za zaščito zasebnosti, saj je popolna anonimizacija v nekaterih primerih skoraj nemogoča;

53. poudarja vlogo javnega sektorja pri spodbujanju inovativnega in konkurenčnega podatkovnega gospodarstva; v zvezi s tem poudarja, da je treba preprečiti, da bi v zvezi z javno zbranimi podatki ali podatki v splošnem javnem interesu, ki jih zberejo zasebni subjekti, prišlo do vezanosti na enega samega ponudnika storitev ali do tehnološke vezanosti; poziva, naj postopki javnega naročanja in programi financiranja vsebujejo tudi zahteve o poznejšem dostopu do podatkov, interoperabilnosti in prenosljivosti na podlagi skupnih tehničnih standardov; podpira uporabo odprtih standardov, odprtokodne programske in strojne opreme, odprtokodnih platform in po potrebi odprtih, dobro zasnovanih vmesnikov za aplikacijsko programiranje, da bi dosegli interoperabilnost; poudarja, da je treba zaščititi in spodbujati dostop malih in srednjih podjetij in zlasti zagonskih podjetij do postopkov javnega naročanja v okviru digitalizacije javnih uprav, da se spodbudi oblikovanje dinamičnega in konkurenčnega evropskega digitalnega sektorja;

54. poudarja, da bi se morala z izmenjavo podatkov povečati konkurenčnost, in spodbuja Komisijo, naj zagotovi enake konkurenčne pogoje na enotnem trgu za podatke;

55. poziva Komisijo, naj glede izmenjave podatkov med podjetji in javnimi organi dodatno opredeli, v kakšnih okoliščinah in pogojih ter s kakšnimi spodbudami bi moral biti zasebni sektor zavezan izmenjavi podatkov z javnim sektorjem, na primer za potrebe organizacije javnih storitev, ki temeljijo na podatkih; poudarja, da bi morali obvezni sistemi za izmenjavo podatkov med podjetji in javnimi organi, na primer v primeru višje sile, imeti jasno določen obseg in časovni okvir ter temeljiti na jasnih pravilih in obveznostih, da se prepreči nepoštena konkurenca;

56. poziva k boljšemu usklajevanju med državami članicami, da bi omogočili izmenjavo podatkov med javnimi organi ter čezmejni pretok podatkov med sektorji, prek dialoga med vlado in deležniki ter z namenom oblikovanja skupnega pristopa k podatkom na podlagi načela FAIR, tj. findability (podatke je mogoče najti), accessibility (do njih je mogoče dostopati), interoperability (so interoperabilni) in reusability (jih je mogoče vnovič uporabiti); poziva Komisijo, naj preuči priložnosti za ohranjanje podatkov v širokem obsegu;

57. opozarja Komisijo in države članice, naj v celoti izvajajo direktivo o odprtih podatkih, naj izboljšajo njeno izvajanje v smislu kakovosti in objave podatkov ter naj pri pogajanjih o izvedbenem aktu o naborih podatkov velike vrednosti upoštevajo cilje direktive; poziva, naj ti nabori podatkov med drugim zajemajo tudi seznam registrov podjetij in poslovnih registrov; poudarja, da je v interesu družbe, da se spodbuja boljši dostop do podatkov javnega sektorja na način, ki krepi uporabnost v vsej EU; poziva Komisijo, naj zagotovi trdno povezavo med nabori podatkov velike vrednosti in prihodnjo zakonodajo o podatkih ter vzpostavljanjem skupnih evropskih podatkovnih prostorov;

58. poudarja, da je tako za gospodarstvo kot družbo pomembna obsežna uporaba podatkov javnega sektorja, ki bi morali biti dostopni v realnem času ali vsaj sproti posodobljeni, pa tudi enostavni za dostop in uporabo v strojno berljivi in uporabniku prijazni obliki; spodbuja Komisijo, naj se usklajuje z državami članicami, da bi olajšala izmenjavo neobčutljivih naborov podatkov javnega sektorja v strojno berljivih oblikah, ki presega zahteve iz direktive o odprtih podatkih, bodisi

Četrtek, 25. marec 2021

brezplačno, kadar je to mogoče, ali proti nadomestilu za stroške, ter naj izda smernice o skupnem modelu za izmenjavo podatkov v skladu z zahtevami splošne uredbe o varstvu podatkov; spodbuja Komisijo, naj, ne da bi se zmanjšala prožnost posodabljanja naborov podatkov velike vrednosti, področje uporabe direktive o odprtih podatkih razširi na dodatne nabore javnih podatkov ter naj uvede načelo implicitne digitalne preglednosti podatkov javnega sektorja, da bi države članice spodbudila k objavljanju obstoječih neobdelanih digitalnih podatkov v realnem času;

59. poudarja, da hitri razvoj sodobnih digitalnih rešitev v prometu in turizmu, kot so avtonomna vozila in inteligentni prometni sistemi, ni mogoč brez vzpostavitve skupnih, enotnih in strukturiranih podatkovnih formatov na evropski ravni, ki bodo strojno berljivi in bi morali temeljiti na odprtih standardih zapisovanja;

60. poziva Komisijo, naj opredeli in vzpostavi prostovoljen, odprt in interoperabilen register okoljskih, socialnih in upravljaljskih podatkov o trajnosti in uspešnosti podjetij, ki je ključnega pomena za zagotavljanje trajnostnih naložb ter za boljši pregled nad trajnostnostjo in odgovornostjo podjetij, ki bodo lahko bolje prikazala ukrepe, sprejete v zvezi s cilji zelenega dogovora; poziva Komisijo, naj oceni, kateri nabori podatkov so bistveni za ekološki prehod, in podpira zlasti odpiranje zasebnih podatkov, kadar je to upravičeno za namene javnih raziskav;

Infrastruktura

61. poziva Komisijo in države članice, naj zavoljo večje tehnološke suverenosti Unije spodbujajo raziskave, inovacije in razvoj na področju tehnologij, ki bodo omogočale lažje odprto sodelovanje, izmenjavo in analizo podatkov, ter naj vlagajo v gradnjo zmogljivosti, projekte z velikim učinkom, inovacije in uporabo digitalnih tehnologij, hkrati pa naj ves čas spoštujejo načelo tehnološke nevtralnosti;

62. poudarja, da so trenutne izredne razmere zaradi covida-19 razkrile pomanjkljivosti in ranljivosti na digitalnem področju, tako na ravni Unije kot na ravni držav članic; poziva Komisijo in države članice, naj še naprej učinkovito odpravljajo digitalni razkorak tako med državami članicami kot znotraj njih, tako da izboljšajo dostop do širokopasovnih povezav visokih hitrosti ter omrežij in storitev IKT z zelo visoko zmogljivostjo, tudi na večini obrobni in podeželskih naseljenih območij, in tako spodbujajo kohezijo ter gospodarski in družbeni razvoj; opozarja na potencialno vlogo satelitske povezljivosti na najbolj oddaljenih območjih;

63. želi spomniti, da je uspeh strategij Unije za podatke in umetno inteligenco odvisen od širšega informacijsko-komunikacijskega ekosistema, od premostitve digitalne vrzeli, od pospeševanja tehnološkega razvoja, med drugim na področju interneta stvari, umetne inteligence, tehnologije za kibernetno varnost, optike, omrežij 5G in 6G, kvantnega računalništva in računalništva na robu, robotike, tehnologij razpršene evidence ter inteligentne povezljivosti na robu, na primer prek javnih razpisov velikega obsega za projekte, ki združujejo računalništvo na robu in internet stvari; poudarja, da morajo tehnološki napredek na podlagi obdelave podatkov ter medsebojne povezanosti digitalnih proizvodov in storitev dopolnjevati pravno zavezujoči etični standardi za blaženje groženj, ki pretijo zasebnosti in varstvu podatkov;

64. priznava trenutno uspešnost Skupnega podjetja za evropsko visokozmogljivostno računalništvo; meni, da je to pomembno orodje za izmenjavo informacij in podatkov med znanstveniki in raziskovalci ter širše med zasebnimi in javnimi akterji; pozdravlja predlog Komisije o ohranitvi in spodbujanju vodilne vloge Evrope v superračunalništvu in kvantnem računalništvu;

65. poudarja, da lahko digitalni sektor veliko prispeva k zmanjšanju svetovnih emisij ogljika; ugotavlja, da je ta sektor po ocenah odgovoren za več kot 2 % svetovnih emisij toplogrednih plinov; poudarja, da mora stalno širitev digitalnega sektorja spremljati osredotočenost na učinkovito rabo energije in virov, da bi nevtralizirali njegov vpliv na okolje; ugotavlja, da imajo nove tehnološke rešitve, kot so optična omrežja (v primerjavi z bakrenimi) in energijsko učinkovito programiranje, veliko manjši ogljični odtis; poudarja, da je treba izboljšati uporabo in krožnost kritičnih surovin, hkrati pa zmanjšati količino e-odpadkov in jih več reciklirati;

66. poudarja, da delež podatkovnih centrov v svetovni porabi električne energije narašča in ta rast bi se lahko nadaljevala, če ne bodo sprejeti nobeni ukrepi; je seznanjen z namero Komisije, da do leta 2030 vzpostavi visoko energijsko učinkovite, trajnostne in podnebno nevtralne podatkovne centre; podpira spodbujanje inovativnih in najboljših razpoložljivih rešitev, zmanjševanja količine odpadkov in zelenih tehnik shranjevanja podatkov, zlasti s poudarkom na

Četrtek, 25. marec 2021

sinergijah med daljinskim ogrevanjem in hlajenjem ter uporabo odpadne toplote, ki nastane pri hlajenju podatkovnih centrov, da bi ublažili njihov vpliv na okolje ter porabo virov in energije; poziva k večji preglednosti za potrošnike glede emisij CO₂ pri shranjevanju in souporabi podatkov;

67. poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo konkurenčne trge in hkrati krepitev evropskih podjetij ter naj podprejo razvoj evropskih ponudb v oblaku; pozdravlja pobude Evropske zveze za računalništvo v oblaku, kot so evropsko zavezništvo za industrijske podatke in oblake ter pobude za financiranje, pa tudi projekt GAIA-X, katerega cilj je razviti združeno podatkovno infrastrukturo in ustvariti ekosistem, ki bo omogočal vgrajeno nadgradljivost, interoperabilnost in samoodločanje ponudnikov podatkov, da se organizacijam ali posameznikom zagotovi nadzor nad lastnimi podatki; podpira konkurenčne trge EU za infrastrukturo kot storitev (IaaS), platforme kot storitev (PaaS) in programsko opremo kot storitev (SaaS) ter razvoj specializiranih in nišnih storitev in aplikacij v oblaku; poziva Komisijo, naj bo pozorna na morebitne zlorabe tržne moči prevladujočih akterjev na oligopolnih trgih v Uniji, ki bi lahko ovirale konkurenco ali izbiro potrošnikov; poudarja, da mora infrastruktura oblaka temeljiti na načelih zaupanja, odprtosti, varnosti, interoperabilnosti in prenosljivosti; poudarja, da bi morala načela prenosljivosti podatkov, kolikor je potrebno, premostiti razlike v infrastrukturi in praksi ponudnikov IT, da se zagotovi učinkovit prenos podatkov uporabnikov; ugotavlja, da uporabniki pri prenosu svojih podatkov od enega ponudnika k drugemu nimajo nujno popolnoma enake konfiguracije in storitve;

68. poziva Komisijo, naj v sodelovanju z državami članicami pospeši pripravo pravilnika za računalništvo v oblaku, ki bo določal načela za zagotavljanje konkurenčnih storitev v oblaku v Uniji, predstavljal trden okvir za večjo jasnost in lažje zagotavljanje skladnosti storitev v oblaku z zakonodajo, ponudniki storitev pa bodo med drugim dolžni razkriti, kje se podatki obdelujejo in shranjujejo, ter zagotoviti, da imajo uporabniki suveren nadzor nad svojimi podatki; ugotavlja, da bi moral pravilnik uporabnikom omogočiti tudi, da svoje podatke prek interoperabilnih vmesnikov nemoteno preselijo k drugim ponudnikom storitev; meni, da moral biti eden od ciljev pravilnika preprečevanje tehnološke vezanosti, zlasti pri javnih naročilih; meni, da bi se lahko z uporabo dogovorov z delavnic Evropskega odbora za standardizacijo na posebnih področjih, kot so storitve v oblaku, povečala učinkovitosti pri oblikovanju usklajenih standardov; poudarja, da je izbira operaterja v oblaku sicer v rokah podjetij in potrošnikov, vendar morajo vsi operaterji v oblaku, ki imajo sedež ali delujejo v EU, spoštovati pravila, norme in standarde EU, njihovo skladnost pa je treba spremljati; ugotavlja, da je treba v primerih, ko operater EU uporablja storitve v oblaku v tretjih državah, zagotoviti, da se v primeru sporov, vključno s spori v zvezi z intelektualno lastnino, uporablja enako visoka raven pravnega varstva;

69. podpira prizadevanja Komisije, da bi pregled smernic za horizontalno in vertikalno konkurenco izkoristila za to, da uvede nova orodja za preprečevanje prevelike tržne koncentracije, značilne za trge podatkov, vključno s stalnim spremljanjem izpostavljenih trgov in po potrebi predhodno regulacijo;

70. poudarja pomen zaupanja in trdnjšega okvira kibernetske varnosti za stabilno podatkovno gospodarstvo, pa tudi kulture varnosti v subjektih, ki obdelujejo velike količine podatkov; poudarja pomen najsodobnejše osnovne digitalne infrastrukture ter poziva Komisijo in države članice, naj jo s skupnimi naporami v celoti postavijo; poziva, naj se podpre nadaljnji razvoj tehnologije za varno souporabo podatkov, na primer s tehnologijo varnega večstranskega kodiranja in šifriranja; poziva Komisijo, naj pripravi rešitve in standarde kibernetske varnosti, ki bodo primerni za različno velike akterje na trgu, vključno z mikropodjetji in malimi in srednjimi podjetji; podpira skupen in usklajen pristop s sklopom orodij EU za kibernetsko varnost omrežij 5G in njihovo varno uvedbo v EU;

71. poziva Komisijo, naj spodbuja revizije v zvezi z možnostjo zlorabe, ranljivostjo in interoperabilnostjo infrastrukture za izmenjavo podatkov; opozarja na visoke in hitro rastoče stroške, ki jih povzročajo kibernetski napadi; poudarja, da lahko večja povezanost poveča kibernetske grožnje in kazniva dejanja, pa tudi kibernetski terorizem in tveganje naravnih in tehnoloških nesreč, na primer takšnih, ki vplivajo na poslovne skrivnosti; v zvezi s tem pozdravlja predlog Komisije za

Četrtek, 25. marec 2021

revizijo Direktive (EU) 2016/1148 o varnosti omrežij in informacijskih sistemov⁽²⁹⁾ ter o vzpostavitvi novega strokovnega centra za kibernetško varnost, da bi izboljšali kibernetško odpornost in se učinkoviteje odzvali na kibernetške napade;

72. poudarja, da bi morale varno uvajanje izdelkov in storitev v evropskih industrijskih ekosistemih interneta stvari, ki temeljijo na podatkih in so usmerjeni v potrošnika, vključevati vgrajeno varnost in zasebnost; spodbuja uporabo orodij za povečanje preglednosti; podpira namero Komisije, da bi zasnovala digitalni potni list za proizvode;

73. poudarja, da morajo imeti pristojni organi za nadzor trga potrebna pooblastila za dostop do ustreznih podatkov, pri tem pa dosledno upoštevati Uredbo (EU) 2019/1020⁽³⁰⁾, kadar utemeljeno sumijo, da obstajajo potencialno nezakonite prakse, da lahko okrepijo svoje delovanje in zagotovijo zadosten nadzor nad varnostjo proizvodov; poudarja, da je treba zagotoviti varnost in varstvo podatkov, do katerih dostopajo nadzorni organi;

74. poziva k spremljanju izvajanja prometne zakonodaje, zlasti Uredbe (EU) 2020/1056, Direktive (EU) 2019/1936 in Uredbe (EU) 2019/1239, da bi zagotovili podporo podjetjem, spodbujali digitalizacijo in izboljšali izmenjavo podatkov v poslovanju med podjetji in upravo (B2A), med podjetji in potrošniki (B2C), med podjetji (B2B), med podjetji in javnimi organi (B2G) ter med javnimi organi in podjetji (G2B);

Raziskave, znanja in spretnosti, kompetence in umetna inteligenca

75. se zaveda, da lahko dostop do podatkov pospeši znanstvene raziskave in izobraževalne programe; pozdravlja prizadevanja Komisije, da bi omogočila izmenjavo podatkov v raziskovalne namene in namene izobraževanja; pozdravlja razvoj evropskega oblaka za odprto znanost kot odprtega, zanesljivega in združenega okolja v Evropi za čezmejno shranjevanje, souporabo in ponovno uporabo raziskovalnih podatkov; se zavzema za promocijo podatkov, zbranih z javnofinančnimi sredstvi, v skladu z načelom „odprto, kolikor je mogoče, zaprto, kolikor je potrebno“; poudarja, da so sporazumi o strateškem partnerstvu med univerzami dragoceni za nadaljnje spodbujanje sodelovanja na različnih področjih podatkovne znanosti;

76. poudarja, kako pomembno je doseči visoko raven splošne digitalne pismenosti in spodbujati dejavnosti ozaveščanja javnosti; poudarja, da je potencial Unije za rast odvisen od znanj in spretnosti njenih prebivalcev in delavcev; zato poziva države članice, naj posebno pozornost namenijo inženirstvu programske opreme, privabljanju talentov za področje IKT ter podatkovni pismenosti za vse, da bi se razvilo evropsko znanje s poudarkom na tehnologijah naslednje generacije in najsodobnejših tehnologijah; poudarja, da morajo imeti uslužbenci organov kazenskega pregona in sodne administracije ustrezna digitalna znanja in spretnosti, saj so te ključne za digitalizacijo pravosodnega sistema v vseh državah članicah; je seznanjen, da je Komisija v akcijskem načrtu za digitalno izobraževanje predlagala ambiciozne cilje za digitalna znanja in spretnosti v EU, ter poudarja, da je treba izvajanje, razvoj in uspešnost načrta podrobno spremljati;

77. poudarja, da sta konkurenčni dostop do podatkov in olajšanje čezmejne uporabe podatkov izrednega pomena za razvoj umetne inteligence, ki temelji na visokokakovostnih podatkih in njihovi povečani razpoložljivosti za ustvarjanje naborov neosebni podatkov, ki omogočajo usposabljanje algoritmov in izboljšujejo njihovo uspešnost;

78. poudarja, da je treba pri izvajanju evropske strategije za podatke poiskati ravnovesje med spodbujanjem širše uporabe in souporabe podatkov ter varstvom pravic intelektualne lastnine, poslovnih skrivnosti, pa tudi temeljnih pravic, vključno z zasebnostjo; poudarja, da podatki, ki se uporabljajo za učenje algoritmov umetne inteligence, včasih temeljijo na strukturiranih podatkih, kot so podatkovne zbirke, avtorsko zaščitena dela in druge stvaritve, ki uživajo zaščito intelektualne lastnine, in se običajno morda ne štejejo za podatke;

⁽²⁹⁾ UL L 194, 19.7.2016, str. 1.

⁽³⁰⁾ UL L 169, 25.6.2019, str. 1.

Četrtek, 25. marec 2021

79. ugotavlja, da je treba uporabo avtorsko zaščitene vsebine kot vira podatkov oceniti na podlagi veljavnih pravil in izjeme v zvezi z besedilnim in podatkovnim rudarjenjem iz direktive o avtorskih pravicah⁽³¹⁾ ter sorodnih pravic na enotnem digitalnem trgu; poziva Komisijo, naj izda smernice o tem, kako dati vsakomur možnost centralnega pridrževanja pravic;

80. navaja, da bi morala Komisija nadalje preučiti, ali bi bilo treba spremeniti sedanje pravne okvire v civilnem procesnem pravu, da bi zmanjšala obstoječe ovire za naložbe za zasebne vlagatelje; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj nemudoma in ustrezno ukrepa na podlagi resolucije Evropskega parlamenta z dne 4. julija 2017 o skupnih minimalnih standardih za civilne postopke⁽³²⁾;

81. poudarja, da je treba preprečiti vsakršno nenamerno pristranskost v aplikacijah, ki temeljijo na algoritmih, zlasti vse oblike spolne pristranskosti; v zvezi s tem spodbuja preglednost algoritmov, sistemov umetne inteligence in zasnove aplikacij;

82. želi spomniti, da imajo državljani EU v skladu s splošno uredbo o varstvu podatkov pravico do pojasnila in pravico izpodbijanja odločitev, ki jih sprejmejo algoritmi, da bi zmanjšali negotovost in nepreglednost, pri čemer bi bilo treba posebno pozornost nameniti dobremu počutju in preglednosti v poklicnem življenju;

83. meni, da so sedanja načela odgovornosti in tehnološko nevtralna pravila glede odgovornosti na splošno primerna za digitalno gospodarstvo in večino nastajajočih tehnologij, a obstajajo tudi primeri, kot so tisti, ki zadevajo upravitelje sistemov umetne inteligence, ko so potrebna nova in dodatna pravila o odgovornosti, da se poveča pravna varnost in oblikuje odškodninska shema, ki bi jo zadevni posameznik lahko uporabil, če bi se njegovi podatki nezakonito uporabili;

84. poziva Komisijo, naj celovito oceni, ali podobne pravne vrzeli obstajajo tudi pri odgovornosti za podatke, na primer v primerih, ko umetna inteligenca ali drug element zaradi pomanjkljivih ali netočnih naborov podatkov povzroči škodo, ter naj pred pripravo novih zakonodajnih predlogov oceni, kako bi lahko sedanje sisteme odgovornosti prilagodili;

85. poziva Komisijo, naj spodbuja primere dobre prakse pri izobraževanju na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM) s posebnim poudarkom na enakosti spolov ter vključevanju in zaposlovanju žensk v tehnologiji;

86. pozdravlja program za digitalno Evropo, program Obzorje Evropa, vesoljski program Unije in instrument za povezovanje Evrope ter evropska vozlišča za digitalne inovacije, ki bodo evropskim podjetjem pomagala izkoristiti priložnosti, ki jih odpira digitalni prehod; poudarja pomen financiranja v programu Obzorje Evropa, namenjenega za kvantne raziskave; poleg tega želi spomniti, da bi moral imeti mehanizem za okrevanje in odpornost pomembno vlogo pri uresničevanju digitalne agende;

87. poziva k javnemu in zasebnemu financiranju, zlasti za mikropodjetja in mala in srednja podjetja, da bi gospodarstvo podprli pri digitalnem prehodu in mu omogočili, da v celoti izkoristi potencial podatkovnega gospodarstva ter v svoje procese vključi digitalne tehnologije ter znanja in spretnosti; poudarja, da doseganje enakih konkurenčnih pogojev za mikropodjetja in mala in srednja podjetja poleg dostopa do podatkov zahteva tudi zagotavljanje potrebnih znanj in spretnosti za analiziranje takih informacij in pridobivanje spoznanj iz njih;

88. poziva socialne partnerje, naj preučijo potencial digitalizacije, podatkov in umetne inteligence za povečanje trajnostne produktivnosti ob hkratnem spoštovanju pravic delavcev, povečanju dobrobiti in zaposljivosti delovne sile ter vlaganju v sheme izpopolnjevanja, prekvalificiranja, usposabljanja delavcev za prihodnje zaposlitve, vseživljenjskega učenja in digitalnega opismenjevanja; ugotavlja, kako pomembni so ozaveščanje, izobraževanje in preglednost v zvezi s podatkovno vodenimi tehnologijami pomembni, da bodo lahko državljani EU razumeli te tehnologije in se dejavno vključili v njihovo pravično uvajanje; poudarja, da bi morali imeti zaposleni pravico vedeti, kje in kako se njihovi podatki zbirajo, uporabljajo, shranjujejo ali izmenjujejo; poziva k preprečevanju nesorazmernega in neupravičenega nadzora na delovnem mestu; meni, da bi morali biti nacionalni sindikati bolj vključeni v pripravo priporočil in smernic o varstvu podatkov in zasebnosti na delovnem mestu;

⁽³¹⁾ UL L 130, 17.5.2019, str. 92.

⁽³²⁾ UL C 334, 19.9.2018, str. 39.

Četrtek, 25. marec 2021

Pravila na svetovni ravni

89. meni, da pravila na svetovni ravni, ki zdaj veljajo za uporabo podatkov, niso več ustrezna; poziva Komisijo, naj pripravi primerjalno analizo regulativnega okolja za podatke v tretjih državah; ugotavlja, da se evropska podjetja, ki poslujejo v nekaterih tretjih državah, vse pogosteje srečujejo z neupravičenimi ovirami in digitalnimi omejitvami; poziva Komisijo in države članice, naj okrepijo prizadevanja s podobno mislečimi tretjimi državami na mednarodnih in večstranskih forumih ter v dvostranskih in trgovinskih pogovorih, da bi se dogovorili o novih mednarodnih etičnih in tehničnih standardih za uporabo novih tehnologij, kot so umetna inteligenca, internet stvari, 5G in 6G, ki bi morale spodbujati vrednote, temeljne pravice, načela, pravila in standarde Unije ter zagotoviti, da bo njen trg ostal konkurenčen in odprt za preostali svet; poudarja, da so potrebna mednarodna pravila in standardi za spodbujanje sodelovanja na svetovni ravni, da bi okrepili varstvo podatkov ter zagotovili varne in primerne prenose podatkov, pri tem pa v celoti upoštevali zakonodajo in standarde EU in držav članic;

90. poudarja, da je treba pri prenosu osebnih podatkov v druge jurisdikcije vedno spoštovati določbe splošne uredbe o varstvu podatkov, direktive o varstvu podatkov pri preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj ter Listine, pred vsakim prenosom pa upoštevati priporočila in smernice Evropskega odbora za varstvo podatkov, pri čemer prenos ni mogoč, če raven varstva osebnih podatkov ni zadostna;

91. poziva k prostemu pretoku podatkov med Unijo in tretjimi državami pod pogojem, da so izpolnjene zahteve glede varstva podatkov, zasebnosti in varnosti ter drugi jasno opredeljeni, ustrezno utemeljeni in nediskriminatorni javnopolitični interesi, na primer s sklepi o ustreznosti; meni, da je prosti čezmejni pretok podatkov bistven za izkoriščanje potenciala podatkovnega gospodarstva, in poudarja, da mora ohranitev pretoka podatkov ostati temelj evropskih ciljev; podpira omogočanje dostopa do skupnih evropskih podatkovnih prostorov deležnikom, ki v celoti izpolnjujejo vse zahteve iz ustrezne zakonodaje Unije; poziva Komisijo, naj se skupaj z državami članicami zavzame za nova pravila za svetovno digitalno gospodarstvo, vključno s prepovedjo neupravičenih zahtev glede lokalizacije podatkov; poudarja, da bi bilo treba doseči napredek pri pogajanjih o e-trgovanju v Svetovni trgovinski organizaciji, in poziva k vključitvi ambicioznih in celovitih poglavij o digitalni trgovini v sporazume EU o prosti trgovini; podpira dejavno vlogo Unije in njeno udeležbo v drugih mednarodnih forumih za mednarodno sodelovanje na področju digitalizacije, kot so OZN, OECD, Mednarodna organizacija dela in Unesco;

o

o o

92. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0102

Oddaja naročil na področju obrambe in varnosti ter prenos obrambnih proizvodov: izvajanje direktiv

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o izvajanju Direktive 2009/81/ES glede oddaje naročil na področju obrambe in varnosti ter Direktive 2009/43/ES glede prenosa obrambnih proizvodov (2019/2204(INI))

(2021/C 494/05)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Direktive 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju postopkov za oddajo nekaterih naročil gradenj, blaga in storitev, ki jih oddajo naročniki na področju obrambe in varnosti, ter spremembi direktiv 2004/17/ES in 2004/18/ES ⁽¹⁾ (direktiva o javnih naročilih za obrambo),
  - ob upoštevanju Direktive 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o poenostavitvi pogojev za prenose obrambnih proizvodov znotraj Skupnosti ⁽²⁾ (direktiva o prenosih),
  - ob upoštevanju poročila Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu z dne 30. novembra 2016 o izvajanju Direktive 2009/81/ES o usklajevanju postopkov za oddajo nekaterih naročil gradenj, blaga in storitev, ki jih oddajo naročniki na področju obrambe in varnosti, za uskladitev s členom 73(2) navedene direktive (COM(2016)0762),
  - ob upoštevanju poročila Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu z dne 30. novembra 2016 z naslovom Ocena Direktive 2009/43/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o poenostavitvi pogojev za prenose obrambnih proizvodov znotraj Skupnosti (COM(2016)0760),
  - ob upoštevanju obvestila Komisije z dne 30. novembra 2016 z naslovom Navodilo za oddajo naročil na področjih obrambe in varnosti med vladami (člen 13(f) Direktive 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta) (C(2016)7727),
  - ob upoštevanju priporočila Komisije (EU) 2018/624 z dne 20. aprila 2018 o dostopu do čezmejnega trga za poddobavitelje ter mala in srednja podjetja v obrambnem sektorju ⁽³⁾,
  - ob upoštevanju obvestila Komisije o smernicah za sodelovanje pri javnih naročilih na področju obrambe in varnosti (Direktiva 2009/81/ES o javnih naročilih na področju obrambe in varnosti) ⁽⁴⁾,
  - ob upoštevanju študije službe Evropskega parlamenta za raziskave z naslovom EU Defence Package: Defence Procurement and Intra Community Transfers Directives (Obrambni sveženj EU: direktivi o javnih naročilih za obrambo in o prenosih znotraj Skupnosti) iz septembra 2020,
  - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika ter člena 1(1)(e) sklepa konference predsednikov z dne 12. decembra 2002 o postopku odobritve samoiniciativnih poročil in Priloge 3 k temu sklepu,
  - ob upoštevanju mnenja Odbora za zunanje zadeve,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za notranji trg in varstvo potrošnikov (A9-0025/2021),
- A. ker je namen direktive o javnih naročilih za obrambo uvesti pravična in pregledna pravila za javna naročila za obrambo, da se obrambnim podjetjem v državah članicah zagotovi dostop do obrambnih trgov drugih držav članic;

⁽¹⁾ UL L 216, 20.8.2009, str. 76.

⁽²⁾ UL L 146, 10.6.2009, str. 1.

⁽³⁾ UL L 102, 23.4.2018, str. 87.

⁽⁴⁾ UL C 157, 8.5.2019, str. 1.

Četrtek, 25. marec 2021

- B. ker je namen direktive o prenosih s poenostavitvijo pravil in postopkov za prenose obrambnih proizvodov znotraj EU izboljšati delovanje evropskega trga za obrambno opremo, spodbujati povezovanje obrambne dobavne verige EU in povečati zanesljivost oskrbe;
- C. ker je namen obeh direktiv spodbuditi notranji trg za obrambne proizvode ter okrepiti konkurenčnost evropskega trga za obrambno opremo;
- D. ker so direktive iz obrambnega svežnja potrebne za nadaljnji razvoj skupne evropske varnostne in obrambne kulture, ki temelji na skupnih vrednotah in ciljih Unije, ob upoštevanju posebnega značaja varnostne in obrambne politike držav članic;
- E. ker je Komisija v oceni iz leta 2016 ugotovila, da so bili cilji direktive o javnih naročilih za obrambo doseženi le delno, saj je sicer omogočila začetno povečanje konkurence, preglednosti in nediskriminacije na evropskem trgu javnih naročil za obrambo, vendar morajo države članice direktivo uporabljati veliko bolj dosledno, da bodo ti cilji doseženi v celoti;
- F. ker je služba Evropskega parlamenta za raziskave v svoji študiji poudarila, da je učinek direktive o javnih naročilih za obrambo na evropeizacijo obrambne vrednostne verige nezadosten;
- G. ker je Komisija v oceni iz leta 2016 pokazala, da razlike v prenosu direktive o prenosih močno ovirajo njeno učinkovito uporabo, posledice pa so počasna ali nepopolna uporaba v posameznih državah članicah, splošna neuskkljenost zahtev in postopkov med državami članicami ter izredno različni pogoji in omejitve v splošnih dovoljenjih za prenos, ki so jih objavile države članice;
- H. ker se mala in srednja podjetja v obrambnem sektorju poleg splošnih ovir za vstop na trg, kot so geografska oddaljenost, jezikovne ovire in slabo poznavanje čezmejnih trgov, soočajo tudi z dodatnimi upravnimi ovirami, kot so pomisleki glede zanesljivosti oskrbe, zapletenost določb o podizvajanju in visoki stroški certifikacije;
- I. ker se mala in srednja podjetja v postopkih javnega naročanja soočajo z precejšnjimi izzivi;
- J. ker je poglavitni razlog za nesodelovanje malih in srednjih podjetij ta, da ni čezmejnega dostopa do dobavnih verig; ker so obrambne dobavne verige organizirane zelo nacionalno, kar povečuje izziv za mala in srednja podjetja, ki želijo vstopiti v obrambne dobavne verige v drugih evropskih državah; ker proizvajalci originalne opreme zaradi finančnih omejitev še vedno sodelujejo le s podizvajalci, malimi in srednjimi podjetji, s katerimi že imajo vzpostavljene poslovne odnose;
- K. ker je treba razviti celovit in celosten koncept za evropski trg obrambne opreme, ki formalno povezuje vse obstoječe fragmente, kot so evropski program za razvoj obrambne industrije, pripravljani ukrep Unije o raziskavah na področju obrambe, Evropski obrambni sklad, stalno strukturno sodelovanje, skupno stališče o izvozu orožja, uredba o blagu z dvojno rabo^(?), obe direktivi iz obrambnega svežnja iz leta 2009 in prihodnje pobude, kot so skupna pravila o zanesljivosti oskrbe;
- L. ker brez skladnosti politik in prizadevanj za vzpostavitev povezanosti posameznih ukrepov obstaja tveganje, da se bodo zaradi ukrepov na ravni EU dodatno povečala že obstoječa izkrivljanja trga in drugi zelo neučinkoviti postopki in politike v obrambnem sektorju;

^(?) Uredba Sveta (ES) št. 428/2009 z dne 5. maja 2009 o vzpostavitvi režima Skupnosti za nadzor izvoza, prenosa, posredovanja in tranzita blaga z dvojno rabo (UL L 134, 29.5.2009, str. 1).

Četrtek, 25. marec 2021

Izboljšanje delovanja notranjega trga za obrambne proizvode z boljšim izvajanjem in uveljavljanjem obrambnega svežnja

1. izraža nadaljnjo podporo ambiciozno zastavljenim ciljem iz direktiv v okviru obrambnega svežnja, ki so bile določene za spodbujanje nadaljnega povezovanja obrambne dobavne verige EU ter povečanju medsebojnega zaupanja in preglednosti med državami članicami, enake obravnave in splošne konkurenčnosti evropske obrambne industrije;
2. meni, da bo EU z učinkovitim izvajanjem direktiv dosegla korak naprej pri uresničevanju svojih ambicij za doseganje strateške avtonomije in vzpostavitev evropske obrambne unije; poudarja, da bi lahko z direktivami zagotovili večjo skladnost obrambne politike EU in spodbujali razvoj evropske obrambne industrije, če bi imele države članice skupno strateško vizijo glede evropskih obrambnih pobud;
3. obžaluje, da je evropski trg za obrambno opremo še vedno razdrobljen, zaradi česar v državah članicah še vedno prihaja do nepotrebnega podvajanja ter neučinkovitosti pri porabi javnih sredstev za obrambo;
4. pozdravlja nekatere pozitivne trende pri postopnem izvajanju direktive o javnih naročilih za obrambo, in sicer vedno večje število obvestil o javnih naročilih in oddaji naročil, ki jih objavljajo države članice, ter vedno večji delež naročil, ki so bila konkurenčno oddana prek portala dnevnih elektronskih javnih naročil; poudarja pa, da zelo veliko izdatkov za javna naročila še vedno nastane zunaj direktive in da se prevladujoči delež pogodb še vedno dodeli na nacionalni ravni, ter da mala in srednja podjetja do postopkov težje dostopajo;
5. poudarja, da bi lahko sistematska uporaba določb o izključitvi s strani držav članic, zlasti tistih iz člena 346 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ogrozila popolno in ustrezno izvajanje direktive o javnih naročilih za obrambo;
6. pozdravlja razlagalne smernice Komisije v zvezi s pogoji, pod katerimi se je mogoče sklicevati na člen 346 PDEU na področju javnih naročil za obrambo, da države članice te določbe ne bi zlorabljale, napačno uporabljale ali razlagale; poziva države članice, naj strogo upoštevajo razlagalne smernice Komisije, Komisijo pa, naj zagotovi njihovo dosledno izvajanje in izvrševanje;
7. poziva k pravilni uporabi izjem in zahtev za nadomestila, ki omejujejo pošteno konkurenco na evropskem trgu za obrambno opremo, zlasti k boljšemu spremljanju in izvrševanju pravilne uporabe izjem za meddržavne prodaje v skladu s smernicami Komisije iz leta 2016 o meddržavnih prodajah in uporabi direktive o javnih naročilih za obrambo; poziva države članice, naj pri tem bolj sistematično in celovito sporočajo skladne, točne in primerljive podatke o uporabi izjem, da bi zagotovili boljši nadzor in izvajanje ustreznih smernic Komisije; meni, da bi morala Komisija prevzeti odgovornost za spremljanje nujnosti in sorazmernosti izključitev, na katere se države članice sklicujejo pri oddajanju naročil zunaj področja uporabe direktive o javnih naročilih za obrambo, in se ne bi smela zanašati pretežno na pritožbe, ki jih vložijo akterji iz industrije; zato poziva Komisijo, naj okrepi svoja prizadevanja in sprejme drzne in proaktivne ukrepe, da bi preprečila zlorabo izjem in sprejela bolj odločno politiko izvrševanja, zlasti z zagotavljanjem učinkovitosti postopkov za ugotavljanje kršitev;
8. meni, da je še vedno zelo potreben poudarek na učinkovitem izvajanju in izvrševanju direktive o javnih naročilih za obrambo ter da bi se morale države članice v ta namen osredotočiti na zagotavljanje enake obravnave, preglednosti in konkurence ter dostop do javnih naročil na tem področju, Komisija pa na izvajanje skupnih standardov poročanja in zagotavljanje dodatnih smernic za države članice o uporabi določb iz direktive;

Četrtek, 25. marec 2021

9. poziva države članice, naj ustrezno izvajajo direktive o javnih naročilih na področju obrambe, države z veliko in uveljavljeno obrambno industrijo pa naj bodo za zgled;
10. meni, da bi bilo mogoče izboljšati nekatere vidike direktive o javnih naročilih za obrambo, s čimer bi zagotovili kakovost in prilagodljivost javnih naročil, denimo uporabo odprtega postopka, partnerstva za inovacije ali druge nove postopke v skladu z Direktivo 2014/24/EU⁽⁶⁾, in države članice poziva, naj to direktivo uporabljajo čim bolj dosledno; vendar meni, da ponovni pregled direktive o javnih naročilih za obrambo in direktive o prenosih trenutno ni potreben, saj zadošča obstoječi regulativni okvir, če se pravilno izvaja in primerno uporablja;
11. zato poziva Komisijo, naj spremlja izvajanje teh dveh direktiv, izboljša preglednost izvajanja in državam članicam zagotovi smernice, da bi zagotovila skladno in dosledno izvrševanje ter tako v celoti dosegla zastavljene cilje, saj bi lahko pomanjkanje vzajemnosti odvrčalo države članice z višjo stopnjo izvajanja;
12. v zvezi z direktivo o prenosih ugotavlja, da je uporaba novih orodij, vključno s splošnimi dovoljenji za prenos, razmeroma malo razširjena v primerjavi z uporabo posameznih dovoljenj za prenos, ki naj bi jih nova orodja nadomestila;
13. ugotavlja tudi, da se uporaba certifikacije širi počasneje in v manjšem obsegu, kot je bilo pričakovano, in da še vedno obstajajo ovire za učinkovito uporabo direktive o prenosih, najpomembnejše med njimi pa so slaba ozaveščenost o orodjih, ki so na voljo v okviru direktive, in priložnostih, ki jih ponuja notranji trg, zlasti med malimi in srednjimi podjetji, in nepoznavanje sistema, ki ga države članice uporabljajo za nadzor izvoza, ter neuskkljenost pri uporabi splošnih dovoljenj za prenos;
14. zato meni, da so bili glavni cilji direktive o prenosih doseženi le delno, zlasti cilji poenostavitve kroženja obrambnih proizvodov na notranjem trgu ter zagotavljanja učinkovitega notranjega trga, zanesljivejše oskrbe in izboljšane konkurenčnosti;
15. poudarja, da je za prenose obrambnih proizvodov znotraj EU zelo pomemben pravi notranji trg, pri katerem nacionalni organi vedo, kateri proizvodi se prenašajo in h komu, izvozna dovoljenja in druge omejitve izvoza pa se zmanjšajo na zahtevano minimalno raven;
16. v zvezi s tem je seznanjen z napredkom, ki ga je Komisija dosegla s priporočili glede področja uporabe in pogojev splošnih dovoljenj za prenos;
17. poziva Komisijo, naj dodatno izboljša izvajanje direktive o prenosih v posameznih državah članicah, tako da vztraja pri tem, da nacionalni organi rešijo odprta vprašanja;
18. poziva k okrepitvi stikov in izmenjav med nacionalnimi organi za nadzor prenosov po vsej EU, da bi odpravili obstoječe razlike v praksah nadzora nad prenosom in pomanjkanje zaupanja med državami članicami ter ocenili imenovanje enotnih nacionalnih kontaktnih točk za vprašanja, povezana s prenosi znotraj EU;
19. poziva države članice, naj ustrezno upoštevajo priporočila Komisije o področju uporabe in pogojih splošnih dovoljenj za prenos ter naj tem dovoljenjem ne dodajajo pogojev, ki bi bili v nasprotju s pogoji v priporočilih ali bi jih spodkopavali; poudarja, da je treba zagotoviti prevode nacionalnih predpisov o dovoljenjih za prenos, vsaj v angleščino; poziva Komisijo, naj v celoti podpre države članice in jim pomaga pri razvoju harmoniziranih splošnih in posamičnih dovoljenj za prenos za projekte evropskega programa za razvoj obrambne industrije in evropskega obrambnega sklada;
20. pozdravlja določbe direktive o prenosih, katerih namen je spodbuditi sodelovanje pri javnih naročilih na področju obrambe, in poziva države članice, naj v pristnem duhu solidarnosti izkoristijo vse možnosti sodelovanja, ki jih direktiva ponuja, in sicer v okviru evropskega programa za razvoj obrambne industrije in prihodnjega evropskega obrambnega sklada;

⁽⁶⁾ UL L 94, 28.3.2014, str. 65.

Četrtek, 25. marec 2021

21. poziva Komisijo, naj ima nadaljnje spremljanje priporočil o področju uporabe in pogojih splošnih dovoljenj za prenos za prednostno nalogo, vključno z razmislekom o morebitni pretvorbi priporočil v zavezujoče določbe, da bi v prihodnjih letih dosegli splošni cilj postopne harmonizacije;
22. poziva Komisijo in države članice, naj okrepijo prizadevanja za ozaveščanje zlasti malih in srednjih podjetij o orodjih in koristih direktive o prenosih;
23. je seznanjen s strateškim kompasom, namenjenim analiziranju skupnih groženj; meni, da mora biti obrambni sveženj eden od temeljev kompasa, ki prispeva k politikam o nadzoru izvoza;
24. poziva Komisijo in države članice, naj izboljšajo kakovost, preglednost, doslednost in razpoložljivost podatkov ter razmislijo o določitvi posebnih kod statistične klasifikacije, da bi olajšali spremljanje izvajanja obeh direktiv in zagotovili smiseln nadzor;
25. izpostavlja razlike v pogostosti objavljanja obvestil o javnih naročilih med državami članicami na portalu dnevnih elektronskih javnih naročil; poudarja, da je treba zagotavljati dostopnost in uporabnost spletne podatkovne zbirke certificiranih obrambnih podjetij (CERTIDER); poudarja, da je treba sistematično objavljati podatke o prenosih orožja znotraj EU, vključno s kvantitativnimi podatki in razčlenitvijo po kategorijah dovoljenj, da bi bolje upoštevali obrambne in oborožitvene dejavnosti; ugotavlja, da te razlike prispevajo k pomanjkanju zanesljivih podatkov in da lahko povzročijo motnje na notranjem trgu, pomanjkanje vzajemnosti pa bi lahko odvrnilo države članice z višjo stopnjo izvajanja;
26. poziva Komisijo, naj preuči, ali bi bilo smotno uvesti skupne standardizirane upravne obrazce, da bi zmanjšali upravne obremenitve podjetij, zlasti mala in srednja podjetja, in oblikovali evropski pristop do prenosa obrambnih proizvodov;
27. poziva Komisijo, naj bo pri uveljavljanju direktiv odločna in izkoristi tudi pravico iz člena 258 PDEU, da začne postopke za ugotavljanje kršitev; poziva Komisijo, naj namesto ukrepanja zgolj na podlagi pritožb, ki jih vloži industrija, sproži postopke za ugotavljanje kršitev;

Boj proti razdrobljenosti trga ter povečanje udeležbe malih in srednjih podjetij

28. ugotavlja, da so mala in srednja podjetja pri dobivanju naročil v okviru direktive o javnih naročilih za obrambo manj uspešna kot pri splošnih javnih naročilih EU; poleg tega ugotavlja, da organi držav članic določb direktive o podizvajanju očitno niso uporabljali redno in strukturirano; ugotavlja, da se nekaterim državam članicam te določbe zdijo zapletene, njihova uporaba pa zahtevna, kar deloma pojasnjuje omejen učinek direktive, zato je treba mala in srednja podjetja spodbujati k sodelovanju v tem procesu in poenostaviti postopke;
29. poudarja, da za postopke certificiranja velja, da so dragi, dolgotrajni in obremenjujoči, zato malim in srednjim podjetjem niso dostopni in tudi ne zanimivi;
30. poziva države članice, naj sistematično upoštevajo priporočilo Komisije o čezmejnem dostopu do trgov za poddobavitelje ter mala in srednja podjetja v obrambnem sektorju, kot so zahteve glede kakovosti informacij, razdelitev naročil na sklope ali zmanjšanje upravnega bremena, povezanega s postopkom javnega naročanja;
31. zato meni, da je bil cilj povečanja udeležbe malih in srednjih podjetij dosežen samo delno;
32. meni, da določbe direktive o javnih naročilih za obrambo glede konkurence med podizvajalci niso vplivale na čezmejni dostop poddobaviteljev ter obrambnih malih in srednjih podjetij ali pa je bil njihov vpliv zelo omejen; poziva države članice, naj zagotovijo, da njihovi notranji postopki malim in srednjim podjetjem omogočajo čezmejno udeležbo, ter naj poenostavijo njihov dostop do postopkov za oddajo javnih naročil na področjih obrambe in varnosti;
33. ugotavlja, da se vrsta malih in srednjih podjetij, ki so dejavna na obrambnih trgih, osredotoča na blago z dvojno rabo, medtem ko so številna druga še vedno specializirana za dejavnosti, povezane z obrambo, in so zato še posebej odvisna od vojaških in obrambnih podjetij;

Četrtek, 25. marec 2021

34. poziva Komisijo, naj nadaljuje z delom ter temeljito prouči vzroke za majhno udeležbo malih in srednjih podjetij;
35. poziva Komisijo, naj razmisli o pripravi posodobljenega zemljevida podatkov o zadevnih malih in srednjih podjetjih, ki bo zagotavljal varstvo občutljivih podatkov in intelektualne lastnine in opredeljeval njihove industrijske in tehnološke zmogljivosti do katerih lahko glavni izvajalci iz drugih držav članic javno dostopajo, da bi opredelili mala in srednja podjetja z ustreznimi zmogljivostmi, ki so potrebna za projekte, in naj predlaga druga učinkovita orodja, ki bi lahko povečala udeležbo malih in srednjih podjetij v postopkih javnega naročanja;
36. poziva Komisijo, naj izboljša dostop malih in srednjih podjetij do financiranja;
37. meni, da bi lahko države članice bistveno izboljšale dostop malih in srednjih podjetij ter poddobaviteljev v obrambnem sektorju do čezmejnih trgov, zato države članice poziva, naj čim bolj celovito izvajajo priporočila Komisije;
38. poziva države članice, naj za podpiranje čezmejnih dejavnosti malih in srednjih podjetij bolj sistematično uporabljajo obstoječa orodja na ravni EU, kot je evropska podjetniška mreža;

Oblikovanje odprtega evropskega trga za obrambno opremo

39. meni, da je boljše izvajanje direktiv ključno za doseganje krovne cilja, ki zajema boljše delovanje notranjega trga za obrambne proizvode in prispevanje k vzpostavitvi odprtega evropskega trga za obrambno opremo;
40. poziva Komisijo, naj si prizadeva, da bi se povečala uporaba zakonodajnega okvira za prenose obrambnih proizvodov, izboljšala razpoložljivost splošnih dovoljenj za prenos v vsej Uniji in obravnavalo omejeno izvajanje sistema za certifikacijo, kar lahko spodbudi razvoj evropskega trga za obrambno opremo in s tem izboljšati delovanje notranjega trga za obrambne proizvode;
41. poziva Komisijo, naj sprejme posebne ukrepe za povečanje zaupanja med državami članicami na področju obrambe in varnosti, da bi okrepili njihovo sodelovanje in vzpostavili pravi enotni trg za obrambne proizvode;
42. meni, da bi učinkovito izvajanje direktiv tudi dodatno izboljšalo učinkovitost pobud na področju obrambe, ki so se začele izvajati v zadnjih nekaj letih, zlasti usklajeni letni pregled na področju obrambe, stalno strukturno sodelovanje, evropski obrambni sklad in revidirani načrt za razvoj zmogljivosti, ki lahko skupaj spodbudijo skupno načrtovanje, razvoj, javna naročila in delovanje obrambnih zmogljivosti; poziva države članice, naj evropski trg za obrambno opremo okrepijo s sodelovanjem pri projektih v okviru stalnega strukturnega sodelovanja in evropskega obrambnega sklada; v zvezi s tem poudarja, da bi si morale države članice izmenjati doslej pridobljene izkušnje in dobre prakse v zvezi z izvajanjem obrambnega svežnja, da bi izenačile neenake stopnje njegovega izvajanja;
43. poudarja, da sta potrebna skladnejša razlaga in dosledno izvajanje skupnega stališča EU o izvozu orožja ob upoštevanju osmih meril EU za izvoz orožja, da se omeji razdrobljenost notranjega obrambnega trga EU in okrepi doslednost njene zunanje politike; poziva k sprejetju ukrepov za odpravo morebitnih vrzeli med direktivo o prenosih, skupnim stališčem in uredbo o blagu z dvojno rabo;
44. poziva države članice, naj pokažejo politično voljo za povečanje obrambnih nakupov znotraj EU in sodelovanja na področju raziskav in razvoja ter naj na podlagi skupnih raziskav in razvoja ter nakupov na področju obrambe povečajo interoperabilnost svojih vojsk;
45. poziva k nadaljnjim prizadevanjem za odpravo preostalih vrzeli na področju tehnologije in inovacij ter zaostankov pri vzpostavitvi tehnološke in industrijske baze evropske obrambe, da bi zmanjšali naraščajočo odvisnost Evrope od uvoza za obrambne namene; poudarja, da bi morala Komisija za izgradnjo zanesljivega in celovitega evropskega trga za obrambno opremo in učinkovit obrambni sektor predložiti celovit vseevropski režim zanesljive oskrbe;

46. poudarja, da partnerstvo med EU in Združenim kraljestvom ni zajeto v sporazumu o trgovini in sodelovanju, in priporoča ustrezno analizo učinka brexita na evropski trg za obrambno opremo;

Četrtek, 25. marec 2021

47. se zaveda, da se je evropski trg za obrambno opremo od sprejetja obeh direktiv močno spremenil; poziva Komisijo, naj glede na te spremembe analizira učinkovitost razpoložljivih orodij;

o

o o

48. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0103

Uporaba Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092, mehanizem pogojevanja s pravno državo**Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o uporabi Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092, mehanizem pogojevanja s pravno državo (2021/2582(RSP))**

(2021/C 494/06)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju členov 2, 3(1), 3(3), drugega pododstavka, 4(3) in 6 Pogodbe o Evropski uniji (PEU),
- ob upoštevanju členov 13, 14(1), 16(1), 17(1), 17(3), drugega pododstavka, in 17(8) PEU,
- ob upoštevanju členov Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ki se nanašajo na spoštovanje, zaščito in spodbujanje demokracije, pravne države in temeljnih pravic v Uniji, vključno s členi 234, 265, 310, 317 in 319 PDEU,
- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,
- ob upoštevanju Okvirnega sporazuma z dne 20. novembra 2010 o odnosih med Evropskim parlamentom in Evropsko komisijo ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije ⁽²⁾,
- ob upoštevanju poročila Komisije z dne 30. septembra 2020 o stanju pravne države za leto 2020 (COM(2020)0580),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. decembra 2020 o večletnem finančnem okviru 2021–2027, medinstitucionalnem sporazumu, instrumentu EU za okrevanje in uredbi o pravni državi ⁽³⁾,
- ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta, sprejetih 11. decembra 2020,
- ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta, sprejetih 21. julija 2020,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. julija 2020 o sklepih z izrednega zasedanja Evropskega sveta od 17. do 21. julija 2020 ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju govora predsednice Komisije Ursule von der Leyen na plenarnem zasedanju Evropskega parlamenta o sklepih zasedanja Evropskega sveta 10. in 11. decembra 2020 ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju Uredbe (EU, Euratom) 2020/2223 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. decembra 2020 o spremembi Uredbe (EU, Euratom) št. 883/2013 glede sodelovanja z Evropskim javnim tožilstvom in učinkovitosti preiskav Evropskega urada za boj proti goljufijam ⁽⁶⁾, ki je začela veljati 17. januarja 2021,
- ob upoštevanju člena 132(2) Poslovnika,

A. ker Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin, ki so določene v členu 2 PEU;

⁽¹⁾ UL L 304, 20.11.2010, str. 47.

⁽²⁾ UL L 433 I, 22.12.2020, str. 1.

⁽³⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0360.

⁽⁴⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0206.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_20_2442

⁽⁶⁾ UL L 437, 28.12.2020, str. 49.

Četrtek, 25. marec 2021

- B. ker je Uredba (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošni ureditvi pogojevanja za zaščito proračuna Unije (uredba pogojevanju s pravno državo) začela veljati in se uporablja od 1. januarja 2021;
- C. ker Komisija v skladu s členom 17(1) PEU skrbi za uporabo primarnih pogodb in vseh ukrepov, ki jih institucije sprejmejo na njuni podlagi;
- D. ker ima Evropski parlament v skladu s členom 234 PDEU pravico, da glasuje o predlogu nezaupnice Komisiji;
- E. ker člen 319 PDEU določa, da Evropski parlament na priporočilo Sveta da Komisiji razrešnico glede izvrševanja proračuna;
- F. ker so v uredbi o pogojevanju s pravno državo jasno opredeljeni njena uporaba, namen in področje uporabe;
1. potrjuje stališča, ki jih je izrazil v svoji resoluciji z dne 17. decembra 2020; poudarja, da je uredba o pogojevanju s pravno državo že začela veljati in je v celoti zavezujoča za vse odobritve za prevzem obveznosti in odobritve plačil v vseh državah članicah in institucijah EU; poudarja, da je pomembno, da se ta uredba neposredno uporablja od 1. januarja 2021, zlasti zaradi izplačila sredstev iz instrumenta za okrevanje NextGenerationEU v začetku proračunskega cikla;
  2. meni, da se lahko zaradi kršitev, storjenih pred začetkom veljavnosti uredbe, sprejmejo ukrepi na podlagi te uredbe, ki še obstajajo in dovolj neposredno vplivajo ali resno ogrožajo dobro finančno poslovanje proračuna Unije ali zaščito finančnih interesov Unije;
  3. poudarja, da je treba zaščititi finančne interese Unije in spoštovati pravno državo; poudarja, da obstaja torej jasna povezava med spoštovanjem pravne države in učinkovitim izvrševanjem proračuna Unije v skladu z načeli dobrega finančnega poslovanja;
  4. želi opomniti, da se v skladu s členom 2 uredbe o pogojevanju s pravno državo „pravna država“ nanaša na vrednoto Unije iz člena 2 PEU in vključuje načela zakonitosti, ki pomeni pregleden, odgovoren, demokratičen in pluralističen zakonodajni postopek, pravne varnosti, prepovedi samovoljnega ravnanja izvršilnih oblasti, učinkovitega sodnega varstva s strani neodvisnih in nepristranskih sodišč, vključno z dostopom do pravnega varstva, tudi kar zadeva temeljne pravice, delitve oblasti ter nediskriminacije in enakost pred zakonom; opomniti želi tudi, da se pravna država razume ob upoštevanju ostalih vrednot in načel Unije iz člena 2 PEU;
  5. pozdravlja, da v skladu s členom 5 uredbe o pogojevanju s pravno državo „Komisija preveri, ali je bilo upoštevano pravo, ki se uporablja, in po potrebi sprejme vse ustrezne ukrepe za zaščito proračuna Unije v skladu s sektorskimi in finančnimi pravili“;
  6. poudarja, da je Komisija v skladu s členom 17(3) PEU in členom 245 PDEU popolnoma neodvisna in da njeni člani ne smejo zahtevati ali sprejemati navodil od katere koli vlade, v skladu s členom 17(8) PEU pa je odgovorna Evropskemu parlamentu;
  7. meni, da je treba stanje na področju spoštovanja načel pravne države v nekaterih državah članicah nemudoma preučiti; poziva Komisijo, naj v celoti uporabi svoja preiskovalna pooblastila za vsak primer morebitne kršitve načel pravne države s strani države članice, ki bi lahko dovolj neposredno vplivala ali resno ogrozila dobro finančno poslovanje proračuna Unije;
  8. želi opomniti, da revidirana uredba o uradu OLAF vzpostavlja sodelovanje z Evropskim javnim tožilstvom in krepi sredstva tega urada za izvajanje lastnih preiskav, zlasti s krepitvijo pravil o službah za usklajevanje boja proti goljufijam v državah članicah ter o sodelovanju med uradom in pristojnimi nacionalnimi organi pred preiskavo, med njo in po njej;

Četrtek, 25. marec 2021

9. poudarja, da mora Komisija Evropski parlament in Svet nemudoma obvestiti o vsakem uradnem obvestilu, ki ga pošlje državam članicam, kadar ugotovi, da ima utemeljene razloge za domnevo, da so pogoji iz člena 3 izpolnjeni; izraža razočaranje, ker države članice od začetka veljavnosti uredbe niso prejele pisnega obvestila, kljub številnim pomislekom glede kršitev načela pravne države, ki jih je Komisija ugotovila v poročilu Komisije o stanju pravne države za leto 2020 in ki vplivajo na dobro finančno poslovanje proračuna Unije, države članice pa jih še vedno niso rešile; ugotavlja, da drugi postopki, določeni v zakonodaji Unije, Komisiji ne omogočajo učinkovitejše zaščite proračuna Unije;
  10. poziva Komisijo, naj Parlament redno obvešča o vseh tekočih preiskavah kršitev načel pravne države, ki bi lahko dovolj neposredno vplivale na dobro finančno poslovanje proračuna Unije ali ga resno ogrozile, kar velja tudi za njeno dolžnost v skladu z uredbo o pogojevanju s pravno državo in medinstitucionalnim okvirnim sporazumom med Evropskim parlamentom in Komisijo;
  11. poziva Komisijo, naj v svoje letno poročilo o pravni državi vključi poseben oddelek z analizo primerov, v katerih bi lahko kršitve načel pravne države v določeni državi članici dovolj neposredno vplivale na dobro finančno poslovanje proračuna Unije;
  12. želi opomniti, da je samo Sodišče Evropske unije pristojno za razveljavitev uredbe ali njenega dela; ponovno izjavlja, da bo zagovarjal veljavnost uredbe pred Sodiščem Evropske unije v zadevah C-156/21 in C-157/21 ter pozval k uporabi hitrega postopka; obenem želi opomniti, da tožbe, vložene pri Sodišču Evropske unije, nimajo odločilnega učinka v skladu s členom 278 PDEU;
  13. poudarja, da uporaba uredbe o pogojevanju s pravno državo ne more biti urejena s sprejetjem smernic, in poziva Komisijo, naj se izogiba nadaljnjim zamudam pri njeni uporabi; želi opomniti, da smernice ne smejo ogroziti namere zakonodajalcev; ugotavlja, da je Komisija začela pripravljati smernice o uporabi uredbe; Komisijo poziva, naj smernice, če meni, da so potrebne, sprejme čim prej, najpozneje pa 1. junija 2021, in poudarja, da se mora pred njihovim sprejetjem posvetovati s Parlamentom;
  14. če Komisija ne bo izpolnila svojih obveznosti iz te uredbe in Parlamentu do 1. junija 2021 ne bo posredovala omenjenih informacij, bo Parlament to štel za opustitev ukrepanja in bo proti Komisiji ukrepal v skladu s členom 265 PDEU;
  15. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Komisiji, Svetu in državam članicam.
-

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0107

Izvajanje direktiv o kakovosti zunanjega zraka

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o izvajanju direktiv o kakovosti zunanjega zraka: Direktiva 2004/107/ES in Direktiva 2008/50/ES (2020/2091(INI))

(2021/C 494/07)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju sporazuma, sprejetega na 21. konferenci pogodbenic Okvirne konvencije Organizacije združenih narodov o spremembi podnebja (COP21) 12. decembra 2015 v Parizu (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum),
- ob upoštevanju agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in ciljev trajnostnega razvoja OZN,
- ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti člena 191,
- ob upoštevanju Direktive 2008/50/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2008 o kakovosti zunanjega zraka in čistejšem zraku za Evropo ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju Direktive 2004/107/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2004 o arzeniu, kadmiju, živem srebru, niklju in policikličnih aromatskih ogljikovodikih v zunanjem zraku ⁽²⁾,
- ob upoštevanju Direktive (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij nekaterih onesnaževal zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES ⁽³⁾ (direktiva o nacionalnih zgornjih mejah emisij),
- ob upoštevanju Izvedbenega sklepa Komisije 2011/850/EU z dne 12. decembra 2011 o določitvi pravil za direktivi 2004/107/ES in 2008/50/ES Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z vzajemno izmenjavo informacij in poročanjem o kakovosti zunanjega zraka ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru (COM(2019)0640),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 17. maja 2018 z naslovom Evropa, ki varuje: Čist zrak za vse (COM(2018)0330),
- ob upoštevanju predloga Komisije z dne 4. marca 2020 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi Uredbe (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (COM(2020)0080),
- ob upoštevanju preverjanja ustreznosti direktiv o kakovosti zunanjega zraka (2008/50/ES in 2004/107/ES), ki ga je Komisija izvedla 28. novembra 2019 (SWD(2019)0427),
- ob upoštevanju poročila Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu z dne 26. junija 2020 o napredku pri izvajanju Direktive (EU) 2016/2284 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka (COM(2020)0266),
- ob upoštevanju poročila Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z dne 8. januarja 2021 o drugih obetih za čist zrak (COM(2021)0003),

⁽¹⁾ UL L 152, 11.6.2008, str. 1.

⁽²⁾ UL L 23, 26.1.2005, str. 3.

⁽³⁾ UL L 344, 17.12.2016, str. 1.

⁽⁴⁾ UL L 335, 17.12.2011, str. 86.

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju načrta Komisije za začetno oceno učinka za revizijo direktiv o kakovosti zunanjega zraka,
- ob upoštevanju evropske politike o varnosti in zdravju pri delu, zlasti sporočila Komisije z dne 10. januarja 2017 o varnejšemu in bolj zdravemu delu za vse – Posodobitev zakonodaje in politike EU za varnost in zdravje pri delu (COM(2017)0012) in Direktive 2004/37/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o varovanju delavcev pred nevarnostmi zaradi izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem pri delu ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 14. oktobra 2020 o strategiji EU za zmanjšanje emisij metana (COM(2020)0663),
- ob upoštevanju Direktive 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja) ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 14. oktobra 2020 o strategiji na področju kemikalij za trajnostnost – Okolju brez strupov naproti (COM(2020)0667) in resolucije Evropskega parlamenta z dne 10. julija 2020 o trajnostni strategiji za kemikalije ⁽⁷⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. marca 2019 o Evropi, ki varuje: čist zrak za vse ⁽⁸⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 28. novembra 2019 o izrednih podnebnih in okoljskih razmerah ⁽⁹⁾,
- ob upoštevanju predhodnega mnenja Odbora regij z dne 2. julija 2020 o prihodnosti politike EU za čist zrak v okviru cilja ničelne stopnje onesnaževanja ⁽¹⁰⁾,
- ob upoštevanju posebnega poročila Evropskega računskega sodišča št. 23/2018 z dne 11. septembra 2018 o onesnaženosti zraka: naše zdravje še vedno ni dovolj zaščiteno,
- ob upoštevanju poročila Evropske agencije za okolje št. 09/2020 z dne 23. novembra 2020 o kakovosti zraka v Evropi – poročilo za leto 2020,
- ob upoštevanju evropske ocene izvajanja, ki jo je pripravil EPRS z dne 18. januarja 2021 o politiki EU o kakovosti zraka: izvajanje izbrane zakonodaje EU in njene priloge I z naslovom Kartiranje in ocena lokalnih politik o kakovosti zraka. Kaj se lahko na področju politike kakovosti zraka naučimo iz omejitve gibanja med pandemijo covid-19?,
- ob upoštevanju študije z naslovom *Air Pollution and COVID-19* (Onesnaževanje zraka in covid-19), ki jo je januarja 2021 pripravil tematski sektor za gospodarsko in znanstveno politiko ter kakovost življenja,
- ob upoštevanju študije z naslovom *Sampling points for air quality – Representativeness and comparability of measurement in accordance with Directive 2008/50/EC on ambient air quality and cleaner air for Europe* (Mesta vzorčenja za kakovost zraka – Reprezentativnost in primerljivost meritev v skladu z Direktivo 2008/50/ES o kakovosti zunanjega zraka in čistejšem zraku za Evropo), ki jo je za Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane 18. marca 2019 pripravil tematski sektor za gospodarsko in znanstveno politiko ter kakovost življenja,
- ob upoštevanju resolucije Svetovne zdravstvene organizacije z dne 26. maja 2015 z naslovom *Health and environment: addressing the health impact of air pollution* (Zdravje in okolje: obravnavanje vpliva onesnaženosti zraka na zdravje),
- ob upoštevanju člena 54 Poslovnika ter člena 1(1)(e) sklepa konference predsednikov z dne 12. decembra 2002 o postopku pridobitve dovoljenja za pripravo samoiniciativnih poročil in priloge 3 k temu sklepu,

⁽⁵⁾ UL L 158, 30.4.2004, str. 50.

⁽⁶⁾ UL L 334, 17.12.2010, str. 17.

⁽⁷⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0201.

⁽⁸⁾ UL C 23, 21.1.2021, str. 23.

⁽⁹⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0078.

⁽¹⁰⁾ UL C 324, 1.10.2020, str. 35.

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju mnenja Odbora za promet in turizem,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane (A9-0037/2021),
- A. ker je čist zrak bistvenega pomena za zdravje in kakovost življenja ljudi kot tudi za okolje ter je bil v ciljih trajnostnega razvoja opredeljen kot svetovna prednostna naloga na področju zdravja;
- B. ker je onesnaženost zraka po naravi čezmejna in ker obstaja znatna izmenjava onesnaževal zraka med državami članicami, pa tudi med EU in tretjimi državami, kot je navedeno v poročilu Komisije o drugih obetih za čist zrak; ker so v številnih primerih škodljivi učinki slabe kakovosti zraka postali lokalna težava za države članice, ki ne morejo ukrepati v zvezi z viri emisij zunaj svojega ozemlja;
- C. ker je onesnaženost zraka največje okoljsko tveganje v Evropi⁽¹⁾, ki neenakomerno prizadene vse regije, socialno-ekonomske in starostne skupine in glede na najnovejše ocene Evropske agencije za okolje o zdravstvenih posledicah, ki jih je mogoče pripisati izpostavljenosti onesnaženemu zraku, povzroči skoraj 400 000 prezgodnjih smrti vsako leto; ker je bilo leta 2018 dolgotrajni izpostavljenosti koncentracijam drobnih delcev 2,5 (PM_{2,5}) pripisanih okoli 397 000 prezgodnjih smrti v EU-28; ker naj bi v EU v letu 2018 izpostavljenosti koncentracijam NO₂ povzročila približno 54 000 prezgodnjih smrti, izpostavljenost koncentracijam O₃ pa približno 19 400 prezgodnjih smrti⁽²⁾;
- D. ker je onesnaženost zraka povezana z boleznimi dihal ter srca in ožilja, možgansko kapjo in rakom, nedavne študije pa jo povezujejo tudi s škodljivimi vplivi na plodnost, nosečnost in novorojenčke, pa tudi z demenco⁽³⁾, strukturnimi spremembami v možganih otrok, Alzheimerjevo boleznijo, sistemskim vnetjem in kognitivno okvaro⁽⁴⁾ ter smrtnostjo zaradi sladkorne bolezni⁽⁵⁾; ker se je skupno število prezgodnjih smrti zaradi onesnaženosti zraka od leta 1990 zmanjšalo za več kot 50 %⁽⁶⁾;
- E. ker dokazi kažejo, da lahko izpostavljenost onesnaženosti zraka vpliva na zdravstvene posledice ljudi, zbolelimi zaradi covida-19, predvsem zaradi poškodb dihalnega in imunskega sistema in izražanja beljakovin, ki virusu omogočijo vstop v celice⁽⁷⁾;
- F. ker naj bi se v skladu s poročilom Komisije o drugih obetih za čist zrak število prezgodnjih smrti zaradi onesnaženega zraka do leta 2030 verjetno zmanjšalo za približno 55 % v primerjavi z letom 2005, če bodo države članice izvajale vse ukrepe, določene v okviru veljavne zakonodaje EU, ki ureja vire onesnaževanja zraka;

⁽¹⁾ *Ambient Air Pollution: A global assessment of exposure and burden of disease* (Onesnaženost zunanjega zraka: svetovna ocena izpostavljenosti in breme bolezni), Svetovna zdravstvena organizacija, Ženeva, 2016.

⁽²⁾ poročilo Evropske agencije za okolje št. 09/2020 z dne 23. novembra 2020 *Air Quality in Europe – 2020 report* (Kakovost zraka v Evropi – poročilo za leto 2020).

⁽³⁾ Chen, H. et al.: *Living near major roads and the incidence of dementia, Parkinson's disease, and multiple sclerosis: a population based cohort study*, *The Lancet*, zvezek 389, št. 10070, Elsevier Ltd., 2017, str. 718–726.

⁽⁴⁾ Guxens, M. et al.: *Air Pollution Exposure During Fetal Life, Brain Morphology, and Cognitive Function in School-Age Children*, *Biological Psychiatry*, zvezek 84, št. 4, Elsevier Inc., 2018, str. 295–303.

⁽⁵⁾ Lim, C. C. et al.: *Association between long-term exposure to ambient air pollution and diabetes mortality*, *US Environmental Research*, zvezek 165, Elsevier Inc., 2018, str. 330–336.

⁽⁶⁾ *Air pollution: how it affects our health* (Onesnaženost zraka: kako vpliva na naše zdravje), Evropska agencija za okolje, København, 2020, <https://www.eea.europa.eu/themes/air/health-impacts-of-air-pollution>.

⁽⁷⁾ Študija z naslovom *Air Pollution and COVID-19* (Onesnaženost zraka in covid-19), ki jo je januarja 2021 pripravil tematski sektor Evropskega parlamenta za gospodarsko in znanstveno politiko ter kakovost življenja. Tudi z elementi onesnaženosti zraka na podeželju, onesnaženosti zraka v zaprtih prostorih, vidiki ranljivosti in odpornosti naše družbe proti boleznim dihal in družbenim neenakostim, ki so posledica onesnaženosti zraka.

Četrtek, 25. marec 2021

- G. ker so onesnaženosti zraka najbolj izpostavljeni prebivalci mest in ker na splošno samo vsak deseti človek živi v mestu, ki izpolnjuje smernice Svetovne zdravstvene organizacije o kakovosti zraka ⁽¹⁸⁾; ker danes na mestnih in primestnih območjih živi 75 % prebivalstva EU ⁽¹⁹⁾;
- H. ker je 98 % prebivalcev v mestih EU izpostavljenih ravnelem ozona, ki so višje od smernic Svetovne zdravstvene organizacije; ker je 77 % prebivalcev EU-28 izpostavljenih ravnelem PM_{2,5}, ki so višje od smernic Svetovne zdravstvene organizacije ⁽²⁰⁾;
- I. ker je bila v reviji *Lancet Planetary Health* 19. januarja 2021 objavljena študija o oceni vpliva onesnaženosti zraka na smrtnost v skoraj tisoč mestih v Evropi ⁽²¹⁾; ker je pokazala da se deset mest z najnižjo smrtnostjo zaradi onesnaženosti z NO₂ in PM_{2,5} nahaja pretežno v severni Evropi; ker se izzivi v zvezi s kakovostjo zraka med posameznimi območji zelo razlikujejo in ker glavni vzroki težav segajo od sistemov ogrevanja do prometa; ker se kakovost zraka kljub gospodarski rasti v primerjavi z letom 1990 na splošno izboljšuje;
- J. ker ima onesnaženost zraka hude gospodarske posledice in posledice za človeško življenje, kot so skrajševanje pričakovane življenjske dobe, višji zdravstveni stroški, zmanjševanje produktivnosti dela, degradacija ekosistemov, izguba biotske raznovrstnosti in podnebne spremembe; ker stroški onesnaženosti zraka za družbo, zdravje in gospodarske dejavnosti v Evropi na leto skupaj znašajo med 330 in 940 milijard EUR in ker stroški vseh ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka na leto znašajo 70 do 80 milijard EUR ⁽²²⁾; ker stroški neukrepanja, tudi s škodljivimi vplivi onesnaženosti zraka na zdravje državljanov, gospodarstvo in družbo, daleč presegajo stroške ukrepanja, čeprav vključuje različne ukrepe politike; ker bi lahko celovito izvajanje obstoječe zakonodaje EU za čist zrak glede na ocene Komisije do leta 2030 zagotovilo neto koristi v višini do 42 milijard EUR na leto, zlasti zaradi nižje smrtnosti in stopnje obolevnosti ⁽²³⁾;
- K. ker je bilo v EU v obdobju med 1990 in 2018 zabeleženo zmanjšanje emisij vseh onesnaževal zraka; ker je bilo največje zmanjšanje zabeleženo pri žveplovih oksidih (SO_x), in sicer za 90 %, medtem ko so se nemetanske hlapne organske spojine (NMHOS) zmanjšale za približno 60 %, dušikovi oksidi (NO_x) pa za 55 %; ker so se emisije drobnih delcev (PM_{2,5}) od leta 1990 zmanjšale za skoraj polovico, emisije amonijaka (NH₃) pa za približno četrtnino ⁽²⁴⁾; ker emisije NH₃ od leta 2010 stagnirajo;
- L. ker bi moralo glede na zadnje razpoložljive podatke iz leta 2018 deset držav članic zmanjšati svoje emisije amonijaka za do 10 % v manj kot dveh letih, šest oziroma pet držav članic pa bi moralo zmanjšati svoje emisije delcev PM_{2,5} in emisij NO_x do 30 % ali več, da bi dosegle najvišje vrednosti za leto 2021, kot so določene v direktivi o nacionalnih zgornjih mejah emisij ⁽²⁵⁾;

⁽¹⁸⁾ *Ambient Air Pollution: A global assessment of exposure and burden of disease* (Onesnaženost zunanjega zraka: svetovna ocena izpostavljenosti in breme bolezni), Svetovna zdravstvena organizacija, Ženeva, 2016.

⁽¹⁹⁾ *Eurostat statistical book* (dokument Eurostata s statističnimi podatki) z dne 7. septembra 2016 z naslovom *Urban Europe – Statistics on cities, towns and suburbs* (Urbana Evropa – Statistika o mestih in predmestjih).

⁽²⁰⁾ Poročilo Evropske agencije za okolje št. 09/2020 z dne 23. novembra 2020 z naslovom *Air Quality in Europe – 2020 report* (Kakovost zraka v Evropi – poročilo za leto 2020).

⁽²¹⁾ Khomenko, S. et al.: *Premature mortality due to air pollution in European cities: a health impact assessment*, *The Lancet Planetary Health*, Elsevier Inc., 2021.

⁽²²⁾ Evropska ocena izvajanja, ki jo je pripravil EPRS z dne 18. januarja 2021 z naslovom *EU policy on air quality: implementation of selected EU legislation* (Politika EU o kakovosti zraka: izvajanje izbrane zakonodaje EU), str. 26.

⁽²³⁾ Amann, M. et al.: *Support to the development of the Second Clean Air Outlook – Specific Contract 6 under Framework Contract ENV. C.3/FRA/2017/0012 (Final Report)* (Podpora oblikovanju drugih obetov za čist zrak, posebna pogodba 6 na podlagi okvirne pogodbe ENV. C.3/FRA/2017/0012 (končno poročilo)), Evropska komisija, Bruselj, 2020.

⁽²⁴⁾ *Air pollution statistics – emission inventories* (Statistični podatki o onesnaženosti zraka – popis emisij), Eurostat, Luksemburg, 2020, www.ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Air_pollution_statistics_-_emission_inventories&oldid=403107.

⁽²⁵⁾ COM(2021)0003.

Četrtek, 25. marec 2021

- M. ker onesnaženost zraka vodi do degradacije okolja in zelo negativno vpliva na naravne ekosisteme in biotsko raznovrstnost, vključno z evtrofikacijo, zakisljevanjem in poškodbami vegetacije zaradi prizemnega ozona, kakovostjo vode in tal ter ekosistemskimi storitvami, ki jih podpirajo, pa tudi na podnebje ter lahko poškoduje grajeno okolje in kulturno dediščino; ker so O_3 , NH_3 in NO_x onesnaževala zraka, ki trenutno najbolj škodijo ekosistemom; ker sta zaradi onesnaženosti zraka evtrofikaciji trenutno izpostavljeni približno dve tretjini ekosistemov v EU;
- N. ker lahko nalaganje dušikovih spojin, ki se v zrak izpuščajo v obliki NO_x in NH_3 , povzroči evtrofikacijo, tj. presežek hranilnih snovi; ker žveplove in dušikove spojine povzročajo zakisljevanje; ker lahko evtrofikacija in zakisljevanje vplivata na kopenske in vodne ekosisteme ter lahko privedeta do sprememb biotske raznovrstnosti in pojava novih tujerodnih vrst; ker lahko zakisljevanje privede tudi do povečane mobilizacije strupenih kovin v vodi ali tleh, s čimer se poveča tveganje njihovega vnosa v prehransko verigo;
- O. ker visoke ravni O_3 poškodujejo rastlinske celice ter ovirajo razmnoževanje in rast rastlin, zaradi česar se zmanjšujejo donosi pridelka, rast gozdov in biotska raznovrstnost; ker se zaradi spreminjajočih se podnebnih razmer ter povečanja emisij ogljikovega dioksida (CO_2) in drugih onesnaževal, kot je reaktivni dušik, spreminja odziv vegetacije na O_3 ; ker ti modifikatorji vplivajo na količino O_3 , ki ga sprejmejo listi, zato se spremenijo obseg učinkov na rast rastlin, donos pridelka in ekosistemske storitve⁽²⁶⁾;
- P. ker imajo lahko strupena kovinska onesnaževala, kot so svinec (Pb), živo srebro (Hg) in kadmij (Cd), škodljive učinke tako na ljudi kot na rastline in živali in ker prispevajo k nalaganju in kopičenju strupenih kovin v tleh, usedlinah in organizmih, tudi če je njihova koncentracija v ozračju majhna; ker se strupene kovine in obstojna organska onesnaževala poleg tega, da so strupeni za okolje, običajno kopičijo v živalih in rastlinah (bioakumulacija) ter prehranjevalnih verigah (biomagnifikacija), kar pomeni, da se njihove koncentracije v tkivih organizmov na višjih ravneh prehranske verige večajo;
- Q. ker se je raven vseh onesnaževal zraka v cestnem prometu znatno znižala, čeprav sta se potniški in tovorni promet v primerjavi z letom 1990 povečala; ker cestni promet še vedno največ prispeva k emisijam dušikovih oksidov (39 % vseh emisij NO_x v EU) in je drugi največji povzročitelj emisij črnega ogljika (26 %) in svinca (16 %) v EU; ker je glavni vir onesnaženosti zraka na mestnih območjih, in sicer zaradi emisij iz vozil (emisije izpušnih plinov v prometu) ter zaradi obrabe zavor in pnevmatik (emisije v prometu, ki ne vključujejo izpušnih plinov); ker so dizelska vozila odgovorna za približno 75 % vseh stroškov onesnaženosti zraka, povezanih s cestnim prometom v Evropi⁽²⁷⁾;
- R. ker je kmetijstvo tretji največji vir primarnih emisij PM_{10} v EU, kot je poudarila Evropska agencija za okolje; ker emisije NH_3 iz kmetijstva vsako pomlad prispevajo svoje k obdobjem visoke koncentracije delcev v Evropi, pa tudi h kratkoročnim in dolgoročnim negativnim učinkom na zdravje⁽²⁸⁾; ker so emisije metana iz kmetijstva pomembna predstopnja prizemnega ozona, ki je škodljiv za človekovo zdravje;

⁽²⁶⁾ Regionalni urad Svetovne zdravstvene organizacije za Evropo v Københavnu: *Air Quality Guidelines for Europe, European Series* (Smernice za kakovost zraka za Evropo, evropska serija), zvezek 2, Svetovna zdravstvena organizacija, Ženeva, 2000.

⁽²⁷⁾ Poročilo Evropske agencije za okolje št. 09/2020 z dne 23. novembra 2020 z naslovom *Air Quality in Europe – 2020 report* (Kakovost zraka v Evropi – poročilo za leto 2020).

⁽²⁸⁾ Ocena kazalnikov Evropske agencije za okolje z dne 23. februarja 2018 z naslovom *Emissions of primary $PM_{2.5}$ and PM_{10} particulate matter* (Emisije primarnih delcev $PM_{2.5}$ in delcev PM_{10}).

Četrtek, 25. marec 2021

- S. ker sektor za proizvodnjo in distribucijo energije povzroča več kot polovico emisij SO_x ⁽²⁹⁾ in petino emisij NO_x ⁽³⁰⁾ v 33 državah članicah Evropske agencije za okolje;
- T. ker termoelektrarne na premog in lignit veliko prispevajo k emisijam živega srebra v EU in ker 62 % emisij živega srebra iz industrije EU povzročajo termoelektrarne na premog ⁽³¹⁾; ker je živo srebro nevaren nevrotoksin, ki škodi živčnemu sistemu tudi pri razmeroma nizki izpostavljenosti;
- U. ker so leta 2005 v morjih okoli Evrope (Baltsko in Severno morje, severovzhodni del Atlantskega oceana, Sredozemsko in Črno morje) emisije žveplovega dioksida (SO₂) iz mednarodnega ladijskega prometa po ocenah znašale 1,7 milijona ton na leto, emisije NO₂ 2,8 milijona ton, emisije PM_{2,5} pa 195 000 ton ⁽³²⁾; ker je bilo v znanstveni študiji, ki jo je naročila Komisija, ugotovljeno, da bodo morske emisije NO_x brez ukrepanja v enem desetletju verjetno na ravni emisij NO_x s kopnega ⁽³³⁾;
- V. ker je okvir politik EU o kakovosti zunanjega zraka sicer dobro strukturiran, zakonodaja EU o kakovosti notranjega zraka pa je razdrobljena; ker je morda potreben celovitejši pristop politike EU k onesnaženosti zraka, ki bo zagotovil, da bo zakonodaja o kakovosti zunanjega zraka, varnosti in zdravju pri delu, kemikalijah in stavbah popolnoma skladna in se vzajemno krepila, zlasti da se zagotovi varnost delavcev in širše javnosti pred nevarnimi snovmi v potrošniških proizvodih;
- W. ker je bilo 13 od 18 tekočih postopkov za ugotavljanje kršitev proti 18 državam članicam sproženih zaradi emisij PM₁₀, ki presegajo mejne vrednosti EU, 11 zaradi emisij NO₂ in ena zaradi emisij SO₂, medtem ko je zaradi neizvajanja zahtev za spremljanje sproženih šest dodatnih postopkov za ugotavljanje kršitev; ker bi morali mejne vrednosti za PM₁₀ in SO₂ dosežati od leta 2005;
- X. ker je za leto 2019 17 držav članic poročalo o preseganju standardov kakovosti zraka EU za NO₂, 14 držav članic o preseganju za PM₁₀, štiri o preseganju za PM_{2,5} in ena za SO₂;
- Y. ker trenutne razmere zahtevajo, da se zagotavlja več podpore državam (tehnološke, logistične in finančne podpore ter smernic) za izboljšanje izvajanja obstoječe zakonodaje;
- Z. ker je okrajno sodišče nedavno odločilo, da ima vlada regije Bruselj, kjer imajo sedež evropske institucije, zakonsko obveznost, da na najprometnejših cestah, kot je Rue de la Loi, v šestih mesecih namesti sisteme za merjenje kakovosti zraka, ki morajo meriti koncentracije NO₂, grobih delcev (PM₁₀) in drobnih delcev (PM_{2,5});
- AA. ker večina prebivalstva EU meni, da so javni ukrepi za spodbujanje dobre kakovosti zraka nezadostni, in ker jih več kot 70 % odstotkov pričakuje, da bo EU predlagala dodatne ukrepe ⁽³⁴⁾; ker je izboljšanje kakovosti zraka povezano tudi s spreminjanjem miselnosti družbe, česar ni lahko doseči z zakonskimi spremembami, temveč predvsem s kampanjami ozaveščanja o prednostih politik za čist zrak;

⁽²⁹⁾ Prikaz podatkov Evropske agencije za okolje z dne 18. junija 2015 z naslovom *Sector share of sulphur oxides emissions* (Delež emisij žveplovih oksidov po sektorjih): https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/daviz/sector-share-of-sulphur-oxides-emissions#tab-chart_1.

⁽³⁰⁾ Prikaz podatkov Evropske agencije za okolje z dne 18. junija 2015 z naslovom *Sector share of nitrogen oxides emissions* (Delež emisij dušikovih oksidov po sektorjih): https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/daviz/sector-share-of-nitrogen-oxides-emissions#tab-chart_1.

⁽³¹⁾ Poročilo Evropske agencije za okolje z dne 19. septembra 2018 z naslovom *Mercury in Europe's environment. A priority for European and global action*. (Merkur v evropskem okolju. Prednostna naloga za ukrepanje na evropski in svetovni ravni.)

⁽³²⁾ Campling, P. et al.: *Specific evaluation of emissions from shipping including assessment for the establishment of possible new emission control areas in European Seas*, Flemish Institute for Technological Research NV, Mol, 2013.

⁽³³⁾ Cofala, J. et al.: *The potential for cost-effective air emission reductions from international shipping through designation of further Emission Control Areas in EU waters with focus on the Mediterranean Sea*, International Institute for Applied Systems Analysis, Laxenburg, 2018.

⁽³⁴⁾ SWD(2019)0427.

Četrtek, 25. marec 2021

Delno učinkovito orodje, ki ga je treba izboljšati

1. priznava, da so trije stebri politike EU za čist zrak uspešno prispevali k zmanjšanju emisij in koncentracij večine onesnaževal zraka v Evropi; poudarja, da so bili z direktivama EU o kakovosti zunanjega zraka sicer uspešno določeni skupni standardi EU za kakovost zraka in da omogočata izmenjevanje informacij o kakovosti zraka, da pa sta bili pri zmanjševanju onesnaženja zraka in zamejitvi njegovih škodljivih vplivov na zdravje, kakovost življenja in okolje le delno učinkoviti; opozarja, da veliko držav članic tudi po tem, ko je Komisija sprožila postopke za ugotavljanje kršitev, in po izdaji sodnih odločb, ki zahtevajo skladnost z direktivama o kakovosti zunanjega zraka, veljavnih standardov kakovosti zraka še vedno ne spoštuje v celoti in ni zadostno ukrepalo za izboljšanje kakovosti zraka in za to, da bi določene vrednosti čim manj presežale;
2. poudarja, da se je na večini evropskega ozemlja povečalo število bolezni, povezanih z onesnaženostjo zraka, kot so astma, nevrotoksične bolezni in bolezni, ki jih povzročajo endokrini motilci, zato je upravičeno, da se evropska zakonodaja v zvezi s tem v celoti izvaja, hkrati pa tudi, da Komisija hitro in učinkovito sproži postopke za ugotavljanje kršitev, če države članice zakonodaje ne spoštujejo;
3. se zaveda, da onesnaženost zraka ne pozna meja ter da prihaja do znatne izmenjave onesnaževal zraka med državami članicami, pa tudi med državami EU in tretjimi državami, kot je izpostavljeno v poročilu o drugih obeh za čist zrak; poudarja, da države članice ne morejo ukrepati v zvezi z viri emisij, ki so zunaj njihovega ozemlja; spodbuja Komisijo, naj za celostno in celovito oblikovanje nove politike o kakovosti zraka upošteva kompleksno naravo onesnaženosti zraka (npr. nastajanje sekundarnih delcev, prenašanje onesnaženosti zraka na svetovni ravni in na ravni EU);
4. ugotavlja, da direktivi o kakovosti zunanjega zraka temeljita na 15 do 20 let starih standardih in da so nekateri od njih veliko nižji od veljavnih smernic Svetovne zdravstvene organizacije ter ocenjenih referenčnih ravni na podlagi presežka tveganja za nastanek raka v življenjskem obdobju in ravni, predlaganih na podlagi najnovejših znanstvenih ugotovitev o vplivu na zdravje ljudi in okolje; pozdravlja, da je bila v evropskem zelenem dogovoru dana zaveza, da bodo standardi kakovosti zraka pregledani, in poziva Komisijo, naj po celoviti oceni učinka na zdravstvene, okoljske, družbene in gospodarske vidike vrednosti PM_{10} , $PM_{2,5}$, SO_2 in O_3 z zakonodajnimi spremembami direktiv o kakovosti zunanjega zraka uskladi s smernicami Svetovne zdravstvene organizacije, vrednosti benzena (C_6H_6) in benzo(a)pirena (BaP) pa z njenimi referenčnimi ravni; vztrajno poudarja, da se smernice Svetovne zdravstvene organizacije trenutno pregledujejo in bodo kmalu objavljene; poudarja, da je treba standarde EU za kakovost zraka takoj, ko bodo na voljo nove smernice Svetovne zdravstvene organizacije, posodobiti in vključiti obveznost, da se morajo standardi v skladu z najnovejšimi znanstvenimi in tehničnimi ugotovitvami redno pregledovati, da bodo usklajeni s smernicami Svetovne zdravstvene organizacije, ki se prav tako redno posodobljajo; poziva Komisijo, naj upošteva tudi najnovejše kritične obremenitve za varstvo ekosistemov, ki so določene v Konvenciji o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja;
5. poudarja, da je po podatkih, ki jih je zbrala Evropska agencija za okolje, večina prebivalcev mest v evropskih državah, ki so jih spremljali med letoma 2000 in 2015, kljub zmanjšanju emisij PM_{10} izpostavljena koncentracijam, ki presegajo letne vrednosti, priporočene v smernicah Svetovne zdravstvene organizacije; poziva Komisijo, naj predlaga zakonodajo za področja, na katerih obstajajo pravne vrzeli, hkrati pa preuči tudi dodatne koristi, ki bi jih imela za druge razsežnosti onesnaženosti, na primer s hrupom; poziva Komisijo, naj preuči posledice onesnaževanja zraka v zaprtih prostorih in kako bi lahko z zakonodajo odpravila vse relevantne vire onesnaževanja zraka v zaprtih prostorih;
6. priporoča, da pregledani standardi kakovosti zraka in zahteve za spremljanje na podlagi preučitve najnovejših znanstvenih ugotovitev po potrebi zajemajo tudi druga onesnaževala, ki zakonsko niso urejena in dokazano negativno vplivajo na zdravje in okolje v EU, kot so ultrafini delci, črni ogljik, živo srebro in amonijak; poudarja, da je želja EU, da bi imela vodilno vlogo pri prehodu na zdrav planet, in želi spomniti, da mora, če želi prevzeti vodilno vlogo v svetovnem merilu, biti za zgled in med drugim sprejeti in izvajati ambiciozne standarde kakovosti za vsa onesnaževala zraka;
7. ugotavlja, da je velika večina postopkov za ugotavljanje kršitev, ki jih je Komisija sprožila doslej, povezanih s presežanjem mejnih vrednosti, kar kaže, da so te najlažje izvršljiv element direktive o kakovosti zunanjega zraka; poziva Komisijo, naj predlaga, naj se sedanje ciljne vrednosti (za O_3 , As, Cd, Ni in BaP) nadomestijo z mejnimi vrednostmi; poudarja, da letni standardi omogočajo, da se nenadna povečanja koncentracij onesnaževal spregledajo, zlasti v primeru $PM_{2,5}$;
8. poziva Komisijo, naj pripravi nadzorni seznam snovi ali spojin, ki iz zdravstvenih razlogov vzbujajo zaskrbljenost javnosti ali znanosti, kot je na primer mikroplastika, da bo mogoče slediti novim ugotovitvam o vplivu teh vse bolj aktualnih spojin in snovi na zdravje ljudi in da bi lahko pri njihovem spremljanju ukrepali na najustreznejši način in z najustreznejšo metodologijo;

Četrtek, 25. marec 2021

Merjenje onesnaženosti zraka

9. poudarja, da je treba poskrbeti, da bodo države članice kakovost zraka merile na ustreznih lokacijah in pri virih emisij, da stopnja onesnaženosti zraka ne bo podcenjena ali precenjena in da bodo rezultati reprezentativni; poziva države članice, naj izboljšajo svoje mreže za spremljanje kakovosti zraka, v okviru teh mrež podajo več informacij o stopnji onesnaženosti, ki obstaja na njihovem ozemlju, in ocenijo raven kakovosti svoje mreže za spremljanje, da bodo lahko prepoznale in obravnavale kronično in občasno onesnaženost zraka; poziva Komisijo, naj v zvezi s tem izvršuje obveznosti iz direktive ter zagotovi, da so vzorčevalna mesta za vsako posamezno območje primerljiva in reprezentativna, tudi tako, da državam članicam pomaga pri vzpostavitvi kombiniranega sistema stalnih mest spremljanja in modeliranja, ki se lahko dopolni s pasivnimi vzorčevalnimi mesti, da se zagotovijo reprezentativni rezultati in preprečijo sistemske pomanjkljivosti, pa tudi tako, da se usposobijo in zaposlijo strokovnjaki ter zagotovi večja točnost pri inšpekcijskih pregledih, kontrolah in spremljanju in da se vzpostavi platforma za izmenjavo primerov dobre prakse; poudarja, da je treba ves čas usposabljeni nove strokovnjake, med drugim s prekvalifikacijo oseb, ki so delale na drugih področjih in želijo postati dejavne na tem področju, ter brezposelne mlade; poudarja, da lahko zaradi tega, ker imajo države članice možnost, da izberejo mesta spremljanja, s katerih sporočajo podatke Evropski agenciji za okolje, pride do podcenjevanja koncentracij onesnaževal zraka;

10. je seznanjen, da so države članice na podlagi meril iz direktiv o kakovosti zunanjega zraka postavile mrežo za spremljanje kakovosti zraka z več kot 4 000 merilnimi postajami in 16 000 vzorčevalnimi mesti; poudarja, da določbe o lokaciji postaj vsebujejo več meril in omogočajo tudi nekaj prožnosti, kar otežuje preverjanje, tako da se pogosto zgodi, da mreže za spremljanje kakovosti zraka v mestih ne zagotavljajo podatkov o lokacijah, kjer se pojavljajo najvišje koncentracije onesnaževal zraka, zaradi česar utegne biti preseganje mejnih vrednosti spregledano; poziva Komisijo, naj z izvedbenim aktom v skladu s členom 28 Direktive 2008/50/ES državam članicam takoj zagotovi smernice o tem, kako naj vzpostavijo svoje mreže za spremljanje kakovosti zraka; poziva Komisijo, naj s predlogoma revidiranih direktiv o kakovosti zunanjega zraka pregleda pravila o lokaciji merilnih postaj in vzorčevalnih mest ter v zvezi s tem uvede nove zavezujoče določbe, na primer tako, da po potrebi zahteva bodisi vzpostavitev dodatnih merilnih mest za boljše merjenje onesnaženosti zraka bodisi določi minimalno število merilnih postaj na vir emisij (promet, industrija, kmetijstvo ali gospodinjstva);

11. meni, da mora biti učinkovitejša mreža za spremljanje kakovosti zraka sposobna meriti tudi vpliv glavnih virov onesnaževanja na standarde kakovosti zraka v bližnjih vaseh in zaščitениh ekosistemih ter zagotoviti več informacij o onesnaževalih, ki se ocenjujejo;

12. poziva Komisijo, naj oblikuje ukrepe za podporo državam članicam pri vlaganju v krepitev mrež za spremljanje z izgradnjo merilnih postaj ter z usposabljanjem in zaposlovanjem strokovnjakov in analitikov ali pa naj zagotovi pomoč za strožje postopke pregleda, nadzora in spremljanja;

13. predlaga, da se uvede kombinacija stalnih mest spremljanja in modeliranja, ki se lahko dopolni s pasivnimi vzorčevalnimi mesti, saj je s stalnimi mesti spremljanja težko zajeti veliko raznolikost onesnaževal zraka; poudarja, da je mogoče vzorčenje dopolniti z modeliranjem kakovosti zraka; zato poudarja, da bi bilo treba v direktivi o kakovosti zunanjega zraka v postopek ocenjevanja kakovosti zraka jasneje vključiti modeliranje kakovosti zraka (z ustrežno geografsko porazdelitvijo); poudarja, kako pomembni so podatki v realnem času za kakovost zraka; poudarja, da bi morala Komisija vedno upoštevati najnovejše tehnične merilne sisteme, norme in standarde;

14. čeprav direktivi o kakovosti zunanjega zraka vključujeta nekaj določb o zmanjšanju emisij tam, kjer ljudje najbolj trpijo zaradi onesnaženega zraka, oziroma tam, kjer so koncentracije najvišje, poudarja, da so potrebne nadaljnje smernice Komisije o umestitvi vzorčevalnih mest na makroravni, da bi okrepili izvajanje teh določb; poudarja, da so manj premožne socialno-ekonomske skupine bolj izpostavljene onesnaženemu zraku, saj pogosteje živijo blizu virov velikega onesnaževanja, tako zunanjega zraka, na primer na bolj prometnih in industrijskih območjih, kot tudi v zaprtih prostorih, na primer zaradi ogrevanja bivališča z neakovostnim kurivom; glede tega poudarja, da je treba v zakonodaji EU ustrezno in bolje upoštevati izpostavljenost ljudi onesnaženemu zraku, in poziva Komisijo, naj v indekse kakovosti zraka vključi nove kazalnike, na primer gostoto prebivalstva okoli merilnih postaj in vzorčevalnih mest, da se oblikujejo merila za izpostavljenost splošnega prebivalstva in določbe o reprezentativnosti mest spremljanja, ter naj zagotovi izmenjavo obstoječih primerov dobre prakse na tem področju, kot je vzpostavitev prednostnih območij za izboljšanje kakovosti zraka;

Četrtek, 25. marec 2021

vendar poudarja, da ta nova merila ne smejo nadomestiti mejnih vrednosti, temveč naj jih le dopolnjujejo, saj so se mejne vrednosti doslej izkazale za najlažje izvršljive standarde, ter da morajo po vsej EU veljati enaki standardi kakovosti zraka;

Izkušnje, pridobljene med pandemijo covid-19

15. poudarja, da je pandemija dobro pokazala, da sta zdravje ljudi in zdravje ekosistema neločljivo povezana; poudarja, da je treba pri oblikovanju novih politik uporabiti znanje o onesnaženosti zraka, pridobljeno med pandemijo covid-19;

16. ugotavlja, da so se zaradi ukrepov omejitve gibanja za obvladovanje širjenja pandemije začasno močno zmanjšali promet in industrijske dejavnosti, posledično so se ravni emisij in onesnaženosti zraka zmanjšale kot nikoli prej v zgodovini, koncentracije onesnaževal pa so padle daleč pod zakonsko določene meje in priporočila Svetovne zdravstvene organizacije, kar nedvoumno potrjuje, da človekove dejavnosti vplivajo na okolje; predlaga, naj se vsi ukrepi analizirajo, da bi razumeli njihov vpliv; z obžalovanjem ugotavlja, da lahko stalna, dolgotrajna izpostavljenost onesnaženemu zraku poveča negativni vpliv bolezni dihal, kot je covid-19; je zaskrbljen zaradi tveganja, da se bo onesnaženost vrnila na prejšnje ravni ali celo poskočila na še višje ravni, in svari pred tem, da bi se sprejetje lokalnih ukrepov za zmanjšanje onesnaženosti zraka odložilo ali preklicalo; poudarja, da bi znatno zmanjšanje onesnaženosti zraka dolgoročno zelo koristilo zdravju ljudi, pa tudi kmetijstvu in naravnim ekosistemom; zato poudarja, da mora biti boj proti onesnaževanju zraka v osrčju načrta EU za okrevanje ter da so obvezne zahteve EU glede kakovosti zraka in njihovo učinkovito izvajanje ključnega pomena za zagotavljanje zdravja državljanov in izboljšanje njihove odpornosti na prihodnje nevarnosti za zdravje; poziva države članice, naj bodo pri svojih politikah za čist zrak bolj ambiciozne, med drugim s ciljno usmerjeno uporabo sredstev iz mehanizma EU za okrevanje in odpornost;

17. ugotavlja, da je pandemija covid-19 pokazala, da so zmanjšanje motornega prometa in spremembe v vzorcih mobilnosti učinkovito orodje za zmanjšanje onesnaženosti zraka v mestih; zato meni, da bi bilo treba spodbujati dobre prakse, kot so nakupovanje v lokalnih trgovinah, prostovoljno delo na daljavo, elektronska uprava ali prožno razporejanje delovnega časa;

Spodbujanje uspešnih lokalnih politik za kakovost zraka

18. opozarja, da je mogoče jasne trende zmanjševanja onesnaženosti zraka opaziti zlasti, kadar se izvaja več politik skupaj, zato je za uspeh lokalnih politik bistvenega pomena, da se po vsej EU skladno pristopi k njihovemu snovanju in izvajanju; poudarja, da je za doseganje skladnosti politik potrebno tudi sodelovanje med različnimi organi, ter poziva Komisijo in države članice, naj v zvezi s tem tesno sodelujejo z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi; poziva države članice, naj razvijejo skladne in dolgoročne strategije za čistejši zrak; poziva Komisijo, naj v direktivi o kakovosti zunanjega zraka vključi nove pravne določbe, s katerimi bo preprečila, da bi se lokalne politike in ukrepi, ki so se pri izboljševanju kakovosti zraka izkazali za učinkovite, ukinili brez poglobljene analize ali ocene;

19. pozdravlja preverjanje ustreznosti direktiv o kakovosti zunanjega zraka, ki ga je Komisija objavila leta 2019; poziva Komisijo, naj preuči, kako bi lahko hitreje in učinkoviteje sodelovala z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi, da bi tudi s finančnimi sredstvi EU spodbujali skladnost z zakonodajo o kakovosti zraka; poziva Komisijo, naj nacionalnim, regionalnim in lokalnim organom, ki imajo pri izvrševanju in izvajanju zakonodaje o kakovosti zraka težave, zagotovi tehnično pomoč in strokovno znanje;

20. spodbuja države članice ter lokalne in regionalne organe, naj razvijejo in izvajajo strateške načrte za trajnostno mobilnost v mestih, ki bodo temeljili na dokazih in bodo namenjeni usklajenemu načrtovanju politik, pobud in subvencij za različne prometne sektorje in vrste prevoza ter naložbe v trajnostni in dostopen javni prevoz, ukrepi za obnovo obstoječega voznega parka, naložbe v tehnologije, povezane s čistimi načini prevoza in mobilnostjo kot storitvijo, ter za infrastrukturo za aktivno, deljeno in brezemisijsko mobilnost, nizkoemisijska območja, sisteme za polnjenje vozil in ukrepe na podlagi povpraševanja za ozaveščanje javnosti ter izboljšanje dejavnosti komuniciranja o vlogi EU pri spopadanju z onesnaževanjem zraka;

Četrtek, 25. marec 2021

21. poudarja, da morajo mesta postati bolj zdrava in znatno znižati ravni onesnaženosti zraka; poziva lokalne organe, naj razvijejo trajnostne urbanistične načrte, ki bodo vključevali ukrepe, kot so oblikovanje zelenih območij, pešcone in območja brez avtomobilov v mestnih središčih ter spodbujanje hoje in kolesarjenja, uporabe dostopnega javnega prevoza, rešitev skupne in trajnostne mobilnosti, pri čemer naj hkrati zagotavljajo sobivanje s prometom motornih vozil; poudarja, da je mogoče s širokimi, dobro vzdrževanimi pločniki in kolesarskimi stezami brez ovir predvsem na osrednjih ulicah dnevni migraciji, ki so vključeni v obstoječa cestna omrežja, hkrati pa so varno ločeni od voznih pasov, spodbuditi aktivno mobilnost, na primer kolesarjenje in hojo; poziva nacionalne, regionalne in lokalne organe, naj v skladu s tem sprejmejo ambiciozne politike in ukrepe; meni, da bi morala biti temelj dolgoročnega načrtovanja urbanih okolij „mesta, dostopna v 15 minutah“, v katerih bi bili dom, služba, javne storitve in trgovine peš ali z javnim prevozom dostopni v 15 minutah; poziva Komisijo, naj vsako leto podeli nagrade mestom ali regijam, ki so sprejeli najboljše ukrepe za zmanjšanje onesnaženosti zraka z vidnim učinkom in oprijemljivimi rezultati, da bo lokalne in nacionalne organe tako spodbudila, da bodo postali bolj dejavni in učinkoviti, ter naj te ukrepe spodbuja na evropski ravni;

22. poudarja, da se Komisija v svoji nedavni strategiji za trajnostno in pametno mobilnost zavzema za povečanje deleža kolektivnega prevoza, hoje in kolesarjenja, pa tudi za avtomatizirano, povezano in multimodalno mobilnost, da bi zlasti v mestih znatno zmanjšali onesnaževanje in prometne zastoje ter izboljšali zdravje in dobrobit državljanov;

23. poziva k ustreznim naložbam v obsežno kolesarsko infrastrukturo, zlasti na mestnih območjih, da bi bili vsi ranljivi udeleženci v cestnem prometu varni in bi se povečala privlačnost kolesarjenja kot učinkovitega in zdravega načina prevoza na delo; poudarja, da je treba zagotoviti enostavno prehajanje med vlakom in kolesom, da bi omogočili trajnosten način prevoza na delo med mestom in podeželjem; spodbuja, da se v ta namen razširi mreža EuroVelo;

24. želi spomniti, da je javni prevoz, zlasti na podeželju, pogosto nepriljubljen, nereden in drag;

Vpliv politik EU o kakovosti zraka

25. pozdravlja, da je Komisija napovedala akcijski načrt za ničelno onesnaženje; opozarja, da sta ohranjanje narave in kakovost zraka prepletene, ter poudarja, da je onesnaženost zraka breme, za katerega je potreben celosten pristop, saj zaradi evtrofikacije in zakisljevanja negativno vpliva na življenje tal in vode; opozarja, da bodo novi ukrepi zmanjšali, če kakovost zraka v skladu z najnovejšimi znanstvenimi ugotovitvami ne bo ustrezno prednostno obravnavana in vključena v vse politike EU, tudi zakonodajo EU o preprečevanju emisij pri viru, torej na področju podnebja, energije, prometa, industrije, kmetijstva in ravnanja z odpadki, obenem pa je treba poskrbeti za boljšo sinergijo med vsemi področji politike in za to, da si ne bodo nasprotovala; poziva Komisijo in države članice, naj na vseh področjih in na vseh ravneh tesneje sodelujejo ter preučijo vse možne tehnične rešitve za zmanjšanje emisij na tehnološko nevtralen način, da bi lokalnim organom pomagale, da se podajo na ambiciozno, a zahtevno pot k ničelnim emisijam in čistejšemu zraku;

26. opozarja na vse večjo povezanost med onesnaženostjo zraka in podnebnimi spremembami, kar je razvidno iz dviga temperatur in pogostejših vročinskih valov, ki vodijo v povečanje koncentracij ozona; meni, da je celosten pristop k boju proti onesnaževanju zraka združljiv z analizo posebnih značilnosti posameznih onesnaževal za vsak primer posebej, na primer ozona, ki je brezbarven plin jedkega vonja in ni glavno onesnaževalo, za njegovo preprečevanje pa so potrebni ukrepi za dolgoročno zmanjšanje njegovih predstopenj (NOx in hlapnih organskih spojin);

27. poziva Komisijo in države članice, naj ocenijo učinkovitost vse zakonodaje o emisijah in jo poostrijo, pri tem pa zagotovijo njeno učinkovito izvajanje; poudarja, da je edini učinkoviti način za zagotavljanje čistega zraka, da se emisije zmanjšajo pri viru; opozarja, da večina držav članic ne bo izpolnila svojih obveznosti glede zmanjšanja emisij do leta 2020 in 2030, ki jih imajo v skladu z direktivo o nacionalnih zgornjih mejah emisij; poudarja, da so potrebni strogi ukrepi, če naj

Četrtek, 25. marec 2021

se zmanjšajo emisije iz vseh sektorjev, zlasti cestnega, pomorskega in letalskega prometa, industrijskih obratov, stavb, kmetijstva in proizvodnje energije; poudarja, da je treba standarde EU za kakovost zraka in emisije vključiti v trgovinsko politiko EU, da bi preprečili prenos emisij zunaj EU, kar bi še dodatno povečalo vpliv čezmejnega onesnaževanja zraka na kakovost zraka v EU; priporoča, naj se ustrezna finančna podpora iz obstoječih skladov EU nameni ciljem v zvezi s čistim zrakom, da bi državam članicam pomagali pri njihovih ukrepih;

28. poziva Komisijo, naj hitro začne postopke za ugotavljanje kršitev, da bi zagotovila učinkovito izpolnjevanje obveznosti iz direktive o nacionalnih zgornjih mejah emisij glede zmanjšanja emisij; poudarja, da mora biti cilj ukrepov EU za zmanjšanje emisij v vseh sektorjih začrtati jasno pot za zmanjšanje emisij in onesnaževanja iz teh sektorjev na nič; poziva, naj bo politika za zakonsko urejanje emisij toplogrednih plinov in onesnaževal zraka skladna;

29. obžaluje, da je bil v poročilu Komisije z naslovom Drugi obeti za čist zrak predlagan mehanizem prilagodljivosti za oddelek 5 direktive o nacionalnih zgornjih mejah emisij; poudarja, da je v letu 2018 enajst držav članic zahtevalo, naj se njihovi cilji glede zgornje meje emisij prilagodijo; poziva Komisijo, naj omeji uporabo možnosti za prilagajanje evidence emisij zgolj na toliko, kot je nujno potrebno, in naj preuči, ali so države članice pred zahtevano prilagoditvijo evidence emisij sprejele ukrepe, s katerimi bi nadomestile morebitne nepredvidene emisije v posameznem sektorju;

30. poudarja, da zakonodaja EU o onesnaženosti zraka ne ureja emisij metana, ki prav tako niso zajete s podnebno politiko EU; pozdravlja pred kratkim objavljeno strategijo EU za zmanjšanje emisij metana in spodbuja Komisijo, naj se učinkovito spoprime s potrebo po zmanjšanju njegovih emisij, zlasti iz kmetijstva in odpadkov;

31. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se sicer emisije večine onesnaževal zraka v EU še naprej zmanjšujejo, vendar emisije amonijaka (NH₃), zlasti iz kmetijskega sektorja, še vedno naraščajo, zaradi česar so za države članice EU izziv, ko skušajo doseči mejne vrednosti onesnaženosti zraka, ki si jih je zadala EU; poudarja, da gre v mestnih območjih emisijam amonijaka pripisati približno 50 % zdravstvenih posledic onesnaženosti zraka, saj je amonijak pomembna predstopnja drobnih delcev; poziva države članice, naj svoje nacionalne strateške načrte skupne kmetijske politike izkoristijo kot priložnost za boj proti onesnaženosti zraka, ki jo povzroča kmetijski sektor; poziva Komisijo in države članice, naj v okviru direktive o industrijskih emisijah⁽³⁵⁾ med drugim preučijo, kako bi lahko te emisije zmanjšale;

32. poudarja, da je cilj evropskega zelenega dogovora zmanjšati vpliv EU na okolje in da mora industrija, glede na to, da pomembno prispeva k splošnim pritiskom na okolje, ustrezno prispevati tudi k uresničevanju tega splošnega cilja; izraža zaskrbljenost, ker se gradijo novi industrijski obrati, katerih zmogljivost je namenoma tik pod mejnimi vrednostmi iz direktive o industrijskih emisijah, da bi bili izključeni s področja uporabe direktive; v zvezi s tem pozdravlja napovedano revizijo direktive o industrijskih emisijah, katere cilj je bolje obravnavati onesnaževanje iz velikih industrijskih obratov, spodbujati industrijske dejavnosti z najmanjšim možnim negativnim vplivom na okolje in zagotoviti njihovo popolno združljivost z okoljsko, podnebno in energetske politiko EU ter njeno politiko krožnega gospodarstva; poziva Komisijo, naj začne od držav članic zahtevati, da objavijo informacije o skladnosti in dovoljenjih;

33. v zvezi s tem meni, da bi bilo v direktivo o industrijskih emisijah primerno vključiti še druge sektorje, čim bolj omejiti izjeme od direktive, pregledati koncept trenutno najboljših razpoložljivih tehnologij, sprejeti skladen, v rezultate usmerjen pristop k spodbujanju industrijske dejavnosti s čim manjšim negativnim vplivom na okolje ter vključiti določbe za spodbujanje napredka v fazo izdaje dovoljenja ali odločanja o uporabi referenčnih dokumentov o najboljših razpoložljivih tehnologijah;

34. spodbuja lokalne organe, naj v sklopu svojih načrtov za kakovost zraka izvajajo informacijske kampanje in sheme, s katerimi bodo spodbudile k tem, da se stavbe prenovijo ter v gospodinjstvih zamenjajo stari, neučinkoviti in onesnažujoči sistemi ogrevanja in hlajenja, saj so ti sistemi v veliki meri odgovorni za onesnaževanje zraka s snovmi, nevarnimi za zdravje; meni, da je lahko daljinsko ogrevanje, ki temelji na trajnostnih rešitvah, dobra alternativa razpršenim in zelo neučinkovitim posameznim virom ogrevanja;

⁽³⁵⁾ Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja) (UL L 334, 17.12.2010, str. 17).

Četrtek, 25. marec 2021

35. ugotavlja, da bo proizvodnja energije iz trdih goriv v bližnji prihodnosti glavni vir emisij živega srebra v zrak v Evropi; v zvezi s tem pozdravlja, da se je vsaj deset držav članic EU zavezalo, da bodo postopno opustile uporabo premoga; poziva ostale države članice EU, naj ga kot vir energije postopno opustijo najpozneje do leta 2030;

36. poudarja, da se je količina emisij večine onesnaževal, povezanih s prometom, v zadnjih desetletjih sicer zelo zmanjšala, a v EU še vedno obstajajo žarišča, kjer je raven onesnaženosti zraka previsoka, zlasti na mestnih območjih, kjer je še vedno skoraj vsak šesti prebivalec izpostavljen koncentracijam onesnaženosti zraka, ki za nekatera onesnaževala presegajo standarde EU za kakovost zraka; poudarja, da previsoke ravni onesnaženosti zraka zaradi prometa še posebej ogrožajo zdravje ljudi, ki živijo na mestnih območjih in blizu prometnih vozlišč;

37. opozarja, da je cestni promet glavni vir NO_x v Evropi; poziva Komisijo, naj razvije stroge standarde EU za emisije onesnaževal zraka iz avtomobilov (prihodnji standardi Euro 7 za lahka vozila in standardi Euro VII za težka vozila), in sicer na tehnološko nevtralen način in brez razlikovanja glede na goriva; poudarja, da bi bilo treba nove postopke preizkušanja vozil pregledati, da bi se razširil obseg onesnaževal, ki se merijo v skladu z ureditvijo, povečala natančnost in učinkovitost teh postopkov ter odpravile vrzeli, s tem pa zagotovili, da bodo standardi emisij spoštovani v dejanskih pogojih vožnje;

38. poudarja, da je treba na trgu zagotoviti spodbude za brezemisijska ali nizkoemisijska vozila ter državam članicam podati usmerjevalna priporočila, da se jih spodbudi k izvajanju široke palete spodbud za brezemisijska in nizkoemisijska vozila, hkrati pa zagotoviti, da bodo te spodbude usmerjale k vozilom z najnižjimi dejanskimi emisijami, ki nastajajo med vožnjo; poudarja, da so razpoložljivost in dostopnost infrastrukture za polnjenje, tudi v zasebnih in javnih stavbah v skladu z direktivo o energetski učinkovitosti stavb ⁽³⁶⁾, ter konkurenčnost brezemisijskih in nizkoemisijskih vozil bistvenega pomena za večjo naklonjenost potrošnikov tem vozilom;

39. meni, da se lahko kakovost zraka v žariščih izboljša samo s preходом na bolj trajnosten in manj onesnažujoč prometni sistem ter mobilnostno infrastrukturo, s katero bo mogoče zlasti v mestih zmanjšati prometne zastoje, obenem pa čim bolj učinkovito uporabiti vsa razpoložljiva sredstva ter upoštevati najnovejše znanstvene ugotovitve in tehnološke inovacije; poziva Komisijo, naj državam članicam pomaga pri rednem preverjanju kakovosti njihove prometne infrastrukture, da bi lahko opredelile območja, kjer je potrebna prometna razbremenitev in optimizacija, ter naj sprejme ustrezne ukrepe na teh področjih, da bi kakovost zraka postala samostojna prednostna naloga, med drugim z uporabo razpoložljivih sredstev EU in z boljšo usmerjenostjo glavnih mehanizmov financiranja, kot sta Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad;

40. ponovno poudarja, kako pomemben je obsežen prehod s cestnega na druge, manj onesnažujoče oblike prevoza, kot so kombinirani prevoz, celinske plovne poti in železniški prevoz, v ta namen pa bi lahko izkoristili evropsko leto železnic leta 2021; v zvezi s tem poudarja, da je treba železniško infrastrukturo izboljšati in posodobiti s popolnim izvajanjem evropskega sistema za upravljanje železniškega prometa (ERTMS), odpraviti ozka grla in dokončati manjkajoče povezave (zlasti v okviru vseevropskega prometnega omrežja) ter dodatno olajšati in spodbujati intermodalnost in multimodalnost; meni, da bi bilo treba ta pristop za zadnji del povezave in srednje razdalje združiti s potrebnimi ukrepi za učinkovitejši in bolj trajnosten cestni promet;

41. poudarja, da je mogoče onesnaževanje zraka zaradi cestnega prometa najlažje zmanjšati tako, da se spodbuja prehod s konvencionalnih na čistejša alternativna goriva, kot je opisano v Direktivi 2014/94/EU ⁽³⁷⁾ o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva; meni, da bo prihodnja revizija Uredbe (EU) 2019/631 ⁽³⁸⁾ o določitvi standardov emisijskih vrednosti CO₂ za nove osebne avtomobile in nova lahka gospodarska vozila pospešila začetek uporabe brezemisijskih in nizkoemisijskih vozil;

⁽³⁶⁾ Direktiva 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o energetski učinkovitosti stavb (UL L 153, 18.6.2010, str. 13).

⁽³⁷⁾ Direktiva 2014/94/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva (UL L 307, 28.10.2014, str. 1).

⁽³⁸⁾ Uredba (EU) 2019/631 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi standardov emisijskih vrednosti CO₂ za nove osebne avtomobile in nova lahka gospodarska vozila ter razveljavitvi uredb (ES) št. 443/2009 in (EU) št. 510/2011 (UL L 111, 25.4.2019, str. 13).

Četrtek, 25. marec 2021

42. poziva Komisijo in države članice, naj poskrbijo za to, da se bodo emisijski standardi iz veljavne zakonodaje bolj spoštovali, in ozaveščajo o možnostih prilagoditve rabljenih avtomobilov okoljskim standardom, na primer z naknadnim opremljanjem;
43. poudarja, da kombinirani prevoz blaga pomaga zmanjševati emisije iz prometa, saj spodbuja prehod s cestnega tovornega prometa na prevoz z nižjimi emisijami, na primer na brezemisijske rečne koridorje;
44. poudarja, da je treba upoštevati strukturne omejitve, ki bi lahko ovirale uvedbo alternativnih načinov prevoza v najbolj oddaljenih regijah in na otokih; poziva Komisijo in uprave najbolj oddaljenih regij, naj za te regije pripravijo akcijski načrt za spodbude in financiranje, predvsem za področje prometa;
45. poudarja, da onesnaževanje zraka, ki je posledica pomorskega prometa, v EU letno povzroči več kot 50 000 smrti in ga je treba zato še zmanjšati⁽³⁹⁾; poudarja, da mora EU sprejeti ustrezne in učinkovite ukrepe za zakonsko ureditev pomorskega prometa; opozarja, da morajo pristaniška mesta, ki se soočajo z dodatnim onesnaževanjem zaradi ladijskega prometa, žerjavov, križarjenj in različnih prevoznih sredstev, te vidike obravnavati, če želijo izboljšati kakovost svojega zraka; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se negativni učinki ladij na kakovost zraka še naprej povečujejo, saj ta sektor raste; poziva Komisijo, naj čim prej izpolni svojo zavezo, da bo zakonsko uredila dostop do pristanišč za ladje, ki najbolj onesnažujejo, in od zasidranih ladij zahteva, da za polnjenje in oskrbo z gorivom uporabljajo razpoložljivo infrastrukturo, kot je električna energija z obrežja, da bi zmanjšali emisije onesnaževal ter tako zaščitili obalna območja in tamkajšnje prebivalstvo; poziva Komisijo in države članice, naj v vseh evropskih pristaniščih uvedejo brezemisijske standarde za priveze;
46. poudarja, da so območja nadzora nad emisijami bistvena orodja za omejitev onesnaževanja zraka zaradi ladijskega prometa in prispevajo k boju proti podnebnim spremembam, zmanjševanju škodljivih vplivov na zdravje ljudi in morsko biotsko raznovrstnost; zato poziva, naj se območja nadzora nad emisijami nahajajo na vseh morskimi območjih EU; poziva države članice, naj strogo nadzirajo območja nadzora nad emisijami v svojih teritorialnih vodah;
47. opozarja na učinek letalstva na onesnaženost zraka in na s tem povezane negativne vplive na zdravje; želi v zvezi s tem spomniti, da je mogoče kakovost zraka izboljšati z oskrbo mirujočih letal z električno energijo na letališčih, zato države članice poziva, naj poskrbijo, da bodo njihovi nacionalni okviri politike upoštevali, da je treba v skladu z Direktivo 2014/94/EU na letališčih zagotoviti oskrbo z električno energijo;

Načrti za kakovost zraka

48. ugotavlja, da so načrti za kakovost zraka sicer osrednja zahteva direktiv o kakovosti zunanega zraka, kadar države članice ne izpolnjujejo standardov kakovosti zraka, a pogosto ne prinašajo pričakovanih rezultatov; poziva Komisijo, naj z izvedbenim aktom v skladu s členom 28 Direktive 2008/50/ES čim prej določi sklop minimalnih zahtev in primere dobre prakse za pripravo in izvajanje načrtov za kakovost zraka, da bodo v teh načrtih določeni časovno omejeni ukrepi, ki bodo ustrezni glede na problem onesnaževanja, ki ga morajo obravnavati; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bo za izvedbo načrtovanih ukrepov na voljo dovolj sredstev in da bodo vključeni zanesljivi izračuni zmanjšanja za merjenje izvajanja; meni, da je to, da je postopek priprave načrtov za kakovost zraka trenutno dolgotrajen, ogroža njihovo učinkovitost in da bi morali biti načrti bolj ciljno usmerjeni in osredotočeni na kratko- in srednjeročne rezultate usmerjene ukrepe ter obravnavati emisije iz znanih glavnih virov onesnaževanja; poudarja, da bi, če bi vse države članice sprejele bolj usklajene in primerljive ukrepe, ti ukrepi postali učinkovitejši in bi bili splošno bolj sprejeti; poudarja, kako pomembno vlogo imajo občinski in lokalni organi pri pripravi in izvajanju načrtov za kakovost zraka, saj se dejavniki onesnaževanja zraka in njegov vpliv pojavljajo lokalno;

⁽³⁹⁾ Brandt, J., Silver, J. D., in Frohn, L. M.: *Assessment of Health-Cost Externalities of Air Pollution at the National Level using the EVA Model System* (Ocena zunanjih učinkov onesnaženja zraka na zdravstvene stroške na nacionalni ravni z uporabo modelskega sistema EVA), znanstveno poročilo CEEH št. 3, 2011.

Četrtek, 25. marec 2021

49. ugotavlja, da države članice pripravljajo javna letna poročila o vseh onesnaževalih, ki jih zajema direktiva o kakovosti zunanega zraka, in v skladu s členom 27 Direktive 2008/50/ES vsako leto poročajo Komisiji; hkrati pa obžaluje, da direktive o kakovosti zunanega zraka od držav članice ne zahteva niti, da bi morale Komisiji poročati o izvajanju načrtov za kakovost zraka, niti da jih morajo posodobiti, če se sprejmejo novi ukrepi ali če ni zadostnega napredka; poleg tega poudarja, da Komisija predloženih načrtov za kakovost zraka in ukrepov, ki jih vsebujejo, ne analizira in ne daje povratnih informacij o njih; ugotavlja, da bi lahko državam članicam z ustreznim in kritičnim odzivom na načrte za kakovost zraka, ki so jih predložile, pomagala oblikovati boljše načrte za kakovost zraka z učinkovitejšimi ukrepi pomagale pripraviti boljše načrte, ki bi vsebovali učinkovitejše ukrepe, s katerimi bi lahko preprečili nespoštovanje standardov kakovosti zraka; poziva Komisijo, naj vzpostavi preglednejši in bolj odziven sistem za izmenjavo informacij, zahteva letno poročanje o izvajanju načrtov za kakovost zraka in vzporedno s tem uvede postopek za oceno predloženih načrtov za kakovost zraka, da bi zagotovila, da se bo kakovost zraka z ukrepi držav članic hitro in učinkovito izboljševala;

50. poudarja, da mora biti na lokalni in regionalni ravni dovolj strokovnega znanja in virov za pripravo načrtov o kakovosti zraka ter za izbiro, izvajanje in oceno ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka; v zvezi s tem poudarja, da je treba povečati seznanjenost z razpoložljivimi finančnimi sredstvi, tehničnimi viri in prožnimi možnostmi, ki se lahko prilagodijo lokalnim in regionalnim okoliščinam;

Izvrševanje direktiv o kakovosti zunanega zraka

51. želi opozoriti, da je v zvezi z izvajanjem direktiv o kakovosti zunanega zraka februarja 2021 zoper 20 držav članic teklo 31 postopkov za ugotavljanje kršitev; priznava, da nekateri od teh postopkov za ugotavljanje kršitev potekajo že od leta 2009 in da kljub tekočim postopkom za ugotavljanje kršitev v državah članicah še vedno prihaja do prekoračitev koncentracij onesnaženosti; meni, da vztrajno in sistematično preseganje vrednosti, določenih s standardi kakovosti zraka, v državah članicah kaže, da se ne zavzemajo dovolj za sprejetje učinkovitejših ukrepov, s katerimi bi varovale zdravje svojih državljanov in okolje, in da sedanji postopek izvrševanja ni dovolj učinkovit; poziva Komisijo, naj pregleda sedanji postopek izvrševanja direktiv o kakovosti zunanega zraka;

52. je zaskrbljen zaradi neizvrševanja direktive o nacionalnih zgornjih mejah emisij; opozarja, da od leta 2010 ni bil sprožen noben postopek za ugotavljanje kršitev zaradi emisij, ki so presegale zgornje meje, določene z direktivo o nacionalnih zgornjih mejah emisij, čeprav tri države članice nikoli niso poročale o emisijah NH₃, ki bi bile pod njihovo zgornjo mejo;

53. poziva Komisijo, naj pravno ukrepa takoj, ko izve, da se zakonodaja EU o kakovosti zraka ne spoštuje, ter se v primeru ugotovljenih kršitev hitro odzove, tako da zadevo predloži Sodišču in sprejme sankcije; poziva Komisijo, naj redno pripravlja jasne in celovite preglede tekočih postopkov za ugotavljanje kršitev in brez odlašanja objavi svojo korespondenco z državami članicami, ki ne spoštujejo veljavne zakonodaje; poziva Komisijo, naj da na voljo vire, ki so potrebni, da se bo lahko hitro ukrepalo zoper države članice, ki ne bodo spoštovale veljavne zakonodaje;

54. želi poleg tega spomniti, da tudi posebno poročilo Računskega sodišča št. 23/2018 o onesnaženosti zraka navaja veliko število postopkov za ugotavljanje kršitev, povezanih z mejnimi vrednostmi za kakovost zraka, in dokaze o pomanjkljivem izvajanju zakonodaje o kakovosti zraka po vsej Uniji; ugotavlja, da se te vrzeli pri izvajanju sčasoma povečujejo, zlasti ker vedno znova prihaja do dolgih zamud v različnih fazah postopkov za ugotavljanje kršitev, ki po navadi trajajo šest do osem let; meni, da je rok dveh let, v katerem mora Komisija izdati obvestilo o prekoračitvi mejnih vrednosti, predolg, da bi omogočal pravočasno izvrševanje;

55. poziva države članice, naj bolje izvajajo veljavno zakonodajo, kot se zahteva v sodbah Sodišča Evropske unije;

Četrtek, 25. marec 2021

Izboljšanje obveščeniosti, ozaveščanja in vključevanja javnosti

56. meni, da sta obveščanje in ozaveščanje javnosti bistvena za zmanjšanje onesnaženosti zraka in za to, da se državljanom omogoči, neposredno sodelujejo pri sprejemanju ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka; želi opozoriti, da države članice, regije in mesta indekse kakovosti zraka različno določajo ter da trenutno za nekatera onesnaževala manjkajo mejne vrednosti obveščanja in opozarjanja; poziva Komisijo in države članice, naj vzpostavijo standardiziran sistem razvrščanja kakovosti zraka, ki bo veljal po vsej EU; poziva Komisijo, države članice ter ustrezne regionalne in lokalne organe, naj uvedejo programe, s katerimi bodo spodbujali naložbe za izboljšanje kakovosti zraka;

57. poudarja, da so informacije, ki jih države članice predložijo v zvezi z vplivom onesnaženosti zraka na zdravje, pomanjkljive, nejasne in javnosti težko dostopne; a hkrati ugotavlja, da pa je pri praktičnem izvajanju obveznosti držav članic v skladu z direktivama o kakovosti zunanjega zraka opazen pozitiven razvoj, kar zadeva obveščanje javnosti o kakovosti zraka; poziva k nadaljnjemu usklajevanju informacij o kakovosti zraka, ki so na voljo javnosti na vseh ravneh v državah članicah in regijah, pri čemer je treba zagotoviti, da je mogoče enostavno in v realnem času pridobiti točne informacije o kakovosti zraka; poziva Komisijo, države članice ter ustrezne regionalne in lokalne organe, naj na podlagi najnovejših informacij začnejo izvajati kampanje obveščanja in ozaveščanja javnosti o temah, kot so različne vrste onesnaževal zraka in njihov vpliv na zdravje ljudi, ali o aktualni stopnji onesnaženosti zraka na njihovem ozemlju, vključno z informacijami, namenjenimi ranljivim skupinam, ter naj objavijo lestvico območij kakovosti zraka, ki so najbolj in najmanj napredovala; meni, da bi lahko tudi s kampanjami ozaveščanja o pogubnih posledicah onesnaženosti zraka v bližini ustreznih virov onesnaževanja in/ali postavitev ekranov s podatki o kakovosti zraka izboljšali ozaveščenost in obveščenost javnosti ter spodbudili spremembo vedenja in vzorcev, ki bi lahko prispevala h kakovosti zraka;

58. poziva Komisijo in države članice, naj uporabljajo in promovirajo orodja za spodbujanje sodelovanja javnosti pri izvajanju direktiv o kakovosti zunanjega zraka, na primer da države članice razvijejo spletno orodje oziroma aplikacijo za obveščanje državljanov o kakovosti zraka in njenem vplivu na zdravje ljudi, s katero bodo državljanji lahko zahtevali vzpostavitev merilnih postaj ali vzorčevalnih mest in se bodo sporočale kršitve v zvezi s kakovostjo zraka ali Komisiji zagotovile povratne informacije o vprašanih v zvezi z ukrepi držav članic za kakovost zraka;

59. poudarja, da imajo organizacije civilne družbe, okoljski aktivisti in raziskovalni novinarji zaradi svoje bližine in neposrednega dostopa do podatkov na terenu bistveno vlogo pri spodbujanju in nadzoru izvajanja zakonodaje o kakovosti zunanjega zraka in jih je zato treba celovito vključiti v posvetovanja;

60. poziva Komisijo, naj direktivi o kakovosti zunanjega zraka dopolni z določbami, s katerimi bo državljanom izrecno zagotovljena pravica do pravnega varstva v skladu z Aarhuško konvencijo; poziva Svet, naj olajša njeno izvajanje, kar je zlasti pomembno, kadar Svet nastopa v vlogi zakonodajalca;

Druga priporočila

61. poziva Komisijo, naj razmisli o možnosti, da bi kakovost notranjega zraka, ki bi zajemala kakovost zraka v zaprtih prostorih vsaj v javnih in komercialnih nepremičninah, uredila posebej ali v okviru zakonodaje o trajnostnih stavbah;

62. meni, da je bistveno, da se vsako leto izvede skupna analiza podatkov iz mreže za spremljanje kakovosti zraka in pripravi javno dostopno letno poročilo, ki naj vključuje analize prostorskih in časovnih podatkov ter ocene učinka na kakovost življenja in ekosisteme, pa tudi priporočila, kako ukrepati v primeru zaznane stalne ali občasne onesnaženosti zraka;

63. meni, da bi si morale države članice prizadevati, da bodo zgledu mest z dobro prakso na tem področju na splošno sledila tudi druga mesta, in sicer s pripravo in izvajanjem načrtov za ukrepanje v nepredvidljivih oziroma izrednih razmerah, ki jih je treba čim prej začeti izvajati, kadar so napovedane ali izmerjene visoke koncentracije plinastih onesnaževal in delcev, ki ogrožajo javno zdravje;

64. poudarja, da je treba izboljšati pogoje dela delavcev v prometu z boljšo zaščito tistih, ki so vsak dan izpostavljeni visokim ravnam onesnaženosti zraka in strupenim plinom, ter z vlaganjem v njihovo prekvalifikacijo, izpopolnjevanje in usposabljanje;

Četrtek, 25. marec 2021

65. poudarja, da bodo inovacije in raziskave o nizkoemisijskih tehnologijah in tehnologijah za zmanjševanje emisij pripomogle k zmanjšanju emisij v vseh sektorjih; poziva Komisijo, naj spoštuje načelo tehnološke nevtralnosti; poudarja, da so potrebne inovativne rešitve, kot so avtomobilski in cestni filtrirni sistemi, prenova voznega parka in podobne pobude;
66. spodbuja Komisijo in države članice, naj z ukrepi na področju kakovosti zraka jamčijo za inovacije in konkurenčnost v s tem povezanih sektorjih ter si hkrati prizadevajo za doseganje ciljev glede ničelnega onesnaževanja;
67. poziva Komisijo in države članice, naj še naprej podpirajo forume in spodbujajo posvetovanja z drugimi državami, da bi opredelili učinkovite rešitve ter olajšali izvajanje evropskih, nacionalnih in lokalnih politik za doseganje sprejemljivih standardov kakovosti zraka;

o

o o

68. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.
-

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0108

Nova strategija EU-Afrika

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o novi strategiji EU-Afrika – partnerstvo za trajnosten in vključujoč razvoj (2020/2041(INI))

(2021/C 494/08)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 21 Pogodbe o Evropski uniji in člena 208 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
- ob upoštevanju vrha OZN o trajnostnem razvoju s 25., 26. in 27. septembra 2015 ter končnega dokumenta, ki ga je generalna skupščina OZN sprejela 25. septembra 2015, z naslovom Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 ter ob upoštevanju 17 ciljev trajnostnega razvoja,
- ob upoštevanju akcijske agende iz Adis Abebe iz leta 2015 o financiranju za razvoj,
- ob upoštevanju novega evropskega soglasja o razvoju z naslovom Naš svet, naše dostojanstvo, naša prihodnost, podpisanega 7. junija 2017,
- ob upoštevanju Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah iz leta 2015 (v nadaljnjem besedilu (Pariški sporazum)),
- ob upoštevanju Agende 2063 Afriške unije (AU), sprejete na 24. rednem zasedanju skupščine voditeljev držav in vlad Afriške unije v Adis Abebi 31. januarja 2015,
- ob upoštevanju skupne strategije EU-Afrika, sprejete v Lizboni 9. decembra 2007,
- ob upoštevanju izjave iz Abidžana, ki je bila sprejeta 11. oktobra 2017 in je rezultat četrtega afriško-evropskega vrha mladih,
- ob upoštevanju sklepov 5. vrha Afriške unije in Evropske unije, ki je potekal 29. in 30. novembra 2017 v Abidžanu,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 12. septembra 2018 o novem zavezništvu Afrike in Evropske unije za trajnostne naložbe in delovna mesta: naše partnerstvo za naložbe in delovna mesta se bo dvignilo na novo raven (COM(2018)0643),
- ob upoštevanju sklepov štirih projektih skupin o digitalnem gospodarstvu, energiji, prometu in kmetijstvu, oblikovanih v okviru novega zavezništva,
- ob upoštevanju skupnega sporočila 10. zasedanja kolegijev komisarjev Evropske komisije in Komisije Afriške unije z dne 27. februarja 2020,
- ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 9. marca 2020 z naslovom Za celovito strategijo z Afriko (JOIN(2020)0004) ter sklepov Sveta na to temo z dne 30. junija 2020,
- ob upoštevanju Afriške listine o človekovih pravicah in pravicah ljudstev ter Protokola iz Maputa,
- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,
- ob upoštevanju Mednarodne konvencije o otrokovih pravicah z dne 20. novembra 1989,
- ob upoštevanju akcijskega načrta EU za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2020–2024,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o pravicah invalidov z dne 13. decembra 2006,
- ob upoštevanju evropske strategije o invalidnosti za obdobje 2010–2020 in okrepljene evropske agende o pravicah invalidov za obdobje 2020–2030,
- ob upoštevanju strategije Afriške unije za enakost spolov in krepitev vloge žensk za obdobje 2018–2028, ki je bila sprejeta julija 2016,

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju akcijskega načrta EU za enakost spolov (GAP II – „Enakost spolov in krepitev vloge žensk: spreminjanje življenj deklet in žensk prek zunanjih odnosov EU 2016–2020“),
- ob upoštevanju sporazuma o vzpostavitvi afriškega celinskega območja proste trgovine,
- ob upoštevanju poročil Organizacije OZN za prehrano in kmetijstvo iz leta 2019 o stanju svetovne biotske raznovrstnosti v zvezi s prehrano in kmetijstvom in iz leta 2016 o stanju svetovnih gozdov iz leta 2016,
- ob upoštevanju globalnega poročila Medvladne platforme o biološki raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah (IPBES) o oceni biološke raznovrstnosti in ekosistemskih storitev iz maja 2019,
- ob upoštevanju Sendajskega okvira za zmanjševanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030, ki ga je OZN sprejela 18. marca 2015,
- ob upoštevanju posebnih poročil Medvladnega panela o podnebnih spremembah (IPCC) o globalnem segrevanju za 1,5 °C, o podnebnih spremembah in zemljiščih ter o oceanih in kriosferi v spreminjajočem se podnebnju,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru (COM(2019)0640),
- ob upoštevanju strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, ki je bila objavljena 20. maja 2020,
- ob upoštevanju deklaracije OZN o pravicah kmetov in drugih oseb, ki delajo na podeželskih območjih,
- ob upoštevanju sklepa generalne skupščine OZN, da obdobje 2019–2028 razglasi za desetletje družinskega kmetovanja,
- ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z dne 2. maja 2017 z naslovom Digitalizacija za razvoj: vključevanje digitalnih tehnologij in storitev v razvojno politiko EU (SWD(2017)0157),
- ob upoštevanju globalnega dogovora OZN o beguncih, sprejetega 17. decembra 2018,
- ob upoštevanju globalnega dogovora OZN o varnih, urejenih in zakonitih migracijah, sprejetega 19. decembra 2018,
- ob upoštevanju Konvencije Afriške unije o zaščiti in pomoči za notranje razseljene osebe v Afriki (Konvencija iz Kampale),
- ob upoštevanju mednarodnega desetletja oseb afriškega porekla (2015–2024), ki ga je razglasila OZN, zlasti stebra z naslovom „Priznavanje“,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 15. maja 2013 z naslovom Krepitev lokalnih organov v partnerskih državah za boljše upravljanje in učinkovitejše razvojne rezultate (COM(2013)0280),
- ob upoštevanju letnega poročila Sveta Evropske unije Evropskemu svetu glede ciljev razvojne pomoči EU za leto 2019,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. novembra 2017 o strategiji EU-Afrika: spodbujanje razvoja ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju resolucije Evropskega parlamenta z dne 6. oktobra 2015 o vlogi lokalnih organov v državah v razvoju pri razvojnem sodelovanju ⁽²⁾,

⁽¹⁾ UL C 356, 4.10.2018, str. 66.

⁽²⁾ UL C 349, 17.10.2017, str. 11.

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. novembra 2018 o digitalizaciji za razvoj: zmanjševanje revščine s tehnologijo ⁽³⁾,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. junija 2020 o protirasističnih demonstracijah zaradi smrti Georgea Floydja ⁽⁴⁾,
  - ob upoštevanju svoje zakonodajne resolucije z dne 27. marca 2019 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI) ⁽⁵⁾,
  - ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o odnosih med EU ter afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami (državami AKP), zlasti tistih z dne 4. oktobra 2016 ⁽⁶⁾, 14. junija 2018 ⁽⁷⁾ in 28. novembra 2019 ⁽⁸⁾,
  - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
  - ob upoštevanju mnenj Odbora za zunanje zadeve, Odbora za mednarodno trgovino, Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve, Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja ter Odbora za kulturo in izobraževanje,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za razvoj (A9-0017/2021),
- A. ker bi moral prihodnji vrh EU–AU dati nov zagon partnerstvu in oblikovati skupno strategijo s konkretnimi ukrepi za naše skupne izzive in priložnosti, v skladu z mednarodnimi zavezami, sprejetimi v okviru Agende 2030 in Pariškega sporazuma;
- B. ker je za države bistveno, da več vlagajo v sistematično zbiranje natančnih in primerljivih razčlenjenih podatkov, da bi ugotovile kje in kašne so presečnosti, določile, kako jih obravnavati, in analizirale, ali ukrepi, sprejeti v okviru te strategije, pozitivno vplivajo na vse, tudi tiste, ki so najbolj prikrajšani; ker bi bilo treba v skladu s ciljem trajnostnega razvoja 17.18 podatke razčleniti po dohodku, spolu, starosti, rasi, etnični pripadnosti, migracijskem statusu, invalidnosti in geografski lokaciji;
- C. ker morajo imeti interesi in prednostne naloge Afrike, ki so izraženi zlasti v okviru Agende 2063, osrednjo vlogo pri preoblikovanju našega odnosa;
- D. ker je prebivalstvo Afrike najmlajše na svetu, na tej celini pa so tudi nekatere od najbolj nestabilnih držav na svetu; ker vsak mesec približno milijon Afričanov vstopi na trg dela;
- E. ker bo dodana vrednost, ki jo EU prispeva k partnerstvu z Afriko, odvisna od sposobnosti EU, da medcelinski dialog združi s pristopom, ki bo upošteval okoliščine in raznolikost lokalnih in regionalnih posebnosti, občutljivosti partnerskih držav in obstoječe socialne strukture, pa tudi njeno željo, da z Afriko oblikuje dolgoročno vizijo, ki bo temeljila na skupnih vrednotah, obojestranskih interesih in novi zavezanosti multilateralizmu;
- F. ker je dostop do dostojnega dela in življenjskih pogojev na lokalni ravni bistven za ublažitev trenda migracij;
- G. ker so surovine v letu 2018 predstavljale 49 % vsega uvoza EU iz Afrike; ker ekstraktivni sektor v Afriko pritegne največ neposrednih tujih naložb;
- H. ker so varnost, pravna država in dobro upravljanje predpogoji za gospodarsko rast in naložbe; ker morajo biti gospodarska rast in naložbe vzdržne, spremljati pa jih morajo ukrepi za boj proti neenakosti prek prerazporeditvenih politik, krepitev človeškega kapitala, pravičnost, politična participacija, sistemi socialne varnosti in ukrepi za izvajanje ciljev trajnostnega razvoja;

⁽³⁾ UL C 363, 28.10.2020, str. 27.

⁽⁴⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0173.

⁽⁵⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2019)0298.

⁽⁶⁾ UL C 215, 19.6.2018, str. 2.

⁽⁷⁾ UL C 28, 27.1.2020, str. 101.

⁽⁸⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0084.

Četrtek, 25. marec 2021

- I. ker sta mir in varnost bistvena pogoja za doseganje dolgoročnega trajnostnega razvoja in spodbujanje stabilizacije in močnih institucij na lokalni, regionalni in nacionalni ravni in ker sta nujna za izboljšanje življenjskih razmer in uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja;
- J. ker je krepitev državnega aparata prednostna naloga v politično nestabilnih in upravno šibkih afriških državah, kar vključuje krepitev njihove fiskalne zmogljivosti;
- K. ker 94 milijonov otrok, mlajših od pet let, v podsaharski Afriki ni bilo nikoli vpisanih v matični register, v vzhodni in južni Afriki je takšnih 51 milijonov otrok, v zahodni in osrednji Afriki pa 43 milijonov; ker je pravica do priznanja pravne sposobnosti osebe ključen korak pri zagotavljanju vseživljenjske zaščite in je pogoj za uveljavljanje vseh drugih pravic; ker je rojstni list dokazilo o pravni identiteti osebe, ki preprečuje tveganje apatridnosti in imetniku omogoča, da zaprosi za zaščito pred nasiljem in izkoriščanjem;
- L. ker mora biti enakost spolov prednostna naloga v prihodnjem partnerstvu med EU in Afriko in jo je zato treba vključiti v celotno strategijo EU–Afrika; ker se ženske in mladi pogosto srečujejo z ovirami pri uresničevanju svojega celotnega potenciala, kar se kaže v rastočem bremenu spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola, okužb z virusom HIV, nenačrtovanih nosečnosti, osipa v šolah ter omejenega dostopa do financiranja in podjetništva;
- M. ker v Afriki 390 milijonov ljudi trenutno živi pod pragom revščine zaradi pomanjkanja vključenosti, ki spodbuja neenakosti; ker je pandemija covid-19 povečala ranljivost Afrike, kar zadeva majhno diverzifikacijo gospodarstva, nizke ravni mobilizacije domačih virov, nezakonite finančne tokove, veliko odvisnosti od izvoza surovin in nestanovitne cene primarnih proizvodov; ker utegne nova gospodarska kriza, ki bo posledica pandemije covid-19, povečati neenakost in revščino, njene posredne posledice pa so že zdaj zelo hude, zlasti v smislu neustrezne prehranske varnosti, izgube dohodka, zmanjšanja nakazil in sredstev za preživljanje ter grozeče dolžniške krize;
- N. ker je pandemija covid-19 razkrila vrzeli v zdravstvenih in prehranskih sistemih ter opozorila na nujno potrebo po vzpostavitvi zdravstvenih in prehranskih sistemov, ki bodo osredotočeni na ljudi, univerzalni in odporni ter bodo utemeljeni na človekovih pravicah; ker bi se lahko takšne krize v prihodnjih desetletjih še namnožile zaradi podnebnih sprememb in izgube biotske raznovrstnosti; ker pandemija grozi, da bo zaustavila ali celo preobrnila napredek pri treh večjih epidemijah, in sicer HIV, tuberkulozi in malariji, za katere je treba sprejeti inovativne celostne pristope, hkrati pa sodelovati s prizadetimi skupnostmi in okrepiti vlogo civilne družbe, da bi dosegli tiste, ki potrebujejo življenjsko pomembne storitve;
- O. ker je treba spodbujati stike med celinama na vseh ravneh in med vsemi sektorji družbe;
- P. ker je mirovni in varnostni svet Afriške unije leta 2019 opredelil podnebne spremembe kot veliko varnostno grožnjo;
- Q. ker afriška celina še posebej občuti negativne učinke podnebnih sprememb in različnih virov onesnaženja zraka, tal in vode; ker Afrika potrebuje naložbe v prilagajanje na podnebne spremembe, skupno sporočilo z dne 9. marca 2020 pa se osredotoča na blažitev podnebnih sprememb; ker bi uspešno zavezništvo med Afriko in Evropo na področju podnebja lahko postalo nova gonilna sila svetovne podnebne diplomacije;
- R. ker je generalna skupščina OZN 20. decembra 2017 sprejela resolucijo, s katero je obdobje 2019–2028 razglasila za desetletje družinskega kmetovanja;

Četrtek, 25. marec 2021

- S. ker so v podsaharski Afriki stopnje dostopa do energije najnižje na svetu; ker tam električna energija doseže le približno polovico ljudi, zgolj tretjina pa ima dostop do čiste kuhinje; ker približno 600 milijonov ljudi nima električne energije, 890 milijonov ljudi pa kuha s tradicionalnimi gorivi;
- T. ker je zasebno financiranje bistveno tudi za možnosti decentralizirane oskrbe iz obnovljivih virov; ker lahko zasebne naložbe, decentralizirani obnovljivi viri energije in prilagojeni poslovni modeli za potrošniško financiranje (npr. prek plačevanja po porabi in mobilnega denarja) omogočijo dostop do energije na velikih območjih v Afriki, zlasti v podsaharski Afriki, kjer so stopnje dostopa do energije najnižje na svetu;
- U. ker lahko varovanje, ohranjanje in spoštovanje kulturne dediščine ter kulturni in ustvarjalni sektorji spodbujajo odpiranje delovnih mest, opolnomočajo mlade in ženske ter prispevajo k odporni in strpni družbi, ki spoštuje kulturne razlike in zmanjšuje neenakosti z gradnjo mostov med različnimi skupnostmi;

Za prenovljeno strategijo z Afriko

1. pozdravlja skupno sporočilo z dne 9. marca 2020, ki ga vidi kot korak k resnično geopolitičnemu partnerstvu; poudarja, da sta si Evropa in Afrika geografsko zelo blizu ter imata močne, zgodovinske, kulturne in družbeno-ekonomske vezi, ki se krepijo z povečevanjem skupnih izzivov in strateških interesov; poudarja, da so EU in njene države članice največji partner Afrike na vseh področjih, in sicer v trgovini, naložbah, uradni razvojni pomoči, humanitarni pomoči in varnosti;
2. želi spomniti, da v Afriki živi več kot milijarda ljudi ter da bo več kot polovico svetovne rasti prebivalstva do leta 2050 prispevala Afrika, šest od desetih najhitreje rastočih gospodarstev na svetu pa je afriških; poudarja, da so odnosi EU z Afriko izjemno pomembni za prihodnost obeh celin in da je blaginja obeh celin tesno povezana; poudarja, da morajo človekov razvoj, doseganje ciljev trajnostnega razvoja in izkoreninjenje revščine ostati v središču odnosov med EU in Afriko;
3. ponovno poziva k resničnemu medcelinskemu partnerstvu med Evropsko unijo in Afriško unijo; poudarja, da bi moral prihodnji vrh EU–AU, ki bo predvidoma leta 2021, postaviti temelje za strateško partnerstvo, ki bo koristilo vsem ter bo usmerjeno v rezultate in odražalo interese obeh strani in krepilo vezi med celinama;
4. poziva k oblikovanju pristnega partnerstva med enakimi, ki bo temeljilo na mednarodnem pravu ter mednarodnih konvencijah, sporazumih in standardih, ter poziva obe strani, naj presežeta odnos donator–prejemnik; poudarja pomen stikov z našimi afriškimi partnerji, tudi z afriško civilno družbo in afriško diasporo, ter jasne opredelitve časovnega načrta za partnerstvo in odgovornosti obeh strani na podlagi jasne ocene izvajanja prejšnjih skupnih sporazumov;
5. ugotavlja, da Afrika zaradi svojega potenciala privablja vse več zanimanja številnih subjektov na svetovnem prizorišču, ter izraža zaskrbljenost, da je Afrika na več področjih postala novo prizorišče za merjenje moči velesil; poudarja, da je EU med tistimi, ki najbolj pomagajo afriški celini, medtem ko destruktivne politike, ki jih uporabljajo drugi subjekti, škodijo afriškim državam, kar negativno vpliva tudi na EU; poudarja, da je v središču političnih in gospodarskih odnosov s tretjimi državami EU spodbujanje temeljnih pravic, pomoč demokratičnim institucijam in zagotavljanje spoštovanja demokratične odgovornosti; meni, da si tretje države, kot je Kitajska, prizadevajo za druge cilje, ki so za nas včasih zaskrbljujoči; poudarja, da je naš cilj povečati odpornost in neodvisnost afriških partnerk; zato obžaluje, da se z ukrepi drugih subjektov, zlasti Kitajske in Rusije, uveljavljajo njihovi geopolitični interesi, ki so osredotočeni na vse večjo enostranskost, ter poudarja, da njihove koristi škodijo suverenosti afriških držav in evropski varnosti; poziva EU, naj se z vsako državo, ki se resnično zanima za uspešen in pozitiven dolgoročni razvoj afriške celine, usklajuje na podlagi popolnega spoštovanja človekovih pravic, svobode in odgovornosti medijev, preglednega in odzivnega upravljanja ter boja

Četrtek, 25. marec 2021

proti korupciji, ki so bistveni elementi za zagotavljanje stabilnega in vključujočega političnega, socialnega in gospodarskega okolja v Afriki; poziva EU, naj razvije strateški in dolgoročni odziv na kitajsko pobudo En pas, ena pot, ki bi moral temeljiti na skupnih vrednotah ter prednostnih nalogah in potrebah, ki so jih izrazile naše afriške sosedbe; poudarja, da morajo EU in njene države članice postati vir stabilnosti in zanesljivosti v regiji; meni, da mora imeti Evropska unija večjo geopolitično vlogo v Afriki in vzpostaviti odnose, ki so koristni za vse strani;

6. meni, da bi bilo treba v partnerstvu okrepiti vlogo severnoafriških držav in spodbujati tristransko sodelovanje, da bi dali nov zagon sodelovanju na oseh sever–jug in jug–jug ter izboljšali skladnost celinskega pristopa;

7. poziva, naj to partnerstvo odraža nove prednostne naloge afriških držav, ki so posledica izbruha pandemije covid-19; podpira odziv EU na krizo v skladu s pristopom Ekipe Evropa, ki ga vidi kot osnovno in resnično znamenje svetovne solidarnosti in evropskih vrednot;

8. meni, da morajo škodljivi učinki krize zaradi koronavirusa obe celini spodbuditi, da se zavežeta partnerstvu, ki bo v celoti upoštevalo posledice te krize in tlakovalo pot za trajnostno in vključujoče okrevanje, osredotočeno na človekov razvoj, zlasti na izobraževanje in močnejše zdravstvene sisteme, da bi preprečevali in odkrivali nove pandemije in odgovarjali nanje ter pospešili odziv na obstoječe, osredotočeno pa naj bo tudi na enakost spolov, trajnostno rast, hitrejšo prehode, vključno z zelenim in digitalnim prehodom, ter na dobro upravljanje;

9. poudarja, da se je mednarodna skupnost zavezala uresničevanju 17 ciljev trajnostnega razvoja ob hkratnem spoštovanju načel Agende 2030; meni, da bo partnerstvo med Afriko in EU odločilno vplivalo na uresničevanje te zaveze ter da bi moralo temeljiti na strateškem in medsektorskem pristopu, ki vključuje vse cilje trajnostnega razvoja in priznava njihove medsebojne povezave;

10. opozarja, da AU in EU skupaj predstavljata politično težo 81 držav, in poudarja pomen partnerstva v multilateralnem sistemu; poziva obe strani, naj okrepita sodelovanje v večstranskih forumih, in poziva k tesnemu, vključujočemu in sistematičnemu usklajevanju pred kakršnim koli pomembnim dogodkom, povezanim z globalnim upravljanjem;

11. opozarja na pomembno vlogo Afriške unije in afriških držav v multilateralnih organizacijah, zlasti v OZN, kjer afriške države predstavljajo 28 % članstva; poudarja, da cilj EU, da se okrepita mednarodni red, ki temelji na pravilih, in multilateralni sistem, vključuje zavzemanje za večjo pravičnost in enako zastopanost Afrike v organih globalnega upravljanja; zlasti poziva, naj EU podpre prošnjo Afrike za razširitev varnostnega sveta OZN, da bi vključeval stalnega predstavnika celine;

12. poudarja, da vpliv EU izhaja iz njenih najbolj oddaljenih regij v Atlantskem in Indijskem oceanu ter da so njene najbolj oddaljene regije zgodovinsko, gospodarsko in kulturno povezane z več afriškimi državami; poziva k boljšemu vključevanju najbolj oddaljenih regij v njihovo regionalno okolje, skupaj z okrepljenim sodelovanjem z afriškimi državami pri skupnih vprašanjih, zlasti v zvezi z okoljem in migracijami;

13. meni, da se je treba opreti na izkušnje, pridobljene s skupno strategijo Afrika–EU, in zagotoviti, da bo nova skupna strategija v celoti skladna z „afriškim stebrom“ prihodnjega sporazuma, ki bo nadomestil sporazum iz Cotonouja, in drugimi obstoječimi politikami EU ter jih bo dopolnjevala, da bi dosegli večjo usklajenost razvojne politike EU; opozarja, da je treba zagotoviti, da se partnerstvo med celinama izvaja v skladu z lokalnimi, nacionalnimi in regionalnimi okoliščinami in posebnimi potrebami;

14. meni, da bi moralo celostno partnerstvo med celinami omogočiti tudi nadaljnjo regionalizacijo; ponovno poudarja, da EU še naprej podpira regionalno povezovanje (v okoliščinah, v katerih je pandemija covid-19 izpostavila ranljivost svetovne dobavne verige) in regionalne organizacije v Afriki; podpira stališče, da mora EU ohraniti prožne meddržavne in podregionalne pristope, s katerimi se njena prizadevanja in podpora prilagajajo posebnim potrebam in razmeram v vsaki državi v petih afriških regijah; poziva k posodobitvi različnih regionalnih politik EU glede afriških podregij; obžaluje, da petindvajset let po vzpostavitvi t. i. barcelonskega procesa še ni bil dokončno oblikovan prostor za skupno blaginjo, stabilnost in svobodo s sredozemskimi državami južne sosesčine;

Četrtek, 25. marec 2021

15. poudarja pomen AU pri povezovanju afriške celine, zlasti kar zadeva potrebo po spodbujanju trgovine znotraj Afrike; poudarja, da bi bilo treba to povezovanje jasno opredeljeno in utemeljiti na potrebah afriških družb; opozarja, da za trdno partnerstvo ni nujna le močna EU, temveč tudi močna Afriška unija; poziva, naj EU podpre prizadevanja za povezovanje na regionalni in celinski ravni ter institucionalizacijo in krepitev Afriške unije z zmanjšanjem njene odvisnosti od zunanjega financiranja in izboljšanjem njene strukture upravljanja, pa tudi z izmenjavo najboljših praks ter tehnične in finančne pomoči; pozdravlja predlog vseafriškega programa v okviru novega instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI), ki bi bil namenjen obravnavanju izzivov afriške celine kot celote;

16. zelo pozdravlja, da je predsednica Komisije Ursula von der Leyen nakazala, da bo odnose z Afriko postavila v središče svojega mandata; pozdravlja nedavne obiske vodij institucij EU v Adis Abebi; poziva, naj se ti stiki okrepijo in bolj redno izvajajo na najvišji politični ravni; meni, da bi redni skupni nagovori voditeljev Afriške unije in Evropske unije izboljšali prepoznavnost in ozaveščenost javnosti o našem partnerstvu v naših nacionalnih medijih ter pokazali pomen, ki se mu pripisuje na političnem dnevnem redu na obeh celinah; meni, da bi morali ti nagovori omogočiti povratne informacije o izvajanju partnerstva, vključevanju deležnikov v proces, napredku pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja in razpravi o glavnih vprašanjih, ki so skupna obema celinama;

17. poudarja, da je treba v opredelitev in oceno novih in obstoječih strategij vključiti afriško in evropsko civilno družbo, vključno z nevladnimi organizacijami, lokalnimi organi, zasebnim sektorjem, diasporo, parlamentarci iz obeh regij, mladimi, manjšinami in verskimi skupnostmi, da bi oblikovali partnerstvo, osredotočeno na ljudi, ki bo vključujoče in dostopno vsem;

18. poudarja, da morajo biti prizadevanja EU za pritegnitev civilne družbe pregledna ter nuditi priložnosti, finančna sredstva in okvir, ki omogočajo sodelovanje predstavnikov civilne družbe na vseh ravneh, vključno z lokalnimi in lokalnimi akterji; poudarja, da za oblikovanje partnerstva, osredotočenega na ljudi, ni bistveno le takšno delovanje civilne družbe, temveč tudi zavezanost EU boju proti vsem oblikam rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije in s tem povezane nestrpnosti znotraj in zunaj svojih meja;

19. poziva, naj vsi deležniki, vključno z evropsko in afriško civilno družbo in skupnostmi, lokalnimi organi in nacionalnimi parlamenti, sistematično in pregledno spremljajo izvajanje strategije in se pri tem opirajo na dokaze, ter poziva k spoštovanju načel skladnosti politik za razvoj in skladnosti politik za trajnostni razvoj;

20. poudarja pomen parlamentarne diplomacije in meni, da imajo parlamentarne skupščine, kot sta skupna parlamentarna skupščina AKP–EU in vseafriški parlament, temeljno vlogo pri krepitvi političnega dialoga med EU in Afriko; poudarja vlogo Evropskega parlamenta pri spremljanju in nadzoru učinkovitega izvajanja partnerstva; opozarja na številna parlamentarna srečanja in misije Parlamenta ter poziva, naj se parlamentarna razsežnost odnosov med EU in AU okrepi z rednimi misijami, da bi se ključni parlamentarni odbori lahko sestajali in opravljali izmenjave z afriškimi sogovorniki;

21. je prepričan, da je vloga diaspor temeljnega pomena pri gradnji mostov in spodbujanju medsebojnega razumevanja med celinama s prenosom znanja, naložbami in nakazili ter da bi morala EU diaspori omogočiti sodelovanje pri oblikovanju politik s spodbujanjem struktur, ki bi zagotovile sodelovanje skupin diaspore v družbenih in političnih zadevah; poziva Komisijo, naj preuči, kako bi bilo lahko kar najboljše sodelovanje z diasporo del celovite strategije z Afriko, tudi z izkoriščanjem sinergij med notranjimi in zunanjimi instrumenti financiranja pri reševanju skupnih izzivov;

22. opozarja, da so nakazila diaspore bistvenega pomena za lokalna gospodarstva; opozarja, da naj bi se po podatkih Svetovne banke v letu 2020 zaradi krize covid-19 tokovi nakazil v Afriko zmanjšali za približno 20 %, zlasti v najmanj razvite države, kjer so bistveni vir dohodka revnih gospodinjstev; zato poziva, naj si EU in afriške države prizadevajo, da bi se do leta 2030 stroški nakazil zmanjšali na manj kot 3 %, kar je v skladu s ciljem trajnostnega razvoja 10.c;

Četrtek, 25. marec 2021

23. opozarja, da bo uspeh partnerstva odvisen od finančnih sredstev, ki mu bodo namenjena; poziva, naj se v okviru prihodnjega instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje nameni velika podpora za Afriko, hkrati pa poudarja, da EU ostaja največja donatorica za Afriko; obžaluje, da številne države članice niso dosegle cilja, po katerem 0,7 % svojega bruto nacionalnega dohodka namenijo za uradno razvojno pomoč, in da so nekatere celo zmanjšale svoj prispevek za razvojno pomoč;
24. poudarja, da mora prenovljeni partnerski okvir predvideti konkretne ukrepe v podporo večji mobilizaciji domačih virov v afriških državah, kot so podpora boju proti korupciji in razvoj pravičnih in učinkovitih davčnih sistemov ter boj proti izogibanju davkom in davčnim utajam, da bi se odnosi med EU in Afriko odmaknili od odnosa med donatorjem in prejemnikom ter da bi afriške države postale zmožne uresničevati trajnostni razvoj;
25. poziva, naj se v proračunu EU da na voljo več sredstev za razvojno sodelovanje, ki se financirajo z novimi lastnimi sredstvi, tudi z davkom na finančne transakcije;
26. želi spomniti, da so v skladu z načelom odgovornosti držav razvojne politike in programi lahko uspešni le, če jih vodijo države v razvoju in če so prilagojeni razmeram in potrebam posameznih držav; poudarja, da je zato treba sodelovati s civilno družbo in lokalnimi skupnostmi, da bi zagotovili, da se bodo obravnavale potrebe in ranljivosti ljudi;
27. poziva k razvoju mehanizma za spremljanje, pa tudi popolni preglednosti in odgovornosti financiranja EU;
28. opozarja, da EU ne bi smela biti odgovorna za podaljšanje konfliktov ali olajšanje plenilskega ravnanja avtokratskih režimov, ki so temelj številnih afriških družbeno-gospodarskih težav in potencialnih konfliktov; poudarja, da morata biti uresničevanje skupnih interesov in sodelovanje skladna z mednarodnim pravom, temeljnimi vrednotami EU in cilji podpiranja demokracije, dobrega upravljanja in človekovih pravic;
29. poziva institucije EU in države članice, naj v odnosih z afriško celino nastopajo kot bolj dosleden in enoten akter ter naj obvezno usklajujejo svoje politike in prizadevanja osredotočijo na oblikovanje okvirov za gospodarske priložnosti in delovna mesta;
30. meni, da bi moralo partnerstvo vključevati vseh 27 držav EU in vseh 55 držav AU; poziva k celoviti vključitvi vseh držav članic EU, da bi povečali prepoznavnost in spodbujali vrednost partnerstva med Evropejci in v partnerskih državah ter tako omogočili boljše obveščanje o skupnih ukrepih in ambicijah;

Partnerji za človekov in gospodarski razvoj

31. poziva, naj se človekov razvoj postavi v središče strategije, da se zagotovi, da nihče ne bo zapostavljen, pri čemer je treba dati prednost odpravljanju revščine, neenakosti in diskriminacije ter zagotoviti demokracijo, pravno državo, dobro upravljanje in človekove pravice za vse, pri tem pa posebno pozornost nameniti najbolj marginaliziranim in ranljivim skupinam prebivalstva; poudarja, da bi bilo treba dati prednost tudi dostopu do osnovnih socialnih storitev, kot so hrana, voda in sanitarne storitve, kakovostni zdravstveni sistemi, kakovostno izobraževanje, socialno varstvo in ohranjanje okolja;
32. meni, da je bistveno zagotoviti dostojne delovne pogoje, okrepiti socialne pravice, izboljšati socialni dialog in dialog o delu, izkoreniniti delo otrok in prisilno delo ter izboljšati zdravstvene in varnostne pogoje na delovnem mestu;
33. odločno poudarja pomembno vlogo delujočih državnih institucij, organov in infrastrukture ter meni, da je lahko njihov neobstoj velika ovira za razvoj, napredek in mir; poudarja, da bodo varnost, stabilnost ter ne nazadnje blaginja in trajnostni razvoj v zadevnih regijah doseženi samo z izpolnjevanjem vseobsegajoče strategije; poudarja, da so za trajnostni razvoj pomembni demokratične reforme, dobro upravljanje in krepitev državnega aparata; poudarja, da bi spodbujanje pravne države, boj proti korupciji in podpiranje dostopa do pravnega varstva znatno prispevali k uresničevanju temeljnih pravic državljanov na obeh celinah;
34. poudarja, da so mnoge države že začele prehod k reformam in demokraciji, medtem ko se nekaj držav še vedno spopada s korupcijo in odsotnostjo dobrega upravljanja ter družbenih in političnih svoboščin; opozarja, da so države v prehodu še posebej ranljive in da bi morale imeti možnost računati na EU, ko prosijo za podporo; zato poziva k dobro usklajeni podpori in pomoči tem državam za vzpostavitev odpornejših držav in družb, da bi ohranili in podpirali

Četrtek, 25. marec 2021

stremljenje po pozitivnih spremembah, ki ga izražajo njihovi prebivalci; predlaga, naj podpredsednik Komisije/visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ustanovi posebne *ad hoc* skupine za stike, da bi poenostavili in spodbudili vseevropsko podporo posameznim državam v prehodu; meni, da bi si bilo treba bolj prizadevati za spodbujanje vključujočega večstrankarskega političnega sistema in odgovornega, demokratičnega upravljanja v Afriki, zlasti v ranljivih državah, z olajšanjem delovnih skupin državljanov in vlade ter parlamentarnega nadzora – tudi z uporabo tehnoloških platform – za pridobivanje mnenj državljanov o vprašanih politike in spodbujanje dobre prakse z medsebojnimi izmenjavami, da bi se povečala odgovornost in odzivnost vlade, kar je bistveno za doseganje trajnostnega razvoja, spopadanje s svetovnimi izzivi ter zmanjšanje tveganje za rast nestabilnosti;

35. poudarja, kako pomembno je krepiti svobodne, pravične in konkurenčne volitve ter verodostojen volilni proces; podpira usklajevanje med EU in AU o misijah za opazovanje volitev in pomoči za povečanje zmogljivosti AU za izvajanje dolgoročnega opazovanja volitev, da bo v skladu z mednarodnimi standardi, ter dvostransko sodelovanje z ustreznimi državami in njihovimi civilnimi družbami, da bi zagotovili vključujoče, pregledne in verodostojne volitve v Afriki; zato izpostavlja številne misije za opazovanje volitev, ki jih izvaja EU in jih Evropski parlament odločno podpira; spodbuja EU, evropske nevladne organizacije, politične stranke in civilno družbo, naj tesno sodelujejo z afriškimi sogovorniki, tudi z javnimi uslužbenci, da bi oblikovali konkreten politični dialog z oblikovanjem politik, ki temeljijo na posameznih vprašanih, spodbujali čvrste prakse na področju demokratičnega upravljanja, okrepili zastopanost in vključevanje marginaliziranega prebivalstva ter spodbudili pomembno sodelovanje civilne družbe in državljanov v javnem življenju na vseh ravneh;

36. ceni prizadevanja za krepitev afriških mehanizmov in predpisov na področju varstva človekovih pravic, kot so Afriška listina o človekovih pravicah in pravicah ljudstev in njeni protokoli, Afriška listina o demokraciji, volitvah in upravljanju, Afriška komisija za človekove pravice in pravice ljudstev ter Afriško sodišče za človekove pravice in pravice ljudstev; se zaveda, da tovrstni mehanizmi in ureditve še naprej pomagajo afriškim partnerjem pri prilagajanju njihovih instrumentov in mehanizmov na področju človekovih pravic mednarodno prizanim načelom, predpisom in standardom;

37. opozarja na vlogo Mednarodnega kazenskega sodišča v boju proti nekaznovanju in pri ohranjanju miru, varnosti, enakosti, pravičnosti, pravice in odškodnine; poziva EU in afriške države, naj še naprej podpirajo Rimski statut in Mednarodno kazensko sodišče; poziva vse afriške države, ki še niso podpisale in ratificirale Rimskega statuta, naj to storijo;

38. poudarja, kako pomembno se je v prvi vrsti zavzemati za otrokove koristi ter spodbujati pravico do mirnega otroštva in blaginje vseh otrok; poziva, da se pozornost nujno posveti marginaliziranim otrokom, zlasti v podsaharski Afriki in na številnih drugih konfliktnih območjih in območjih, kjer vlada skrajna revščina, saj zelo pogosto ne uživajo niti temeljnih pravic, kot so izobraževanje, osnovno zdravstveno varstvo in pravica do otroštva nasploh; zato poziva k polnemu izvajanju konvencije o otrokovih pravicah;

39. poudarja, da se je afriško prebivalstvo v zadnjih 30 letih podvojilo in da se bo ta pospešena demografska rast nadaljevala tudi v naslednjih desetletjih; zato poudarja, kako pomembno je, da Afriška unija in Evropska unija oblikujeta skupno strategijo, ki bo otroke in mlade postavila v središče partnerstva in upoštevala sklepe mladinskega vrha iz leta 2017;

40. poudarja, da je najboljši način, da se mladim podeli večjo vlogo, ustvariti in promovirati priložnosti za njihov napredek, predvsem prek zaposlitve in podjetništva, pa tudi sodelovanja v demokratičnih procesih in pri odločanju; meni, da bi morala ta strategija predvideti boljše možnosti za mladinske izmenjave in zlasti prostovoljstvo, pri tem pa pri vseh predlaganih stikih in projektih nameniti prednost 17 ciljem trajnostnega razvoja;

41. poziva institucije Evropske unije in Afriške unije, naj ustvarijo priložnosti za prakso mladih Evropejcev v državah Afriške unije in za mlade Afričane v Evropski uniji, da bi se seznanili z integracijskimi procesi;

Četrtek, 25. marec 2021

42. poziva EU, naj se zavzame za univerzalno, njim prijazno zdravstveno varstvo za mlade v vsej njihovi raznolikosti, vključno z mladostnicami in mladimi invalidkami, pri čemer morajo te storitve vključevati spolno in reproduktivno zdravje in HIV ter biti enakopravne, dostopne, cenovno sprejemljive in temelječe na potrebah, tudi v konfliktnih in humanitarnih razmerah;

43. ugotavlja, da nekatere afriške države nimajo zanesljivih registrov prebivalstva, zaradi česar mnogi državljani uradno sploh ne obstajajo in ne morejo uživati svojih državljanskih pravic ali izražati svoje demokratične volje, prav tako pa nimajo volilne pravice; poudarja, da so zato tudi demografski statistični podatki nezanesljivi in nerelevantni;

44. poudarja, da je treba vlagati v konkretne pobude EU za izboljšave afriških državnih registrov prebivalstva, da bodo te storitve dostopne in zaupne, afriške vlade pa podpreti pri naložbah v varne in inovativne tehnološke rešitve za lažjo registracijo rojstev v skladu s ciljem trajnostnega razvoja št. 16.9;

45. meni, da je treba enakost spolov in opolnomočenje žensk in deklet obravnavati prednostno in vključiti v vse razsežnosti partnerstva; zato svoje partnerje poziva, naj dejavno promovirajo vlogo žensk in njihov prispevek h gospodarstvu in družbi ter priznajo njihove državljanske in zakonite pravice, vključno s pravico do lastnine ter udeležbe v različnih gospodarskih in političnih sektorjev; pozdravlja večjo politično zastopanost žensk v nekaterih afriških državah; vendar ugotavlja, da so v številnih drugih državah na tej celini še vedno premalo zastopane; poudarja, da sta spoštovanje in polno uresničevanje človekovih pravic žensk temelja demokratične družbe; zato meni, da je treba uresničiti te temeljne pravice in cilje, da bi vzpostavili resnično demokratično družbo;

46. poziva, da je treba pri izvajanju akcijskega načrta EU za enakost spolov III, ki se je začelo nedavno, več truda vložiti zlasti v izkoreninjenje nasilja na podlagi spola, pohabljanja ženskih spolnih organov in prisiljenih porok; poziva Komisijo, naj poišče sinergijo med partnerstvom EU in Afrike ter tem akcijskim načrtom, da bi dosegla enakost spolov; poziva, da je treba v partnerstvu med EU in Afriko v ospredje postaviti udeležbo žensk pri odločanju; poziva k skupnemu načrtu za uresničevanje ciljev, ki jih je treba doseči v zvezi s pravicami žensk;

47. poudarja, da je celovita spolna vzgoja še posebej pomembna za večjo enakost spolov, saj lahko spremeni škodljive spolne norme ter prepreči spolno, na spolu temelječe in družinsko nasilje, pa tudi neželjeno nosečnost in okužbo z virusom HIV;

48. poudarja, da je dostopnost spolnega in reproduktivnega zdravstvenega varstva in spoštovanje s tem povezanih pravic ključna sestavina partnerstva med EU in Afriko; opozarja, da je treba nujno ukrepati, saj so posledice koronavirusne krize še bolj omejile dostop do spolnega in reproduktivnega zdravstva in vzgoje o tem ter povečale diskriminacijo in nasilje nad ženskami in dekleti; poziva Komisijo, naj da v novem partnerstvu med EU in Afriko prednost spolnemu in reproduktivnemu zdravstvenemu varstvu in s tem povezanim pravicam in naj se zaveže, da bo spodbujala, varovala in uresničevala pravico prav vsakega posameznika, da ima popoln nadzor in možnost svobodnega in odgovornega odločanja o vprašanih, povezanih s svojo spolnostjo ter spolnim in reproduktivnim zdravjem in pravicami, brez diskriminacije, prisile in nasilja;

49. ugotavlja, da so invalidi še vedno žrtve več oblik diskriminacije; poziva, da se pravice invalidov v Afriki vključijo v vse elemente strategije in v vse uporabljene finančne instrumente, zavzema pa se tudi za dejavno udeležbo invalidov v družbi in njihovo sistematično sodelovanje pri pripravi in izvajanju strategij za njihovo vključevanje, zlasti kar zadeva izobraževanje, podjetništvo in digitalno preobrazbo; meni, da je to mogoče doseči samo z resnično udeležbo organizacij civilne družbe, tudi invalidskih organizacij;

50. je zaskrbljen zaradi zakoreninjenega nasilja in diskriminacije zoper osebe LGBTI, zlasti kar zadeva njihove možnosti zdravstvenega varstva, in poziva obe celini, naj si bolj prizadevata za zaščito njihovih pravic;

51. opozarja na bistveno vlogo civilne družbe, med drugim lokalnih nevladnih organizacij, pa tudi svobode izražanja, da bi zagotovili dobro delovanje demokracije; opominja, da je treba priznati in spodbujati različne vloge in prispevke organizacij civilne družbe; poziva celini, naj poskrbita za okvir, ki bo organizacijam civilne družbe omogočil sodelovanje pri oblikovanju in ocenjevanju politik na različnih stopnjah odločanja;

Četrtek, 25. marec 2021

52. poudarja pomembno vlogo svobodnih in dinamičnih medijev in tiska ter opozarja, da je to ključno za dobro obveščenost javnosti, ki lahko sama izbira svoje prioritete, pa tudi za večjo sposobnost prepoznavanja lažnih novic; spodbuja nadaljnja prizadevanja Afrike za svobodo medijev in podporo novinarjem ter poudarja pomembno vlogo svobodnih tiskanih medijev v boju proti korupciji ter pri nadzoru in odgovornosti javnih organov;

53. poudarja, da je zdravje nujen pogoj za človekov razvoj in da je pravica do zdravja temeljna pravica; poudarja, da je treba temeljito obravnavati večdimenzionalno naravo zdravja; poudarja, kako pomembno je varno okolje za varovanje človekovega zdravja in da bi bilo treba v prihodnje partnerstvo vključiti pristop enega samega zdravja;

54. poudarja, da je treba zgraditi pristno partnerstvo na področju zdravja in izboljšati zdravstvene sisteme s povečanjem vloge skupnosti; poudarja, da mora biti gradnja zmogljivosti držav temelj za univerzalno, ustrezno, dostopno in cenovno sprejemljivo zdravstveno varstvo za vse, kar zahteva tudi boljše javno zdravstvo;

55. poudarja še, da bi se moralo to partnerstvo osredotočiti na svetovne zdravstvene raziskave in razvoj ter na tesnejše sodelovanje med EU in Afriko v zdravstvenih raziskavah in inovacijah, da bi tako vzajemno izboljšali lokalne afriške in evropske proizvodne zmogljivosti za medicinske proizvode, opremo in zdravila; poziva EU, naj v ta namen podpre afriške države, zlasti najmanj razvite, pri učinkoviti uporabi prožnih možnosti za zaščito javnega zdravja iz Sporazuma o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (TRIPS), kot so prisilne licence in paralelni uvoz; spodbuja mreženje med afriškimi in evropskimi znanstvenimi skupnostmi ter izmenjavo strokovnega znanja in izkušen ter poudarja, da je treba preprečiti ponarejanje zdravil;

56. poudarja, da so voda ter komunalne in higienske storitve glavni pogoj za izboljšanje javnega zdravja in boj proti širjenju bolezni in da bi morale biti bistven element sodelovanja med EU in Afriko; vztraja, da je treba narediti več na področju upravljanja voda, gradnje infrastrukture ter spodbujanja higiene in izobraževanja o njej; poziva k ciljno usmerjenim izboljšavam, kar zadeva razpoložljivost teh storitev, zlasti za najbolj ranljivo prebivalstvo in žrtve diskriminacije;

57. opozarja na zdravstvene koristi redne in rutinske imunizacije otrok in poziva k nadaljnji širitvi programov imunizacije; poudarja, da je koronavirusna kriza opozorila, da je treba dati na voljo tako cepiva kot zdravila, in poziva obe celini, naj tesno sodelujeta, da jih bodo deležni vsi;

58. je zaskrbljen zaradi pojava vse številnejših medsebojno povezanih kriz, naj gre za zdravstvene, prehranske, okoljske ali varnostne, ki naj si se zaradi podnebnih sprememb in izgube biotske raznovrstnosti še zaostri, in zato opozarja, da je treba celostno povečati odpornost ljudi in ekosistemov ter v prihodnji strategiji in kombinirani strategiji za odzivanje na svetovne pandemije izboljšati medsektorske zmogljivosti za preprečevanje kriz, pripravljenost nanje, njihovo nadzorovanje in upravljanje ter odzivanje nanje; poziva, da se podrobneje obravnavajo modeli socialne zaščite, temeljni dohodek in formalizacija sive ekonomije, in poudarja, da je treba podpreti dostojno delo in socialni dialog; se zavzema za to, da se v neugodnih razmerah, krizah in dolgotrajnih krizah podprejo možnosti za izobraževanje, usposabljanje in zaposlovanje, saj so glavni dejavniki za stabilnost in zmožnost preživljanja;

59. opozarja, da je vključujoče, dostopno in kakovostno izobraževanje temeljna pravica in bistven pogoj za zaščito otrok in zlasti opolnomočenje deklet, tudi v izrednih razmerah;

60. spominja, da ima Afrika eno najmlajših prebivalstev na svetu, kar je velik izziv za izobraževanje, obenem pa dobrina za prihodnji razvoj celine; opominja, da je izobraževanje pomembno za izoblikovanje vloge državljanov v družbi ter za spodbujanje gospodarske rasti in zaposlovanja; poudarja, da so nepismenost, nekakovostno izobraževanje in pomanjkanje usposobljenih strokovnjakov ovire za trajnostni razvoj; poudarja, da je izobraževanje za vse horizontalno in celovito vprašanje, ki zadeva prav vse razsežnosti ciljev trajnostnega razvoja; zlasti opozarja na pomembnost cilja trajnostnega razvoja št. 4.1, ki je usmerjen v brezplačen in kakovosten, 12-letni cikel osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja za vse;

Četrtek, 25. marec 2021

61. je prepričan, da bi moralo biti izobraževanje prednostna naloga razvojne pomoči, zlasti v najmanj razvitih državah, in osrednji steber partnerstva med Afriko in EU; poziva, da se v novem partnerstvu posebna pozornost nameni usposabljanju učiteljev in širitvi izobraževalnih struktur, zlasti v najbolj nestabilnih državah in državah, kjer divjajo konflikti; poziva k boju proti šolskemu osipu, predvsem na podeželju, zlasti z odpiranjem ustreznih šolskih menz in higienskimi storitvami; poziva k spodbujanju poklicnega izobraževanja; poziva države, naj več vlagajo v infrastrukturo in digitalizacijo, da se bo lahko čim večje število otrok iz vasi in mest vključilo v šolski sistem;

62. poudarja, da je treba odstraniti ovire, s katerimi se deklice srečujejo v želji po kakovostnem, varnem in vključujočem izobraževanju in usposabljanju na vseh ravneh in v vseh okoljih, tudi v konfliktnih in humanitarnih situacijah; poudarja, da vključujoče izobraževanje pomeni, da imajo vsi otroci enake pravice do izobraževanja in da se te pravice spoštuje ne glede na spol, družbeno-ekonomski status, kulturno ozadje in veroizpoved, pri tem pa se posebno pozornost nameni marginaliziranim skupnostim in invalidnim otrokom;

63. poudarja, da so potrebne tesnejše povezave med izobraževanjem, izpopolnjevanjem večšin in zaposlitvijo, da bodo lahko mladi povsem vključeni v trg dela, zlasti z uvajanjem digitalnih in zelenih večšin v šolske programe; poudarja, da kakovostno tehnično in poklicno izobraževanje in usposabljanje igra odločilno vlogo pri zaposlovanju mladih in bi ga bilo treba spodbujati; poziva k podpori za dialog z zasebnim sektorjem, da bi spodbudili uskladitev izobraževanja s potrebami na trgu dela;

64. poziva k mreženju med afriškimi in evropskimi univerzami ter k pospešeni izmenjavi znanja; poziva k večji mobilnosti sever–jug in jug–sever na področju poklicnega usposabljanja, štipendij in akademskih izmenjav med mladimi v Afriki in EU, na primer v programih Erasmus in Erasmus za mlade podjetnike, da bi udeleženci pridobili potrebne veščine za vodenje podjetja;

65. obžaluje, da v sporočilu Komisije nista upoštevana razsežnost zunanje kulturne politike in obetavni potencial poglobljenega evropsko-afriškega kulturnega sodelovanja; opominja na pomen kulturnega dialoga med Evropo in Afriko in meni, da lahko kulturni odnosi in medkulturni dialog prispevajo h gradnji zaupanja in gojenju skupnega občutka pripadnosti partnerstvu; poziva k usklajevanju med diplomatskimi in konzularnimi predstavništvi držav članic, delegacijami EU, evropskimi in lokalnimi deležniki ter mrežo državnih kulturnih inštitutov EU pri izvajanju skupnih projektov in ukrepov v tretjih državah na podlagi načel kulturnih odnosov, osredotočenih na gradnjo vzajemnega zaupanja in razumevanja z dialogom med ljudmi v Evropi in Afriki;

66. opominja, da kulturno sodelovanje znotraj EU in z njenimi partnerskimi državami prispeva k svetovnemu redu, temelječemu na ohranjanju miru in boju proti ekstremizmu in radikalizaciji z medkulturnim in medverskim dialogom o demokraciji, pravni državi, svobodi izražanja, človekovih pravicah in temeljnih vrednotah;

67. poudarja pomen gojenja afriške dediščine, kulturne identitete, zgodovine in umetnosti; poziva, da se kulturne dobrine vrnejo afriškim državam in da se določijo pogoji za trajno vrnitev afriške dediščine Afriki; poziva EU in Afriko, naj vzpostavita „spominsko kulturo“, da bosta lahko celini identificirali preostanke kolonializma v trenutnih odnosih in se dogovorili o ustreznih ukrepih zoper njih;

68. spominja na bogato jezikovno raznolikost na afriški celini; poziva EU in države članice, naj jo v prihodnjih odnosih ohranijo; poudarja, da je treba v tesnem sodelovanju z Unescrom ohraniti kulturno in jezikovno raznolikost ter poiskati skupna izhodišča za sodelovanje;

Partnerji za trajnostno in vključujočo rast

69. poudarja, da ima Evropska unija pomembne gospodarske vezi z afriškimi državami in da bi jih bilo treba v prihodnje še utrditi, da bi omogočili produktivno preoblikovanje regije in vzpostavitev odpornosti; je seznanjen, da je Kitajska vse bolj navzoča v Afriki, medtem ko so države članice EU pokazale zelo selektiven interes za trgovino in naložbe v afriških državah, zaradi česar obseg trgovine med EU in večino afriških držav ostaja relativno majhen; poudarja, da EU potrebuje

Četrtek, 25. marec 2021

popolnoma nove temelje za svoje gospodarsko partnerstvo z Afriko, kar pomeni, da potrebuje novo stvarnost, v kateri bosta EU in Afrika razvili vzajemno koristno trajnostno partnerstvo, preoblikovali gospodarske, poslovne in trgovinske odnose za večjo solidarnost in sodelovanje ter zagotovili pravično in etično trgovino; poudarja, da je pogoj tega partnerstva znaten nadaljnji trajnostni razvoj v vseh afriških državah; v zvezi s tem poudarja, da je treba zagotoviti naložbe in ciljno usmerjeno podporo ter spoštovati skladnost politik za razvoj;

70. poudarja svoje prepričanje, da je Afrika, ki je bogata z viri in ima dinamična gospodarstva v razvoju, za katera so značilni visoka rast, rastoči srednji razred ter mlado in ustvarjalno prebivalstvo, celina priložnosti, ki je večkrat dokazala, da sta gospodarski napredek in razvoj mogoča;

71. poudarja, da je treba upoštevati vse strukturne vzroke in zunanje dejavnike za negotovost in revščino v Afriki in se spopasti z glavnimi razlogi za konflikte, lakoto, podnebne spremembe, neenakosti, nezadostne osnovne storitve in neprimerne kmetijske modele, pri tem pa spodbujati politične in vključujoče rešitve za konflikte in izvajati celovite pristope s poudarkom na olajšanju trpljenja najbolj ranljivih skupin prebivalstva;

72. v zvezi s tem poudarja, da je treba razviti domače proizvodne zmogljivosti, kar bi pripomoglo k manjši odvisnosti od tujega uvoza; poudarja, da Afrika potrebuje industrijsko in infrastrukturno preobrazbo, ki bo mogoča samo z obsežnimi in trajnostnimi naložbami, pri katerih bo le javno-zasebni model delovanja predstavljal izvedljivo rešitev, ki bo spodbudila razvoj; ugotavlja, da bi bilo treba iz Evropskega sklada za trajnostni razvoj (EFSD) financirati naložbe v vključujoč in trajnosten gospodarski in družbeni razvoj na podlagi dostopnosti in univerzalnosti za vse, ob tem pa se zavedati pomanjkljivosti najmanj razvitih držav;

73. poudarja, da bi lahko naložbe zasebnega sektorja služile lokalnim trgovinam in prebivalstvu in bile namenjene tistim, ki nimajo veliko možnosti za pridobitev financiranja, s čimer bi se zagotovila finančna vključenost marginaliziranih skupin, na primer prek neposrednih naložb v lokalna mikro-, mala in srednja podjetja ter poslovne modele socialnega gospodarstva, zlasti družinska podjetja;

74. poziva k zanesljivim mehanizmom spremljanja in ocenjevanja, da se zagotovi uresničevanje teh ciljev; poudarja, da je povečanje vloge civilne družbe in s tem vključevanje socialnega elementa v naložbene strukture ključen vidik politik EU za afriške države, pri katerih bodo slednje tudi udeležene;

75. znova opozarja na ugotovitve iz nedavnega ocenjevalnega poročila o skladu EFSD, da ni dovolj dokazov o razvojnem potencialu in dodatnosti mehanizmov kombiniranja ter odgovornosti držav zanje;

76. pozdravlja dogovor skupine G20 z Afriko, ki je bil sprejet leta 2017, da bi spodbudili zasebne naložbe na tej celini, vključno z naložbami v infrastrukturo, in meni, da je ta dogovor dobra platforma za razvoj celovitih in usklajenih programov reform, prilagojenih posameznim državam; pozdravlja, da se je pobudi doslej pridružilo 12 afriških držav;

77. poudarja, da bi bilo treba pri trgovinskem in gospodarskem sodelovanju med EU in Afriko dati prednost regionalnemu povezovanju afriške celine; poziva Unijo, naj poveča podporo za strategije afriškega povezovanja in poskrbi za dosledno izvajanje na ravni celine, regij in držav;

78. poziva Komisijo, naj podpre Afriko pri njenih težnjah, da bi kot celina postala območje proste trgovine; pozdravlja vzpostavitev afriškega celinskega območja proste trgovine (AfCFTA) in opozarja na njegov ogromni potencial za pospeševanje medafriškega trgovinskega in regionalnega povezovanja ter boljši dostop Afrike do svetovnih trgov; poudarja, da bi morale afriško celinsko območje proste trgovine omogočiti vključevanje, ki bi koristilo vsem afriškim prebivalcem, tudi najbolj marginaliziranim; poudarja, da med afriškimi državami obstajajo razlike v razvoju, ki jih je treba upoštevati, da ne bi neenakosti še povečali; meni, da bi se morala podpora EU temu območju osredotočiti na oblikovanje regulativnih okvirov, da bi preprečili „tekmo“ v zmanjševanju socialnih in okoljskih standardov; je prepričan, da sta afriško celinsko območje proste trgovine in potekajoče regionalno povezovanje dobra priložnost, da se pretehta ureditev za mednarodne naložbe, da bodo postale odgovorne in pravične in da bodo vodile k trajnostnemu razvoju;

Četrtek, 25. marec 2021

79. poudarja, da je treba v Afriki vzpostaviti in diverzificirati celinske vrednostne verige, da se bo že v afriških državah ustvarjala večja dodana vrednost; poudarja, da je treba izvajati tehnično pomoč v zvezi z mejnim sodelovanjem in drugimi tehničnimi težavami v korist razvoja regionalnih vrednostnih verig; ugotavlja, da je takšna trgovina še vedno precej onemogočena zaradi razširjenosti carinskih tarif in drugih ovir, pa tudi zaradi slabe infrastrukture in visokih transakcijskih stroškov; poudarja, da so zato potrebne velike naložbe v prometno infrastrukturo, da bi olajšali trgovino znotraj Afrike;

80. poudarja, da imata EU in Afriška unija skupen interes glede stabilnega in na pravilih temelječega trgovinskega sistema v okviru Svetovne trgovinske organizacije (STO);

81. opozarja, da je eden od glavnih izzivov za države v razvoju vzpon v svetovni vrednostni verigi prek gospodarske diverzifikacije; poziva EU, naj ne sprejme trgovinske politike, ki afriškim državam na splošno prepoveduje, da pobirajo izvozne dajatve za surovine, če je to v skladu z določili STO;

82. spominja, da je prosta in pravična trgovina z afriško celino osrednjega pomena za trajnostni razvoj in zmanjšanje revščine; poziva Komisijo, naj civilno družbo vključi v vse ravni političnega dialoga, zlasti ko gre za pripravo, spremljanje in ocenjevanje trgovinskih sporazumov; poudarja, da so sporazumi o gospodarskem partnerstvu in splošna shema preferencialov (GSP) pomembni instrumenti trgovinskih odnosov med EU in Afriko; Komisijo kljub temu poziva, naj prizna, da mnenja o teh sporazumih niso enotna, in naj poišče konkretne odgovore na pomisleke afriških držav, zlasti v zvezi z njihovo prednostno nalogo, da ustvarijo regionalne vrednostne verige in spodbudijo trgovino znotraj afriške celine; znova zahteva poglobljeno analizo učinka teh sporazumov;

83. poziva k sistematičnemu vključevanju zavezujočih in izvršljivih mehanizmov za izvajanje poglavij o trgovini in trajnostnem razvoju v zvezi s človekovimi pravicami ter delovnimi in okoljskimi standardi v vse sporazume o gospodarskem partnerstvu, o katerih trenutno potekajo pogajanja, in vse prihodnje tovrstne sporazume, pri čemer poudarja, da morajo biti sporazumi skladni z razvojnimi politikami in cilji trajnostnega razvoja, zlasti kar zadeva njihov vpliv na krčenje gozdov, podnebne spremembe in izgubo biotske raznovrstnosti;

84. je seznanjen, da afriške države sicer predstavljajo več kot 50 % upravičenk sheme GSP, prispevajo pa manj kot 5 % uvoza Evropske unije iz upravičenk do GSP; poziva Komisijo, naj gospodarskim subjektom v državah upravičenkah pomaga pri spoštovanju pravil o poreklu ter premagovanju tehničnih in drugih ovir; obžaluje, da shema GSP doslej ni prispevala h gospodarski diverzifikaciji afriških držav upravičenk; ponovno poziva Komisijo, naj premisli o razširitvi seznama proizvodov, ki jih zajema uredba o GSP⁽⁹⁾;

85. poziva Komisijo, naj glede na dokumentirano naraščajoče tveganje za širjenje zoonoznih patogenov v Afriki spodbuja strožje standarde v afriških državah v smislu sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov in dobrobiti živali, in sicer prek regulativnega sodelovanja in dialoga;

86. poudarja, da so zasebne naložbe in javno-zasebna partnerstva bistvenega pomena za uresničitev ciljev trajnostnega razvoja in za razcvet lokalnega zasebnega sektorja ter da morajo izpolnjevati standarde glede človekovih pravic, dostojnega dela in okolja ter mednarodne podnebne cilje in cilje zelenega prehoda, najpomembnejše pa je, da zadostijo potrebam mikro-, malih in srednjih podjetij po financiranju; pozdravlja prizadevanja Komisije, da zavezništvo Evropske unije in Afrike vzpostavi kot osrednji steber v gospodarskih odnosih med celinama;

87. ugotavlja, da imajo mala, srednja in družinska podjetja pomembno vlogo pri razvoju lokalnega gospodarstva; poudarja, da so mala in srednja podjetja glavno gonilo zaposlovanja in predstavljajo kar 95 % vseh afriških podjetij; je prepričan, da bi bilo treba v strategiji dati prednost podjetništvu in razpoložljivosti financiranja, hkrati pa ustvariti zanesljivo poslovno okolje; meni tudi, da bo podpora za lokalni zasebni sektor odločilna za okrevanje po pandemiji covid-19; opozarja na priložnosti Izvajalske agencije za mala in srednja podjetja EU (EASME) za spodbujanje sodelovanja med podjetji in skupne projekte z afriškimi podjetji, s čimer se ne bi samo povečala prepoznavnost poslovnih priložnosti, temveč bi se s prenosom znanja spodbudila tudi nujno potrebna razpoložljivost finančnih sredstev in tehnologije;

⁽⁹⁾ Uredba (EU) št. 978/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o uporabi sheme splošnih tarifnih preferencialov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 732/2008 (UL L 303, 31.10.2012, str. 1).

Četrtek, 25. marec 2021

88. poudarja, da bi moralo partnerstvo med Afriko in EU za zasebni sektor vsebovati stroge določbe o odgovornem financiranju; poudarja, da je potreben še precejšen napredek, da bi podjetjem preprečili zlorabe, zato poudarja, da je treba v partnerstvu med EU in Afriko prednostno zagotoviti družbeno odgovornost podjetij, spoštovanje človekovih pravic in primerno skrbnost v zvezi z okoljem;

89. poudarja, da so evropska podjetja odgovorna za svoje dobavne verige; poziva Komisijo, naj nadaljuje z ambicioznim zakonodajnim predlogom, po katerem bodo imela podjetja EU obveznosti glede spoštovanja človekovih in socialnih pravic ter primerne skrbnosti v zvezi z okoljem; poziva Komisijo, naj pri pripravi tovrstnih predlogov zagotovi, da bodo veljali za celotno dobavno verigo, izpolnjevali smernice OECD glede družbene odgovornosti in človekovih pravic v trgovini, da bodo skladni s pravili STO in da bodo po natančni oceni funkcionalni in se bodo lahko uporabljali za vse akterje na trgu, tudi za mala in srednja podjetja, vključevali pa bodo določbe, ki bodo oškodovanim strankam omogočale pravno varstvo;

90. poudarja, da bi morale s sofinanciranjem spodbujene zasebne naložbe samo dopolnjevati, ne pa nadomestiti obljubljenih sredstev razvitih držav, ki naj bi 0,7 % svojega bruto nacionalnega dohodka (BND) namenile za uradno razvojno pomoč, pri čemer naj bi bilo od 0,15 do 0,2 % BND rezerviranega za najmanj razvite države;

91. meni, da bi morala strategija EU-Afrika vključevati tudi ukrepe za pomoč afriškim državam pri izkoriščanju njihovega bogastva mineralnih surovin za dejanski razvoj, in poziva k pregledu učinkovitosti obstoječih ukrepov, tudi v zvezi z vprašljivim izkoriščanjem Afrike s strani Kitajske in Rusije; Komisijo in afriške partnerje EU poziva h gladkemu izvajanju ukrepov iz uredbe o konfliktnih mineralih⁽¹⁰⁾ in takojšnji objavi seznama podjetij zunaj EU, ki ne izpolnjujejo zahtev iz te uredbe; poudarja prednosti Evrope, tj. preglednost, blago in storitve visoke kakovosti ter demokratično upravljanje, in meni, da je privlačnost teh temeljnih vrednot prepričljiva alternativa avtoritarnim modelom;

92. se zaveda, kako pomembno je izvajanje afriške rudarske vizije, ki so jo leta 2009 sprejeli voditelji afriških držav in vlad, za zagotavljanje preglednega, pravičnega in optimalnega izkoriščanja mineralnih virov;

93. opozarja, da ima ekstraktivni sektor pomembno vlogo v gospodarstvih mnogih afriških držav in je z Evropo v neuravnoteženem odnosu zaradi soodvisnosti od virov, kar je treba odpraviti tako, da se vprašanje nezakonitih odlivov davčnih prihodkov in licenčnin v ekstraktivnem sektorju obravnava v direktivi o preglednosti⁽¹¹⁾ in računovodski direktivi⁽¹²⁾;

94. izraža zaskrbljenost zaradi vse večjega števila sporov med vlagatelji in afriškimi državami, ki so jih sprožila predvsem evropska podjetja; poziva vlade in podjetja v EU, naj se vzdržijo teh sporov in opustijo številne zadeve, sprožene proti afriškim državam;

95. meni, da bi moralo to partnerstvo podpreti podjetnice in mlade podjetnike na podeželju in v mestih, za to pa je treba nujno podpreti enakopraven dostop do ekonomskih in proizvodnih sredstev, kot so finančne storitve in zemljiška posest; poziva k razvoju izmenjav med afriškimi in evropskimi podjetnicami prek platform, ki omogočajo mreženje, izmenjavo izkušenj in izvedbo skupnih projektov;

96. želi spomniti, da je mogoče položaj žensk izboljšati s trdnimi določbami o spolu in trgovini v trgovinskih sporazumih; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj Afriški uniji pomaga pri izvajanju strategije za enakost spolov in opolnomočenje žensk ter naj v svoje trgovinske sporazume z afriškimi državami vključi ukrepe, ki bodo prispevali k enakosti spolov;

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) 2017/821 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2017 o določitvi obveznosti za potrebno skrbnost v oskrbovalni verigi za uvoznike v Uniji, ki uvažajo kositer, tantal in volfram, njihove rude ter zlato, ki izvirajo s konfliktnih območij in območij z visokim tveganjem (UL L 130, 19.5.2017, str. 1).

⁽¹¹⁾ Direktiva 2013/50/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2013 (UL L 294, 6.11.2013, str. 13).

⁽¹²⁾ Direktiva 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij (UL L 182, 29.6.2013, str. 19).

Četrtek, 25. marec 2021

97. opozarja na veliko javnofinančno stisko Afrike pri spopadanju z družbenimi in gospodarskimi posledicami pandemije; spominja, da nekatere afriške države porabijo več denarja za odplačilo dolgov kot za zdravstvene storitve; je prepričan, da bi bilo treba temeljito razmisliti o zmanjšanju nevzdržnih dolžniških bremen, ki vodijo k veliki izgubi javnih storitev in socialnega varstva; je seznanjen z napovedjo skupine G20 o začasnem moratoriju za odplačilo dolga v najšibkejših državah v razvoju, saj je to prvi korak v pravo smer; ponovno poziva zasebne posojilodajalce, naj pri pobudi sodelujejo pod primerljivimi pogoji, in spodbuja G20, Mednarodni denarni sklad in Svetovno banko, pa tudi multilateralne razvojne banke, naj sprejmejo še druge ukrepe v zvezi z odpisom dolga in med drugim preučijo možnosti za premor pri servisiranju dolga; v širšem smislu poziva k oblikovanju multilateralnega mehanizma za prestrukturiranje dolgov, s katerim bi se spoprijeli tako s posledicami krize kot s potrebami po financiranju iz Agende 2030 za trajnostni razvoj; poudarja, da je treba ukrepe za odpis dolga povezati z dodatnimi sredstvi uradne razvojne pomoči in kot prvo izbiro uporabljati financiranje z nepovratnimi sredstvi, zlasti za najmanj razvite države;

98. poudarja, da je treba afriške države podpreti pri povečevanju zmogljivosti za uporabo domačih virov, da bi se pospešile naložbe v osnovne javne storitve; spominja, da nezakoniti finančni tokovi dosegajo dvakratni znesek uradne razvojne pomoči, ki jo prejmejo afriške države, znašajo približno 50 milijard USD letno in imajo hude posledice za razvoj in upravljanje celine; poziva EU, naj afriške partnerje še bolj podpre pri izboljšavah upravljanja, boju proti korupciji, povečanju transparentnosti finančnih in davčnih sistemov ter uvajanju ustreznih regulativnih in nadzornih mehanizmov;

99. priporoča EU in Afriški uniji, naj bolje izvajata in uveljavljata obstoječe nacionalne in mednarodne protikorupcijske instrumente ter uporabita nove tehnologije in digitalne storitve; poziva EU, naj sprejme strog regulativni okvir glede korupcije;

Partnerji za zeleni dogovor med Afriško unijo in EU

100. opominja, da so afriške države in njihovi prebivalci še posebej izpostavljeni negativnim posledicam podnebnih sprememb; opozarja, da so po podatkih Centra za raziskovanje epidemiologije nesreč (CRED) leta 2019 skoraj 16,6 milijona Afričanov prizadeli izredni vremenski pojavi, kar je 195-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2018; poudarja, da mora biti varstvo podnebja in okolja v središču partnerstva, saj je EU zavezana Pariškemu sporazumu in konvenciji o biotski raznovrstnosti; opozarja na svojo zahtevo, da se 45 % sredstev prihodnjega instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje nameni za te cilje;

101. je zaskrbljen, ker bi lahko podnebne spremembe izničile človekov razvoj in pokopale razvojne obete nestabilnih afriških držav z nizkim dohodkom, in poudarja, da so dejavniki tveganja za destabilizacijo, nasilje in konflikte; poudarja, da bi morala EU afriškim državam ponuditi konkretno, predvidljivo, odgovorno in dolgoročno finančno in tehnično pomoč, da bodo lahko uravnoteženo izboljšale prilagajanje podnebnim spremembam (tj. s projekti za trajnostno kmetijstvo, na ekosistemih temelječim prilagajanjem in trajnostnimi mesti) in strategij za njihovo blažitev, s posebnim poudarkom na preprečevanju tveganja nesreč in zapostavljenih skupnostih;

102. poudarja, da ima vodna diplomacija bistveno vlogo, saj vode zaradi podnebnih sprememb vse bolj primanjkuje; poudarja, da je potrebna učinkovitejša diplomacija na področju podnebja, da se spodbudijo povezave med notranjo, zunanjo in mednarodno podnebno politiko;

103. poziva EU, naj afriškim državam pomaga pri spoštovanju in povečanju nacionalno določenih prispevkov iz Pariškega sporazuma in Sendajskega okvira, da bodo imele dovolj finančnih sredstev za prilagajanje, blaženje, izgubo in škodo, pa tudi za svoje strategije in akcijske načrte za biotsko raznovrstnost; poudarja, da bo ta pomoč uspešna samo, če bo prihodnje partnerstvo med EU in Afriko za prehod temeljilo na načelih skupne, vendar različne odgovornosti in skladnosti politik za trajnostni razvoj, ob tem pa zagotavljalo pravičen in vključujoč zeleni prehod;

104. poudarja, da bi morale strategije prilagajanja spodbuditi spremembe modelov v afriških državah, temelječe na naravnih rešitvah; poziva k spodbujanju vključujoče udeležbe deležnikov pri oblikovanju in uresničevanju nacionalno določenih prispevkov, državnih načrtov prilagajanja, državnih načrtov za naložbe v kmetijstvo in podobno;

Četrtek, 25. marec 2021

105. poudarja, da imajo majhne otoške države v razvoju poseben pogled in potrebe glede prilagajanja podnebnim spremembam in njihove blažitve;

106. poudarja tudi, da je treba v podnebne ukrepe vključiti razsežnost spolov, saj imajo podnebne spremembe in degradacija okolja še večje posledice za ženske in dekleta; poziva afriške in evropske partnerje, naj v prihodnjem partnerstvu med EU in Afriko bolj poudarijo vlogo, ki jo lahko imajo ženske pri usmerjanju svojih skupnosti k bolj trajnostnim praksam in udeležbi pri odločanju o prilagajanju podnebnim spremembam in njihovi blažitvi;

107. poziva k hitremu izvajanju „diplomacije zelenega dogovora“ z ustanovitvijo projektne skupine za zunanjo razsežnost evropskega zelenega dogovora, ki bi morala pripraviti priporočila za zeleni dogovor med Afriško unijo in EU na več ravneh in z več deležniki, v katerem bodo sodelovali lokalni organi in organizacije civilne družbe; meni, da bi bilo treba v sklopu tega dogovora podpreti predvsem sprejetje regulativnega okvira, ki bo omogočil prehod na zeleno gospodarstvo, razvoj krožnega gospodarstva in ustvarjanje delovnih mest v trajnostnih sektorjih;

108. poudarja pomen regionalnega sodelovanja in tehnične pomoči, izmenjave informacij in dobre prakse; vztraja, da je treba bolj obveščati o prihodnjih podnebnih tveganjih in tveganjih za nesreče ter spodbujati zakonit prenos podnebnju prijaznih tehnologij; poziva EU, naj se v ta namen zavzame za sprejetje izjave o pravicah intelektualne lastnine in podnebnih spremembah, primerljive z deklaracijo iz Dohe iz leta 2001 o sporazumu TRIPS in javnem zdravstvu;

109. poudarja potrebo po politikah in projektih trajnostnih inovacij, ki bodo afriškim državam omogočile, da „preskočijo“ starejše, bolj onesnažujoče tehnologije, da bi dosegle ekološko in socialno trajnostnost, ter v zvezi s tem poziva k preučitvi, kako bi to preskakovanje lahko prispevalo k tem ciljem v afriških državah;

110. znova opozarja, da se Afrika ponaša z izjemno biotsko raznovrstnostjo; je zelo zaskrbljen zaradi pretiranega izkoriščanja naravnih virov in posledic manjše biotske raznovrstnosti na raven odpornosti; je še posebej zaskrbljen zaradi vse hitrejšega krčenja gozdov v Afriki; poudarja, da uničevanje afriških tropskih deževnih gozdov povzroča trajno izgubo biotske raznovrstnosti in zmogljivosti za sekvestracijo ogljika ter domovanj in načina življenja domorodnih ljudstev, ki prebivajo v gozdovih; opozarja, da gozdovi pomembno prispevajo k doseganju podnebnih ciljev, varovanju biotske raznovrstnosti ter preprečevanju dezertifikacije in skrajne erozije tal;

111. poziva, da se upošteva povezanost javnega zdravja in biotske raznovrstnosti v skladu s pristopom enega zdravja; pozdravlja pobudo NaturAfrica za varstvo prostoživečih rastlinskih in živalskih vrst in ekosistemov ter pregled akcijskega načrta za boj proti prepovedani trgovini s prostoživečimi rastlinskimi in živalskimi vrstami; poudarja, da bi bilo treba pobudo NaturAfrica razvijati v sodelovanju z vsemi deležniki in pri tem posebno pozornost posvetiti pravicam lokalnih skupnosti, domorodnih ljudstev in žensk; poudarja, da bi morala podpreti afriške vlade in lokalno prebivalstvo v boju proti glavnim povzročiteljem izgube biotske raznovrstnosti in degradacije okolja na celovit in sistematičen način, vključno s podporo za dobro upravljanje mreže zaščitene območij; poziva EU in Afriko, naj priznata in zaščitita pravice domorodnih ljudstev do običajnega lastništva in nadzora nad njihovimi zemljišči in naravnimi viri, kot je določeno v deklaraciji OZN o pravicah domorodnih ljudstev in konvenciji Mednarodne organizacije dela št. 169, ter naj spoštujeta načelo svobodnega, predhodnega in informiranega soglasja;

112. poziva, da se dodelijo zadostna sredstva za uresničitev priporočil iz študije Komisije iz leta 2015 z naslovom „Večji od slonov: prispevek k strateškemu pristopu EU k ohranitvi prosto živečih vrst v Afriki“ (Larger than elephants: Inputs for an EU strategic approach to wildlife conservation in Africa) in študije iz leta 2019 o povezavah med varnostjo in ohranjanjem prostoživečih vrst v podsaharski Afriki (Study on the interaction between security and wildlife conservation in sub-Saharan Africa);

113. meni, da bi bilo treba pospešiti naravovarstvena prizadevanja za ohranitev prostoživečih vrst ter morskih in obalnih ekosistemov, v ta namen pa uporabiti regulativne okvire, zadostna sredstva in znanstvene podatke ter jih pospremiti z obnovo ekosistemov in upravljavskimi ukrepi; poziva EU in Afriko, naj prevzameta vodilno vlogo pri sklenitvi ambicioznega svetovnega sporazuma na 15. konferenci pogodbenic konvencije o biotski raznovrstnosti;

Četrtek, 25. marec 2021

114. opominja, da so oceani največji vir beljakovin na našem planetu; spominja, da si je treba prizadevati za boljše upravljanje oceanov, tudi v zvezi z razvojem ribištva, trajnostnega ribogojstva in modrega gospodarstva, ki spodbujajo razvoj; poudarja, da mora biti ukrepanje proti nezakonitemu, neprijavljenemu in neurejenemu ribolovu prednostna naloga, da bo mogoče omejiti okoljske vplive in zagotoviti trajnostnost ribjih staležev in prihodkov iz ribolova;

115. izrecno poziva Komisijo, naj spremlja dejavnosti, povezane z industrijskim ribolovom, saj bi lahko posegle v staleže, ki so na voljo lokalnemu prebivalstvu, ki uporablja tradicionalne ribolovne metode, pa tudi ogrozile dobro ekološko stanje ribjih staležev;

116. spominja, da je Afrika regija z najslabšimi električnimi napeljavami na svetu, in poudarja, da vsi na tej celini nimajo enakega dostopa do energije; meni, da je cenovno sprejemljiva, zanesljiva, trajnostna in sodobna energija bistvena za gospodarski in družbeni razvoj, tudi na podeželju; poziva k razvoju afriškega potenciala za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov;

117. poziva EU in države članice, naj spodbujajo in poglobljajo sodelovanje z afriškimi partnerji v energetskem in podnebnem sektorju v skladu s cilji zelenega dogovora; spodbuja Komisijo, naj pripravi ambiciozen načrt za uresničitev trajnostnega energetskega partnerstva, in v zvezi s tem ugotavlja, da sta energija iz obnovljivih virov in energijska učinkovitost bistvena elementa za večjo razpoložljivost energije na afriški celini ob sočasnem nujnem zmanjšanju emisij ogljikovega dioksida; poziva EU in zadevne afriške države, naj preučijo možnosti za vzajemno koristna energijska partnerstva pri proizvodnji vodika iz obnovljivih energijskih virov;

118. poudarja, kako pomembno je usmeriti naložbe v brezogljicho gospodarstvo z razvojem obnovljivih virov energije in lažjim prenosom tehnologije, vključno z decentralizirano proizvodnjo energije, tehnološkimi rešitvami za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in sončne energije v manjšem obsegu, ki lahko zadostijo lokalnemu povpraševanju po energiji, tudi kar zadeva infrastrukturo in povezljivost;

119. poudarja, da je urbanizacija afriške celine priložnost za premislek o urbanističnih načrtih in uvedbo trajnostnih mestnih rešitev in da bi o tem moral potekati intenzivnejši dialog z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter sodelovanje in izmenjava najboljših praks med celinama, zlasti kar zadeva zeleno infrastrukturo, ekosistemske pristope, ravnanje z odpadki in komunalne sisteme, pri čemer bi se morali posebej potruditi za pritegnitev mladih in marginaliziranih skupin; poziva, da se podpre razvoj trajnostnega mestnega javnega prevoza, ki bo bolj dostopen in bo namenjen celotni skupnosti, med drugim prevoza do šol in zdravstvenih domov;

Partnerji za trajnostno in odporno kmetijstvo

120. poudarja, da sta kmetijski in živilski sektor osrednjega pomena za gospodarstvo in za zagotavljanje dostojnih in trajnostnih zaposlitvenih priložnosti na podeželju; poudarja, da to večinoma zadeva male in družinske kmetije; ugotavlja, da je pomembno spodbujati in krepiti ukrepe in instrumente v podporo povečanju kakovosti, diverzifikaciji proizvodov, trajnostnemu posodabljanju kmetijskih praks, varnim delovnim razmeram ter ukrepe za krepitev odpornosti kmetov; meni, da bi moral biti razvoj trajnostnega kmetijskega sektorja in podeželja v osrčju odnosov med EU in Afriko;

121. pozdravlja, da se v okviru novega partnerstva med EU in Afriko zagovarja razvoj okolju prijaznih kmetijskih praks; opozarja, da je sposobnost agroekologije, da uskladi gospodarsko, okoljsko in socialno razsežnost trajnosti, priznana v prelomnih poročilih IPCC in IPBES, pa tudi v globalni oceni kmetijstva, ki jo vodita Svetovna banka in FAO (IAASTD); poudarja pomen spodbujanja agroekologije, kmetijsko-gozdarskih sistemov, lokalne proizvodnje in trajnostnih prehranskih sistemov, ki se osredotočajo na razvoj kratkih dobavnih verig, v nacionalnih politikah in mednarodnih forumih, da bi zagotovili prehransko in hranilno varnost za vse ter povečali trajnostno produktivnost kmetijskega sektorja in njegovo odpornost na podnebne spremembe;

122. poziva EU, naj upošteva ugotovitve projektne skupine za afriško podeželje v zvezi s potrebo po naložbah v afriške prehranske verige s poudarkom na blagu z dodano vrednostjo; poziva EU in države članice, naj dejavno sodelujejo z afriškimi partnerji, da bi ustvarile sinergije med strategijo EU-Afrika in politikami zelenega dogovora, zlasti zunanjo razsežnostjo strategije „od vil do vilic“;

Četrtek, 25. marec 2021

123. poudarja, da uporaba pesticidov v intenzivnem kmetijstvu v Afriki škodi okolju, lahko pa tudi vpliva na zdravje delavcev, ki imajo zelo omejen dostop do usposabljanja na temo varstva rastlin in do zdravstvenega varstva; poziva k izobraževanju in usposabljanju o trajnostnih pristopih k varstvu rastlin in alternativah pesticidom ter k zmanjšanju izpostavljenosti nevarnim snovem na najmanjšo možno mero; obsoja dvojna merila, ki jih EU uporablja v zvezi s pesticidi, saj dovoljuje izvoz nevarnih snovi, ki so v EU prepovedane, v afriške države in druge tretje države; zato poziva k spremembi veljavnih pravil EU, da se odpravi ta pravna nedoslednost v skladu z Rotterdamsko konvencijo iz leta 1998 in zelenim dogovorom;

124. je globoko zaskrbljen, ker so afriške države močno odvisne od uvoza hrane, zlasti iz Evropske unije, posebno če gre za uvoz subvencioniranih proizvodov, ki zaradi nizke cene pomenijo škodljivo konkurenco za kmetijstvo majhnega obsega v Afriki;

125. je zaskrbljen zaradi izvoza evropskega mleka v prahu v Zahodno Afriko, ki se podpira iz skupne kmetijske politike, saj je imela potrojitev izvoza, odkar je EU leta 2015 odpravila mlečne kvote, pogubne posledice za lokalne pastirje in kmete, ki s tem ne morejo tekmovati; poziva Komisijo, naj skupaj z afriškimi vladami in deležniki pripravi rešitve za to;

126. opozarja, da se lakota in neustrezna prehranska varnost po svetu ponovno povečujeta in da se bosta še naprej povečevali, če se ne bodo takoj sprejeli ukrepi, in da Afrika znatno zaostaja za uresničitvijo cilja odprave lakote (cilj trajnostnega razvoja 2) do leta 2030; želi spomniti, da bi bilo treba odpravo podhranjenosti v vseh oblikah in cilj trajnostnega razvoja 2 obravnavati kot prednostni nalogi novega partnerstva, pri čemer bi bilo treba posebno pozornost nameniti najbolj ranljivim osebam;

127. poudarja, da so covid-19 in gospodarska kriza, ki je sledila, ter zaprtje meja, napadi kobilic in dezertifikacija poslabšali že tako težavne razmere na področju prehranske varnosti v Afriki in opozorili na ranljivost svetovnega prehranskega sistema; poudarja potencial lokalnih in regionalnih trgov za reševanje sedanjih pomanjkljivosti prehranskega sistema;

128. poziva, naj partnerstvo med EU in Afriko svoja prizadevanja na področju kmetijstva prednostno osredotoči na zaščito pravice afriških držav do prehranske neodvisnosti in na povečanje njihove prehranske varnosti, pa tudi na krepitev njihove zmogljivosti za zadovoljitev prehranskih potreb prebivalstva;

129. poudarja pomen preoblikovanja podeželja ter krepitev lokalnih, regionalnih in preglednih vrednostnih verig, da bi ustvarili trajnostna delovna mesta, preprečili kršitve človekovih pravic in ublažili podnebne spremembe; poudarja, da je treba podpirati mlade in ženske, zlasti z usposabljanjem, dostopom do posojil in dostopom do trgov; poziva k njihovi vključitvi v oblikovanje kmetijskih politik in k podpori kolektivnih ukrepov prek organizacij malih proizvajalcev;

130. poudarja bistveno vlogo, ki jo imajo afriške ženske na podeželju v kmetijskem in podeželskem gospodarstvu po vsej afriški celini, zlasti v zvezi s prehransko varnostjo; želi spomniti, da skoraj polovico kmetijskih del v Afriki opravljajo ženske, najpogosteje male kmetice ali samooskrbne kmetice, ki nimajo potrebnega dostopa do informacij, posojil, zemlje, virov in tehnologije; spodbuja krepitev dednih pravic žensk in deklet ter poziva EU, naj podpre partnerske države, zlasti pri priznavanju polne pravice žensk do zemljiških pravic;

131. poudarja, da se ženske, ki delajo v samooskrbnem kmetijstvu, soočajo z dodatnimi ovirami pri ohranjanju prehranske neodvisnosti, ker so nove rastlinske sorte na podlagi Mednarodne konvencije o varstvu novih sort rastlin v trgovinskih sporazumih močno zaščitene;

132. opozarja na pomen podpiranja malih kmetij in pašništva ter drugih tradicionalnih/lokalnih prehranskih sistemov, da bi okrepili njihovo odpornost in spodbudili njihov prispevek k prehranski varnosti, trajnostnemu upravljanju virov in ohranjanju biotske raznovrstnosti;

133. poziva k obravnavanju socialnih napetosti med ustaljenim kmetijskim prebivalstvom in nomadskimi pašniškimi skupnostmi, zlasti v regijah s prekrivajočimi se etnično-verskimi konflikti;

134. poudarja pomen raziskav in inovacij pri spodbujanju trajnostnih kmetijskih praks ter produktivnih suhih kmetijskih ekosistemov in prehranskih sistemov; v zvezi s tem poziva k večjemu zanašanju na prispevek tradicionalnega afriškega znanja k pravičnemu prehodu, zlasti v zvezi s kmetijskimi praksami, ribištvom in varstvom gozdov, s čimer bi okrepili vlogo afriškega prebivalstva in lokalnih skupnosti;

Četrtek, 25. marec 2021

135. spodbuja izmenjavo znanja in najboljših praks med evropskimi in afriškimi kmeti ter zlasti stike med mladimi kmeti, ženskami in predstavniki podeželskih skupnosti v zvezi s trajnostnimi proizvodnimi metodami in zaščito biotske raznovrstnosti, tudi v okviru združenj;

136. pozdravlja predlog projektne skupine za afriško podeželje za ustanovitev programa tesnega partnerskega sodelovanja med Evropo in Afriko, ki bi povezoval kmetijske organe držav članic EU in partnerskih držav v Afriki z namenom izmenjave primerov najboljše trajnostne prakse in spodbujanja odnosov med močno angažiranimi in podobnimi partnerji;

137. poudarja, kako pomembno je, da se v partnerstvo med EU in Afriko vključita zaščita in spodbujanje pravice lokalnih skupnosti do dostopa do naravnih virov, kot so zemljišča in voda, ter nadzora nad njimi; obžaluje velik obseg prilaščanja zemlje v Afriki; opozarja, da gre za nasilno ravnanje, ki ni združljivo s ciljem prehranske neodvisnosti in ogroža preživetje afriških podeželskih skupnosti; poudarja, da je pomembno začeti vključujoč proces, da bi zagotovili učinkovito sodelovanje organizacij civilne družbe in lokalnih skupnosti pri razvoju, izvajanju in spremljanju politik in ukrepov v zvezi s prilaščanjem zemljišč; poziva, naj se prostovoljne smernice za odgovorno upravljanje (VGGT) upoštevajo v vseh projektih, ki spodbujajo varstvo pravic do zemljiške posesti, vključno s trgovino, in k ukrepom, ki zagotavljajo, da projekti ne kršijo pravic malih kmetov do zemljiške posesti;

138. obžaluje, da se premalo priznava strateški pomen naravnih pašnikov, ki pokrivajo približno 43 % površin v Afriki in so pomembni ponori ogljika; poziva Komisijo, naj skupaj z lokalnimi skupnostmi in deležniki razvije strategijo za optimiziranje tega potenciala s trajnostnim gospodarjenjem s pašniki, na primer s pastirstvom;

139. ugotavlja, da so na primer pravica do paše in pašniki skupnosti tradicionalne pravice do rabe zemljišč, ki temeljijo na običajnem pravu in ne na zapisanih lastninskih pravicah; kljub temu poudarja, da je varstvo teh običajnih pravic temeljnega pomena za podeželsko prebivalstvo;

Partnerji pri tem, da digitalizacija postane vzvod za vključevanje in razvoj

140. poudarja, da je digitalna preobrazba ogromen razvojni vzvod za dostop do izobraževanja, usposabljanja, zaposlovanja in zdravstva, pa tudi za modernizacijo kmetijskega sektorja, zmogljivost javnega sektorja za zagotavljanje digitalnih storitev, kot so elektronska osebna izkaznica, e-zdravje ali e-uprava, ter sodelovanje pri političnem odločanju, človekovih pravicah in svobodi izražanja, vendar lahko s tem ogrozi demokracijo, ogrozi državljanske in človekove pravice ter poveča neenakosti; poudarja, da mora digitalna preobrazba podpirati cenovno sprejemljiv, enakopraven in vključujoč dostop do interneta ter uporabo in ustvarjanje storitev digitalne tehnologije v skladu z ustreznimi mednarodnimi in nacionalnimi standardi in smernicami;

141. poudarja, da bi se bilo treba zavedati digitalnega razkoraka in ga ustrezno upoštevati; poudarja, da je treba dati prednost dostopu do internetne povezanosti za večino marginaliziranih afriških skupnosti, da bi preprečili nastanek velike vrzeli med podeželskim in mestnim prebivalstvom; meni, da je treba premostiti digitalno vrzel med spoloma, da bi spodbudili resnično vključujočo digitalno preobrazbo; spodbuja ženske in dekleta, naj razvijejo svoj potencial v zvezi z novo tehnologijo;

142. želi spomniti, da lahko spletno nasilje nad ženskami in dekleti ter seksistični sovražni govor, kibernetško ustrahovanje, ksenofobija, dezinformacije in stigmatizacija negativno vplivajo na socialno vključenost, ter poziva afriške in evropske partnerje, naj ta vprašanja obravnavajo v okviru partnerstva med EU in Afriko; poudarja, da je treba zagotoviti celostno digitalno izobraževanje in pismenost, vključno z mehкими in prečnimi spretnostmi, kot sta kritično razmišljanje in medkulturno razumevanje;

143. poudarja, da je nastajanje e-odpadkov po vsem svetu izziv za izvajanje Agende 2030, zlasti kar zadeva zdravje in okolje; poziva EU in Afriko, naj okrepi svoja prizadevanja za razvoj odgovornih naložb, da bi zmanjšali nastajanje e-odpadkov, preprečili njihovo nezakonito odlaganje in neustrezno obdelavo, spodbujali učinkovito rabo virov in recikliranje ter ustvarili delovna mesta v sektorjih obnove in recikliranja;

144. podpira digitalizacijo in posodobitev javne uprave afriških držav, zlasti za razvoj zanesljivih registrov prebivalstva, izdajo varnih osebnih dokumentov ter spodbujanje izmenjave podatkov; poudarja, da mora za vse izmenjane podatke veljati ustrezna zakonodaja glede varstva podatkov in zasebnosti; poziva EU, naj sodeluje z afriškimi narodi, da bi si prizadevali za svetovne standarde glede varstva podatkov, ki bi pripomogli k boju proti kriminalu in vzajemno krepili naša gospodarstva;

Četrtek, 25. marec 2021

145. poudarja, da so inovacije potrebne za doseganje ciljev trajnostnega razvoja in zelenega prehoda; poudarja, da bi moralo partnerstvo spodbujati raziskave in inovacije ter dostopnost in uporabnost digitalnih storitev, s čimer bi se spodbudila kohezija in socialno vključevanje; vendar opozarja, da digitalnega prehoda ni mogoče izvesti brez dostopa do energije in da neredna oskrba z energijo na podeželju predstavlja veliko oviro za dostop do digitalnih storitev;

146. poudarja, da je kriza zaradi covida-19 prisilila k pospešitvi digitalne preobrazbe v Afriki; pozdravlja pripravljenost AU za vzpostavitev enotnega digitalnega trga; poziva EU, naj podpre vzpostavitev afriške digitalne industrije in ustrezen regulativni okvir za razvoj spletnega trgovanja in varstva podatkov na podlagi najvišjih obstoječih standardov z zagotavljanjem tehnične pomoči, spodbujanjem naložb v digitalno infrastrukturo in podjetništvo ter krepitevijo partnerstev z vladnimi, gospodarskimi, akademskimi, znanstvenimi in civilnodružbenimi deležniki;

147. poudarja, da je treba v skladu s poročilom OZN o ciljih trajnostnega razvoja (2019) obravnavati še veliko izzivov, če želimo doseči cilje trajnostnega razvoja, zlasti v Afriki, kar zadeva dostop do hrane, energije, vode in sanitarnih storitev, izobraževanja in zdravstva; meni, da bi morale biti finančna pomoč in naložbe usmerjene predvsem v izpolnjevanje osnovnih človeških potreb, ki so še vedno osnovni pogoj za odpravo revščine in napredek pri človekovi blaginji, zlasti v času, ko so javna sredstva vse bolj omejena s konkurenčnimi zahtevami, kot sta zdravstvo in izobraževanje;

148. poudarja, da so natančno in primerljivo zbiranje razčlenjenih podatkov in statistične analize, ob spoštovanju varstva podatkov in pravic do zasebnosti, temeljnega pomena za informirano odločanje, zlasti na področjih kmetijstva, upravljanja naravnih virov ter upravljanja in zdravstva na nacionalni in decentralizirani ravni;

149. poudarja, da je treba digitalno preobrazbo uporabiti kot sredstvo za spodbujanje izmenjav med celinama, zlasti med mladimi in civilno družbo, prek platform;

150. poziva EU in afriške države, naj okrepijo skupna prizadevanja za zagotovitev socialne in okoljske trajnosti digitalnega gospodarstva ter prispevajo k cilju vzpostavitve sodobnega, pravičnega in učinkovitega davčnega standarda za digitalno gospodarstvo;

Partnerji za vzajemno koristno mobilnost in migracije

151. se zaveda zapletenih izzivov in priložnosti za blaginjo in razvoj v Evropi in Afriki, ki jih migracijski tokovi ustvarjajo na obeh celinah, in poudarja, da je treba okrepiti sodelovanje na tem področju; ugotavlja, da je v zadnjih letih v odnosih med Afriko in EU prevladovalo migracijsko vprašanje ter da je to morebiti škodljivo vplivalo na to, kako celini vidita druga drugo; poudarja, da je migracija vzajemno orodje za trajnostni razvoj obeh regij;

152. želi spomniti, da se do 80 % vseh mednarodnih migrantov, ki izvirajo iz afriških držav, seli znotraj afriške celine; ugotavlja, da v afriških državah živi velik del vseh beguncev in notranje razseljenih oseb na svetu ter da je njihov ranljivi položaj še dodatno zaostрила kriza zaradi covida-19; poziva k svetovni delitvi odgovornosti za begunce;

153. meni, da bi bilo treba poudariti človeško razsežnost migracij in posebno pozornost nameniti bolj prikrajšanim skupinam migrantov; poziva k sprejetju partnerstva med EU in Afriko na področju migracij in mobilnosti, ki bo v središče postavljalo človekovo dostojanstvo beguncev in migrantov, ki temelji na načelih solidarnosti, deljene odgovornosti in popolnega spoštovanja človekovih pravic, mednarodnega prava, prava EU in nacionalnega prava ter begunskega prava;

154. želi spomniti, da bi bilo treba sprejeti posebne ukrepe za zaščito migrantov pred smrtjo, izginotjem, ločitvami družin in kršitvami njihovih pravic, vključno z ukrepi, namenjenimi spoštovanju načela nevračanja in največje koristi otroka;

155. poudarja, da je treba z ustreznim financiranjem obravnavati temeljne vzroke nedovoljenih migracij in prisilnih razselitev, kot so politična nestabilnost, revščina, pomanjkanje varnosti in prehranske varnosti, nasilje in negativni vplivi podnebnih sprememb;

Četrtek, 25. marec 2021

156. meni, da bo uspeh partnerstva odvisen od znatnega izboljšanja možnosti za mobilnost med različnimi komponentami afriških in evropskih družb in da bi bilo treba partnerstvo oblikovati na trajnosten način, da bi ustvarili „prirast možganov“ namesto „bega možganov“; meni, da bi k temu koristno prispevala učinkovitejša vizumska politika in večja finančna sredstva za program Erasmus+;

157. poudarja, kako pomembno je pripraviti dejansko politiko krožne migracije, ki bo kvalificiranim in nekvalificiranim delavcem omogočala izkoristiti izmenjavo strokovnega znanja in mobilnost med EU in Afriko, s čimer bo olajšala vračanje ljudi v njihove države izvora; podpira prednostno obravnavo upravičenih prošenj za delovno dovoljenje v EU iz držav izvora in tranzita (na primer prek veleposlaništev ali spleta), da bi migrante odvrnili od nezakonitih migracijskih poti in zmanjšali obremenitev azilnega in migracijskega sistema;

158. želi spomniti, da je lahko mobilnost delavcev eden od odzivov na demografske izzive EU ter pomanjkanje in neusklajenost na trgu dela; poziva k razvoju varnih in zakonitih migracijskih poti ter k spodbujanju bolj usklajenega, celovitega in dolgoročnega pristopa k migracijam, povezanim z delom, na evropski ravni na podlagi partnerskega pristopa, ki lahko dolgoročno koristi obema partnerjema; poudarja pomembnost krepitve dialoga med Afriko in EU o migracijah in mobilnosti ter partnerstva med Afriko in EU na področjih migracij, mobilnosti in zaposlovanja;

159. odločno obsoja tihotapljenje ljudi in trgovino z njimi; poziva k okrepitvi prizadevanj za izsleditev kriminalnih mrež tihotapcev in boj proti njim ter si prizadeva za sodelovanje z afriškimi državami v boju proti tem mrežam; v zvezi s tem poziva k celovitemu, večdisciplinarnemu prizadevanju in usklajevanju na vseh ravneh v sodelovanju z lokalnimi upravami, vključno z mednarodnim sodelovanjem na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj; meni, da bi se morali proti tihotapcem in trgovcem z ljudmi skupaj boriti obe strani, med drugim s pomočjo Evropa;

160. poziva, naj EU in afriški narodi sodelujejo, da bi vzpostavili učinkovito in daljnosežno informacijsko kampanjo o tveganjih in nevarnostih trgovine z ljudmi in tihotapljenja migrantov, da bi posameznike odvrnili od ogrožanja lastnega življenja z namenom nedovoljenega vstopa v EU;

161. poudarja, da je potrebno usklajeno delovanje EU, ki bo zagotovilo, da sodelovanje pri boju proti nedovoljenim migracijam ali pri integriranem upravljanju meja ne bo negativno vplivalo na obstoječe okvire regionalne mobilnosti na afriški celini ali na človekove pravice; opozarja, da mora vsako partnerstvo na področju migracij in mobilnosti upoštevati oba globalna dogovora o migracijah in beguncih (globalni dogovor o varnih, urejenih in zakonitih migracijah ter globalni dogovor o beguncih);

162. meni, da neenotnost državnih predpisov o delovnih migracijah v EU ter zapletenost in zelo birokratična narava postopkov migrante odvrta od zakonitih poti v EU; priporoča uvedbo usklajenega in nebirokratičnega postopka EU za vlaganje prošenj v okviru partnerstva med EU in Afriko;

163. želi spomniti, da je treba vzpostaviti namenske in skupne evropske civilne operacije iskanja in reševanja, da ne bi bilo več smrtnih žrtev na morju;

164. poziva EU, naj okrepi svoje zaveze glede preselitve in drugih zakonitih poti za osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito, ter naj prav tako okrepi svoje politične in finančne zaveze za podporo afriškim partnerjem pri razvoju trajnostnih pristopov za begunce, notranje razseljene osebe in osebe brez državljanstva, zlasti s sodelovanjem z Mednarodno organizacijo za migracije (IOM) in drugimi agencijami OZN, da bi okrepili razvojno sodelovanje in zagotovili neposredno pomoč humanitarnim organizacijam v bližini domov, iz katerih so begunci pobegnili;

165. priporoča uskladitev regionalnih mehanizmov za zaščito razseljenih oseb v okviru nesreč in podnebnih sprememb v skladu z agendo za zaščito čezmejnih razseljenih oseb v okviru nesreč in podnebnih sprememb, platformo o razseljevanju zaradi naravnih nesreč in Konvencijo iz Kampale;

166. poudarja, da je treba zagotoviti pravične in dostopne azilne postopke za ljudi, ki potrebujejo mednarodno zaščito, tako v Evropski uniji kot v afriških državah, ter spoštovati načelo nevračanja v skladu z mednarodnim pravom in pravom EU; meni, da morajo vsi sporazumi z državami izvora in tranzita zagotavljati popolno zaščito človeških življenj, dostojanstva in človekovih pravic;

Četrtek, 25. marec 2021

167. poudarja pomen zagotovitve učinkovitosti, pravičnosti in dolžnega pravnega postopanja pri politiki vračanja, pri izdajanju konzularnih prepustnic in pri sklepanju sporazumov o ponovnem sprejemu oseb, ki bodo prednost dali prostovoljni vrnitvi in zagotovili, da se bodo pravice in dostojanstvo posameznikov v celoti zaščitili in spoštovali; poziva k odločnemu sodelovanju EU v obdobjih pred vrnitvijo in po vrnitvi, da bi olajšali trajnostno ponovno vključevanje povratnikov;

168. spodbuja nadaljnje sodelovanje z Mednarodno organizacijo za migracije in drugimi agencijami OZN, da bi zagotovili dodatno podporo beguncem in notranje razseljenim osebam;

169. ugotavlja, da se je v pogajalskem mandatu EU za sporazum po izteku Sporazuma iz Cotonouja povečalo sklicevanje na migracije, zlasti v zvezi z zajezitvijo nedovoljenih migracij, medtem ko je v pogajalskem mandatu AKP poudarek na izkoreninjenju revščine, spodbujanju zakonitih migracij, pomenu tokov nakazil, potrebi po tem, da bosta vračanje in ponovni sprejem prostovoljna, ter preprečevanju uporabe razvojne pomoči za pogajanja o omejevalnih mejnih kontrolah; poziva Komisijo, naj upošteva prioritete afriških držav na področju migracij, da bi vzpostavila resnično „enakovredno partnerstvo“;

Partnerji za varnost

170. ugotavlja, da reševanje dolgotrajnih konfliktov zahteva skupne ukrepe humanitarnih in razvojnih akterjev ter partnerjev z visoko lokalno legitimnostjo in verodostojnostjo; zato poziva EU, naj pri svojem odzivu spodbuja pristop povezave med humanitarnim delovanjem in razvojem, pri čemer naj se osredotoči na močno lokalno odgovornost;

171. pozdravlja dejstvo, da EU mir in varnost v Afriki obravnava kot ključni pogoj za trajnostni razvoj ter da je Unija zavezana k „znatn[i] okrepit[v]i svoj[e] podpor[e] Afriki v sodelovanju z mednarodno skupnostjo“; se strinja, da je vprašanje varnosti v Afriki zelo pomembno za razvoj celine, ki ga podpirajo regionalne in mednarodne organizacije, afriške države pa so najpomembnejši poroki lastne varnosti; zato poziva EU, naj si še naprej prizadeva za sodelovanje z afriškimi partnerji pri nadaljnjem razvoju Afriške strukture za mir in varnost (v nadaljevanju: APSA), da bi dosegli dolgoročni mir in stabilnost ter premagali krize in konflikte na tej celine s celostnim pristopom, ki bo združil vsa razpoložljiva orodja, vključno s podporo razvoju afriških varnostnih in obrambnih zmogljivosti ter vojaških operacij, civilnih misij, projektov izgradnje miru in demilitarizacije ob spoštovanju mednarodnih človekovih pravic in humanitarnega prava ter neodvisnosti in suverenosti afriških držav ter podporo pobud AU, regionalnih organizacij, kot je Gospodarska skupnost zahodnoafriških držav, in skupine Sahel G5; spodbuja države članice, naj sodelujejo v misijah in operacijah EU, in pozdravlja dvostranska prizadevanja, ki prispevajo k miru in stabilnosti, ter v zvezi s tem poziva Svet, naj hitro odobri evropski mirovni instrument, da bi afriškim partnerjem v regijah, ki so jih prizadeli konflikti, zagotovili celovitejšo pomoč; poudarja pomen večstranskega sodelovanja znotraj trikotnika AU, EU in OZN na področju lokalne, regionalne in mednarodne varnosti ter vlogo akterjev civilne družbe pri prizadevanjih za ohranjanje in izgradnjo miru; v zvezi s tem opozarja, da so reforma varnostnega sektorja in pravosodja, dobro upravljanje, demokratična odgovornost in zaščita civilistov predpogoji, da začnejo ljudje zaupati svojim vladam in varnostnim silam; poudarja tudi povezanost civilne in vojaške sfere ter potrebo po boljši racionalizaciji sestavnih delov misij skupne varnostne in obrambne politike (SVOP); podpira vse bolj proaktiven pristop organizacij za regionalno sodelovanje na področju varnosti za popolno delovanje strukture APSA, ki Afriški uniji in organizacijam na regionalni ravni ponuja potrebna orodja za preprečevanje, obvladovanje in reševanje konfliktov; izreka pohvalo zlasti pobudam, kot je skupina Sahel G5, ki ima čedalje pomembnejšo vlogo pri odločilnih ukrepih, ki jih afriške države sprejemajo za zagotavljanje miru in varnosti v svoji sosesčini, ter poziva Komisijo in države članice, naj povečajo politično, finančno, operativno in logistično podporo skupini Sahel G5; poudarja, da morajo imeti afriške države za zagotavljanje ustreznih ravni varnosti in razvoja ustrezne zmogljivosti v vseh bistvenih sektorjih, zlasti na področju varnosti in obrambe; poziva EU, naj usklajuje razvojne in varnostne pobude, v katerih sodeluje na afriški celine, kot del celovite strategije, ki bo vključevala dobro upravljanje, demokracijo, človekove pravice, pravno državo in enakost spolov, s posebnim poudarkom na regijah, kjer so ranljivosti in napetosti največje; pozdravlja sodelovanje med EU in Afriko v boju

Četrtek, 25. marec 2021

proti terorizmu in oboroženim skupinam v skladu z mednarodnim pravom; v okviru politik za boj proti terorizmu poziva k vzpostavitvi preglednejših postopkov odločanja, večji skladnosti s pristopom, ki temelji na človekovih pravicah, in večjemu sodelovanju s skupnostmi, na katere ti ukrepi vplivajo;

172. poudarja pomembno vlogo Sahela s strateškega in varnostnega vidika; v tem okviru toplo pozdravlja ustanovitev skupine G5 Sahel leta 2014 in skupno silo držav Sahela G5 (*G5 Force Conjointe*), ki je bila vzpostavljena leta 2017 za spopadanje z varnostnimi grožnjami v regiji;

173. poudarja, da mora EU nujno obravnavati vse večjo grožnjo terorističnih uporov na severu Mozambika, zaradi katerih je umrlo že več kot 1 000 ljudi, okoli 200 000 ljudi pa je moralo zapustiti svoje domove, in ki pomenijo resno nevarnost, da bi se razširili po južnoafriški regiji; poziva podpredsednika/visokega predstavnika, naj Mozambiku in njegovim državljanom ponudi podporo EU; poudarja, da lahko drugi mednarodni akterji zaradi neodzivnosti EU prevzamejo vodilno vlogo, ki jo EU želi imeti na celini;

174. izraža zaskrbljenost, ker so Bocvana, Gana, Uganda in Zimbabve uvrščeni na posodobljen črni seznam EU z državami, za katere so značilne strateške pomanjkljivosti v programih za preprečevanje pranja denarja/boj proti financiranju terorizma, in poziva te države, naj nemudoma sprejmejo potrebne ukrepe za izpolnitev zahtev zakonodaje in njeno izvajanje (tj. Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/855 ⁽¹³⁾); pozdravlja, da sta bili Etiopija in Tunizija po izvedbi več reform umaknjeni s črnega seznama;

175. poudarja, da so mandati misije SVOP celoviti in med drugim namenjeni spodbujanju reforme varnostnega sektorja, napredovanju reforme pravosodja, okrepitvi vojaškega in policijskega usposabljanja ter napredovanju nadzora; poudarja, da je nujno treba izboljšati komunikacijsko politiko misij SVOP ter skupnega strateškega načrtovanja EU, da se poveča prepoznavnost ukrepov EU in njenega cilja, da se afriškim prebivalcem zagotovita varnost in blaginja;

176. poudarja posebno vlogo verskih skupnosti v Afriki, ki imajo stalno posredniško vlogo v konfliktih in s katerimi je treba vzpostaviti dialog in sodelovanje, zlasti na območjih, kjer potekajo konflikti, saj lahko medverski dialog prispeva k miru in spravi;

177. ugotavlja, da je cilj skupnega sporočila povečati podporo EU za afriška mirovna prizadevanja z bolj strukturirano in strateško obliko sodelovanja, usmerjenega v afriške regije z največjimi napetostmi, in poziva k prednostni obravnavi specifičnih strategij v regijah, kjer se pojavljajo konflikti; spodbuja EU in njene države članice, naj še naprej delijo breme z mednarodnimi organizacijami in partnerji, vključno z zaveznicami in afriškimi državami, ki so zanesljive zaveznice v boju proti terorizmu, kot so Kenija, Maroko, Nigerija, Gana in Etiopija; poziva k okrepitvi odnosov EU s temi ključnimi državami; poziva EU, naj še naprej pomaga afriškim partnericam pri izgradnji zmogljivosti njihovih vojaških sil in varnostnih ustanov, da bi svojim državljanom zagotovile učinkovite in trajnostne varnostne službe in službe kazenskega pregona, med drugim v okviru evropskega mirovnega instrumenta in misij SVOP, ter poziva, naj se EU osredotoča na celovit pristop h konfliktom in krizam, ki vključuje ukrepe v vseh fazah konflikta, tj. od preprečevanja konflikta prek odziva nanj do njegovega obvladovanja in reševanja;

178. poudarja, da je cilj EU pri podpori afriškemu varnostnemu sektorju ta, da spodbudi Afriko k prevzemanju odgovornosti za varnostna in obrambna vprašanja; meni, da so Afriška unija in afriške države ključne partnerice, s katerimi EU pomembno sodeluje, da bi skupaj dosegle trajnostni razvoj in cilje glede človekove varnosti; pri tem toplo pozdravlja

---

⁽¹³⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/855 z dne 7. maja 2020 o spremembi Delegirane uredbe (EU) 2016/1675 o dopolnitvi Direktive (EU) 2015/849 Evropskega parlamenta in Sveta, kar zadeva dodajanje Bahamov, Barbadosa, Bocvane, Kambodže, Gane, Jamajke, Mavricija, Mongolije, Mjanmara/Burme, Nikaragve, Paname in Zimbabveja v preglednico v točki I Priloge in izbris Bosne in Hercegovine, Etiopije, Gvajane, Laoške ljudske demokratične republike, Šrilanke in Tunizije iz te preglednice (UL L 195, 19.6.2020, str. 1).

Četrtek, 25. marec 2021

načrte Afriške unije, da v podporo skupini Sahel G5 napoti 3000 vojakov, pri čemer meni, da je to znak, da si AU in EU dejansko prizadevata za podobne varnostne cilje, ki izhajajo iz skupnih ciljev in skupnih odgovornosti; v zvezi s tem pozdravlja besede podpredsednika/visokega predstavnika Borrella pred Varnostnim svetom OZN dne 28. maja 2020, ko je govoril o „iskanju afriške rešitve za afriške težave“;

179. ponovno potrjuje svojo podporo misijam OZN za ohranjanje miru na afriški celini in poziva ključne akterje, zlasti Združene države Amerike, Rusijo, Kitajsko in Združeno kraljestvo, naj se pridružijo prizadevanjem EU za posredovanje in razvoj sodelovanja in trajnostnega miru po vsej afriški celini; v zvezi s tem ponavlja, da je EU pripravljena zagotoviti večjo podporo misijam OZN in okrečiti usklajevanje med različnimi misijami OZN in EU;

180. pozdravlja velik upad piratstva ob obalah vzhodne in zahodne Afrike, kar je posledica mednarodnih prizadevanj na področju pomorske varnosti, ki so podlaga za evropsko, afriško in čezatlantsko varnostno sodelovanje;

181. meni, da je pomembno, da si EU še naprej prizadeva za gradnjo odpornejših držav in družb z izgradnjo zmogljivosti in reformami varnostnega sektorja, med drugim v okviru evropskega mirovnega instrumenta in njegovih misij SVOP, ter se osredotoča na celostni pristop h konfliktom in krizam, ki vključuje ukrepe v vseh fazah konflikta;

182. opozarja na grožnjo nadnacionalnega organiziranega kriminala, državljanskih nemirov in nasilja v družini v ranljivih državah in državah v obdobju po konfliktu, ki si prizadevajo, da bi svojim državljanom zagotovile potrebno varnost; v tem okviru poudarja pomen dobro usposobljene nacionalne in regionalne policije; vendar ugotavlja, da policija pogosto nima ustreznega usposabljanja in opreme, še pomembneje pa je, da tudi nima vedno ustreznih povezav z lokalnim prebivalstvom niti njegovega zaupanja; zato poudarja pomen okrepitve in izgradnje profesionalnih policijskih struktur ter med drugim poziva k okrepljeni konceptualni, logistični in upravni podpori za mehanizem Afriške unije za policijsko sodelovanje s sedežem v Alžiru, ki je bil vzpostavljen leta 2014; meni, da bo sodelovanje na tem področju pomagalo tudi pri razvoju zmogljivosti misij za ohranjanje miru in policijske komponente v strukturi APSA;

183. ugotavlja, da je informacijska sfera v Afriki pod vse večjim vplivom svetovnih nasprotnikov EU; v zvezi s tem poziva ESZD in Komisijo, naj dejavno obravnavata vprašanje slabe seznanjenosti z evropskimi stališči v afriških družbah in se zoperstavita lažnim izjavam ter bolj promovirata evropski pristop in demokratične vrednote med afriškim prebivalstvom; ugotavlja, da sta za to potrebna boljše strateško komuniciranje, usmerjeno v ključne regije in države, ter vzpostavitev posebne enote, ki bo odgovorna za take ukrepe in bo tesno sodelovala z delegacijami EU;

184. poudarja nevarnost širjenja nedovoljenega osebnega orožja in opozarja, da to neevidentirano orožje, ki je večinoma v nezakoniti posesti, ogroža varnost skupnosti, poleg tega pa ga uporabljajo nevarne čezmejne kriminalne mreže, ki so vpletene v različne oblike nezakonite trgovine, med drugim z orožjem, ljudmi in prepovedanimi drogami;

185. poziva k nadaljevanju letnih skupnih posvetovalnih sestankov Političnega in varnostnega odbora Evropske unije ter Mirovnega in varnostnega sveta Afriške unije, da bi razširili obseg sodelovanja, ki naj bi vključevalo skupne obiske na terenu, skupne sestanke, doseganje skupnega razumevanja in izvajanje analiz kriznih razmer ter preučitev možnosti za skupno zgodnje ukrepanje kot najboljšega sredstva za vzpostavitev uspešnega strateškega partnerstva;

186. želi spomniti, da se v Afriki izvaja največ mirovnih operacij na svetu, h katerim ta celina prispeva največ vojakov in policistov; poudarja, da je treba mirovne operacije po vsej Afriki prilagoditi novim razmeram zaradi covida-19, da bi se zagotovila ustrezna zaščita tako za državljane kot za osebje mirovnih operacij; poudarja, da je treba zagotoviti ustrezno financiranje teh misij zaradi strahu pred neposredno gospodarsko krizo in zmanjšanjem razpoložljivih sredstev;

187. poziva EU, naj zagotovi učinkovito, odgovorno in zanesljivo načrtovanje misij SVOP z učinkovitimi operacijami in močnejšimi pooblastili, povezanimi s konkretno politično voljo, usmerjeno v reševanje konfliktov in ne v njihovo zamrznitev;

Četrtek, 25. marec 2021

188. spodbuja ESZD, naj poveča svojo prisotnost v okviru delegacij EU po vsej celini, zlasti v ključnih državah članicah AU, da bi dodatno razvijala dvostranske in regionalne odnose EU ter zagotovila ustrezno izmenjavo z ustreznimi deležniki; poudarja, da so takšne tesne vezi podlaga za zagotavljanje ustreznih in dobro strukturiranih svetovnih partnerstev ter prilagojenih odzivov; poziva ESZD, naj bistveno izboljša svojo medijsko in komunikacijsko strategijo, da bi povečala ozaveščenost o prizadevanjih EU v zadevnih regijah ter povečala ozaveščenost in podporo med državljani EU glede okrepljenega sodelovanja med EU in Afriko;

189. opozarja na pomen usklajevanja politike EU za Afriko z OZN, NATO, OVSE in drugimi podobno mislečimi državami, kot so ZDA, Kanada, Združeno kraljestvo, Avstralija in Japonska;

o

o o

190. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0109

Oblikovanje strategije EU za trajnostni turizem

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o oblikovanju strategije EU za trajnostni turizem (2020/2038(INI))

(2021/C 494/09)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti člena 195,
- ob upoštevanju člena 349 PDEU, ki uvaja posebno ureditev za najbolj oddaljene regije,
- ob upoštevanju člena 174 PDEU,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. junija 2020 o prometu in turizmu v letu 2020 in pozneje ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 13. maja 2020 o turizmu in prometu v letu 2020 in pozneje (COM(2020)0550) ter sprejetja svežnja o turizmu in prometu,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 27. maja 2020 z naslovom Čas za Evropo: obnova in priprava za naslednjo generacijo (COM(2020)0456) ter priloženega delovnega dokumenta služb Komisije o prepoznavanju potreb za okrevanje Evrope (SWD(2020)0098),
- ob upoštevanju poročila Komisije z dne 11. junija 2020 o modrem gospodarstvu EU,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. oktobra 2019 o negativnih posledicah stečaja skupine Thomas Cook za turizem EU ⁽²⁾,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 27. maja 2019 o konkurenčnosti turističnega sektorja kot gonila trajnostne rasti, ustvarjanja delovnih mest in socialne kohezije v EU v prihodnjem desetletju,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru (COM(2019)0640),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. novembra 2018 o večletnem finančnem okviru 2021–2027 – stališče Parlamenta z namenom doseči dogovor ⁽³⁾,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 22. maja 2018 z naslovom Nova evropska agenda za kulturo (COM(2018)0267),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. oktobra 2017 z naslovom Trdnejše in prenovljeno strateško partnerstvo z najbolj oddaljenimi regijami EU (COM(2017)0623),
- ob upoštevanju Sklepa (EU) 2017/864 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2017 o evropskem letu kulturne dediščine (2018) ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. februarja 2014 z naslovom Evropska strategija za večjo rast in delovna mesta v obalnem in pomorskem turizmu (COM(2014)0086) ter delovnega dokumenta služb Komisije z dne 30. marca 2017 o navtičnem turizmu (SWD(2017)0126),

⁽¹⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0169.

⁽²⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0047.

⁽³⁾ UL C 363, 28.10.2020, str. 179.

⁽⁴⁾ UL L 131, 20.5.2017, str. 1.

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 2. junija 2016 o Evropski agenci za sodelovalno gospodarstvo (COM(2016)0356) in resolucije Evropskega parlamenta z dne 15. junija 2017 o tem ⁽⁵⁾,
  - ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic ⁽⁶⁾,
  - ob upoštevanju izjave iz Corka 2.0 s 5. in 6. septembra 2016,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 29. oktobra 2015 o novih izzivih in strategijah za spodbujanje turizma v Evropi ⁽⁷⁾,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 8. septembra 2015 na poti k celostnemu pristopu do kulturne dediščine za Evropo ⁽⁸⁾,
  - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 30. junija 2010 z naslovom Evropa, prva svetovna turistična destinacija – nov okvir evropske turistične politike (COM(2010)0352),
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 27. septembra 2011 o Evropi, prvi svetovni turistični destinaciji – nov okvir evropske turistične politike ⁽⁹⁾,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. oktobra 2011 o mobilnosti in vključevanju invalidov ter evropski strategiji o invalidnosti 2010–2020 ⁽¹⁰⁾ in svoje resolucije z dne 18. junija 2020 o evropski strategiji o invalidnosti po letu 2020 ⁽¹¹⁾,
  - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
  - ob upoštevanju mnenja Odbora regij z dne 18. septembra 2020 z naslovom Za bolj trajnostni turizem za mesta in regije EU,
  - ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 18. septembra 2020 o turizmu in prometu leta 2020 in pozneje,
  - ob upoštevanju mnenj Odbora za kulturo in izobraževanje in Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za promet in turizem (A9-0033/2021),
- A. ker je turizem horizontalna gospodarska dejavnost, ki ima velik vpliv na okolje in podnebje ter gospodarstvo EU kot celoto, zlasti na gospodarsko rast, zaposlovanje ter socialni in trajnostni razvoj regij;
- B. ker turistični sektor neposredno in posredno zaposluje 27 milijonov ljudi, kar je 11,2 % vseh delovnih mest v EU, leta 2019 pa je ta sektor ustvaril 10,3 % bruto domačega proizvoda EU; ker turizem prispeva k spodbujanju uravnotežene regionalne strukture, pozitivno vpliva na regionalni razvoj in bi moral prispevati k ohranjanju biotske raznovrstnosti, socialne blaginje in gospodarske varnosti lokalnih skupnosti;
- C. ker je turistična vrednostna veriga eden od glavnih evropskih industrijskih ekosistemov, ki jih je opredelila Komisija, in ker je kompleksna ter jo sestavljajo štirje tesno povezani ključni dejavniki, in sicer prevoz, nastanitve, izkušnje in posredovanje; ker je uspeh industrije odvisen od stopnje vplivanja med temi štirimi dejavniki; ker turizem vpliva na podnebne spremembe, saj prispeva 8 % svetovnih emisij CO₂ ⁽¹²⁾; ker so v turistični sektor vključene zelo raznolike storitve in poklici; ker v tem sektorju prevladujejo mala in srednja podjetja, njihove dejavnosti pa ustvarjajo delovna mesta in blaginjo v regijah, ki so od njih odvisna;

⁽⁵⁾ UL C 331, 18.9.2018, str. 125.

⁽⁶⁾ UL C 428, 13.12.2017, str. 10.

⁽⁷⁾ UL C 355, 20.10.2017, str. 71.

⁽⁸⁾ UL C 316, 22.9.2017, str. 88.

⁽⁹⁾ UL C 56 E, 26.2.2013, str. 41.

⁽¹⁰⁾ UL C 131 E, 8.5.2013, str. 9.

⁽¹¹⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0156.

⁽¹²⁾ *The carbon footprint of global tourism* (Ogljični odtis svetovnega turizma), Nature Climate Change, maj 2018.

Četrtek, 25. marec 2021

- D. ker je bilo leta 2018 51,7 % turističnih nastanitvenih zmogljivosti v EU na obalnih in morskih območjih, ki so še posebej občutljiva na učinke podnebnih sprememb, 32,9 % pa jih je bilo na podeželju; ker so za najbolj oddaljene regije značilne oddaljenost, otoška lega ter močna gospodarska in socialna odvisnost od turističnega in prometnega sektorja, zato so še bolj občutljive na učinke pandemije;
- E. ker sodita turistični in prometni sektor med sektorje, ki jih je pandemija COVID-19 najbolj prizadela; ker je v EU ogroženih najmanj šest milijonov delovnih mest, kot so tista, ki jih zasedajo sezonski delavci in osebe v ranljivem položaju; ker omejitve potovanj, uvedene kot odziv na pandemijo, še naprej močno ogrožajo svetovni in evropski turizem, zadnji podatki Svetovne turistične organizacije pa kažejo, da so mednarodni turistični prihodi leta 2020 padli za 70 %; ker je Komisija v okviru instrumenta za okrevanje Next Generation EU za turistični ekosistem opredelila osnovno investicijsko potrebo v višini 161 milijard EUR, kar predstavlja 22 % celotne naložbene vrzeli v EU; ker je kriza zaradi COVID-19 hudo vplivala na vse načine prevoza, zlasti letalsko povezljivost in zmanjšanje letalskih prevozov, kar je v nekaterih primerih povzročilo izgubo linij; ker je izguba linij posebej prizadela najbolj oddaljene in otoške regije EU, kjer sta dostopnost in povezljivost ključnega pomena; ker so se v krizi zaradi COVID-19 milijoni potnikov in potrošnikov soočili z negotovostjo glede njihovih pravic, tudi z zapletenimi in pogosto neizpolnjenimi zahtevki za povračilo; ker je ponovna pridobitev zaupanja potrošnikov ključnega pomena za prihodnost sektorja;
- F. ker člen 195 PDEU določa, da bi morala Unija usklajevati in dopolnjevati dejavnost držav članic na področju turizma, zlasti s spodbujanjem konkurenčnosti podjetij Unije na tem področju; ker imajo države članice v turističnem sektorju skupne izzive in priložnosti, kot so preprečevanje kriz in krizno upravljanje, napredovanje pri digitalnem in zelenem prehodu, socialno-ekonomska in okoljska trajnostnost, ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, strokovno usposabljanje delavcev ter podpora za mala in srednja podjetja;
- G. ker so ukrepi v korist turističnemu in potovalnemu sektorju najučinkovitejši, če se sprejmejo v okviru usklajene strategije EU ob upoštevanju nacionalnih in regionalnih potreb in posebnosti;
- H. ker so se v sektorju zavezali, da bodo pospešili in izvedli ukrepe in dejavnosti, da bo sektor bolj trajnosten in odporen ter bližje cilju o zmanjšanju ekološkega odtisa, ter dosegli cilje evropskega zelenega dogovora, zlasti podnebno nevtralnost najpozneje do leta 2050;
- I. ker je bil dosežen napredek na področju mehke mobilnosti in povezanih poti, ki so odgovor na željo evropskih potrošnikov po turističnih priložnostih, ki so okolju prijaznejše in bližje naravi;
- J. ker bi učinkovit, varen, multimodalen in trajnosten sistem kolektivnega prevoza pozitivno prispeval h gospodarstvu na področju turizma, pristočasnih potovanj in gostinstva, saj bi omogočal trajnostne in prilagodljive rešitve za mobilnost po vsej EU ter pomagal ohranjati naravne ekosisteme in lokalno urbano in naravno okolje;
- K. ker bi morale biti evropsko leto železnic idealen okvir za pobude, ki bi okrepile trajnostni turizem, da bi se povečala privlačnost turističnih destinacij;
- L. ker bodo imeli razvoj vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T) in njegove povezave z mestnimi, lokalnimi in obalnimi območji ključno vlogo pri zagotavljanju trajnostnih, alternativnih in prožnih prometnih rešitev za potovanja in turizem;
- M. ker se pojavljajo novi trendi v turizmu, in sicer zlasti zaradi digitalizacije, vključno z alternativnimi oblikami turizma, kot so ekoturizem, kmečki in podeželski turizem ter zdravstveni turizem;

Obnova: načrti za odzivanje na posledice pandemije COVID-19

1. poudarja, da je pandemija COVID-19 ohromila turistični sektor EU in je zaradi nje njegov ekosistem pod izjemnim pritiskom; poudarja, da je nadaljnja kratkoročna finančna podpora bistvena za preživetje sektorja, zlasti ob upoštevanju drugega in tretjega vala pandemije; kljub temu meni, da bi morala sedanja kriza Komisiji in državam članicam omogočiti, da

Četrtek, 25. marec 2021

v celoti priznajo pomen turističnega sektorja, ga v celoti vključijo v evropske in nacionalne načrte razvoja, izboljšajo kakovost njegove ponudbe, poskrbijo, da bo bolj trajosten in dostopen vsem, ter sprožijo javne in zasebne naložbe v digitalizacijo in splošno posodobitev sektorja, ki so že dolgo potrebne;

2. poziva države članice, naj brez odlašanja v celoti izvajajo skupna in usklajena merila za varno potovanje, kot jih je sprejel Svet v priporočilu o usklajenem pristopu k omejevanju prostega gibanja ⁽¹³⁾, hkrati pa naj, kjer je to mogoče in ob popolnem spoštovanju pravil o varstvu podatkov, olajšajo uporabo obrazca EU za lokalizacijo potnika; poudarja pomen prostovoljnih, interoperabilnih in anonimnih aplikacij za sledenje in opozarjanje, ki uporabljajo portal Komisije za interoperabilnost, pri čemer se nobeni podatki ne uporabljajo za druge namene, kot so komercialni nameni ali nameni kazenskega pregona, ter pomen določitve skupnih higienskih meril na glavnih prometnih vozliščih;

3. poziva Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni, naj spremlja in še naprej pravočasno objavlja zemljevid držav in regij Unije, vključno z otoki, z barvnimi oznakami, če so na voljo zadostne informacije, da bi potnikom in podjetjem zagotovili usklajen in učinkovit odziv; poziva države članice, naj spodbujajo razširjanje zemljevida prek nacionalnih radiodifuzijskih hiš, da bo dosegel tudi državljane z omejenim širokopasovnim dostopom ali brez njega;

4. poziva države članice, naj v skladu s priporočilom Komisije o strategijah testiranja na COVID-19 ⁽¹⁴⁾ ter smernicami Evropskega centra za preprečevanje in obvladovanje bolezni in Evropske agencije za varnost v letalstvu vzpostavijo skupen in nediskriminatoren protokol EU za varnost zdravja za testiranje pred odhodom, ki bi moralo biti zanesljivo in cenovno dostopno, vanj pa bi morale biti vključene tehnologije za hitro testiranje, testi PCR in drugi; poziva, da bi karantena morala ostati instrument v skrajni sili, vendar bi bilo treba njeno trajanje po potrebi skrajšati na najmanjše možno število dni, kar bi bilo treba uskladiti po vsej Uniji; poudarja, da mora biti vsaka omejitev prostega gibanja sorazmerna, začasna in jasno povezana s pandemijo COVID-19; poudarja, da bi bilo treba za pravilno izvajanje protokola vse države članice podpreti s finančnimi sredstvi EU; poziva države članice, naj uskladijo upravljanje testiranja v različnih fazah med potovanjem;

5. poziva Komisijo in države članice, naj prednostno razvijejo skupno potrdilo o cepljenju in sistem vzajemnega priznavanja postopkov cepljenja v zdravstvene namene, ki bi ga bilo treba uvesti vzporedno z distribucijo cepiv, pri tem pa ohraniti pravice posameznikov do zasebnosti in varstva podatkov; meni, da bi se lahko, ko bodo cepiva na voljo širši javnosti in bo na voljo dovolj znanstvenih dokazov, da cepljene osebe virusa ne prenašajo, potrdilo upoštevalo za namene potovanja kot alternativa testom PCR in zahtevam za karanteno, hkrati pa bilo treba še naprej spoštovati sedanje sanitarne ukrepe, kot sta nošenje mask v javnosti in omejevanje socialnih stikov; poudarja, da je nujno in pomembno ponovno vzpostaviti prosto gibanje v EU in zagotoviti, da se stanje v prometnem in turističnem sektorju postopno normalizira;

6. pozdravlja portal Re-open EU in poziva države članice, naj Komisiji zagotovijo jasno razumljive informacije o veljavnosti ali odpravi prihodnjih omejitev prostega gibanja takoj, ko so odločitve o teh spremembah sprejete, da se zagotovi, da se lahko potniki na portal zanesejo; poziva Komisijo, naj predstavi mobilno aplikacijo za boljše razširjanje informacij in naj še naprej zagotavlja informacije v realnem času o stanju na mejah ter o prevoznih in turističnih storitvah, ki so na voljo v državah EU, vključno z informacijami o javnozdravstvenih in varnostnih ukrepih ter drugimi ustreznimi informacijami; meni, da bi morale države članice ta portal EU dopolniti z informacijami o kontaktnih točkah v posameznih destinacijah, npr. v obliki javnega spletnega mesta in informacijske točke;

7. poziva Komisijo, naj začne namensko komunikacijsko kampanjo EU o potovanjih in turizmu na podlagi turistične blagovne znamke EU, katere namen je spodbujati potovanja v EU in povrniti zaupanje državljanov v potovanja in turizem med pandemijo COVID-19;

8. poziva Komisijo in države članice, naj uvedejo skupni sistem barvnih oznak in skupna merila za potovanja v tretje države z vzajemnim priznavanjem primerljivih zaščitnih ukrepov proti COVID-19 pri vseh načinih prevoza, predvsem pa v letalskem in pomorskem sektorju; poziva Komisijo in države članice, naj vzpostavijo sistem zgodnjega opozarjanja, ki bi

⁽¹³⁾ Priporočilo Sveta (EU) 2020/1475 z dne 13. oktobra 2020 o usklajenem pristopu k omejevanju prostega gibanja v odziv na pandemijo COVID-19 (UL L 337, 14.10.2020, str. 3).

⁽¹⁴⁾ Priporočilo Komisije (EU) 2020/1595 z dne 28. oktobra 2020 o strategijah testiranja na COVID-19, vključno s hitrimi antigenskimi testi (UL L 360, 30.10.2020, str. 43).

Četrtek, 25. marec 2021

turiste z novimi tehnologijami na uporabniku prijazen način opozoril na morebitne nevarnosti za zdravje v namembni tretji državi; poziva Komisijo in države članice, naj podpirajo organizatorje potovanj pri organizaciji potovalnih doživetij na izbranih območjih v tretjih državah ob popolnem spoštovanju strogih zdravstvenih protokolov, ki zmanjšujejo tveganje okužbe;

9. poziva Komisijo, naj uvede higienski pečat EU, ki bi ga morali skupaj razviti Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni in države članice ter bi moral pomeniti potrdilo za turistične dejavnosti in zagotavljati skladnost z minimalnimi higienskimi standardi za preprečevanje in obvladovanje virusa COVID-19 in drugih morebitnih okužb; meni, da bi moral biti cilj tega pečata določitev vseevropskih zdravstvenih standardov, ki bi pomagali povrniti zaupanje potrošnikov v turistični sektor in tako prispevali k njegovi oživitvi, hkrati pa bi preprečili upravna bremena za mikropodjetja ter mala in srednja podjetja;

10. obžaluje, ker instrument za okrevanje ne vključuje neposrednega financiranja turističnega sektorja, in poziva države članice ter regionalne in lokalne oblasti, naj turistični sektor in sektor potovanj vključijo v svoje načrte za okrevanje in pobudo REACT-EU, pri tem pa upoštevajo okoljske in socialne standarde; poudarja, da je sicer pomembno, da so ukrepi v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost retroaktivno upravičeni do podpore sektorju in preprečevanja stečajev, vendar sami po sebi ne zadostujejo; poziva Komisijo, naj sprejme posebne ukrepe v zvezi z evropskimi regijami, v katerih turizem predstavlja večji delež njihovega BDP, ter otoki in najbolj oddaljenimi regijami; v zvezi s tem poudarja, da finančna podpora iz skladov EU, ki se v državah članicah dodeljuje v zvezi s pandemijo COVID-19, ne doseže vedno tistih turističnih subjektov, ki nujno potrebujejo neposredno financiranje, da bi nadaljevali in ohranili svoje poslovne dejavnosti;

11. poziva Komisijo, naj spodbudi države članice, da bi začasno določile znižane stopnje DDV za potovanja in turistične storitve, to pa bi spremljal posebni spodbujevalni sveženj za vsa mikro podjetja ter mala in srednja podjetja za obdobje 2020–2024, da bi čim bolj zmanjšali število stečajev ter ohranili delovna mesta in pravice delavcev v evropski turistični industriji, hkrati pa bi se izkoristile naložbe za spodbujanje prehoda na bolj digitalen in trajnosten turistični ekosistem;

12. poziva države članice in regionalne oblasti, naj turizem vključijo kot horizontalno prednostno nalogo v svoje operativne programe, strategije pametne specializacije in partnerske sporazume za obdobje 2021–2027, da bi se financirali turistični projekti;

13. poziva Komisijo, naj skupaj s Parlamentom izvaja sprejeti pripravljalni ukrep za evropski mehanizem kriznega upravljanja na področju turizma, da bi bili pripravljani na prihodnje krize in turističnim destinacijam pomagali oblikovati načrte za preprečevanje kriz, ukrepe ob nepredvidljivih dogodkih ter načrte in ukrepe pripravljenosti;

14. poziva Komisijo, naj Parlament redno obvešča o pripravljalnem delu in napredku pri razvoju pilotnih projektov in pripravljalnih ukrepov ter naj z njim sodeluje, pristojni parlamentarni odbor in poslanci Evropskega parlamenta, ki so začeli projekte, pa naj še naprej sodelujejo v postopku;

Preusmeritev: politika upravljanja v okviru Unije

15. poziva Komisijo, naj vzpostavi nov model upravljanja med institucijami EU, ki bo okrepil organizacijsko strukturo, strukturo finančnih in človeških virov, in sicer z ustanovitvijo namenskega direktorata, ki se bo ukvarjal posebej s turizmom in bo podprt z ustreznimi finančnimi sredstvi, da bi sprejeli celosten in učinkovit pristop k turizmu, podprli ponovni zagon turizma v evropskih regijah in pomagali podjetjem pri izvajanju ukrepov, potrebnih za doseganje ključnih ciljev na področju trajnosti in inovacij, ter povečali njihovo konkurenčnost in privlačnost;

16. poleg tega poziva Komisijo, naj upošteva morebitne sinergije med različnimi generalnimi direktorati glede na medsektorsko naravo turizma na področjih, kot so kmetijstvo, promet, kultura, pomorstvo, regionalni razvoj, zaposlovanje in podnebje;

17. poziva, naj se na konferenci o prihodnosti Evrope začne razprava o tem, kako naj turizem postane deljena pristojnost EU, namesto da je njena dopolnilna pristojnost, kot je trenutno; poudarja, da Pogodbi trenutno zagotavljata precejšnjo prožnost za politike EU na področju turizma, česar Komisija ne izkorišča v celoti; zato poziva Komisijo, naj začne Pogodbi v celoti uporabljati za razvoj celovite evropske turistične politike za oblikovanje evropske turistične unije;

Četrtek, 25. marec 2021

18. obžaluje, da večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 ne vključuje posebne vrstice za trajnostni turizem, s katero bi se zavezali k izvajanju evropske politike za turizem, ki bi jo odobril Evropski parlament v svoji resoluciji o prometu in turizmu v letu 2020 in pozneje; ugotavlja, da se ta vrstica ne bi prekrivala s finančno podporo, ki je za potovalni in turistični sektor na voljo v obstoječih skladih EU, ali je nadomeščala; obžaluje, da turizem še ni bil kot neodvisen cilj vključen v uredbe o evropskih strukturnih in investicijskih skladih ali v program za enotni trg;

19. poziva Komisijo, naj vzpostavi mehanizem EU za spremljanje zagotavljanja podpore mikropodjetjem ter malim in srednjim podjetjem, ki bo osredotočen na likvidnost ter bo zagotavljal dodano vrednost EU in preglednost, da se poveča zmožnost teh podjetij za dostop do sredstev EU in finančnih instrumentov ter njihovo uporabo, da bi olajšali posodobitev in izvajanje inovativnih in trajnostnih projektov ter zagotovili odgovornost in upravno poenostavitev;

20. želi pohvaliti Komisijo za organizacijo evropske konvencije o turizmu v letu 2020 in jo poziva, naj v letu 2021 predstavi akcijski načrt in pravočasno pripravi strategijo EU za trajnostni in strateški turizem, ki bo usklajena z digitalno agendo, zelenim dogovorom in cilji OZN za trajnostni razvoj ter bo nadomestila strategijo iz leta 2010, da bi Evropa ostala vodilna destinacija; opozarja, da se je treba pri pripravi te strategije posvetovati s strokovnjaki iz turističnega sektorja; v zvezi s tem poudarja, kako pomembni so konkretni ukrepi za premostitev sedanje krize in spodbujanje alternativnih oblik turizma, kot so kulturni in trajnostni turizem, kmečki turizem, turizem, povezan s prostoživečimi vrstami, ekološki turizem in druga doživetja, v okviru katerih bi bilo treba spoštovati okolje in kulturno dediščino lokalnega prebivalstva, da bi preprečili prekomerni turizem;

21. meni, da je glede na svetovno razsežnost turizma treba spodbujati dialog in sodelovanje z UNWTO na podlagi memoranduma o soglasju, ki sta ga Parlament in UNWTO podpisala leta 2018;

22. poziva Komisijo, naj posodobi vodnik EU za finančno podporo ter vanj vključi povezavo na nacionalno kontaktno točko, kar bi olajšalo dostop do informacij za mikropodjetja ter mala in srednja podjetja, in sicer prek enotnega okenca ali spletnega orodja s pomočjo in smernicami držav članic, kadar je to potrebno; poziva Komisijo, naj poveča prepoznavnost tega vodnika med podjetji ter malimi in srednjimi podjetji v turističnem sektorju;

23. poziva Komisijo, naj v naslednjem večletnem finančnem okviru ustanovi evropsko agencijo za turizem ter pripravi kratkoročno rešitev, da v eni od obstoječih izvajalskih agencij ustanovi oddelek za turizem, zlasti v izvajalski agenciji za mala in srednja podjetja ali prihodnji izvajalski agenciji za zdravje in digitalno tehnologijo;

Naloge evropske agencije za turizem bi bile:

- za Unijo in države članice pripravljati pregled dejstev in podatkov za oblikovalce politike, da bi lahko oblikovali premišljene strategije na podlagi zbranih in analiziranih podatkov o turizmu ter o njihovem morebitnem socialnem, gospodarskem in okoljskem učinku;
- upravljanje mehanizma za krizno upravljanje, da bo turizem ustrezno pripravljen na krize v prihodnje, če nacionalni odzivi ne bodo zadoščali;
- zagotavljanje tehnične in upravne podpore za mikropodjetja ter mala in srednja podjetja, da bi imela lažji dostop do sredstev in finančnih instrumentov EU in jih uporabljala;
- podpora turističnemu ekosistemu, na primer z izmenjavo dobre prakse, za premišljeno odločanje za boljše turistične politike;
- promoviranje evropske znamke v tretjih državah ter osredotočanje na diverzifikacijo evropskega turističnega proizvoda;

Četrtek, 25. marec 2021

Izboljšati: prehod na trajnostni, odgovoren in pametni turizem

24. ugotavlja, da bi bilo treba pri trajnostnem turizmu upoštevati sedanje in prihodnje gospodarske, socialne in okoljske učinke ter obravnavati potrebe obiskovalcev, sektorja, okolja in lokalnih skupnosti ⁽¹⁵⁾; opozarja, da turistična in potovalna industrija ustvarjata ekološki odtis po vsem svetu; opozarja, da je treba razviti trajnostne in prilagodljive rešitve za multimodalni prevoz ter oblikovati politike za ohranjanje naravne dediščine in biotske raznovrstnosti ob spoštovanju družbeno-kulturne pristnosti gostiteljskih skupnosti, zagotoviti trajnostnost ter socialno-ekonomske koristi za vse deležnike;

25. poziva Komisijo, naj hitro pripravi časovni načrt za trajnostni turizem ter vanj vključi inovativne ukrepe za zmanjšanje podnebnega in okoljskega odtisa sektorja, in sicer z razvojem bolj trajnostnih oblik turizma, raznolikostjo ponudbe, spodbujanjem novih pobud za sodelovanje in razvojem novih digitalnih storitev;

26. poziva države članice, naj na nacionalni in regionalni ravni pripravijo akcijske načrte za trajnostni turizem v posvetovanju z deležniki in civilno družbo ter v skladu s prihodnjim evropskim časovnim načrtom za trajnostni turizem, poleg tega pa naj v celoti izkoristijo sredstva instrumenta za okrevanje za financiranje akcijskih načrtov prehoda za turizem;

27. poudarja, da so se zaradi pandemije covid-19 spremenile zahteve popotnikov za varen, čist in bolj trajnostnem turizem; poudarja, da so krajevne obrti, kmečki in podeželski turizem ter ekoturizem sestavni del trajnostnega turizma, ki se osredotočajo na odkrivanje narave in podeželja v Evropi po pešpoteh, kolesarskih ali jahalnih poteh, ki so dostopne vsem;

28. poziva Komisijo, naj vzpostavi delovanje sistema kazalnikov za evropski turizem (ETIS), mu določi stalno strukturo upravljanja in ga uvede v turistične kraje, da jih bo mogoče v partnerstvu z regijami upravljati in ocenjevati s statičnimi kazalniki in podatki v realnem času; poudarja, da je sistem ETIS namenjen spremljanju gospodarskega, socialnega in okoljskega učinka turizma;

29. poziva Komisijo, naj preuči ovire za pridobitev znaka za okolje in razširi njegovo področje uporabe na druge turistične storitve, tako da bo dopolnjeval sistem za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) za turizem, ter naj uvede mehanizme za podporo teh shem certificiranja in spodbujanje turističnih subjektov, ki so pridobili certifikate v okviru teh sistemov;

30. poziva države članice, nacionalne turistične organe in sektor, naj v večji meri usklajujejo merila za obstoječe znake kakovosti v Uniji in njihovo uporabo, ter spodbuja Komisijo, naj še naprej usklajuje in podpira lokalne pobude;

31. izreka pohvalo Komisiji, ker je ustanovila skupino za trajnostni turizem, in skupino poziva, naj nadaljuje delo in pregleda evropsko listino za trajnostni in odgovorni turizem iz leta 2012 kot orodje, s katerim bi spodbudili sodelovanje in uvedbo dobre prakse na nacionalni, regionalni in lokalni ravni; meni, da lahko skupina deluje kot referenčna točka za evropsko omrežje deležnikov na področju trajnostnega turizma, predstavlja nova orodja in pobude za ocenjevanje gospodarskega, socialnega in okoljskega učinka turističnih dejavnosti in vključuje popotnike, da bodo lahko popotniki in turistična podjetja razumeli okoljski odtis;

32. poudarja pomen statističnega okvira UNWTO za merjenje trajnosti turizma, ki je namenjen združevanju statistik o gospodarski, okoljski in socialni razsežnosti trajnostnega turizma;

33. opozarja, da javni in zasebni akterji težko sprejemajo odločitve brez točnih kvantitativnih in kvalitativnih metričnih podatkov o učinku turizma na trajnost; poziva Eurostat, naj vzpostavi referenčni okvir za zbiranje podatkov o trajnostnosti, prekomernem in nezadostnem turizmu in merila o delovnih pogojih, ter poziva k posodobitvi Uredbe (EU) št. 692/2011 ⁽¹⁶⁾; poudarja velik potencial, ki ga imajo velepodatki in najnovejši podatki v smislu izvora in vrste rezervacij, dolžine bivanja, povprečne porabe, razčlenjene po kategorijah, stopnje zasedenosti, da je mogoče razumeti razvoj turističnih tokov in sprememb v povpraševanju ter prilagajati ponudbo in uvajati ustrezne politike;

⁽¹⁵⁾ UNWTO in Program Združenih narodov za okolje, *Making Tourism More Sustainable – A Guide for Policy-Makers*, 2005. (Bolj trajnosten turizem – smernice za oblikovalce politike).

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU) št. 692/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2011 o evropski statistiki turizma in razveljavitvi Direktive Sveta 95/57/ES (UL L 192, 22.7.2011, str. 17).

Četrtek, 25. marec 2021

34. pozdravlja evropsko strategijo za podatke ter predlog Komisije za akt o upravljanju podatkov; poziva Komisijo, naj turizem vključi v okvir upravljanja za skupne podatkovne prostore ter bolje uredi dejavnosti platform za spletne rezervacije ter spletnih potovalnih posrednikov, da bi se lahko turistična podjetja popolnoma zavezala inovacijam in digitalizaciji, saj je to bistveno za posodobitev celotnega sektorja in razvijanje novih storitev ter širše in kakovostne ponudbe; poleg tega poziva Komisijo, naj spodbuja združevanje podatkov v turizmu ter regionalne inkubatorje in pospeševalnike za turistična podjetja, da bi z izkoriščanjem raziskav in inovacij pomagala številnim malim in srednjim podjetjem v sektorju zbirati, obdelovati in uporabljati zbrane podatke ter jim tako omogočila, da v celoti izkoristijo podatkovno gospodarstvo in uresničujejo trajnostne rešitve;

35. ugotavlja, da vse več nakupov turističnih proizvodov in storitev poteka prek spleta; priznava večjo vlogo platform sodelovalnega gospodarstva kot posrednikov in njihove dosežke v smislu inovacij in trajnostnosti; pozdravlja predloga Komisije za akt o digitalnih storitvah in akt o digitalnem trgu ter poudarja, da je treba zagotoviti enake konkurenčne pogoje za spletna in nespletna podjetja, da bi preprečili izkrivljanje trga in ohranili zdravo konkurenco, pri čemer je treba posebej upoštevati razliko med občasnimi in poklicnimi ponudniki storitev; v tem spreminjajočem se okolju poudarja vpliv spletnih ocen in ocen na turistične izkušnje;

36. meni, da je enako pomembno zagotoviti sodelovanje med skupnostmi znanja in inovacij v živilskem in kulturnem sektorju; meni, da so ključni dejavniki za uspeh kmečkega turizma spodbujanje ozaveščenosti o trgu, boljša kvalificiranost, bolj učinkovito upravljanje, dejanska partnerstva, ciljno usmerjene priložnosti za mreženje ter razvoj inovativnih ukrepov za prihodnost; meni tudi, da so za povečanje družbene, gospodarske in okoljske učinkovitosti kmečkega turizma potrebni boljše sodelovanje in usklajevanje med deležniki, večja vključenost lokalnih organov v turizem, tržne raziskave ter strokovne strategije komuniciranja in trženja;

37. poziva Komisijo, naj spoštuje pravico lokalnih organov do pravnega urejanja, usmerjenega proti škodljivim vplivom prekomernega turizma;

38. ugotavlja, da je turizem tesno povezan z mobilnostjo in da morajo države članice s finančno podporo EU povečati naložbe v prehod na čistejša goriva, nizko- in brezemisijska vozila, kjer je to mogoče, v dostopnejše načine prevoza, tudi za invalide in osebe z omejeno mobilnostjo pri vseh načinih prevoza, ter v podporo mobilnosti kot storitvi in platformam, ki zagotavljajo interoperabilnost in intermodalnost sistemov za izdajanje vozovnic, da lahko nudijo nadnacionalne in intermodalne vozovnice od vrat do vrat;

39. meni, da je treba pri mobilnosti v turizmu dati prednost najbolj trajnostnim načinom prevoza, ki ustvarjajo manjši ogljikni odtis. opozarja, da vse države članice potrebujejo sodobno, varno in trajnostno prometno infrastrukturo, da bi olajšali potovanja po celotni Uniji in izboljšali dostopnost najbolj oddaljenih regij, obrobnih in oddaljenih območij in otokov za turizem znotraj Evrope in mednarodni turizem ter okrepili teritorialno kohezijo; poudarja, da bi bilo treba posebno pozornost nameniti manjkajočim čezmejnimi povezavam in njihovem dokončanju ter upoštevanju rokov za omrežje TEN-T do leta 2030 in 2050;

40. ugotavlja, da bi bilo evropsko leto železnic lahko priložnost za ozaveščanje javnosti o trajnostnem turizmu in novih čezmejnih poteh, ki jih lahko evropski državljani odkrijejo z železniškimi povezavami; zato poziva Komisijo, naj izboljša evropsko železniško omrežje; pozdravlja pobudo Unije DiscoverEU, ki zlasti mladim nudi priložnosti za spoznavanje Evrope z učenjem in kulturnimi izkušnjami ter spodbujanjem lokalne kulturne dediščine;

41. opozarja na pomen kulture in kulturne dediščine za evropski turizem; poziva države članice, naj namenijo dovolj finančnih sredstev za kulturne objekte in objekte kulturne dediščine ter ne pozabijo na njihovo lastno vrednost kot dela naše kulturne dediščine, ki jo je treba zaščititi tudi pred podnebnimi spremembami in prekomernim turizmom;

42. poudarja, da je treba preučiti odpornost kulturne dediščine, in opozarja na povezavo med trajnostnim turizmom in kulturno dediščino; meni, da lahko kulturni turizem spodbuja krepitev medsebojnega razumevanja ljudi v EU, saj jim omogoča odkrivanje evropske kulturne dediščine v vsej njeni raznolikosti; opozarja, da je treba upoštevati izkušnje, pridobljene z evropskim letom kulturne dediščine; opozarja, da so bile na ravni EU, na nacionalni in lokalni ravni sprejete številne pobude za izboljšanje trajnostnega turizma z vključevanjem kulturne dediščine v okoljsko, arhitekturno in

Četrtek, 25. marec 2021

načrtovalno politiko; meni, da je treba zaščititi industrijsko dediščino regij v prehodu, da bi omogočili nove gospodarske in poklicne priložnosti na teh območjih; ponovno poudarja, da je treba vse akterje ozaveščati o varstvu kulturne dediščine in o nevarnosti nedovoljene trgovine s kulturnimi dobrinami; poudarja, da je treba pri razmisleku o trajnostnem turizmu obravnavati tudi dela in kulturne dobrine, ki so bile zaplenjene, ukradene ali nezakonito pridobljene med vojnami; se zavzema za spodbujanje odličnosti v trajnostnem kulturnem turizmu; poziva države članice, naj sprejmejo ukrepe za tesnejše sodelovanje med strokovnjaki na področju kulturnega turizma ter naj spodbujajo sodelovanje in izmenjavo dobre prakse v tem sektorju;

43. meni, da bo program kulturnih poti, ki ga je pripravil Svet Evrope, pomagal pri poudarjanju raznolikosti evropske zgodovine in promoviranju kulturne dediščine; opozarja na pomen povezovanja turističnih znamenitosti; meni, da program nudi velike možnosti za mala podjetja, medkulturni dialog in nadnacionalno sodelovanje ter da se mora razvijati z vse večjim zavzeanjem za trajnost v turizmu, vključno z varstvom kulturne dediščine;

44. poziva Komisijo, naj preuči možne sinergije z evropsko mrežo kolesarskih poti EuroVelo ter njenimi 17 koridorji in naj zlasti poveča finančno podporo, da bi spodbudili kolesarski turizem v Evropi; poziva Komisijo, naj spodbuja spremembo nekdanjih železniških prog tudi tako, da podpre projekte s kolesom in vlakom ter dejavno podpre intermodalnost kolesa in vlaka; predlaga, naj se promovirajo turistični paketi s kolesarjenjem v povezavi z drugimi trajnostnimi ponudbami; meni, da imajo lahko čezmejne poti za dejavnosti na prostem, vključno s podeželskim, gorskim in navtičnim turizmom, ki se spodbujajo s posebnimi mrežami ob podpori skladov EU, osrednjo vlogo pri povezovanju različnih regij držav članic in učinkovitem preusmerjanju turističnih tokov, hkrati pa nudijo priložnosti za spodbujanje turizma v manj razvitih regijah;

45. poziva Komisijo, naj predlaga nov evropski program vključujočega turizma, ki bo temeljil na modelu pobude Calypso in omogočal ranljivim družbenim skupinam uporabo nacionalnih turističnih vavčerjev v sodelujočih podjetjih v drugih državah članicah, ki svojim državljanom prav tako ponujajo program socialnega turizma; ugotavlja, da veliko držav članic izvaja take programe z zelo dobrimi rezultati, in meni, da bi bilo zelo dobro, če bi bili ti programi interoperabilni na ravni EU;

46. poziva Komisijo, naj predstavi rezultate pilotnega projekta o pametnih turističnih destinacijah ter opiše, kako namerava izvajati to shemo in povezati inovacije z varstvom Unescove in naravne dediščine ter tradicionalnih lokalnih posebnosti in kulturnih središč;

47. poziva države članice in Komisijo, naj projekt evropske prestolnice pametnega turizma preoblikujejo v stalen projekt s širšimi in pravičnejšimi merili, od česar bodo imela korist lokalna gospodarstva in lokalne oskrbne verige; poziva k večjim zavezam za postopno večje možnosti za trajnostno mobilnost v Evropi;

48. izreka pohvalo Komisiji za nagrado za invalidom prijazno mesto in poziva k izvajanju podobnih pobud na nacionalni in regionalni ravni;

49. izreka pohvalo Komisiji za delo pri 14 ukrepih v okviru strategije za obalni in pomorski turizem in jo poziva, naj predstavi rezultate, ki jih je mogoče uporabiti za usmeritev financiranja v infrastrukturo (pristanišča in marine), logistično in operativno podporo, preprečevanje nastajanja odpadkov ter uporabo energije iz obnovljivih virov; poudarja, da je treba varovati morski ekosistem, spodbujati dialog med državami članicami, regionalnimi in lokalnimi organi, deležniki ter civilno družbo in spodbujati trajnostni razvoj obalnega in pomorskega turizma; poziva Komisijo, naj v dogovoru z državami članicami sprejme ukrepe za podporo sektorju križarjenj, ki ga pandemija covid-19 še vedno močno ogroža, in naj olajša njegov ponovni začetek delovanja in pri tem spoštuje socialne in okoljske standarde;

50. poziva Komisijo, naj pripravi pobude za navtični in obalni turizem v zvezi s priznavanjem kvalifikacij za kapitane, pravili o DDV za čolne, marine in sidrišča, da bi obravnavali vpliv sezonskosti in spodbujali čezmejne poti, na primer z omrežjem poti za navtični turizem, poleg tega pa naj objavi stanje pilotnega projekta o priložnosti dobrih praks za trajnostna turistična križarjenja;

51. poziva Komisijo, naj v snovanje novih pobud in iskanje sinergij med obstoječimi vključi lokalne akterje, ki se na podeželskih in obalnih območjih ukvarjajo z diverzifikacijo prihodkov z oblikovanjem turističnih proizvodov, storitev ali doživetij; spodbuja prizadevanja, da bi proizvajalce v primarnem sektorju (kmetijstvo, živinoreja in ribištvo) pritegnili v te

Četrtek, 25. marec 2021

pobude ter ugotovili, ali je mogoče te pobude uporabiti kot prodajne poti za njihove proizvode ter širjenje njihove kulturne in gastronomske tradicije;

52. poudarja potencial za zaposlitvene možnosti na podeželskih območjih za državljane tretjih držav, ki tam prebivajo zakonito, s čimer se spodbuja njihovo socialno in ekonomsko vključevanje;

53. poudarja, da podeželski turizem pozitivno prispeva k zaščiti malega in raznolikega kmetijstva, odpravljanju socialnih neenakosti in ustvarjanju zaposlitvenih možnosti za ženske, saj znaša njihov delež v tem sektorju v EU približno 50 %, s čimer prispeva h generacijski pomladitvi in ustavitvi odseljavanja;

54. poudarja, da je treba zdravstveni turizem, zlasti zdraviliški turizem in turizem za dobro počutje, kot samostojen sektor z visokim potencialom za konkurenčnost in inovativnost vključiti v prihodnje ukrepe za razvoj turizma v Evropi glede na demografske spremembe in večjo ozaveščenost javnosti o zdravju;

Ponovni razmislek: načrtovanje prihodnosti turističnega sektorja

55. poudarja, da je treba turistični sektor podpreti pri izvajanju načel krožnega gospodarstva, na primer s spodbujanjem dobave podnebno nevtrálnih proizvodov, z uporabo čiste energije, manjšo porabo škodljivih kemikalij in plastike za enkratno uporabo, večjo energijsko učinkovitostjo stavb tako, da se spodbuja prenova turističnega stavbnega fonda, reciklirajo deževnica in odpadne gospodinjske vode ter spodbuja recikliranje odpadkov in preprečuje njihovo nastajanje;

56. poziva Komisijo, naj v prvi polovici leta 2021 predstavi analizo o prejetih zahtevkih za državno pomoč za turistični sektor po posameznih državah in o finančnih sredstvih EU za spopadanje s posledicami pandemije covid-19, vključno z uporabnostjo programa SURE; poziva Komisijo, naj glede na socialno-ekonomske težave, s katerimi se soočajo države članice, do konca leta 2022 okrepi in razširi program SURE;

57. poziva Komisijo in države članice, naj obravnavajo položaj turističnih delavcev, ki jih je prizadela kriza zaradi pandemije covid-19, ter naj obravnavajo možnost, da bi v okviru akcijskega načrta za evropski steber socialnih pravic vzpostavile evropski okvir vzdolž celotne vrednostne verige turistične industrije, pri čemer bi tesno sodelovali socialni partnerji in podjetja v konstruktivnem dialogu o delovnih pogojih v sektorju, za katerega so značilne sezonske zaposlitve, zaposlitve s krajšim delovnim časom in netipične oblike zaposlitve; poudarja, da je treba zagotoviti dostop do socialne zaščite;

58. poziva Komisijo, naj skupaj z Evropsko investicijsko banko uvede zadostno namensko podporo za razogljčenje turističnega sektorja, digitalizacijo in inovativne projekte ter vzpostavi pogoje za dostop mikropodjetij ter malih in srednjih podjetij do programa InvestEU, da bo mogoče pridobiti nova znanja in spretnosti in ustvariti več kakovostnih delovnih mest; poudarja, da je potrebno boljše usklajevanje med Unijo in lokalno ravno, da bi rešili vprašanje dostopa do financ; poudarja, da bodo lahko nove tehnologije, kot so umetna inteligenca, robotika ter virtualna in razširjena resničnost, pomembno vplivale na turistični sektor; ugotavlja, da turistične ustanove, zlasti mikropodjetja ter mala in srednja podjetja za začetek uporabe teh tehnologij potrebujejo ustrezna finančna sredstva;

59. poziva Komisijo, naj predlaga nove programe za podpiranje inovacij v turističnem sektorju z ustvarjalnim razmišljanjem;

60. poziva Komisijo, naj z državami članicami podpre dobre prakse, ki jih sedaj uporabljajo nacionalni, regionalni in lokalni organi, prehod na nemoten intermodalni prevoz ter uvajanje enotnih vozovnic v železniškem prometu; opozarja na pomen sodobnih, brezhibnih omrežij TEN-T in hitrih čezmejnih storitev v Evropi, s čimer bi izkoristili potencial mednarodnega množičnega trajnostnega prevoza, da bi bil turizem v vseh letnih časih bolj trajnosten; pri tem opozarja, da je treba okrepiti mestna vozlišča in javni promet, ki sta pomemben del turističnega doživetja in vsakdanjega življenja državljanov v turističnih krajih;

61. poziva Komisijo, naj poleg potovalnega vizuma uvede tudi elektronski vizum in druge ukrepe, ki obiskovalcem omogočajo zakonit vstop v Unijo;

Četrtek, 25. marec 2021

62. meni, da se je treba pri promoviranju evropske turistične znamke v tretjih državah osredotočiti na diverzifikacijo turističnega proizvoda, da bi pritegnili najrazličnejše turiste in povečali tržni delež, hkrati pa je treba promovirati ključne destinacije, ki nudijo alternativo območjem z množičnim turizmom; poudarja privlačnost vseevropskih turističnih proizvodov in storitev, kot so potovanja skozi več držav;

63. opozarja na velik prispevek športa k evropskemu turizmu ter izpostavlja priložnosti, ki jih nudijo športni dogodki in dejavnosti, pri čemer ne pozablja, da je treba izboljšati trajnostnost velikih prireditev; poudarja pomen evropske gastronomije, kulinaricnih poti in sektorja gostinstva za turistični sektor; poudarja pomen zdravstvenega in zdraviliškega turizma ter poziva Komisijo, naj spodbuja turistične pobude, ki bi lahko prispevale k znižanju zdravstvenih stroškov s preventivnimi ukrepi in manjšo porabo zdravil; meni, da se je treba pri promociji evropske turistične blagovne znamke v sodelovanju s turističnimi kraji in organizatorji potovanj osredotočiti na raznoliko ponudbo EU na področju kulturne in naravne dediščine, kulinarike in zdravja;

64. poziva Komisijo, naj predstavi predlog o geografskih označbah za nekmetske proizvode, kar nenazadnje utemeljujejo tudi rezultati javnega posvetovanja iz leta 2014, kjer se je pokazalo, da bi tovrstno priznanje pomagalo turizmu, saj omogoča neposredno povezavo proizvoda z določenim območjem;

65. poziva Komisijo, naj tudi v okviru turističnega sektorja spodbuja umetniške poklice in poklice tradicionalne obrti, ki ponazarjajo odličnost v Evropi narejenih proizvodov in so izraz identitete in tradicij evropskih območij, in sicer z uradnim priznanjem kot dela evropske kulturne dediščine;

66. poziva Komisijo, naj oceni in po potrebi revidira direktivo o paketnih potovanjih⁽¹⁷⁾ in omogoči nadaljevanje pogajanj v Svetu o reviziji Uredbe (ES) št. 261/2004 o pravicah potnikov v letalskem prometu⁽¹⁸⁾, pri čemer naj upošteva učinke najnovejše krize, prepreči pravno negotovost v prihodnje ter zagotovi varstvo pravic potrošnikov; poziva Komisijo, naj preuči možnost za okrepitev določb o varstvu v primeru insolventnosti in doda pristop preprečevanja, da bi v zgodnji fazi podprli podjetja ter mala in srednja podjetja in tako zaščitili delavce v primeru sistemskih pretresov in/ali insolventnosti;

67. poziva Komisijo, naj na podlagi izkušenj s pandemijo covid-19 in podobnimi shemami držav članic uvede shemo evropskega potovalnega jamstva, da bi zagotovili finančno likvidnost za podjetja in zajamčili vračilo denarja potnikom, pa tudi stroške repatriacije skupaj s pravičnim nadomestilom za morebitno škodo v primeru stečaja;

68. poziva Komisijo, naj vzpostavi enotno platformo za oblikovanje programov digitalne inovacijske pismenosti za vodstvene delavce v mikropodjetjih ter malih in srednjih podjetjih, s čimer bi pridobili znanja in spretnosti za optimizacijo svojega potenciala za ustvarjanje bogastva; zato meni, da sta redno usposabljanje in prekvalifikacija obstoječe delovne sile v turističnem sektorju izjemno pomembna ter da se je treba posebej osredotočiti na digitalne spretnosti in inovativne tehnologije; poziva Komisijo, naj pripravi časovni načrt EU za izpopolnjevanje delavcev v tem sektorju in v ta namen vzpostavi shemo financiranja EU;

69. ugotavlja, da znanja in spretnosti ter kvalifikacije niso vedno usklajeni med državami in da je vzajemno priznavanje pomanjkljivo; zato poziva Komisijo, naj oceni možnosti za uskladitev pravil in zakonodaje na tem področju;

70. poziva Komisijo, naj sodeluje z združenji v sektorju, upošteva najboljše prakse ter pripravi priporočila in zagotovi finančno podporo za organizacijo turističnih dogodkov, sejmov, kongresov in turizma, povezanega z umetniškimi in razvedrilnimi prireditvami, kot so koncerti in festivali;

71. od Komisije zahteva, naj objavi ter deležnikom in državam članicam posreduje dobre prakse za poklic turističnega vodnika in tako obravnava težave v tem sektorju; meni, da imajo poklicni turistični vodniki pomembno vlogo pri promoviranju kulturne dediščine v sodelovanju z območjem, njegovimi tradicijami in posebnostmi; zato meni, da je treba ta poklic ustrezno zaščititi na trgu dela in na ta način poskrbeti za kakovostne storitve ter ohranjanje odprte in poštene

⁽¹⁷⁾ UL L 326, 11.12.2015, str. 1.

⁽¹⁸⁾ UL L 46, 17.2.2004, str. 1.

Četrtek, 25. marec 2021

konkurence; poziva Komisijo, naj analizira, zakaj ni vzajemnega priznavanja v sektorju, ter ugotovi, kje lahko Unija poskrbi za nujne izboljšave;

72. poudarja, da morajo biti potovanja in turistične storitve dostopne vsem, tudi otrokom, starejšim in invalidom ne glede na njihov ekonomski položaj ali morebitno ranljivost; poziva Komisijo, naj olajša morebitno širše izvajanje in priznavanje sistema evropske kartice ugodnosti za invalide; poudarja, da je dostopnost turizma za vse mogoče doseči le s pravo kombinacijo pravnih standardov, ki jih izvajajo države članice, inovacij in tehnološkega razvoja, usposabljanja osebja, ozaveščanja, ustrezne promocije in komuniciranja v celotni dobavni verigi turistične ponudbe; v zvezi s tem poudarja pomen evropskih mrež, v katerih lahko javni in zasebni deležniki sodelujejo in izmenjujejo dobre prakse; nadalje poziva Komisijo in države članice, naj dejavno usmerjajo razvijanje standarda Mednarodne organizacije za standardizacijo o dostopnih turističnih storitvah ter po sprejetju poskrbijo za njegovo hitro in pravilno izvajanje, hkrati pa naj zagotovijo, da ponudniki storitev spoštujejo ustrezne standarde dostopnosti, ki že veljajo ali bodo kmalu, ter naj zagotovijo informacije o dostopnosti svojih storitev;

73. poziva Komisijo, naj predlaga enotno metodo za primerjanje interaktivnih povratnih informacij o dostopnosti destinacij za podjetja in turiste ter spodbuja njegovo uporabo v turističnem sektorju;

74. poziva Komisijo, naj pri pripravi turistične zakonodaje in ocenjevanju njenega učinka upošteva posebnosti in dodatne omejitve najbolj oddaljenih regij v skladu s členom 349 PDEU, saj so te regije pri svojem gospodarskem, socialnem in kulturnem razvoju močno odvisne od turizma; pri tem svari, da je potrebno ustrezno financiranje, da se ohrani dostopnost najbolj oddaljenih regij; poziva Komisijo, naj upošteva podnebni in digitalni prehod v najbolj oddaljenih regijah;

75. poziva Komisijo, naj posebno pozornost nameni gorskim regijam, otokom in otoškim regijam ter podeželskim območjem, hkrati pa poudarja pomen dobro strukturiranega institucionalnega sodelovanja z vsemi zainteresiranimi regionalnimi akterji ter Odborom regij;

76. poziva Komisijo in države članice, naj ob nenadnem upadu ponudbe zagotovijo mobilnost na ozemljih, ki so dvojno ali trojno otoška; opozarja na možno vzpostavitev varnih potovalnih koridorjev do najbolj oddaljenih regij in otokov, da bi ublažili njihove nespremenljive omejitve;

77. poudarja, da ukrepi EU za razvoj podeželja prispevajo h krepitvi agroživilskega sektorja v EU, okoljske trajnosti in blaginje podeželskih območij;

o

o o

78. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0110

Krepitev mednarodne vloge eura

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o krepitvi mednarodne vloge eura (2020/2037(INI))
(2021/C 494/10)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju prispevka Komisije za Evropski svet in vrh držav euroobmočja z dne 5. decembra 2018 z naslovom Krepitev mednarodne vloge eura (COM(2018)0796),
- ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z dne 12. junija 2019 z naslovom Strengthening the International Role of the Euro – Results of the Consultations (Krepitev mednarodne vloge eura – rezultati posvetovanj) (SWD(2019) 0600),
- ob upoštevanju priporočila Komisije z dne 5. decembra 2018 z naslovom „O mednarodni vlogi eura na področju energije“ (C(2018)8111) in spremnega delovnega dokumenta služb Komisije (SWD(2018)0483),
- ob upoštevanju Pariškega sporazuma, ki je del Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC), in ciljev trajnostnega razvoja,
- ob upoštevanju izvedbenega sklepa Komisije (EU) 2020/1308 z dne 21. septembra 2020 o določitvi, da je regulativni okvir, ki se uporablja za centralne nasprotne stranke v Združenem kraljestvu Velika Britanija in Severna Irska, za omejeno obdobje enakovreden v skladu z Uredbo (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾, zlasti njegovih uvodnih izjav (5) in (6),
- ob upoštevanju letnega pregleda Evropske centralne banke (ECB) z dne 9. junija 2020 z naslovom The international role of the euro (Mednarodna vloga eura),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. aprila 2016 o vlogi EU v okviru mednarodnih finančnih, monetarnih in regulativnih institucij ter organov ⁽²⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 8. oktobra 2020 o nadaljnjem razvoju unije kapitalskih trgov: boljši dostop do financiranja kapitalskih trgov, zlasti za mala in srednja podjetja, in lažje sodelovanje za male vlagatelje ⁽³⁾,
- ob upoštevanju svojega poročila z dne 18. septembra 2020 s priporočili Komisije o digitalnih finančah: nova tveganja pri kriptosredstvih – regulativni in nadzorni izzivi na področju finančnih storitev, institucij in trgov ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. novembra 2020 o naložbenem načrtu za trajnostno Evropo – financiranje zelenega dogovora ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. junija 2020 o bančni uniji – letno poročilo za leto 2019 ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. februarja 2020 o letnem poročilu Evropske centralne banke za leto 2018 ⁽⁷⁾,
- ob upoštevanju govora o stanju v Uniji iz septembra 2020 ⁽⁸⁾,
- ob upoštevanju poročila ECB iz oktobra 2020 o digitalnem euru ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ UL L 306, 21.9.2020, str. 1.

⁽²⁾ UL C 58, 15.2.2018, str. 76.

⁽³⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0266.

⁽⁴⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0265.

⁽⁵⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0305.

⁽⁶⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0165.

⁽⁷⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0034.

⁽⁸⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/state-of-the-union-speech_sl.pdf

⁽⁹⁾ https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/Report_on_a_digital_euro~4d7268b458.en.pdf

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju Prilagojenega delovnega programa Komisije za leto 2020 ⁽¹⁰⁾ (COM(2020)0440),
- ob upoštevanju študije na prošnjo Odbora za ekonomske in monetarne zadeve (ECON) iz septembra 2020 z naslovom Post-COVID-19 Global Currency Order: Risks and Opportunities for the Euro (Svetovni red valut po covidu-19: tveganja in priložnosti za euro) ⁽¹¹⁾,
- ob upoštevanju delovnega dokumenta 26760 NBER, ki so ga februarja 2020 objavili Ethan Illetzki (London School of Economics), Carmen M. Reinhart (Univerza Harvard) in Kenneth S. Rogoff (Harvard Kennedy School) z naslovom Why is the euro punching below its weight? (Zakaj ima euro manjšo vlogo, kot bi jo lahko imel?) ⁽¹²⁾,
- ob upoštevanju prispevka možganskega trusta Bruegel z dne 5. junija 2020 z naslovom Is the COVID-19 crisis an opportunity to boost the euro as a global currency? (Ali je kriza zaradi covid-19 priložnost za okrepitev vloge eura kot globalne valute?) ⁽¹³⁾,
- ob upoštevanju študije z dne 13. februarja 2019, ki jo je izvedel generalni direktorat EP za notranjo politiko Unije (DG IPOL), z naslovom Euro at 20: Background reader – collection of studies and assessments (Euro pri dvajsetih: Raziskovanje ozadja – zbirka študij in ocen) ⁽¹⁴⁾,
- ob upoštevanju osrednjega govora predsednika Evropskega sveta Charlesa Michela o mednarodni vlogi eura dne 5. marca 2020 v Centru za evropske politične študije ⁽¹⁵⁾,
- ob upoštevanju komentarjev predsednika Charlesa Michela po sejah Evropskega sveta 13. decembra 2019 ⁽¹⁶⁾,
- ob upoštevanju poglobljene analize iz junija 2020 na prošnjo Odbora za ekonomske in monetarne zadeve, ki je del zbirke dokumentov o monetarnem dialogu, z naslovom The International Role of the Euro: State of Play and Economic Significance (Mednarodna vloga eura: stanje in ekonomski pomen) ⁽¹⁷⁾,
- ob upoštevanju uvodne izjave, ki jo je predsednica Evropske centralne banke Christine Lagarde podala 8. junija 2020 na predstavitvi v Odboru za ekonomske in monetarne zadeve ⁽¹⁸⁾,
- ob upoštevanju govora člana izvršilnega odbora ECB Fabia Panette z dne 7. julija 2020 z naslovom Unleashing the euro's untapped potential at global level (Sprostitev neizkoriščenega potenciala eura na svetovni ravni) ⁽¹⁹⁾,
- ob upoštevanju študije Barryja Eichengreena (Univerza v Kaliforniji, Berkeley) iz aprila 2010 z naslovom Managing a Multiple Reserve Currency World (Upravljanje sveta z več rezervnimi valutami) ⁽²⁰⁾,
- ob upoštevanju objave možganskega trusta Bruegel z dne 3. decembra 2018 z naslovom The international role of the euro (Mednarodna vloga eura) ⁽²¹⁾,
- ob upoštevanju študije službe Evropskega parlamenta za raziskave iz januarja 2020 z naslovom Economic and Budgetary Outlook for the European Union (Gospodarski in proračunski obeti za Evropsko unijo) ⁽²²⁾,
- ob upoštevanju briefinga službe Evropskega parlamenta za raziskave z dne 2. julija 2019 z naslovom Towards unified representation for the euro area within the IMF (Za enotno zastopanost euroobmočja v Mednarodnem denarnem skladu) ⁽²³⁾,

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/info/publications/2020-commission-work-programme-key-documents_sl

⁽¹¹⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652751/IPOL_STU\(2020\)652751_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652751/IPOL_STU(2020)652751_EN.pdf)

⁽¹²⁾ https://scholar.harvard.edu/files/rogoff/files/nber26760_why_is_euro_punching_below_its_weight.pdf

⁽¹³⁾ <https://www.bruegel.org/files/2020/06/is-the-covid-19-crisis-an-opportunity-to-boost-the-euro-as-a-global-currency/>

⁽¹⁴⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/624431/IPOL_STU\(2019\)624431_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/624431/IPOL_STU(2019)624431_EN.pdf)

⁽¹⁵⁾ <https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2020/03/05/keynote-speech-at-europe-s-next-stage-at-the-centre-for-european-policy-studies-ideas-lab-2020/pdf>

⁽¹⁶⁾ <https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2019/12/13/remarks-by-president-charles-michel-after-the-european-council-meetings-on-13-december-2019/>

⁽¹⁷⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2020/648806/IPOL_IDA\(2020\)648806_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2020/648806/IPOL_IDA(2020)648806_EN.pdf)

⁽¹⁸⁾ https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2020/html/ecb.sp200608~4225ba8a1b_en.html

⁽¹⁹⁾ https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2020/html/ecb.sp200707~3eebd4e721_en.html

⁽²⁰⁾ https://eml.berkeley.edu/~eichengr/managing_multiple_res_curr_world.pdf

⁽²¹⁾ <https://www.bruegel.org/2018/12/the-international-role-of-the-euro/>

⁽²²⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/646139/EPRS_STU\(2020\)646139_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/646139/EPRS_STU(2020)646139_EN.pdf)

⁽²³⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/637969/EPRS_BRI\(2019\)637969_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/637969/EPRS_BRI(2019)637969_EN.pdf)

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju poročila enote za podporo ekonomskemu upravljanju pri generalnem direktoratu EP za notranjo politiko Unije (GD IPOL) iz oktobra 2020 z naslovom Guidance by the EU Supervisory and Resolution authorities on Brexit (Smernice nadzornih organov in organov EU za reševanje v zvezi z izstopom Združenega kraljestva iz EU) ⁽²⁴⁾,
  - ob upoštevanju podatkov Mednarodnega denarnega sklada o valutni strukturi uradnih deviznih rezerv (COFER) ⁽²⁵⁾,
  - ob upoštevanju sporočila za javnost Eurostata št. 84/2020 z dne 19. maja 2020 z naslovom The 2017 results of the International Comparison Program (Rezultati programa mednarodne primerjave za leto 2017) ⁽²⁶⁾,
  - ob upoštevanju izjave za javnost Eurostata št. 137/2020 z dne 16. septembra 2020 z naslovom Euro area international trade in goods surplus EUR 27.9 bn (Presežek mednarodne trgovine z blagom v euroobmočju znaša 27,9 milijarde EUR) ⁽²⁷⁾,
  - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za ekonomske in monetarne zadeve (A9-0043/2021),
- A. ker je euro v dvajsetih letih, odkar obstaja, postal pozitiven simbol enotnosti, povezovanja in gospodarske moči Evrope ter njenega položaja v svetu ter sredstvo za širjenje evropskih vrednot demokracije, svobodnih trgov in mednarodnega sodelovanja;
- B. ker je euro uradna valuta euroobmočja, v katero je trenutno vključeno 19 od 27 držav članic EU, in ga kot skupno valuto podpira večina državljanov v vseh državah članicah euroobmočja ⁽²⁸⁾; ker so Bolgarija, Hrvaška in Danska svojo valuto vezale na euro prek mehanizma deviznih tečajev (ERM II), euro pa je tudi uradna valuta ⁽²⁹⁾ ali „de facto“ valuta ⁽³⁰⁾ nekaterih ozemelj zunaj EU; ker lahko države v razvoju, ki svoje valute vežejo na euro, s tem pozitivno spodbudijo svoj gospodarski razvoj in dolgoročne obete za trajnostni razvoj;
- C. ker euro kljub ekonomskemu obsegu in vplivu euroobmočja v svetovni trgovini precej zaostaja za ameriškim dolarjem v smislu njegove uporabe kot mednarodne rezervne valute ⁽³¹⁾ in valute računa ⁽³²⁾ ter deleža pri mednarodnih menjalnih transakcijah in dolžniških vrednostnih papirjih ⁽³³⁾, čeprav je glede na delež mednarodnih plačil uvrščen skoraj enako kot dolar; ker je euro še vedno druga najpomembnejša valuta v mednarodnem denarnem sistemu;
- D. ker svetovni potencial eura še ni v celoti izkoriščen, njegove koristi pa so med članicami euroobmočja neenakomerno porazdeljene;
- E. ker povzetek sestavljenega indeksa ECB o mednarodni vlogi eura kaže, da je kot mednarodna valuta naraščal in dosegel vrhunec leta 2005, zatem pa je šla njegova internacionalizacija v obratno smer in vse od takrat ni dosegel svojega prejšnjega statusa; ker smo se po krizi zaradi covid-19 ponovno osredotočili na prizadevanja za večjo mednarodno vlogo eura;

⁽²⁴⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651369/IPOL_BRI\(2020\)651369_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651369/IPOL_BRI(2020)651369_EN.pdf)

⁽²⁵⁾ <https://data.imf.org/?sk=E6A5F467-C14B-4AA8-9F6D-5A09EC4E62A4>

⁽²⁶⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10868691/2-19052020-BP-EN.pdf/bb14f7f9-fc26-8aa1-60d4-7c2b509dda8e>

⁽²⁷⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10569467/6-16092020-AP-EN.pdf/861498a9-16ca-3fd1-6434-ae64bfa7192>

⁽²⁸⁾ Po podatkih raziskave Flash Eurobarometer 481 iz novembra 2019 se je podpora euru okrepila: dve tretjini vprašanih sta navedli, da je euro pozitivna stvar za njihovo državo, kar je več kot leta 2018 v 13 državah (v štirih državah pa manj).

⁽²⁹⁾ Euro se uporablja kot uradna valuta na podlagi uradnega dogovora Evropske unije s Kneževino Monako, Republiko San Marino, Vatikansko mestno državo, Kneževino Andoro, Saint Pierrrom in Miquelonom ter otokom Saint-Barthelemy, ki sta francoski čezmorski ozemlji zunaj EU.

⁽³⁰⁾ Euro je postal de facto notranja valuta na Kosovu in v Črni gori in s tem nadomestil nemško marko.

⁽³¹⁾ Po podatkih Mednarodnega denarnega sklada COFER, objavljenih 30. septembra 2020, so svetovne rezerve v eurih leta 2020 znašale 20,27 %, v ameriških dolarjih 61,26 %, v renminbiju pa 2,05 %.

⁽³²⁾ Uporaba eura kot valute računa ustreza 30 % svetovnih blagovnih trgovinskih transakcij, vendar se pri transakcijah zunaj za razliko od ameriškega dolarja še vedno uporablja le v omejenem obsegu.

⁽³³⁾ Po podatkih iz poročila ECB iz junija 2020 o mednarodni vlogi eura je delež eura v skupni vrednosti mednarodnih dolžniških vrednostnih papirjev konec leta 2019 znašal 22 %, potem ko se je od sredine devetdesetih let zmanjševal, delež ameriškega dolarja pa se je povečeval in dosegel približno 64 %.

Četrtek, 25. marec 2021

- F. ker bo lahko EU z okrepitevijo mednarodne vloge eura izboljšala blaginjo evropskih državljanov, kar je v skladu s členom 3 Pogodbe o Evropski uniji (PEU), in spodbujala mednarodni sistem, ki temelji na okrepljenem večstranskem sodelovanju in dobrem svetovnem upravljanju, kar je v skladu s členom 21 PEU; ker bi bilo treba ukrepe za krepitev mednarodne vloge eura izvajati v skladu s splošnimi cilji Unije, vključno s trajnostnim razvojem, polno zaposlenostjo in industrijsko politiko, ter si z njimi prizadevati za izboljšanje socialne odpornosti, notranje kohezije in delovanja euroobmočja ter spodbujati svetovne gospodarske odnose, ki so v skladu s cilji evropskega zelenega dogovora, Pariškega sporazuma, ciljev trajnostnega razvoja in stebra socialnih pravic EU;
- G. ker sedanje geopolitične spremembe in izzivi v mednarodni trgovini – med drugim motnje v vrednostnih verigah, tehnološki razvoj, digitalna preobrazba, vzpon kitajske gospodarske moči in geopolitični izzivi za multilateralizem – lahko privedejo do večpolarnega svetovnega gospodarstva, zaradi česar bi lahko prešli na sistem rezerv v več valutah, pri katerem bi lahko euro udeležencem na trgu po vsem svetu zagotovili dodatno možnost izbire valute in tako pomagal zmanjšati svetovna finančna tveganja;
- H. ker bi z okrepljeno mednarodno vlogo eura in njegovo večjo uporabo kot rezervne valute zagotovili višjo finančno avtonomijo euroobmočja in bi ga tako zaščitili pred tem, da bi posamezne državne uprave druge valute uporabile kot zunanjepolitično orodje, EU pa bi lažje uveljavljala svojo politično naravnost na svetovni ravni;
- I. ker bi morala EU ščititi celovitost svoje finančne infrastrukture, neodvisnost svojih udeležencev na trgu in neodvisnost svetovnih finančnotransakcijskih mrež pred zunanjepolitično enostranskostjo in morebitnimi ekstrateritorialnimi sankcijami, ki jih nalagajo jurisdikcije tretjih držav, ter hkrati zagotavljati učinkovito izvajanje lastne sankcijske politike;
- J. ker je odločitev o uporabi valute sicer nazadnje odvisna od odločitve udeležencev na trgu, vendar je zaupanje v stabilnost valute ključen vidik, ki vpliva na njihovo izbiro, ter pomembno merilo, po katerem centralne banke in vlade določajo sestavo svojih mednarodnih rezerv; ker je stopnja, do katere zunanji akterji uporabljajo določeno valuto, povezana s celovitostjo in povezanostjo jurisdikcije, ki jo izdaja; ker stabilnost valute določa tudi stabilnost institucij, ki jo podpirajo, in ker je potrebno večje evropsko povezovanje za vzpostavitev dodatne institucionalne in politične stabilnosti, ki jo euro potrebuje;
- K. ker na vlogo mednarodnih valut vpliva več dejavnikov; ker je bilo v preteklosti za države, ki izdajajo prevladujoče valute, značilno veliko in rastoče gospodarstvo, prosti pretok kapitala, pripravljenost za mednarodno vlogo, stabilnost, zmožnost zagotavljanja velike in prožne ponudbe varnih sredstev, razviti finančni trgi in pomembna geopolitična prisotnost; ker je privlačnost posamezne valute dolgoročno odvisna tudi od gospodarske vitalnosti jurisdikcije izdajateljice; ker po eni strani gospodarska velikost euroobmočja in prosti pretok kapitala izpolnjujeta osnovne pogoje za krepitev mednarodne vloge eura, po drugi strani pa so finančni in kapitalski trgi še vedno razdrobljeni, fiskalna struktura euroobmočja, ki močno temelji na bankah, pa je nepopolna in niti nimamo zadostne zanesljive ponudbe visokokakovostnih sredstev, ki naj bi jih uporabljali svetovni vlagatelji;
- L. ker lahko jurisdikcija z močno mednarodno valuto izdaja velike količine dolžniških vrednostnih papirjev, ki na trgih po svetu veljajo za netvegane, uživajo tako imenovano „nesorazmerno prednost“, ustvarjajo prihodek od izdajanja denarja in lahko prodajajo državne vrednostne papirje po nizkih obrestnih merah, podjetjem pa je zaradi tega zagotovljena stabilnost, saj lahko mednarodne transakcije izvajajo v svoji valuti;
- M. ker bo dolgoročna mednarodna vloga eura v veliki meri odvisna od privlačnosti euroobmočja kot območja poslovanja in smotrnih fiskalnih politik držav članic; ker je za okrevanje gospodarstva po pandemiji potrebna zdrava monetarna in proračunska politika, tako na ravni EU kot v državah članicah euroobmočja; ker je za vzpostavitev poglobljene in stabilnejše ekonomske in monetarne unije (EMU) v okviru prizadevanj za okrepitev vpliva eura in koristi za članice euroobmočja, potrebna ustrezna kombinacija monetarnih in fiskalnih politik;

Četrtek, 25. marec 2021

- N. ker se euroobmočje sooča s precejšnjimi izzivi, zlasti zaradi podnebnih sprememb, kibernetске varnosti, pranja denarja in financiranja terorizma, ter geopolitičnimi izzivi, med drugim zaradi izstopa Združenega kraljestva iz EU;
- O. ker Združeno kraljestvo od 31. januarja 2020 ni več država članica Evropske unije; ker so zaradi izstopa Združenega kraljestva iz EU nastale strukturne spremembe v finančnem sistemu in v stabilnosti EU, s tem pa se je tudi povečala potreba po nadaljnjem razvoju in nadaljnjem povezovanju kapitalskih trgov v EU, da bi postali bolj privlačni, konkurenčni, odporni in trajnostni ter da bi preprečili razdrobljenost trgov in jim omogočili konkuriranje na svetovni ravni na podlagi globalne in sodelovalne miselnosti, ob tem pa je treba posebno pozornost nameniti zagotavljanju, da policentrični sistem finančnih in kapitalskih trgov, ki bi lahko nastal zaradi izstopa Združenega kraljestva, ne bo povzročil finančne razdrobljenosti; ker mora EU za okrepitev mednarodne vloge eura nujno zmanjšati odvisnost od tržnih infrastruktur Združenega kraljestva;
- P. ker je svetovno okrevanje še vedno neenakomerno, negotovo in nepopolno, ukrepi za zajezitev širjenja okužb med pandemijo pa vztrajno ovirajo gospodarsko okrevanje, kar lahko vpliva na položaj svetovnih valut;
- Q. ker bo treba za uspešno gospodarsko okrevanje po koncu pandemije pospešeno izvajati instrument za okrevanje Next Generation EU, ki je evropski fiskalni odziv, s katerim želi Unija odpraviti strukturne pomanjkljivosti in uvesti ukrepe za spodbujanje trajnostne rasti in konkurenčnosti, pri čemer je poudarek na (i) pravičnem zelenem prehodu, (ii) digitalni preobrazbi, (iii) ekonomski koheziji, produktivnosti in konkurenčnosti, (iv) socialni in teritorialni koheziji, (v) institucionalni odpornosti in (vi) politikah za naslednjo generacijo ter krepitvi zaupanja med vlagatelji; ker lahko ti ukrepi spodbujajo krepitev privlačnosti eura na svetovni ravni ter gospodarske in finančne avtonomije Evrope; ker bo smiselna fiskalna spodbuda, ki bo zajemala skupna evropska prizadevanja, v povezavi z monetarno politiko, usmerjeno v ohranjanje stabilnosti cen, okrepiła proticiklične posojilne zmogljivosti EU ter s tem pozitivno vplivala tudi na mednarodni položaj eura; ker bi lahko s prezgodnjim umikom fiskalnih spodbud in neustreznim usklajevanjem fiskalnih ukrepov ogrozili socialno in gospodarsko okrevanje Unije, poglobili obstoječe razlike v euroobmočju, okrnili njegovo kohezijo in celovitost ter zmanjšali privlačnost eura kot mednarodne valute;
- R. ker je načrt za okrevanje Next Generation EU v vrednosti 750 milijard EUR edinstvena priložnost za okrepitev mednarodne vloge eura, saj lahko prispeva k povečanju svetovne likvidnosti, podpira proticiklično porabo in spodbuja evropsko usklajevanje ekonomskih politik; ker bo izdajanje obveznic v povezavi s skladom za okrevanje svetovnim vlagateljem omogočilo izpostavljenost euroobmočju kot celoti, obenem pa bo s tem vzpostavljena tudi resnična krivulja donosnosti euroobmočja;
- S. ker je izredni program ECB za nakup vrednostnih papirjev ob pandemiji bistven za ohranjanje stabilnosti cen in zagotavljanje stabilnih virov financiranja za gospodarstvo euroobmočja;
- T. ker lahko učinkovit in razvit finančni sistem, ki temelji na številnih finančnih instrumentih, dobro razvitih kapitalskih trgih in likvidnih varnih sredstvih, okrepi mednarodno vlogo valutne unije;
- U. ker številna evropska podjetja na nekaterih strateških trgih še vedno ne izberejo eura kot referenčne valute za določanje cen in trgovanje;
- V. ker nova pooblastila za začasno izdajo dolžniških vrednostnih papirjev za okrevanje, vključno z zelenimi in socialnimi obveznicami, zaradi katerih lahko EU postane največja svetovna izdajateljica tovrstnega dolga, zahtevajo ustrezne zmogljivosti izvajanja in izvrševanja ter stroge standarde glede preglednosti in sledljivosti dobička od izdaje zelenih obveznic, da ne bi ogrozili dolgoročne verodostojnosti eura kot valute varnih sredstev;

Četrtek, 25. marec 2021

- W. ker je pandemija pospešila digitalno preobrazbo financ; ker bi z razvojem digitalnih financ in plačil z močnimi evropskimi akterji okrepili močno mednarodno vlogo eura; ker bo z digitalnim eurom evropska valuta bolje prilagojena digitalnemu svetu, tako da se bo lahko euro širil na področje digitalnih plačil, njegova uporaba pa bo lažja, cenejša in učinkovitejša;
- X. ker so študije, ki jih je naročil Odbor za ekonomske in monetarne zadeve Evropskega parlamenta, pokazale, da širša uporaba mednarodne valute prinaša prednosti, a tudi globalno odgovornost, odvisnost in stroške, ki bi jih bilo treba upoštevati pri razvoju ambiciozno zastavljenih monetarnih ukrepov za krepitev konkurenčnosti eura;
- Y. ker je za tržno naravnana prizadevanja za krepitev mednarodne vloge eura zahtevajo trdno zavezo odprtim in prostim mednarodnim trgov skupaj s ciljno usmerjenimi podpornimi ukrepi na ravni EU in držav članic, ki bodo usklajeni s tem ciljem in bodo del celovitega načrta;

Koristi in izzivi okrepljene mednarodne vloge eura

1. želi opozoriti, da so v skladu s primarnima pogodbama vse države članice, z izjemo Danske, dolžne sprejeti skupno valuto, ko izpolnijo maastrichtska konvergenčna merila; pozdravlja, da sta Bolgarija in Hrvaška julija 2020 vstopili v mehanizem deviznih tečajev ERM II, in podpira hiter ciljni datum za uvedbo eura v obeh državah; glede tega spodbuja Komisijo, naj oceni morebitni učinek nadaljnje širitve euroobmočja na proces krepitev mednarodne vloge eura;
2. poudarja, da je enotna valuta nepreklicna; poudarja, da euro ni zgolj monetarni, temveč tudi politični projekt;
3. meni, da čeprav vseh učinkov internacionalizacije eura ni mogoče zlahka količinsko opredeliti, pa lahko okrepljena mednarodna vloga eura v smislu mednarodne rezerve in valute računa ter uporabe v deviznih, mednarodnih dolžniških in posojilnih trgih kratkoročno in dolgoročno vendarle prinese koristi; zaveda pa se, da to prinaša tudi tveganja in odgovornosti, ki jih je treba v procesu dopolnjevanja tržnih sil ustrezno upoštevati z ukrepi politike; poudarja, da lahko okrepljen mednarodni status eura poveča njegovo uporabo kot rezervne valute, zagotovi nesorazmerno prednost in zniža stroške zunanjega financiranja in transakcij za menjavo valut ter zmanjša stroške in tveganja, ki jih nosijo evropska podjetja in gospodinjstva; poudarja, da bo močnejša mednarodna vloga eura postopoma ustvarila globlje, bolj likvidne in bolj povezane evropske finančne trge, zaradi česar bodo manj dovzetni za pretrese zaradi menjalnih tečajev, kar bo evropskim podjetjem in vladam zagotovilo zanesljivejši dostop do financiranja; poudarja, da bi lahko okrepljen mednarodni valutni status eura povečal tudi avtonomijo monetarne politike, okrepil njen prenos v svetovnem merilu in zmanjšal odvisnost monetarne politike EU od zunanjih gospodarskih in finančnih učinkov ter izboljšal likvidnost monetarnega sistema, zmanjšal stroške trgovanja in povečal učinkovitost trga ter odpornost euroobmočja zoper finančne pretrese, kar bi prispevalo k monetarni in finančni stabilnosti EU, poleg tega pa bi zagotovilo nemoteno odpravljanje makroekonomskih neravnovesij; meni, da bo okrepljena mednarodna vloga eura okrepila zmožnost EU, da svojo politično naravnost oblikuje neodvisno od svetovnega dogajanja; vendar se zaveda, da bi utegnila močnejša mednarodna vloga valute po izsledkih nekaterih študij povzročiti izgube pri izdaji bankovcev, precenitev te valute, večjo nestanovitnost pretoka kapitala v času svetovnih pretresov in večjo mednarodno odgovornost;
4. poudarja, da bi lahko vidnejša vloga eura na mednarodni ravni povečala odpornost mednarodnega finančnega sistema, tržnim udeležencem po vsem svetu omogočila večjo izbiro in zmanjšala izpostavljenost mednarodnega gospodarstva pretresom, povezanim z veliko odvisnostjo številnih sektorjev od ene same valute; meni, da bi lahko internacionalizacija eura postala poglobljen dejavnik in temelj za oživitvev mednarodnega monetarnega sistema, ki se bo še naprej opiral na omejeno število valut, zaradi česar bo bolj uravnotežen in vzdržen;
5. poudarja, da je v strateškem dolgoročnem interesu euroobmočja in njegovih držav članic, da izkoristijo vse možnosti, ki jih ponuja izdajanje eura, zlasti možnosti njegove okrepljene mednarodne vloge; poudarja, da so za uresničitev teh koristi potrebna dobro strukturirana prizadevanja na ravni evropske in nacionalne politike, vključno s prispevki ECB, Enotnega odbora za reševanje, evropskih nadzornih organov in Evropske investicijske banke;

Četrtek, 25. marec 2021

6. želi opozoriti, da mora Unija za močnejšo mednarodno vlogo eura dodelati in dokončati še nedokončano infrastrukturo skupne valute in poskrbeti za večji napredek pri njenih kritičnih funkcijah;

7. v zvezi s tem ponovno poudarja, da je treba poglobiti in dokončati ekonomsko in monetarno unijo, bančno unijo in unijo kapitalskih trgov, da bi evropski trgi postali mednarodno bolj konkurenčni, euro stabilnejši in privlačnejši, večja pa tudi strateška avtonomnost Unije;

8. pozdravlja napredek, dosežen pri vzpostavljanju bančne unije, in je seznanjen z dogovorom, doseženim v Euroskupini, o reformi evropskega mehanizma za stabilnost in nadaljnjem delu za uveljavitev skupnega fiskalnega varovalnega mehanizma za enotni sklad za reševanje; pozdravlja, da Komisija ravno pregleduje okvir za krizno upravljanje in za jamstva za vloge, da bi povečala njegovo učinkovitost, sorazmernost in splošno skladnost za obvladovanje bančnih kriz v EU;

9. je seznanjen z zahtevo z vrha držav euroobmočja 11. decembra 2020, naj Euroskupina pripravi postopen in časovno opredeljen delovni načrt o vseh še nerešenih vprašanjih, ki jih je treba urediti za dokončanje bančne unije; opozarja, da bančna unija še vedno nima sistema jamstva za vloge in mehanizma za zagotavljanje likvidnosti bankam v postopku reševanja; zato poudarja, da bomo z dokončanjem bančne unije, zlasti pa z dobro zasnovanim sistemom za jamstvo in zaščito bančnih vlog v EU ter z dokončanjem mehanizma za obravnavanje bank v težavah, okrepli mednarodno vlogo eura;

10. meni, da bosta pristop varnega portfelja in okrepljena vloga Enotnega odbora za reševanje z reformo okvira za reševanje in vzpostavitvijo evropskega sistema jamstva za vloge pomagala razviti enotni trg za evropske banke ter prekinila povratno zanko med državo članico in njenim finančnim sistemom, s čimer se bo povečala privlačnost sredstev, denominiranih v eurih, in okreplila mednarodna vloga eura;

11. poudarja, da bi mednarodni vloge eura koristilo tudi, da bi čim bolj izkoristili potencial ene največjih dodanih vrednosti EU – njenega enotnega trga; zato poziva, da ga je treba dokončati;

12. poudarja, da bi dokončanje unije kapitalskih trgov spodbudilo vlogo eura na mednarodnem trgu, saj so globoki in likvidni domači in finančni kapitalski trgi ter kapitalski trgi z denominacijo v eurih, bistveni za doseganje in povečanje mednarodnega statusa valute; poudarja, da bi večji napredek pri razvoju unije kapitalskih trgov okreplil odpornost na svetovne tokove in neodvisnost od njih ter povečal privlačnost sredstev, denominiranih v eurih; obžaluje, da so kapitalski trgi euroobmočja premalo razviti in razdeljeni po državnih mejah, zaradi česar so razmeroma majhni; spodbuja k okrepljenemu sodelovanju glede obdavčitve finančnih produktov, poziva k zmanjšanju nacionalnih možnosti in diskrecijskih pravic, da bi zmanjšali čezmejne ovire, ter k prizadevanjem za postopno harmoniziranje nacionalnih pravil o insolventnosti; meni, da bi morala Unija po izstopu Združenega kraljestva po najboljših močeh povečati svojo konkurenčnost na svetovni ravni in pri tem graditi na svojih prednostih, da bi postala privlačen trg za evropska in mednarodna podjetja ter vlagatelje; v zvezi s tem pripoznava potencialno vlogo eura pri blaženju posledic izstopa Združenega kraljestva na irskem otoku;

13. poudarja, da je potrebna vzdržna, pravična in zdrava gospodarska, fiskalna in proizvodna strukturne politika ter strukturne politike, ki spodbujajo rast, tako na ravni EU kot na ravni držav članic, in da morajo temeljiti na zavezanosti verodostojnim fiskalnim pravilom, da se ohrani stabilnost in celovitost eura; v zvezi s tem pozdravlja načrt iz svežnja za okrevanje Next Generation EU za uporabo fiskalne spodbude, zlasti izposojijo 750 milijard EUR iz obveznic na kapitalskih trgih za financiranje okrevanja po pandemiji ter za podporo zelenemu in digitalnemu prehodu; meni, da bi lahko sklad za okrevanje in odpornost izboljšal delovanje trenutno razdrobljenega trga državnega dolga, prispeval k dokončanju bančne unije in podprl napredovanje proti dokončanju unije kapitalskih trgov; pozdravlja tudi izdajo obveznic v višini 100 milijard EUR v okviru evropskega instrumenta za začasno podporo zmanjševanju tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE); ugotavlja, da nedavne izkušnje z izdajo obveznic iz sklada SURE potrjujejo visoko raven zanimanja vlagateljev za evropske obveznice; priznava, da je financiranje načrta sanacije s skupnim odzivom na skupni pretres pravi pristop; poudarja, da je uporaba različnih davkov za povečanje lastnih sredstev EU korak v pravo smer in zato krepi vlogo eura; meni, da bi bilo treba Parlamentu s političnim nadzorom zagotoviti močnejšo demokratično vlogo pri izvajanju tega procesa;

Četrtek, 25. marec 2021

14. poudarja, da je potreben verodostojen fiskalni okvir, ki bo okreplil privlačnost eura s spodbujanjem dolgoročne rasti, zagotavljanjem stabilnosti za izboljšanje vzdržnosti financ držav članic in z zmanjšanjem tveganja redenominacije; glede tega poziva k nadaljnjemu razmisleku o sedanjem okviru pakta za stabilnost in rast ter njegovem izvrševanju glede na problematične okoliščine in težave iz preteklosti, ki so posledica odziva na gospodarsko krizo po pandemiji covid-19 in bodo trajale še desetletja; ugotavlja, da bodo nekateri podporni ukrepi sicer samodejno odpravljeni, vendar bo izbira ustreznega časovnega okvira za odpravo preostalih ukrepov bistvenega pomena, da ne bi ogrozili okrevanja in rasti, ki bosta odločilna za obvladovanje dolga po krizi in njegovo znižanje na vzdržno raven;

15. poudarja, da je ustrezna ponudba varnih sredstev osnovni pogoj za status mednarodne valute, in obžaluje omejeno razpoložljivost varnih sredstev, denominiranih v eurih; meni, da bi lahko z zasnovo ustreznih orodij politike olajšali zagotavljanje varnih sredstev ter da bi s predlagano izdajo skupnega dolga za financiranje gospodarskega in socialnega okrevanja zagotovili referenčne vrednosti rezervnih sredstev na ravni EU in povečali ponudbo varnih sredstev, denominiranih v eurih; poziva Evropski odbor za sistemska tveganja, naj posodobi poročilo projektne skupine na visoki ravni za varna sredstva za leto 2018; spodbuja EIB, naj izda večje število obveznic, denominiranih v eurih, kar bi izboljšalo razpoložljivost netveganih sredstev, denominiranih v eurih;

16. se zaveda, da je euro že glavna valuta denominacije za izdajo zelenih obveznic, saj je bila po navedbah ECB leta 2019 več kot polovica zelenih obveznic na svetovni ravni izdanih v eurih; meni, da bi morala EU postati tudi vodilna v svetu pri določanju standardov za izdajo zelenih obveznic; zato poziva Komisijo, naj predstavi ambiciozen nov akcijski načrt za trajnostno financiranje in predlog za trden standard EU za zelene obveznice; meni, da bi lahko z utrditvijo vloge EU kot vodilne v svetu in kot velesile pri določanju standardov za zeleno financiranje okreplili euro kot valuto za trajnostne finančne produkte, s čimer bi se okreplila njegova mednarodna vloga; pozdravlja odločitev Komisije, da bo kot pomemben element financiranja sklada za okrevanje in odpornost izdala zelene obveznice; ponovno poudarja, da so zelene obveznice dolžniški instrumenti, katerih prihodki so namenjeni financiranju trajnostnih in okolju prijaznih naložb; poziva Komisijo in države članice, naj vlagateljem s strogimi standardi preglednosti in sledljivosti dobička zagotovijo visoko stopnjo pravne varnosti, da bodo njihove naložbe res uporabljene za navedeni namen; v zvezi s tem poziva k hitremu dokončanju in izvajanju taksonomije trajnostnih gospodarskih dejavnosti; poudarja, da je treba preprečiti tveganje morebitnih negativnih likvidnostnih učinkov, ki bi utegnili nastati zaradi razdrobljenosti evropskih varnih sredstev na zelene, socialne in „standardne“ obveznice;

17. se zaveda, kakšno vlogo imajo pri svetovnem položaju valut geopolitične razmere; poziva k okrepitvi geopolitične vloge EU, da bi podprli okrepljeno vlogo eura in pri tem dodobra izkoristili njegovo močnejšo vlogo; poudarja, da bi z internacionalizacijo eura EU zagotovili več manevrskega prostora za vplivanje na globalne geopolitične odločitve, kar bi lahko povečalo privlačnost eura v svetovnem merilu; meni, da bi morala biti vloga geopolitike v današnjem svetu sicer sestavni del razmisleka o krepitvi mednarodne vloge eura, zlasti če bi njegova internacionalizacija prinesla pozitivne varnostne učinke, vendar bi morala Unija upoštevati tudi svoje zmogljivosti na področju zunanje in varnostne politike, obenem pa promovirati mednarodni sistem, v katerem bi se upoštevalo večstransko sodelovanje in dobro globalno upravljanje;

18. opozarja, da lahko enostranska uporaba sankcij s strani tretjih držav povzroči tveganje ekstrateritorialnih učinkov in pomeni izziv za avtonomijo odločanja EU in njenih držav članic ter za njihovo pravico do zakonskega urejanja; vztraja, da bi bilo spodbujanje večje mednarodne vloge eura način, s katerim bi omilili domet sankcij tretjih držav; glede tega pozdravlja ukrepe, ki jih je EU že sprejela, kot sta aktiviranje akta EU o blokiranju⁽³⁴⁾ in ustanovitev instrumenta za podporo trgovinskim izmenjavam (INSTEX); poziva Komisijo, naj si še naprej prizadeva za večjo učinkovitost svojih sankcij in naj nadaljuje delo v zvezi z ekstrateritorialnimi učinki, ki jih imajo sankcije tretjih držav na gospodarske subjekte EU;

⁽³⁴⁾ Uredba Sveta (ES) št. 2271/96 z dne 22. novembra 1996 o zaščiti pred učinki ekstrateritorialne uporabe zakonodaje, ki jo sprejme tretja država, in dejanji, ki na tej zakonodaji temeljijo ali iz nje izhajajo (UL L 309, 29.11.1996, str. 1).

Četrtek, 25. marec 2021

19. ima pomisleke, da bi lahko razdrobljeni institucionalni okvir EU in premajhna zmožnost, da bi v mednarodnih institucijah nastopala z enotnim glasom, spodkopala verodostojnost njenih monetarnih in fiskalnih politik ter zavrla nadaljnji institucionalni razvoj euroobmočja in tudi mednarodno vlogo eura; ponovno poudarja, da je potrebno bolj racionalizirano in kodificirano zastopanje EU v mnogostranskih organizacijah in organih, zlasti v zastopanosti euroobmočja v Mednarodnem denarnem skladu, da bi spodbudili svetovni domet eura; meni, da bi lahko učinkovito usklajevanje med različnimi predstavniki EU prispevalo k mednarodni vlogi eura, dokler ne bo rešeno vprašanje zastopanja; poziva Komisijo, naj priskrbi natančne odgovore o konkretnih ukrepih, sprejetih na podlagi predlogov, ki jih je Parlament podal v svoji resoluciji z dne 12. aprila 2016 o vlogi EU v okviru mednarodnih finančnih, monetarnih in regulativnih institucij in organov;

Politike za okrepitev mednarodne vloge eura

20. poudarja, da bi okrepljena mednarodna vloga eura podprla in povečala odprto strateško avtonomijo Unije; zato priporoča ukrepe za oblikovanje in izvajanje politike, ki bodo spodbujali mednarodno vlogo eura in podpirali tržno usmerjene premike v tej smeri, obenem pa utrjevali notranje delovanje in kohezijo euroobmočja ter spodbujali k doseganju pomembnih podnebnih in trajnostnih ciljev ob upoštevanju posebnosti obrobni regij;

21. meni, da bi poleg poglobljanja in dokončnega oblikovanja ekonomske in monetarne unije lahko tudi politike, ki so osrednjega pomena za okrepljeno mednarodno vlogo eura, med drugim osredotočili na finančne storitve in kapitalske trge, trg dela, plačilne sisteme, mednarodno trgovino, energijo, digitalno preobrazbo, boj proti podnebnim spremembam ter zunanjo in varnostno politiko; poudarja, da si je treba pri teh politikah prizadevati za uresničevanje splošnih ciljev Unije;

22. se zaveda, da so močni in konkurenčni finančni trgi ključni za krepitev mednarodne vloge valut, zato poudarja, da je na tem področju potrebna učinkovita, sorazmerna in predvidljiva regulacija;

23. se zaveda, da je trg centraliziranega kliringa zelo koncentriran, zlasti trg za kliring obrestnih izvedenih finančnih instrumentov, denominiranih v eurih, saj je močno vezan na centralne klirinške nasprotne stranke, ki imajo sedež v Združenem kraljestvu; v zvezi s tem je tudi seznanjen z odločitvijo Komisije o začasni enakovrednosti in spodbuja panogo, naj upošteva poziv Komisije k zmanjšanju izpostavljenosti in odvisnosti od centralnih nasprotnih strank iz tretjih držav, zlasti izpostavljenosti do izvedenih finančnih instrumentov, denominiranih v eurih in drugih valutah Unije, s katerimi se trguje na prostem trgu; v zvezi s tem podpira prizadevanja centralnih nasprotnih strank iz EU, da bi vzpostavile svoje klirinške zmogljivosti, ter prizadevanja Komisije, Evropskega nadzornega organa in ECB za pomoč in spodbujanje tega sektorja, da bi v prihodnjih mesecih opredelili in odpravili tehnične ovire za prenos čezmernih izpostavljenosti na EU; v zvezi s tem poudarja pomen regulativnega sodelovanja med EU in Združenim kraljestvom, ki bi temeljilo na prostovoljnem in nezavezujočem okviru zunaj sporazuma o trgovini in sodelovanju in bi omogočilo dialog o vseh pomembnih regulativnih vprašanjih, pri čemer bi se v celoti spoštovala regulativna in nadzorna avtonomija obeh strani;

24. ugotavlja, da je pomembnost valute v svetu neposredno povezana z vlogo države izdajateljice v svetovni trgovini; poudarja, da bi EU kot enemu največjih svetovnih trgovinskih blokov, ki se zavzema za odprte in proste trge, koristila okrepljena mednarodna vloga njene valute; poudarja, da bo spodbujanje odločitve za euro v trgovini zmanjšalo valutno tveganje in druge stroške, povezane z valutami, zlasti za evropska mala in srednja podjetja; ugotavlja pa, da se evropska podjetja kljub svojemu položaju velikih kupcev in proizvajalcev včasih odločijo za trgovanje na ključnih strateških trgih v drugih valutah ali da pri trgovanju v eurih naletijo na težave zaradi tržnih struktur in odvisnosti od konkretnih dobavnih verig; je seznanjen s študijami, ki kažejo, da je delež izdajanja računov podjetij v eurih odvisen od mnogih dejavnikov, med drugim od velikosti podjetja in domače države, homogenosti blaga in obstoječih dobavnih verig; zato poziva Komisijo, naj spodbuja k uporabi eura pri oblikovanju cen in izdajanju računov v trgovinskih poslih ter naj izkoristi znatni potencial finančnih instrumentov, denominiranih v eurih, in sicer naj se za to dejavno zavzema v odnosih z zasebnimi deležniki in trgovinskimi partnerji ter naj promovira uporabo eura v trgovinskih sporazumih EU; ob tem želi spomniti tudi na potencial dobavnih verig, ki so skladne s podnebnimi in trajnostnimi cilji Unije ter drugimi pomembnimi standardi;

25. meni, da bi lahko Komisija k uporabi eura pri oblikovanju cen in izdajanju računov ter k naložbam, denominiranim v eurih, spodbujala tudi v vzdrževanju odprtega dialoga z zasebnimi in javnimi deležniki, nacionalnimi organi in institucionalnimi vlagatelji ter z zagotavljanjem celovitega znanja in razumevanja svojih pobud in različnih prizadevanj za

Četrtek, 25. marec 2021

večjo privlačnost in odpornost euroobmočja in evra; meni, da bi bilo koristno okrepiti učinek evropske gospodarske diplomacije z rednimi izmenjavami s partnericami skupine G20 ter sosednjimi državami in državami kandidatkami, da bi opredelili konkretne politične ukrepe v skupnem interesu, da bi okrepili vlogo evra v tretjih državah;

26. poudarja, da bi lahko večji delež energetskih pogodb, s katerimi se trguje v eurih, okrepil mednarodno vlogo naše enotne valute, in se zato zavzema za politike, ki podpirajo ta cilj; glede tega poudarja, da so zelena energija in blagovne borze pomembni kot predhodniki blaga, denominiranega v eurih, s katerim se trguje na svetovni ravni, saj bi tu pravice Evropske unije v okviru sistema EU za trgovanje z emisijami (EU-ETS) pomagale okrepiti vlogo evra v mednarodni trgovini in tudi dosegati podnebne cilje EU; nadalje poziva k ukrepom za spodbujanje novih, inovativnih pogodb, zlasti za trajnostne vire energije in novonastajajoče energetske trge, ki bodo priložnost za trgovanje z več energetskimi pogodbami v eurih, s čimer se bo okrepila mednarodna vloga evra; spodbuja Komisijo, naj nadaljuje posvetovanje in pripravo študij za opredelitev možnosti za širšo uporabo evra v drugih sektorjih, zlasti v prometu, pa tudi v kmetijstvu in pri prehranskih proizvodih, da bi dodatno podprli in spodbujali uporabo evra za to vrsto pogodb; zato poziva k nadaljnjim ukrepom za ponovno preučitev pravil finančnega trga, vključno z direktivo⁽³⁵⁾ in uredbo⁽³⁶⁾ o trgih finančnih instrumentov (MiFID II/MIFIR), ter k poenostavitvi in nadaljnji harmonizaciji okvira za preglednost trgov vrednostnih papirjev, s katerim naj bi povečali sekundarno trgovanje z dolžniškimi instrumenti, denominiranimi v eurih, ter tudi uredbe o referenčnih vrednostih, da bi podprli razvoj evrskih referenčnih vrednosti za blagovne trge in tako okrepili vlogo evra kot referenčne valute;

27. poudarja, da ima ECB pomembno vlogo pri ohranjanju zaupanja v euro in varovanju monetarne suverenosti v globalnem merilu ter pri stabilnosti cen; poudarja, da valuta, ki dolgoročno ohranja stabilno vrednost, podpira to zaupanje; v zvezi s tem poudarja pomen doseganja ciljev glede stabilnosti cen in verodostojnosti monetarne politike; ugotavlja pa, da cilj glede inflacije sistematično ni bil dosežen;

28. poudarja, da je pomemben pogoj za status mednarodne valute stabilnost finančnih trgov v euroobmočju; poudarja, da monetarna politika ECB vpliva na stabilnost finančnih trgov; pozdravlja njen hitri in obsežni monetarnopolitični odziv na krizo zaradi covid-19, ki je bil sprejet v izrednih razmerah; priznava pozitivni učinek takojšnjih ukrepov ECB na gospodarske razmere in finančno stabilnost euroobmočja ter tudi na privlačnost evra, in sicer zaradi stabilizacije finančnih trgov, varovanja razpoložljivosti evrske likvidnosti, podpiranja pogojev financiranja v gospodarstvu euroobmočja in na svetovni ravni ter spodbujanja tržnega zaupanja;

29. poudarja pomen zamenjalnih linij in repo poslov pri odpravljanju pomanjkanja na trgih financiranja z eurom na svetovni ravni, zagotavljanju ustrezne ponudbe likvidnosti v eurih in posrednem povečanju mednarodne vloge evra; s tem se pokaže zavezanost Eurosistema podpiranju likvidnosti in stabilnosti finančnih trgov v kriznih časih ter nemoten prenos njegove monetarne politike; v zvezi s tem poziva ECB, naj svoje zamenjalne linije razširi še na sosednje države zunaj euroobmočja in širše; poziva ECB, naj razmisli o nadaljnjih načinih za okrepitev mednarodne vloge evra, da bi povečala svojo neodvisno politično naravnost v svetovnem okviru ter dosegla večjo avtonomijo evropskega odločanja na gospodarskem in finančnem področju;

30. meni, da so evropske banke zaradi upoštevanja pozivov evropskih centralnih nasprotnih strank h kritju z neevrskimi valutami po zaprtju sistema TARGET2 (sistem bruto poravnave v realnem času euroobmočja) v precej slabšem položaju, zlasti v času pretresov na trgu, kot so bili prvi tedni koronavirusne pandemije; poudarja, da bi z daljšim odpiralnim časom sistema TARGET2 in prilagoditvijo času trgovanja na borzi okrepili vlogo evra in neodvisnost evropskih kapitalskih trgov, kar bi evropskim bankam omogočilo, da se jim ne bi bilo treba zatekati k likvidnosti zunaj euroobmočja samo zato, da bi izpolnile pozivov centralnih nasprotnih strank po kritju; pozdravlja konsolidacijo sistema TARGET2-T2S s podaljšanim delovnim časom, ki je bila načrtovana za november 2022; poziva ECB in druge deležnike, naj pospešijo podaljšanje odpiralnega časa sistema TARGET2;

⁽³⁵⁾ Direktiva 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov ter spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU (UL L 173, 12.6.2014, str. 349).

⁽³⁶⁾ Uredba (EU) št. 600/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov in spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L 173, 12.6.2014, str. 84).

Četrtek, 25. marec 2021

31. meni, da je ECB poleg svoje osrednje pristojnosti, torej ohranjanja stabilnosti cen, in sekundarne pristojnosti, podpiranja splošnih ekonomskih politik v Uniji kot prispevek k doseganju ciljev Unije iz člena 3 Pogodbe o Evropski uniji, zadolžena tudi za omogočanje nemotenega delovanja plačilnih sistemov in sistemov poravnave; poudarja, da mora imeti Evropa avtonomne rešitve za plačila; poziva ECB, naj poskrbi za ustrezno ravnotežje med finančno inovativnostjo in stabilnostjo; pozdravlja pobudo 16 evropskih bank za začetek evropske plačilne pobude, v kateri naj bi oblikovali enotno plačilno rešitev za potrošnike in trgovce po vsej Evropi;

32. je seznanjen s poročilom ECB o digitalnem euru in o tem, kako veliko dodano vrednost ima lahko digitalna valuta pri močnejši mednarodni vlogi eura, vključno z zaupanjem ljudi v skupno valuto; je seznanjen z izjavo člana izvršilnega odbora ECB Fabia Panette, ki je odgovoren za delovno skupino Eurosistema na visoki ravni o digitalni valuti centralnih bank (CBDC), da bi digitalni euro fizičnega dopolnil, ne pa ga nadomestil; spodbuja ECB, naj nadaljuje delo v zvezi z digitalnim eurom, in z zanimanjem pričakuje njen naslednji korak v tem procesu, ki bo temeljil na sklepu Sveta ECB, ki naj bi bil izdan sredi leta 2021; poudarja, da je pomembno zagotoviti visoko kibernetsko odpornost in varnost, ter podpira prizadevanja ECB za spodbujanje v to smer; poleg tega poziva k nadaljnjemu ocenjevanju prednosti in pomanjkljivosti uporabe digitalne valute, da bi dosegli ravnovesje med svetovno konkurenčnostjo, inovacijami, varnostjo in zasebnostjo;

33. poudarja, da je treba močnejšo vlogo eura v digitalni dobi podpreti z inovativnimi digitalnimi finančnimi rešitvami in učinkovitimi digitalnimi plačili v eurih; poziva, naj se to spodbuja z izvajanjem celovite strategije za digitalne finance in za plačila malih vrednosti; meni, da bi morala EU glede na digitalno preobrazbo vzpostaviti okvir za varovanje finančne stabilnosti ob upoštevanju najvišjih standardov kibernetske varnosti in varstva potrošnikov, vključno z varstvom zasebnosti in podatkov, pa tudi za zaščito najbolj ranljivih skupin, kot so starejši in invalidi, ki bi lahko imeli težave pri uporabi novih tehnologij; poudarja, da se je treba še naprej boriti proti pranju denarja z uvedbo evropskega nadzornika in finančnoobveščevalne enote, pri čemer je treba opustiti ekonomski nacionalizem in upoštevati sodobni decentralizirani nadzorni sistem na tem področju; je seznanjen tudi s prizadevanji EBA za ustanovitev kolegijev za preprečevanje pranja denarja, da bi se nadzorniki dogovorili o skupnem pristopu, ki bi zajemal usklajeno ukrepanje, izmenjavo informacij in ocene tveganja;

34. je seznanjen s pojavom kriptosredstev in poudarja, da je pomembno spremljati njihov razvoj in tveganja stabilnih kovancev za monetarno suverenost; je seznanjen, da centralne banke, drugi organi in organizacije spremljajo kriptosredstva; poudarja, da so na ravni EU potrebne jasne in dosledne smernice o aktualnih regulativnih in bonitetnih procesih, ki bodo spodbujali več inovacij, zagotovili finančno stabilnost in varovali varstvo potrošnikov; v zvezi s tem pozdravlja predlog Komisije za uredbo, s katero bi izboljšali pravno varnost pri regulativni obravnavi kriptosredstev;

35. pozdravlja sporočilo, ki ga je Komisija sprejela 19. januarja 2021, z naslovom „Evropski gospodarski in finančni sistem: spodbujanje odprtosti, moči in odpornosti“, v katerem opredeljuje celovito strategijo za okrepitev odprte strateške avtonomije Evrope na makroekonomskem in finančnem področju; podpira zlasti osrednje ukrepe, ki jih je Komisija predlagala za spodbujanje globalne uporabe eura;

o

o o

36. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0111

Poročilo Komisije o oceni izvajanja Splošne uredbe o varstvu podatkov dve leti po začetku uporabe**Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o poročilu Komisije o oceni izvajanja Splošne uredbe o varstvu podatkov dve leti po začetku uporabe (2020/2717(RSP))**

(2021/C 494/11)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 8 Listine o temeljnih pravicah,
  - ob upoštevanju člena 16 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
  - ob upoštevanju Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) ⁽¹⁾,
  - ob upoštevanju izjave Komisije z dne 24. junija 2020 o Sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o varstvu podatkov kot stebru krepitve vloge državljanov in pristopu EU k digitalnemu prehodu – dve leti uporabe splošne uredbe o varstvu podatkov,
  - ob upoštevanju Sporočila Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu z dne 24. junija 2020 o varstvu podatkov kot stebru krepitve vloge državljanov in pristopu EU k digitalnemu prehodu – dve leti uporabe splošne uredbe o varstvu podatkov (COM(2020)0264),
  - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. julija 2019 z naslovom Pravila o varstvu podatkov za utrjevanje zaupanja v EU in zunaj nje – ocena (COM(2019)0374),
  - ob upoštevanju prispevka Evropskega odbora za varstvo podatkov (EDPB) k oceni splošne uredbe o varstvu podatkov na podlagi člena 97, sprejetega 18. februarja 2020 ⁽²⁾,
  - ob upoštevanju dokumenta Evropskega odbora za varstvo podatkov o prvem pregledu izvajanja splošne uredbe o varstvu podatkov ter vloge in sredstev nacionalnih nadzornih organov z dne 26. februarja 2019 ⁽³⁾,
  - ob upoštevanju smernic, ki jih je Evropski odbor za varstvo podatkov sprejel v skladu s členom 70(1)(e) splošne uredbe o varstvu podatkov,
  - ob upoštevanju člena 132(2) Poslovnika,
  - ob upoštevanju predloga resolucije Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve,
- A. ker se splošna uredba o varstvu podatkov uporablja od 25. maja 2018; ker so vse države članice razen Slovenije sprejele novo zakonodajo ali prilagodile svojo nacionalno zakonodajo o varstvu podatkov;
- B. ker so v skladu z raziskavo o temeljnih pravicah, ki jo je izvedla Agencija za temeljne pravice, posamezniki vse bolj ozaveščeni o svojih pravicah v skladu s splošno uredbo o varstvu podatkov; ker imajo posamezniki kljub temu, da so organizacije sprejele ukrepe za omogočanje uveljavljanja pravic posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, še vedno težave pri uveljavljanju teh pravic, zlasti pravice do dostopa, prenosljivosti in večje preglednosti;
- C. ker so nadzorni organi od začetka uporabe splošne uredbe o varstvu podatkov prejeli veliko več pritožb; ker to kaže, da se posamezniki, na katere se nanašajo osebni podatki, bolj zavedajo svojih pravic in želijo zaščititi svoje osebne podatke v skladu s splošno uredbo o varstvu podatkov; ker to kaže tudi na to, da še vedno prihaja do velikega števila nezakonitih postopkov obdelave podatkov;

⁽¹⁾ UL L 119, 4.5.2016, str. 1.

⁽²⁾ https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_contributiongdprevaluation_20200218.pdf

⁽³⁾ https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/19_2019_edpb_written_report_to_libe_en.pdf

Četrtek, 25. marec 2021

- D. ker so številna podjetja prehodno obdobje med začetkom veljavnosti splošne uredbe o varstvu podatkov in njeno uporabo izkoristila za temeljito čiščenje podatkov, da bi ocenila, katera obdelava podatkov se dejansko izvaja in katera obdelava podatkov morda ni več potrebna ali upravičena;
- E. ker številni organi za varstvo podatkov ne obvladujejo števila pritožb; ker imajo številni organi za varstvo podatkov premalo osebja ter premalo sredstev in nimajo zadostnega števila strokovnjakov na področju informacijskih tehnologij;
- F. ker se s splošno uredbo o varstvu podatkov priznava, da bi morale države članice pravila, ki urejajo svobodo izražanja in obveščanja, vključno z novinarskim, akademskim, umetniškim in/ali književnim izražanjem, z zakonom usklajevati s pravico do varstva osebnih podatkov; ker bi morale v skladu s členom 85 države članice v zakonodaji določiti izjeme za obdelavo podatkov v novinarske namene ali zaradi akademskega, umetniškega ali književnega izražanja, če so potrebne za uskladitev pravice do varstva osebnih podatkov s svobodo izražanja in obveščanja;
- G. ker je varstvo novinarskih virov temelj svobode tiska, kot je poudaril tudi Evropski odbor za varstvo podatkov; ker se splošna uredba o varstvu podatkov ne bi smela zlorabljati proti novinarjem in za omejitev dostopa do informacij; ker je nacionalni organi nikakor ne bi smel uporabljati za omejevanje medijske svobode;

Splošne ugotovitve

1. pozdravlja dejstvo, da je splošna uredba o varstvu podatkov postala svetovni standard za varstvo osebnih podatkov in dejavniki zblíževanja pri razvoju pravil; pozdravlja dejstvo, da je splošna uredba o varstvu podatkov EU postavila v ospredje mednarodnih razprav o varstvu podatkov in da so številne tretje države svojo zakonodajo o varstvu podatkov uskladile s splošno uredbo o varstvu podatkov; poudarja, da je bila Konvencija Sveta Evrope št. 108 o varstvu podatkov usklajena s splošno uredbo o varstvu podatkov (Konvencija 108+) in jo je že podpisalo 42 držav; poziva Komisijo in države članice, naj izkoristijo ta zagon, da se na ravni OZN, OECD, skupine G8 in skupine G20 zavzamejo za vzpostavitev mednarodnih standardov, ki bodo oblikovani v skladu z evropskimi vrednotami in načeli, brez ogrožanja splošne uredbe o varstvu podatkov; poudarja, da bi prevladujoč evropski položaj na tem področju naši celini pomagal pri boljšem varstvu pravic državljanov, zaščititi vrednot in načel, spodbujanju zaupanja vrednih digitalnih inovacij in pospeševanju gospodarske rasti s preprečevanjem razdrobljenosti;
2. ugotavlja, da je splošna uredba o varstvu podatkov dve leti po začetku uporabe na splošno uspešna, in se strinja s Komisijo, da v tej fazi zakonodaje ni treba posodobiti ali pregledati;
3. priznava, da se je treba do naslednje ocene Komisije še naprej osredotočati na izboljšanje izvajanja in ukrepe za okrepitev izvajanja splošne uredbe o varstvu podatkov;
4. priznava potrebo po doslednem in učinkovitem izvrševanju splošne uredbe o varstvu podatkov v zvezi z velikimi digitalnimi platformami, integriranimi podjetji in drugimi digitalnimi storitvami, zlasti na področjih, kot so spletno oglaševanje, mikrociljanje, algoritemsko profiliranje, razvrščanje, razširjanje in dopolnjevanje vsebine;

Pravna podlaga za obdelavo

5. poudarja, da je vseh šest pravnih podlag iz člena 6 splošne uredbe o varstvu podatkov enako veljavnih za obdelavo osebnih podatkov in da lahko ista dejavnost obdelave spada pod več kot eno podlago; poziva nadzorne organe za varstvo podatkov, naj določijo, da se morajo upravljavci podatkov za vsak namen dejavnosti obdelave opirati na samo eno pravno podlago, in naj navedejo, kako se pri postopku obdelave podatkov opirajo na posamezno pravno podlago; je zaskrbljen, da upravljavci v svoji politiki zasebnosti pogosto omenjajo vse pravne podlage iz splošne uredbe o varstvu podatkov, vendar brez dodatnih pojasnil in brez navedbe zadevnega postopka obdelave; ugotavlja, da ta praksa posameznikom, na katere se nanašajo osebni podatki, in nadzornim organom onemogoča, da bi ocenili, ali so te pravne podlage ustrezne; opozarja, da je treba za obdelavo posebnih vrst osebnih podatkov opredeliti zakonito podlago v skladu s členom 6 in ločen pogoj za obdelavo v skladu s členom 9; želi spomniti upravljavce na njihovo pravno obveznost izvedbe ocene učinka v zvezi z varstvom podatkov, kadar je verjetno, da bi obdelava podatkov povzročila veliko tveganje za pravice in svoboščine posameznikov;

Četrtek, 25. marec 2021

6. opozarja, da od začetka uporabe splošne uredbe o varstvu podatkov „privolitev“ pomeni vsako prostovoljno, specifično, ozaveščeno in nedvoumno izraženo voljo posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki; poudarja, da to velja tudi za Direktivo o zasebnosti in elektronskih komunikacijah; ugotavlja, da izvajanje veljavne privolitve še vedno ogrožajo uporaba temnih vzorcev, razširjeno sledenje in druge neetične prakse; je zaskrbljen, ker so posamezniki pogosto pod finančnim pritiskom, da dajo privolitev v zameno za popuste ali druge komercialne ponudbe, ali pa so prisiljeni v privolitev, ker je dostop do storitve pogojen z določbami o vezavi, kar je v nasprotju s členom 7 splošne uredbe o varstvu podatkov; opozarja na usklajena pravila Evropskega odbora za varstvo podatkov o tem, kaj je veljavna privolitev, ki nadomeščajo različne razlage številnih nacionalnih organov za varstvo podatkov in preprečujejo razdrobljenost na enotnem digitalnem trgu; opozarja tudi na smernice Evropskega odbora za varstvo podatkov in Komisije, v katerih je določeno, da v primerih, ko je posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, prvotno dal privolitev, vendar se osebni podatki nadalje obdelujejo za namen, drugačen od tistega, za katerega dal privolitev, prvotna privolitev ne more upravičiti nadaljnje obdelave, saj mora biti privolitev informirana in specifična, da bi bila veljavna; je seznanjen s prihodnjimi smernicami Evropskega odbora za varstvo podatkov o obdelavi osebnih podatkov za znanstvene raziskave, ki bodo pojasnile pomen uvodne izjave 50 splošne uredbe o varstvu podatkov;

7. je zaskrbljen, da se zakoniti interes zelo pogosto neprimerno navaja kot pravna podlaga za obdelavo podatkov; poudarja, da se upravljavci še naprej opirajo na zakoniti interes, pri tem pa ne opravijo zahtevanega preizkusa uravnoteženosti interesov, ki vključuje oceno temeljnih pravic; je zlasti zaskrbljen zaradi dejstva, da nekatere države članice sprejemajo nacionalno zakonodajo za določitev pogojev za obdelavo na podlagi zakonitega interesa, in sicer z uravnoteženjem zadevnih interesov upravljavca in zadevnih posameznikov, medtem ko splošna uredba o varstvu podatkov zavezuje vsakega posameznega upravljavca, da ta preizkus uravnoteženosti izvede posamično in izkoristi to pravno podlago; je zaskrbljen, ker nekatere nacionalne razlage legitimnega interesa ne upoštevajo uvodne izjave 47 in dejansko prepovedujejo obdelavo na podlagi legitimnega interesa; pozdravlja dejstvo, da je Evropski odbor za varstvo podatkov že začel posodabljati mnenje delovne skupine iz člena 29 o uporabi legitimnega interesa kot pravne podlage za obdelavo podatkov, da bi se obravnavala vprašanja, izpostavljena v poročilu Komisije;

Pravice posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki

8. poudarja, da je treba olajšati uveljavljanje pravic posameznikov, ki jih zagotavlja splošna uredba o varstvu podatkov, kot so prenosljivost podatkov ali pravice v okviru avtomatizirane obdelave, vključno z oblikovanjem profilov; pozdravlja smernice Evropskega odbora za varstvo podatkov o avtomatiziranem sprejemanju odločitev in prenosljivosti podatkov; ugotavlja, da pravica do prenosljivosti podatkov ni bila v celoti uveljavljena v več sektorjih; poziva Evropski odbor za varstvo podatkov, naj spodbuja spletne platforme k vzpostavitvi enotne kontaktne točke za vse njihove osnovne digitalne platforme, od koder se lahko zahteve uporabnikov posredujejo pravemu prejemniku; poudarja, da uveljavljanje pravice do anonimnosti v skladu z načelom najmanjšega obsega podatkov učinkovito preprečuje nepooblaščen razkritje, krajo identitete in druge oblike zlorabe osebnih podatkov;

9. poudarja, da spoštovanje pravice do obveščenosti od podjetij zahteva, da informacije zagotovijo na jedrnat, pregleden, razumljiv in lahko dostopen način ter se pri pripravi obvestil o varstvu podatkov izogibajo pravno-formalnemu pristopu; je zaskrbljen, ker nekatera podjetja še naprej kršijo svoje obveznosti iz člena 12(1) splošne uredbe o varstvu podatkov in ne zagotovijo vseh ustreznih informacij, ki jih priporoča Evropski odbor za varstvo podatkov, vključno z navedbo imen subjektov, s katerimi izmenjujejo podatke; želi spomniti, da je obveznost zagotavljanja informacij, ki so enostavne in dostopne, zlasti stroga, ko gre za otroke; je zaskrbljen zaradi zelo razširjenega pomanjkanja ustrezno delujočih mehanizmov za dostop posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki; poudarja, da posamezniki pogosto ne morejo prisiliti internetnih platform, da bi jim razkrile svoje vedenjske profile; je zaskrbljen, da podjetja vse prepogosto ne upoštevajo dejstva, da so tudi izpeljani podatki osebni podatki, za katere se uporabljajo vsi zaščitni ukrepi v skladu s splošno uredbo o varstvu podatkov;

Mala podjetja in organizacije

10. ugotavlja, da nekateri deležniki poročajo o posebnem izzivu pri uporabi splošne uredbe o varstvu podatkov, predvsem za mala in srednja podjetja, zagonska podjetja, organizacije in združenja, vključno s šolami, klube in družbe; vendar opaža, da številne pravice in obveznosti iz splošne uredbe o varstvu podatkov niso nove, ampak so veljale že na

Četrtek, 25. marec 2021

podlagi Direktive 95/46/ES⁽⁴⁾, čeprav so se redko uveljavljale; ugotavlja, da splošna uredba o varstvu podatkov in njeno izvrševanje ne smeta povzročiti nenamernih posledic v zvezi s skladnostjo za manjša podjetja, ki jih velika podjetja ne bi imela; meni, da morajo nacionalni organi in informacijske kampanje Evropske komisije zagotoviti večjo podporo, več informacij in usposabljanja, da bi pomagali izboljšati znanje, kakovost izvajanja in ozaveščenost o zahtevah in namenu splošne uredbe o varstvu podatkov;

11. poudarja, da ni odstopanj za mala in srednja podjetja, zagonska podjetja, organizacije in združenja, vključno s šolami, klubi in družbami, ter da zanje velja področje uporabe splošne uredbe o varstvu podatkov; zato poziva Evropski odbor za varstvo podatkov, naj zagotovi jasne informacije, da prepreči vsakršno zmedo glede razlage splošne uredbe o varstvu podatkov, in ustvari praktično orodje splošne uredbe o varstvu podatkov za njeno lažje izvajanje v malih in srednjih podjetjih, zagonskih podjetjih organizacijah in združenjih, vključno s šolami, klubih in družbah, kjer potekajo dejavnosti obdelave z majhnim tveganjem; poziva države članice, naj organom za varstvo podatkov zagotovijo zadostna sredstva za razširjanje znanja o teh praktičnih orodjih; spodbuja Evropski odbor za varstvo podatkov, naj oblikuje predloge za politiko zasebnosti, ki jih lahko organizacije uporabijo za pomoč pri dokazovanju dejanske skladnosti s splošno uredbo o varstvu podatkov v praksi, pri tem pa se jim ni treba opirati na drage storitve tretjih strani;

Izvrševanje

12. izraža zaskrbljenost, ker nacionalni organi za varstvo podatkov več kot dve leti po začetku uporabe splošne uredbe o varstvu podatkov te ne izvršujejo enako ali je sploh ne izvršujejo, in zato obžaluje, da se stanje glede izvrševanja ni bistveno izboljšalo v primerjavi s tistim pri Direktivi 95/46/ES;

13. ugotavlja, da je bilo v prvih 18 mesecih uporabe splošne uredbe o varstvu podatkov vloženi okrog 275 000 pritožb in da je bilo za različne kršitve izrečenih 785 upravnih glob, vendar poudarja, da je bil doslej nadalje obravnavan le zelo mali delež vloženi pritožb; se zaveda težav zaradi kršitev varstva osebnih podatkov in opozarja na sedanje smernice Evropskega odbora za varstvo podatkov, v katerih so med drugim pojasnjeni roki za obveščanje, komunikacija s posamezniki, na katere se nanašajo osebni podatki, in pravna sredstva; poudarja, da bi lahko bil evropski standardni obrazec za obvestilo o kršitvi varstva podatkov koristen za usklajevanje različnih nacionalnih pristopov; vendar obžaluje, da se višina glob med državami članicami zelo razlikuje in so nekatere globe, izrečene velikim podjetjem, prenizke, da bi imele predvideni odvračalni učinek od kršitev varstva podatkov; poziva organe za varstvo podatkov, naj okrepijo izvrševanje, pregon in kaznovanje kršitev varstva podatkov in v celoti izkoristijo možnosti v zvezi z globami iz splošne uredbe o varstvu podatkov in uporabijo druge popravljalne ukrepe; poudarja, da ima lahko prepoved obdelave ali obveznost izbrisa osebnih podatkov, pridobljenih na način, ki ni skladen s splošno uredbo o varstvu podatkov, enak ali večji odvračalni učinek kot globe; poziva Komisijo in Evropski odbor za varstvo podatkov, naj z oblikovanjem smernic in jasnih meril uskladi kazni, kot je to storila konferenca nemških nadzornih organov, da se okrepi pravna varnost in podjetjem prepreči izkoriščanje lokacij, na katerih so kazni najnižje;

14. je zaskrbljen zaradi trajanja preiskav zadev, ki jih izvajajo nekateri organi za varstvo podatkov, in zaradi negativnega vpliva na učinkovito izvrševanje in zaupanje državljanov; poziva organe za varstvo podatkov, naj pospešijo reševanje zadev in izkoristijo vse možnosti iz splošne uredbe o varstvu podatkov, zlasti v primeru sistematičnih in vztrajnih kršitev, vključno s pridobitnim interesom in velikim številom prizadetih posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki;

15. je zaskrbljen, ker so nadzorni organi v 21 državah članicah od skupaj 31 držav, ki uporabljajo splošno uredbo o varstvu podatkov, in sicer so to vse članice Evropske unije ter Evropskega gospodarskega prostora in Združeno kraljestvo, izrecno navedli, da nimajo dovolj človeških, tehničnih in finančnih virov, prostorov in infrastrukture, da bi lahko učinkovito opravljali svoje naloge in izvajali pooblastila; je zaskrbljen zaradi pomanjkanja namenskega tehničnega osebja v večini nadzornih organov v EU, ki otežuje preiskave in izvrševanje; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so nadzorni organi pod pritiskom, saj jim za opravljanje nalog v zvezi z varovanjem osebnih podatkov vse bolj primanjkuje sredstev; ugotavlja, da bodo digitalne storitve vse bolj kompleksne zaradi vse pogostejše uporabe inovacij, kot je umetna inteligenca (tj. težava z omejeno preglednostjo obdelave podatkov bo vse večja, zlasti za učenje algoritmov); zato poudarja, kako pomembno je, da imajo nadzorni organi EU in Evropski odbor za varstvo podatkov zadostne finančne, tehnične in človeške vire, da bi

⁽⁴⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (UL L 281, 23.11.1995, str. 31).

Četrtek, 25. marec 2021

lahko hitro, vendar temeljito obravnavali vse večje število zapletenih primerov, za katere je potrebno veliko virov, ter usklajevali in lajšali sodelovanje med nacionalnimi organi za varstvo podatkov, da bi ustrezno spremljali uporabo splošne uredbe o varstvu podatkov ter zaščitili temeljne pravice in svoboščine; izraža zaskrbljenost, da bi lahko zaradi nezadostnih sredstev za organe za varstvo podatkov, zlasti če se ta sredstva primerjajo s prihodki velikih informacijskotehnoloških podjetij, prišlo do dogovorov o poravnavi, saj bi ti omejili stroške dolgotrajnih in zapletenih postopkov;

16. poziva Komisijo, naj oceni možnost, da bi velikim multinacionalnim tehnološkim podjetjem naložili obveznost plačila za nadzor nad njimi, in sicer z uvedbo digitalnega davka EU;

17. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se zaradi pomanjkljivega izvrševanja organov za varstvo podatkov in neukrepanja Komisije v zvezi z obravnavanjem pomanjkanja virov organov za varstvo podatkov breme izvrševanja prelaga na posamezne državljane, ki lahko zahtevke za varstvo podatkov predložijo sodišču; je zaskrbljen, ker sodišča včasih posameznim tožnikom odredijo odškodnino, organizaciji ali podjetju pa ne naložijo, naj reši strukturne težave; meni, da se lahko z zasebnim izvrševanjem vzpostavi pomembna sodna praksa, vendar to ni nadomestilo za izvrševanje s strani organov za varstvo podatkov ali ukrepanje Komisije v zvezi z odpravo pomanjkanja virov; obžaluje dejstvo, da te države članice kršijo člen 52(4) splošne uredbe o varstvu podatkov; zato poziva države članice, naj izpolnijo svoje pravne obveznosti iz člena 52(4) za dodelitev zadostnih finančnih sredstev svojim organom za varstvo podatkov, da se jim omogoči izvajanje dela na najboljši možen način in zagotovijo enaki evropski konkurenčni pogoji za uveljavljanje splošne uredbe o varstvu podatkov; obžaluje dejstvo, da Komisija še ni začela postopkov za ugotavljanje kršitev proti tistim državam članicam, ki niso izpolnile svojih obveznosti iz splošne uredbe o varstvu podatkov, in poziva Komisijo, naj to nemudoma stori; poziva Komisijo in Evropski odbor za varstvo podatkov, naj zagotovita nadaljnje ukrepe na podlagi sporočila Komisije z dne 24. junija 2020, v katerem je ocenjeno delovanje splošne uredbe o varstvu podatkov, pa tudi njeno izvrševanje;

18. obžaluje, da se je večina držav članic odločila, da ne bo izvajala člena 80(2) splošne uredbe o varstvu podatkov; poziva vse države članice, naj uporabljajo člen 80(2) in izvajajo pravico do vložitve pritožbe in začetka postopka pred sodiščem, ne da bi bilo za to potrebno pooblastilo posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki; poziva države članice, naj pojasnijo položaj pritožnikov med postopki v nacionalni zakonodaji o upravnih postopkih, ki velja za nadzorne organe; poudarja, da bi bilo treba s tem pojasniti, da pritožniki v postopkih niso omejeni na pasivno vlogo, ampak bi morali imeti možnost posredovanja na različnih stopnjah;

Sodelovanje in doslednost

19. poudarja, da je slabo izvrševanje še posebej očitno v čezmejnih pritožbah, in obžaluje, da organi za varstvo podatkov v 14 državah članicah nimajo ustreznih sredstev, da bi prispevali k mehanizmu sodelovanja in doslednosti; poziva Evropski odbor za varstvo podatkov, naj si bolj prizadeva za zagotovitev pravilne uporabe členov 60 in 63 splošne uredbe o varstvu podatkov, nadzorne organe pa opominja, naj v izjemnih okoliščinah uporabljajo nujni postopek iz člena 66 splošne uredbe o varstvu podatkov, ter zlastičasne ukrepe;

20. poudarja pomen mehanizma „vse na enem mestu“ pri zagotavljanju pravne varnosti in zmanjšanju upravnih bremen za podjetja in državljane; vseeno pa izraža veliko zaskrbljenost glede delovanja tega mehanizma, zlasti glede vloge irskega in luksemburškega organa za varstvo podatkov; ugotavlja, da sta ta organa za varstvo podatkov zadolžena za obravnavanje velikega števila primerov, saj je veliko tehnoloških podjetij svoj sedež v EU registriralo na Irskem ali v Luksemburgu; je zlasti zaskrbljen, ker irski organ za varstvo podatkov večino zadev zaključuje s poravnavo namesto s sankcijo in ker primeri, ki so bili na Irskem vloženi leta 2018, še niso dosegli niti faze osnutka odločitve v skladu s členom 60(3) splošne uredbe o varstvu podatkov; poziva ta organa za varstvo podatkov, naj pospešita tekoče preiskave večjih primerov, da bi državljanom EU pokazala, da je varstvo podatkov izvršljiva pravica v EU; poudarja, da je uspešnost mehanizma „vse na enem mestu“ odvisna od časa in prizadevanj, ki jih lahko organi za varstvo podatkov namenijo obravnavanju posameznih čezmejnih primerov in sodelovanju v zvezi z njimi v okviru Evropskega odbora za varstvo podatkov, in da pomanjkanje politične volje in virov neposredno vpliva na mero, do katere lahko ta mehanizem ustrezno deluje;

21. ugotavlja, da so med smernicami držav članic in smernicami Evropskega odbora za varstvo podatkov nedoslednosti; poudarja, da lahko nacionalni organi za varstvo podatkov različno razlagajo splošno uredbo o varstvu podatkov, zaradi česar jo lahko države članice različno uporabljajo; ugotavlja, da to ustvarja geografske prednosti in slabosti za podjetja; poziva Komisijo, naj oceni, ali nacionalni upravni postopki ovirajo polno in uspešno sodelovanje v skladu s členom 60

Četrtek, 25. marec 2021

splošne uredbe o varstvu podatkov in njeno uspešno izvajanje; poziva organe za varstvo podatkov, naj si prizadevajo za dosledno razlago in smernice ob pomoči Evropskega odbora za varstvo podatkov; posebej poziva Evropski organ za varstvo podatkov, naj opredeli osnovne elemente skupnega upravnega postopka za obravnavo pritožb v čezmejnih primerih pri sodelovanju iz člena 60; poudarja, da bi bilo to treba storiti prek upoštevanja smernic o skupnih rokih za izvajanje preiskav in sprejemanje odločitev; poziva Evropski organ za varstvo podatkov, naj okrepi mehanizem za skladnost in zagotovi njegovo obvezno uporabo pri vsaki zadevi splošne uporabe ali vsakem primeru s čezmejnimi učinkom, da bi se preprečili neskladni pristopi in odločitve posameznih organov za varstvo podatkov, saj bi to ogrozilo enotno razlago in uporabo splošne uredbe o varstvu podatkov; meni, da bodo skupna razlaga, uporaba in smernice prispevale k oblikovanju in uspehu enotnega digitalnega trga;

22. poziva Evropski odbor za varstvo podatkov, naj dnevni red sej objavi vnaprej pred sejami ter javnosti in Evropskemu parlamentu zagotovi podrobnejši povzetek sej;

Razdrobljenost izvajanja splošne uredbe o varstvu podatkov

23. obžaluje, da države članice uporabljajo določila o neobvezni natančnejši ureditvi (npr. obdelava v javnem interesu ali s strani javnih organov na podlagi zakonodaje države članice in starosti otrok za privolitev) na način, ki je onemogočil doseganje popolne harmonizacije varstva podatkov in odpravo različnih tržnih pogojev za podjetja po vsej EU, ter izraža zaskrbljenost, da bi to lahko povečalo stroške spoštovanja splošne uredbe o varstvu podatkov; poziva Evropski organ za varstvo podatkov, naj predstavi smernice za obravnavo različnih načinov izvajanja določil o neobvezni natančnejši ureditvi v državah članicah; poziva Komisijo, naj v okviru svojih pooblastil posreduje v državah članicah, v katerih nacionalni ukrepi, dejanja in odločitve spodkopavajo duha, cilj in besedilo splošne uredbe o varstvu podatkov, da bi preprečili neenako varstvo državljanov in izkrivljanja trga; v zvezi s tem poudarja, da so države članice sprejele drugačen starostni razpon za privolitev staršev; zato poziva Komisijo in države članice, naj ocenijo učinek te razdrobljenosti na dejavnosti otrok in njihovo zaščito na spletu; poudarja, da bi morale v primeru kolizije med nacionalnim pravom države članice in splošno uredbo o varstvu podatkov prevladati določbe splošne uredbe o varstvu podatkov;

24. je močno zaskrbljen, ker javni organi nekaterih držav članic zlorabljajo splošno uredbo o varstvu podatkov za omejevanje delovanja novinarjev in nevladnih organizacij; se močno strinja s Komisijo, da pravila o varstvu podatkov ne bi smela vplivati na svobodo izražanja in obveščanja, zlasti ne z negativnim vplivanjem ali razlagami, katerih namen je ustvarjati pritisk na novinarje, da razkrijejo svoje vire; kljub temu izraža razočaranje, ker Komisija še ni dokončala ocene o ravnovesju med pravico do varstva osebnih podatkov ter svobodo izražanja in obveščanja, kot je določeno v členu 85 splošne uredbe o varstvu podatkov; poziva Komisijo, naj brez nepotrebne odlašanja dokonča oceno nacionalne zakonodaje v zvezi s tem in uporabi vsa razpoložljiva orodja, med drugim postopke za ugotavljanje kršitev, da zagotovi upoštevanje splošne uredbe o varstvu podatkov v državah članicah in omeji morebitno razdrobljenost okvira za varstvo podatkov;

Vgrajeno varstvo podatkov

25. poziva nadzorne organe, naj ocenijo izvajanje člena 25 o vgrajenem in privzetem varstvu podatkov, zlasti glede zagotavljanja tehničnih in operativnih ukrepov, ki so potrebni za izvajanje načel najmanjšega obsega podatkov in omejitve namena ter za ugotavljanje učinka te določbe na proizvajalce tehnologij za obdelavo; pozdravlja dejstvo, da je Evropski odbor za varstvo podatkov oktobra 2020 sprejel smernice št. 04/2019 o vgrajenem in privzetem varstvu podatkov iz člena 25, da bi prispeval k pravni jasnosti konceptov; poziva nadzorne organe, naj ocenijo tudi ustrezno uporabo privzetih nastavitvev, kot je določeno v členu 25(2), med drugim tudi s strani velikih ponudnikov spletnih storitev; priporoča, naj Evropski organ za varstvo podatkov sprejme smernice, s katerimi določi, v kakšnih posebnih pogojih in primerih (razredih primerov) se proizvajalci IKT štejejo za upravljavce iz člena 4(7) v smislu, da določajo načine obdelave; poudarja, da so prakse na področju varstva podatkov še vedno v veliki meri odvisne od fizično opravljenih nalog in arbitrarnih formatov ter polne nezdržljivih sistemov; poziva Evropski odbor za varstvo podatkov, naj oblikuje smernice, ki bodo pripomogle k izvajanju zahtev glede varstva podatkov v praksi, vštveši smernice za ocene učinka v zvezi z varstvom podatkov (člen 35), vgrajeno in privzeto varstvo podatkov (člen 25), informacije, namenjene posameznikom, na katere se nanašajo osebni podatki (členi 12–14), uveljavljanje pravic posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki (členi 15–18, 20–21), in evidence dejavnosti obdelave (člen 30); poziva Evropski odbor za varstvo podatkov, naj zagotovi, da bo te smernice enostavno uporabljati in da bodo omogočale strojno komunikacijo med posamezniki, na katere se osebni podatki nanašajo,

Četrtek, 25. marec 2021

upravljavci in organi za varstvo podatkov (avtomatizirano varstvo podatkov); poziva Komisijo, naj v tesnem sodelovanju z Evropskim odborom za varstvo podatkov razvije strojno berljive ikone v skladu s členom 12(8) za obveščanje posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki; spodbuja Evropski odbor za varstvo podatkov in nadzorne organe, naj spodbujajo izkoriščanje polnega potenciala člena 21(5) o avtomatiziranih načinih ugovaranja obdelavi osebnih podatkov;

Smernice

26. poziva Evropski odbor za varstvo podatkov, naj harmonizira izvajanje zahtev glede varstva podatkov v praksi z oblikovanjem smernic, ki bodo med drugim obravnavale potrebo po oceni tveganj, povezanih z informacijami o obdelavi podatkov za posameznike, na katere se nanašajo osebni podatki (členi 12–14), uveljavljanje pravic posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki (členi 15–18, 20–21) in izvajanje načela odgovornosti; poziva Evropski odbor za varstvo podatkov, naj objavi smernice, ki razvrščajo različne primere zakonite uporabe profiliranja v skladu z njihovim tveganjem glede pravic in svoboščin posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, skupaj s priporočili glede ustreznih tehničnih in organizacijskih ukrepov ter jasno razmejitvijo primerov nezakonite uporabe; poziva Evropski odbor za varstvo podatkov, naj pregleda mnenje delovne skupine iz člena 29 št. 05/2014 z dne 10. aprila 2014 o tehnikah anonimizacije in sestavi seznam nedvoumnih meril, da se doseže anonimizacija; spodbuja Evropski odbor za varstvo podatkov, naj pojasni obdelavo podatkov za kadrovske namene; je seznanjen z ugotovitvijo Evropskega odbora za varstvo podatkov, da bi bilo treba ohraniti potrebo po oceni tveganj v zvezi z obdelavo podatkov, kot je določeno v splošni uredbi o varstvu podatkov, saj tveganja za posameznike, na katere se nanašajo osebni podatki, niso povezana z velikostjo upravljavcev podatkov; poziva k boljši uporabi mehanizma, v skladu s katerim lahko Komisija od Evropskega odbora za varstvo podatkov zahteva nasvet o zadevah, ki jih zajema splošna uredba o varstvu podatkov;

27. ugotavlja, da je pandemija covid-19 izpostavila nujnost jasnih smernic organov za varstvo podatkov in Evropskega organa za varstvo podatkov o ustreznem izvajanju in izvrševanju splošne uredbe o varstvu podatkov pri javnozdravstvenih ukrepih; v zvezi s tem opozarja na smernice št. 03/2020 o obdelavi zdravstvenih podatkov za namene znanstvenih raziskav v okviru izbruhov bolezni covid-19 in na smernice št. 04/2020 o uporabi podatkov o lokaciji in orodij za sledenje stikom v okviru izbruhov covid-19; poziva Komisijo, naj pri oblikovanju skupnega evropskega zdravstvenega podatkovnega prostora zagotovi popolno skladnost s splošno uredbo o varstvu podatkov;

Mednarodni pretok osebnih podatkov in sodelovanje

28. poudarja, da je pomembno omogočiti prost pretok osebnih podatkov na mednarodni ravni, ne da bi pri tem znižali raven varstva, ki jo zagotavlja splošna uredba o varstvu podatkov; podpira prakso Komisije, da varstvo podatkov in pretok osebnih podatkov obravnava ločeno od trgovinskih sporazumov; meni, da se bo z mednarodnim sodelovanjem na področju varstva podatkov in približevanjem ustreznih pravil k splošni uredbi o varstvu podatkov izboljšalo vzajemno zaupanje, okrepi razumevanje tehnoloških in pravnih izzivov ter sčasoma olajšal čezmejni pretok podatkov, ki je ključnega pomena za mednarodno trgovino; priznava dejanski obstoj nasprotujočih si pravnih zahtev za podjetja, ki opravljajo dejavnosti obdelave podatkov v EU in tretjih državah, zlasti v ZDA;

29. poudarja, da sklepi o ustreznosti ne bi smeli biti politične, temveč pravne odločitve; spodbuja nadaljnja prizadevanja za spodbujanje globalnih pravnih okvirov, da bi omogočili prenose podatkov na podlagi splošne uredbe o varstvu podatkov in Konvencije Sveta Evrope št. 108+; ugotavlja tudi, da deležniki menijo, da so sklepi o ustreznosti bistveno orodje za ta pretok podatkov, saj ga ne vežejo na dodatne pogoje ali odobritve; vendar poudarja, da so bili sklepi o ustreznosti do zdaj sprejeti samo za devet držav, čeprav so številne druge tretje države nedavno sprejele nove predpise o varstvu podatkov, ki vsebujejo podobna pravila in načela kot splošna uredba o varstvu podatkov; ugotavlja, da doslej noben enotni mehanizem, ki je zagotavljal pravni prenos poslovnih osebnih podatkov med EU in ZDA, ni zdržal pravnega pregleda na Sodišču Evropske unije;

30. pozdravlja sprejetje prvega vzajemnega sklepa o ustreznosti med EU in Japonsko, s katerim se je ustvarilo največje območje prostega in varnega pretoka podatkov na svetu; vendar poziva Komisijo, naj pri prvem pregledu tega instrumenta upošteva vsa vprašanja, ki jih je izpostavil Parlament, in čim prej objavi rezultate, saj bi moral biti pregled sprejet že januarja 2021;

31. poziva Komisijo, naj objavi sklop meril, ki se uporabljajo pri določanju, ali tretja država zagotavlja raven varstva, ki je v osnovi enakovredna tisti, zagotovljeni v EU, zlasti glede dostopa do pravnih sredstev in vladnega dostopa do podatkov; vztraja, da je treba zagotoviti učinkovito uporabo določb v zvezi s prenosi ali razkritji, ki jih pravo Unije v skladu

Četrtek, 25. marec 2021

s členom 48 splošne uredbe o varstvu podatkov ne dovoljuje, ter skladnost z njimi, zlasti kar zadeva zahtevo organov tretjih držav za dostop do osebnih podatkov v Uniji, ter poziva Evropski odbor za varstvo podatkov in organe za varstvo podatkov k zagotovitvi smernic in izvrševanju teh določb, med drugim pri oceni in razvoju mehanizmov za prenos osebnih podatkov;

32. poziva Komisijo, naj sprejme delegirane akte za določitev zahtev, ki jih je treba upoštevati za certifikacijski mehanizem za varstvo podatkov v skladu s členom 42(1), naj spodbudi njegovo uporabo, skupaj z zavezujočimi in izvršljivimi zavezami upravljavca ali obdelovalca v tretji državi, da bo uporabil ustrezne zaščitne ukrepe, tudi v zvezi s pravicami posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, kot sredstvo za mednarodne prenose, kot je določeno v členu 46(2)(f);

33. ponovno poudarja, da programi množičnega nadzora, ki zajemajo množično zbiranje podatkov, onemogočajo ugotovitve o ustreznosti; poziva Komisijo, naj ugotovitve Sodišča Evropske unije v zadevah Schrems I ⁽⁵⁾, II ⁽⁶⁾ in Privacy International & al. (2020) ⁽⁷⁾ uporablja pri vseh pregledih sklepov o ustreznosti ter tekočih in prihodnjih pogajanjih; opozarja, da bi morali prenosi, ki temeljijo na odstopanjih za posebne primere v skladu s členom 49 splošne uredbe o varstvu podatkov, ostati izjema; v zvezi s tem pozdravlja smernice Evropskega odbora za varstvo podatkov in organov za varstvo podatkov ter jih poziva, naj zagotovijo dosledno razlaganje pri uporabi in nadzoru teh odstopanj v skladu s smernice Evropskega odbora za varstvo podatkov št. 02/2018;

34. poziva organe za varstvo podatkov in Komisijo, naj v skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije sistematično ocenjujejo, ali se pravila o varstvu podatkov v tretjih državah uporabljajo v praksi;

35. poziva Komisijo, naj brez nepotrebnega odlašanja objavi pregled sklepov o ustreznosti, sprejetih v skladu z direktivo iz leta 1995; poudarja, da se za mednarodne prenose podatkov v primerih, ko sklep o ustreznosti ni na voljo, najpogosteje uporabljajo standardne pogodbenne klavzule; ugotavlja, da je Sodišče potrdilo veljavnost Sklepa 2010/87/EU o standardnih pogodbenih klavzulah ⁽⁸⁾, hkrati pa zahtevalo oceno ravni varstva podatkov, prenesenih v tretjo državo, in ustreznih vidikov pravnega sistema te tretje države v zvezi z dostopom javnih organov do prenesenih osebnih podatkov; poziva Komisijo, naj pospeši svoje delo v zvezi s posodobljenimi standardnimi pogodbenimi klavzulami za mednarodne prenose podatkov, da zagotovi enake konkurenčne pogoje za mala in srednja podjetja (MSP) na mednarodni ravni; pozdravlja dejstvo, da je Komisija objavila osnutek standardnih pogodbenih klavzul in da je njen cilj, da postanejo uporabnikom prijaznejše in da se odpravijo ugotovljene pomanjkljivosti sedanjih standardov;

36. opozarja na smernice Evropskega odbora za varstvo podatkov št. 1/2019 o kodeksih ravnanja in organih za spremljanje v skladu z Uredbo (EU) 2016/679; priznava, da se ta instrument trenutno premalo uporablja kljub zagotavljanju skladnosti s splošno uredbo o varstvu podatkov, kadar se uporablja skupaj z zavezujočimi in izvršljivimi zavezami upravljavca ali obdelovalca v tretji državi, da bo uporabil ustrezne zaščitne ukrepe; poudarja potencial tega instrumenta za boljšo podporo MSP ter zagotavljanje večje pravne varnosti v okviru mednarodnih prenosov podatkov med različnimi sektorji;

Prihodnja zakonodaja Unije

37. meni, da splošna uredba o varstvu podatkov, ki je tehnološko nevtralna, zagotavlja trden regulativni okvir za nastajajoče tehnologije; kljub temu meni, da so potrebna nadaljnja prizadevanja za obravnavo širših vprašanj digitalizacije, kot so monopolni položaji in neravnovesja moči, s sprejetjem posebnih ureditev, in da je treba skrbno preučiti povezavo med splošno uredbo o varstvu podatkov in vsako novo zakonodajno pobudo, da bi zagotovili doslednost in odpravili

⁽⁵⁾ Sodba Sodišča Evropske unije z dne 6. oktobra 2015, Maximillian Schrems proti Data Protection Commissioner, C-362/14, ECLI:EU:C:2015:650.

⁽⁶⁾ Sodba Sodišča Evropske unije z dne 16. julija 2020, Data Protection Commissioner proti Facebook Ireland Limited in Maximilianu Schremsu, C-311/18, ECLI:EU:C:2020:559.

⁽⁷⁾ Sodbe v zadevi Privacy International, C-623/17, in v združenih zadevah La Quadrature du Net in drugi, C-511/18, French Data Network in drugi, C-512/18, in Ordre des barreaux francophones et germanophone in drugi, C-520/18.

⁽⁸⁾ Sklep Komisije 2010/87/EU z dne 5. februarja 2010 o standardnih pogodbenih klavzulah za prenos osebnih podatkov obdelovalcem s sedežem v tretjih državah v skladu z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES, kot je bil spremenjen z Izvedbenim sklepom Komisije (EU) 2016/2297 z dne 16. decembra 2016 (UL L 39, 12.2.2010, str. 5).

Četrtek, 25. marec 2021

pravne vrzeli; opozarja Komisijo na njeno obveznost, da zagotovi, da bodo zakonodajni predlogi, kot so upravljanje podatkov, akt o podatkih, akt o digitalnih storitvah ali o umetni inteligenci vedno v celoti skladni s splošno uredbo o varstvu podatkov in direktivo o preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj⁽⁹⁾; meni, da morajo končna besedila, ki sta jih sozakonodajalca sprejela v medinstitucionalnih pogajanjih, v celoti spoštovati pravni red o varstvu podatkov; vendar obžaluje, da Komisija sama v zakonodajnih predlogih nima vedno doslednega pristopa k varstvu podatkov; poudarja, da predlog, ki se sklicuje na uporabo splošne uredbe o varstvu podatkov ali pri katerem se navede, da „ne posega v splošno uredbo o varstvu podatkov“, še ni nujno samodejno skladen s splošno uredbo o varstvu podatkov; poziva Komisijo, naj se posvetuje z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov in Evropskim odborom za varstvo podatkov, kadar to vpliva na varstvo pravic in svoboščin posameznikov v zvezi z obdelavo osebnih podatkov po sprejetju predlogov zakonodajnega akta; poleg tega poziva Komisijo, naj si pri pripravi predlogov ali priporočil prizadeva za posvetovanje z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov, da bi zagotovila doslednost pravil o varstvu podatkov po vsej Uniji, in naj vedno opravi oceno učinka;

38. ugotavlja, da se profiliranje, čeprav ga člen 22 splošne uredbe o varstvu podatkov dovoljuje le pod strogimi in ozko opredeljenimi pogoji, vse pogosteje uporablja, saj spletne dejavnosti posameznikov omogočajo temeljit vpogled v njihovo psihologijo in zasebno življenje; ugotavlja, da bi bilo treba zbiranje in obdelavo osebnih podatkov v zvezi z uporabo digitalnih storitev omejiti na obseg, ki je nujno potreben za zagotavljanje in zaračunavanje storitve, saj se lahko s profiliranjem manipulira njihovo ravnanje; poziva Komisijo, naj predlaga strogo področno zakonodajo o varstvu podatkov za občutljive kategorije osebnih podatkov, če tega še ni storila; zahteva strogo izvrševanje splošne uredbe o varstvu podatkov pri obdelavi osebnih podatkov;

39. poziva h krepitevi vloge potrošnikov, da bodo lahko sprejemali obveščene odločitve o posledicah uporabe novih tehnologij za zasebnost ter zagotovili pošteno in pregledno obdelavo z zagotavljanjem možnosti, ki so preproste za uporabo, za dajanje in preklic privolitve v obdelavo njihovih osebnih podatkov, kot je določeno v splošni uredbi o varstvu podatkov;

Direktiva o varstvu podatkov pri preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj

40. je zaskrbljen, da so pravila o varstvu podatkov, ki se uporabljajo za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, v veliki meri neustrezna, da bi lahko sledila novim kompetencam na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj; zato poziva Komisijo, naj direktivo o varstvu podatkov pri preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj oceni pred rokom, določenim v direktivi, in naj pregled objavi;

Uredba o e-zasebnosti

41. izraža globoko zaskrbljenost, ker države članice zaradi sprememb, uvedenih s splošno uredbo o varstvu podatkov, ne izvajajo direktive o e-zasebnosti⁽¹⁰⁾; poziva Komisijo, naj pospeši ocenjevanje in začne postopke za ugotavljanje kršitev proti tistim državam članicam, ki niso ustrezno prenesle direktive o e-zasebnosti; je močno zaskrbljen, da bo reforma e-zasebnosti, ki zamuja že več let, ustvarila razdrobljeno pravno ureditev v EU, kar bo škodilo podjetjem in državljanom; opozarja, da je bila uredba o e-zasebnosti⁽¹¹⁾ zasnovana tako, da dopolnjuje in podrobno opredeljuje splošno uredbo o varstvu podatkov ter sovпада z začetkom uporabe splošne uredbe o varstvu podatkov; poudarja, da reforma pravil o e-zasebnosti ne sme povzročiti znižanja sedanje ravni varstva, ki jo zagotavljata splošna uredba o varstvu podatkov in direktiva o e-zasebnosti; obžaluje, da je trajalo štiri leta, da je Svet končno sprejel pogajalsko stališče o predlogu uredbe o e-zasebnosti, Parlament pa je svoje pogajalsko stališče sprejel oktobra 2017; opozarja na pomen nadgradnje pravil o zasebnosti na spletu iz leta 2002 in 2009, da se izboljšata varstvo temeljnih pravic državljanov ter pravna varnost za podjetja, v dopolnitev splošne uredbe o varstvu podatkov;

⁽⁹⁾ Direktiva (EU) 2016/680 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov, ki jih pristojni organi obdelujejo za namene preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj ali izvrševanja kazenskih sankcij, in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Okvirnega sklepa Sveta 2008/977/PNZ (UL L 119, 4.5.2016, str. 89).

⁽¹⁰⁾ Direktiva 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (UL L 201, 31.7.2002, str. 37).

⁽¹¹⁾ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spoštovanju zasebnega življenja in varstvu osebnih podatkov na področju elektronskih komunikacij ter razveljavitvi Direktive 2002/58/ES, (COM(2017)0010).

Četrtek, 25. marec 2021

o

o o

42. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Komisiji, Evropskemu svetu, vladam in parlamentom držav članic, Evropskemu odboru za varstvo podatkov in Evropskemu nadzorniku za varstvo podatkov.

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0112

Poročili o Albaniji za leti 2019 in 2020**Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o poročilih Komisije o Albaniji za leti 2019 in 2020 (2019/2170(INI))**

(2021/C 494/12)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma med Evropskima skupnostma in njunimi državami članicami na eni strani ter Republiko Albanijo na drugi strani ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 28. junija 2018, sklepov Sveta z dne 18. junija 2019 in sklepov Evropskega sveta z dne 17. in 18. oktobra 2019, s katerimi so bile preložene odločitve o začetku pristopnih pogajanj z Albanijo in Severno Makedonijo,
- ob upoštevanju skupne izjave članic Evropskega sveta z dne 26. marca 2020 o začetku pristopnih pogajanj z Albanijo in Severno Makedonijo, v katerih so podprle sklepe Sveta z dne 25. marca 2020 o širitvi in stabilizacijsko-pridružitvenem procesu,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. februarja 2020 z naslovom Okrepitev pristopnega procesa – verodostojna perspektiva EU za Zahodni Balkan (COM(2020)0057),
- ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 19. in 20. junija 2003 ter Solunske agende za Zahodni Balkan,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 29. maja 2019 z naslovom Sporočilo o širitveni politiki EU za leto 2019 (COM(2019)0260), ki mu je priložen delovni dokument služb Komisije z naslovom Poročilo o Albaniji za leto 2019 (SWD(2019)0215),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 6. oktobra 2020 z naslovom Sporočilo o širitveni politiki EU za leto 2020 (COM(2020)0660), ki mu je priložen delovni dokument služb Komisije z naslovom Poročilo o Albaniji za leto 2020 (SWD(2020)0354),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. julija 2020 z naslovom Akcijski načrt EU glede trgovine s strelnim orožjem za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0608),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 29. aprila 2020 z naslovom Podpora Zahodnemu Balkanu pri soočanju s COVID-19 in okrevanju po pandemiji (COM(2020)0315),
- ob upoštevanju vrha EU–Zahodni Balkan, ki je potekal 10. novembra 2020 v Sofiji v okviru berlinskega procesa,
- ob upoštevanju zaključkov Evropskega sveta z dne 26. in 27. junija 2014, med katerimi je bil tudi sklep, da se Albaniji dodeli status kandidatke za članstvo v EU,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. novembra 2020 o krepitvi svobode medijev: varstvo novinarjev v Evropi, sovažni govor, dezinformacije in vloga platform ⁽²⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. oktobra 2019 o začetku pristopnih pogajanj s Severno Makedonijo in Albanijo ⁽³⁾,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 6. oktobra 2020 z naslovom Gospodarski in naložbeni načrt za Zahodni Balkan (COM(2020)0641),

⁽¹⁾ UL L 107, 28.4.2009, str. 166.

⁽²⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0320.

⁽³⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0050.

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju izjave iz Sofije, podane na vrhu EU-Zahodni Balkan 17. maja 2018, in agende prednostnih nalog iz Sofije, priložene tej izjavi,
  - ob upoštevanju izjave, sprejete v Zagrebu na vrhu EU-Zahodni Balkan, ki je potekal prek videokonference 6. maja 2020,
  - ob upoštevanju končnega poročila misije za opazovanje volitev ODIHR (Urad za demokratične institucije in človekove pravice Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE)) z dne 5. septembra 2019 o lokalnih volitvah v Republiki Albaniji, ki so potekale 30. junija 2019, ter skupnega mnenja Beneške komisije in OVSE/ODIHR z dne 11. decembra 2020 o spremembah albanske ustave 30. julija 2020 in volilnega zakonika,
  - ob upoštevanju letnega delovnega programa skupine za podporo demokraciji in usklajevanje volitev za leto 2021,
  - ob upoštevanju svojih priporočil z dne 19. junija 2020 Svetu, Komisiji in podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko o Zahodnem Balkanu po vrhu leta 2020 ⁽⁴⁾,
  - ob upoštevanju skupne izjave več kot 20 poslancev Evropskega parlamenta z dne 8. decembra 2020 o pristopnih pogajanjih s Severno Makedonijo in Albanijo,
  - ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Albaniji,
  - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A9-0041/2021),
- A. ker je širitev eden najučinkovitejših zunanjepolitičnih instrumentov EU, ki prispeva k povečevanju vpliva temeljnih vrednot Unije, tj. spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije in pravne države, spodbujanja miru in spoštovanja človekovih pravic;
- B. ker si Albanija še naprej vztrajno prizadeva na svoji poti k EU in je izpolnila večino pogojev za organizacijo prve medvladne konference, ki jih je postavila EU;
- C. ker je pravna država osrednje merilo za ocenjevanje napredka države kandidatke v smeri pristopa k EU;
- D. ker mora Albanija še napredovati pri utrjevanju demokratičnih institucij in postopkov, zagotavljanju pravilnega delovanja svojih pravosodnih institucij, boju proti korupciji ter zaščiti svobode medijev in pravic manjšin;
- E. ker je za dosledna prizadevanja za ključne reforme v Albaniji potrebno sodelovanje vseh deležnikov;
- F. ker je možnost, da Albanija postane država članica na podlagi lastnih zaslug, v političnem, varnostnem in gospodarskem interesu Unije; ker bi moral biti časovni načrt pristopa določen s kakovostjo potrebnih reform in predanostjo države tem reformam;
- G. ker širitveni proces EU in napredek na področju demokracije, načel pravne države in blaginje na Zahodnem Balkanu prispevata h krepitvi varnosti in stabilnosti zahodnobalkanske regije, katere del je Albanija;
- H. ker bodo v Albaniji 25. aprila 2021 potekale splošne volitve in ker priporočila OVSE/ODIHR niso bila v celoti izvedena;
- I. ker je Komisija 1. julija 2020 predložila osnutek pogajalskega okvira za Albanijo;
- J. ker je sedanja pandemija jasno pokazala, da se morata EU in Zahodni Balkan še naprej skupaj lotevati skupnih izzivov;

⁽⁴⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0168.

Četrtek, 25. marec 2021

- K. ker mora Albanija okrevati po obsežni škodi, ki sta jo povzročila potres 26. novembra 2019 in pandemija covid-19, okrepiti pripravljenost civilne zaščite in odzivanja na nesreče ter pospešiti priprave na pridružitve mehanizmu Unije na področju civilne zaščite;
- L. ker je EU v skladu z obljubo o evropski podpori v višini 400 milijonov EUR namenila nepovratna sredstva v višini 115 milijonov EUR za sanacijo in obnovo po potresu;
- M. ker je albansko gospodarstvo močno prizadela pandemija covid-19, ukrepi za preprečevanje širjenja virusa pa negativno vplivajo na državni proračun;
- N. ker je EU mobilizirala 3,3 milijarde EUR za odzivanje na pandemijo covid-19 na Zahodnem Balkanu, od tega 38 milijonov EUR za takojšnjo podporo zdravstvenemu sektorju, 467 milijonov EUR za vzpostavitev odpornosti zdravstvenih sistemov in ublažitev socialno-ekonomskih posledic pandemije, 750 milijonov EUR za makrofinančno pomoč, 385 milijonov EUR za podporo zasebnemu sektorju in njegovo oživitev ter 1,7 milijarde EUR za preferenčna posojila Evropske investicijske banke;
- O. ker je EU namenila 51 milijonov EUR za pomoč Albaniji pri boju proti covidu-19 in dala na razpolago do 180 milijonov EUR makrofinančne pomoči;
- P. ker je EU največja trgovinska partnerica Albanije in največja donatorica, država pa je od leta 2007 prejela predpristopna sredstva EU v višini 1,25 milijarde EUR;
- Q. ker bo gospodarski in naložbeni načrt za Zahodni Balkan omogočil dolgoročno okrevanje po pandemiji covid-19 ter podprl gospodarski razvoj in reforme;
- R. ker lahko albanski državljani od decembra 2010 v schengensko območje potujejo brez vizumov;
- S. ker lahko albanski državljani od leta 2015 sodelujejo v študentskih, akademskih in mladinskih izmenjavah v okviru programa Erasmus+;
- T. ker EU ostaja v celoti zavezana podpori strateški odločitvi Albanije za evropsko povezovanje, ki temelji na pravni državi in dobrih sosedskih odnosih;
- U. ker ostaja Albanija po zaslugi svojih prizadevanj za spodbujanje regionalnega sodelovanja in dobrih sosedskih odnosov na področju zunanje politike zaupanja vredna partnerica;
1. pozdravlja jasno strateško usmeritev in zavezanost evropskemu povezovanju, ki ju je Albanija pokazala z dobrimi sosedskimi odnosi in stalnim izvajanjem reform, povezanih s pristopom; v zvezi s tem pozdravlja izjavo Evropskega sveta z dne 26. marca 2020 o začetku pristopnih pogajanj s Severno Makedonijo in Albanijo; poudarja, da je proces vključevanja pomemben katalizator reform, in pozdravlja podporo, ki jo ta proces uživa med albanskimi prebivalci;
  2. meni, da bi morala konferenca o prihodnosti Evrope po potrebi vključevati in dejavno spodbujati predstavnike Albanije in drugih držav Zahodnega Balkana, tako na vladni ravni kot na ravni civilne družbe, vključno z mladimi;
  3. podpira, da se, potem ko bo v Svetu sprejet pogajalski okvir in bodo izpolnjeni vsi pogoji, ki jih je določil Evropski svet, brez nadaljnega odlašanja skliče prva medvladna konferenca; opominja, da je Albanija od leta 2014 država kandidatka in da Komisija od leta 2018 priporoča začetek pristopnih pogajanj;
  4. spominja na preobrazbeno naravo pristopnih pogajanj in ugotavlja, da se mora, če želimo poskrbeti za verodostojnost pristopnega procesa, izpolnjevanje mejnikov odražati v napredku v smeri članstva v EU; opozarja, da si konkurenčni akterji v regiji prizadevajo preprečiti nadaljnje povezovanje in spodkopati politično stabilnost držav Zahodnega Balkana;
  5. meni, da je imenovanje glavnega pogajalca in pogajalske skupine skupaj s sprejetjem akcijskega načrta za obravnavo prednostnih nalog, določenih v sklepih Sveta iz marca 2020, znak jasne politične zaveze pospešitvi procesa vključevanja v EU;

Četrtek, 25. marec 2021

6. poudarja, da je napredek na področju pristopa po revidirani metodologiji širitve odvisen od trajnih, temeljnih in nepovratnih reform na vseh temeljnih področjih, začenši s pravno državo, učinkovitim delovanjem demokratičnih institucij in javne uprave ter gospodarstvom; v zvezi s tem opozarja, kako pomembne so pravosodne reforme in krepitev boja proti korupciji in organiziranemu kriminalu, pa tudi dobri sosedski odnosi in regionalno sodelovanje;

7. poziva albanske oblasti, naj povečajo prizadevanja, da bi okrepile politični dialog in delovanje demokratičnih institucij v državi, obenem pa izboljšale okolje za pluralnost medijev in civilno družbo;

Delovanje demokratičnih institucij

8. poziva politične voditelje v Albaniji, naj povečajo preglednost ter presežejo pomanjkanje dialoga in tako vzpostavijo vzdušje zaupanja, ter izraža resno zaskrbljenost, ker polarizirano politično ozračje in pomanjkanje trajnostnega sodelovanja med strankami še naprej ovirata demokratični proces; opozarja na pomen konstruktivnega političnega dialoga za napredek reformnega procesa in nadaljnje izboljšanje normalnega demokratičnega delovanja albanskih institucij;

9. opozarja, da imajo politične sile skupno odgovornost, da opustijo medsebojno obtoževanje, sprejemanje enostranskih odločitev in bojkotiranje ter raje sledijo pozitivnemu zgledu prizadevanj za doseglo soglasja, kot so bila tista, ki so privedla do sporazuma z dne 5. junija 2020 o volilni reformi;

10. poziva albanske javne institucije, naj delujejo pregledno in izvajajo prakse dobrega upravljanja; poudarja, kako pomembni so proaktivni koraki pri zakonitem in pravočasnem dostopu civilne družbe, medijev in splošne javnosti do informacij, zlasti kadar so povezane z vprašanji večjega javnega interesa, kot so trenutne izredne zdravstvene razmere;

11. poudarja, da bodo splošne volitve 25. aprila 2021 osrednjega pomena za utrditev in obnovo demokratičnih postopkov in struktur v državi, pa tudi za višjo raven politične stabilnosti; poudarja, da so svobodne in poštene volitve temeljni pogoj za vključevanje v EU;

12. izraža zaskrbljenost zaradi obtožb o kupovanju glasov in opozarja, da je kazenski pregon teh dejanj med pogoji, ki jih je Svet določil 25. marca 2020; poudarja, da je pomembno zagotoviti, da bodo priprave na parlamentarne volitve leta 2021 potekale na pregleden in vključujoč način; ugotavlja, da imajo vse politične sile, državni organi, civilna družba in mediji skupno dolžnost zagotoviti, da bo volilna kampanja pregledna, verodostojna in objektivna in da v njej ne bo dezinformacij, ustrahovanja in lažnih obtožb;

13. poudarja, kako pomembno je izvajanje ukrepov volilne reforme, kodificiranih julija 2020, ki so v skladu s priporočili OVSE/ODIHR in Sveta Evrope; poudarja, kako pomembno je celovito in pravočasno izvajanje skupnega mnenja Beneške komisije in OVSE/ODIHR iz decembra 2020; pozdravlja pozitiven izid sporazuma z dne 5. junija 2020, s katerim se izvajajo nekatera priporočila OVSE/ODIHR; ugotavlja, da ga ni bilo mogoče nadgraditi, in opominja na dejstvo, da so bili kljub večkratnim mednarodnim pozivom, naj se počaka na mnenje Beneške komisije, sprejeti nadaljnji ukrepi, čeprav med strankami ni bilo obsežnega soglasja, zaradi česar je albanski parlament oktobra 2020 sprejel sporne spremembe volilnega zakonika;

14. poudarja, da je treba povečati vključenost albanskega parlamenta v proces povezovanja EU ter okrepiti njegove zakonodajne in nadzorne zmogljivosti ter zmogljivosti proračunskega nadzora, da bi zagotovili pravno usklajenost s pravnim redom EU;

15. poziva Albanijo, naj izboljša usklajevanje znotraj vlade, da bi pospešila decentralizacijo v okviru reforme teritorialne uprave, ter nadaljuje javna posvetovanja na lokalni ravni in pospeši reformo javne uprave;

Pravna država

16. poudarja, da je izjemno pomembno varovati pravno državo z reformo pravosodja ter doslednim in stalnim pregonom korupcije na visoki ravni; pozdravlja napredek pri izvajanju celovite pravosodne reforme, podprte s postopkom doslej najobsežnejšega varnostnega preverjanja ter ustanovitvijo ustreznih institucij in specializiranih organov, ter poziva k pospežitvi teh postopkov, da bi dosegli opazen premik k odgovornemu, neodvisnemu in delujočemu sodstvu, kar je osnovni pogoj za prvo medvladno konferenco;

Četrtek, 25. marec 2021

17. poudarja, da mora Albanija razviti bolj strateški pristop k reformi pravosodnega sektorja, s katero bo obravnavala čedalje večje sodne zaostanke; poziva, naj se v pravosodnem sektorju zagotovijo visoki standardi preglednosti in znova aktivirajo orodja, kot so spletne podatkovne zbirke, ki so nekdanje delovale; pozdravlja imenovanje novih članov ustavnega sodišča, s katerim je bilo znova vzpostavljeno njegovo delovanje, in poziva albanske institucije, naj hitro zaključijo postopek imenovanja ter omogočijo, da bo ustavno sodišče začelo znova delovati brez omejitev in učinkovito; poudarja, da je treba zagotoviti tudi neprekinjeno delovanje pritožbenih sodišč in jim priskrbeti ustrezne človeške vire;
18. pozdravlja dejstvo, da je višje sodišče deloma znova pridobilo zmožnost delovanja in pregleduje dopustnost več kot tisoč zadev, ter ga spodbuja k nadaljnjemu napredku pri imenovanju dodatnih sodnikov, da bi lahko začelo delovati brez omejitev, in pri korenitem zmanjšanju nevzdržnih zaostankov pri nerešenih zadevah;
19. izraža zadovoljstvo, da je bil ustanovljen državni preiskovalni urad, da njegova direktorica opravlja svoje dolžnosti in da se trenutno iščejo kandidati za preiskovalno osebje;
20. poudarja, da se mora Albanija proti korupciji boriti na vseh ravneh družbe, vlade in uprave; je zaskrbljen zaradi sedanje prakse, ki državni policiji omogoča prejemanje zasebnih donacij in sponzorstev; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da obtožbe o korupciji še naprej spodbujajo zaupanje javnosti v vlado in demokratične institucije na splošno;
21. poudarja, da je treba pravosodnim institucijam, organom kazenskega pregona in protikorupcijskim institucijam priskrbeti ustrezne finančne, tehnične in človeške vire ter jim tako omogočiti učinkovito delovanje, sodelovanje ter finančno in operativno neodvisnost; poudarja pomen doseganja oprijemljivih rezultatov v obliki neodvisnih in nepristranskih preiskav, ki vodijo k uspešnemu pregonu odmevnih kaznivih dejanj, vključno s korupcijo;
22. pozdravlja ustanovitev protikorupcijskih organov in je seznanjen z napredkom, doseženim na področju protikorupcijske zakonodaje; se zaveda, da potekajo temeljite preiskave, ki jih izvaja novoustanovljena posebna struktura za boj proti korupciji in organiziranemu kriminalu, sodišča za korupcijo in organizirani kriminal pa izdajajo obtožnice; poudarja, da je treba ohraniti njihovo neodvisnost, da bi se učinkovito in proaktivno borili proti nekaznovanju in korupciji na visoki ravni;
23. poziva k hitremu sprejetju konkretnih načrtov za zagotavljanje integritete in njihovem izvajanju znotraj vseh ministrstev v skladu z medsektorsko strategijo za preprečevanje korupcije in akcijskim načrtom za njeno izvajanje; opozarja, da je treba izboljšati preglednost in spremljanje financiranja političnih strank v skladu s spremenjenim zakonom o financiranju političnih strank; opozarja, da je treba učinkovito izvajati priporočila albanske vrhovne revizijske institucije;
24. ugotavlja, da se je povečalo število proaktivnih preiskav, pregonov in pravnomočnih obsodb, usmerjenih v nezakonito premoženje in pranje denarja, ki vodijo do sistematičnega zamrzovanja in zaseganja sredstev, pridobljenih s kaznivim dejanjem, ter poziva, naj se kazenske preiskave in dokončne obsodbe dodatno okrepijo v skladu z načeli neodvisnosti sodstva, dolžnega postopanja in poštenega sojenja; opozarja na velike težave, povezane s pranjem denarja, zlasti v gradbenem in nepremičninskem sektorju;
25. pozdravlja korake za izboljšanje zakonodaje in mehanizmov za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma ter poziva k sprejetju nadaljnjih ukrepov za hitro izvedbo akcijskega načrta projektne skupine za finančno ukrepanje, zlasti za zmanjšanje obsega neformalne ekonomije;
26. poudarja, da si mora Albanija še naprej prizadevati in doseči sistemske izboljšave na področju boja proti trgovini z ljudmi, strelnim orožjem in ponarejenim blagom, pa tudi pri obravnavi kibernetске kriminalitete in terorističnih groženj;
27. poziva Albanijo, naj še okrepi izčrpna in dosledna prizadevanja za razbitje lokalnih in mednarodnih kriminalnih mrež ter odpravo proizvodnje drog in trgovino z njimi, pri tem pa naj se opira na vzpodbudnih dosežkih iz zadnjih let; pozdravlja okrepljeno sodelovanje države z Europolom in organi kazenskega pregona držav članic EU, po zaslugi katerega so bile uspešno zaključene številne obsežne operacije kazenskega pregona, pri čemer velja omeniti tudi zgledno sodelovanje med albanskimi in italijanskimi organi pod okriljem skupne preiskovalne enote; spodbuja albanske oblasti, naj hitro dokončajo napotitev albanskega tožilca za zvezo na Agencijo Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah (Eurojust); priporoča, naj Albanija sprejme novo strategijo in akcijski načrt za prepovedane droge, da bi med drugim odpravila zakonodajno vrzel v zvezi s predhodnimi sestavinami za prepovedane droge;

Četrtek, 25. marec 2021

Temeljne pravice

28. izraža podporo vključujočim politikam in poziva k napredku pri sprejemanju ukrepov za učinkovito varstvo temeljnih svoboščin in pravic vseh državljanov, s posebnim poudarkom na ženskah, otrocih, invalidih, pripadnikih etničnih manjšin in osebah LGBTIQ+;

29. pozdravlja dejstvo, da je Albanija imenovala opazovalca za Agencijo EU za temeljne pravice, in spodbuja oblasti, naj v celoti izkoristijo strokovno znanje te agencije, da bi albansko zakonodajo in prakse uskladili s pravnim redom in standardi EU;

30. pozdravlja obvestilo o protidiskriminacijski zakonodaji države in poziva oblasti, naj okrepijo prizadevanja za vzpostavitev trdne protidiskriminacijske sodne prakse; poziva oblasti, naj zagotovijo učinkovito preprečevanje in kazenski pregon sovražnega govora in kaznivih dejanj iz sovraštva, tudi antisemitizma;

31. ugotavlja, da je albanski nacionalni akcijski načrt za vprašanja LGBTI za obdobje 2016–2020 potekel, zato poziva vlado, naj pripravi novega, pri tem pa naj v pregledna in vključujoča posvetovanja vključi civilno družbo ter nameni zadostna sredstva za njegovo izvajanje; poziva albanske oblasti, naj spodbujajo družbeno sprejemanje oseb LGBTI+, ki so še zmeraj redno tarča diskriminacije in sovražnega govora; pozdravlja odločitev o odpravi nesprejemljive „spreobrnitvene terapije“, s čimer se krepi pravica do spolne identitete in spolnega izražanja;

32. poziva oblasti, naj zagotovijo, da bodo imeli ustrezni organi, kot so varuh človekovih pravic, protidiskriminacijski komisar ter komisar za pravico do varstva informacij in podatkov, na voljo dovolj človeških, tehničnih in finančnih virov in da se bodo njihova priporočila sistematično izvajala; poudarja, da bi bilo treba na te položaje imenovati le posameznike, katerih neodvisnost in strokovnost sta onkraj dvoma;

33. poziva, naj se vzpostavi učinkovit mehanizem za preprečevanje nasilja na podlagi spola, vključno z nadlegovanjem, nasilja v družini in nasilja zoper otroke, ki so se med pandemijo covid-19 povečali, ter naj se žrtvam zagotovita zaščita in podpora, storilce pa naj se uspešno in učinkovito kazensko preganja;

34. znova poziva Albanijo, naj poskrbi za dostop do javnih storitev brez diskriminacije ter dodatno izboljša izobraževanje in zdravstvo, pa tudi stopnjo zaposlenosti in življenjske pogoje Romov, Egipčanov in drugih etničnih manjšin; pozdravlja Poznansko deklaracijo iz leta 2019 o vključevanju Romov v širitveni proces EU; poziva oblasti, naj spodbujajo politike vključevanja Romov v skladu s strateškim okvirom EU za Rome;

35. poziva Albanijo, naj hitro sprejme preostalih pet statutih, da bi se zagotovilo celovito izvajanje okvirnega zakona o varstvu narodnih manjšin iz leta 2017 in uveljavljanje povezanih pravic do samoopredelitve, uporabe manjšinskih jezikov na upravni ravni, kjer je to potrebno, ter pravice do vzporednega izobraževanja v manjšinskih jezikih; poziva Albanijo, naj varuje in promovira kulturno dediščino, jezike in tradicije svojih narodnih manjšin ter v državnih in lokalnih medijskih hišah odmeri medijski prostor v manjšinskih jezikih;

36. v zvezi s tem pozdravlja sprejetje zakona o popisu prebivalstva jeseni 2021 in poziva Albanijo, naj sprejme vse potrebne ukrepe za njegovo učinkovito izvajanje, vključno s pripravo vprašalnika in priročnika, ki bo zajemal vse priznane manjšinske skupine;

37. poziva Albanijo, naj manjšinam zagotovi enake možnosti ter ustrezno zastopanost v političnem življenju, javni upravi in sodstvu;

38. poziva Albanijo, naj si prizadeva za nadaljnji napredek pri ukrepih za utrditev pravic v zvezi z registracijo in vračanjem premoženja ter odškodninami za premoženje, izvajanje zakona o prehodnih postopkih v zvezi z lastništvom, zlasti s preglednim nadaljevanjem postopka za registracijo premoženja, in dokončanje celovite reforme sektorja rabe zemljišč, tudi na območjih, na katerih prebivajo manjšine;

39. pozdravlja prizadevanja Albanije za spodbujanje strpnosti in medverskega sožitja, pa tudi za obravnavanje predsodkov in diskriminacije, vključno z antisemitizmom, kar se odraža tudi v parlamentarni potrditvi antisemitizma, kakor ga opredeljuje Mednarodna zveza za spomin na holokavst, pri čemer gre za prvo državo z večinskim muslimanskim prebivalstvom, ki je sprejela to opredelitev; poziva, naj si država še naprej prizadeva zagotavljati spoštovanje svobode izražanja in svobode veroizpovedi ali prepričanja;

Četrtek, 25. marec 2021

40. poziva oblasti, naj svobodo zbiranja uvrstijo med temeljne pravice, pri tem pa spoštujejo načelo sorazmernosti, tudi v izrednih razmerah ali ob naravnih nesrečah; opozarja na priporočila, ki jih je v zvezi s tem podala varuhinja človekovih pravic;
41. ugotavlja, da je treba obravnavati očitke o nepravilnem ravnanju policije ter preiskovati in preganjati nesorazmerno uporabo sile, tudi v okviru pandemije covid-19; opozarja, da je treba prenehati slabo ravnati z osumljenci in zaporniki;
42. opozarja, da morajo oblasti prosilcem za azil zagotoviti ustrezen pravni postopek v skladu z mednarodnimi obveznostmi Albanije ter ustrezno obravnavati potrebe beguncev, prosilcev za azil in migrantov, hkrati pa izboljšati pripravljenost na morebitno povečanje migracijskih tokov in okrepiti sodelovanje z organi v državah članicah; poziva, naj se povečajo zmogljivosti za obdelavo prošenj za azil in preiskave prijavljenih primerov kršitev postopkov vračanja, vključno s kršitvami človekovih pravic;
43. poudarja, da mora biti varovanje meja in preprečevanje čezmejnega kriminala med prednostnimi nalogami, pri izvajanju katerih je treba v celoti spoštovati temeljne pravice, zapisane v veljavnih mednarodnih in regionalnih zakonih in načelih; pozdravlja začetek prve celovite skupne operacije z Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo (Frontex) zunaj Evropske unije;
44. poudarja, da je prispevek Albanije k varovanju zunanjih meja Evropske unije ključnega pomena, in poziva EU, naj okrepi podporo za varovanje meja v tej regiji ter albanskim organom pomaga pri obravnavi beguncev, prosilcev za azil in migrantov;
45. pozdravlja sedanja prizadevanja albanskih oblasti in jih poziva, naj odločno pristopijo k preprečevanju, preiskovanju, kazenskemu pregonu in kaznovanju trgovine z ljudmi in izkoriščanja njenih žrtev, med katerimi so otroci in druge ranljive skupine, povečajo število storitev za ponovno vključevanje in zagotovijo zaščito prič;
46. pozdravlja ukrepe, ki se že izvajajo, in poziva k nadaljnjemu napredku pri znatnem zmanjšanju nedovoljenih migracij in števila neutemeljenih prošenj za azil, ki jih v državah članicah EU vlagajo albanski državljani, vključno z mladoletniki brez spremstva; ugotavlja, da Albanija še naprej izpolnjuje merila za liberalizacijo vizumskega režima;

Civilna družba in mediji

47. poudarja, da je treba izboljšati okolje za delovanje civilne družbe v Albaniji, in poziva oblasti, naj zagotovijo smiselna, pravočasna in reprezentativna posvetovanja v vseh postopkih odločanja na različnih ravneh upravljanja, okrepijo pravni in fiskalni okvir ter tako izboljšajo finančno vzdržnost nevladnega sektorja;
48. poudarja, kako pomembno je, da da organizacije civilne družbe sodelujejo v rednih posvetovanjih od delovanju družbe, saj se tako omogoča udeležba državljanov v državnih zadevah;
49. poudarja, da je treba izboljšati pogoje in vzpostaviti okolje za spodbujanje odgovornosti in nadzora nad javnimi institucijami, zlasti prek sodelovanja s civilno družbo in novinarji in zagotavljanjem njihove pravne varnosti in dostopa do pravnega varstva; je zelo zaskrbljen zaradi resnih obtožb glede tega, da se dezinformacije pogosto uporabljajo kot orožje zoper preiskovalne novinarje, aktiviste civilne družbe in druge osebe, ki si prizadevajo, da bi vplivni akterji odgovarjali za svoja dejanja;
50. z zaskrbljenostjo opaža pomanjkanje napredka na področju svobode izražanja in ovire za pravilno delovanje neodvisnih medijev;
51. poudarja, da je pomembno zagotoviti kakovostno novinarstvo in povečati raven medijske pismenosti, da bi zagotovili delovanje demokracije v Albaniji in se borili proti dezinformacijam, sovražnemu govoru in lažnim novicam; poziva Evropsko službo za zunanje delovanje (ESZD) in Komisijo, naj izboljšata usklajevanje ter obravnava dezinformacije in hibridne grožnje, katerih namen je spodkopati perspektivo EU, pri tem pa strateško poudarita, kako pomembna je EU za državljane na Zahodnem Balkanu, prav tako pa ju poziva, naj spodbujata ustanovitev centra odličnosti, ki bi se pri boju proti dezinformacijam osredotočal na Balkan;
52. poziva k pobudam za vzpostavitev medijskega okolja brez zunanjih vplivov, ki bo spodbujalo strokovno delovanje medijev, tudi preiskovalno novinarstvo;

Četrtek, 25. marec 2021

53. poudarja, da je treba okrepiti samoregulacijo, etične standarde, neodvisnost, nepristranskost, finančno vzdržnost in kakovost poročanja javnih in zasebnih medijev ter izboljšati preglednost lastništva, financiranja in javnega oglaševanja medijev; poziva k ukrepom, s katerimi bi zagotovili preglednost lastniške strukture radiotelevizijskih podjetij; ugotavlja, da je treba izboljšati delovne in socialne pogoje medijskih strokovnjakov, da bi zagotovili kakovostno novinarstvo;

54. obsoja nasilje, ustrahovanje, kampanje blatenja ter posreden politični in finančni pritisk, ki se uporabljajo proti novinarjem, s čimer se resno zatira svoboda medijev, spodbuja samocenzura in močno ogrožajo prizadevanja za razkrivanje kriminala in korupcije; poziva oblasti, naj preiščejo nedavne primere nasilja in neutemeljenega pridržanja novinarjev ter se takoj odzovejo na obtožbe poročevalcev glede tega, da so bili žrtve napadov policije, tudi v času pripora;

55. pozdravlja zavezo oblasti, da bodo umaknile predlagane spremembe k zakonu o medijih in v vseh prihodnjih predlogih v celoti upoštevale priporočila Beneške komisije z dne 19. junija 2020; znova izraža zaskrbljenost zaradi prvotno predlaganih ukrepov v okviru tako imenovanega svežnja proti obrekovanju ter ugotavlja, da bi morale vse spremembe zakonov o medijih in komunikaciji potekati pregledno in vključujoče, pri tem pa bi bilo treba poskrbeti tudi, da bodo slišani mnenje in stališča civilne družbe, da bi se izboljšala medijska svoboda in delovno okolje neodvisnih novinarjev;

Družbeno-gospodarske reforme

56. spodbuja albansko vlado, naj daje prednost ukrepom za blaženje zdravstvenih in socialno-ekonomskih posledic pandemije covid-19, s posebnim poudarkom na marginaliziranih in ranljivih skupinah, kot so Romi, Egipčani, skupnost LGBTQI+, invalidi in starši samohranilci, hkrati pa sprejme nadaljnje ukrepe, s katerimi bi povečala diverzifikacijo, konkurenčnost in digitalizacijo, izboljšala reprezentativnost socialnega dialoga in okrepila boj proti močno razširjeni neformalni ekonomiji;

57. opozarja, da je trajnostna rast odvisna od izkoreninjenja vseprisotne korupcije, izboljšanja preglednosti, pravne varnosti in učinkovitosti, poštene konkurence ter poenostavitve upravnih postopkov;

58. spodbuja albanske oblasti, naj okrepijo socialno varstvo ter izboljšajo dostop do socialnih in zdravstvenih storitev, zlasti za ranljive skupine, da bi zmanjšali tveganje revščine in socialne izključenosti;

59. poziva, naj se konkretni ukrepi za obravnavo demografskega upada in bega možganov okrepijo z aktivnimi politikami trga dela za obravnavo neskladja med ponudbo znanj in spretnosti in povpraševanjem po njih ter zmanjšanje dolgotrajne brezposelnosti, zlasti med mladimi in najbolj izključenimi/marginaliziranimi skupinami; poudarja, kako pomembno je ustvariti trajnostne dolgoročne zaposlitvene možnosti za mlade s spodbujanjem dostopnega, kakovostnega in vključujočega izobraževanja ter reševanjem težav v zvezi s stanovanji; poziva albansko vlado, naj izboljša dosegljivost in cenovno dostopnost interneta, tudi za šolanje;

60. pozdravlja pozitivne trende pri udeležbi žensk v politiki ter poziva k dodatnim ukrepom za obravnavo neravnovesij med spoloma, plačilne vrzeli po spolu in diskriminacije na delovnem mestu;

61. poziva oblasti, naj povečajo prizadevanja za izkoreninjenje dela otrok v celotnem neformalnem sektorju in okrepitev kazenskega pregona zlorabe otrok;

62. poudarja, da je treba izboljšati prepoznavnost in komunikacijo v zvezi s pomočjo in financiranjem, ki ju EU zagotavlja Albaniji; v zvezi s tem opozarja na nagrado za uspešnost v okviru instrumenta za predpristopno pomoč Severni Makedoniji in Albaniji ter zlasti na znatno podporo, ki jo je EU zagotovila Zahodnemu Balkanu v boju proti pandemiji covid-19;

63. pozdravlja prizadevanja Komisije za bolj strateško vlaganje v državah Zahodnega Balkana na podlagi posebnega gospodarskega in naložbenega načrta; poudarja, da morajo biti vse naložbe v skladu s cilji Pariškega sporazuma in cilji EU za razogljichenje; priznava, da je gospodarski in naložbeni načrt pomemben za podporo trajnostni poveztivosti, človeškemu kapitalu, konkurenčnosti in vključujoči rasti ter za okrepitev regionalnega in čezmejnega sodelovanja; poziva k ustreznemu

Četrtek, 25. marec 2021

sofinanciranju ter nadaljnemu izboljšanju preglednosti in prepoznavnosti financiranja EU; poudarja, da je treba v primeru Albanije sredstva usmeriti predvsem v demokratični prehod, ki poteka, ter v boj proti demografskemu upadu in begu možganov;

Okolje, energija in promet

64. opozarja, da so še vedno potrebna znatna prizadevanja za doseg ciljev energijske učinkovitosti, zanesljive oskrbe z energijo, zmanjšanja emisij ter uporabe energije iz obnovljivih virov in njene diverzifikacije s preходом na trajnostno energijo, ogrevanje in promet;

65. spodbuja Albanijo, naj diverzificira proizvodnjo energije, zagotovi ekonomsko in okoljsko vzdržne naložbe v vodno energijo ter poveča stroškovno učinkovite naložbe v vetrne in sončne vire; poziva vlado, naj z ustavitvijo razvoja hidroelektrarn na zaščiteneh območjih, zlasti na območjih ob rekah Valbona in Vjosa, zmanjša vpliv na biotsko raznovrstnost ter naj v skladu s svojimi napovedmi čim prej ustanovi nacionalni park Vjosa, ki se bo raztezal vzdolž celotnega toka reke; poudarja, da je treba izboljšati presojo vplivov na okolje, strateško okoljsko presojo ter preglednost v vseh okoljsko občutljivih sektorjih ter okrepiti kazenski pregon okoljske kriminalitete; poudarja, da je treba izboljšati albansko strategijo za jedrsko energijo, jedrsko varnost in varstvo pred sevanjem; opozarja, da Albanija še ni v celoti uskladila z Direktivo Sveta 2013/59/Euratom z dne 5. decembra 2013, ki določa temeljne varnostne standarde za varstvo pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja;

66. poziva oblasti, naj zagotovijo popolno skladnost s Pogodbo o ustanovitvi Energetske skupnosti, tudi tako, da bodo omogočile začetek delovanja borze električne energije, še naprej odpirale trg, zagotovile funkcionalno ločevanje operaterjev distribucijskih sistemov in poskrbele za združevanje trgov električne energije; poudarja prispevek novega čezjadrskega plinovoda in prihodnje priključitve preoblikovane termoelektrarne Vlora za regionalno energetske varnost; opozarja, da je treba dokončati reformo trga električne energije ter zagotoviti električno povezavo s Severno Makedonijo z daljnovidom, ki bo povezoval mesti Bitola in Elbasan;

67. poziva k nadaljnemu napredku pri krepitvi strateških prometnih omrežij v skladu z regulativnim okvirom vseevropskega prometnega omrežja in pri delu v zvezi z albanskimi odseki „modre avtoceste“, pa tudi k dokončanju reform v železniškem sektorju in nadaljnemu napredku pri železniški povezavi Tirana-Podgorica-Drač;

68. izraža globoko zaskrbljenost zaradi nekaterih gospodarskih projektov v Albaniji, ki so povzročili okoljsko škodo na zaščiteneh območjih; poudarja, da morata načrtovanje in gradnja okoljsko občutljivih objektov turistične in energetske infrastrukture potekati ob obsežnem vsedravnem posvetovanju s civilno družbo in lokalnimi skupnostmi, ki se organizira pred sprejetjem odločitve, ter izpolnjevati mednarodne standarde in standarde EU o presojah vplivov in varstvu okolja;

69. poziva albanske oblasti, naj oblikujejo nacionalno energetske strategijo, ki bo zagotavljala popolno uskladitev s Pariškim sporazumom, ustreznimi podnebnimi politikami EU, cilji glede razogljičenja in instrumenti za določanje cen ogljika ter začetek njihovega izvajanja, in sicer v skladu z evropskim zelenim dogovorom in političnimi zavezami, sprejetimi v izjavi iz Sofije leta 2020; poziva albanske oblasti, naj nemudoma sprejmejo predlog zakona o podnebnju ter zakon in sklep o mehanizmu za spremljanje emisij toplogrednih plinov in poročanje o njih; poziva k hitremu dokončanju osnutka celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta ter k njegovi predložitvi sekretariatu Energetske skupnosti v pregled;

70. poziva k nadaljnjim prizadevanjem na področju kmetijstva in razvoja podeželja; meni, da je treba vzpostaviti zanesljiv sistem za posvetovanje med oblikovalci politik in različnimi interesnimi skupinami na podeželju; poudarja, da je treba razvijati sodobna, ekološka in podnebnju prijazna mala in srednje velika kmetijska gospodarstva, ki kmetom zagotavljajo možnosti za preživetje ter ščitijo naravne vire in biotsko raznovrstnost Albanije;

71. poudarja, da mora Albanija nameniti prednost izvajanju nove nacionalne strategije za ravnanje z odpadki v obdobju 2020–2035 in vzpostaviti celovitega regionalnega sistema za ravnanje z odpadki, prav tako pa spodbujati recikliranje, zapreti odlagališča nevarnih odpadkov, zagotoviti uskladitev s standardi EU, zlasti ko gre za sežiganje, ter

Četrtek, 25. marec 2021

preprečiti krčenje gozdov in onesnaževanje morja s plastičnimi odpadki; opozarja na onesnaženost Jadranskega morja in pogosto odlaganje odpadkov, ki jih odnašajo morski tokovi; poudarja, da je treba okrepiti zmogljivosti za spremljanje kakovosti vode in čiščenje odpadne vode, prav tako pa povečati zmogljivost agencij, pristojnih za okolje in zaščitena območja;

Regionalno sodelovanje in zunanja politika

72. pozdravlja nenehna prizadevanja Albanije za spodbujanje dobrih sosedskih odnosov in regionalnega povezovanja; poudarja, kako pomembni so nadaljnji ukrepi za spodbujanje sprave s sosednjimi državami in regionalnega sodelovanja, ki bi morala temeljiti na spoštovanju temeljnih vrednot EU in skupni prihodnosti v EU;

73. poziva, naj se z rednimi vrhi EU-Zahodni Balkan in intenzivnejšimi stiki med ministri ustvarijo nove priložnosti za politični dialog in dialog o politikah na visoki ravni z državami Zahodnega Balkana, da bi okrepili politično odgovornost za proces širitve ter zagotovili močnejše usmerjanje in udeležbo na visoki ravni, kar je tudi cilj revidirane metodologije širitve;

74. pozdravlja konstruktivne korake v smeri reševanja dvostranskih vprašanj, tudi skupna prizadevanja Grčije in Albanije, da bi razmejitev pomorskih con prepustili Meddržavnemu sodišču;

75. pozdravlja vključujoče ukrepe za poglobitev regionalnega povezovanja, omogočanje povezljivosti in prostega pretoka oseb, blaga, kapitala in storitev ter prispevanje k skupnemu regionalnemu trgu;

76. pozdravlja konstruktivno vlogo Albanije v večstranskih pobudah, med drugim v okviru njenega predsedovanja Srednjeevropskemu sporazumu o prosti trgovini ter Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi;

77. pozdravlja sodelovanje Albanije v pobudi za mini-schengensko območje za izboljšanje sosedskih odnosov in zagotavljanje novih priložnosti albanskim državljanom in podjetjem;

78. poziva vse politične voditelje, naj sprejmejo nujne ukrepe za vzpostavitev regionalne komisije za ugotavljanje dejstev o vojnih zločinih in drugih kršitvah človekovih pravic na ozemlju nekdanje Jugoslavije (RECOM) med 1. januarjem 1991 in 31. decembrom 2001, ki bo nadaljevala pomembno delo koalicije za RECOM; poziva politične voditelje na Zahodnem Balkanu, naj spodbujajo regionalno spravo in naj teh tem ne izkoriščajo v notranjepolitičnih bojih;

79. pozdravlja popolno usklajenost Albanije s sklepi in izjavami skupne zunanje in varnostne politike od leta 2012 in želi pohvaliti njeno aktivno sodelovanje pri misijah in operacijah EU za krizno upravljanje, pa tudi njen aktivni prispevek k misijam zveze NATO, ki so za EU strateško pomembne; poziva Albanijo, naj upošteva stališče EU glede pristojnosti Mednarodnega kazenskega sodišča;

80. poudarja, da morajo EU in Združene države Amerike okrepiti svoje partnerstvo in usklajevanje na Zahodnem Balkanu, da bi dosegli napredek pri ključnih reformah ter okrepili upravljanje in spravo; poziva ESZD in Komisijo, naj okrepita podporo Albaniji pri boju proti zlonamernemu tujemu vmešavanju iz držav, kot so Rusija, Kitajska in Iran; meni, da mora Tirana ob upoštevanju zgoraj omenjene uskladitve in pristopnega procesa Albanije vzpostaviti še tesnejše sodelovanje z državami članicami EU in zveze NATO na področju varnostnih in obrambnih vprašanj;

o

o o

81. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje predsedniku Evropskega sveta, Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, vladam in parlamentom držav članic ter predsedniku, vladi in parlamentu Republike Albanije.

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0113

Poročili o Kosovu za leti 2019 in 2020**Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o poročilih Komisije o Kosovu za leti 2019 in 2020 (2019/2172(INI))**

(2021/C 494/13)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo na eni strani ter Kosovom na drugi strani, ki je začel veljati 1. aprila 2016,
- ob upoštevanju evropskega programa reform za Kosovo, ki je bil sprejet 11. novembra 2016 v Prištini, ter uvedbe drugega evropskega programa reform (ERA 2) oktobra 2020,
- ob upoštevanju okvirnega sporazuma s Kosovom o sodelovanju v programih Unije, ki je začel veljati 1. avgusta 2017,
- ob upoštevanju sklepov predsedstva z zasedanja Evropskega sveta v Solunu 19. in 20. junija 2003,
- ob upoštevanju izjave z vrha EU-Zahodni Balkan iz Sofije z dne 17. maja 2018 in agende prednostnih nalog iz Sofije,
- ob upoštevanju resolucije varnostnega sveta OZN št. 1244 z dne 10. junija 1999, svetovalnega mnenja Meddržavnega sodišča z dne 22. julija 2010 o skladnosti enostranske deklaracije o neodvisnosti Kosova z mednarodnim pravom in resolucije generalne skupščine OZN št. 64/298 z dne 9. septembra 2010, ki je potrdila vsebino mnenja Meddržavnega sodišča in pozdravila pripravljenost EU, da spodbuja dialog med Srbijo in Kosovom,
- ob upoštevanju prvega sporazuma med vladama Srbije in Kosova z dne 19. aprila 2013 o načelih normalizacije odnosov ter sporazumov z dne 25. avgusta 2015 in stalnega dialoga o normalizaciji odnosov, ki ga podpira EU,
- ob upoštevanju Sklepa Sveta (SZVP) 2020/792 z dne 11. junija 2020 o spremembi Skupnega ukrepa 2008/124/SZVP o misiji Evropske unije za krepitev pravne države na Kosovu (EULEX Kosovo), s katerim je bilo trajanje misije podaljšano do 14. junija 2021,
- ob upoštevanju poročil generalnega sekretarja OZN o dejavnostih začasne misije OZN na Kosovu (UNMIK), vključno z najnovejšim poročilom z dne 31. marca 2020, in poročil z dne 7. februarja 2018 o operacijah mednarodnih sil KFOR,
- ob upoštevanju berlinskega procesa, ki se je začel 28. avgusta 2014,
- ob upoštevanju skupne izjave soproedsednikov stabilizacijsko-pridružitvenega parlamentarnega odbora EU-Kosovo po šestem srečanju tega odbora, ki je potekalo 14. februarja 2019 v Strasbourgu,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. februarja 2020 z naslovom Okrepitev pristopnega procesa – verodostojna perspektiva EU za Zahodni Balkan (COM(2020)0057),
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 5. junija 2020 o krepitvi sodelovanja s partnericami z Zahodnega Balkana na področju migracij in varnosti,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 29. maja 2019 o širitveni politiki EU za leto 2019 (COM(2019)0260), ki mu je priložen delovni dokument služb Komisije s poročilom o Kosovu za leto 2019 (SWD(2019)0216),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 6. oktobra 2020 o širitveni politiki EU za leto 2020 (COM(2020)0660), ki mu je priložen delovni dokument služb Komisije s poročilom o Kosovu za leto 2020 (SWD(2020)0356),

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 6. oktobra 2020 z naslovom Gospodarski in naložbeni načrt za Zahodni Balkan (COM(2020)0641) in delovnega dokumenta služb Komisije z dne 6. oktobra 2020 s smernicami za izvajanje zelene agende za Zahodni Balkan (SWD(2020)0223),
  - ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 8. aprila 2020 o globalnem odzivu EU na pandemijo COVID-19 (JOIN(2020)0011) in sporočila Komisije z dne 29. aprila 2020 z naslovom Podpora Zahodnemu Balkanu pri soočanju s COVID-19 in okrevanju po pandemiji (COM(2020)0315),
  - ob upoštevanju ocene Komisije z dne 21. aprila 2020 v zvezi s programom gospodarskih reform Srbije za obdobje 2020–2022 (SWD(2020)0065) in skupnih sklepov, ki jih je Svet 19. maja 2020 sprejel v okviru ekonomskega in finančnega dialoga med EU ter Zahodnim Balkanom in Turčijo,
  - ob upoštevanju končnega poročila misije EU za opazovanje volitev (EUEOM) v zvezi s predčasnimi parlamentarnimi volitvami, ki so potekale 6. oktobra 2019 na Kosovu,
  - ob upoštevanju predloga Komisije z dne 4. maja 2016 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 539/2001 o seznamu tretjih držav, katerih državljani morajo pri prehodu zunanjih meja imeti vizume, in držav, katerih državljani so oproščeni te zahteve (Kosovo) (COM(2016)0277), ter zakonodajne resolucije Evropskega parlamenta z dne 28. marca 2019 o sprejetju predloga Komisije kot svojega stališča v prvi obravnavi ⁽¹⁾,
  - ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o tej državi,
  - ob upoštevanju svojih priporočil z dne 19. junija 2020 Svetu, Komisiji in podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko o Zahodnem Balkanu po vrhu leta 2020 ⁽²⁾,
  - ob upoštevanju Zagrebške izjave, sprejete med vrhom EU–Zahodni Balkan, ki je potekal prek videokonference 6. maja 2020,
  - ob upoštevanju skupne izjave z vrha med Evropskim parlamentom in predsedniki parlamentov Zahodnega Balkana, ki ga je 28. januarja 2020 sklical predsednik Evropskega parlamenta skupaj z vodstvom parlamentov držav Zahodnega Balkana,
  - ob upoštevanju vrha EU–Zahodni Balkan, ki je potekal 10. novembra 2020 v okviru berlinskega procesa,
  - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A9-0031/2021),
- A. ker je treba Kosovo, kot vse države, ki si prizadevajo za članstvo v EU, soditi po lastnih dosežkih pri izpolnjevanju, izvajanju in spoštovanju istega sklopa meril in skupnih vrednot, ki se zahtevajo za članstvo, in ker sta časovni načrt in napredek v pristopnem procesu določena na podlagi kakovosti nujnih reform in predanosti njim;
- B. ker se mora Kosovo osredotočiti na temeljne reforme za odpravo strukturnih pomanjkljivosti na področjih pravne države, temeljnih pravic, delovanja demokratičnih institucij in reforme javne uprave, pa tudi gospodarskega razvoja in konkurenčnosti;
- C. ker se Kosovo še naprej bori s politično nestabilnostjo, zlasti od predčnih parlamentarnih volitev 6. oktobra 2019; ker se je s padcem Kurtijeve vlade pokazalo več strukturnih težav, med drugim v zvezi z neupravičenim vmešavanjem zunanjih akterjev v delo vlade in skupščine Kosova, neodvisnostjo ustavnega sodišča in nejasnosti glede zakonitosti glasovanja o vladi;

⁽¹⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2019)0319.

⁽²⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0168.

Četrtek, 25. marec 2021

- D. ker v zadnjem času ni bilo usklajevanja med čezatlantskimi akterji, z novo administracijo v ZDA pa se bo ponudila nova priložnost za boljše sodelovanje;
- E. ker Kosovo ostaja edina država na Zahodnem Balkanu, katere državljani potrebujejo vizum za vstop v schengensko območje, čeprav so od leta 2018 izpolnjena vsa merila za liberalizacijo vizumskega režima;
- F. ker siva ekonomija na Kosovu zavira celovit razvoj uspešnega gospodarstva v državi;
- G. ker si mora Kosovo bolj prizadevati v boju proti korupciji in organiziranemu kriminalu ter vzpostaviti močne, usklajene in neodvisne institucije za reševanje teh vprašanj;
- H. ker je nekdanji predsednik Hashim Thaçi 5. novembra 2020 odstopil, ker ga je posebno sodišče za Kosovo v Haagu obtožilo vojnih hudodelstev in kaznivih dejanj zoper človečnost; ker je bila obtožnica proti Thaçiju potrjena 30. novembra 2020; ker je Vjosa Osmani, predsednica kosovske državne skupščine, vršilka dolžnosti predsednika Kosova;
- I. ker je Kosovo napredovalo pri prilagajanju svojega pravnega okvira pravnemu redu EU, vendar mora povečati svoja prizadevanja in sredstva, da bi učinkovito ter bolj predano in resno izvajalo nove zakone in pravila na vseh političnih področjih;
- J. ker je po navedbah kosovske vlade neodvisnost Kosova priznalo 117 držav, vključno z 22 od 27 držav članic EU;
- K. ker je pandemija covid-19 izjemno breme za zdravstveni sistem, gospodarstvo in sistem socialne zaščite Kosova ter se je jasno pokazalo, da morata EU in Zahodni Balkan še naprej sodelovati pri spopadanju s skupnimi izzivi;
- L. ker je EU mobilizirala 3,3 milijarde EUR finančne podpore za države Zahodnega Balkana za reševanje neposredne zdravstvene krize in ublažitev socialno-ekonomskih posledic pandemije covid-19 v regiji;
- M. ker je EU največja donatorica podpore in pomoči Kosovu za ublažitev ekonomskih in socialnih posledic pandemije covid-19; ker je Kosovo prejelo 5 milijonov EUR takojšnje podpore za zdravstveni sektor, 63 milijonov EUR podpore za socialno in gospodarsko okrevanje, 60 milijonov EUR sredstev pomoči in 100 milijonov EUR makrofinančne pomoči;
- N. ker bo gospodarski in naložbeni načrt za Zahodni Balkan omogočil dolgoročno okrevanje po pandemiji covid-19, saj bo podprl gospodarski razvoj in reforme v regiji;
- O. ker Kosovo prejema sredstva iz instrumenta za predpristopno pomoč (IPA II), pri čemer skupna okvirna dodelitev za obdobje 2014–2020 znaša 602,1 milijona EUR, in ker mora Kosovo dodatno izboljšati svojo sposobnost črpanja sredstev;
- P. ker sodelovanje EU z Zahodnim Balkanom presega sodelovanje katerega koli drugega partnerja in izkazuje medsebojno strateško zavezanost;

Zaveza širitvi

1. pozdravlja stalno in močno zavezanost Kosova napredovanju na evropski poti in pospešitvi reform, pa tudi močno podporo kosovskega prebivalstva evropskemu povezovanju in njegovi evropski identiteti;
2. obžaluje omejeni napredek pri izvajanju prvega evropskega programa reform (ERA 1), vendar priznava zavezanost vlade za širok proces reform, kot ga predvideva drugi evropski program reform (ERA 2); poziva kosovske oblasti, naj prevzamejo odgovornost za proces, pokažejo več politične volje in izboljšajo upravne zmogljivosti, da bi pospešile izvajanje reform, povezanih z EU;
3. izraža zaskrbljenost zaradi ukinitve ministrstva za evropsko povezovanje in poziva vladu Kosova, naj v celoti in ustrezno vključi nekdanje strukture ministrstva, kot določa nova sprejeta uredba o organizacijski strukturi kabineta predsednika vlade, ter naj zagotovi, da bo imela nova struktura ustrezno raven pristojnosti in odgovornosti, da bo lahko ustrezno usklajevala in usmerjala proces povezovanja;

Četrtek, 25. marec 2021

4. pozdravlja miren in nemoten potek predčasnih parlamentarnih volitev 6. oktobra 2019 in 14. februarja 2021, vendar izraža zaskrbljenost zaradi odsotnosti konkurence, svobode izbire in izražanja v skupnosti kosovskih Srbov ter zaradi težav z glasovi iz tujine; poudarja, da je pomembno obravnavati vse pomanjkljivosti, ki jih je ugotovila misija EU za opazovanje volitev, in izvesti priporočila, ki jih je predložila; pričakuje, da bodo vse politične sile pri oblikovanju nove vlade in izvolitvi novega predsednika spoštovale demokratično kulturo in voljo kosovskih državljanov;

5. obžaluje, da se Kosovo po volitvah še naprej spopada s politično nestabilnostjo, in v zvezi s tem poziva vse politične sile na Kosovu, naj z ustavnimi spremembami reformirajo politični sistem, da bi izboljšale pravno varnost in postopek oblikovanja novih vlad;

6. pozdravlja, da je Komisija v svojem poročilu o Kosovu za leto 2020 potrdila oceno o zmožnosti Kosova, da izkoristi liberalizacijo vizumskega režima in poziva Svet, naj čim prej sprejme brezvizumski režim za državljane Kosova; v zvezi s tem opozarja, da Kosovo še naprej izpolnjuje vsa merila iz načrta za liberalizacijo vizumskega režima, kar Komisija od julija 2018 dosledno potrjuje;

7. obžaluje, da Svet v letu 2020 še vedno ni uspel sprejeti liberalizacije vizumskega režima za Kosovo; meni, da bo liberalizacija vizumskega režima s poenostavitvijo potovanj in poslovanja izboljšala stabilnost Kosova in ga približala EU; ugotavlja, da izolacija kosovskih državljanov vpliva na izvajanje programov EU in da zaradi nesprejetja sklepa Sveta državljani Kosova nimajo nujno potrebnih priložnosti, to pa slabi verodostojnost EU in bi lahko vplivalo na dialog med Beogradom in Prištino;

8. poziva države članice EU, naj ostanejo zavezane širitvi in izvajajo učinkovitejšo politiko komunikacije z državljani EU o širitvi; poziva Komisijo in urad EU na Kosovu, naj si bolj prizadevata za promocijo vloge, zahtev in koristi tesnejšega partnerstva med EU in Kosovom;

9. pozdravlja odločitev kosovske vlade, da odpravi tarife na uvoz iz Srbije ter Bosne in Hercegovine, zaradi česar se je lahko ponovno vzpostavil dialog, ki ga podpira EU;

10. ugotavlja, da sta Kosovo in Srbija 4. septembra 2020 v Washingtonu podpisala sporazume o gospodarski normalizaciji; vendar obžaluje določbe v besedilu, ki od Kosova zahtevajo, da si preneha prizadevati za članstvo v mednarodnih organizacijah; pozdravlja obnovljeno angažiranost ZDA in poudarja, da morajo EU in ZDA okrepiti svoje partnerstvo in usklajevanje na Zahodnem Balkanu; poudarja, da je čezatlantsko sodelovanje pomemben dejavnik stabilnosti v regiji, in poudarja vodilno vlogo EU kot mediatorke v procesu normalizacije odnosov med Kosovom in Srbijo;

11. obžaluje odločitev Kosova, da veleposlaništvo v Izraelu odpre v Jeruzalemu, saj je v nasprotju s stališčem EU o dvodržavni rešitvi spora med Izraelom in Palestino;

12. priznava pomemben prispevek mednarodnih sil na Kosovu (KFOR) in sodelujočih držav pri ohranjanju varnega in zaščitenega okolja ter prostega gibanja vseh državljanov na Kosovu, pa tudi pri evroatlantskem povezovanju Zahodnega Balkana;

13. poziva k ustvarjanju novih priložnosti za politični dialog in dialog o politikah na visoki ravni z državami Zahodnega Balkana, in sicer z rednimi srečanji na vrhu med EU in Zahodnim Balkanom ter poglobljenimi ministrskimi stiki; poziva k dejavnemu sodelovanju in ustreznemu vključevanju držav Zahodnega Balkana v konferenco o prihodnosti Evrope;

Demokracija in pravna država

14. pozdravlja napredek pri prilagoditvi zakonskega okvira o pravni državi, vključno z zakonom o disciplinski odgovornosti sodnikov in tožilcev in zakonom o mediaciji ter uvedbo elektronskega sistema vodenja primerov in centralnega registra kazenskih evidenc; vendar obžaluje, da se izvaja slabo;

15. poziva kosovske oblasti, naj poskrbijo za boljše izvrševanje zakonov v korist svojih državljanov in zagotovijo boljše usklajevanje različnih programov pravne države, ki jih podpirajo različni donatorji, vključno z izvedbo splošnega pregleda in razvojem nadaljnje strategije za celoten sektor pravne države;

Četrtek, 25. marec 2021

16. poudarja, da je treba okrepiti boj proti korupciji, in izraža resno zaskrbljenost zaradi zaprtja protikorupcijske delovne skupine kosovske policije; poudarja, da je za učinkovit boj proti korupciji potrebna močna politična volja, in poziva kosovske oblasti, naj pokažejo odločnost v boju proti korupciji na vseh ravneh;
17. poziva vlado, naj ustanovi in vzdržuje močne in specializirane organe, ki se bodo borili proti organiziranemu kriminalu in korupciji, ter poziva k odpravi vseh sprememb v institucijah kazenskega pregona in protikorupcijskih institucijah, ki bi temeljile na strankarskih političnih interesih;
18. poziva Kosovo, naj izboljša izvajanje svojih regulativnih ukrepov, ki se nanašajo na zamrznitev, zaplembo in izterjavo premoženja ter pravnomočne obsodbe v primerih korupcije na visoki ravni, organiziranega in finančnega kriminala, pranja denarja in financiranja terorizma, vključno z ukrepi začasne izključitve javnih uslužbencev, obtoženih takih kaznivih dejanj, ter zagotovi, da ne bo vmešavanja v operativne dejavnosti organov kazenskega pregona in tožilstva;
19. je zaskrbljen, ker kosovski pravosodni sistem, kljub ustreznemu normativnemu okviru, še vedno spodkopavajo pomanjkljivosti, povezane z odgovornostjo, preglednostjo in političnim vmešavanjem; obžaluje, da ni oprijemljivih rezultatov v boju proti organiziranemu kriminalu, ter pričakuje večji napredek, kar zadeva izboljšanje rezultatov pri preiskovanju in kazenskemu pregonu korupcije na visoki ravni in primerov organiziranega kriminala, tudi trgovine z ljudmi in nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami ter kibernetnega kriminala;
20. pozdravlja, da je sodni svet Kosova sprejel ukrepe, ki bodo pripomogli k omejitvi zunanjega vmešavanja v sodne postopke in neprimerne vpliva nanje; pozdravlja tudi povečanje števila objavljenih pravnomočnih sodb; meni, da so potrebni dodatni ukrepi, s katerimi bi zagotovili večjo neodvisnost in depolitizacijo sodstva in ustavili neupravičeno vmešavanje v odmevnih primerih;
21. poziva Kosovo, naj zagotovi, da so dosledno na voljo finančna in revizijska poročila o financiranju političnih strank ter da se po potrebi uveljavijo sankcije; ugotavlja tudi, da je treba izboljšati finančni nadzor in odgovornost podjetij v javni lasti; v zvezi s tem pozdravlja predlog novega zakona o financiranju političnih strank in spodbuja skupščino Kosova, naj sprejme pravni okvir, ki ureja financiranje političnih strank v skladu s priporočili Beneške komisije;
22. ponavlja, da izbiranje in imenovanje oseb na visoke položaje odločanja v javnih upravi in podjetjih v javni lasti še vedno zbuja skrb, ter ugotavlja, da je treba imenovanja na take položaje opraviti po poštenem in konkurenčnem postopku, ki temelji na dosežkih; priznava prizadevanja kosovske vlade s podpisom memorandumov o soglasju z Združenim kraljestvom za nadzor tega procesa; ponovno poziva k napredku in jasni politični zavezi, kar zadeva reformo javne uprave, ki jo je mogoče doseči z napredkom pri izvajanju ustrezne zakonodaje;
23. pozdravlja izboljšanje organizacije dela kosovske skupščine in vodenje plenarnih zasedanj na podlagi njenega poslovnika; obžaluje pa pogosto nesklepčnost in tekoče zaostanke pri parlamentarnem delu, ki so še posebej škodljivi v postopku sprejemanja svežnja pomoči, povezanega s pandemijo;
24. obžaluje, da kosovska skupščina v prvem poskusu ni uspela sprejeti drugega svežnja za okrevanje gospodarstva; poudarja pomen politične stabilnosti ter poziva skupščino in vlado, naj sodelujeta v konstruktivnem duhu in upoštevata najboljše parlamentarno prakso;
25. izreka pohvalo prizadevanjem Kosova v boju proti radikalizaciji, terorizmu in nasilnemu ekstremizmu, tudi s preprečevanjem odhajanja tujih borcev; poudarja, da so potrebna dodatna prizadevanja za obravnavanje financiranja terorizma ter rehabilitacije in ponovnega vključevanja tujih bojevnikov;
26. poziva k dejavnemu regionalnemu sodelovanju ter boljšemu usklajevanju in izmenjavi informacij med varnostnimi službami Republike Kosovo ter EU in njenimi državami članicami v boju proti morebitnim terorističnim dejavnostim; poziva Kosovo, naj se spoprime z radikalizacijo na spletu in zunanjimi ekstremističnimi vplivi, Komisijo in države članice pa, naj pomagajo Kosovu pri tem pomembnem prizadevanju;
27. izraža zaskrbljenost zaradi prizadevanj tretjih držav v podporo radikalizaciji, zlasti mladih, pogosto s financiranjem ali zagotavljanjem znatnih sredstev, na primer izobraževalnim ustanovam na Kosovu, v katerih bi utegnili prihajati do radikalizacije, in da bi lahko sedanje razmere, povezane s pandemijo, negativno vplivale na prizadevanja za deradikalizacijo glede na vse slabše gospodarske razmere;

Četrtek, 25. marec 2021

28. pozdravlja sklenitev delovnega dogovora med kosovsko policijo in Europolom, ki bo podlaga za okrepljeno sodelovanje v boju proti terorizmu in ekstremizmu ter mednarodnemu organiziranemu kriminalu, in poziva, naj se začne čim prej izvajati;
29. poudarja, da imajo po nedavnih ocenah kosovski državljani v posesti približno 250 000 kosov nezakonitega orožja; izraža globoko zaskrbljenost zaradi teh nevarnih razmer, ki ogrožajo javno varnost; poziva kosovske oblasti, naj okrepijo prizadevanja za rešitev tega problema in začnejo učinkovit program za zaseg oziroma prostovoljno predajo tega orožja policiji;
30. pozdravlja nenehno zmanjševanje števila prošenj za azil in ponovni sprejem kosovskih državljanov ter dobro sodelovanje kosovskih oblasti pri ponovnem sprejemu;
31. pozdravlja sprejetje uredbe o vključevanju tujcev in poziva k njenemu polnemu izvajanju; poudarja, da so potrebni nadaljnji ukrepi za zagotavljanje ustreznih upravnih in izvršilnih zmogljivosti za reševanje migracijskih izzivov, vključno s tihotapljenjem migrantov;
32. ponovno izraža popolno podporo delu kosovskih posebnih sodišč in posebnega tožilstva, ki so pomemben dokaz zavezanosti Kosova pravni državi in katerih delo je tudi v interesu Kosova; poudarja, da je pomembno, da lahko posebna sodišča svoje delo opravljajo neodvisno, brez zunanjega vmešavanja; pozdravlja podaljšanje mandata posebnega sodišča za Kosovo in njegovega dela v Haagu;
33. pozdravlja podaljšanje mandata misije EULEX ter poziva Kosovo, naj v celoti in v dobri veri sodeluje s to misijo ter s posebnimi sodišči in posebnim tožilstvom; obžaluje poskuse ogrožanja mandata misije EULEX; ponovno poziva misijo EULEX, naj poveča svojo učinkovitost in ohrani najvišje standarde preglednosti in pristop brez tolerance do korupcije;
34. pozdravlja sprejetje zakona o dostopu do javnih dokumentov; priporoča nadaljnja prizadevanja za povečanje preglednosti in boljše spremljanje javnofinančnih odhodkov, tudi z izboljšanjem sistema javnega naročanja;
35. pozdravlja ukrepe, sprejete za krepitev zmogljivosti za kibernetko varnost, predvsem sprejetje prve nacionalne strategije za kibernetko varnost; meni, da je ključno ohraniti ta zagon, da se omogoči popolno izvrševanje zakonodajnih pobud na tem področju in obravnava nezadostno število usposobljenih strokovnjakov na področju IKT in kibernetke varnosti;

Spoštovanje temeljnih svoboščin in človekovih pravic

36. ugotavlja, da pravni in institucionalni okvir Kosova zagotavlja varstvo človekovih in temeljnih pravic ter pravic manjšin; poudarja, da še vedno obstajajo izzivi v zvezi z njegovim izvajanjem, zlasti v zvezi z jezikovnimi pravicami, vključno z večjezičnim oddajanjem, katerega neobstoj vpliva na dostop manjšinskih skupnosti do informacij in je med pandemijo covid-19 še posebej škodljiv;
37. poziva Kosovo, naj zagotovi enako in nediskriminatorno javno izobraževanje v manjšinskih jezikih ter naj povsod na Kosovu zagotovi dostop do uradnih dokumentov v vseh uradnih jezikih, pa tudi enake možnosti, ustrezno zastopanje v političnem življenju in dostop do javne uprave in sodstva;
38. poziva, naj se povečata varstvo in vključevanje oseb, ki pripadajo manjšinam, vključno z Romi, Aškali, Egipčani, Srbi, Bošnjaki, Turki in Gorani, pa tudi invalidov in razseljenih oseb, tako da se jim zagotovita ustrezno zdravstveno in socialno varstvo, zlasti med pandemijo koronavirusa glede na njene socialno-ekonomske posledice;
39. poziva k okrepljenemu boju proti diskriminaciji in anticiganizmu; je zlasti zaskrbljen zaradi socialne diskriminacije pripadnikov romske, aškalske in egiptovske skupnosti, njihove izključenosti iz političnega in družbenega odločanja ter stalno nezadostnih sredstev zanje in njihovega slabega dostopa do zaposlitvenih možnosti, pravnega varstva, javnih storitev, stanovanj, zdravstvenega varstva, kanalizacije in tekoče vode;
40. z obžalovanjem ugotavlja, da kosovska skupščina še vedno ni obravnavala peticije, ki jo je podpisalo skoraj 500 ljudi, ki se že od nekdanj opredeljujejo za Bolgare, in je bila evidentirana na skupščini maja 2018; poudarja, da je treba v drugem nacionalnem popisu na Kosovu, ki naj bi se izvedel leta 2021, dodati možnost opredelitve za Bolgare;

Četrtek, 25. marec 2021

41. ugotavlja, da javni radioteleviziji ni bila zagotovljena finančna in uredniška svoboda; ponovno poudarja, da je treba zagotoviti preglednost medijev, tudi njihovega lastništva, ter neodvisnost medijev, da ne bodo pod nobenim političnim vplivom; poziva k čimprejšnjemu imenovanju vodje agencije za informiranje in zasebnost;
42. poudarja, da je treba okrepiti boj proti grožnjam novinarjem in napadom nanje ter odpraviti nekaznovanje za ta kazniva dejanja; priznava, da je kljub tem izzivom svoboda izražanja zapisana v ustavi Kosova ter da je vzpostavljeno pluralno in živahno medijsko okolje;
43. spodbuja ustanovitev večnacionalne in večjezične javne radiotelevizije, ki bi združevala ljudi ter spodbujala mir in spravo med jugovzhodnimi evropskimi državami po vzoru televizijskega kanala ARTE;
44. obžaluje, da se povečuje število primerov strateških tožb za onemogočanje udeležbe javnosti, s katerimi se grozi novinarjem in posameznikom ali se jih sodno preganja, da bi se jih utišalo in onemogočilo javno razpravo;
45. pozdravlja sprejetje zakona o zaščiti prijaviteljev nepravilnosti ter spodbuja pripravo vse potrebne dodatne zakonodaje za njegovo učinkovito in uspešno izvajanje; v zvezi s tem poziva k hitremu imenovanju komisarja za Agencijo za informiranje in zasebnost;
46. je zaskrbljen zaradi dezinformacijskih kampanj za diskreditacijo državnosti Kosova; poziva h krepitvi evropskega sodelovanja s Kosovom pri odzivanju na dezinformacije in hibridne grožnje, s katerimi se poskuša spodkopati evropsko perspektivo regije, ter za boj proti regionalnim kampanjam dezinformacij, tudi z bolj strateškim poudarjanjem pomena EU za državljane v regiji;
47. opozarja na močno povezavo med pomanjkljivostmi v medijski svobodi in priložnostmi za lokalne in tuje akterje, da spreminjajo dejstva in širijo dezinformacije; poziva Komisijo in ESZD, naj tesno sodelujeta pri obravnavanju takih povezav in sorodnih izzivov ter spodbujata ustanovitev centra odličnosti za dezinformacije, ki bo osredotočen na Balkan;
48. pozdravlja soglasno odločitev skupščine Republike Kosova z dne 25. septembra 2020, da neposredno prenese Konvencijo Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija); pričakuje, da bo vlada Kosova hitro sprejela ukrepe za izvajanje vsebine konvencije ter v ta namen zagotovila potrebna sredstva in infrastrukturo;
49. pozdravlja sprejetje kosovskega programa za enakost spolov, pa tudi delo koalicije žensk v kosovski skupščini; poziva kosovske oblasti, naj povečajo prizadevanja za spodbujanje enakosti spolov in krepitev ekonomskega položaja žensk, med drugim s prednostnim vključevanjem vidika spola in povečanjem sodelovanja s civilno družbo, tudi z organizacijami žensk, pa tudi z ustvarjanjem okolja, ki bo spodbujalo boljše zastopanje žensk na položajih odločanja, ter z zagotavljanjem, da se v šolskih učbenikih ne obnavljajo stereotipi in diskriminacija; v zvezi s tem poziva k sodelovanju žensk v pogajalski skupini, pristojni za dialog med Beogradom in Prištino; zahteva tudi, da EU podpre ta prizadevanja s tem, da sama upošteva zgoraj navedena priporočila;
50. je zaskrbljen zaradi stopnje neaktivnosti žensk, ki je med drugim posledica diskriminacije na podlagi spola na trgu dela, in poziva kosovske oblasti, naj povečajo udeležbo žensk na trgu dela; poziva Kosovo, naj prilagodi novo delovno zakonodajo, da bo urejala tudi dopust, da bi se preprečila diskriminacija na podlagi spola, povezana s pravicami v zvezi s porodniškim, očetovskim in starševskim dopustom;
51. ponovno izraža zaskrbljenost zaradi obsega nasilja v družini in nasilja na podlagi spola; v zvezi s tem pozdravlja revizijo kazenskega zakonika in izboljšave, ugotovljene v poročilu o misiji EULEX pri nekaterih vidikih obravnavanja primerov spolnega nasilja v okviru kosovske policije; vendar ugotavlja, da so opuščanje kazenskega pregona in strogega kaznovanja, nekaznovanje storilcev, nezadostni sistemi za sledenje in podatkovne zbirke primerov, pomanjkanje ustreznih sredstev in storitev za žrtve (zavetišča, centri za zdravniške preglede, podpora po travmatični izkušnji, svetovanje), neizpolnjene potrebe po usposabljanju in institucionalizirani protokoli obravnave za celoten pravosodni sistem še vedno skrb zbujujoči;

Četrtek, 25. marec 2021

52. poudarja, da pandemija covid-19 škodljivo vpliva na ženske in manjšine, saj povečuje neenakost in zaostuje obstoječe težave, vključno s povečevanjem nasilja v družini, ter poziva kosovsko vlado in kosovske organe, naj ta vprašanja upoštevajo pri svojih odzivih na pandemijo;

53. pozdravlja sprejetje zakona o zaščiti otrok kot pomemben korak k zaščiti pravic otrok na Kosovu; poudarja pomen boja proti nasilju nad otroki; poudarja, da so potrebni zadostni finančni in človeški viri za zagotovitev njegovega učinkovitega izvajanja; opozarja na posebno potrebo po obravnavanju problematike otroških in prisilnih porok, zlasti v skupnostih Romov, Aškalov in Egipčanov, z uvedbo zakonsko določene starosti za poroko ter zagotavljanjem ustreznih ukrepov organov kazenskega pregona in pravosodnih organov ter poročanjem tem organom;

54. pozdravlja napredek pri varstvu pravic oseb LGBTI na zakonodajni in politični ravni; vendar ugotavlja, da je treba veljavni protidiskriminacijski okvir izvajati v celoti, in poziva k ustrezni preiskavi primerov kaznivih dejanj iz sovraštva zoper osebe LGBTI; poziva vlado, naj vključi istospolna partnerstva v osnutek civilnega zakonika, kot je zagotovljeno v ustavi države;

55. pozdravlja stalna prizadevanja kosovskih oblasti za povečanje zmogljivosti civilne družbe za smiselno prispevanje k razvoju politik; poziva k nadaljnemu izboljšanju sodelovanja med vlado in civilno družbo ter večjemu sodelovanju civilne družbe pri oblikovanju politik; ponavlja, da je treba povečati odgovornost in preglednost v javnem financiranju civilne družbe;

56. je zaskrbljen, ker se mednarodni donatorji premalo usklajujejo, na kar je opozorilo več organizacij, ki delujejo v državi; poziva kosovsko vlado, naj ukrepa, da bi se izognila podvajanju prizadevanj in nepotrebnemu prekrivanju, ter učinkoviteje upravljala svoje odnose z mednarodnimi donatorji;

57. pozdravlja delo, ki ga je odhajajoči varuh človekovih pravic opravil v zvezi s spodbujanjem kulture človekovih pravic, in dejstvo, da so kosovske oblasti izvedle več njegovih priporočil, kar je med drugim učinkovito prispevalo k preprečevanju mučenja ter drugega okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja;

Sprava in dobri sosedski odnosi

58. pozdravlja prizadevanja Kosova za ohranjanje konstruktivnih sosedskih odnosov v celotni regiji in njegovo proaktivno usklajevanje s skupno zunanjo in varnostno politiko EU (SZVP); pozdravlja zavezanost Kosova regionalnim pobudam in poziva k izvajanju obveznosti v več regionalnih okvirih za pospešitev skupnega regionalnega trga;

59. poudarja, da je normalizacija odnosov med Srbijo in Kosovom prednostna naloga in pogoj za pristop obeh držav k EU ter da je bistvena za zagotavljanje stabilnosti in blaginje v širši regiji; priznava večje sodelovanje obeh strani v dialogu, ki ga podpira EU, in poziva k dejavnemu in konstruktivnemu sodelovanju v dialogu, ki ga podpira EU in vodi posebni predstavnik EU, njegov namen pa je skleniti celovit, trajnosten in pravno zavezujoč sporazum v skladu z mednarodnim pravom;

60. ponovno poziva, naj se v dobri veri in pravočasno napreduje s celovitim izvajanjem vseh že sklenjenih sporazumov, vključno s takojšnjo ustanovitvijo združenja/skupnosti občin, z večinskim srbskim prebivalstvom; poziva ESZD, naj vzpostavi mehanizem za spremljanje in preverjanje izvajanja vseh doslej sklenjenih sporazumov ter redno poroča Evropskemu parlamentu o trenutnem stanju; v zvezi s tem ponovno poudarja, da v celoti podpira posebnega predstavnika EU za dialog med Beogradom in Prištino Miroslava Lajčaka;

61. spodbuja vladi Srbije in Kosova, naj se vzdržita vsakršnih dejanj, ki bi lahko ogrozila zaupanje med stranema in konstruktivno nadaljevanje dialoga; ponovno poudarja pomen dejstva, da sta Kosovo in Srbija večetnična, ter da si v regiji ne bi smeli prizadevati za oblikovanje etnično homogenih držav;

Četrtek, 25. marec 2021

62. poziva Kosovo, naj se spoprime z notranjimi težavami, kar zadeva njegov pristop k dialogu, ustanovi posebno skupino za pogajanja in skupno pogajalsko platformo ter začne dialog med vladajočo koalicijo in opozicijskimi strankami; poudarja, da je treba dialog med Beogradom in Prištino voditi odprto in pregledno ter da se morajo uradniki, ki so zanj pristojni, redno posvetovati s kosovsko skupščino o njegovem napredku; poziva vlado, naj o rezultatih dialoga bolje obvešča državljane Kosova;
63. ugotavlja, da pet držav članic EU še ni priznalo Kosova, in jih ponovno poziva, naj to storijo ter ponovno potrdijo verodostojno evropsko zavezanost procesu širitve; poudarja, da je neodvisnost Kosova nepreklicna in da bi priznanje koristilo normalizaciji odnosov med Kosovom in Srbijo, okrepilo in utrdilo stabilnost v regiji ter olajšalo povezovanje obeh držav z EU;
64. pozdravlja, da je Izrael v okviru sporazumov, podpisanih v Washingtonu, nedavno priznal neodvisnost Kosova, obsoja pa kampanjo Srbije za nepriznanje Kosova, zaradi katere je več držav preklicalo priznanje;
65. pozdravlja dobro regionalno sodelovanje Kosova in Srbije v boju proti širjenju pandemije covid-19, vključno s sodelovanjem županov Severne in Južne Mitrovice ter komunikacijo med ministroma za zdravje;
66. obžaluje, da most v Mitrovici kljub zaključku obnovitvenih del še ni odprt za ves promet; poziva srbske in kosovske oblasti, naj spodbujajo medosebne stike med lokalnimi skupnostmi, da bi okrepili dialog, tudi na nevladni ravni; poziva Komisijo, ESZD in Svet, naj podprejo predsednika vlade in njegovo ekipo v dialogu o notranji spravi s kosovskimi Srbi, ki bo zagotovila konkretna varnostna jamstva in priložnosti za družbeno-gospodarsko povezovanje;
67. ugotavlja, da je potovanje brez vizumov med Bosno in Hercegovino ter Kosovom nujen pogoj za širitev regionalnega sodelovanja;
68. pozdravlja prizadevanja Komisije za bolj strateško vlaganje v državah Zahodnega Balkana na podlagi posebnega gospodarskega in naložbenega načrta; priznava, da je ta gospodarski in naložbeni načrt pomemben za podporo trajnostni povezljivosti, človeškemu kapitalu, konkurenčnosti in vključujoči rasti ter za okrepitev regionalnega in čezmejnega sodelovanja; poudarja, da morajo biti vse naložbe v skladu s cilji Pariškega sporazuma in cilji EU za razogljičenje;
69. ponovno izraža podporo pobudi za ustanovitev regionalne komisije za ugotavljanje dejstev o vojnih hudodelstvih in drugih grobih kršitvah človekovih pravic na ozemlju nekdanje Jugoslavije (RECOM); poudarja, da regionalni urad za sodelovanje mladih opravlja pomembno delo, in pozdravlja dejavno sodelovanje Kosova; ponovno poudarja, da je treba vzpostaviti stik z mladimi iz severnih občin in jih vključiti v družbeno-gospodarske državne strukture;
70. poziva, naj se okrepijo prizadevanja pri obravnavi zahtev družinskih članov pogrešanih oseb, odprtju vseh vojnih arhivov in razkritju informacij o ljudeh, ki so še vedno navedeni kot pogrešani od vojne na Kosovu v letih 1998 in 1999; poziva k izvajanju strategije kosovskega tožilskega sveta za vojna hudodelstva, ki ga še vedno močno ovirajo politična vprašanja, premajhna sredstva ter nezadostno mednarodno in regionalno sodelovanje;
71. poudarja pomen informacij o grobiščih ter o preiskavah in obsodbah vseh vojnih hudodelstev, da bi zagotovili pravico za žrtve; poziva Srbijo, naj pregleda ostanke treh trupel, katerih posmrtni ostanki so bili doslej izkopani med preiskovanjem množičnega grobišča v vasi Kiževak v občini Raška blizu kosovske meje, odkritega novembra 2020, za katere se domneva, da so bili kosovski Albanci;
72. izreka pohvalo prizadevanjem Kosova za miroljubno sobivanje verskih skupnosti in poudarja pomen nadaljnega varstva kulturne dediščine in lastninskih pravic vseh verskih skupnosti; spodbuja kosovske oblasti, naj kulturno dediščino uporabijo kot sredstvo za združevanje različnih skupnosti in učinkovitejše spodbujanje večetnične kulturne in verske dediščine države;
73. je zaskrbljen zaradi naraščajočega trenda k enojezičnosti in nerazumevanja različnih jezikov kosovskih skupnosti, zlasti med mladimi; zato poudarja, da se je treba učiti jezikov drug drugega, vzpostaviti platforme za interakcijo, prilagoditi izobraževalni sistem in se spoprijeti s premajhno zastopanostjo manjšinskih skupnosti v javni upravi;

Četrtek, 25. marec 2021

74. poudarja, da sta dolgoročna stabilnost in blaginja Kosova še vedno odvisni od razvoja odnosov med kosovskimi Albanci in kosovskimi Srbi ter da so vse politične sile odgovorne za ohranjanje in podpiranje politične kulture, ki temelji na strpnosti, vključevanju ter medsebojnem razumevanju in spoštovanju;

Gospodarstvo

75. ugotavlja, da so za boj proti obsežnemu neformalnemu gospodarstvu na Kosovu, ki je resna ovira za razvoj zasebnega sektorja in vpliva na zmožnost države, da bi zagotavljala kakovostne javne storitve, potrebna trdna politična podpora, učinkovito izvajanje in tesno spremljanje;

76. poziva kosovske oblasti in Komisijo, naj dodatno podprejo mala in srednja podjetja za razvoj uspešnega gospodarstva na Kosovem;

77. poudarja, da je nujno treba izvajati aktivne politike trga dela, ki med drugim zajemajo izpopolnjevanje delavcev, poklicno izobraževanje in usposabljanje na delovnem mestu, da bi se povečalo zaposlovanje ranljivih skupin; poudarja, da bi bilo treba reformirati sistem usposabljanja in izobraževanja, da bi se lahko odzival na potrebe trga dela in trga, ter poziva, naj se v oblikovanje in izvajanje ukrepov za zaposlovanje vključijo pripadniki manjšinskih skupin; ponovno poudarja, kako pomembno je ustvariti dodatne priložnosti za mlade in ženske;

78. izraža resno zaskrbljenost zaradi množičnega izseljevanja visoko usposobljenih delavcev s Kosova in poziva k uvedbi celovitih družbeno-gospodarskih ukrepov za obravnavanje upada prebivalstva; poziva Komisijo in države Zahodnega Balkana, naj razvijejo regionalno strategijo za obravnavanje trajne brezposelnosti mladih z odpravo vrzeli med izobraževalnim sistemom in trgom dela na področju znanj in spretnosti, izboljšanjem kakovosti poučevanja in zagotovitvijo ustreznega financiranja za aktivne ukrepe na trgu dela in programe poklicnega usposabljanja, skupaj z ustreznimi ustanovami za varstvo otrok in predšolsko vzgojo;

79. poziva k občutnemu izboljšanju izobraževanja in kakovosti izobraževanja; poziva Kosovo, naj si prizadeva za nadaljnji napredek pri reformi šolstva, zagotavljanje potrebnega učnega gradiva in ustreznih fizičnih pogojev za vse učence, zlasti z odpravljanjem težav pri dostopu do izobraževanja med sedanjo pandemijo;

80. pozdravlja odločitev Kosova za sodelovanje v pobudi za mini-schengensko območje za izboljšanje dobrih sosedskih odnosov in zagotavljanje novih priložnosti za kosovske državljane in podjetja;

81. pozdravlja dejstvo, da bo Kosovo izkoristilo tudi enotni digitalni trg EU, in poudarja, da je treba vlagati v digitalizacijo za izboljšanje storitev za državljane, zmanjšanje digitalnega razkoraka in zagotovitev enakega dostopa do interneta, tudi za najbolj ranljive skupine in podeželska območja; ugotavlja, da ima digitalizacija velik potencial za razvoj kosovskega gospodarstva;

82. pozdravlja začetek veljavnosti novega regionalnega sporazuma o gostovanju, podpisanega aprila 2019, ki daje jasen zgled, kako se lahko z regionalnim sodelovanjem zagotovijo konkretne koristi za državljane in podjetja v regiji;

83. ugotavlja, da pandemija močno obremenjuje zdravstveni sistem; poziva Kosovo, naj utrdi zdravstveni sektor, da bi zagotovilo ustrezne in dostopne primarne zdravstvene storitve vsem državljanom, zlasti prek socialnih ugodnosti na podlagi potreb in za skupine, ki jih je kriza zaradi covid-19 najbolj prizadela; ugotavlja, da so številni zdravstveni delavci zapustili Kosovo, kar še dodatno zastruje pomanjkanje zdravstvenih delavcev in škodljivo vpliva na zdravstveni sistem;

84. ugotavlja, da so se strukturne pomanjkljivosti še zaostriale zaradi pandemije covid-19, zlasti vsled zamude pri sprejemanju zakona o okrevanju gospodarstva, in poziva kosovske oblasti, naj izvedejo učinkovite strukturne reforme za ublažitev vpliva pandemije in pospešitev okrevanja gospodarstva po krizi, tudi z obravnavanjem nezadostnega javnega zdravstvenega zavarovanja ter težav z delitvijo pristojnosti med predsednikom države in predsednikom vlade pri obvladovanju pandemije, ki so se pokazale ob razglasitvi izrednega stanja, da se je omogočila prepoved gibanja na ravni celotne države;

Četrtek, 25. marec 2021

85. ponovno poudarja, da je EU hitro aktivirala takojšnjo podporo za Zahodni Balkan, da bi obravnavali izredne zdravstvene razmere, ki jih je povzročila pandemija covid-19, in zagotovili socialno-ekonomsko okrevanje regije; ugotavlja, da je bila v okviru programov instrumentov za predpristopno pomoč za leti 2019 in 2020 sprejeta pomoč za Kosovo v višini več kot 138 milijonov EUR, od tega je bilo 50 milijonov EUR prerazporejenih za kratkoročno in srednjeročno reševanje socialnih in gospodarskih posledic trenutne krize zaradi pandemije koronavirusa;

86. poudarja, kako pomembna je evropska solidarnost, in poziva Komisijo, naj še naprej podpira Kosovo in druge države Zahodnega Balkana pri prizadevanjih za zaježitev pandemije; poziva Komisijo in Svet, naj Kosovo vključita v skupna javna naročila cepiv za EU in dodelita zadostno količino cepiv proti covidu-19 državljanom vseh držav Zahodnega Balkana;

87. poziva k boljšemu pobiranju prihodkov in boljšemu nadzoru nad podjetji v javni lasti; pozdravlja začetni napredek pri zmanjševanju davčnega dolga; poudarja, da so potrebna nadaljnja prizadevanja za povečanje davčnih prihodkov z omejitvijo neformalnega gospodarstva in izboljšanjem učinkovitosti pobiranja prihodkov od davkov, s čimer bi lahko zagotovili več sredstev za prednostna področja, vključno z izobraževanjem in zdravstvom;

Okolje, energija in promet

88. poziva oblasti, naj se uskladijo s standardi in cilji politike EU o varstvu podnebja in okolja v skladu z zavezami iz Pariškega sporazuma ter strateškim ciljem ogljične nevtralnosti do leta 2050 iz evropskega zelenega dogovora, in Kosovo poziva, naj si prizadeva za izvajanje zelene agende za Zahodni Balkan, ki odraža prednostne naloge evropskega zelenega dogovora;

89. pozdravlja rezultat vrha Zahodnega Balkana, ki je potekal 10. novembra 2020 v Sofiji v okviru berlinskega procesa, in še naprej podpira vse skupne pobude za izboljšanje povezovanja in dobrih sosedskih odnosov v regiji; pozdravlja potrditev deklaracije o zeleni agendi, ki je skladna z evropskim zelenim dogovorom, in pripravljenost voditeljev, da sprejmejo ukrepe in se uskladijo z ustreznimi politikami EU, ki določajo cilj doseganja podnebne nevtralnosti do leta 2050;

90. je zelo zaskrbljen, ker se večina energije na Kosovu proizvede iz premoga in ker se načrtuje gradnja nove termoelektrarne na premog; poziva Kosovo, naj poveča trajnostnost svojega energetskega sektorja z diverzifikacijo virov energije, takojšnjo odpravo neskladnih subvencij za premog, decentralizacijo proizvodnje energije in prehodom na obnovljive vire;

91. ugotavlja, da je treba kosovski pravni okvir uskladiti z direktivama EU o velikih kurilnih napravah in industrijskih emisijah; poziva Kosovo, naj opravi presoje vplivov na okolje, skladne z mednarodnimi standardi, in sprejme ukrepe, ki so potrebni za ohranitev in varstvo okoljsko občutljivih območij;

92. poziva kosovske oblasti, naj izpolnijo svojo zavezo glede zaprtja in razgradnje elektrarne Kosovo A; pozdravlja pripravljenost Evropske komisije, da kosovski vladi pri tem postopku zagotovi finančno in tehnično pomoč;

93. opozarja, da je prednostno obravnavanje in izboljšanje ukrepov za energijsko učinkovitost, vključno s preoblikovanjem sedanjega daljinskega ogrevanja na premog in naftne proizvode v visoko učinkovit sistem soproizvodnje, ki temelji na obnovljivih virih energije, ključni dejavnik pri doseganju podnebnih ciljev; poudarja pomen reševanja energetske revščine;

94. izraža resno zaskrbljenost zaradi še vedno velikega števila prezgodnjih smrti, ki so posledica onesnaženosti zraka zaradi emisij, ki presegajo zakonsko določene zgornje meje za velike kurilne naprave; poziva kosovske oblasti, naj se nemudoma spopadejo z onesnaževanjem zraka ter oblikujejo verodostojen načrt za postopno in stroškovno učinkovito prenehanje uporabe premoga; je seznanjen z nedavno revizijo strategije za energetske sektor, ki je namenjena reševanju te težave, in poziva Kosovo, naj izvaja svoj nacionalni načrt za zmanjšanje emisij;

95. spodbuja kosovske oblasti, naj dajo večjo prednost izvrševanju okoljske zakonodaje in standardov za biotsko raznovrstnost, v skladu s pravnim redom EU, ter spodbujajo okoljsko ozaveščenost in izobraževanje o varstvu okolja med kosovskimi državljanji; spodbuja Kosovo, naj čim prej sprejme zakon o podnebnih spremembah, ter poziva, naj se brez nadaljnega odlašanja razvije in sprejme celovit nacionalni energetski in podnebni načrt;

Četrtek, 25. marec 2021

96. poziva Kosovo, naj še naprej širi obseg zbiranja odpadkov, zlasti z izboljšanjem ločevanja odpadkov in recikliranja, uvede ukrepe krožnega gospodarstva za zmanjšanje količine odpadkov in obravnava vprašanje divjih odlagališč ter nujno poišče načine za odstranjevanje nevarnih odpadkov;

97. je zaskrbljen, ker je na voljo malo vodnih virov; poziva kosovske oblasti, naj pri načrtovanju hidroelektrarn spoštujejo posebna naravna in varovana območja in naj ne ogrožajo trajnostne oskrbe z vodo;

98. poziva k celovitemu izvajanju Pogodbe o ustanovitvi Energetske skupnosti, vključno z izvajanjem pravnega reda o državni pomoči in popolnim odprtjem nacionalnega trga z električno energijo, ter pomikanju v smeri povezovanja z regionalnim trgom; spodbuja prizadevanja za regionalno povezljivost in dokončanje regionalnega energetskega trga;

99. poziva Kosovo, naj izvaja verodostojne in trajnostne politike javnega prevoza in mobilnosti, s katerimi bo odpravilo dolgotrajne infrastrukturne pomanjkljivosti, vključno z rednimi javnimi prometnimi povezavami do Severne Mitrovice in vseh večjih mest po vsej državi;

100. pozdravlja sprejetje letnega akcijskega programa instrumenta za predpristopno pomoč za Kosovo za leto 2020 v skupni vrednosti 90 milijonov EUR in vztraja, da je treba sredstva instrumenta za predpristopno pomoč med drugim uporabiti za spodbujanje zelene agende s krepitvijo varstva okolja, prispevanjem k blažitvi podnebnih sprememb in povečanju odpornosti nanje ter pospeševanjem prehoda na nizkoogljeno gospodarstvo; poziva k večji preglednosti in pozornejšemu parlamentarnemu nadzoru, kar zadeva sredstva, dodeljena Kosovu, ter poziva Komisijo, naj bolje spremlja uporabo sredstev EU in poroča o morebitnih zlorabah;

101. poziva Komisijo, naj sredstva instrumenta za predpristopno pomoč III (IPA III) poleg infrastrukturnih projektov usmeri tudi na demokratični prehod Kosova, zlasti zaradi stalnih težav z okoljem za naložbe, absorpcijsko sposobnostjo in okoljskimi standardi na Kosovu;

102. poziva, naj prihodnji instrument IPA III vsebuje tako spodbude kot pogojevanje; meni, da bi moral instrument IPA III nujno podpirati nadaljnjo krepitev temeljnih vrednot in dobrega upravljanja, njegova uporaba pa bi se morala prekiniti v primeru systemskega ogrožanja interesov in vrednot Unije; meni, da bi se moralo načelo reverzibilnosti pristopnega procesa po prenovljeni metodologiji jasno odražati tudi v predpristopnem financiranju; ponovno poudarja, da mora obseg finančne pomoči ustrezati cilju evropske perspektive Kosova;

o

o o

103. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje predsedniku Evropskega sveta, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, vladam in parlamentom držav članic ter kosovskemu predsedniku, vladi in parlamentu.

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0114

Poročili o Severni Makedoniji za leti 2019 in 2020**Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o poročilih Komisije o Severni Makedoniji za leti 2019 in 2020 (2019/2174(INI))**

(2021/C 494/14)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 28. junija 2018, sklepov Sveta z dne 18. junija 2019 in sklepov Evropskega sveta z dne 17. in 18. oktobra 2019, s katerimi so bile preložene odločitve o začetku pristopnih pogajanj z Republiko Severno Makedonijo in Republiko Albanijo,
- ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 26. marca 2020 o začetku pristopnih pogajanj s Severno Makedonijo in Albanijo, v katerih je podprl sklepe Sveta z dne 25. marca 2020 o širitvi in stabilizacijsko-pridružitvenem procesu,
- ob upoštevanju pogodbe o prijateljstvu, dobrih sosedskih odnosih in sodelovanju med Republiko Bolgarijo in Republiko Severno Makedonijo, ki je bila podpisana 1. avgusta 2017 in ratificirana januarja 2018,
- ob upoštevanju končnega sporazuma o rešitvi sporov, opisanih v resolucijah Varnostnega sveta OZN št. 817 (1993) in 845 (1993), odpovedi začasnega sporazuma iz leta 1995 in vzpostavitvi strateškega partnerstva med Grčijo in Severno Makedonijo z dne 17. junija 2018, imenovanega tudi Prespanski sporazum,
- ob upoštevanju izjave iz Sofije, podane na vrhu EU-Zahodni Balkan 17. maja 2018, in agende prednostnih nalog iz Sofije, priložene tej izjavi,
- ob upoštevanju vrha EU-Zahodni Balkan 10. novembra 2020 v okviru berlinskega procesa,
- ob upoštevanju pristopa Severne Makedonije k zvezi NATO 27. marca 2020,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. februarja 2020 z naslovom Okrepitev pristopnega procesa – verodostojna perspektiva EU za Zahodni Balkan (COM(2020)0057),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 6. oktobra 2020 z naslovom Gospodarski in naložbeni načrt za Zahodni Balkan (COM(2020)0641), njegove priloge in delovnega dokumenta služb Komisije s smernicami za izvajanje zelene agende za Zahodni Balkan,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 29. maja 2019 z naslovom Sporočilo o širitveni politiki EU za leto 2019 (COM(2019)0260), ki mu je priložen delovni dokument služb Komisije z naslovom Poročilo o Severni Makedoniji za leto 2019 (SWD(2019)0218),
- ob upoštevanju Zagrebske izjave, sprejete na vrhu EU-Zahodni Balkan, ki je potekal prek videokonference 6. maja 2020,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 5. junija 2020 o krepitvi sodelovanja s partnericami z Zahodnega Balkana na področju migracij in varnosti,
- ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 8. aprila 2020 o globalnem odzivu EU na pandemijo COVID-19 (JOIN(2020)0011) ter sporočila Komisije z dne 29. aprila 2020 z naslovom Podpora Zahodnemu Balkanu pri soočanju s COVID-19 in okrevanju po pandemiji (COM(2020)0315),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 6. oktobra 2020 z naslovom Sporočilo o širitveni politiki EU za leto 2020 (COM(2020)0660), ki mu je priložen delovni dokument služb Komisije z naslovom Poročilo o Severni Makedoniji za leto 2019 (SWD(2020)0351),

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju sklepov predsedstva z zasedanja Evropskega sveta v Solunu 19. in 20. junija 2003,
  - ob upoštevanju vrha v Sofiji leta 2020 v okviru berlinskega procesa, ki sta mu sopredsedovali Bolgarija in Severna Makedonija,
  - ob upoštevanju sklepa Evropskega sveta z dne 16. decembra 2005, da se Severni Makedoniji podeli status kandidatke za članstvo v EU,
  - ob upoštevanju dogovora iz Pržina, ki so ga 2. junija in 15. julija 2015 v Skopju dosegle štiri največje politične stranke, in sporazuma teh strank o njegovem izvajanju z dne 20. julija in 31. avgusta 2016,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. novembra 2020 o krepitevi medijske svobode: varstvo novinarjev v Evropi, sovražni govor, dezinformacije in vloga platform ⁽¹⁾,
  - ob upoštevanju skupne izjave poslancev Evropskega parlamenta o pristopnih pogajanjih s Severno Makedonijo in Albanijo z dne 8. decembra 2020,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. oktobra 2019 o začetku pristopnih pogajanj s Severno Makedonijo in Albanijo ⁽²⁾,
  - ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o tej državi,
  - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A9-0040/2021),
- A. ker Severna Makedonija dosega stalen napredek in je pokazala trdno zavezanost na svoji poti k EU, tako da je okreplila vzdušje medsebojnega zaupanja, zaradi česar je Svet 26. marca 2020 sklenil, da začne pristopna pogajanja;
- B. ker bi bilo treba Severno Makedonijo presojati posamično glede na napredek v zvezi z merili, ki jih je določil Evropski svet, in ker časovnica za pristop k EU temelji na hitrosti in kakovosti reform; ker je možnost članstva v EU temeljna spodbuda za reforme in ker ima širitveni proces odločilno vlogo pri stabilizaciji Zahodnega Balkana;
- C. ker je pravna država eno ključnih meril za ocenjevanje stanja demokratične preobrazbe in napredka glede pristopa k EU;
- D. ker so sklepi Evropskega sveta z dne 17. in 18. oktobra 2019, s katerimi je bil preložen začetek pristopnih pogajanj s Severno Makedonijo, privedli do politične nestabilnosti v državi in predčasnih volitev leta 2020;
- E. ker je Evropska komisija 1. julija 2020 predložila osnutek pogajalskega okvira;
- F. ker bi to, da bi države članice EU zlorabile pristopni proces za rešitev kulturno-zgodovinskih sporov, pomenilo nevaren precedens za prihodnje pristopne procese za druge države Zahodnega Balkana, zlasti glede na zgodovinsko ozadje regije;
- G. ker država vztrajno napreduje pri sprejemanju reform v zvezi z EU, zlasti na ključnih področjih, kot so pravna država, boj proti korupciji in organiziranemu kriminalu, obveščevalne službe in reforma javne uprave ter delovanje demokratičnih institucij in postopkov;
- H. ker si je treba še naprej dosledno prizadevati za strateške reforme, povezane z EU, za katere so potrebna skupna prizadevanja vseh voditeljev in deležnikov;
- I. ker EU ostaja v celoti zavezana podpori strateški odločitvi Severne Makedonije za evropsko povezovanje s končnim ciljem članstva v EU, ki temelji na pravni državi, sožitju različnih etničnih skupnosti in dobrih sosedskih odnosih, v skladu z načrtom za Zahodni Balkan iz Soluna iz leta 2003;

⁽¹⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0320.

⁽²⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0050.

Četrtek, 25. marec 2021

- J. ker sodelovanje EU z Zahodnim Balkanom presega sodelovanje katere koli druge regije in izkazuje medsebojno strateško zavezanost;
- K. ker bi morala EU še naprej spodbujati naložbe in razvijati trgovinske odnose s Severno Makedonijo, saj je gospodarski razvoj te države bistvenega pomena;
- L. ker je EU daleč največja trgovinska partnerica Severne Makedonije, saj predstavlja 75 % njenega izvoza in 62 % njenega uvoza ter zagotavlja največ finančne pomoči, pri čemer je država od leta 2007 prejela več kot 1,25 milijarde EUR predpristopnih sredstev EU;
- M. ker je gospodarstvo Severne Makedonije močno prizadela pandemija COVID-19, ukrepi za preprečevanje širjenja virusa pa negativno vplivajo na državni proračun;
- N. ker je EU Severni Makedoniji ponudila največ podpore za ublažitev posledic pandemije COVID-19, pri čemer je mobilizirala 66 milijonov EUR za nujne zdravstvene potrebe ter gospodarsko in družbeno okrevanje po pandemiji; ker je EU dala na voljo do 160 milijonov EUR makrofinančne pomoči za Severno Makedonijo;
- O. ker je EU mobilizirala 3,3 milijarde EUR za odzivanje na pandemijo koronavirusa na Zahodnem Balkanu, od tega 38 milijonov EUR za takojšnjo podporo zdravstvenemu sektorju, 467 milijonov EUR za vzpostavitev odpornosti zdravstvenih sistemov in ublažitev socialno-ekonomskih posledic, 750 milijonov EUR za makrofinančno pomoč, 385 milijonov EUR za podporo zasebnemu sektorju in njegovo oživitev ter 1,7 milijarde EUR za preferenčna posojila Evropske investicijske banke;
- P. ker je Severna Makedonija še vedno ena od glavnih tranzitnih poti za nedovoljene migracije;
- Q. ker je regionalno sodelovanje med državami Zahodnega Balkana bistveno za ohranjanje in krepitev njihove stabilnosti ter večjo blaginjo regije; ker so dobri sosedski odnosi nepogrešljivi za napredek Severne Makedonije glede pristopa k EU;
- R. ker sta Prespanski sporazum in pogodba o dobrih sosedskih odnosih prelomna sporazuma, ki predstavljata model za stabilnost in spravo v celotni regiji Zahodnega Balkana ter krepita duh dobrih sosedskih odnosov in regionalnega sodelovanja;
- S. ker Evropski svet doslej ni odobril pogajalskega okvira za Severno Makedonijo, kar ogroža verodostojnost Unije in zmanjšuje preobrazbeno moč EU na Zahodnem Balkanu;
- T. ker je po začetku veljavnosti zgodovinskega Prespanskega sporazuma in pogodbe o prijateljstvu med Severno Makedonijo in Bolgarijo marca 2020 zadevna država postala 30. država članica Nata, EU pa se je odločila začeti pristopna pogajanja;
- U. ker pridružitve zvezi NATO leta 2020 pomeni jasen korak k večji stabilnosti, interoperabilnosti in obrambnemu vključevanju v evroatlantsko skupnost ter povečuje potencial držav za morebitni pristop k EU;
- V. ker lahko konferenca o prihodnosti Evrope prispeva k prizadevanjem držav Zahodnega Balkana za pristop k EU;
- W. ker je polnopravno članstvo Severne Makedonije v EU v političnem, varnostnem in gospodarskem interesu Unije;
1. pozdravlja jasno strateško usmeritev in zavezanost vključevanju v EU, ki ju je Severna Makedonija pokazala s stalnim izvajanjem reform, povezanih s pristopom, in prizadevanjem za rešitev dvostranskih vprašanj s sosednjimi državami;
  2. ponovno izraža polno podporo obljubi iz Soluna, ki jo je Evropski svet dal leta 2003, in sicer, da je prihodnost držav Zahodnega Balkana v EU;
  3. poziva države članice EU, naj vztrajajo pri svojih zavezah in pokažejo jasno politično voljo, kar bo Svetu omogočilo, da odobri pogajalski okvir in čim prej organizira prvo medvladno konferenco s Severno Makedonijo, da se preprečijo nadaljnje zamude ter potrdijo verodostojnost, objektivnost in zanesljivost pristopnega procesa;

Četrtek, 25. marec 2021

4. opozarja države članice, da mora širitvena politika temeljiti na objektivnih merilih in da je ne smejo ovirati enostranski interesi; ponovno poudarja, da je širitvena politika EU najučinkovitejši zunanjepolitični instrument Unije in da bi njena nadaljnja slabitev lahko vodila k nestabilnim razmeram v neposrednem sosedstvu EU;
5. izraža solidarnost s prebivalci Severne Makedonije in meni, da je pomembno zagotoviti stalno predano in dejavno podporo makedonskemu napredku v smeri Evropske unije;
6. pozdravlja, da bo Severna Makedonija leta 2023 predsedovala Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE);
7. meni, da bi morala konferenca o prihodnosti Evrope po potrebi vključevati in dejavno spodbujati predstavnike Severne Makedonije in drugih držav Zahodnega Balkana, tako na vladni ravni kot na ravni civilne družbe, vključno z mladimi;
8. poziva oblasti in politične stranke Severne Makedonije, naj si še naprej soglasno prizadevajo za okrepitev demokracije in procesa preobrazbe, nadaljujejo boj proti korupciji in okrepijo pravno državo, dobre sosedske odnose in regionalno sodelovanje, pri tem pa naj izboljšajo okolje za svobodo medijev in civilno družbo;
9. opozarja, da je napredek pri pristopnih pogajanjih v skladu z revidirano metodologijo širitve še vedno odvisen od trajnih, temeljiten in nepovratnih reform na vseh temeljnih področjih;

Pravna država

10. poudarja, da je izjemno pomembno spoštovati pravno državo z izvajanjem reform sodstva ter doslednim pregonom korupcije na visoki ravni in kriminalnih mrež;
11. izraža pohvalo napredku, doseženemu pri obravnavanju nujnih prednostnih nalog glede reform in upoštevanju priporočil Beneške komisije ter skupine višjih strokovnjakov glede sistemskih pomanjkljivosti pravne države;
12. je seznanjen s sprejetjem zakonodaje o preprečevanju korupcije in nasprotij interesov, lobiranju, dostopu do informacij, zaščiti žvižgačev in javnem tožilstvu ter poziva, naj se ta zakonodaja učinkovito in zanesljivo izvaja;
13. je seznanjen s sprejetjem dveh vladnih načrtov reform, namreč programa Evropa doma in akcijskega načrta za boj proti korupciji, katerih cilj je racionalizirati program reform na izbranih prednostnih področjih v okviru temeljnega sklopa spremenjene pristopne metodologije;
14. opozarja, da so potrebni zadostni finančni in človeški viri za zagotovitev učinkovitih in doslednih mehanizmov odvratanja, preprečevanja, odkrivanja, proaktivnega preiskovanja in sankcij za nosilce javnih funkcij z ukrepi, ki zajemajo nasprotja interesov, lobiranje, etične kodekse in zaščito žvižgačev;
15. pozdravlja uvedbo funkcije namestnika predsednika vlade za boj proti korupciji in kriminalu, trajnostni razvoj in človeške vire kot znak jasne politične zavezanosti k prednostni obravnavi teh vprašanj;
16. poziva, naj se učinkovito izvedejo ukrepi za zagotavljanje strokovnosti, neodvisnosti, integritete in odgovornosti sodstva in tožilstva, tudi z učinkovitim izvajanjem etičnih kodeksov in prelomnega zakona o javnem tožilstvu, zagotavljanjem trajnostne rešitve za primere posebnega tožilstva in odgovornostjo za kazniva dejanja, ki izvirajo iz obsežnega nezakonitega prisluškovanja; poziva k dodatnim prizadevanjem v vseh pravosodnih institucijah, da bi prispevali k vrnitvi zaupanja javnosti v sodstvo;
17. pozdravlja korake h krepitvi nepristranskosti, preglednosti in odgovornosti sodstva s proaktivnimi ukrepi sodnega sveta in poziva k učinkovitemu izvajanju revidiranega zakona o državnotožilskem svetu; poziva k celoviti uporabi mehanizmov za utrditev strokovnosti in integritete sodstva s preverjanjem, finančnimi preiskavami in odvzemi premoženja; je zaskrbljen zaradi omejenega dostopa do sodnega varstva med pandemijo COVID-19 in spodbuja oblasti, naj pospešijo digitalizacijo sodstva in s tem povezane uprave;

Četrtek, 25. marec 2021

18. spodbuja k sprejetju institucionalnih reform ter izvajanju tekočih reform v varnostnem in obveščevalnem sektorju, da se zagotovijo finančna, operativna in funkcionalna neodvisnost nove agencije za nacionalno varnost in operativne tehnične agencije ter smiseln parlamentarni nadzor nad tajnimi službami;

19. poziva k nadaljnjim proaktivnim prizadevanjem za boj proti organiziranemu kriminalu in korupciji na sistematičen način in s sistematičnimi preventivnimi ukrepi, finančnimi preiskavami, pregonom finančnega kriminala, vključno s pranjem denarja in financiranjem terorizma, ter sprejetjem ustreznih sankcij; poziva k nadaljnjim prizadevanjem za začetek operacij, namenjenih razbitju kriminalnih mrež, vpletenih v različne oblike nezakonite trgovine, na primer s strelnim orožjem, ljudmi in drogami; poziva državo k nadaljnjemu usklajevanju s pravnim redom Unije in izvajanju sistematičnih finančnih preiskav, da bi okrepila ugotavljanje, sledenje, zamrznitve, odvzeme in upravljanje nezakonitega premoženja;

20. spodbuja k ukrepom za okrepitev novoustanovljenega urada za odvzem premoženjske koristi in izboljšanju boja proti pranju denarja in gospodarskemu kriminalu; poziva k večjim skupnim prizadevanjem za boj proti organiziranemu, gospodarskemu in kibernetškemu kriminalu, tudi z boljšim usklajevanjem in partnerstvom z Europalom;

21. priznava napredek, dosežen pri obravnavanju razširjene korupcije, tudi z boljšimi rezultati pri preiskovanju, pregonu in sojenju v primerih korupcije na visoki ravni, zlorab uradnega položaja in nezakonitega bogatenja; je seznanjen s pomembnostjo okrepljene vodilne vloge komisije za preprečevanje korupcije in sodelovanja z njo na tem področju;

22. poziva javno tožilstvo, naj obravnava resne primere in proaktivno nadalje ukrepa v zvezi z večjimi primeri, ki so mu jih predložile agencije za boj proti korupciji in revizijske agencije ter žvižgači;

23. poziva oblasti Severne Makedonije, naj nadaljujejo in okrepijo prizadevanja za boj proti radikalizaciji in terorizmu ter obravnavajo vprašanje tujih terorističnih borcev s stalno čezmejno izmenjavo informacij in večjim sodelovanjem med varnostnimi agencijami in organizacijami civilne družbe, verskimi voditelji, lokalnimi skupnostmi ter izobraževalnimi, zdravstvenimi in socialnimi ustanovami ter z ustreznimi prizadevanji za ponovno vključevanje;

Delovanje demokratičnih institucij

24. želi spomniti, da je opozicija s konstruktivno vlogo bistvena za delovanje sobranja, skupščine Severne Makedonije, in za sprejetje ključne zakonodaje, kot je reformni proces, povezan z EU in Natom;

25. izreka pohvalo sodelovanju vladajočih in opozicijskih strank v sobranju pri ključnih odločitvah v skupnem nacionalnem interesu; ugotavlja, da je okrepljen politični dialog med vsemi političnimi strankami predpogoj za dobro upravljanje in zakonodajno delovanje; poziva vse stranke v parlamentu, naj ostanejo konstruktivne, se vzdržijo nacionalistične in podžigajoče retorike ter v dobri veri sodelujejo v političnem dialogu, zlasti v zvezi s ključnimi zdravstvenimi, ekonomskimi, socialnimi in političnimi prizadevanji, namenjenimi spoprijemanju s krizo zaradi COVID-19;

26. opozarja, kako pomemben je proces dialoga Jeana Monneta za vzpostavitev zaupanja, okrepitev demokratične kulture in izboljšanje parlamentarnih zmogljivosti, saj olajšuje politični dialog znotraj sobranja; pozdravlja konstruktivno medstrankarsko sodelovanje v tem dialogu ter zavezo, da se bodo njegovi sklepi izvajali in da bo sklican četrti krog;

27. poziva sobranje, naj izboljša zakonodajni postopek s čim manjšo uporabo skrajšanih postopkov, povečanjem preglednosti, zagotavljanjem pravočasnega in vključujočega dostopa do informacij o oblikovanju zakonodaje ter izvajanjem ustreznih posvetovanj in ocen učinka; opozarja, da je treba poslovnik parlamenta nadgraditi na podlagi soglasja, da bi okrepili vlogo sobranja ter zakonodajni nadzor in mehanizme proračunskega nadzora; ponovno poudarja pomen sodelovanja s civilno družbo in njenega trajnostnega financiranja za zagotovitev temeljitega nadzora nad javnimi institucijami;

Četrtek, 25. marec 2021

28. je seznanjen, da so parlamentarne volitve 15. julija 2020 potekale nemoteno, in opozarja, da so pogoste revizije pravnega in regulativnega okvira kljub temu ogrozile njihovo pravno stabilnost; poudarja, da je treba dosledno izvajati odprta priporočila iz končnega poročila Urada OVSE za demokratične institucije in človekove pravice (ODIHR), vključno s pravočasnim, vključujočim in celovitim pregledom volilnega zakonika pred prihodnjimi volitvami, pri čemer si je treba še naprej prizadevati, da bodo volilni sezname posodobljeni in točni;

29. poziva, naj se sprejmejo dodatni ukrepi za povečanje preglednosti financiranja političnih strank ter zagotovitev demokratičnih, konkurenčnih in reprezentativnih mehanizmov notranjega delovanja strank, tudi z ustreznim neodvisnim nadzorom; opozarja, da je treba učinkovito izvajati priporočila državnega revizijskega urada;

30. poziva novo vlado, naj prednost nameni reformi javne uprave z vključevanjem in sistematično uporabo standardov, ki temeljijo na dosežkih, pri javnih imenovanjih in napredovanjih, spodbujanjem kulture preglednosti, strokovne neodvisnosti, odgovornosti, integritete ter pravične zastopanosti spolov in etnične zastopanosti v vseh javnih službah in podjetjih v državni lasti, pri tem pa zagotovi ustrezno zaščito žvižgačev; poziva k temeljitim nadaljnjim ukrepom v zvezi s priporočili državne komisije za preprečevanje korupcije;

31. poziva oblasti, naj zagotovijo popolno preglednost z nadaljnjim izboljšanjem dostopa do informacij, tudi o COVID-19, z zagotavljanjem rednega obveščanja med agencijami prek odprtega portala državnih podatkov in polnega delovanja agencije za zaščito prostega dostopa do javnih informacij;

32. spodbuja oblasti, naj pridobijo in odprejo ustrezne arhive jugoslovanske tajne službe; meni, da je pregledna obravnava totalitarne preteklosti, vključno z odprtjem arhivov tajnih služb, korak v smeri demokratizacije, odgovornosti in institucionalne trdnosti tako v sami državi kot v celotni regiji Zahodnega Balkana;

33. vztraja, da je treba dodatno izboljšati preglednost in prepoznavnost financiranja EU, pri tem pa zagotoviti učinkovit nadzor, revizijo in spremljanje;

Temeljne pravice

34. podpira prizadevanja za zagotavljanje vključujočih politik za zaščito temeljnih svoboščin in pravic vseh državljanov, zlasti žensk, mladih, invalidov, etničnih skupin, manjšinskih etničnih skupin, oseb LGBTQI+ in nizko kvalificiranih brezposelnih; poziva oblasti, naj ublažijo nesorazmerno škodljive posledice pandemije COVID-19 za manjšinske skupnosti in okrepijo boj proti neenakosti;

35. pozdravlja nadaljnje zagotavljanje svobode veroizpovedi, misli in vesti ter splošno prepoved diskriminacije na podlagi vere;

36. poziva nacionalni usklajevalni organ za izvajanje nacionalnega akcijskega načrta za Konvencijo OZN o pravicah invalidov, naj sistematično sodeluje z organizacijami za podporo invalidom; poudarja potrebo po nadaljnji deinstitucionalizaciji in razveljavitvi določb, ki dovoljujejo neprostovoljen odvzem prostosti; poudarja, da so potrebni ustrezna sredstva in infrastruktura za nujno socialno zaščito in zagotavljanje dostojnih življenjskih pogojev invalidov; pozdravlja nacionalni akcijski načrt o Konvenciji OZN o pravicah invalidov in redno sestajanje nacionalnega organa za usklajevanje izvajanja te konvencije;

37. pozdravlja večjo pozornost in financiranje politik vključevanja Romov ter poziva oblasti, naj izboljšajo hitrost in zmogljivost izvajanja, usklajevanja, spremljanja in porabe sredstev, tudi na področju stanovanjske politike in aktivne politike trga dela, v skladu s Poznansko deklaracijo o vključevanju Romov v širitveni proces EU iz leta 2019; spodbuja oblasti, naj zagotovijo neovirano izvajanje zakona o osebah brez zakonsko urejenega osebne stanja in rešijo težavo Romov, ki nimajo osebnih listin;

38. je zaskrbljen zaradi razširjenega sovražnega govora, tudi na družbenih medijih, zlasti proti Romom, osebam LGBTI+ in drugim ranljivim skupinam, državam in osebam; poziva k učinkovitemu izvajanju ustreznega regulativnega okvira, ki bo zagotavljal jasno razlikovanje med svobodno javno razpravo in sovražnim govorom, obrekovanjem ali napeljevanjem k nasilju ter okrepil zmogljivosti pregona za zaščito pred kaznivimi dejanji iz sovraštva, sovražnim govorom in nasiljem na podlagi spola; je zaskrbljen zaradi primerov policijskega nasilja nad ranljivimi skupnostmi;

Četrtek, 25. marec 2021

39. pozdravlja pozitivne korake v smeri institucionalne podpore za izboljšanje človekovih pravic oseb LGBTI+, vendar ugotavlja, da diskriminacija skupnosti LGBTI+ ostaja razširjena težava in da bi bilo treba prednostno obravnavati izvajanje regulativnega okvira s strani državnih institucij; poziva k okrepljenim ukrepom za boj proti sovražnemu govoru in kaznivim dejanjem iz sovraštva proti osebam LGBTI+ ter spodbuja prijavljanje takih kaznivih dejanj in odpravo nekaznovanja;

40. pozdravlja, da so vse politične stranke ponovno sprejele protidiskriminacijsko zakonodajo, in pozdravlja tudi pregleden proces imenovanja komisije za zaščito pred diskriminacijo, da bi zagotovile varstvo in vključenost vseh marginaliziranih skupin; spodbuja sobranje, naj sprejme zakonodajo, ki bo omogočila poenostavljen, pregleden in dostopen postopek za pravno priznanje spola na podlagi lastne opredelitve in preprečila diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti ali spolne identitete; ugotavlja, da je bila junija 2019 v Skopju organizirana sploh prva parada ponosa;

41. poziva k nadaljnjim konstruktivnim prizadevanjem za krepitev na splošno mirnih medetničnih odnosov, priznanje in zaščito vseh skupnosti ter zagotavljanje ustrezne podpore tem skupnostim, pa tudi njihovi kulturni dediščini; poziva k varovanju pravic manjšinskih skupnosti ter k njihovemu ustreznemu vključevanju in zastopanosti v javnem življenju in medijih, in sicer z zagotovitvijo zadostnih človeških in finančnih virov za institucije, pristojne za politike v zvezi z manjšinami, pri čemer je treba v celoti izkoristiti okrepljen mandat agencije za uresničevanje pravic skupnosti, da spremlja in usmerja javne institucije pri izpolnjevanju njihovih pravnih obveznosti do manjšin;

42. poziva Severno Makedonijo, naj še naprej izvaja Ohridski okvirni sporazum; podpira ponovno preučitev zakona o uporabi jezikov v skladu s priporočili Beneške komisije, podanimi v posvetovanju z vsemi zadevnimi deležniki; pozdravlja ustanovitev agencije in inšpektorata za nadzor nad splošnim izvajanjem zakona o uporabi jezikov ter opozarja, da je treba zagotoviti enako in nediskriminatorno izobraževanje v manjšinskih jezikih;

43. poziva ministrstvo za politični sistem in odnose med skupnostmi, naj spodbuja socialno kohezijo z izvajanjem strategije „ena družba za vse“, oblasti pa, naj obravnavajo preostale izzive, povezane z diskriminacijo, izključevanjem in premajhno zastopanostjo; poudarja, da je treba zagotoviti, da bo vsem manjšinam, ki živijo v Severni Makedoniji, zagotovljena ustrezna podpora ter da bodo živele brez ustrahovanja ali kakršne koli diskriminacije;

44. pozdravlja postopno izboljševanje javnih posvetovanj in poziva k nadaljnjemu napredku pri zagotavljanju pomembne in pravočasne vključenosti civilne družbe v postopke odločanja na različnih področjih politike in pri zaščiti finančne vzdržnosti nevladnega sektorja; ugotavlja, da bi bilo treba za prestrukturiranje proračuna izvesti ustrezne postopke posvetovanja in da to ne bi smelo ogroziti trajnosti sektorja civilne družbe;

45. poziva Severno Makedonijo, naj zagotovi funkcionalno neodvisnost organov za temeljne pravice, ustrezno dodeli sredstva tem organom ter opravi pregledna in vključujoča imenovanja njihovih članov, ki bodo temeljila na dosežkih, s čimer bo pripomogla k izboljšanju razmer na področju človekovih pravic v državi; pozdravlja imenovanje novega varuha človekovih pravic in poziva k tesnejšemu sodelovanju s civilno družbo; izreka pohvalo okrepitvi urada varuha človekovih pravic in poziva oblasti, naj pospešijo izvajanje njegovih priporočil; pozdravlja vzpostavitev mehanizma za zunanji nadzor policije v okviru urada varuha človekovih pravic in poziva k nadaljnjim prizadevanjem za odpravo nekaznovanja policije s sistematičnim izvajanjem zaščitnih ukrepov proti slabemu ravnanju policije, uporabo resnično neodvisnih preiskovalcev in izboljšanimi mehanizmi za spremljanje policije;

46. pozdravlja nedavno posodobitev zakona o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter zaščiti pred njima; poziva oblasti, naj učinkovito izvajajo te zakone in preprečujejo nasilje na podlagi spola in nasilje nad otroki ter zagotovijo zaščito z vzpostavitvijo učinkovitega mehanizma za zbiranje dokazov in pregon storilcev; poudarja pomen preventivnih ukrepov ter zaščite in podpore žrtvam nasilja na podlagi spola in nasilja v družini, ki se je zaradi pandemije COVID-19 še poslabšalo;

47. poziva Severno Makedonijo, naj poveča svoja prizadevanja za enakost spolov in pravice žensk, med drugim z namenjanjem prednosti vključevanju vidika spola in okrepitvi sodelovanja s civilno družbo, zlasti organizacijami žensk;

Četrtek, 25. marec 2021

48. poziva zakonodajalce in vse politične stranke Severne Makedonije, naj sprejmejo ukrepe za izboljšanje zastopanosti žensk na vseh izvoljenih in imenovanih položajih odločanja v skladu s pozitivnimi trendi v parlamentarni zastopanosti, ki jih omogočajo obvezne kvote po spolu; spodbuja oblasti, naj še naprej obravnavajo pomanjkanje uveljavljanja pravic delavk, neravnovesje med spoloma in razlike v plačilu med spoloma na trgu dela, naj ukrepajo proti spolnim stereotipom, diskriminaciji v pravnih določbah v zvezi s porodniškim dopustom in nadlegovanjem na delovnem mestu ter naj zagotovijo ustrezne zmogljivosti otroškega varstva;

49. pozdravlja prizadevanja te države za izboljšanje sodelovanja na področjih upravljanja nedovoljenih migracij, mejne zaščite in obravnavanja osnovnih potreb beguncev, prosilcev za azil in migrantov; poziva k nadaljnji krepitvi mednarodne zaščite za tiste, ki jo potrebujejo, in k preprečevanju kršitev mednarodnega prava, kot je domnevno zavračanje; poziva organe, naj vzpostavijo mehanizem za aktivno spremljanje in sprejmejo potrebne ukrepe za preprečevanje teh kršitev mednarodnega prava; poudarja, da je prispevek Severne Makedonije k varovanju zunanjih meja Evropske unije ključnega pomena, in poziva EU, naj okrepi podporo za varovanje meja v tej regiji; je seznanjen z napredkom pri boju proti trgovini z ljudmi in njihovemu tihotapljenju ter opozarja, da je treba vzpostaviti izvedljiv mehanizem za upravljanje nedovoljenih migracijskih tokov in boj proti mrežam za tihotapljenje ljudi, saj je država še vedno na eni od glavnih migracijskih tranzitnih poti; je seznanjen s tekočim sodelovanjem in podpira dokončanje sporazuma o statusu z Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo (Frontex), ki bo olajšal boljše varovanje meja in boj proti čezmejnemu kriminalu ob popolnem spoštovanju temeljnih pravic; spodbuja državo, naj sprejme strategijo o vključevanju migrantov, vključno s ponovnim vključevanjem povratnikov;

Mediji

50. priznava, da je treba okolje, ki je na splošno ugodno za svobodo izražanja in neodvisnost medijev, okrepiti z izboljšanim pravnim okvirom, samoregulacijo in preglednostjo lastništva in oglaševalskega trga ter da je treba povečati finančno vzdržnost in nepristranskost javnih in zasebnih medijskih hiš, pri tem pa zagotoviti proračunsko financiranje medijev na podlagi pravil, preglednost in zmanjšanje političnega oglaševanja, s čimer bi se zagotovili poštena konkurenca in neodvisna uredniška politika;

51. poziva oblasti, naj čim prej izvedejo sistemske medijske reforme, s katerimi bi oživili konkurenco, povečali neodvisnost javne radiotelevizije in medijskega regulatorja ter podprli preiskovalno novinarstvo;

52. je seznanjen z ukrepi za izboljšanje samoregulacije medijev z registrom profesionalnih spletnih medijev in izboljšanjem strokovnih standardov z listino o delovnih pogojih novinarjev in osnutkom pogodbe o pravičnem delu za digitalne medije;

53. poziva k sprejetju ukrepov za zaščito finančne in operativne neodvisnosti javne radiotelevizije ter agencije za zvočne in avdiovizualne medijske storitve; izreka pohvalo prizadevanjem agencije za spremljanje preglednosti lastništva medijev in reševanje primerov sovražnega govora, diskriminacije in groženj poročevalcem;

54. spodbuja vse akterje s političnega in medijskega področja, da ostanejo vključujoči, s čimer se bo zagotovilo pravično zastopanje vseh ustreznih političnih stališč, cilj tega pa je pomagati državljanom pri sprejemanju informiranih demokratičnih odločitev;

55. spodbuja nadaljnje izboljšanje pravnega okvira, s čimer bi se zagotovili učinkoviti ukrepi za povečanje varnosti novinarjev in boj proti nekaznovanju za kazniva dejanja proti poročevalcem; poziva, naj se učinkovito raziščejo fizične grožnje in verbalni napadi na medijske strokovnjake;

56. je zaskrbljen zaradi dezinformacij in tujih kampanj vmešavanja, katerih cilj je zaostri etnične napetosti, škodovati mednarodnim odnosom in ugledu države, izkrivljati javno mnenje in volilni proces ter resno ogroziti svobodo medijev, demokratične družbe in institucije, temeljne pravice in svoboščine ter pravno državo;

Četrtek, 25. marec 2021

57. ugotavlja pomen zagotavljanja medijske svobode in spodbujanja kakovostnega novinarstva in medijske pismenosti za boj proti razširjenim dezinformacijam, lažnim novicam, nacionalistični retoriki in sovražnemu govoru; poudarja, da je treba raziskati izvor dezinformacijskih kampanj in tujega vmešavanja v medije; poziva Evropsko službo za zunanje delovanje in Komisijo, naj izboljšata usklajevanje in strateško obravnavata dezinformacije in hibridne grožnje, ki skušajo ogroziti evropsko perspektivo po vsej regiji; poziva k ustanovitvi centra odličnosti, osredotočenega na Balkan, za boj proti dezinformacijam;

Socialno-ekonomske reforme

58. opozarja na škodljive ekonomske in socialne posledice COVID-19 in izraža podporo vrsti ukrepov, ki so bili sprejeti za njihovo ublažitev; poziva oblasti, naj v celoti izkoristijo nadaljnjo podporo EU v zvezi s COVID-19 in povezane mehanizme ter pri tem izkoristijo priložnosti, ki jih ponuja gospodarski in naložbeni načrt za Zahodni Balkan, katerega cilj je približati regijo enotnemu trgu EU; pozdravlja takojšnjo podporo v višini 4 milijonov EUR za zdravstveni sektor ter pomoč v višini 62 milijonov EUR za socialno in gospodarsko okrevanje, ki ju je EU zagotovila Severni Makedoniji na začetku pandemije in ki ju dopolnjuje sveženj makrofinančne pomoči v višini 160 milijonov EUR v posojilih;

59. pozdravlja sveženj nepovratnih sredstev v višini 70 milijonov EUR iz instrumenta za predpristopno pomoč II (IPA II) za financiranje dostopa partneric z Zahodnega Balkana do cepiv proti COVID-19; poziva Komisijo in države članice, naj dodelijo zadostno količino cepiva proti COVID-19 državljanom vseh držav Zahodnega Balkana; spodbuja regionalno sodelovanje na področju zdravja, zlasti pri čezmejnih boleznih, da bi se olajšalo breme v regiji;

60. spodbuja vlado, naj prednost nameni ukrepom za ublažitev krčenja gospodarstva in obravnavanje strukturnih potreb, kot so pomanjkljivosti v izobraževanju in usposabljanju, pa tudi odhajanje usposobljenih delavcev in vrzeli v infrastrukturnih naložbah, spodbujanje diverzifikacije, konkurence in digitalizacije ter obravnavanje neformalne ekonomije; želi spomniti na pomembnost krepitev konkurenčnosti malih in srednjih podjetij;

61. opozarja na prizadevanja vlade pri oblikovanju zakona o minimalni plači in razširitvi kritja za socialno pomoč; spodbuja oblasti, naj posodobijo davčni zakonik, povečajo zmogljivosti in število osebja, izboljšajo delovne pogoje v javnih sistemih zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja ter dostop do njih; poziva k sprejetju ciljno usmerjenih ukrepov za odpravo revščine otrok in energijske revščine, ki ju je pandemija še povečala;

62. poziva k okrepitvi socialno-ekonomskih ukrepov za obravnavanje upadanja prebivalstva in bega možganov z aktivnimi politikami trga dela, s katerimi bi zmanjšali dolgotrajno brezposelnost;

63. poudarja, da je treba nadaljevati prizadevanja za zagotovitev nediskriminatornega dostopa do trga dela za državljane EU, svobode opravljanja storitev, vzajemnega priznavanja poklicnih kvalifikacij in odpravo netarifnih ovir v trgovini;

64. želi spomniti, kako pomembno je zagotavljanje pravočasnih, celovitih in visokokakovostnih medsektorskih statističnih podatkov, ter poziva državo, naj izvede zapoznel demografski popis;

Energija, promet in okolje

65. opozarja, da so še vedno potrebna znatna prizadevanja za uresničevanje ciljev glede energijske učinkovitosti, obnovljivih virov energije, zanesljivosti oskrbe in zmanjšanja emisij;

66. priporoča, naj se javne naložbe namenijo predvsem za trajnostno rast in ustvarjanje delovnih mest, ter državo poziva, naj poveča zanesljivost in trajnostnost svoje oskrbe z energijo, tako da izboljša učinkovitost in diverzifikacijo s trajnostno rabo obnovljivih virov energije;

67. pozdravlja sprejetje zakona o energijski učinkovitosti in spodbuja Severno Makedonijo, naj ga izvaja; pozdravlja napredek, dosežen pri nadaljnji zagotovitvi skladnosti z obveznostmi iz tretjega energetskega svežnja in oblikovanju povezanega regionalnega energetskega trga s prihodnjimi povezovalnimi daljnovodi in plinovodi do sosednjih držav; poziva k sprejetju ukrepov za zagotovitev konkurenčnosti na železniškem trgu, napredek na področju gradnje ustreznih železniških koridorjev in zagotovitev funkcionalnosti ustreznih mejnih prehodov;

Četrtek, 25. marec 2021

68. poziva Komisijo, naj dosledno izvaja načelo „več za več“, zlasti v odnosu do Severne Makedonije za instrument IPA III ali gospodarski in naložbeni načrt za Zahodni Balkan, glede na znaten napredek države v obdobju poročanja ter kot izraz solidarnosti Unije;

69. pozdravlja sprejetje gospodarskega in naložbenega načrta ter zelene agende za Zahodni Balkan v podporo zelenemu in digitalnemu prehodu regije ter za spodbujanje širšega regionalnega in čezmejnega sodelovanja in energetske varnosti; opozarja na njen potencial za izboljšanje javne infrastrukture in regionalne povezljivosti, zlasti prek železniškega in avtocestnega koridorja VIII do Bolgarije, povezovalnih plinovodov s Kosovom, Srbijo in Grčijo, skupaj s projektom terminala za utekočinjeni zemeljski plin (UZP) v Aleksandrupolisu; ponavlja, kako pomembno je razviti letalske povezave v državah Zahodnega Balkana ter med njimi in državami članicami EU; poudarja, da morajo naložbe gospodarskega in naložbenega načrta prispevati k ciljem Pariškega sporazuma in ciljem EU glede razogljčenja ter vključevati predhodne presoje vplivov na okolje; poudarja strateški pomen krepitve povezljivosti in gospodarskega povezovanja med Severno Makedonijo in njenimi sosedomi;

70. izreka pohvalo Severni Makedoniji za to, da je prva od držav Zahodnega Balkana, ki je pripravila osnutek celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta, ki zagotavlja trdno podlago za ambiciozen končni načrt, ki se bo pripravil v skladu z obveznostmi energetske skupnosti;

71. poziva k politični volji za izvajanje Pariškega sporazuma in ambicioznih načrtov za varstvo okolja in trajnostni razvoj, med drugim z omejitvami pri gradnji hidroelektrarn na zavarovanih območjih, s čimer bi se zaščitila biotska raznovrstnost in zagotovila okoljska odgovornost;

72. ponovno poziva k obravnavi zaskrbljujočih ravni onesnaženosti zraka, zlasti na urbanih območjih, s prehodom na trajnostno energijo, ogrevanje in promet ter z naložbami v obnovljive vire energije, z izboljšanjem medsektorskega usklajevanja, povečanjem lokalnega in nacionalnega financiranja, zagotavljanjem skladnosti z zgornjimi mejami emisij za velike kurilne naprave in razvojem nacionalne strategije za postopno opuščanje premoga;

73. pozdravlja napredek, dosežen pri izboljšanju kakovosti vode, in opozarja, da je treba povečati zmogljivosti za čiščenje odpadne vode, zmanjšati visoke stopnje uhajanja plastike v morje, nameniti prednost vzpostavitvi celovitega regionalnega sistema ravnanja z odpadki in spodbujati recikliranje;

74. poziva oblasti, naj sprejmejo potrebne ukrepe za ohranitev ohridske naravne in kulturne dediščine z zagotavljanjem celovitega izvajanja priporočila Unesca o ohridski regiji;

Regionalno sodelovanje in zunanja politika

75. želi spomniti na sodelovalen in konstruktiven pristop Severne Makedonije v času pogajanj o Prespanskem sporazumu z Grčijo ter pogodbi o dobrih sosedskih odnosih z Bolgarijo, ki kaže na strateško zavezanost države evropskemu povezovanju; ugotavlja, da bi morale države članice EU čim prej omogočiti organizacijo medvladne konference s Severno Makedonijo, da bi priznale prizadevanja te države v procesu pristopa k EU in preprečile nadaljnje zamude, ki bi ogrozile napredek na področju sprave v regiji;

76. obžaluje, da še vedno ni napredka pri izvajanju prejšnjih priporočil Evropskega parlamenta v zvezi z diskriminacijo državljanov, ki se opredeljujejo za Bolgare in/ali da so po etnični pripadnosti Bolgari;

77. odločno spodbuja oblasti in civilno družbo, naj sprejmejo ustrezne ukrepe za zgodovinsko spravo, da se premagajo delitve med različnimi etničnimi in narodnimi skupinami ter znotraj njih, vključno z državljani, ki se opredeljujejo za Bolgare;

78. ponovno izraža polno podporo izboljššanemu regionalnemu sodelovanju in poziva vse strani, naj zagotovijo polno in dosledno izvajanje Prespanskega sporazuma z Grčijo in pogodbe o dobrih sosedskih odnosih z Bolgarijo v dobri veri, saj sta oba sporazuma pomembni del dvostranskih odnosov; poziva partnerice, naj še naprej sodelujejo in dvostransko rešijo vsa nerešena dvostranska vprašanja, ki ne vplivajo na pristopni proces, naj delujejo konstruktivno in naj se vzdržijo dejanj, ki bi lahko ogrozila evropsko povezovanje in širše interese EU;

Četrtek, 25. marec 2021

79. ugotavlja, da mora regionalno sodelovanje temeljiti na skupni prihodnosti v EU, svobodomiselnem dialogu za preseganje regionalnih sporov in težavne zgodovine ter spoštovanju temeljnih evropskih vrednot; poziva k ustvarjanju novih priložnosti za politični dialog in dialog o politiki na visoki ravni z državami Zahodnega Balkana v okviru rednih vrhov EU in Zahodnega Balkana ter okrepljenimi stiki na ministrski ravni, da bi okrepili politično lastno odgovornost za proces širitve in s tem zagotovili boljše usmerjanje in prizadevanja na visoki ravni, kar je tudi cilj revidirane metodologije širitve;

80. obžaluje, da Svet ni mogel sprejeti pogajalskega okvira; z zanimanjem pričakuje hitro sprejetje pogajalskega okvira, da bi se izognili nadaljnjim zamudam in da bi se čim prej začela prva medvladna konferenca, s katero bi se kar najhitreje začela pristopna pogajanja; podpira vsa prizadevanja za spodbujanje dialoga, s katerim bi utrlj pot izvedljivemu sporazumu; poudarja, da je namen Evropske unije preseči regionalne spore in težavno preteklost, da bi si prizadevali za boljše, mirno prihodnost in dosegli skupno blaginjo;

81. obžaluje, da se Bolgarija in Severna Makedonija še nista sporazumeli v zvezi z nerešenimi dvostranskimi vprašanji; opozarja na pomembnost stalnega dialoga za doseganje trajnostnih rezultatov pri izvajanju dvostranskih sporazumov v dobri veri, pri čemer je treba v celoti izkoristiti okvir in cilje pogodbe o prijateljstvu, dobrih sosedskih odnosih in sodelovanju med obema državama; pozdravlja imenovanje posebnega predstavnika Severne Makedonije za Bolgarijo in poudarja pomen stalnega dialoga, da bi dosegli trajnosten sporazum o sedanjih dvostranskih vprašanjih; spodbuja Bolgarijo in Severno Makedonijo, naj dosežeta kompromis glede akcijskega načrta konkretnih ukrepov, katerih izvajanje se bo redno ocenjevalo v skladu s pogodbo o prijateljstvu;

82. izreka pohvalo Severni Makedoniji in Bolgariji za njuno uspešno skupno predsedovanje berlinskemu procesu za Zahodni Balkan in njegovim pomembnim dosežkom;

83. poziva k vzpostavitvi in ustreznemu javnemu financiranju institucionaliziranega mladinskega dialoga med Severno Makedonijo in Grčijo ter Severno Makedonijo in Bolgarijo na podlagi modela francosko-nemškega mladinskega urada;

84. ponovno poziva vse regionalne politične voditelje, naj sprejmejo nujne ukrepe za vzpostavitev regionalne komisije za ugotavljanje dejstev o vseh žrtvah vojnih zločinov in drugih grobih kršitev človekovih pravic na ozemlju nekdanje Jugoslavije, ki bo nadaljevala pomembno delo, ki ga je koalicija opravila za to komisijo;

85. pozdravlja pristop Severne Makedonije k zvezi NATO 27. marca 2020 in njeno nadaljnjo zavezanost evroatlantskemu varnostnemu okviru; pozdravlja prispevek države k misijam pod vodstvom Nata in mednarodnim silam KFOR prek centra za usklajevanje države gostiteljice ter njeno uradno sodelovanje z Evropsko obrambno agencijo; poziva Severno Makedonijo, naj nadaljuje usklajevanje z vojaškimi in operativnimi standardi, da bi okrepila interoperabilnost in skladnost z državami članicami EU in zveze NATO; pozdravlja zavezanost Severne Makedonije pobudi „čisto omrežje“;

86. poudarja, da morajo EU in Združene države Amerike okrepiti svoje partnerstvo in usklajevanje na Zahodnem Balkanu, da bi dosegli napredek pri ključnih reformah ter okrepili upravljanje in spravo;

87. se zaveda vedno višje ravni usklajenosti Severne Makedonije s skupno zunanjo in varnostno politiko ter poziva to državo, naj to raven še naprej povišuje, zlasti v zvezi z omejevalnimi ukrepi proti Rusiji; izreka pohvalo Severni Makedoniji za njen nadaljnji prispevek k potekajočim misijam in operacijam EU za krizno upravljanje ter misijam in operacijam skupne varnostne in obrambne politike in poudarja, da mora ohraniti svojo zavezanost tudi v prihodnje; izraža zaskrbljenost zaradi vse večje gospodarske in energetske odvisnosti od tretjih držav;

88. pozdravlja stalno zavezanost Severne Makedonije regionalnim pobudam in poziva k zanesljivemu izvajanju obveznosti v več regionalnih okvirih za pospešitev skupnega regionalnega trga;

o

o o

89. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje predsedniku Evropskega sveta, Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, vladam in parlamentom držav članic ter predsedniku, vladi in skupščini Republike Severne Makedonije.

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0115

Poročili o Srbiji za leti 2019 in 2020

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o poročilih Komisije o Srbiji za leti 2019 in 2020 (2019/2175(INI))

(2021/C 494/15)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma med Evropskima skupnostma in njunimi državami članicami na eni strani ter Republiko Srbijo na drugi strani, ki je začel veljati 1. septembra 2013,
- ob upoštevanju prošnje Srbije za članstvo v Evropski uniji z dne 19. decembra 2009,
- ob upoštevanju mnenja Komisije z dne 12. oktobra 2011 o prošnji Srbije za članstvo v Evropski uniji (COM(2011)0668), sklepa Evropskega sveta z dne 1. marca 2012, da Srbiji podeli status države kandidatke, in sklepa Evropskega sveta z dne 27. in 28. junija 2013, da se začnejo pogajanja s Srbijo za pristop k EU,
- ob upoštevanju sklepov predsedstva z zasedanja Evropskega sveta v Solunu 19. in 20. junija 2003,
- ob upoštevanju izjave iz Sofije, podane na vrhu EU-Zahodni Balkan 17. maja 2018, in agende prednostnih nalog iz Sofije, priložene tej izjavi,
- ob upoštevanju resolucije varnostnega sveta OZN št. 1244 z dne 10. junija 1999, svetovalnega mnenja Meddržavnega sodišča z dne 22. julija 2010 o skladnosti enostranske deklaracije o neodvisnosti Kosova z mednarodnim pravom in resolucije generalne skupščine OZN št. 64/298 z dne 9. septembra 2010, ki je potrdila vsebino mnenja Meddržavnega sodišča in pozdravila pripravljenost EU, da spodbuja dialog med Srbijo in Kosovom,
- ob upoštevanju prvega sporazuma med vladama Srbije in Kosova z dne 19. aprila 2013 o načelih normalizacije odnosov ter sporazumov z dne 25. avgusta 2015 in stalnega dialoga o normalizaciji odnosov, ki ga podpira EU,
- ob upoštevanju berlinskega procesa, ki se je začel 28. avgusta 2014,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 29. novembra 2018 o poročilu Komisije o Srbiji za leto 2018 ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju izjave in priporočil, sprejetih na enajsti seji stabilizacijsko-pridružitvenega parlamentarnega odbora EU-Srbija dne 30. in 31. oktobra 2019,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. februarja 2020 z naslovom Okrepitev pristopnega procesa – verodostojna perspektiva EU za Zahodni Balkan (COM(2020)0057),
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 5. junija 2020 o krepitvi sodelovanja s partnericami z Zahodnega Balkana na področju migracij in varnosti,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 29. maja 2019 z naslovom Sporočilo o širitveni politiki EU za leto 2019 (COM(2019)0260), ki mu je priložen delovni dokument služb Komisije z naslovom Serbia 2019 Report (Poročilo o Srbiji za leto 2019) (SWD(2019)0219),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 6. oktobra 2020 z naslovom Sporočilo o širitveni politiki EU za leto 2020 (COM(2020)0660), ki mu je priložen delovni dokument služb Komisije z naslovom Serbia 2020 Report (Poročilo o Srbiji za leto 2020) (SWD(2020)0352),

⁽¹⁾ UL C 363, 28.10.2020, str. 119.

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 6. oktobra 2020 z naslovom Gospodarski in naložbeni načrt za Zahodni Balkan (COM(2020)0641) in delovnega dokumenta služb Komisije s smernicami za izvajanje zelene agende za Zahodni Balkan (SWD(2020)0223),
  - ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 8. aprila 2020 o globalnem odzivu EU na pandemijo COVID-19 (JOIN(2020)0011),
  - ob upoštevanju ocene Komisije z dne 21. aprila 2020 v zvezi s programom gospodarskih reform Srbije za obdobje 2020–2022 (SWD(2020)0064) in skupnih sklepov, ki jih je Svet 19. maja 2020 sprejel v okviru ekonomskega in finančnega dialoga med EU ter Zahodnim Balkanom in Turčijo,
  - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 29. aprila 2020 z naslovom Podpora Zahodnemu Balkanu pri soočanju s COVID-19 in okrevanju po pandemiji (COM(2020)0315),
  - ob upoštevanju enajstega srečanja pristopne konference s Srbijo na ministrski ravni z dne 10. decembra 2019, na kateri so bila odprta pogajanja o poglavju 4 o prostem pretoku kapitala,
  - ob upoštevanju sklepov prve faze dialoga med strankami o izboljšanju pogojev za izvedbo parlamentarnih volitev, ki ga podpira Evropski parlament,
  - ob upoštevanju končnega poročila posebne misije OVSE/ODIHR za oceno volitev v zvezi s parlamentarnimi volitvami dne 21. junija 2020, objavljenega 7. oktobra 2020,
  - ob upoštevanju izjave za javnost strokovnjakov Urada visokega komisarja OZN za človekove pravice o zaskrbljenosti zaradi zlorabe zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma za napad na nevladne organizacije in omejevanje njihovega dela, objavljene 11. novembra 2020,
  - ob upoštevanju drugega poročila o skladnosti za Srbijo, ki ga je v okviru četrtega ocenjevalnega kroga o preprečevanju korupcije pri poslancih, sodnikih in tožilcih 26. novembra 2020 objavila Skupina evropskih držav proti korupciji (GRECO),
  - ob upoštevanju poročila o izhodiščni oceni za Srbijo, ki ga je 22. januarja 2020 objavila Skupina strokovnjakov za ukrepanje proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini (GREVIO),
  - ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o tej državi,
  - ob upoštevanju svojih priporočil z dne 19. junija 2020 Svetu, Komisiji in podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko o Zahodnem Balkanu po vrhu leta 2020 ⁽²⁾,
  - ob upoštevanju skupne izjave vrha med Evropskim parlamentom in predsedniki parlamentov Zahodnega Balkana, ki ga je sklical predsednik Evropskega parlamenta skupaj z vodji parlamentov Zahodnega Balkana in je potekal 28. januarja 2020,
  - ob upoštevanju izjave, sprejete med vrhom EU-Zahodni Balkan, ki je potekal prek videokonference 6. maja 2020,
  - ob upoštevanju vrha EU-Zahodni Balkan 10. novembra 2020 v okviru berlinskega procesa,
  - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A9-0032/2021),
- A. ker je treba Srbijo, kot vse države, ki si prizadevajo za članstvo v EU, soditi po njenih dosežkih pri izpolnjevanju, izvajanju in spoštovanju istega sklopa meril in skupnih vrednot, ki se zahtevajo za članstvo, in ker sta časovni načrt in napredek v pristopnem procesu določena na podlagi kakovosti nujnih reform in predanosti njim;

⁽²⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0168.

Četrtek, 25. marec 2021

- B. ker so načela demokracije, človekovih pravic in pravne države temeljne vrednote, na katerih temelji EU, ter so v središču širitvenega in stabilizacijsko-pridružitvenega procesa; ker so potrebne trajnostne reforme za reševanje velikih nerešenih izzivov na teh področjih;
- C. ker mora Srbija doseči nepovraten napredek pri spoštovanju, zagovarjanju in varovanju vrednot spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov narodnih in drugih manjšin doma in v svojih mednarodnih odnosih;
- D. ker je bilo od začetka pogajanj s Srbijo odprtih 18 poglavij, med katerimi sta bili dve začasno zaprti; ker se je Srbija odločila, da bo sprejela novo metodologijo širitve EU;
- E. ker Srbija še ni dokazala trajne uspešnosti na področjih pravosodja in temeljnih pravic (poglavje 23) ter pravice, svobode in varnosti (poglavje 24); ker je Svet sklenil, da s Srbijo še ne bo odprl dodatnih poglavij;
- F. ker skupina GRECO meni, da je položaj v Srbiji „na splošno nezadovoljiv“, in ugotavlja, da naj Srbija ne bi upoštevala priporočil skupine, kar zadeva preprečevanje korupcije pri poslancih, sodnikih in tožilcih;
- G. ker zaveza EU, da bo podpirala pravno državo, zajema tudi Srbijo, pri čemer bi morala EU še naprej sodelovati s Svetom Evrope, da bi Srbijo v skladu z revidirano metodologijo širitve podprla pri izvedbi ključnih reform in usposabljanju v zvezi s pravosodjem, bojem proti korupciji, spodbujanjem človekovih pravic ter vlogo svobodnih in neodvisnih medijev in civilne družbe ter da bi spremljala napredek, dosežen na teh področjih;
- H. ker ima Srbija interes za normalizacijo odnosov s Kosovom;
- I. ker se Srbija še naprej zavzema za regionalno sodelovanje in dobre sosedske odnose;
- J. ker je Srbija še naprej zavezana vzpostavitvi delujočega tržnega gospodarstva in še naprej izpolnjuje obveznosti iz stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma, čeprav ima še vedno veliko težav s skladnostjo; ker korupcija še naprej ovira gospodarski razvoj;
- K. ker je Srbija ratificirala vse temeljne konvencije Mednarodne organizacije dela;
- L. ker svoboda izražanja in neodvisnost medijev še vedno vzbujata veliko skrbi, ki jih treba prednostno obravnavati;
- M. ker dialog med strankami o izboljšanju pogojev za izvedbo parlamentarnih volitev, ki ga podpira Evropski parlament, še vedno zagotavlja edinstveno podlago za doseganje soglasja o zavezah za izboljšanje volilnih pogojev;
- N. ker je EU soglašala s prerazporeditvijo 374 milijonov EUR iz instrumenta za predpristopno pomoč (IPA), da bi se prispevalo k ublažitvi socialno-ekonomskih posledic pandemije covida-19 v regiji;
- O. ker je EU pokazala svojo zavezanost evropski perspektivi držav Zahodnega Balkana ter mobilizirala 3,3 milijarde EUR sredstev za spoprijemanje z neposredno zdravstveno krizo in ublažitev gospodarskih in socialnih posledic pandemije covida-19;
- P. ker je EU največja donatorica podpore in pomoči Srbiji za ublažitev socialno-ekonomskih posledic pandemije covida-19; ker je Srbija prejela 15 milijonov EUR neposredne podpore za zdravstveni sektor, 78,4 milijona EUR podpore za socialno in gospodarsko okrevanje ter 93,4 milijona EUR sredstev pomoči;
- Q. ker je Srbija upravičena do pomoči EU v okviru instrumenta za predpristopno pomoč, pri čemer skupna okvirna dodelitev finančnih sredstev za obdobje 2014–2020 znaša 1 539,1 milijarde EUR;

Četrtek, 25. marec 2021

- R. ker Srbiji največ finančne pomoči zagotavlja EU; ker je EU v zadnjih 18 letih Srbiji dodelila več kot 3,6 milijarde EUR nepovratnih sredstev na vseh področjih, ki vključujejo pravno državo, reformo javne uprave, socialni razvoj, okolje in kmetijstvo; ker je Srbija od leta 2007 prejela skupaj 2,79 milijarde EUR pomoči EU v okviru instrumenta za predpristopno pomoč (IPA);
- S. ker je Srbiji trgovinsko in gospodarsko povezovanje z EU precej koristilo; ker je EU največja trgovinska partnerica Srbije, pri čemer je v letu 2018 Srbija vanjo izvozila 67 % svojega celotnega izvoza blaga in iz nje uvozila več kot 60 % svojega celotnega uvoza blaga; ker so naložbe EU v Srbiji med letoma 2010 in 2018 skupaj znašale več kot 13 milijard EUR;
1. pozdravlja dejstvo, da članstvo v EU ostaja strateški cilj Srbije in je med prednostnimi nalogami novooblikovane vlade; je seznanjen z dejstvom, da proces povezovanja Srbije z EU podpirajo vse parlamentarne stranke; spodbuja srbske oblasti, naj v javni razpravi bolj dejavno in nedvoumno izražajo svojo zavezanost evropskim vrednotam, ter pričakuje, da se bo Srbija jasno in nedvoumno z besedami in dejanji zavezala, da bo vidno in preverljivo izpolnjevala svoje obveznosti za pristop k EU;
  2. poudarja, da je pomembno vnesti več dinamike v pristopna pogajanja s Srbijo in čim prej začeti z izvajanjem revidirane metodologije širitve, ki temelji na tematskih pogajalskih sklopih in postopnem uvajanju v posamezne politike in programe EU ter hkrati poudarjati jasne in oprijemljive spodbude, ki neposredno zanimajo srbske državljane;
  3. poudarja, da je zagon, ki je posledica novega mandata po volitvah v Srbiji 21. junija 2020, priložnost za pomemben napredek na poti k evropski perspektivi Srbije; zagovarja stališče, da bi nadaljnja pogajalska poglavja odprli šele, ko bo Srbija sprejela potrebne zaveze in uresničila reforme v glede zahtevanih meril uspešnosti; ugotavlja, da je odprte poglavij bistveno orodje za doseganje trajnih reform in proevropskih sprememb v Srbiji;
  4. poziva Komisijo in Svet, naj – po potrebi z vključitvijo srbskih partnerjev – sprejmeta potrebne ukrepe za izvajanje določb revidirane metodologije širitve, zlasti tistih, ki zadevajo tematske pogajalske sklope, ter naj to novo metodologijo uporabita kot priložnost za pospešitev procesa širitve na Zahodnem Balkanu in skupaj s Srbijo določita nove korake v njenem pogajalskem procesu;
  5. pozdravlja sodelovanje med srbsko vlado in narodno skupščino glede nacionalnega zbora za Evropsko unijo; poziva srbsko vlado, naj čim prej imenuje novega vodjo pogajalske ekipe za pristop Srbije k Evropski uniji; Srbijo tudi poziva, naj izboljša upravne zmogljivosti ministrstva za evropsko povezovanje, da bi bolje vodila pogajanja o članstvu in storila vse, kar je v njeni moči, da bi bil proces evropskega povezovanja čim bolj vključujoč in odprt;
  6. ugotavlja, da Srbija še naprej krepi prilagajanje in izvajanje svoje zakonodaje v skladu s pravnim redom Unije in da mora tako nadaljevati; obžaluje, da je bilo usklajevanje občutno počasnejše, kot je prvotno načrtovala vlada; poudarja, da je bil napredek pri poglavjih 23 (pravosodje in temeljne pravice) in 24 (pravica, svoboda in varnost) skromen; ugotavlja, da sta normalizacija odnosov s Kosovom in resnično spoštovanje temeljnih pravic še naprej ključnega pomena in da bo od njiju odvisna hitrost pristopnih pogajanj;
  7. obžaluje, da Srbija na številnih področjih svojega programa reform ne dosega napredka ter da pri vprašanih, ki so temeljnega pomena za pristop k EU, celo nazaduje; poziva Komisijo, naj spremeni svojo metodologijo poročanja, da bi upoštevala precejšnje nazadovanje in državam pristopnicam, tudi Srbiji, poslala jasno sporočilo;
  8. poudarja, kako pomembna je strateška komunikacija srbskih deležnikov o koristih pristopa k EU; poudarja, da mora javna razprava o pristopu k EU temeljiti na dejstvih ter spodbujati polno spoštovanje temeljnih pravic in demokratičnih vrednot;
  9. spodbuja srbske oblasti, naj v javni razpravi bolj zavzeto zagovarjajo svojo zavezanost evropskim vrednotam in povečajo preglednost svojega komuniciranja, tudi tako, da širši javnosti omogočijo dostop do informacij in razširijo sodelovanje med javnimi organi in civilno družbo; izraža zaskrbljenost, ker javno financirane medijske hiše prispevajo k širjenju protievropskega diskurza v Srbiji, pogosto s citiranjem nosilcev javnih funkcij;

Četrtek, 25. marec 2021

10. poziva Srbijo in države članice EU k dejavnejši in učinkovitejši politiki komuniciranja o evropski perspektivi, namenjeni srbskim državljanom in državljanom EU, vključno s pripadniki narodnih manjšin; poudarja, da narode EU in srbski narod povezujejo zgodovinske prijateljske in bratske vezi;

11. ugotavlja, da Srbija namenja nesorazmerno veliko prepoznavnost tretjim državam; poziva Srbijo, Komisijo in delegacijo EU v Srbiji, naj si bolj prizadevajo za promoviranje vloge in koristi tesnega partnerstva med EU in Srbijo, tudi s promocijo projektov in reform, ki jih financira EU; opozarja, da je treba nujno pritegniti srbske državljane, ki ne živijo v večjih mestih, ter poziva EU, naj še poveča svojo podporo za civilno družbo na lokalni ravni;

12. poziva, naj se ustvarijo nove priložnosti za politični dialog in dialog o politikah na visoki ravni z državami Zahodnega Balkana, da bi zagotovili močnejše usmerjanje in udeležbo na visoki ravni, kot zahteva tudi revidirana metodologija širitve; meni, da bi bilo treba v okviru konference o prihodnosti Evrope dejavno pritegniti in ustrezno vključiti srbske predstavnike in predstavnike drugih držav Zahodnega Balkana, in sicer na ravni vlad ter iz civilne družbe in mladinskih organizacij;

13. je seznanjen s sklepi končnega poročila posebne misije OVSE/ODIHR za oceno volitev, da so bile parlamentarne volitve 21. junija 2020 izvedene učinkovito, vendar je bila zaskrbljujoča prevlada vladajoče stranke, med drugim tudi v medijih; obžaluje dolgoročne trende pritiska na volivce, pristranskosti medijev in brisanja meja med dejavnostmi vseh državnih uradnikov in strankarskimi kampanjami; v zvezi s tem opozarja na vlogo kampanj dezinformiranja, ki jih podpira država, namenjene pa so spreminjanju mnenj glede volitev;

14. pozdravlja ustanovitev delovne skupine za izvajanje priporočil ODIHR; poziva srbske oblasti, naj dovolj zgodaj pred naslednjimi volitvami v celoti obravnavajo priporočila ODIHR; poudarja, da bi morale biti organizacije civilne družbe, ki imajo strokovno znanje na področju volilnih pogojev, še naprej vključene v ta proces;

15. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je parlament brez ustrezne javne razprave le nekaj tednov pred načrtovanimi volitvami sprejel spremembe pomembnih elementov volilnega sistema, vključno z znižanjem volilnega praga; opozarja na mnenje Beneške komisije, da se manj kot leto dni pred volitvami ne bi smelo občutno spreminjati temeljnih elementov volilne zakonodaje;

16. obžaluje odločitev dela opozicije, da bojkotira volitve, in glede na ugotovitve posebne misije OVSE/ODIHR za oceno volitev, ki je izpostavila pomanjkanje resničnega pluralizma in razdrobljenosti političnega krajine v Srbiji, poudarja, da so vse politične sile in zlasti organi oblasti odgovorni za izboljšanje volilnih pogojev; poudarja, da je sodelovanje v političnem in volilnem procesu edini način za zagotovitev politične zastopanosti njihovih volivcev in edina možnost vplivanja na postopek odločanja; poziva opozicijo, naj se vrne za pogajalsko mizo ter začne ponovno sodelovati v političnih in parlamentarnih dejavnostih; ugotavlja, da je novi srbski parlament zaznamuje močna večina vladajoče koalicije in odsotnost delujoče opozicije, ker so nekatere opozicijske stranke bojkotirale volitve, kar ni spodbudno, če želijo doseči politični pluralizem v državi;

17. želi spomniti na volilna načela, ki jih je opredelila Beneška komisija, in z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je predsednik Aleksandar Vučić napovedal predčasne volitve, ne da bi imel za to ustavno podlago ali da bi bilo to politično nujno, hkrati pa kot predsednik Srbije in največje politične stranke v državi napovedal, da bodo predsedniške, parlamentarne in občinske volitve v Beogradu na isti dan spomladi 2022;

18. pozdravlja vzpostavitev dialoga med strankami z narodno skupščino Srbije, ki ga podpira Evropski parlament, in začetne ukrepe, ki so jih sprejele srbske oblasti in parlamentarna večina za izboljšanje volilnih pogojev; poziva k nadaljnjemu izvajanju preostalih zavez v okviru dialoga med strankami;

19. pozdravlja začetek druge faze dialoga med strankami z narodno skupščino Srbije, ki ga podpira Evropski parlament, pri katerem naj sodelujejo vsi zadevni deležniki in proevropske politične sile v Srbiji, da bi se izboljšalo politično ozračje in zaupanje v celotnem političnem spektru ter dosegel konsenz o nerešenih vprašanjih, povezanih z volilnim postopkom, v skladu s priporočili mednarodne misije za opazovanje volitev; poziva, naj se čim prej opravijo novi krogi bolj vključujočega dialoga med strankami, in poziva vse strani, naj opredelijo jasne cilje, pogoje, merila uspešnosti in

Četrtek, 25. marec 2021

sogovornike; poudarja, da bi bilo treba dialog zaključiti precej pred prihajajočimi volitvami, da bi bilo dovolj časa za izvedbo potrebnih pravnih in drugih sprememb volilnih pogojev in njihovo uresničitev, da bi ustvarili enake konkurenčne pogoje pred volitvami; opozarja, da morajo vlada in neodvisni organi zagotoviti celovito in ustrezno izvajanje pravnih okvirov, povezanih z zavezami, sprejetimi v okviru dialoga;

20. obsoja nesprejemljive verbalne napade in primere sovražnega govora proti poslancem Evropskega parlamenta, zlasti tistim, ki predstavljajo Parlament v odnosih s Srbijo, vključno s predsednikom in člani delegacije stabilizacijsko-pridružitvenega parlamentarnega odbora ter podporniki dialoga med strankami, saj gre za dejanja, ki niso skladna z duhom obveznosti Srbije iz stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma; poziva predsednika narodne skupščine in govornike političnih skupin v tej skupščini, naj spoštujejo standarde demokratičnega diskurza;

21. poziva novo vlado, naj se posveti učinkovitim in preverljivim temeljnim reformam ter obravnava strukturne reforme in pomanjkljivosti na področjih pravne države, temeljnih pravic, svobode medijev, boja proti korupciji ter delovanja demokratičnih institucij in javne uprave;

22. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da korupcija na splošno ostaja področje, na katerem je bil dosežen omejen napredek; pozdravlja ukrepe, sprejete za zagotavljanje neodvisnosti agencije za boj proti korupciji, in doslej dosežene rezultate pri reševanju primerov korupcije; spodbuja nadaljnji napredek zlasti na področju izboljšanja uspešnosti preiskav, obtožnic in pravnomočnih obsodb v primerih korupcije na visoki ravni ter pri izvajanju zakonov o preprečevanju korupcije v skladu s pravnim redom EU in priporočili Skupine držav proti korupciji v okviru Sveta Evrope (GRECO); pozdravlja objavo najnovejšega poročila skupine GRECO in spodbuja ministrstvo za pravosodje, naj si prizadeva za izvajanje priporočil;

23. poudarja, da skupina GRECO v svojem najnovejšem poročilu navaja, da je Srbija le delno izvedla priporočila skupine iz leta 2015 in da je položaj v državi na „splošno nezadovoljiv“; poudarja, kako pomemben je učinkovit boj proti korupciji, in poziva srbske oblasti, naj ta priporočila čim prej izpolnijo; je zaskrbljen zaradi nedavnih sprememb zakona o preprečevanju korupcije v zvezi z opredelitvijo „javnih uradnikov“, ki so potekale na nepregleden in prenagljen način ter znatno omejile število oseb, za katere se zakon uporablja, s čimer so dodatno oslabile protikorupcijske mehanizme in odprle možnosti za zlorabo državnih sredstev, ki so se prej štela za nezakonita;

24. poziva Srbijo, naj poskrbi, da bodo njeni rezultati prepričljivi, vključno s trajno uspešnostjo učinkovitih preiskav na področjih, ki zbujejo zaskrbljenost, kot so sodstvo, svoboda izražanja ter boj proti korupciji in organiziranemu kriminalu, zlasti v primerih, ki jih javnost pozorno spremlja, vključno z zadevami Krušik, Jovanjica in Telekom Srbija, državo tudi poziva, naj izboljša svoje rezultate pri preiskavah, obtožnicah in obsodbah v primerih korupcije na visoki ravni, vključno z zasegom in zaplenbo premoženja, pridobljenega s kaznivimi dejanji; ponovno poziva k zagotovitvi pravnega varstva v zvezi z nezakonitim rušenjem zasebne lastnine v soseski Savamala v Beogradu, k čemur je pozval že leta 2018; ugotavlja, da je novi zakon o preprečevanju korupcije začel veljati 1. septembra 2020;

25. želi spomniti Srbijo, naj okrepi prizadevanja za učinkovito obravnavanje korupcije, pri čemer naj se osredotoči na njeno preprečevanje in zatiranje, tudi s sprejetjem nove protikorupcijske strategije, ki naj temelji na verodostojnem in realnem akcijskem načrtu ter učinkovitem mehanizmu usklajevanja;

26. poziva Srbijo, naj izboljša boj proti organiziranemu kriminalu ter pristop, ki temelji na posameznih primerih, nadomesti s strategijo boja proti organizacijam, da bi razbila velike in mednarodno razporedene organizacije; ugotavlja, da bi morala takšna strategija vključevati učinkovite preiskave, kazenski pregon in pravnomočne obsodbe v primerih hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala, vključno s finančnimi preiskavami, sistematičnim sledenjem denarnim tokovom, zanesljivim mehanizmom nadzora, namenjenim preprečevanju zlorab, ter večjo finančno in kadrovsko zmogljivostjo javnega tožilstva za boj proti organiziranemu kriminalu, na katero se ne bi smel izvajati noben neprimeren politični vpliv;

27. izraža zaskrbljenost zaradi vse večjega nasilja skupin skrajnežev in hudodelskih združb ter poziva oblasti, naj zagotovijo, da se zadeve, ki jih odkrijejo preiskovalni novinarji ali razkrijejo prijavitelji nepravilnosti, ustrezno preiščejo in da vsi vpleteni javni uslužbenci odgovarjajo za svoja dejanja;

Četrtek, 25. marec 2021

28. zaskrbljenostjo ugotavlja, da se politični vplivi v sodstvu nadaljujejo, in opozarja, da je treba okrepiti ukrepe za zaščito odgovornosti, strokovnosti, neodvisnosti in splošne učinkovitosti sodstva, po potrebi tudi z revizijo sedanjega sistema zaposlovanja in upravljanja kadrov; ugotavlja, da je vlada pripravila predlog ustavnih reform, ki ga je Beneška komisija pozitivno ocenila, in ga poslala pristojnemu odboru narodne skupščine;
29. poudarja pomen obsežnega postopka posvetovanja v okviru ustavne reforme; obžaluje, da prejšnji srbski parlament ni sprejel ustavnih reform, s katerimi bi se zagotovila neodvisnost sodstva; priporoča čimprej sprejetje ustavnih reform, ob posvetovanju z združenji sodnikov in tožilcev ter drugimi pomembnimi političnimi akterji, vključno z izvenparlamentarno opozicijo;
30. ponovno poudarja, kako pomembno je hitro sprejetje zakona o financiranju avtonomne pokrajine Vojvodina;
31. izraža zaskrbljenost glede učinkovitega delovanja novega parlamenta, v katerem ni parlamentarne opozicije, opozicijske stranke izpodbijajo njegovo legitimnost, srbski predsednik pa je v zvezi z njegovim mandatom že napovedal, da bo skrajšan, a ta parlament sprejema daljnosežne ustavne spremembe brez odprte, vključujoče in demokratične javne razprave, zlasti na področju sodstva;
32. pozdravlja sprejete spremembe delovanja narodne skupščine z namenom ponovne uvedbe praks in postopkov ter zagotavljanja skladnosti s poslovníkom; obžaluje, da je splošni parlamentarni nadzor nad izvršno oblastjo še vedno precej formalističen; poudarja, da so potrebne nadaljnje pomembne reforme postopka in prakse, da se izboljša kakovost zakonodajnega postopka, zagotovi učinkovit parlamentarni nadzor in odpravijo sistemske pomanjkljivosti narodne skupščine, vključno z zmanjšanjem števila primerov obstrukcije in števila nujnih postopkov ter prakso uvrščanja nepovezanih zadev v isto točko dnevnega reda;
33. poudarja, da je treba še izboljšati kakovost zakonodajnega postopka s povečanjem preglednosti ter družbenim in političnim dialogom, pa tudi z zagotavljanjem, da imajo neodvisni regulativni organi pristojnosti za učinkovito izvajanje svojih nadzornih nalog; ugotavlja, da je narodna skupščina na plenarnem zasedanju obravnavala letna poročila neodvisnih organov in sprejela sklepe;
34. poziva novoizvoljeni parlament, naj okrepi svoja prizadevanja za zagotovitev preglednosti, vključenosti in kakovosti zakonodajnega postopka ter učinkovitega parlamentarnega nadzora; poleg tega poziva, naj se sprejmejo dodatni ukrepi za zagotavljanje medstrankarskega dialoga in močnejše vloge civilne družbe, ki ostaja bistven element dobro delujoče demokracije; zaskrbljenostjo ugotavlja nepreglednost v zvezi s postopkom ponovnega imenovanja komisarja za zaščito enakosti;
35. poziva k učinkovitemu sodelovanju z neodvisnimi in regulativnimi organi ter k večji vlogi narodne skupščine pri spremljanju in nadzoru vlade in uprave; poziva, naj narodna skupščina vsebinsko sodeluje v procesu pristopnih pogajanj Srbije z EU v skladu z resolucijo z dne 16. decembra 2013 o vlogi narodne skupščine in načelih v pogajanjih o pristopu Srbije k EU;
36. poudarja, da je treba v celoti priznati ter podpirati vlogo neodvisnih regulativnih organov, tudi varuha človekovih pravic te države, agencije za boj proti korupciji, nacionalnega revizijskega organa ter komisarja za informacije javnega značaja in varstvo osebnih podatkov; poziva srbsko narodno skupščino, naj sodeluje pri uveljavljanju ugotovitev in priporočil neodvisnih regulativnih organov, zlasti varuha človekovih pravic;
37. opozarja, da je socialni dialog eden temeljev evropskega socialnega modela in da so redna posvetovanja med vlado in socialnimi partnerji bistvena za preprečevanje socialnih napetosti in konfliktov; poudarja, da je bistveno, da socialni dialog presega zgolj izmenjavo informacij, in da bi se bilo treba z zainteresiranimi stranmi posvetovati o pomembnih zakonih, preden se zanje začne parlamentarni postopek;
38. zaskrbljenostjo ugotavlja, da se je narodna skupščina sestala šele 44 po razglasitvi izrednega stanja v marcu 2020, kar je oslabilo njen položaj ključne institucije parlamentarne demokracije, kot je zapisano v ustavi Srbije; zaskrbljenostjo ugotavlja, da narodna skupščina kljub jasni parlamentarni večini še dolgo po razglasitvi končnih volilnih rezultatov 5. julija 2020 ni delovala v polnem obsegu; poziva narodno skupščino, naj ne uporablja hujskajočega govora in naj se zoperstavi sovražnemu govoru med parlamentarno razpravo; poudarja, da je delo opozicije v demokraciji pomembno;

Četrtek, 25. marec 2021

39. poudarja, da žaljiv govor, ustrahovanje in klevetanje, ki jih zoper politične nasprotnike in predstavnike medijev uporabljajo poslanci na plenarnih zasedanjih narodne skupščine, pomenijo kršenje demokratične prakse in temeljnih demokratičnih vrednot, ki bi ga bilo treba odločno obsoditi in sankcionirati v skladu s poslovnikom; je zgrožen nad nedavnimi organiziranimi napadi več poslancev in provladnih tabloidov na preiskovalne novinarje in člane civilne družbe, vključno s tistimi iz neodvisne medijske mreže KRIK in nevladnih organizacij, kot sta CRTA in Odprti parlament, ki jih prikazujejo kot sodelavce organiziranih kriminalnih združb in kot načrtovalce državnega udarca, kar je huda kršitev njihovega nedavno sprejetega kodeksa ravnanja za poslance;

40. pozdravlja sprejetje novega akcijskega načrta za strategijo za medije in dejstvo, da je bila vzpostavljena delovna skupina za spremljanje izvajanja strategije in akcijskega načrta;

41. je zaskrbljen zaradi obtožb preiskovalnih novinarjev o vladnem manipuliranju s statističnimi podatki o covidu-19 za politične in volilne namene; obžaluje, da so vladni uradniki vodili kampanjo dezinformiranja o pomoči EU med pandemijo; poudarja, da sta zaupanje in preglednost še posebej pomembna v prizadevanjih vlade proti pandemiji covid-19, zato poziva srbsko vlado, naj državljanom zagotovi vse ustrezne informacije o pandemiji, tudi cepiva;

42. meni, da je bil s tem, ko je oseba, povezana z vladajočo stranko, decembra 2018 kupila televizijska kanala z nacionalno pokritostjo, narejen korak k monopolu vladajoče stranke nad mediji v državi; poziva oblasti, naj zagotovijo in ohranijo potrebne pogoje za pošteno konkurenco in preglednost v zvezi z vsemi prihodnjimi lastniškimi transakcijami na področju medijev; poziva uredniške skupine vseh televizijskih kanalov z nacionalno pokritostjo v Srbiji, naj spoštujejo najvišje strokovne standarde in omogočijo redno izražanje različnih mnenj;

43. obžaluje poslabšanje svobode medijev ter pogostejše pojave žaljivega jezika, ustrahovanja in celo sovražnega govora zoper člane parlamentarne opozicije, neodvisne intelektualce, nevladne organizacije, novinarje in vidnejše posameznike, tudi s strani članov vladajočih strank, ki imajo izredno pomembno odgovornost, da se do vseh predstavnikov medijev obnašajo spoštljivo; poziva srbske oblasti, naj nemudoma ukrepajo za zagotovitev svobode izražanja in neodvisnosti medijev ter zagotovijo ustrezne preiskave teh primerov;

44. obžaluje, da so srbske oblasti le delno izpolnile zaveze v zvezi z regulatornim svetom za elektronske medije (REM) in javno radiotelevizijo (RTS), ki so bile sprejete v dialogu med strankami, oziroma teh zavez sploh niso izpolnile; poudarja, da imajo svobodni in neodvisni mediji v demokraciji pomembno vlogo; obžaluje, da od zaključka prve faze dialoga med strankami delo REM in RTS ni uspelo povrniti njune verodostojnosti med javnostjo in opozicijskimi strankami; ugotavlja, da je vlada ustanovila delovno skupino za varnost novinarjev, vendar so se vsa združenja neodvisnih novinarjev in medijev v Srbiji že umaknila iz nje, ker se skupina ni odzvala na napade provladnih tabloidov na novinarje raziskovalnega spletnega portala Mreže za preiskovanje kriminala in korupcije (KRIK);

45. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da organizacije civilne družbe delajo v okolju, ki ne sprejema kritike; poziva srbsko upravo za preprečevanje pranja denarja na srbskem ministrstvu za finance, naj v celoti pojasni razmere v zvezi s preiskavami organizacij civilne družbe in novinarjev zaradi obtožb o pranju denarja, ter poziva oblasti, naj ne sprožajo samovoljnih postopkov zoper te organizacije in posameznike; poziva srbske oblasti, naj ukrepajo proti krčenju prostora za civilno družbo in neodvisne medije ter jim omogočijo delo brez vsakršnih omejitev, vključno z ustrahovanjem in kriminalizacijo teh organizacij; poziva oblasti, naj začnejo čim prej spodbujati okolje, v katerem bodo lahko delale vse organizacije civilne družbe;

46. poziva Komisijo in ESZD, naj okrepi sodelovanje s civilno družbo, nevladnimi organizacijami in neodvisnimi mediji na terenu ter povečata podporo zanje; ponovno izraža podporo delu demokratičnih evropskih političnih fundacij, ki si prizadevajo za krepitev demokratičnih procesov v Srbiji in spodbujanje nove generacije političnih voditeljev;

47. sicer odločno obsoja vsa nasilna dejanja, a ugotavlja, da bi morale oblasti posebno pozornost nameniti primerom nesorazmerne uporabe policijske sile med protesti julija 2020, tudi kar zadeva poznejše nesodelovanje policistov s pravosodnim sistemom in državnim tožilstvom; poziva srbske oblasti, naj ustrezno preiščejo vse primere, v katerih je policija prekoračila svoja pooblastila, da se prepreči nekaznovanje in okrepi zaupanje javnosti v policijo, pa tudi, da se

Četrtek, 25. marec 2021

osebam, ki trdijo, da so žrtve policijskih kršitev, omogoči lažje vlaganje pritožb in uveljavitev pravnih sredstev ter pokaže, da kršenje poklicne etike ali kazenskega prava s strani pripadnikov organov kazenskega pregona ne bo tolerirano;

48. ugotavlja, da je pravni in institucionalni okvir za spoštovanje človekovih pravic formalno na splošno vzpostavljen, vendar nima učinkovitih mehanizmov za zagotavljanje spoštovanja teh temeljnih pravic; poziva, naj vse prihodnje spremembe veljavnih zakonov o spoštovanju človekovih pravic, vključno z zakonom o prostem dostopu do informacij javnega značaja, potekajo pregledno in v sodelovanju z vsemi ustreznimi deležniki; poziva k učinkovitejšemu izvajanju tega okvira, zlasti v zvezi z najranjlivejšimi skupinami v družbi, vključno z narodnimi manjšinami, na področju izobraževanja; poziva Srbijo, naj zagotovi in varuje nediskriminatorno uporabo manjšinskih jezikov v izobraževanju, v medijskem prostoru, ki jim je namenjen v državnih in lokalnih medijih, ter naj zagotovi enake možnosti za ustrezno zastopnost v političnem življenju, javni upravi in sodstvu;

49. pozdravlja okrepljena prizadevanja Srbije v sodelovanju z EU na področju vključevanja romske skupnosti, zlasti za izboljšanje njihovih stanovanjskih razmer; poziva srbske oblasti, naj obravnavajo strukturno diskriminacijo, s katero se soočajo Romi v zvezi s svojim državljskim statusom, pa tudi zdravstvom, izobraževanjem in zaposlovanjem; poziva Srbijo, naj izboljša in poenostavi institucionalno strukturo za vključevanje Romov, med drugim z jasno razdelitvijo nalog, usklajevanjem nacionalnih in lokalnih organov ter upoštevanjem potreb romskih skupnosti pri pripravi proračuna;

50. pozdravlja z veliko zamudo dokončan prevod osnovnošolskih učbenikov v bolgarščino, ki bo pripadnikom bolgarske narodne manjšine omogočil izobraževanje v maternem jeziku; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da nekateri učbeniki za sekundarno izobraževanje še vedno niso prevedeni; spodbuja srbske oblasti, naj zagotovijo trajnost tega procesa, tako da priskrbijo dovolj učiteljev, učbenikov in dodatnega gradiva (šolskih dnevnikov, redovalnic itd.) za ustrezno obravnavo potreb učencev, ki so pripadniki manjšin;

51. je zaskrbljen, ker srbske oblasti ne spodbujajo dejanske uporabe regionalnih in manjšinskih jezikov;

52. poziva Srbijo, naj okrepi institucije za človekove pravice, jim zagotovi neodvisnost, dodeli potrebne finančne in človeške vire ter zagotovi pravočasno nadaljnje ukrepanje glede njihovih priporočil ter naj sprejme in izvaja novo protidiskriminacijsko strategijo;

53. poziva Srbijo, naj izboljša svoje zmogljivosti za zagotavljanje statističnih podatkov in pravočasno izvede popis prebivalstva v skladu z najvišjimi mednarodnimi standardi in s sodelovanjem neodvisnih opazovalcev; ponovno poziva k boljšemu usklajevanju in vključevanju deležnikov ter k izvajanju in rednim revizijam akcijskega načrta za uresničevanje pravic narodnih manjšin;

54. je zelo zaskrbljen zaradi obtožb, da srbske oblasti sistematično in diskriminatorno zlorabljajo zakon o prebivanju državljanov in „pasivizaciji“ stanovanjskih naslovov državljanov albanske etnične pripadnosti, ki živijo v južni Srbiji; poziva k neodvisnim in temeljitim preiskavam teh obtožb, srbske oblasti pa, naj prenehajo z vsemi diskriminatornimi praksami in ciljno usmerjenimi ukrepi;

55. izraža zaskrbljenost zaradi visoke stopnje žensk in otrok, ki so žrtve nasilja in nasilja v družini; je seznanjen s prizadevanji Srbije v boju proti nasilju nad ženskami in otroki ter nasilju v družini; vendar poziva, da je potrebno dodatno in učinkovitejše izvajanje ter da so potrebne konkretne izboljšave, zlasti med sedanjo pandemijo, da bi izboljšali dostop do kakovostnih storitev na tem področju;

56. pozdravlja poročilo skupine GREVIO za Srbijo, v katerem so poudarjeni pomanjkanje skladnega političnega pristopa k izvajanju Istanbulske konvencije, potreba po preventivnih ukrepih, vrzeli pri zagotavljanju storitev za žrtve ter nizke stopnje ozaveščenosti, občutljivosti in krepitve zmogljivosti, pa tudi posebne ovire, s katerimi se zaradi prepletajočih se dejavnikov, kot so etnična pripadnost, revščina, socialno poreklo in invalidnost, sooča širok krog žensk;

57. je zaskrbljen, ker pri novem zakonu o enakosti spolov prihaja do velikih zamud, ker sta usklajevanje in učinkovita institucionalna ureditev z ustreznimi viri na tem področju še vedno pomanjkljiva in ker je socialno-ekonomski status žensk še vedno bistveno slabši kot status moških, pa tudi zaradi velike razširjenosti patriarhalnih pogledov in spolnih stereotipov v družbi in javni razpravi ter zaradi slabega znanja sodstva, tožilcev in odvetnikov na tem področju;

Četrtek, 25. marec 2021

58. poziva Srbijo, naj poveča prizadevanja za enakost spolov in pravice žensk, tako da posebno pozornost nameni vključevanju vidika enakosti spolov in bolj sodeluje s civilno družbo, zlasti organizacijami žensk; poudarja, da je pomembno, da se vidik enakosti spolov vključi v gospodarske programe;
59. izreka pohvalo za močno zastopanost žensk v novem parlamentu in vladi ter upa, da bo to vodilo do vsebinskega podpiranja človekovih pravic in političnih svoboščin žensk, pa tudi ranljivih skupin; pozdravlja znatno zastopanost narodnih manjšin v parlamentu;
60. poudarja, da je treba še naprej ščititi pravice oseb LGBTI; poziva k ustrežnejšim in učinkovitejšim odzivom oblasti na sovražni govor in kazniva dejanja iz sovraštva; pozdravlja mirno izvedbo dveh parad ponosa leta 2019; poudarja, da je pomembno, da vse institucije podprejo pripravo dogodka EuroPride 2022 in zagotovijo varnost vseh udeležencev;
61. pozdravlja pobudo vlade, ki si prizadeva doseči napredek pri sprejemanju zakona o istospolnih zvezah ter spremembi imena in spola transspolnih oseb v skladu z ustrežno sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice ter poziva vlado naj ustvari varno okolje za osebe LGBTI in spodbuja kulturo strpnosti do njih;
62. poziva Srbijo, naj izboljša dostop do zdravstvenih storitev za invalide, osebe, okužene z virusom HIV, otroke in odrasle, ki uživajo droge, zapornike, osebe, ki se ukvarjajo s prostitucijo, osebe LGBTI, notranje razseljene osebe in Rome, zlasti zaradi trenutne pandemije in težav v zdravstvenem sektorju;
63. pozdravlja dejavnosti Srbije v regionalnih pobudah za sodelovanje; spodbuja Srbijo, naj si še naprej na vseh ravneh prizadeva za spravo in okrepitev dobrih sosedskih odnosov; poziva Srbijo, naj v celoti izvaja dvostranske sporazume in se angažira za konstruktivno in pravočasno rešitev vseh preostalih sporov o mejah s sosednjimi državami, vključno z vprašanji, ki so povezana s spravo glede jugoslovanske preteklosti; ugotavlja, da so potrebna dodatna prizadevanja za družbeno-gospodarski razvoj obmejnih regij; pozdravlja pobudo za regionalno povezovanje prek gospodarskega razvoja;
64. pozdravlja konstruktivno vlogo Sveta za regionalno sodelovanje in dejavno sodelovanje Srbije v njem; poudarja pomen regionalnega sodelovanja v povezavi s krizo zaradi covid-19 in poudarja, da so regionalno sodelovanje in dobri sosedski odnosi povezani s ciljem uspešne evropske perspektive Srbije;
65. poudarja, da je normalizacija odnosov med Srbijo in Kosovom prednostna naloga in pogoj za pristop obeh držav k EU ter da je bistvena za zagotavljanje stabilnosti in blaginje v širši regiji; priznava večje sodelovanje obeh strani v dialogu, ki ga podpira EU, in poziva k dejavnemu in konstruktivnemu sodelovanju v dialogu, ki ga podpira EU in vodi posebni predstavnik EU, njegov namen pa je skleniti celovit, trajnosten in pravno zavezujoč sporazum v skladu z mednarodnim pravom;
66. ponovno poziva, naj se v dobri veri in pravočasno napreduje s celovitim izvajanjem vseh že sklenjenih sporazumov, vključno s takojšnjo ustanovitvijo združenja/skupnosti občin, z večinskim srbskim prebivalstvom; poziva ESZD, naj vzpostavi mehanizem za spremljanje in preverjanje izvajanja vseh doslej sklenjenih sporazumov ter redno poroča Evropskemu parlamentu o trenutnem stanju; v zvezi s tem ponovno poudarja, da v celoti podpira posebnega predstavnika EU za dialog med Beogradom in Prištino Miroslava Lajčaka;
67. spodbuja vladi Srbije in Kosova, naj se vzdržita kakršnih koli dejanj, ki bi lahko ogrozila zaupanje med stranema in konstruktivno nadaljevanje dialoga; ponovno poudarja pomen dejstva, da sta Srbija in Kosovo večetnična, ter da si v regiji ne bi smeli prizadevati za oblikovanje etnično homogenih držav;
68. poziva srbske in kosovske oblasti, naj spodbujajo medosebne stike med lokalnimi skupnostmi, da bi okrepili dialog, tudi na nevladni ravni; ponovno poziva oblasti, naj ne uporabljajo hujskajočega govora v zvezi z drugimi etničnimi skupinami; obžaluje, da most v Mitrovici kljub dokončanju obnovitvenih del še ni odprt za ves promet;
69. pozdravlja dejavno in konstruktivno sodelovanje Beograda v dialogu s Prištino ter izvajanje dogovorjenih obveznosti iz bruseljskega sporazuma;
70. izraža priznanje za dobro regionalno sodelovanje Srbije in Kosova v boju proti širjenju pandemije covid-19, vključno s sodelovanjem županov Mitrovice in komunikacijo med ministroma za zdravje;

Četrtek, 25. marec 2021

71. poudarja pomen regionalnega sodelovanja na področju vojnih hudodelstev in preiskovanja primerov pogrešanih oseb, vključno s krepitvijo prizadevanj za priznavanje in izvrševanje sodb o vojnih hudodelstvih, preiskovanjem grobišč, zavračanjem sovražnega govora in povečevanju vojnih zločincev ter podpiranjem državnih tožilcev v prizadevanjih, da privedejo storilce pred sodišče; poziva srbske oblasti, naj nadaljujejo s prizadevanji v boju proti tem pojavom ter obsodijo vse oblike sovražnega govora, kampanje ustrahovanja ter javno odobravanje in zanikanje genocida, hudodelstev zoper človečnost in vojnih hudodelstev; obžaluje, da nekateri srbski organi in nekateri srbski politiki še naprej zanikajo genocid v Srebrenici; pozdravlja delo organizacij civilne družbe na področju sprave, tranzicijske pravičnosti in ustrezne odškodnine;
72. pozdravlja nadaljnje sodelovanje Srbije v procesu sarajevske deklaracije in želi spomniti, da je v skladu s stabilizacijsko-pridružitvenim sporazumom obvezno polno sodelovanje z Mednarodnim kazenskim sodiščem za nekdanjo Jugoslavijo (MKSJ), ki je z delom zaključilo, in rezidualnim mehanizmom OZN za kazenska sodišča, ter poziva Srbijo, naj se zoperstavi vsem prizadevanjem po spodbujanju doseganih rezultatov in ponarejanju dejstev, ki jih je ugotovilo MKSJ;
73. ponovno izraža podporo pobudi za ustanovitev regionalne komisije za ugotavljanje dejstev o vojnih hudodelstvih in drugih grobih kršitvah človekovih pravic na ozemlju nekdanje Jugoslavije (RECOM); poudarja pomen regionalnega urada za sodelovanje mladih in njegovega dela; je seznanjen, da je Evropska komisija zaradi pandemije koronavirusa predlagala, naj bo Novi Sad evropska prestolnica kulture leta 2022 namesto leta 2021;
74. pozdravlja dejstvo, da je Srbija leta 2019 dobila status države, vključene v program Erasmus+;
75. pozdravlja napredek, ki ga je Srbija dosegla pri razvoju delujočega tržnega gospodarstva; poziva Srbijo, naj si še naprej prizadeva okrepiti konkurenčnost ter zagotoviti dolgoročno, vzdržno in vključujočo rast s strukturnimi reformami, zlasti v energetskem sektorju in na trgu dela, pa tudi z izboljšanjem preglednosti in predvidljivosti regulativnega okolja; poudarja pomen razvoja podjetniških spretnosti med mladimi in poziva srbsko vlado, naj se neposredno loti vprašanja korupcije, ki zavira razvoj delujočega tržnega gospodarstva, ter naj obravnava pomisleke, ki jih je skupina GRECO izrazila leta 2020;
76. ugotavlja, da ima zdravstveni sistem Srbije še vedno premalo virov in da ga zapušča strokovna delovna sila, zato je med pandemijo covid-19 prišlo do pomanjkanja medicinske opreme, medicinskega strokovnega znanja in zmogljivosti za laboratorijsko testiranje; spodbuja Srbijo, naj izvede reforme za okrepitev sektorja javnega zdravstva, izboljšanje socialne zaščite in podporo zasebnemu sektorju, da bi ublažila gospodarske posledice covid-19;
77. pozdravlja velik napredek, ki ga je Srbija dosegla na gospodarskih in finančnih področjih, kot so pravo gospodarskih družb, pravo intelektualne lastnine, konkurenca in finančne storitve ter upravna odgovornost in revizije; vendar ugotavlja, da je na področju javnega naročanja potreben nadaljnji napredek;
78. izraža zaskrbljenost zaradi vse večjega vpliva Kitajske v Srbiji in po vsem Zahodnem Balkanu ter zaradi pomanjkanja preglednosti in ocen okoljskega in socialnega učinka kitajskih naložb in posojil; poziva Srbijo, naj okrepi svoje standarde pravne skladnosti v zvezi s kitajskimi poslovnimi dejavnostmi;
79. poziva Srbijo, naj poveča trajnost svojega energetskega sektorja z diverzifikacijo svojih virov energije, začetkom prehoda na nizkoogljično energijo ter prehodom na obnovljive vire in manj onesnažujoča goriva, obenem pa naj ukine vse neskladne subvencije za premog; spodbuja Srbijo, naj sprejme potrebne ukrepe za ohranitev in varovanje okoljsko občutljivih območij ter okrepi spremljanje izvajanja nacionalnega načrta za zmanjšanje emisij;
80. pozdravlja začetek obratovanja največje vetrne elektrarne Čibuk 1 in napredek, dosežen v zvezi s povezovalnim plinovodom med Srbijo in Bolgarijo; z zaskrbljenostjo ugotavlja trajno nespoštovanje Pogodbe o ustanovitvi Energetske skupnosti in posledično njeno kršenje; ponovno poziva k umestitvi držav Zahodnega Balkana v jedro strategije EU za povezljivost;
81. pozdravlja dejavno sodelovanje Srbije v prometni skupnosti in projektih vseevropskega omrežja, vključno z gradnjo avtoceste Niš–Merdare–Priština;
82. pozdravlja začetek veljavnosti novega regionalnega sporazuma o gostovanju, podpisanega aprila 2019;

Četrtek, 25. marec 2021

83. poziva oblasti, naj zagotovijo usklajenost s standardi in cilji politik EU o varstvu podnebja in okolja ter energetski učinkovitosti, zlasti ob upoštevanju izjave iz Sofije o zeleni agendi za Zahodni Balkan, med drugim tudi z uvedbo oblikovanja cen emisij ogljika, posodobitvijo zakonodaje o energijski učinkovitosti ter pripravo in sprejetjem celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta, da bi spodbudile prehod na krožno gospodarstvo in sprejetje potrebnih ukrepov za ohranitev in varovanje okoljsko občutljivih območij;
84. spodbuja Srbijo, naj dokonča reforme nacionalnih sektorjev električne energije in plina, zlasti z ločitvijo sistemskih operaterjev, ter naj si prizadeva za regionalno povezljivost in dokončanje regionalnega energetskega trga v skladu s Pariškim sporazumom in mednarodnimi obveznostmi iz Pogodbe o ustanovitvi Energetske skupnosti;
85. je zaskrbljen zaradi visokih ravni onesnaženosti zraka in poziva oblasti, naj hitro ukrepajo, da bi izboljšale kakovost zraka, zlasti v velikih mestih in na industrijskih območjih, kot je območje Smedereva, Bora in Kolubare; poudarja, da je treba najti trajnostne rešitve ter omejiti uporabo lignita in drugih vrst nizkokaloričnega premoga za proizvodnjo energije in ogrevanje;
86. obžaluje neukrepanje v zvezi z onesnaževanjem reke Dragovišnice zaradi rudnikov, ki obratujejo na tem območju;
87. pozdravlja dejstvo, da Srbija še naprej odobrava globalno strategijo za zunanjo in varnostno politiko EU;
88. ponovno poudarja, kako pomembna je uskladitev s skupno zunanjo in varnostno politiko EU, ki mora postopno postati sestavni del srbske zunanje politike, kar je eden od pogojev za pristopni proces; izraža zaskrbljenost, ker je stopnja uskladitve Srbije najnižja v regiji; ugotavlja, da nekateri vladni uradniki in nekateri politiki občasno še vedno dajejo izjave, na podlagi katerih se porajajo dvomi o usmeritvah zunanje politike Srbije; je zaskrbljen, ker Srbija v Generalni skupščini OZN vztrajno podpira Rusijo, ko gre za priključitev Krima;
89. pozdravlja dejstvo, da je Srbija uskladila svoje stališče o predsedniških volitvah v Belorusiji s stališčem EU; vendar je še vedno zaskrbljen, ker se Srbija ni uskladila s sankcioniranjem beloruskih uradnikov in stališčem EU o novem varnostnem zakonu na Kitajskem; poziva Srbijo, naj še poveča raven usklajenosti z izjavami, ki jih visoki predstavniki Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko podaja v imenu EU, in sklepi Sveta, tudi tistimi o sankcijah;
90. ugotavlja, da sta Srbija in Kosovo 4. septembra 2020 v Washingtonu podpisala sporazume o gospodarski normalizaciji; vendar obžaluje določbe v besedilu, ki od Kosova zahtevajo, da si preneha prizadevati za članstvo v mednarodnih organizacijah; pozdravlja obnovljeno angažiranost ZDA in poudarja, da morajo EU in ZDA okrepiti svoje partnerstvo in usklajevanje na Zahodnem Balkanu; poudarja, da je čezatlantsko sodelovanje pomemben dejavnik stabilnosti v regiji, in poudarja vodilno vlogo EU kot mediatorke v procesu normalizacije odnosov med Srbijo in Kosovom;
91. opozarja, da bi bila preselitev veleposlaništva Srbije v Izraelu iz Tel Aviva v Jeruzalem v nasprotju s stališčem Evropske unije o dvodržavni rešitvi spora med Izraelom in Palestino;
92. poziva, naj se okrepi evropsko sodelovanje s Srbijo pri obravnavanju manipulativnih dezinformacij ter kibernetških in hibridnih groženj, katerih cilj je razdeliti družbe, diskreditirati EU in spodkopati evropsko perspektivo regije; spodbuja konkretne ukrepe za krepitev odpornosti in kibernetške varnosti ter poziva Srbijo, Komisijo in ESZD, naj podprejo ukrepe za krepitev medijskega pluralizma in kakovostnega novinarstva; poudarja, da je treba izboljšati evropsko usklajevanje za boj proti regionalnim kampanjam dezinformiranja, ki pogosto izvirajo iz Srbije, morebiti z ustanovitvijo centra odličnosti za dezinformacije, ki bi se osredotočal na Balkan;
93. je še posebej zaskrbljen zaradi dezinformacij, ki izvirajo iz Kremlja in se razširjajo prek agencije Sputnik Srbija in drugih domačih akterjev; poziva srbske oblasti, naj ponovno pregledajo ureditev, ki omogoča to delovanje, da bi zmanjšale dezinformacije v državi in zunaj nje, ter okrepijo svoja prizadevanja v boju proti dezinformacijskim kampanjam, ki so se od začetka pandemije covid-19 povečale;
94. je seznanjen s sklenitvijo sporazuma med državami Zahodnega Balkana in Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo (Frontex) o sodelovanju pri upravljanju meja, ki bo agenciji Frontex omogočil, da Srbiji pomaga pri upravljanju meja in izvaja skupne operacije; je seznanjen z dejavno, kooperativno in konstruktivno vlogo Srbije pri upravljanju zunanjih meja EU;

Četrtek, 25. marec 2021

95. ponovno poudarja, da je EU največja trgovinska partnerica Srbije, največja vlagateljica v državo in največja donatorka pomoči zanjo; je seznanjen z odločitvijo Srbije, da oktobra 2019 podpiše prostotrgovinski sporazum z Evrazijsko gospodarsko unijo; pričakuje, da bo Srbija upoštevala trgovinsko politiko EU; opozarja na zavezo Unije, da bo zaščitila svoje interese z blaženjem negativnega učinka prostotrgovinskih sporazumov z Evrazijsko gospodarsko unijo, ki so jih podpisale države, ki so zaprosile za članstvo v Evropski uniji in podpisale stabilizacijsko-pridružitveni sporazum, na primer Srbija; obžaluje, da Srbija še vedno ni članica Svetovne trgovinske organizacije;

96. poziva Srbijo, naj izboljša usklajenost z delovnim pravom EU, sprejme nov zakon o pravici do stavke, obravnava neprijavljeno delo in spremeni zakon o inšpekcijskih pregledih, da bo skladen z ustreznimi konvencijami Mednarodne organizacije dela, ki jih je Srbija ratificirala;

97. poziva Srbijo, naj zagotovi ustrezna finančna sredstva in institucionalne vire za zaposlovalne in socialne politike;

98. pozdravlja nadaljnje sodelovanje Srbije v operacijah kriznega upravljanja v okviru skupne varnostne in obrambne politike; spodbuja Srbijo, naj ohrani trenutne zaveze o zagotavljanju osebja za štiri misije in operacije v okviru skupne varnostne in obrambne politike ter naj si v prihodnosti prizadeva za nadaljnje sodelovanje; pozdravlja sporazume o boju proti terorizmu, ki sta jih podpisali EU in Srbija; v zvezi s tem pozdravlja izboljšave v regionalnem in mednarodnem sodelovanju za boj proti terorizmu in nasilnemu ekstremizmu;

99. izraža zaskrbljenost zaradi vse večje odvisnosti Srbije od obrambne in varnostne opreme in tehnologije iz Ljudske republike Kitajske, vključno s sistemom množičnega nadzora v Beogradu in množičnim zbiranjem osebnih podatkov brez ustreznih varoval, ter zaradi nezadostne preglednosti praks javnega naročanja v varnostnem sektorju; je še naprej zaskrbljen zaradi tesnega političnega in vojaškega sodelovanja Srbije z Rusijo, vključno z nadaljnjo prisotnostjo ruskih letalskih zmogljivosti v Nišu; poziva Srbijo, naj se uskladi s SVOP in njenimi instrumenti;

100. ponovno poziva srbske oblasti, naj si še naprej prizadevajo za odpravo zapuščine nekdanjih komunističnih tajnih služb in kot korak k demokratizaciji Srbije njihove spise dajo na voljo javnosti; poziva Srbijo, naj pospeši proces nasledstva ter izvajanje obveznosti glede delitve skupnega arhiva nekdanje Jugoslavije; v zvezi s tem ponavlja, da je poln dostop do celotnega arhivskega gradiva, zlasti gradiva nekdanje jugoslovanske tajne službe (Udbe) ter protiobveščevalne službe Jugoslovanske ljudske armade (Kosa), bistvenega pomena; znova poziva oblasti, naj omogočijo dostop do arhivov, ki se nanašajo na nekdanje jugoslovanske republike, in naj jih vrnejo njihovim vladam, če te zaprosijo zanje;

101. želi spomniti, da Srbiji največ finančne pomoči zagotavlja EU; pozdravlja prizadevanja Komisije za bolj strateško vlaganje v državah Zahodnega Balkana na podlagi posebnega gospodarskega in naložbenega načrta za Zahodni Balkan; priznava pomen gospodarskega in naložbenega načrta za podpiranje trajnostne povezljivosti, človeškega kapitala, konkurenčnosti in vključujoče rasti, pa tudi za krepitev regionalnega in čezmejnega sodelovanja, da bi se izboljšale možnosti lokalnih in regionalnih uprav za izkoriščanje prednosti teh naložb; poudarja, da morajo biti vse naložbe skladne s cilji Pariškega sporazuma in evropskim zelenim dogovorom;

102. poudarja, da je treba z gospodarskim in naložbenim načrtom spodbujati potrebne strukturne reforme na področjih infrastrukture, energije, okolja in izobraževanja ter da bi se moral ta načrt izvesti čim hitreje in učinkoviteje, da bi se izboljšala prepoznavnost projektov, ki se financirajo s sredstvi EU, ter povečalo zaupanje državljanov Srbije v Evropsko unijo in njene institucije;

103. poziva zakonodajalca, naj v prihodnjem instrumentu za predpristopno pomoč (IPA III) izpopolnita tako spodbude kot pogojevanje ter naj v primeru resnega nazadovanja uporabi mehanizme za zamrznitev; šteje za bistveno, da instrument IPA III podpira nadaljnjo krepitev temeljnih vrednot in dobrega upravljanja; meni, da bi se moralo načelo reverzibilnosti pristopnega procesa – „več za več“ in „manj za manj“ – po prenovljeni metodologiji jasno odražati tudi v predpristopnem financiranju; ponavlja, da bi moral obseg finančne pomoči ustrezati dejanski hitrosti izvajanja reform;

104. poziva srbske oblasti, naj kar najbolje izkoristijo sredstva, ki jih je EU prerazporedila iz instrumenta IPA, da bi prispevala k ublažitvi socialno-ekonomskih posledic pandemije covid-19; poudarja, da je treba posebno pozornost nameniti ranljivim skupinam;

Četrtek, 25. marec 2021

105. ponovno poudarja, da je EU hitro mobilizirala neposredno podporo Zahodnemu Balkanu za odziv na izredne zdravstvene razmere, ki jih je povzročila pandemija covid-19, in podporo socialno-ekonomskemu okrevanju regije;
106. poziva Komisijo in države članice, naj dodelijo zadostno količino cepiva za covid-19 državljanom vseh držav Zahodnega Balkana;
107. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje predsedniku Evropskega sveta, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, vladam in parlamentom držav članic ter predsedniku, vladi in parlamentu Srbije.
-

Četrtek, 25. marec 2021

II

(Sporočila)

SPOROČILA INSTITUCIJ, ORGANOV, URADOV IN AGENCIJ EVROPSKE UNIJE

EVROPSKI PARLAMENT

P9_TA(2021)0091

Zahteva za odvzem imunitete Lívii Járóka

Sklep Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o zahtevi za odvzem imunitete Lívii Járóka (2020/2198(IMM))

(2021/C 494/16)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju zahteve za odvzem imunitete Lívii Járóka, ki jo je 9. julija 2020 podal generalni državni tožilec pri višjem sodišču v Bruslju in je bila razglašena na plenarnem zasedanju 14. septembra 2020,
- ob upoštevanju tega, da se je Lívía Járóka odrekla pravici do zagovora v skladu s členom 9(6) Poslovnika,
- ob upoštevanju členov 8 in 9 Protokola št. 7 o privilegijih in imunitetah Evropske unije ter člena 6(2) Akta o volitvah poslancev Evropskega parlamenta s splošnimi neposrednimi volitvami z dne 20. septembra 1976,
- ob upoštevanju sodb Sodišča Evropske unije z dne 21. oktobra 2008, 19. marca 2010, 6. septembra 2011, 17. januarja 2013 in 19. decembra 2019 ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju člena 5(2), člena 6(1) in člena 9 Poslovnika,
- ob upoštevanju poročila Odbora za pravne zadeve (A9-0050/2021),

A. ker je generalni državni tožilec pri višjem sodišču v Bruslju poslal zahtevo za odvzem imunitete Lívii Járóka, poslanki Evropskega parlamenta, izvoljeni kot predstavnici Madžarske, v zvezi s kršitvijo prvega pododstavka prvega odstavka 11. člena belgijskega kraljevega odloka z dne 1. decembra 1975 o splošni ureditvi nadzora cestnega prometa in uporabe javnih cest ter tretjega pododstavka 29. člena zakona z dne 16. marca 1968 o nadzoru cestnega prometa; ker se kršitev nanaša na prekoračitev dovoljene hitrosti;

⁽¹⁾ Sodba Sodišča z dne 21. oktobra 2008 v združenih zadevah *Marra proti De Gregorio in Clemente*, C-200/07 in C-201/07, ECLI:EU:C:2008:579; sodba Splošnega sodišča z dne 19. marca 2010 v zadevi *Gollnisch proti Parlamentu*, T-42/06, ECLI:EU:T:2010:102; sodba Sodišča z dne 6. septembra 2011 v zadevi *Patriciello*, C-163/10, ECLI:EU:C:2011:543; sodba Splošnega sodišča z dne 17. januarja 2013 v zadevi *Gollnisch proti Parlamentu*, T-346/11 in T-347/11, ECLI:EU:T:2013:23; Sodba Sodišča z dne 19. decembra 2019 v zadevi *Junqueras Vies*, C-502/19, ECLI:EU:C:2019:1115.

Četrtek, 25. marec 2021

- B. ker je 17. novembra 2018 ob 10.30 naprava, nameščena v občini Uccle, ki deluje samodejno in brez prisotnosti pooblaščenih oseb, zabeležila kršitev prekoračitve najvišje dovoljene hitrosti vozila, registriranega na ime Lívía Járóka; ker je bil sestavljen zapisnik, en izvod pa je bil skupaj z obrazcem za odgovor poslan Lívii Járóka 29. novembra 2018; ker je državno tožilstvo Lívio Járóka večkrat neuspešno povabilo na zaslišanje, da bi ugotovilo, ali je vozilo upravljala ona; ker po podatkih protokolarne službe pri zvezni javni službi za zunanje zadeve Lívía Járóka ni uredila prebivališča v Belgiji; ker je bil ta spis petnajst dni po tem, ko je bil odposlan izvod zapisnika, poslan državnemu tožilstvu v Bruslju;
- C. ker poslanci Evropskega parlamenta v skladu s prvim pododstavkom člena 9 Protokola št. 7 o privilegijih in imunitetah Evropske unije uživajo na ozemlju svoje države imunitete, priznane članom parlamenta te države, na ozemlju vseh drugih držav članic pa imuniteto pred kakršnim koli priporom in sodnim postopkom;
- D. ker po eni strani Parlamenta ni mogoče enačiti s sodiščem, po drugi strani pa poslanec v okviru postopka za odvzem imunitete ne more šteti za „obdolženca“⁽²⁾;
- E. ker lahko samo Evropski parlament odloča o tem, ali se bo imuniteta v posameznem primeru odvzela; ker lahko Evropski parlament pri odločanju o odvzemu imunitete razumno upošteva stališče poslanca⁽³⁾;
- F. ker domnevno kaznivo dejanje ni neposredno ali očitno povezano z opravljanjem dolžnosti Lívie Járóka kot poslanke Evropskega parlamenta niti ne predstavlja mnenja ali glasu, ki bi ga izrekla pri opravljanju svojih dolžnosti kot poslanka Evropskega parlamenta, v smislu člena 8 Protokola št. 7 o privilegijih in imunitetah Evropske unije;
- G. ker tem primeru Parlament ni mogel dokazati, da je podan *fumus persecutionis*, torej dovolj utemeljen sum, da je bil postopek sprožen z namenom, da bi se škodovalo politični dejavnosti poslanke;
1. sklene, da se Lívii Járóka odvzame imuniteta;
  2. naroči svojemu predsedniku, naj ta sklep in poročilo pristojnega odbora nemudoma posreduje pristojnim belgijskim oblastem in Lívii Járóka.

⁽²⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 30. aprila 2019 v zadevi Briois proti Parlamentu, T-214/18, ECLI:EU:T:2019:266.

⁽³⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 15. oktobra 2008 v zadevi Mote proti Parlamentu, T-345/05, ECLI:EU:T:2008:440, točka 28.

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0092

Zahteva za odvzem imunitete Jean-Françoisu Jalkhu

Sklep Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o zahtevi za odvzem imunitete Jean-Françoisu Jalkhu (2020/2110(IMM))

(2021/C 494/17)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju zahteve za odvzem imunitete Jean-Françoisu Jalkhu z dne 16. junija 2020, ki jo je državni tožilec vložil pri pritožbenem sodišču v Parizu in je bila razglašena na plenarnem zasedanju 8. julija 2020, v zvezi z nerešeno zadevo, ki jo obravnavajo preiskovalni sodniki in se nanaša na sodno preiskavo v zvezi z domnevnimi kaznivimi dejanji zlorabe zaupanja, organizirane goljufije, ponarejanja listin in uporabe ponarejenih listin, nezakonitega zaposlovanja, ki vključuje neprijavo zaposlenega, ter, poneverbe javnih sredstev in zavestnega prikrivanja poneverbe javnih sredstev,
  - ob upoštevanju zagovora Thierryja Marianiana, ki je v skladu s členom 9(6) Poslovnika zastopal Jean-Françoisu Jalkha,
  - ob upoštevanju členov 8 in 9 Protokola št. 7 o privilegijih in imunitetah Evropske unije ter člena 6(2) Akta o volitvah poslancev Evropskega parlamenta s splošnimi neposrednimi volitvami z dne 20. septembra 1976,
  - ob upoštevanju sodb Sodišča Evropske unije z dne 21. oktobra 2008, 19. marca 2010, 6. septembra 2011, 17. januarja 2013 in 19. decembra 2019⁽¹⁾,
  - ob upoštevanju člena 26 ustave Francoske republike,
  - ob upoštevanju člena 5(2), člena 6(1) in člena 9 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za pravne zadeve (A9-0051/2021),
- A. ker so preiskovalni sodniki zahtevali odvzem poslanske imunitete Jean-Françoisu Jalkhu, da bi ga zaslišali v zvezi z domnevnimi kaznivimi dejanji;
- B. ker se zahteva za odvzem imunitete Jean-Françoisu Jalkhu nanaša na domnevna kazniva dejanja zlorabe zaupanja, ponarejanja listin in uporabe ponarejenih listin, organizirane goljufije, nezakonitega zaposlovanja, ki vključuje neprijavo zaposlenega, ter poneverbe javnih sredstev in zavestnega prikrivanja poneverbe javnih sredstev, ki so kazniva na podlagi členov 314-1, 314-10, 321-2, 321-3, 321-4, 321-9, 321-10, 441-1, 441-10, 441-11, 313-1, 313-2, 313-3, 313-7, 313-8, 313-9, 432-15 in 432-17 francoskega kazenskega zakonika, ter členi L8221-1, L8221-5, L8224-1, L8224-3, L8224-4 in L8224-5 francoskega zakona o delovnih razmerjih;
- C. ker je bila 5. decembra 2016 uvedena sodna preiskava po predhodni preiskavi, ki se je začela, potem ko je takratni predsednik Evropskega parlamenta 9. marca 2015 podal ovadbo v zvezi z nekaj parlamentarnimi pomočniki poslancev Evropskega parlamenta iz stranke Front National;
- D. ker je v kadrovskem načrtu stranke Front National, objavljenem februarja 2015, navedenih samo 15 poslancev Evropskega parlamenta (od skupno 23), 21 lokalnih parlamentarnih pomočnikov in 5 akreditiranih parlamentarnih pomočnikov (od skupno 54 pomočnikov); ker je več parlamentarnih pomočnikov izjavilo, da je njihov kraj zaposlitve sedež stranke Front National v Nanteru, v nekaterih primerih pa so navedli tudi, da so tam zaposleni za polni delovni čas, čeprav je njihovo prebivališče od navedenega kraja zaposlitve oddaljeno med 120 in 945 km; ker se je v tej fazi preiskave izkazalo, da 8 parlamentarnih pomočnikov ni opravljalo skoraj nobene naloge parlamentarnih pomočnikov ali pa so to počeli zgolj v zelo majhnem deležu svojih skupnih nalog;

⁽¹⁾ Sodba Sodišča z dne 21. oktobra 2008 v združenih zadevah *Marra proti De Gregorio in Clemente*, C-200/07 in C-201/07, ECLI:EU:C:2008:579; sodba Splošnega sodišča z dne 19. marca 2010 v zadevi *Gollnisch proti Parlamentu*, T-42/06, ECLI:EU:T:2010:102; sodba Sodišča z dne 6. septembra 2011 v zadevi *Patriciello*, C-163/10, ECLI:EU:C:2011:543; sodba Splošnega sodišča z dne 17. januarja 2013 v zadevi *Gollnisch proti Parlamentu*, T-346/11 in T-347/11, ECLI:EU:T:2013:23; Sodba Sodišča z dne 19. decembra 2019 v zadevi *Junqueras Vies*, C-502/19, ECLI:EU:C:2019:1115.

Četrtek, 25. marec 2021

- E. ker so se med preiskavami razkrile tudi okoliščine, zaradi katerih je malo verjetno, da so ti parlamentarni pomočniki dejansko opravljali naloge v zvezi z Evropskim parlamentom, na primer:
- pogodbe o zaposlitvi parlamentarnih pomočnikov v Evropskem parlamentu so bile časovno umeščene med dve pogodbi o zaposlitvi pri stranki Front National;
  - pogodbe o zaposlitvi parlamentarnih pomočnikov v Evropskem parlamentu in pogodbe o njihovi zaposlitvi v stranki Front National so veljale hkrati;
  - pogodbe o zaposlitvi v stranki Front National so bile sklenjene za obdobje, ki je sledilo obdobju, ki so ga zajemale pogodbe o zaposlitvi parlamentarnih pomočnikov v Evropskem parlamentu;
- F. ker je bilo v preiskavi ugotovljeno, da je bil Jean-François Jalkh od julija 2009 do aprila 2014 zaposlen za polni delovni čas na delovnem mestu lokalnega parlamentarnega pomočnika Jean-Marie Le Pen z bruto mesečno plačo 3 011,14 EUR; ker je imel hkrati več vodstvenih položajev v stranki Front National, bodisi zaporedoma ali sočasno, in je prejel plačilo dveh različnih podjetij za pregled računov kampanje; ker se je 29. januarja 2016 generalni sekretar Evropskega parlamenta odločil, da bo od Jean-Marie Le Pen izterjal znesek 320 026,23 EUR, ki ga je Parlament kril v zvezi s pogodbo Jeana-Françoisa Jalkha; ker so bile različne pritožbe, vložene zoper ta sklep, zavrnjene, zlasti s sodbo Splošnega sodišča Evropske unije z dne 7. marca 2018 ⁽²⁾ in sklepom Sodišča Evropske unije z dne 28. novembra 2018 ⁽³⁾;
- G. ker je bilo v preiskavi ugotovljeno tudi, da je imel Jean-François Jalkh kot poslanec Evropskega parlamenta lokalno parlamentarno pomočnico, zaposleno za polni delovni čas z bruto mesečno plačo 2 950 EUR od 1. julija 2014 do 4. januarja 2016, razen v obdobju od 24. avgusta 2015 do 14. decembra 2015; ker ni elektronskih sporočil ali drugih dokazov, ki bi potrjevali njeno delo na delovnem mestu parlamentarne pomočnice; ker je bila zadevna parlamentarna pomočnica vključena v kadrovski načrt stranke Front National, objavljen februarja 2015, kot pomočnica podpredsednika, pristojnega za pravne zadeve, Jean-François Jalkh; ker je bila odkrita elektronska pošta, ki jo je v času kampanje za francoske volitve leta 2015 in občinskih volitev leta 2014 podpisovala kot „Pomočnica Jean-Françoisa Jalkha – služba za volitve“; ker so bila za obdobje od junija 2015 do 21. decembra 2015 najdena tudi elektronska sporočila, ki razkrivajo njeno delo v volilni kampanji Wallerand de Saint-Just, ki je bil vodilni kandidat stranke Front National na regionalnih volitvah v regiji Île de France, čeprav je bila njena pogodba za delovno mesto parlamentarne pomočnice v ta namen prekinjena le od 24. avgusta do 14. decembra 2015; ker je bila 11. decembra 2019 obtožena zavestnega prikrivanja poneverbe javnih sredstev;
- H. ker preiskovalni sodniki menijo, da je treba zaslišati Jean-Françoisa Jalkha;
- I. ker Jean-François Jalkh po tem, ko so ga preiskovalci 18. decembra 2018 povabili na zaslihanje, po tem, ko je navedel, kdaj je razpoložljiv, in po tem, ko je njegov pravni svetovalec štiri dni pred dogovorjenim datumom zaslihanja, vložil prošnjo za odložitev, v kateri je bilo navedeno, da Jean-François Jalkh želi uveljavljati pravico do molka, na zaslihanje ni prišel; ker Jean-François Jalkh, ne glede na dopis njegovega odvetnika z dne 19. februarja 2019, v katerem je bilo potrjeno, da se je pripravil na zaslihanje udeležiti prostovoljno, ponovno ni prišel na zaslihanje, ko so ga preiskovalci povabili 25. junija 2019, in nenavzočnosti ni utemeljil; ker je nato zavrnil zaslihanje pred preiskovalnimi sodniki, ki so ga 15. novembra 2019 pozvali na zaslihanje, in se skliceval na svojo poslansko imuniteto;
- J. ker je pristojni organ vložil zahtevo za odvzem imunitete Jean-François Jalkhu, da bi ga lahko zaslišali v zvezi z obtožbami, ki se nanj nanašajo;
- K. ob upoštevanju, da Parlamenta ni mogoče enačiti s sodiščem in da poslanec v postopku za odvzem imunitete ne sme biti obravnavan kot „obtoženec“ ⁽⁴⁾;

⁽²⁾ Sodba Splošnega sodišča (šesti senat) z dne 7. marca 2018, Jean-Marie Le Pen proti Evropskemu parlamentu, T-140/16, ECLI:EU:T:2018:122.

⁽³⁾ Sklep Sodišča (četrti senat) z dne 28. novembra 2018, Jean-Marie Le Pen proti Evropskemu parlamentu, C-303/18 P, ECLI:EU:C:2018:962.

⁽⁴⁾ Sodba Splošnega sodišča z dne 30. aprila 2019, Briois proti Parlamentu, T-214/18, ECLI:EU:T:2019:266.

Četrtek, 25. marec 2021

- L. ker v skladu s členom 9 Protokola št. 7 o privilegijih in imunitetah Evropske unije poslanci Evropskega parlamenta uživajo na ozemlju svoje države članice imunitete, priznane poslancem parlamenta te države;
  - M. ker drugi odstavek člena 26 francoske ustave določa, da „se poslanca zaradi hudega ali drugega kaznivega dejanja ne sme prijati ali pripreti niti se mu ne sme kako drugače odvzeti prostosti brez dovoljenja predsedstva doma parlamenta, katerega poslanec je. To dovoljenje se ne zahteva, če je bil zaloten pri hudem ali drugem kaznivem dejanju ali pravnomočno obsojen“;
  - N. ker je namen poslanske imunitete zaščititi Parlament in njegove poslance pred sodnimi postopki, povezanimi z dejavnostmi poslancev med opravljanjem parlamentarnih dolžnosti, ki jih od teh dolžnosti ni mogoče ločiti;
  - O. ker v tem primeru Parlament ni odkril dokazov o obstoju *fumus persecutionis*, to je utemeljenega suma, da je bil postopek začet z namenom, da bi se škodovalo politični dejavnosti poslanca v njegovi vlogi poslanca Evropskega parlamenta;
    - 1. sklene, da se Jean-François Jalkhu odvzame imuniteta;
    - 2. naroči svojemu predsedniku, naj ta sklep in poročilo pristojnega odbora nemudoma posreduje francoskim oblastem in Jean-Françoisu Jalkhu.
-

III

(Pripravljalni akti)

EVROPSKI PARLAMENT

P9_TA(2021)0093

Sistem virov lastnih sredstev Evropske unije ***

Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o osnutku uredbe Sveta o določitvi izvedbenih ukrepov za sistem virov lastnih sredstev Evropske unije ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 608/2014 (10045/2020 – C9-0024/2021 – 2018/0132(APP))

(Posebni zakonodajni postopek – odobritev)

(2021/C 494/18)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju osnutka uredbe Sveta (10045/2020),
- ob upoštevanju zahteve za odobritev, ki jo je Svet podal v skladu s četrtrim odstavkom člena 311 Pogodbe o delovanju Evropske unije in členom 106a Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo (C9-0024/2021),
- ob upoštevanju Medinstitucionalnega sporazuma z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju Sklepa Sveta (EU, Euratom) 2020/2053 z dne 14. decembra 2020 o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije ter razveljavitvi Sklepa 2014/335/EU, Euratom ⁽²⁾ in zlasti člena 10,
- ob upoštevanju svojih resolucij z dne 14. marca 2018 o naslednjem večletnem finančnem okviru: priprava stališča Parlamenta o večletnem finančnem okviru po letu 2020 ⁽³⁾ in o reformi sistema virov lastnih sredstev Evropske unije ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 30. maja 2018 o večletnem finančnem okviru 2021–2027 in lastnih sredstvih ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. novembra 2018 o večletnem finančnem okviru 2021–2027 – stališče Parlamenta z namenom doseči dogovor ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. oktobra 2019 o večletnem finančnem okviru 2021–2027 in lastnih sredstvih: čas je za izpolnitev pričakovanj državljanov ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ Medinstitucionalni sporazum z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev (UL L 433 I, 22.12.2020, str. 28).

⁽²⁾ UL L 424, 15.12.2020, str. 1.

⁽³⁾ UL C 162, 10.5.2019, str. 51.

⁽⁴⁾ UL C 162, 10.5.2019, str. 71.

⁽⁵⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0226.

⁽⁶⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0449.

⁽⁷⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0032.

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju izjav Komisije in Sveta z dne 10. oktobra 2019 o večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 in lastnih sredstvih: čas je za izpolnitev pričakovanih državljanov,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. maja 2020 o novem večletnem finančnem okviru, lastnih sredstvih in načrtu za okrevanje ⁽⁸⁾,
  - ob upoštevanju svoje zakonodajne resolucije z dne 16. septembra 2020 o osnutku sklepa Sveta o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije ⁽⁹⁾,
  - ob upoštevanju člena 105(1) in (4) Poslovnika,
  - ob upoštevanju priporočila Odbora za proračun (A9-0047/2021),
    1. odobri osnutek uredbe Sveta;
    2. naroči svojemu predsedniku, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu in Komisiji ter nacionalnim parlamentom.
-

⁽⁸⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0124.

⁽⁹⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0220.

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0094

Nenasprotovanje delegiranemu aktu: identifikacija in registracija govedi, ovc in koz

Sklep Evropskega parlamenta, da ne nasprotuje delegirani uredbi Komisije z dne 19. februarja 2021 o spremembi Delegirane uredbe (EU) št. 640/2014 glede pravil o neizpolnjevanju v zvezi s sistemom za identifikacijo in registracijo govedi, ovc in koz ter izračunu ravni upravnih kazni v zvezi s prijavljenimi živalmi v okviru shem pomoči za živali ali ukrepov podpore na žival (C(2021)00993 – 2021/2566(DEA))

(2021/C 494/19)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju delegirane uredbe Komisije (C(2021)00993),
  - ob upoštevanju pisma Komisije z dne 26. februarja 2021, v katerem poziva Parlament, naj izjavi, da ne bo nasprotoval delegirani uredbi,
  - ob upoštevanju pisma Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja predsedniku konference predsednikov odborov z dne 17. marca 2021,
  - ob upoštevanju člena 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
  - ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾, zlasti členov 63(4), 64(6), 77(7) in 115 (5) Uredbe,
  - ob upoštevanju člena 111(6) Poslovnika,
  - ob upoštevanju priporočila za sklep Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja,
  - ob upoštevanju, da ni bilo izraženo nobeno nasprotovanje v roku iz tretje in četrte alineje člena 111(6) Poslovnika, ki se je iztekel 25. marca 2021,
- A. ker Uredba Sveta (ES) št. 21/2004 ⁽²⁾ določa, da države članice vzpostavijo sistem za identifikacijo in registracijo ovc in koz, Uredba (ES) št. 1760/2000 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾ pa vsebuje zahteve, podobne tistim za sistem za identifikacijo in registracijo govedi, in ker je primerno uskladiti pravila za upoštevanje neskladnosti v zvezi s sistemom za identifikacijo in registracijo navedenih treh kategorij živali;
- B. ker je ob upoštevanju razvoja integriranega administrativnega in kontrolnega sistema ter zaradi poenostavitve primerno prilagoditi upravne kazni pri shemah pomoči za živali in ukrepih podpore na žival iz Delegirane uredbe Komisije (EU) št. 640/2014 ⁽⁴⁾, tako da se iz uporabe upravnih kazni izvzamejo do tri živali, za katere se odkrije, da niso ugotovljene, in s prilagoditvijo ravni veljavnih kazni, če se odkrije, da več kot tri živali niso ugotovljene.

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 352/78, (ES) št. 165/94, (ES) št. 2799/98, (ES) št. 814/2000, (ES) št. 1290/2005 in (ES) št. 485/2008 (UL L 347, 20.12.2013, str. 549).

⁽²⁾ Uredba Sveta (ES) št. 21/2004 z dne 17. decembra 2003 o uvedbi sistema za identifikacijo in registracijo ovc in koz ter o spremembi Uredbe (ES) št. 1782/2003 in direktiv 92/102/EGS in 64/432/EGS (UL L 5, 9.1.2004, str. 8).

⁽³⁾ Uredba (ES) št. 1760/2000 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 17. julija 2000 o uvedbi sistema za identifikacijo in registracijo govedi ter o označevanju govejega mesa in proizvodov iz govejega mesa in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 820/97 (UL L 204, 11.8.2000, str. 1).

⁽⁴⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) št. 640/2014 z dne 11. marca 2014 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede integriranega administrativnega in kontrolnega sistema, pogojev za zavrnitev ali ukinitvev plačil in za upravne kazni, ki se uporabljajo za neposredna plačila, podporo za razvoj podeželja in navzkrižno skladnost (UL L 181, 20.6.2014, str. 48).

Četrtek, 25. marec 2021

1. izjavlja, da ne nasprotuje delegirani uredbi;
  2. naroči svojemu predsedniku, naj ta sklep posreduje Svetu in Komisiji.
-

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0099

Splošni okvir za listinjenje in posebni okvir za enostavno, pregledno in standardizirano listinjenje kot pomoč pri okrevanju po krizi zaradi COVID-19 ***I

Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2017/2402 o določitvi splošnega okvira za listinjenje in o vzpostavitvi posebnega okvira za enostavno, pregledno in standardizirano listinjenje kot pomoč pri okrevanju po pandemiji COVID-19 (COM(2020)0282 – C9-0207/2020 – 2020/0151(COD))

(Redni zakonodajni postopek: prva obravnava)

(2021/C 494/20)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju predloga Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu (COM(2020)0282),
  - ob upoštevanju člena 294(2) in člena 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije, na podlagi katerih je Komisija podala predlog Parlamentu (C9-0207/2020),
  - ob upoštevanju člena 294(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
  - ob upoštevanju mnenja Evropske centralne banke z dne 23. septembra 2020 ⁽¹⁾,
  - ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 29. oktobra 2020 ⁽²⁾,
  - ob upoštevanju začasnega dogovora, ki ga je odobril pristojni odbor v skladu s členom 74(4) Poslovnika, in zaveze predstavnika Sveta v pismih z dne 16. decembra 2020 in 17. marca 2021, da bo odobril stališče Evropskega parlamenta v skladu s členom 294(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
  - ob upoštevanju člena 59 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za ekonomske in monetarne zadeve (A9-0215/2020),
1. sprejme stališče v prvi obravnavi, kakor je določeno v nadaljevanju;
  2. poziva Komisijo, naj mu zadevo ponovno predloži, če svoj predlog nadomesti, ga bistveno spremeni ali ga namerava bistveno spremeniti;
  3. naroči svojemu predsedniku, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu in Komisiji ter nacionalnim parlamentom.

P9_TC1-COD(2020)0151

Stališče Evropskega parlamenta, sprejeto v prvi obravnavi dne 25. marca 2021 z namenom sprejetja Uredbe (EU) 2021/... Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2017/2402 o določitvi splošnega okvira za listinjenje in o vzpostavitvi posebnega okvira za enostavno, pregledno in standardizirano listinjenje kot pomoč pri okrevanju po krizi zaradi COVID-19

(Ker je bil dosežen sporazum med Parlamentom in Svetom, je stališče Parlamenta enako končnemu zakonodajnemu aktu, Uredbi (EU) 2021/557.)

⁽¹⁾ UL C 377, 9.11.2020, str. 1.

⁽²⁾ UL C 10, 11.1.2021, str. 30.

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0100

Sprememba Uredbe (EU) št. 575/2013 v zvezi s prilagoditvami okvira za listinjenje za podporo okrevanju gospodarstva v odziv na krizo zaradi COVID-19 ***I

Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 575/2013 v zvezi s prilagoditvami okvira za listinjenje za podporo okrevanju gospodarstva v odziv na pandemijo COVID-19 (COM(2020)0283 – C9-0208/2020 – 2020/0156(COD))

(Redni zakonodajni postopek: prva obravnava)

(2021/C 494/21)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju predloga Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu (COM(2020)0283),
  - ob upoštevanju člena 294(2) in člena 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije, na podlagi katerih je Komisija podala predlog Parlamentu (C9-0208/2020),
  - ob upoštevanju člena 294(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
  - ob upoštevanju mnenja Evropske centralne banke z dne 23. septembra 2020 ⁽¹⁾,
  - ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 29. oktobra 2020 ⁽²⁾,
  - ob upoštevanju začasnega dogovora, ki ga je odobril pristojni odbor v skladu s členom 74(4) Poslovnika, in zaveze predstavnika Sveta v pismu z dne 16. decembra 2020, da bo odobril stališče Evropskega parlamenta v skladu s členom 294(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
  - ob upoštevanju člena 59 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za ekonomske in monetarne zadeve (A9-0213/2020),
1. sprejme stališče v prvi obravnavi, kakor je določeno v nadaljevanju;
  2. poziva Komisijo, naj mu zadevo ponovno predloži, če svoj predlog nadomesti, ga bistveno spremeni ali ga namerava bistveno spremeniti;
  3. naroči svojemu predsedniku, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu in Komisiji ter nacionalnim parlamentom.

P9_TC1-COD(2020)0156

Stališče Evropskega parlamenta, sprejeto v prvi obravnavi dne 25. marca 2021 z namenom sprejetja Uredbe (EU) 2021/... Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 575/2013 v zvezi s prilagoditvami okvira za listinjenje za podporo okrevanju gospodarstva v odziv na krizo zaradi COVID-19

(Ker je bil dosežen sporazum med Parlamentom in Svetom, je stališče Parlamenta enako končnemu zakonodajnemu aktu, Uredbi (EU) 2021/558.)

⁽¹⁾ UL C 377, 9.11.2020, str. 1.

⁽²⁾ UL C 10, 11.1.2021, str. 30.

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0101

Nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo ***I**Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, prenosa, posredovanja, tehnične pomoči in tranzita blaga z dvojno rabo (prenovitev) (COM(2016)0616 – C8-0393/2016 – 2016/0295(COD))****(Redni zakonodajni postopek – prenovitev)**

(2021/C 494/22)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju predloga Komisije Parlamentu in Svetu (COM(2016)0616),
  - ob upoštevanju člena 294(2) in člena 207(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije, na podlagi katerih je Komisija podala predlog Parlamentu (C8-0393/2016),
  - ob upoštevanju člena 294(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
  - ob upoštevanju Medinstitucionalnega sporazuma z dne 28. novembra 2001 o bolj sistematičnem ponovnem sprejemu pravnih aktov ⁽¹⁾,
  - ob upoštevanju pisma Odbora za pravne zadeve z dne 27. marca 2017, naslovljenega na Odbor za mednarodno trgovino v skladu s členom 110(3) Poslovnika,
  - ob upoštevanju začasnega dogovora, ki ga je odobril pristojni odbor v skladu s členom 74(4) Poslovnika, in zaveze predstavnika Sveta v pismu z dne 18. novembra 2020, da bo odobril stališče Evropskega parlamenta v skladu s členom 294(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
  - ob upoštevanju členov 110 in 59 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za mednarodno trgovino ter mnenja Odbora za zunanje zadeve (A8-0390/2017),
- A. ker po mnenju posvetovalne skupine pravnih služb Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije predlog Komisije ne vključuje vsebinskih sprememb, razen tistih, ki so v njem opredeljene kot take, in ker je ta predlog, kar zadeva kodifikacijo nespremenjenih določb prejšnjih obstoječih besedil skupaj z njihovimi spremembami, zgolj kodifikacija obstoječih besedil brez vsebinskih sprememb;
1. sprejme stališče v prvi obravnavi, kakor je določeno v nadaljevanju in kakor je bilo prilagojeno v skladu s predlogi posvetovalne skupine pravnih služb Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije;
  2. se seznanja z izjavo Komisije, priloženo tej resoluciji;
  3. poziva Komisijo, naj mu zadevo ponovno predloži, če svoj predlog nadomesti, ga bistveno spremeni ali ga namerava bistveno spremeniti;
  4. naroči svojemu predsedniku, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu in Komisiji ter nacionalnim parlamentom.

⁽¹⁾ UL C 77, 28.3.2002, str. 1.

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TC1-COD(2016)0295

Stališče Evropskega parlamenta, sprejeto v prvi obravnavi dne 25. marca 2021 z namenom sprejetja Uredbe (EU) 2021/... Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo (prenovitev)

(Ker je bil dosežen sporazum med Parlamentom in Svetom, je stališče Parlamenta enako končnemu zakonodajnemu aktu, Uredbi (EU) 2021/821.)

Četrtek, 25. marec 2021

PRILOGA K ZAKONODAJNI RESOLUCIJI

Izjava Komisije o programu krepitve zmogljivosti za nadzor izvoza blaga z dvojno rabo

Komisija priznava pomen skupnega programa za izdajanje dovoljenj in krepitev zmogljivosti izvrševanja ter usposabljanja za učinkovit sistem EU za nadzor izvoza. Komisija bo v posvetovanju z Usklajevalno skupino za blago z dvojno rabo z namenom opredelitve zasnove programa za krepitev zmogljivosti in usposabljanja, njegovega načina izvajanja in njegove uporabe preučila posledice, ki bi jih tak program lahko imel na človeške in finančne vire.

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0104

Lastna sredstva iz naslova odpadne plastične embalaže, ki se ne reciklira, in nekateri vidiki lastnih sredstev iz naslova BND *

Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o osnutku uredbe Sveta o izračunu lastnih sredstev iz naslova odpadne plastične embalaže, ki se ne reciklira, načinih in postopkih za to dajanje lastnih sredstev na razpolago, o ukrepih za zagotavljanje denarnih sredstev in o nekaterih vidikih lastnih sredstev iz naslova bruto nacionalnega dohodka (13142/2020 – C9-0018/2021 – 2018/0131(NLE))

(Posvetovanje)

(2021/C 494/23)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju osnutka Sveta (13142/2020),
- ob upoštevanju člena 322(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije in člena 106a Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo, v skladu s katerima se je Svet posvetoval s Parlamentom (C9-0018/2021),
- ob upoštevanju Medinstitucionalnega sporazuma z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju Sklepa Sveta (EU, Euratom) 2020/2053 z dne 14. decembra 2020 o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije ter razveljavitvi Sklepa 2014/335/EU, Euratom ⁽²⁾ in zlasti člena 10,
- ob upoštevanju svojih resolucij z dne 14. marca 2018 o naslednjem večletnem finančnem okviru: priprava stališča Parlamenta o večletnem finančnem okviru po letu 2020 ⁽³⁾ in o reformi sistema virov lastnih sredstev Evropske unije ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 30. maja 2018 o večletnem finančnem okviru 2021–2027 in lastnih sredstvih ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. novembra 2018 o večletnem finančnem okviru 2021–2027 – stališče Parlamenta z namenom doseči dogovor ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. oktobra 2019 o večletnem finančnem okviru 2021–2027 in lastnih sredstvih: čas je za izpolnitev pričakovanj državljanov ⁽⁷⁾,
- ob upoštevanju izjav Komisije in Sveta z dne 10. oktobra 2019 o večletnem finančnem okviru 2021–2027 in lastnih sredstvih: čas je za izpolnitev pričakovanj državljanov,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. maja 2020 o novem večletnem finančnem okviru, lastnih sredstvih in načrtu za okrevanje ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ Medinstitucionalni sporazum z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev (UL L 433 I, 22.12.2020, str. 28).

⁽²⁾ UL L 424, 15.12.2020, str. 1.

⁽³⁾ UL C 162, 10.5.2019, str. 51.

⁽⁴⁾ UL C 162, 10.5.2019, str. 71.

⁽⁵⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0226.

⁽⁶⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0449.

⁽⁷⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0032.

⁽⁸⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0124.

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju svoje zakonodajne resolucije z dne 16. septembra 2020 o osnutku sklepa Sveta o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije ⁽⁹⁾,
  - ob upoštevanju člena 82 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za proračun (A9-0048/2021),
1. odobri osnutek Sveta, kakor je bil spremenjen;
  2. poziva Svet, naj ga obvesti, če namerava odstopiti od besedila, ki ga je odobril Parlament;
  3. poziva Svet, naj se ponovno posvetuje s Parlamentom, če namerava svoj osnutek bistveno spremeniti;
  4. naroči svojemu predsedniku, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu in Komisiji.

Predlog spremembe 1**Osnutek uredbe****Uvodna izjava 13**

Osnutek Sveta

Predlog spremembe

(13) **Vzpostaviti bi bilo treba zanesljiv in hiter revizijski postopek za namene reševanja možnih sporov, do katerih lahko pride med državo članico in Komisijo v zvezi s zneskom kakršnih koli prilagoditev poročil v zvezi z lastnimi sredstvi iz naslova nericiklirane odpadne plastične embalaže ali če je država članica kriva za domnevno neposredovanje podatkov, da bi se izognili zamudnim in dragim postopkom za ugotavljanje kršitev pred Sodiščem Evropske unije.**

črtano

Predlog spremembe 2**Osnutek uredbe****Uvodna izjava 15**

Osnutek Sveta

Predlog spremembe

(15) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila, kar zadeva določitev obrazcev za poročila o lastnih sredstvih iz naslova nericiklirane odpadne plastične embalaže **in kar zadeva podrobnejšo opredelitev revizijskega postopka za reševanje morebitnih sporov med državo članico in Komisijo.** Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta.

(15) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila, kar zadeva določitev obrazcev za poročila o lastnih sredstvih iz naslova nericiklirane odpadne plastične embalaže. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta.

⁽⁹⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0220.

Četrtek, 25. marec 2021

Predlog spremembe 3**Osnutek uredbe****Člen 9 – odstavek 4**

Osnutek Sveta

4. Zadevna država članica lahko od Komisije zahteva, da revidira prilagoditev, ki jo je sporočila v pismu iz odstavka 3 v dveh mesecih po dnevu prejema tega pisma. Ta revizija se konča z odločitvijo, ki jo Komisija sprejme najpozneje tri mesece po dnevu prejetja zahteve države članice. Kadar Komisija v odločitvi v celoti ali delno revidira zneske, ki ustrezajo prilagoditvi, sporočeni v pismu iz odstavka 3, da zadevna država članica ustrezni znesek na razpolago. Niti zahteva države članice za revizijo prilagoditve niti ničnostna tožba proti odločitvi Komisije ne vplivata na obveznost države članice, da na razpolago znesek, ki ustreza prilagoditvi.

črtano

Predlog spremembe

Predlog spremembe 4**Osnutek uredbe****Člen 9 – odstavek 5**

Osnutek Sveta

5. Komisija lahko sprejme izvedbene akte, v katerih določi revizijski postopek iz odstavka 4 tega člena. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 14(3).

črtano

Predlog spremembe

Predlog spremembe 5**Osnutek uredbe****Člen 11 – odstavek 1 – pododstavek 4**

Osnutek Sveta

Spori med državo članico in Komisijo glede tega ali se lahko državi članici pripiše odgovornost za domnevno neposredovanje podatkov iz točke (d) prvega pododstavka tega odstavka se rešujejo z revizijo iz člena 9(4).

črtano

Predlog spremembe

Četrtek, 25. marec 2021

Predlog spremembe 6**Osnutek uredbe****Člen 11 – odstavek 2***Osnutek Sveta**Predlog spremembe*

(2) Če država članica začne revizijo iz člena 9(4), se obresti računajo od datuma, ki ga določi Komisija v skladu s členom 9 (3).

črtano

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0105

Zbiranje lastnih sredstev, pridobljenih iz davka na dodano vrednost *

Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o osnutku uredbe Sveta o spremembi Uredbe (EGS, Euratom) št. 1553/89 o dokončni enotni ureditvi zbiranja lastnih sredstev, pridobljenih iz davka na dodano vrednost (12771/2020 – C9-0364/2020 – 2018/0133(NLE))

(Posvetovanje)

(2021/C 494/24)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju osnutka Sveta (12771/2020),
- ob upoštevanju člena 322(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije in člena 106a Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo, v skladu s katerima se je Svet posvetoval s Parlamentom (C9-0364/2020),
- ob upoštevanju Medinstitucionalnega sporazuma z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju Sklepa Sveta (EU, Euratom) 2020/2053 z dne 14. decembra 2020 o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije ter razveljavitvi Sklepa 2014/335/EU, Euratom ⁽²⁾ in zlasti člena 10,
- ob upoštevanju svojih resolucij z dne 14. marca 2018 o naslednjem večletnem finančnem okviru: priprava stališča Parlamenta o večletnem finančnem okviru po letu 2020 ⁽³⁾ in o reformi sistema virov lastnih sredstev Evropske unije ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 30. maja 2018 o večletnem finančnem okviru 2021–2027 in lastnih sredstvih ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. novembra 2018 o večletnem finančnem okviru 2021–2027 – stališče Parlamenta z namenom doseči dogovor ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. oktobra 2019 o večletnem finančnem okviru 2021–2027 in lastnih sredstvih – čas je za izpolnitev pričakovanj državljanov ⁽⁷⁾,
- ob upoštevanju izjav Komisije in Sveta z dne 10. oktobra 2019 o večletnem finančnem okviru 2021–2027 in lastnih sredstvih: čas je za izpolnitev pričakovanj državljanov,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. maja 2020 o novem večletnem finančnem okviru, lastnih sredstvih in načrtu za okrevanje ⁽⁸⁾,
- ob upoštevanju svoje zakonodajne resolucije z dne 16. septembra 2020 o osnutku sklepa Sveta o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije ⁽⁹⁾,
- ob upoštevanju člena 82 Poslovnika,
- ob upoštevanju poročila Odbora za proračun (A9-0049/2021),

⁽¹⁾ Medinstitucionalni sporazum z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev (UL L 433 I, 22.12.2020, str. 28).

⁽²⁾ UL L 424, 15.12.2020, str. 1.

⁽³⁾ UL C 162, 10.5.2019, str. 51.

⁽⁴⁾ UL C 162, 10.5.2019, str. 71.

⁽⁵⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0226.

⁽⁶⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0449.

⁽⁷⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0032.

⁽⁸⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0124.

⁽⁹⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0220.

Četrtek, 25. marec 2021

1. odobri osnutek Sveta, kakor je bil spremenjen;
2. poziva Svet, naj obvesti Parlament, če namerava odstopati od besedila, ki ga je odobril Parlament;
3. poziva Svet, naj se ponovno posvetuje s Parlamentom, če namerava bistveno spremeniti svoj osnutek;
4. naroči svojemu predsedniku, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu in Komisiji.

Predlog spremembe 1

Osnutek uredbe

Člen 1 – odstavek 1 – točka 8

Uredba (EGS, Euratom) št. 1553/89

Člen 9

Osnutek Sveta

„Člen 9

Predlog spremembe

„Člen 9

1. Vsi popravki poročil iz člena 7(1) za predhodna proračunska leta se, ne glede na razlog zanje, izvedejo v dogovoru med Komisijo in zadevno državo članico.

Če se država članica in Komisija ne dogovorita o popravku, Komisija zadevno državo članico v pismu obvesti o potrebnem popravku. Pismo je eden od, ukrepov' iz točke (c) člena 12(2) Uredbe Sveta 609/2014.

2. Zadevna država članica lahko v dveh mesecih po prejemu pisma iz drugega pododstavka odstavka 1 od Komisije zahteva, da revidira popravek, ki ga je sporočila v skladu z drugim pododstavkom odstavka 1. Ta revizijski postopek se konča z odločitvijo, ki jo Komisija sprejme najpozneje tri mesece po dnevu prejetja zahteve države članice.

Kadar Komisija v odločitvi v celoti ali delno revidira zneske, ki ustrezajo popravku, da zadevna država članica ustreznih zneskov na voljo. Niti zahteva države članice za revizijo popravka niti ničnostna tožba proti odločitvi Komisije ne vplivata na obveznost države članice, da da na voljo znesek, ki ustreza popravku.

Vsi popravki se vključijo v agregatna poročila, ki popravljajo predhodna poročila za zadevna proračunska leta.

1. Vsi popravki poročil iz člena 7(1) za predhodna proračunska leta se, ne glede na razlog zanje, izvedejo v dogovoru med Komisijo in zadevno državo članico.

Če se država članica in Komisija ne dogovorita o popravku, Komisija zadevno državo članico v pismu obvesti o potrebnem popravku. Pismo je eden od, ukrepov' iz točke (c) člena 12(2) Uredbe Sveta (EU, Euratom) št. 609/2014.

Četrtek, 25. marec 2021

Osnutek Sveta

Predlog spremembe

3. Komisija sprejme izvedbene akte, v katerih podrobneje določi postopkovno ureditev revizijskega postopka iz odstavka 2. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 13(3). Sprejetje teh izvedbenih aktov ne posega v uporabo revizijskega postopka, določenega v odstavku 2.

4. Po 31. juliju četrtega leta od zadevnega proračunskega leta se v letno poročilo iz člena 7(1) popravki ne vnašajo več, razen če se nanašajo na točke, ki jih je predhodno notificirala Komisija ali zadevna država članica.“

2. Po 31. juliju četrtega leta od zadevnega proračunskega leta se v letno poročilo iz člena 7(1) popravki ne vnašajo več, razen če se nanašajo na točke, ki jih je predhodno notificirala Komisija ali zadevna država članica.“

Četrtek, 25. marec 2021

P9_TA(2021)0106

Smernice za proračun za leto 2022 – oddelek III**Resolucija Evropskega parlamenta z dne 25. marca 2021 o splošnih smernicah za pripravo proračuna za leto 2022, oddelek III – Komisija (2020/2265(BUI))**

(2021/C 494/25)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 314 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju člena 106a Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo,
- ob upoštevanju Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012⁽¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: finančna uredba),
- ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027⁽²⁾ (v nadaljnjem besedilu: uredba o večletnem finančnem okviru), skupnih izjav Parlamenta, Sveta in Komisije v zvezi s tem⁽³⁾ ter povezanih enostranskih izjav⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju Medinstitucionalnega sporazuma z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju Sklepa Sveta (EU, Euratom) 2020/2053 z dne 14. decembra 2020 o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije in razveljavitvi Sklepa 2014/335/EU, Euratom⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) 2020/2094 z dne 14. decembra 2020 o vzpostavitvi Instrumenta Evropske unije za okrevanje v podporo okrevanju po krizi zaradi COVID-19⁽⁷⁾,
- ob upoštevanju Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije⁽⁸⁾,
- ob upoštevanju splošnega proračuna Evropske unije za proračunsko leto 2021⁽⁹⁾ in skupnih izjav Parlamenta, Sveta in Komisije, ki so mu priložene,
- ob upoštevanju posebnega poročila Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC) z dne 8. oktobra 2018 o globalnem segrevanju za 1,5 °C,
- ob upoštevanju globalnega poročila Medvladne platforme o biološki raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah (IPBES) o oceni biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev,

⁽¹⁾ UL L 193, 30.7.2018, str. 1.

⁽²⁾ UL L 433 I, 22.12.2020, str. 11.

⁽³⁾ UL C 444 I, 22.12.2020.

⁽⁴⁾ Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 16. decembra 2020 o osnutku uredbe Sveta o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, priloga 2: Izjave (Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0357).

⁽⁵⁾ UL L 433 I, 22.12.2020, str. 28.

⁽⁶⁾ UL L 424, 15.12.2020, str. 1.

⁽⁷⁾ UL L 433 I, 22.12.2020, str. 23.

⁽⁸⁾ UL L 433 I, 22.12.2020, str. 1.

⁽⁹⁾ UL L 93, 17.3.2021, str. 1.

Četrtek, 25. marec 2021

- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 8. junija 2020 o demografskih izzivih – pot naprej,
- ob upoštevanju resolucije generalne skupščine OZN št. 70/1 z dne 25. septembra 2015 z naslovom Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030, ki je začela veljati 1. januarja 2016,
- ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic in svoje resolucije o njem z dne 19. januarja 2017 ⁽¹⁰⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2020 o evropskem zelenem dogovoru ⁽¹¹⁾,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 16. februarja 2021 o proračunskih smernicah za leto 2022,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. decembra 2018 o polni uporabi določb schengenskega pravnega reda v Bolgariji in Romuniji: odprava kontrol na notranjih kopenskih, morskih in zračnih mejah ⁽¹²⁾,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 19. marca 2020 o začasnem okviru za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu ob izbruhu COVID-19 (C(2020)1863),
- ob upoštevanju člena 93 Poslovnika,
- ob upoštevanju mnenj Odbora za industrijo, raziskave in energetiko, Odbora za promet in turizem, Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja ter Odbora za kulturo in izobraževanje,
- ob upoštevanju stališča v obliki predlogov sprememb Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve,
- ob upoštevanju pisem Odbora za zunanje zadeve, Odbora za razvoj, Odbora za proračunski nadzor, Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane, Odbora za notranji trg in varstvo potrošnikov, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve, Odbora za ustavne zadeve ter Odbora za pravice žensk in enakost spolov,
- ob upoštevanju poročila Odbora za proračun (A9-0046/2021),

Vrnitev v ustaljene tirnice: proračun za leto 2022 za okrevanje po koronavirusni krizi

1. meni, da bi moral imeti proračun Unije za leto 2022 še pomembnejšo vlogo pri zagotavljanju pozitivnega in oprijemljivega učinka na življenje državljanov ter pri krepitvi evropskega gospodarstva, spodbujanju trajnostnih naložb ter ohranjanju in ustvarjanju kakovostnih delovnih mest po vsej Uniji, kakor tudi pri soočanju z izzivi podnebnih sprememb in digitalnega prehoda, pri ambicioznejših podnebnih ciljih Unije za leto 2030, v skladu s katerimi naj bi dosegli podnebno nevtralnost do leta 2050, ter pri zmanjševanju ekonomskih, socialnih, ozemeljskih, izobraževalnih in generacijskih razlik ter razlik med spoloma, še zlasti zaradi negotovih gospodarskih obetov, za katere v letu 2022 ne gre pričakovati, da bi se vrnili na predpandemično raven, ter dejstva, da je treba na hiter, pošten in vključujoč način odpraviti gospodarsko in socialno škodo ter škodo na področju zaposlovanja, ki jo je povzročila pandemija covid-19;

2. zato namerava sprejeti v prihodnost usmerjen proračun, ki bo podprl okrevanje ter Uniji omogočil, da bo povečala naložbe in zmanjšala brezposelnost, spodbudila digitalni in zeleni prehod, se osredotočila na močno evropsko zdravstveno unijo, spodbujala vključujoče okrevanje s poudarkom na mladih ter zagotovila varnost in blaginjo svojim državljanom; meni, da so te prednostne naloge bistvene za okrevanje in gradnjo temeljev za odpornejšo Unijo v skladu s Pariškim sporazumom;

⁽¹⁰⁾ UL C 242, 10.7.2018, str. 24.

⁽¹¹⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0005.

⁽¹²⁾ UL C 388, 13.11.2020, str. 18.

Četrtek, 25. marec 2021

Živahno gospodarstvo za spodbujanje naložb in zmanjšanje brezposelnosti

3. želi spomniti, da so mala in srednja podjetja temelj evropskega gospodarstva, saj predstavljajo skoraj 99 % vseh podjetij v državah članicah in zagotavljajo približno tri četrtine vseh delovnih mest; poudarja, da mala in srednja podjetja pomembno prispevajo k ustvarjanju delovnih mest, gospodarski rasti in stabilnosti; je zaskrbljen zaradi hudih in dolgotrajnih posledic krize za tovrstna podjetja, zato namerava zanje nameniti zadostna sredstva prek različnih programov EU;

4. s tem v zvezi poudarja, kako pomembno je ustrezno financiranje programa za enotni trg, da bi se povečala konkurenčnost malih podjetij, spodbujalo podjetništvo, izboljšal dostop do trgov in učinkovito podprlo mala podjetja, tudi z razvojem digitalnih in podjetniških spretnosti; opozarja tudi, da se lahko s programom InvestEU spodbujajo trajnostne, inovativne in socialne naložbe ter nudijo kapitalske podpore malim in srednjim podjetjem, ki jih je prizadela kriza; priznava, da je treba nujno ustvariti poslovno okolje, ki bo prijazno do malih in srednjih podjetij, podpreti njihove grozde in mreže ter zmanjšati upravno breme zanje; zlasti poudarja, da je treba za spodbujanje inovacij, ustvarjanja delovnih mest in podjetništva mladih podpreti pobude na ravni EU, katerih cilj je olajšati ustanavljanje novih zagonskih podjetij in izboljšati njihov dostop do financiranja;

5. poudarja, da je treba nenehno občutno krepiti vlaganja v raziskave, razvoj in inovacije, da bi bila EU gonilna sila pri uresničevanju evropskega zelenega dogovora in digitalnega prehoda; s tem v zvezi poudarja posebne zasluge programa Obzorje Evropa, vključno z dejavnostmi Evropskega raziskovalnega sveta; meni, da je treba malim in srednjim podjetjem, zagonskim podjetjem in univerzam nujno zagotoviti ustrezno in prilagojeno podporo na področju raziskav in inovacij, da bodo lahko dejavno sodelovali pri teh velikih izzivih; opozarja na pomen spodbujanja sodelovanja med akademskim svetom in industrijo; poudarja, da je pandemija covid-19 jasno pokazala, kako pomembne so evropske raziskave na področju farmacevtskih izdelkov in cepiv za krepitev odpornosti EU v primeru zdravstvene krize;

6. poudarja, da je treba za odziv Unije na izzive, povezane s pandemijo covid-19, sprejeti hitre in ciljno usmerjene proračunske odločitve; v zvezi s tem zahteva, da se v interesu javnega zdravja in reševanja življenj ter v skladu s členom 15 (3) finančne uredbe iz programa Obzorje Evropa v celoti zagotovi nepričakovano visok znesek sproščenih sredstev za raziskave, da bi se nevtralizirale nove različice virusa in hkrati predvidele prihodnje grožnje; poudarja, da tako visok znesek sproščenih sredstev ni bil predviden in posledično ni bil vključen v sporazum o večletnem finančnem okviru;

7. poudarja ključno vlogo kohezijske politike EU, ki je glavna naložbena politika Unije in eden od temeljev trajnostnega in vključujočega okrevanja, ter opozarja na njeno edinstveno evropsko dodano vrednost in prispevek k splošnemu skladnemu razvoju EU in njenih držav članic ter regij; zlasti poudarja njen potencial za spodbujanje gospodarske rasti in ustvarjanje več kakovostnih delovnih mest, ki so osrednjega pomena za proces okrevanja; izpostavlja njeno ključno vlogo pri doseganju strateških ciljev EU, kot so ekonomska, socialna in teritorialna kohezija ter konvergenca med državami članicami in znotraj njih, pravičen prehod, kakovostno zaposlovanje, konkurenčno, socialno, zeleno in krožno gospodarstvo ter inovacije, in vlogo gonilne sile za pošteno, vključujočo in trajnostno Unijo;

8. opozarja na dolgoročne posledice, ki jih ima podaljšanje odstopanja od pravil o državni pomoči med sedanjo krizo na enotnem trgu za države članice z omejenimi javnimi sredstvi in omejeno fiskalno zmogljivostjo; poudarja, da ima proračun EU ključno vlogo pri zagotavljanju tesnega sodelovanja med državami članicami in EU, da bi ublažile socialno-ekonomske posledice pandemije, hkrati pa iskale konkretne rešitve za ohranitev enakih konkurenčnih pogojev na enotnem trgu ter povečale ekonomsko in socialno kohezijo med regijami EU;

9. poudarja, da sta skupna kmetijska politika in skupna ribiška politika temelja evropskega povezovanja, katerega cilj je varna, cenovno dostopna, visokokakovostna preskrba s hrano in prehranska suverenost Evropejcev, pravilno delovanje kmetijskih trgov, trajnostni razvoj podeželskih regij in generacijska pomladitev v kmetijstvu; želi spomniti na ključno vlogo teh politik pri prispevanju k stabilnim in sprejemljivim dohodkom kmetov in ribičev, zlasti v sedanjih težkih razmerah; poziva, naj se posebno pozornost nameni kmetijstvu majhnega obsega, mladim kmetom in malim ribiškimi podjetjem ter ohranjanju stabilne in varne prehranske verige za evropske državljane; poudarja, da so koronavirusna kriza in druge krize

Četrtek, 25. marec 2021

močno prizadele številne kmetijske sektorje, ter po potrebi podpira ciljno usmerjena povečanja ustreznih proračunskih vrstic za ukrepe za podporo trgu; opozarja, da se je treba spoprijeti s temi izzivi in hkrati pripraviti reformo skupne kmetijske politike, ki naj bi imela pomembnejšo vlogo pri uresničevanju ciljev evropskega zelenega dogovora;

10. poudarja, da je treba dati poseben zagon turističnemu sektorju, še zlasti gostinstvu in hotelirstvu, ki se je zaradi pandemije covid-19 še posebej močno skrčil, kar je imelo uničujoče posledice, še zlasti v regijah, ki so v veliki meri odvisne od turizma; poudarja, da je turistični sektor pomemben steber gospodarstva Unije in zaposluje znaten delež delovne sile, zlasti v malih in srednjih podjetjih ter družinskih podjetjih; pričakuje, da bodo ustrezni programi EU, vključno z mehanizmom za okrevanje in odpornost, regionalno politiko, programom za digitalno Evropo in programom InvestEU, odločilno prispevali k dolgoročni konkurenčnosti in trajnostnosti sektorja ter da se bodo s proračunom EU za leto 2022 zanje zagotovila potrebna sredstva; ponovno izraža obžalovanje, da ni bila uslišana zahteva Parlamenta, da naj se za turizem vzpostavi poseben program EU;

11. poudarja, da je potrebna celovita evropska vesoljska strategija, in priznava dodano vrednost vesoljskega programa EU; še zlasti poudarja, da mora Unija spodbujati razvoj inovativnih in konkurenčnih proizvodnih sektorjev (težka vesoljska industrija) in prodajnih sektorjev (aplikacije na podlagi vesoljskih podatkov); opozarja na pomembno vlogo Agencije EU za vesoljski program in na dejstvo, da je treba zagotoviti zadostno raven financiranja in osebja;

Soočanje z izzivi digitalnega in zelenega prehoda

12. poudarja, da je koronavirusna kriza izpostavila, kako nujno je odpraviti digitalni razkorak, zlasti z vzpostavitvijo evropskega izobraževalnega prostora in izvajanjem akcijskega načrta za digitalno izobraževanje, da bi uresnili cilje glede digitalnih znanj in spretnosti, spodbudili vključujoče učenje in pospešili digitalno preobrazbo Evrope; opozarja, kako pomembne so zadostno financiranje in sinergije med programi EU, da bi se ustvarili uspešni pogoji za pospešitev tržnega uvajanja prelomnih tehnologij in inovacij ter da bi evropsko gospodarstvo in javni sektor prevzela vodilno vlogo pri digitalnem prehodu; meni, da je program za digitalno Evropo ključen za povečanje konkurenčnosti Evrope v svetovnem digitalnem gospodarstvu in doseganje tehnološke suverenosti; pričakuje, da bo ta program spodbudil naložbe v visokozmogljivostno računalništvo, etično umetno inteligenco, tehnologijo 5G in kibernetko varnost v EU ter širjenje naprednih digitalnih znanj in spretnosti v gospodarstvu in družbi; poziva države članice in Komisijo, naj spoštujejo merila, ki določajo, da je treba 20 % sredstev mehanizma za okrevanje in odpornost nameniti digitalnemu prehodu;

13. poudarja osrednjo vlogo proračuna EU za zagotavljanje uspeha evropskega zelenega dogovora, tudi strategije za biotsko raznovrstnost, in za uporabo načela neškodovanja, krepitev gospodarskega in socialnega okrevanja držav članic po koronavirusni krizi s spreminjanjem zelenih izzivov v priložnosti za naložbe in strukturne reforme ter za omogočanje pravičnega prehoda na bolj trajnostno, vključujoče in odporno gospodarstvo; želi spomniti, da ta prehod zahteva znatne strukturne spremembe in da imajo države članice, regije in mesta različne začetne pogoje ali zmožnosti za sprijemanje z njimi; zlasti poudarja, da je treba novo strategijo za rast podpreti z ustreznimi sredstvi, vključno s sredstvi za okrevanje ter mehanizmom za pravični prehod, da bo Unija lahko izpolnila svoje zaveze in pri tem ne bo prezrla nikogar, ter namerava pozorno spremljati izvajanje strategije v proračunu za leto 2022; v zvezi s tem poudarja, da so vlaganja v energijsko učinkovitost, krožno gospodarstvo, trajnostno in cenovno dostopno pametno mobilnost ter sodobno in odporno infrastrukturo EU ključni dejavniki za ponovno pridobitev konkurenčnosti, ki prispevajo k uresničevanju podnebnih ciljev EU, krepitevi strateške neodvisnosti EU ter širjenju trajnostnih industrij; nadalje priznava ključno vlogo, ki jo je imel instrument za povezovanje Evrope pri medsebojnem povezovanju Unije z vsemi njenimi regijami, tudi najbolj oddaljenimi, otoškimi in redko poseljenimi, v prometnem, digitalnem in energetskega sektorju;

14. poudarja, kako pomembno je podpreti podnebne ukrepe in varstvo okolja, tako da se ustreznim programom in instrumentom v proračunu EU, zlasti programu LIFE, zagotovi dodatna sredstva; nadalje poudarja, da je treba za vključevanje podnebnih ukrepov povečati prizadevanja na vseh področjih politike, da bi v celotnem obdobju večletnega finančnega okvira 2021–2027 na področju podnebja dosegli splošni cilj porabe v višini vsaj 30 % skupnega zneska proračuna Unije in odhodkov iz instrumenta Evropske unije za okrevanje; nadalje poudarja, da si je treba še naprej prizadevati, da bo letna poraba v večletnem finančnem okviru za cilje biotske raznovrstnosti v letu 2024 dosegla 7,5 %, od

Četrtek, 25. marec 2021

leta 2026 dalje pa 10 %; poziva Parlament, naj v polni meri sodeluje pri razvoju zanesljivejših, preglednejših in celovitejših metodologij za izvrševanje takšnih odhodkov in njihovo sledenje ter z zanimanjem pričakuje letna posvetovanja s Komisijo in Svetom, kot so določena v Medinstitucionalnem sporazumu;

15. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo zadostna finančna sredstva za izvajanje strategije EU na področju kemikalij za trajnostnost, vključno s spodbuditvijo raziskav in inovacij za prehod na varne in trajnostno zasnovane kemikalije, materiale in proizvode, ter z zagotavljanjem ustreznih in trajnih virov za Evropsko agencijo za kemikalije, za izvajanje akcijskega načrta za krožno gospodarstvo, ki temelji na ciklih nestrupenih materialov, in za izvajanje prihodnjega akcijskega načrta za ničelno onesnaževanje vode, zraka in tal;

Močna evropska zdravstvena unija

16. ponovno poudarja pomen in potencial programa EU za zdravje, ki je v novem večletnem finančnem okviru postal največji zdravstveni program, ki je bil kadar koli financiran iz proračuna EU; pričakuje, da se bodo povečale sinergije med vsemi programi EU, ki so vključeni v povečanje zmogljivosti zdravstvenih sistemov EU, tudi njihove zmogljivosti glede pripravljenosti in preprečevanja v primeru kriz, ter programi, ki zagotavljajo dodatne naložbe v zdravstveni sektor, kot so Evropski socialni sklad plus (ESS+) in Evropski sklad za regionalni razvoj (ERDF) ter programa Obzorje Evropa in Digitalna Evropa; meni, da bi morale kopičenje rezerv prek RescEU in programa EU za zdravje ostati prednostna naloga v proračunu EU; poudarja, kako pomemben je mehanizem Unije na področju civilne zaščite, da bo EU boljše pripravljena na vse vrste naravnih nesreč, pandemije in izredne razmere ter da se bo lahko nanje bolje odzvala;

17. poudarja, da je koronavirusna kriza obremenila zdravstvene sisteme držav članic kot še nikoli prej in razkrila pomanjkljivosti v Uniji pri proizvodnih zmogljivostih za cepiva in drugih osnovnih medicinskih proizvodov; zato poudarja, da Unija potrebuje solidarnost in kolektivno odgovornost, ki pomenita več pristojnosti EU na področju zdravja in več konkretnih ukrepov v smeri močne evropske zdravstvene unije; poudarja, da je aktualna kriza pokazala, da so potrebna večja vlaganja v zdravstveno infrastrukturo, znanja in spretnosti ter okrevanje od pomanjkanja naložb v preteklosti; v zvezi s tem pozdravlja sporočilo Komisije o inkubatorju HERA (COM(2021)0078), s katerim naj bi okrepili prizadevanja pri odkrivanju novih različic covid-19, prilagajanju cepiv, izboljšanju učinkovitosti kliničnih preskušanj, skrajšanju postopka regulativne odobritve in povečanju proizvodnje cepiv; opozarja, da se večina proizvodnih zmogljivosti nahaja zunaj Unije, kar otežuje dobavo zdravil, kadar so ta potrebna, in predstavlja oviro, ki jo je treba premagati pri vzpostavljanju evropske zdravstvene unije; poudarja, da je treba zagotoviti zadostna sredstva, da bi pomagali povečati proizvodnjo cepiv, protistrupov in drugih osnovnih zdravil v državah članicah ter da bi v proračunu za leto 2022 zagotovili možnost takojšnjega odziva v primeru izrednih razmer;

18. obžaluje, da je bil leta 2020 v EU rak diagnosticiran 2,7 milijona ljudem, približno 1,3 milijona ljudi pa je zaradi njega umrlo; pozdravlja evropski načrt za boj proti raku, ki je pomemben steber močnejše evropske zdravstvene unije; priznava, da mora Unija v skladu z načrtom okrepiti in izvajati pristop na področju preprečevanja in zdravljenja raka ter pri oskrbi bolnikov z rakavimi obolenji; poziva, naj se v letu 2022 ustrezno dodelijo proračunska sredstva za primerne programe EU, kot so program EU za zdravje, sklop za zdravje v okviru drugega stebra programa Obzorje Evropa in program za digitalno Evropo, da bi financirali nove tehnologije, raziskave in inovacije v okviru boja Unije proti raku;

19. opozarja zlasti na ključno vlogo Evropske agencije za zdravila (EMA) in Evropskega centra za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC) v sedanji pandemiji covid-19; poziva k ustreznim finančnim sredstvom v proračunu za leto 2022, da bi ti pomembni agenciji lahko nadaljevali svoje delo; z zanimanjem pričakuje predlog o ustanovitvi evropskega organa za pripravljenost in odzivanje na izredne zdravstvene razmere (HERA), ki naj bi zagotovil, da se bo v prihodnjih zdravstvenih krizah Unija zmožna učinkovito in usklajeno pripraviti in odzvati; opozarja, da je treba organu HERA zagotoviti nova sredstva ter tako preprečiti negativen vpliv na obstoječe programe, politike in agencije, ter zagotoviti učinkovite sinergije med agencijo EMA in centrom ECDC;

Vključujoče okrevanje s poudarkom na mladi generaciji

20. poudarja, da so mladi, tako kot po finančni krizi leta 2008, ponovno posebej močno prizadeti zaradi posledic koronavirusne krize, ki povečujejo brezposelnost mladih in negativno vplivajo na izobraževanje in duševno zdravje, zlasti tistih, ki vstopajo na trg dela; zato poudarja, da je treba v celoti preučiti vse možnosti za financiranje, da bi se uspešno izboljšalo vključevanje na trg dela, zlasti s poklicnim usposabljanjem, ukrepi za izboljšanje socialne vključenosti, delovnih

Četrtek, 25. marec 2021

pogojev in socialne zaščite, tudi za invalide, pa tudi z vidika družine in življenjskih obetov za mlade, pri tem pa je treba upoštevati direktivo o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja;

21. vztraja, da Unija brez strukturirane strategije za svojo mlado generacijo ne bo našla trajnostne poti k okrevanju; s tem v zvezi opozarja, kako izjemno pomembno je povečati finančna sredstva za programe Unije, kot je Erasmus+, ki nesporno uspešno pomagajo pri širjenju izobraževanja, usposabljanja in zaposlitvenih možnosti v Uniji; poudarja, da je Erasmus+ vodilni program Unije, ki je med državljani splošno znan in je prinesel oprijemljive rezultate; poudarja potencial tega programa pri spodbujanju odličnosti in omogočanju dostopa mladim do inovacij in podjetništva z vključujočim usmerjanjem in izobraževanjem, pa tudi potrebo po ukrepih za usposabljanje in mobilnost pri izobraževanju odraslih; obžaluje negativen vpliv koronavirusne krize na program Erasmus+, zaradi česar se je znatno zmanjšalo število udeležencev, ki lahko izkoristijo to izkušnjo; v zvezi s tem poudarja, kako pomembno je, da proračun za leto 2022 nadomesti zamujene priložnosti; poziva Komisijo, naj še naprej spodbuja evropsko državljansko vzgojo in državljansko udeležbo; ponovno poziva države članice, naj vsaj 10 % sredstev v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost namenijo za kakovostno in vključujoče izobraževanje;

22. poudarja, da je treba najti trajnostne in dolgoročne rešitve za uspešen boj s strukturnimi demografskimi izzivi ter za zmanjšanje bega možganov s podeželskih, otoških, oddaljenih ter manj razvitih območij in regij EU; poudarja, da so potrebna finančna sredstva za oživitvev regij, ki se soočajo z upadanjem prebivalstva, z naložbami v socialne in demografske politike, ki podpirajo družine, ter za ustrezno podporo starajočemu se prebivalstvu v Evropi v smislu zdravstvenega varstva, mobilnosti in javnih storitev; poudarja, da je treba vzpostaviti ustrezne strukture za preučevanje trendov in predlaganje ukrepov za ustrezno obravnavanje demografskih sprememb, na primer z dodajanjem posebnih meril k metodologiji dodeljevanja sredstev za strukturne sklade v prihodnosti;

23. poudarja, da so ženske nesorazmerno prizadete zaradi posledic koronavirusne krize; poudarja, kako pomembno je, da se vidik spola vključi v pripravo proračuna, da bi imeli ženske in moški enake koristi od javne porabe; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj v tesnem sodelovanju s Parlamentom pospeši uvedbo učinkovite, pregledne in celovite metodologije za merjenje ustreznih odhodkov glede na spol, kot je določeno v Medinstitucionalnem sporazumu, da bi lahko dosegli oprijemljive rezultate za proračun za leto 2022 in razširili to metodologijo na vse programe večletnega finančnega okvira; poleg tega poziva k hitremu izvajanju strategije EU za enakost spolov; poudarja zaskrbljujoče in vedno večje nazadovanje na področju enakosti spolov in pravic žensk ter pomen uporabe vseh instrumentov EU za boj proti tem situacijam; poziva k dodatnim sredstvom za podporo zaščite, spodbujanja in splošnega dostopa do spolnega in reproduktivnega zdravja ter pravic in za podporo zagovornicam človekovih pravic;

24. poudarja, da v procesu okrevanja nihče ne sme biti zapostavljen in da se morajo zato Unija in države članice spopasti s tveganjem revščine in socialne izključenosti; poudarja, da bi morala proračun Unije za leto 2022 in instrument Evropske unije za okrevanje prispevati k doseganju ciljev OZN za trajnostni razvoj in uresničevanju evropskega stebra socialnih pravic s podpiranjem vseživljenjskega učenja, krepitvijo socialnega dialoga in zagotavljanjem dostopa vseh do osnovnih storitev, kot so zdravstveno varstvo, mobilnost, ustrezna prehrana in dostojno bivališče; v zvezi s tem poudarja dodano vrednost ESS+ in meni, da bi bilo treba v okviru deljenega upravljanja dodeliti ustrezna sredstva za izvajanje jamstva za mlade in prihodnjega jamstva za otroke; pozdravlja, da bo na naslednjem socialnem vrhu v Portu poudarek namenjen socialni razsežnosti Evrope;

25. poudarja, da so kulturni in ustvarjalni sektor ter kulturni turizem med glavnimi sektorji, ki so in bodo še naprej nosili breme krize, s katero se sooča EU; poziva k dodatnim ukrepom za te sektorje in dodatnemu financiranju za povezane programe EU, zlasti program Ustvarjalna Evropa; pozdravlja ustvarjalno in interdisciplinarno pobudo novi evropski Bauhaus;

Varnost in blaginja za evropske državljane

26. meni, da so gospodarska rast in blaginja, notranja varnost, zaščita zunanjih meja EU, temeljne pravice, ustrezno delovanje schengenskega območja in svoboda gibanja znotraj EU med seboj neločljivo povezani in vzajemno koristni; poudarja, da bi po strokovnih ocenah nadaljnje povezovanje schengenskega območja za države članice na zunanjih mejah Unije povečalo finančne možnosti za upravljanje meja; opozarja, da schengensko območje sodelujočim državam prinaša

Četrtek, 25. marec 2021

gospodarske koristi; poudarja, da bi se s pristopom držav kandidatk, ki že izpolnjujejo vse tehnične zahteve, k schengenskemu območju lahko okrepilo gospodarstvo EU; poudarja, da bi pristop teh držav članic k schengenskemu območju povečal učinek proračuna EU in sredstev za okrevanje ter neposredno vplival na hitrejšo gospodarsko okrevanje; ponovno poziva k hitri vključitvi Romunije, Bolgarije in Hrvaške v schengensko območje; poudarja, kako pomembne so obsežne naložbe EU na področju notranje varnosti, da bi izboljšali preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj na ravni EU in pravosodno odzivanje EU na grožnje čezmejnega kriminala ter spodbudili izmenjavo informacij;

27. je seznanjen, da so v večletnem finančnem okviru 2021–2027 za izvajanje migracijske in azilne politike ter politike vključevanja predvideni večji zneski kot prejšnja leta; pričakuje, da bodo azil in migracije ostali med glavnimi točkami na dnevnem redu EU; poudarja, da ostajajo solidarnostni ukrepi, kot so mehanizmi za premestitev, preselitev ali humanitarni sprejem, ključnega pomena, dokler ne bo sprejeta pomembnejša reforma skupnega evropskega azilnega sistema; v zvezi s tem poudarja, da bodo države članice še naprej potrebovale finančno podporo za sprejem, registracijo in obravnavo prošelj za azil, pa tudi za vračanje in premestitev; poziva, naj se več sredstev nameni usklajevanju s tranzitnimi državami in državami izvora nezakonitih migracij, da bi nadzorovali in ustavili trgovino z ljudmi ter tihotapljenje ljudi; je globoko zaskrbljen zaradi številnih smrtnih žrtev v Sredozemlju in meni, da je iskanje in reševanje odgovornost, ki ne more biti prepuščena izključno nedržavnim akterjem; dodaja, da bodo finančno podporo še naprej potrebovale tudi tretje države na zunanjih mejah Unije, ki se soočajo z migracijskimi tokovi v EU; v zvezi s tem poudarja pomembno vlogo evropske mejne in obalne straže (Frontex) in njen nedavno okrepljen mandat ter poziva, naj se ji zagotovijo zadostna sredstva, da bo lahko delovala na vseh področjih, za katera je v skladu z novim mandatom pristojna; vztraja, da je treba pri učinkovitem upravljanju zunanjih meja spoštovati pravo Unije in mednarodno pravo, zlasti pravico do azila in načelo nevračanja, predvsem v okviru nedavnih domnev o morebitni vpletenosti v zavračanje migrantov; zato opozarja, da je treba v skladu s členom 110 Uredbe (EU) 2019/1896⁽¹³⁾ zaposliti uradnike za temeljne pravice, da bi prispevali k spodbujanju temeljnih pravic v okviru evropskega integriranega upravljanja meja; poudarja, da je treba povečanje proračunskih sredstev za agencijo Frontex pospremiti z ustrežno večjo odgovornostjo in preglednostjo ter ga pogojiti z zavezo te agencije spoštovanju zakonodaje Unije;

28. poudarja, da je treba vsem agencijam, ki delujejo na področju varnosti, pravosodja, preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, temeljnih pravic, azila in migracij ter upravljanja meja, zagotoviti ustrezna finančna sredstva, kadrovske vire in usposabljanje osebja, da bodo lahko uresničevale večje pristojnosti, ter opozarja na pomen sodelovanja med agencijami, nujne tehnološke inovacije in prilagajanje ter na njihovo ključno vlogo pri poglobljanju sodelovanja in usklajevanja med državami članicami; poudarja, kako pomembno je pravilno izvajanje in operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov EU na področju svobode, varnosti in pravice;

29. odločno podpira okrepljena prizadevanja EU za spopadanje z vse večjimi varnostnimi grožnjami, kot so terorizem, radikalizacija in nasilni ekstremizem, tihotapljenje ljudi, trgovina z ljudmi, nepravilni promet s prepovedanimi drogami, kibernetična kriminaliteta in hibridne grožnje v Evropi in sosednjih državah, ter kampanje dezinformiranja proti evropskim demokracijam, ki se vodijo iz tretjih držav, ter za izboljšanje usklajevanja teh programov na ravni EU; opozarja, da nedavni teroristični napadi dokazujejo, da so za okrepitev notranje varnosti Unije potrebne izboljšave interoperabilnosti informacijskih sistemov na področju pravosodja in notranjih zadev; ugotavlja, da je pandemija prinesla nove izzive na področju kriminala; zato pozdravlja strategijo za varnostno unijo, ki jo je Komisija predstavila 24. julija 2020, in poziva k ustreznemu financiranju akcijskih načrtov, ki so bili predvideni v njej;

30. opozarja, da je spoštovanje načela pravne države bistven pogoj za skladnost z načelom dobrega finančnega poslovanja iz člena 317 PDEU; pozdravlja, da je 1. januarja 2021 začela veljati uredba o pravni državi, ki določa splošno ureditev pogojevanja za zaščito proračuna Unije, in se odločno zavzema za njeno celovito, takojšnje in pravilno izvajanje; poziva k znatnemu povečanju finančnih sredstev za zaščito teh temeljnih načel; zato poudarja, kako pomembno je dobro opremiti in ustrezno financirati Evropsko javno tožilstvo (EJT) in mu zagotoviti dovolj uslužbencev za boj proti kaznivim dejanjem, ki škodijo proračunu Unije, in vztraja, da je treba EJT omogočiti nadaljnje ukrepanje v zvezi z nerešenimi primeri ter zmogljivosti za pregled in preiskovanje vseh novih primerov;

⁽¹³⁾ Uredba (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2019 o evropski mejni in obalni straži ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1052/2013 in (EU) 2016/1624 (UL L 295, 14.11.2019, str. 1).

Četrtek, 25. marec 2021

31. poudarja, da spodbujanje evropskih vrednot in kultur igra dejavno vlogo pri podpiranju demokracije, nediskriminacije in enakosti spolov ter v boju proti dezinformacijam in lažnim novicam; je zaskrbljen zaradi poslabšanja razmer na področju pravne države, demokracije in temeljnih pravic v nekaterih državah članicah ter poudarja, da so potrebna finančna sredstva za podporo svobode tiska, medijske in umetniške svobode v Uniji; poudarja, da je novi program za državljane, enakost, pravice in vrednote strateško pomemben za utrjevanje evropskega državljanstva in demokracije, enakosti in pravne države v EU ter za pomoč žrtvam nasilja na podlagi spola; opominja še, da ima program za pravosodje poseben cilj, namreč podporo in spodbujanje izobraževanja v pravosodju z namenom gojenja skupne pravne in pravosodne kulture ter kulture pravne države; poziva k enakomerni porabi sredstev za te programe v celotnem obdobju večletnega finančnega okvira in k porabi vseh letnih sredstev za posebne cilje; pozdravlja tudi neutrudno in obsežno delo Agencije EU za temeljne pravice, ki spremlja zakonodajo in prakso držav članic na teh področjih; meni, da je konferenca o prihodnosti Evrope eno od orodij za reševanje številnih izzivov na področju demokratičnih in temeljnih pravic in da je izjemno pomembno, da imajo vse institucije EU, ki sodelujejo pri pripravi in vodenju prihodnje konference, ustrezne upravne proračune;

32. opozarja na ključni prispevek instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI) k odpravljanju temeljnih vzrokov migracij in prisilnega razseljevanja, spodbujanju trajnostnega razvoja, demokracije, političnih in gospodarskih reform, pravne države in človekovih pravic ter podpiranju volilnih postopkov; poleg tega poudarja strateški pomen širitvene politike v državah Zahodnega Balkana; v zvezi s tem poziva k dodatnim sredstvom za Zahodni Balkan ter države vzhodnega in južnega sosedstva, pa tudi za Agencijo Združenih narodov za pomoč in zaposlovanje palestinskih beguncev na Bližnjem vzhodu (UNRWA) in za humanitarno pomoč; poudarja, da je EU odgovorna zagotoviti zadostna sredstva za reševanje geopolitičnih posledic koronavirusne krize, poskrbeti za varno in stabilno svetovno okolje ter izkazati solidarnost z močno prizadetimi tretjimi državami z uporabo instrumentov EU za zunanje financiranje, da bi tem državam pomagali okrepiti zmogljivosti njihovih zdravstvenih sistemov, vključno z izboljšanjem njihovega dostopa do cepiv, in ublažiti socialno-ekonomske posledice krize; poudarja, da je treba upoštevati COVAX, sistem za distribucijo cepiva proti covidu-19, da bi najbolj ranljivim državam zagotovili enakopraven dostop do cepiv; poleg tega pozdravlja, da bo neposredna podpora zagotovljena sosedstvu EU, zlasti neposrednemu;

33. opozarja, kako je pomembno, da se za proračun EU zagotovi dovolj podrobna nomenklatura, ki bi proračunskemu organu omogočila učinkovito sprejemanje odločitev, Parlamentu pa predvsem demokratični nadzor in pregled vseh postavk; zato vztraja, da mora proračunska nomenklatura v celoti in čim prej odražati dogovor o uredbi NDICI; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj predstavi predlog spremembe proračuna EU za leto 2021, da bi se začel izvajati dogovor, dosežen pri pogajanjih o uredbi NDICI, o petih ločenih proračunih za geografske programe v Aziji, zlasti za Bližnji vzhod, južno Azijo, srednjo Azijo, severno in jugovzhodno Azijo ter Pacifik, in sicer z oblikovanjem ustreznih ločenih proračunskih vrstic; meni, da bi bilo tako usklajevanje mogoče in bi moralo potekati pred proračunskim postopkom za leto 2022;

34. poudarja, kako pomembno je zagotoviti ustrezno finančno podporo, tako s strani držav članic kot tudi prek Evropskega obrambnega sklada, da bi uvedli postopno oblikovanje skupne obrambne politike EU ter povečali varnost in strateško avtonomijo EU; poleg tega poudarja, da je treba izboljšati konkurenčnost in inovativnost v evropski obrambni industriji, kar lahko prispeva k spodbujanju rasti in ustvarjanju delovnih mest, ter da je treba z okrepljenimi prizadevanji za razvoj skupnih vojaških in civilnih zmogljivosti povečati razpoložljivost in operativno učinkovitost;

Posebna in medsektorska vprašanja v zvezi s proračunom za leto 2022

35. pričakuje, da se bo med pripravami na sprejetje proračuna za leto 2022 v praksi uresničil celoten potencial svežnja večletnega finančnega okvira, ter namerava pozorno spremljati izvajanje vseh elementov doseženega dogovora; ponavlja, da se bodo v letu 2022 prvič izvedle prilagoditve za posamezne programe v skladu s členom 5 uredbe o večletnem finančnem okviru, med drugim za vodilne programe EU, ki se bodo financirali iz novega mehanizma, ki temelji na globah;

36. opozarja na večje zaostanke, do katerih je v obdobju 2014–2020 prišlo pri izvajanju programov in skladov EU, predvsem tistih v skupnem upravljanju; poziva države članice, naj pospešijo izvajanje teh programov, da ne bi ogrozili pravočasnega začetka izvajanja novih programov EU v večletnem finančnem okviru 2021–2027, pa tudi tistih, ki se

Četrtek, 25. marec 2021

financirajo iz instrumenta Evropske unije za okrevanje; je zaskrbljen zaradi nevarnosti, da bo prišlo do dodatnih zamud pri izvajanju programov novega večletnega finančnega okvira, saj morajo države članice najprej upoštevati zelo tesen časovni razpored za izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost;

37. poleg tega obžaluje pozno sprejetje večletnega finančnega okvira 2021–2027 in meni, da bodo posledice te zamude vidne v celotnem sedanjem večletnem finančnem okviru; poudarja, da je posledično prišlo do velikih zamud pri začetku izvajanja vseh vodilnih programov EU ter financiranju evropskega zelenega dogovora in strategije za digitalizacijo; zato pričakuje, da bo storjeno vse, da bodo v letu 2022 vsi novi programi EU v celoti delovali; s tem v zvezi opozarja na skupno izjavo Parlamenta, Sveta in Komisije o obvladovanju posledic koronavirusne krize, ki je bila objavljena v skupnih sklepih o proračunu za leto 2021, v kateri je posebna pozornost namenjena zlasti gospodarskim sektorjem, kot so turizem, mala in srednja podjetja, pa tudi ljudem, ki jih je kriza najbolj prizadela;

38. pričakuje tudi, da bo v proračunu za leto 2022 predvidenih dovolj sredstev za plačila, tako za nove programe kot za dokončanje preteklih, zlasti glede na pričakovane večje potrebe po plačilih na področju kohezije in razvoja podeželja, ter da bo proračun Unije nudil potrebno gospodarsko spodbudo; je odločen, da bo preprečil morebitne prihodnje plačilne krize, kakršne so bile na začetku prejšnjega večletnega finančnega okvira, in namerava v ta namen zelo pozorno spremljati raven neporavnanih obveznosti; poziva Komisijo, naj nemudoma predloži predlog spremembe proračuna, ki naj bi bil potreben za povečanje plačil, povezanih z nadaljnjim pospeševanjem programov EU;

39. poudarja, da se bo proračun EU v letu 2022 znatno povečal z instrumentom Evropske unije za okrevanje, pri čemer bodo do konca tega leta v različnih programih prevzete obveznosti za vsaj 60 % vseh dodeljenih sredstev; poudarja, da bo Parlament pozorno spremljal izvajanje instrumenta Evropske unije za okrevanje, pri čemer bo posebno pozornost namenil nadzoru mehanizma za okrevanje in odpornost; vendar je zaskrbljen zaradi zapoznelega začetka najmanj in dajanja posojil v okviru tega instrumenta, saj novi sklep o virih lastnih sredstev, ki te operacije dovoljuje, še ni v veljavi; zato poudarja, da morajo države članice nujno ratificirati novi sklep o virih lastnih sredstev, da ne bi ogrozili pravočasnega okrevanja v škodo prihodnjih generacij;

40. poudarja pravno zavezujočo naravo časovnega načrta za uvedbo novih lastnih sredstev med izvajanjem sedanjega večletnega finančnega okvira, ki je zapisan v medinstitucionalnem sporazumu, in ponovno potrjuje svojo trdno zavezanost temu procesu; poudarja, da bo proračun Unije za leto 2022 most med prvo in drugo fazo tega časovnega načrta; zlasti poziva Svet, naj takoj, ko bo Komisija predstavila zakonodajne predloge o novih lastnih sredstvih, ki temeljijo na mehanizmu za ogljično prilagoditev na mejah, digitalni dajatvi in sistemu EU za trgovanje z emisijami, začne s posvetovanjem, da bi lahko odločitev sprejeli do 1. julija 2022; poleg tega pričakuje, da se bodo razprave o obdavčitvi finančnih transakcij v okviru okrepljenega sodelovanja pozitivno zaključile do konca leta 2022, kar bo Komisiji omogočilo, da pripravi predlog za novi vir lastnih sredstev; s tem v zvezi opozarja na nemoteno izvrševanje, da bodo novi viri lastnih sredstev pokrili vsaj odhodke, povezane z odplačilom kapitala in obresti instrumenta Evropske unije za okrevanje;

41. poudarja tudi, da na proračun EU in nacionalne proračune negativno vplivajo davčne goljufije, davčne utaje in izogibanje davkom; poziva k okrepljenemu usklajevanju na področju obdavčevanja, da bi zaščitili vire prihodkov EU in nacionalne vire prihodkov;

42. poudarja osrednjo vlogo, ki jo imajo decentralizirane agencije Unije pri zagotavljanju operativne podpore in strokovnega znanja za učinkovito izvajanje ciljev politik EU; opozarja, da je treba agencijam zagotoviti ustrezno osebje in zadostna sredstva, da bodo lahko v celoti izvajale svoje odgovornosti in dosegle najboljše možne rezultate; poudarja, da se naloge agencij spreminjajo v skladu s političnimi prednostnimi nalogami, in poudarja, da morajo nove odgovornosti spremljati nova sredstva;

43. poudarja pomen pilotnih projektov in pripravljanih ukrepov pri preskušanju novih političnih pobud in postavitvi temeljev za prihodnje ukrepe Unije; zato namerava predlagati sveženj pilotnih projektov in pripravljanih ukrepov v skladu s svojimi političnimi prednostnimi nalogami; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo pilotni projekti in pripravljani ukrepi, sprejeti v proračunu, izvedeni v celoti, pravočasno in v sodelovanju s Parlamentom ter da bodo bolj prepoznavni in čim bolj učinkoviti;

Četrtek, 25. marec 2021

44. poziva Komisijo, naj pri pripravi predloga proračuna za leto 2022 ustrezno upošteva politične in proračunske prednostne naloge Parlamenta, določene v tej resoluciji; je pa pripravljen čim bolj izkoristiti obstoječo prožnost in druge določbe iz uredbe o večletnem finančnem okviru in finančne uredbe, da bi okrepili ključne programe EU v proračunu za leto 2022 in se ustrezno odzvali na nujne potrebe, ki se med drugim pojavljajo v zvezi z zdravstveno krizo zaradi covid-19 in procesom okrevanja; v zvezi s tem vztraja, da je treba pravočasno aktivirati instrument za nujno pomoč in uporabiti posebne instrumente večletnega finančnega okvira, kot je Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji, da se po potrebi zagotovi finančna podpora;

o

o o

45. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji in Računskemu sodišču.

ISSN 1977-1045 (elektronska različica)
ISSN 1725-5244 (tiskana različica)

Urad za publikacije
Evropske unije
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL